hec dicit dñs: ecce ego ſup paſtores: ꝛ
τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας, καὶ
requiram oues meas ex manib⁹ eoꝝ: ꝛ
ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ
auertam eos ne paſcant oues meas:
ἀποστρέψω αὐτοὺς τοῦ μὴ ποιμαίνειν τὰ πρόβατά μου,
ꝛ non paſcent vltra paſtores eas. ꝛ liberabo
καὶ οὐ βοσκήσουσιν ἔτι οἱ ποιμένες αὐτά. καὶ ἐξελοῦμαι
oues meas de ore eoꝝ: ꝛ nō erūt
τὰ πρόβατά μου ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔσον
eis vltra in deuoratione. qꝛ hec dicit domi
ται αὐτοῖς ἔτι εἰς κατάβρωμα. διότι τάδε λέγει κύρι
n⁹ dñs: ecce ego requiram oues meas ꝛ viſi
ος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου καὶ ἐπι
tabo eas: ſicut q̄rit paſtor gregem ſu=
σκέψομαι αὐτά, ὥσπερ ζητεῖ ὁ ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐ=
um: die q̄ñ fuerit caligo ꝛ nubes in medio ouium
τοῦ, ἡμέρα ὅταν ᾖ γνόφος καὶ νεφέλη ἐν μέσῳ προβά
ſuarū ſeparataꝝ. ſic requirā
των αὐτοῦ διακεχωρισμένων. οὕτως ἐκζητήσω τὰ
oues meas: ꝛ eruam eas de oī lo=
πρόβατά μου, καὶ ἀπελάσω αὐτὰ ἀπὸ παντὸς τό=
D co vbi diſperſe ſunt illic in die nebule ꝛ caliginis:
που οὗ διεσπάρησαν ἐκεῖ ἐν ἡμέρᾳ νεφέλης καὶ γνόφου,
ꝛ educam eos de gētib⁹: ꝛ ꝯgregabo eos de
καὶ ἐξάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπὸ
regiōib⁹ ꝛ inducā eos in t̄rā ſuam: ꝛ
τῶν χωρῶν καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ
paſcam eos ſup mōtes iſrael: ꝛ in valli
βοσκήσω αὐτοὺς ἐπὶ τὰ ὄρη ἰσραήλ, καὶ ἐν ταῖς φά=
bus ꝛ in oī hītatione terre: in paſtu bono pa
ραγξιν καὶ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ τῆς γῆς, ἐν νομῇ ἀγαθῇ βο
ſcam eos in mōte excelſo iſrael: ꝛ erunt oui=
σκήσω αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει τῷ ὑψηλῷ ἰηλ΄, καὶ ἔσονται αἱ μάν
lia eoꝝ illic ꝛ dormient illic: ꝛ requieſ=
δραι αὐτῶν ἐκεῖ καὶ κοιμηθήσονται ἐκεῖ, καὶ ἀναπαύ
cent in delitijs bonis. ꝛ in paſtu pīgui paſcentur
σονται ἐν τρυφῇ ἀγαθῇ. καὶ ἐν νομῇ πίονι βοσκηθήσονται
ſup mōtes iſrael. ego paſcam oues meas:
ἐπὶ τῶν ὀρέων ἰσραήλ. ἐγὼ βοσκήσω τὰ πρόβατά μου,
ꝛ ego requieſcere faciā eas: hec dicit dñs dñs
καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω αὐτά, τάδε λέγει κύριος κύριος τὸ
qđ perierat requirā: ꝛ qđ errauerat reducam: ꝛ
ἀπολωλὸς ζητήσω, καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω, καὶ
confractum alligabo: ꝛ deficiēs con=
τὸ συντετριμμένον καταδήσω, καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐνι=
E fortabo: ꝛ forte cuſtodiā. ꝛ paſcam illas cū
σχύσω, καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω, καὶ βοσκήσω αὐτὰ με
iudicio: ꝛ vos oues mee. hec dicit
τὰ κρίματος, καὶ ὑμεῖς πρόβατά μου. τάδε λέγει
dñs dñs: ecce ego diiudicabo inter ouem ꝛ
κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀναμέσον προβάτου καὶ
ouem: arietes ꝛ hircos: ꝛ nōne ſatis vobis qꝛ
προβάτου, κριῶν καὶ τράγων, καὶ οὐχ ἱκανὸν ὑμῖν ὅτι
bonū paſtū paſcebatis: ꝛ reliquias paſt⁹
τὴν καλὴν νομὴν ἐνέμεσθε, καὶ τὰ κατάλοιπα τῆς νομῆς
vr̄i cōculcabatis pedib⁹ vr̄is: ꝛ puriſſi=
ὑμῶν κατεπατεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν; καὶ τὸ καθεστη=
mā aquā bibebatis: ꝛ reliquū pedib⁹
κὸς ὕδωρ ἐπίνετε, καὶ τὸ κατάλοιπον τοῖς ποσὶν
vr̄is turbabatis: ꝛ oues mee cōculcatio
ὑμῶν ἐταράσσετε, καὶ τὰ πρόβατά μου τὰ πατήμα
nes pedū vr̄oꝝ paſcebāt: ꝛ turbatam
τα τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐνέμοντο, καὶ τὸ τεταραγμένον
aquā a pedib⁹ vr̄is bibebāt. ꝑpterea hec
ὕδωρ ὑπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἔπινον. διατοῦτο τά=
dicit dñs dñs: ecce ego iudicabo inter
δε λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀναμέσον
F ouem fortē ꝛ infirmā: in āt lateribus
προβάτου ἰσχυροῦ καὶ ἀσθενοῦς, ἐπὶ δὲ ταῖς πλευραῖς
ꝛ hūeris vr̄is ipellebatis:
καὶ τοῖς ὤμοις ὑμῶν διωθεῖσθε,

Hec dicit dominus de⁹. Ecce ego ipſe ſuper paſtores: & requirā gregem meū de manu eorū: & ceſſare faciā: vt vltra non paſcant gregē meū: nec paſcāt amplius paſtores ſemetipſos. Et liberabo gregem meū de ore eorū: & nō erit vltra eis in eſcam: quia hec dicit dñs de⁹. Ecce ego ipſe requiram oues meas & viſitabo eas: ſicut viſitat paſtor gregem ſuū: in die q̄ñ fuerit in medio ouiū ſuarum diſſipatarū: ſic viſitabo oues meas: & liberabo eas de omnibus locis in quibus diſperſe fuerant in die nubis & caliginis. Et educam eas de populis: & cōgregabo eas de terris: & inducam eas in terram ſuam: & paſcam eas in montibus iſrael in riuis & in cunctis ſedibus terre. In paſcuis vberrimis paſcam eas: et in montibus excelſis iſrael erunt paſcue earū. Ibi requieſcent in herbis virentibus: & in paſcuis pinguibus paſcentur ſuper montes iſrael. Ego paſcā oues meas: & ego eas accubare faciā dicit dñs deus. Quod perierat requiram: & quod abiectum erat reducam: & qđ cōfractū fuerat alligabo: & qđ infirmū fuerat cōſolidabo: & quod pingue & forte cuſtodiā: & paſcam illas in iudicio. Vos autem greges mei: hec dicit dñs deus. Ecce ego iudico iter pecus & pecus: arietum et hyrcorū. Nonne ſatis vobis erat paſcua bona depaſci. Inſup & reliq̄as paſcuaꝝ vr̄arū cōculcaſtis pedibus vr̄is: & cū puriſſimā aquā biberetis: reliquam pedibus veſtris turbaſtis. Et oues mee his que cōculcata pedibus vr̄is fuerant paſcebātur: & q̄ pedes vr̄i turbauerāt hec bibebāt. Propterea hec dicit dñs de⁹ ad vos. Ecce ego ipſe iudico inter pecus pingue & macilentum. Pro eo ꝙ lateribus & humeris īpingebatis:

כה אמר אדני יהוה הנני אל
הרעים ודרשתי את צאני מידם
והשבתים מרעות צאן ולא ירעו — שבת
עוד הרעים אתם והצלתי צאני — נצל
מפיהם ולא תהיין להם לאכלה — כה היה
כי כה אמר אדני יהוה הנני
אני ודרשתי את צאני ובקרתים:
כבקרת רעה עדרו ביום היותו — היה
בתוך צאנו נפרשות כן אבקר — פרש בקר
את צאני והצלתי אתהם מכל
המקמות אשר נפצו שם ביום — קום פוץ
ענן וערפל: והוצאתים מן העמים — יצא
וקבצתים מן הארצות והביאתים — בוא
אל אדמתם ורעיתים אל הרי — רעה
ישראל באפיקים ובכל מושבי — אפק ישב
הארץ: במרעה טוב ארעה אתם — רעה
ובהרי מרום ישראל יהיה נוהם — רום היה
שם תרבצנה בנוה טוב ומרעה — רבץ
שמן תרעינה אל הרי ישראל:
אני ארעה צאני ואני ארביצם
נאם אדני יהוה: את האבדת
אבקש ואת הנדחת אשיב — בקש דחה
ולנשברת אחבש ואת החולה — שוב שבר
אחזק ואת השמנה ואת החזקה — חבש חלה
אשמיד ארענה במשפט: ואתנה — חזק שמד
צאני כה אמר אדני יהוה הנני — רעה שפט
שפט בין שה לשה לאילים — את
ולעתודים: המעט מכם המרעה — עתד רעה
הטוב תרעו ויתר מרעיכם תרמסו — רמס
ברגליכם ומשקע מים תשתו — שקע שתה
ואת הנותרים ברגליכם תרפשון: — יתר רפש
וצאני מרמס רגליכם תרעינה
ומרפש רגליכם תשתינה: לכן כה
אמר אדני יהוה אליהם הנני אני
ושפטתי בין שה בריה ובין שה — ברא
רזה: יען בצד ובכתף תהדפו — צדד הדף

© Biblioteca Nacional de España

ובקרניכם תנגחו כל הנחלות עד נגח חלה
אשר הפיצותם אותנה אל החוצה׃ פוץ את
והושעתי לצאני ולא תהיינה ישע היה
עוד לבז ושפטתי בין שה לשה׃
והקמתי עליהם רעה אחד ורעה קום
אתהן את עבדי דויד הוא ירעה רעה
אותם והוא יהיה להן לרעה׃ ואני
יהוה אהיה להם לאלהים ועבדי
דוד נשיא בתוכם אני יהוה נשא
דברתי׃ וכרתי להם ברית שלום כרת שלם
והשבתי חיה רעה מן הארץ וישבו שבת רוע
במדבר לבטח וישנו ביערים׃ דבר
ונתתי אותם וסביבות גבעתי ברכה נתן סבב
והורדתי הגשם בעתו גשמי ברכה ירד
יהיו׃ ונתן עץ השדה את פריו היה פרה
והארץ תתן יבולה והיו על אדמתם נתן יבל
לבטח וידעו כי אני יהוה בשברי
את מטות עלם והצלתים מיד נטה עלל
העבדים בהם׃ ולא יהיו עוד בז נצל היה
לגוים וחית הארץ לא תאכלם בזז חיה אכל
וישבו לבטח ואין מחריד׃ והקמתי חרד קום
להם מטע לשם ולא יהיו עוד נטע
אספי רעב בארץ ולא ישאו עוד נשא
כלמת הגוים׃ וידעו כי אני יהוה
אלהיהם אתם והמה עמי בית
ישראל נאם אדני יהוה׃ ואתן
צאני צאן מרעיתי אדם אתם אני רעה
אלהיכם נאם אדני יהוה׃

Ca.xxxv.
ויהי דבר יהוה אלי לאמר׃
בן אדם שים פניך על הר שעיר היה שום
והנבא עליו׃ ואמרת לו כה אמר פנה נבא
אדני יהוה הנני אליך הר שעיר
ונטיתי ידי עליך ונתתיך שממה נטה נתן
ומשמה׃ עריך חרבה אשים ואתה שמם שום
שממה תהיה וידעת כי אני יהוה׃
יען היות לך איבת עולם ותגר עלם נגר

et cornibus vẽris ventilabatis oĩa infirma pecora donec diſpergerentur foras: ſaluabo gregem meum & non erit vltra in rapinã: & iudicabo inter pecus & pecus. Et ſuſcitabo ſuper ea paſtorem vnũ qui paſcat ea: ſeruum meũ dauid: ipſe paſcet ea: & ipſe erit eis in paſtorem. Ego autem dñs ero eis in deum: & ſeruus meus dauid priceps in medio eorum. Ego dñs locutus ſum. Et faciam cum eis pactum pacis: & ceſſare faciam beſtias peſſimas de terra: & qui habitãt in deſerto: ſecuri dormient in ſaltibus: & ponã eos in circuitu collis mei benedictionẽ: & deducã imbrẽ in tẽpore ſuo: & pluuie benedictionis erunt. Et dabit lignũ agri fructũ ſuum: & terra dabit germen ſuũ: & erunt in terra ſua abſq; timore. Et ſcient quia ego dñs cũ cõtriuero cathenas iugi eorum: & eruero eos de manu imperantiũ ſibi. Et nõ erũt vltra in rapinam in gentibus: neq; beſtie terre deuorabunt eos: ſed habitabũt cõfidẽter abſq; vllo terrore. Et ſuſcitabo eis germen noiatum: & non erunt vltra iminuti fame in terra: neq; portabunt vltra opprobriũ gentiũ. Et ſcient quia ego domin⁹ deus eorũ cũ eis: & ipſi populus meus domus iſrael: ait dñs de⁹. Vos autem greges mei greges paſcue mee homies eſtis: & ego dñs deus veſter: dicit dñs deus. 35.

ET factus eſt ſermo dñi ad me dicens. Fili hois: pone faciẽ tuã aduerſum montẽ ſeir & prophetabis de eo & dices illi. Hec dicit domin⁹ deus. Ecce ego ad te mons ſeir & extendã manũ meam ſup te: & dabo te deſolatum atq; deſertũ. Vrbes tuas demoliar & tu deſertus eris: & ſcies quia ego dominus: eo q' fueris inimic⁹ ſempiternus: & cõcluſeris

τ cornib⁹ vẽis ventilabatis: τ oẽ deficiens affligebatis: donec expuliſtis eas foras: τ ſaluabo oues meas: τ non erũt vltra in predam: τ iudicabo inter oues τ arietes: τ ſuſcitabo ſup eos paſtorẽ vnũ: τ paſcet eos ſicut ſeruũ meũ dauid: ipſe paſcet eos: τ erit eorum paſtor: τ ego dñs ero eis in deum: τ ſeruus me⁹ dauid in medio eorum pinceps. ego dñs locut⁹ ſum: τ diſponã eis teſtamẽtũ pacis: τ diſperdã beſtias malas a terra: τ habitabunt in deſerto τ dormient in ſyluis: τ dabo eos in circuitu mõtis mei: τ dabo pluuiã in tpe ſuo pluuiã bñdictiõis: τ ligna q̃ in campo dabũt fructũ ſuum: τ terra dabit fortitudinẽ ſuam: τ habitabunt in terra ſua in ſpe pacis: τ ſcient q: ego ſum dñs cũ contriuero iugum catenã iugi eorum: τ liberabo eos de manu eorum q ſeruire fecerunt eos: τ nõ erunt vltra in preda gẽtib⁹: τ beſtie terre nõ vltra comedent eos: τ habitabunt in ſpe: τ nõ erit q exterreat eos: τ ſuſcitabo eos plãtã pacis: τ nõ vltra erunt pereuntes fame in terra: τ non portabunt ãpli⁹ opprobriũ gẽtiũ. τ ſcient q: ego ſum dñs deus eorum cũ eis: τ ipſi pp̃ls me⁹ dom⁹ iſrael: dicit dñs dñs: τ vos oues mee τ oues paſcue mee hoies eſtis: τ ego dñs de⁹ vr̃ dicit dñs dñs.

καὶ τοῖς κέρασιν ὑμῶν ἐκερατίζετε, καὶ πᾶν τὸ ἐκλεῖπον ἐξεθλίβετε, ἕως οὗ ἐξώσατε αὐτὰ ἔξω, καὶ σώσω τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐ μὴ ὦσιν ἔτι εἰς προνομήν, B
καὶ κρινῶ ἀναμέσον προβάτων καὶ κριῶν, καὶ ἀναστήσω ἐπ' αὐτοὺς ποιμένα ἕνα, καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ὡς τὸν δοῦλόν μου δαυίδ, αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ἔσται αὐτῶν ποιμήν, καὶ ἐγὼ κύριος ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ ὁ δοῦλός μου ὁ δαυὶδ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἄρχων. C
ἐγὼ κύριος λελάληκα, καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην εἰρήνης, καὶ ἀφανιῶ θηρία πονηρὰ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατοικήσουσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ὑπνώσουσιν ἐν τοῖς δρυμοῖς, καὶ δώσω αὐτοὺς περικύκλῳ τοῦ ὄρους μου, G
καὶ δώσω τὸν ὑετὸν κατὰ καιρὸν αὐτοῦ ὑετὸν εὐλογίας, καὶ τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ πεδίῳ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν, καὶ ἡ γῆ δώσει τὴν ἰσχὺν αὐτῆς, καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν ἐλπίδι εἰρήνης, καὶ γνώσονται D
ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ἐν τῷ συντρίψαι με τὴν σειρὰν τοῦ ζυγοῦ αὐτῶν, καὶ ἐξελοῦμαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν καταδουλωσαμένων αὐτούς, καὶ οὐκ ἔσονται οὐκ ἔτι ἐν προνομῇ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς οὐκ ἔτι οὐ μὴ φάγωσιν αὐτούς, καὶ κατοικήσουσιν ἐν ἐλπίδι, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς, καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς φυτὸν εἰρήνης, καὶ οὐκ ἔτι ἔσονται ἀπολλύμενοι λιμῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὐ μὴ ἐνέγκωσιν ἔτι ὀνειδισμὸν ἐθνῶν. καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν μετ' αὐτῶν, καὶ A
αὐτοὶ λαός μου οἶκος ἰσραήλ, λέγει κύριος κύριος, καὶ ὑμεῖς πρόβατά μου καὶ πρόβατα νομῆς μου ἄνθρωποί ἐστε, καὶ ἐγὼ κς̃ ὁ θεὸς ὑμῶν λέγει κύριος κύριος. Ca.35. A

ET fact⁹ eſt ſmo dñi ad me dicens: fili hominis cõuerte faciem tuã ad mõtẽ ſeir: τ ppheta ſup eo: τ dic illi: hec dicit dñs dñs: ecce ego ſup te mõs ſeir: τ extẽdam manũ meã ſup te: τ dabo te in deſolationẽ τ deſolaberis: τ vrbibus tuis deſolationẽ faciã: τ tu deſertus eris: τ ſcies q: ego ſum dñs: p eo q̃ fuerit iimicitia ſempitna. τ aſſediſti

Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου ἐπίστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' ὄρος σηείρ, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτῷ, καὶ εἰπὲ αὐτῷ, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ ὄρος σηείρ, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σε εἰς ἔρημον καὶ ἐρημωθήσῃ, καὶ ταῖς πόλεσίν σου ἐρημίαν ποιήσω, καὶ σὺ ἔρημος ἔσῃ, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἀντὶ τοῦ γενέσθαι ἔχθραν αἰώνιον. καὶ ἐνεκάθισας

© Biblioteca Nacional de España

domui iſrael in dolo in manu īimicoꝝ gladio in
τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ ἐν δόλῳ ἐν χειρὶ ἐχθρῶν μαχαίρᾳ ἐν
tp̃e iniq̃tatis ĩ extremis. ꝑpterea viuo ego dicit dñs dñs:
καιρῷ ἀδικίας ἐπ᾽ ἐσχάτων. διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κς,
B ſi q̃dē in ſanguie peccaſti ⁊ ſanguis pſequet̃ te: ⁊ ſāguinē
εἰ μὲν εἰς αἷμα ἥμαρτες καὶ αἷμα ἐκδιώξεταί σε, καὶ αἷμα
odiſti: ⁊ ſanguis pſequet̃ te. ⁊ dabo montē
ἐμίσησας, καὶ αἷμα ἐκδιώξεταί σε. καὶ δώσω τὸ ὄρος
ſeir in deſtũ ⁊ deſolatum: ⁊ perdā ab eo
σηείρ εἰς ἔρημον καὶ ἠρημωμένον, καὶ ἀπολῶ ἀπ᾽ αὐτοῦ
hoīes ⁊ iumēta: ⁊ implebo vulneratoꝝ
ἀνθρώπους καὶ κτήνη, καὶ ἐμπλήσω τῶν τραυματιῶν
tuoꝝ colles: valles tuos: ⁊ in oībus
σου τοὺς βουνούς, καὶ τὰς φάραγγάς σου, καὶ ἐν πᾶσι
campis tuis vulnerati gladio cadent
τοῖς πεδίοις σου τετραυματισμένοι μαχαίρᾳ πεσοῦν
C in te. ſolitudinē ſēpiťnā ponā te: ⁊ ciuitates
ται ἐν σοί. ἐρημίαν αἰώνιον θήσομαί σε, καὶ αἱ πόλεις
tue non habitabuntur vltra: ⁊ ſcies q2 ego ſuꝫ
σου οὐ μὴ κατοικηθήσονται ἔτι, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι
dñs: eo q̃d dixeris tu due gētes ⁊ due regiões
κύριος, διὰ τὸ εἰπεῖν σε τὰ δύο ἔθνη καὶ αἱ δύο χῶραι
G mee erunt ⁊ hereditabo eas: ⁊ dñs eſt
ἐμαὶ ἔσονται καὶ κληρονομήσω αὐτάς, καὶ κύριός ἐστιν
ibi· ꝑpterea viuo ego dicit dñs: ⁊ faciam tibi
ἐκεῖ. διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος, καὶ ποιήσω σοι
ſcđm īimicitiā tuā ⁊ ſcđm zelū tuū quē feci=
κατὰ τὴν ἔχθραν σου καὶ κατὰ τὸν ζῆλόν σου ὃν ἐποίη=
ſti cū odio hēres tu eos. ⁊ notus efficiar tibi
σας ἐν τῷ μισῆσαί σε αὐτούς. καὶ γνωσθήσομαί σοι
D q̃ñ iudicabo te: ⁊ ſcies q2 ego ſum dñs. au=
ἡνίκα ἂν κρινῶ σε, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. ἤκου
diui vocē blaſphemiaꝝ tuaꝝ q2 dixiſti mōtes
σα τῆς φωνῆς τῶν βλασφημιῶν σου ὅτι εἶπας τὰ ὄρη
iſrael deſti nobis dati ſunt in deuoratione. ⁊ magni=
ἰσραὴλ ἔρημα ἡμῖν δέδονται εἰς κατάβρωμα. καὶ ἐμεγα
fice locut9 es ſup me ore tuo ⁊ vociferati eſtis ꝯ
λορημόνησας ἐπ᾽ ἐμὲ τῷ στόματί σου καὶ ἐφωνήσατε κα
me. verba vr̃a ego audiui: hec dicit do
τ᾽ ἐμοῦ. τὰ ῥήματα ὑμῶν ἐγὼ ἤκουσα, τάδε λέγει κύ
min9: in leticia oīs terre deſtū faciam te
ριος, ἐν τῇ εὐφροσύνῃ πάσης τῆς γῆς ἔρημον ποιήσω σε
ſēpiťnū: ſicut gauiſus es hereditate dom9 iſrael
αἰώνιον, καθὼς ἐπευφράνθης τῇ κληρονομίᾳ οἴκου ἰσραὴλ
q2 diſſipata ē: ſic faciam te: in deſtū eris mōs
ὅτι ἠφανίσθη, οὕτως ποιήσω σε, εἰς ἔρημον ἔσῃ ὄρος
ſeir ⁊ oīs idumea conſumetur. ⁊ ſcies
σηείρ καὶ πᾶσα ἡ ἰδουμαία ἐξαναλωθήσεται. καὶ γνώ=
q2 ego ſum dñs deus.
σῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός. Ca.36.
A Et tu fili hoīs: ꝑpheta ſup mōtes
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὄρη
iſrael: ⁊ dic mōtib9 iſrael: audite verbū
ἰσραὴλ, καὶ εἰπὲ τοῖς ὄρεσιν ἰσραὴλ, ἀκούσατε λόγον
86.a dñi: hec dicit dñs dñs: ꝑ eo q̃d dixit inimic9
A κυρίου, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ᾽ οὗ εἶπεν ὁ ἐχθρὸς
ſup vos euge ſolitudies ſēpiťne in poſſeſſionē nobis facte
ἐφ᾽ ὑμᾶς εὖγε ἔρημα αἰώνια εἰς κατάσχεσιν ἡμῖν ἐγενή=
ſūt: ꝑpterea vaticinare ⁊ dic: hec dicit do=
θη, διὰ τοῦτο προφήτευσον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει κύ
min9 dñs: ꝑ eo q̃d ihonorati eſtis vos ab his q̃
ριος κύριος, ἀντὶ τοῦ ἀτιμασθῆναι ὑμᾶς ὑπὸ τῶν
ī circuitu vr̃o: vt ſitis vos in poſſeſſionē
κύκλῳ ὑμῶν, τοῦ εἶναι ὑμᾶς εἰς κατάσχεσιν τοῖς
reliquis gentib9: ⁊ aſcendiſtis loquela lingue ⁊
λοιποῖς ἔθνεσιν, καὶ ἀνέβητε λάλημα γλώσσης καὶ
opprobriū
ὀνειδισμὸς

[b]filios [c]iſrael [d]in [e]man9 [f]gladii [g]in tempore [h]afflictionis eorū [i]in tēpe [k]iniq̃tatis [k]extreme. [l]Propterea [m]viuo [n]ego [o]dicit [p]dñs [q]deus: [r]q̃m [s]ſanguini [t]tradam te: [u]& ſanguis [x]te pſeq̃tur. Et [y]cū [a]ſanguinē [b]oderis: [c]ſanguis [b]pſeq̃tur te. [c]Et dabo [g]montē [h]ſeir [i]deſolatū [k]& deſertū: [l]& auferā [m]de eo [n]euntem [o]& redeuntē: [p]& implebo [r]montes eius [s]occiſorum ſuorū. In [t]collibus tuis [u]& in [u]vallib9 tuis [x]atq3 in [y]torrētib9 [z]interfecti [a]gladio [b]cadent. In [b]ſolitudines [e]ſempiternas [f]tradā te: [g]& ciuitates tue [h]nō [i]habitabuntur: [k]& ſcietis [l]quia [m]ego [n]dñs de9: [o]eo q [p]dixeris: [r]due [s]gentes [t]& [u]due [x]terre [y]mee [z]erunt [a]& hereditate poſſidebo eas [b]cū dñs [d]eſſet [e]ibi.

[e]Propterea [f]viuo [g]ego [h]dicit [i]dñs [k]deus: quia [l]faciam [m]iuxta iram tuam [n]& ſm zelum tuum [o]quē [p]feciſti: [q]odio habens [r]eos: [s]& notus efficiar [t]per eos [u]cum [x]te iudicauero: [r]& ſcies [s]q̃a [a]ego [b]dominus.

[c]Audiui [e]vniuerſa [f]opprobria tua [g]que [h]locutus es [i]de [k]montibus [l]iſrael [m]dicens. [m]Deſerti [o]nobis [p]ad deuorandū [o]dati ſunt. [q]Et inſurrexiſtis [r]ſup me [s]ore vr̃o: [t]& derogaſtis [u]aduerſum me: [x]verba veſtra [y]ego [z]audiui. [a]Hec [b]dicit [c]dñs [d]de9. [e]Letante [f]vniuerſa [g]terra: in [g]ſolitudinem [i]te [h]redigā [k]ſicuti gauiſus es [l]ſup hereditatē [m]domus [n]iſrael [o]eo q fuerit [q]diſſipata: [r]ſic [s]faciam [t]tibi. [u]Diſſipat9 [x]eris [y]mons [z]ſeir [a]& [b]idumea [a]omnis [b]Et ſcient [c]quia [f]ego [g]dominus deus. 36.

Tv autem [b]fili [c]hominis [d]propheta [e]ſuper [f]montes [g]iſrael [h]& dices. [i]Montes [k]iſrael [l]audite [m]verbū [n]dñi. [o]Hec [p]dicit [q]dñs [r]deus. [s]Eo q [t]dixerit [u]inimicus [x]de vobis [y]euge [z]altitudines [a]ſempiterne [b]in hereditatē date [c]ſunt [d]nobis: [e]ꝑpterea [f]vaticinare [g]& dic. [h]Hec [i]dicit [k]dñs [l]deus. [m]Pro eo q [o]deſolati eſtis [p]& conculcati [r]per circuitum: & [s]facti in [t]hereditatē [u]reliquis [x]gentib9: [y]& aſcendiſtis [z]ſup [a]labiū [b]lingue [c]& opprobriū

אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חָרֶב בְּעֵת
אֵידָם בְּעֵת עֲוֺן קֵץ׃ לָכֵן חַי אָנִי
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה כִּי לְדָם אֶעֶשְׂךָ — עָשָׂה
וְדָם יִרְדֲּפֶךָ אִם לֹא דָם שָׂנֵאתָ — רָדַף
וְדָם יִרְדֲּפֶךָ׃ וְנָתַתִּי אֶת הַר שֵׂעִיר — נָתַן
לְשִׁמְמָה וּשְׁמָמָה וְהִכְרַתִּי מִמֶּנּוּ — כָּרַת
עֹבֵר וָשָׁב׃ וּמִלֵּאתִי אֶת הָרָיו חֲלָלָיו — שׁוּב
גִּבְעוֹתֶיךָ וְגֵיאוֹתֶיךָ וְכָל אֲפִיקֶיךָ — גַּיְא
חַלְלֵי חֶרֶב יִפְּלוּ בָהֶם׃ שִׁמְמוֹת עוֹלָם — נָפַל
אֶתֶּנְךָ וְעָרֶיךָ לֹא תִישַׁבְנָה וִידַעְתֶּם — נָתַן עִיר
כִּי אֲנִי יְהוָה׃ יַעַן אֲמָרְךָ אֶת שְׁנֵי — שׁוּב
הַגּוֹיִם וְאֶת שְׁתֵּי הָאֲרָצוֹת לִי
תִהְיֶינָה וִירַשְׁנוּהָ וַיהוָה שָׁם הָיָה׃ — הָיָה
לָכֵן חַי אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְעָשִׂיתִי — עָשָׂה
כְּאַפְּךָ וּכְקִנְאָתְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָה
מִשִּׂנְאָתֶיךָ בָּם וְנוֹדַעְתִּי בָם כַּאֲשֶׁר — יָדַע
אֶשְׁפְּטֶךָ׃ וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה — שָׁפַט
שָׁמַעְתִּי אֶת כָּל נָאֲצוֹתֶיךָ אֲשֶׁר
אָמַרְתָּ עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
שָׁמֵמָה לָנוּ נִתְּנוּ לְאָכְלָה׃ וַתַּגְדִּילוּ — גָּדַל
עָלַי בְּפִיכֶם וְהַעְתַּרְתֶּם עָלַי דִּבְרֵיכֶם — פֶּה עָתַר
אֲנִי שָׁמָעְתִּי׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
כִּשְׂמֹחַ כָּל הָאָרֶץ שְׁמָמָה אֶעֱשֶׂה — עָשָׂה
לָּךְ׃ כְּשִׂמְחָתְךָ לְנַחֲלַת בֵּית יִשְׂרָאֵל
עַל אֲשֶׁר שָׁמֵמָה כֵּן אֶעֱשֶׂה לָּךְ
שְׁמָמָה תִהְיֶה הַר שֵׂעִיר וְכָל אֱדוֹם
כֻּלָּהּ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃
וְאַתָּה בֶן אָדָם הִנָּבֵא אֶל — Ca. xxxvj
הָרֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל — נָבָא
שִׁמְעוּ דְּבַר יְהוָה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
יְהוִה יַעַן אָמַר הָאוֹיֵב עֲלֵיכֶם הֶאָח — אָיַב אָח
וּבָמוֹת עוֹלָם לְמוֹרָשָׁה הָיְתָה לָּנוּ׃ — בָּמָה יָרַשׁ
לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי — הָיָה
יְהוִה יַעַן בְּיַעַן שַׁמּוֹת וְשָׁאֹף אֶתְכֶם — שָׁמַם
מִסָּבִיב לִהְיוֹתְכֶם מוֹרָשָׁה לִשְׁאֵרִית — סָבַב הָיָה
הַגּוֹיִם וַתֵּעָלוּ עַל שְׂפַת לָשׁוֹן וְדִבַּת — עָלָה
שָׂפָה לָשׁוֹן
דָּבַב

© Biblioteca Nacional de España

עם: לכן הרי ישראל שמעו דבר
אדני יהוה. כה אמר אדני יהוה
להרים ולגבעות לאפיקים ולגאיות אפק גיא
ולחרבות השממות ולערים הנעזבות עיר עזב
אשר היו לבז וללעג לשארית היה בזז
הגוים אשר מסביב: לכן כה אמר
אדני יהוה אם לא באש קנאתי
דברתי על שארית הגוים ועל אדום
כלא אשר נתנו את ארצי להם
למורשה בשמחת כל לבב בשאט ירש
נפש למען מגרשה לבז: לכן גרש בזז
הנבא על אדמת ישראל ואמרת נבא
להרים ולגבעות לאפיקים ולגאיות
כה אמר אדני יהוה הנני בקנאתי
ובחמתי דברתי יען כלמת גוים יחם
נשאתם: לכן כה אמר אדני יהוה
אני נשאתי את ידי אם לא הגוים
אשר לכם מסביב המה כלמתם
ישאו: ואתם הרי ישראל ענפכם נשא
תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל נתן פרה
כי קרבו לבוא: כי הנני אליכם
ופניתי אליכם ונעבדתם ונזרעתם: פנה עבד
והרביתי עליכם אדם כל בית זרע רבה
ישראל כלה ונשבו הערים ישב עיר
והחרבות תבנינה: והרביתי עליכם בנה
אדם ובהמה ורבו ופרו והושבתי
אתכם כקדמותיכם והטבתי יטב
מראשתיכם וידעתם כי אני יהוה:
והולכתי עליכם אדם את עמי ילך
ישראל וירשוך והיית להם היה
לנחלה ולא תוסף עוד לשכלם: יסף
כה אמר אדני יהוה יען אמרים
לכם אכלת אדם אתי ומשכלת שכל
גויך היית: לכן אדם לא תאכלי
עוד וגויך לא תשכלי עוד נאם שכל
אדני יהוה: ולא אשמיע אליך שמע

populi. ꝓpterea montes iſrael audite verbum domini dei. Hec dicit dn̄s deus montib⁹ & collibus torrentibus vallibuſq́ & deſertis: parietinis & & vrbibus derelictis que depopulate ſunt & ſubſannate a reliquis gentibus per circuitum. Propterea hec dicit dominus deus. Quoniam in igne zeli mei locutus ſum de reliquis gentibus: & de idumea vniuerſa que dederunt terram meam ſibi in hereditatē cum gaudio & toto corde ex animo: & eiecerūt eam vt vaſtarent: idcirco vaticinare ſuper humū iſrael: & dices montibus & collibus iugis & vallibus. Hec dicit dn̄s deus. Ecce ego in zelo meo & in furore meo locutus ſum: eo ꝙ cōfuſionē gētium ſuſtinueritis. Idcirco hec dicit dn̄s deus. Ego leuaui manū meā vt gentes que in circuitu veſtro ſunt ipſe confuſionē ſuā portēt: vos aūt montes iſrael ramos veſtros germinetis: & fructū veſtrū afferatis poplo meo iſrl: ꝓpe ei ē vt veniat. Quia ecce ego ad vos: & cōuertar ad vos & arabimini & accipietis ſemētē. & multiplicabo in vobis hoīes: oēmq́ domū iſrael: & habitabūtur ciuitates & ruinoſa īſtaurabūtur. & replebo vos hoībus & iumētis & multiplicabūtur & creſcēt. et habitare vos faciā ſicut a principio: boniſq́ donabo maiorib⁹ ꝙ̄ habuiſtis ab initio: & ſcietis quia ego dn̄s. Et adduceā ſuꝑ vos hoīes populū meū iſrael & hereditate poſſidebunt te. Et eris eis in hereditatē: & non addes vltra vt abſq́ eis ſis. Hec dicit dn̄s de⁹. Pro eo ꝙ dicunt de vobis deuoratrix hominum es & ſuffocans gentem tuā: propterea homines non comedes amplius: & gentē tuam non necabis vltra: ait dominus deus. Nec auditam faciam in te

gētibus: ꝓpterea mōtes iſrael audite verbū dn̄i.
ἔθνεσιν, διὰ τοῦτο ὄρη ἰσραὴλ ἀκούσατε λόγον κυρίου.
hec dicit dn̄s mōtib⁹ & collibus &
τάδε λέγει κύριος τοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς βουνοῖς καὶ ταῖς
vallib⁹ & torrentibus: & deſertis &
φάραγξι καὶ τοῖς χειμάρροις, καὶ τοῖς ἐξηρημωμένοις καὶ
deſolatis: & vrbibus dereli-
ἠφανισμένοις, καὶ ταῖς πόλεσι ταῖς ἐγκαταλελειμμέ-
ctis: & facte ſūt in ꝑdam & in cōculcationem
ναις, καὶ ἐγένοντο εἰς προνομὴν καὶ εἰς καταπάτημα
reliquis gētib⁹ in circuitu. ꝓpterea hec
τοῖς καταλειφθεῖσιν ἔθνεσιν περικύκλῳ. διὰ τοῦτο τά-
dicit dn̄s dn̄s: ꝑfecto ī igne furoris mei locu-
δε λέγει κύριος κύριος, ἦ μὴν ἐν πυρὶ θυμοῦ μου ἐλά-
t⁹ ſum ſuꝑ reliq̄s gētes: & ſuꝑ idumeā om-
λησα ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη, καὶ ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν πᾶ-
nē: q̄ dederūt terrā meā ſibi in poſſeſſio-
σαν, ὅτι ἔδωκαν τὴν γῆν μου ἑαυτοῖς εἰς κατάσχε-
nē cum leticia: deſpicientes aīas vt ſubuerte-
σιν μετ᾽ εὐφροσύνης, ἀτιμάσαντες ψυχὰς τοῦ ἀφανί-
rent in ꝑda: ꝓpterea ꝓpheta ſuꝑ terrā
σαι ἐν προνομῇ, διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπὶ τὴν γῆν
iſrael: & dic mōtib⁹ & collibus
τοῦ ἰσραήλ, καὶ εἰπὲ τοῖς ὄρεσιν καὶ τοῖς βουνοῖς
& vallib⁹ & rupibus: hec dicit dn̄s:
καὶ ταῖς φάραγξι καὶ ταῖς νάπαις, τάδε λέγει κύριος,
ecce ego in zelo meo & in furore meo locut⁹
ἰδοὺ ἐγὼ ἐν τῷ ζήλῳ μου καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου ἐλάλη-
ſum ꝓ opprobrio tuo qḋ gētes īſulcēt vobis.
σα ἀντὶ τοῦ ὀνειδισμοῦ σου ὃν ἔθνη ἤνεγκαν ὑμῖν.
ꝓpterea hec dicit dn̄s dn̄s: ego leuabo ma-
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐγὼ ἀρῶ τὴν χεῖ-
nū meā ſuꝑ gētes q̄ in circuitu vr̄o: iſti ignomi-
ρά μου ἐπὶ ἔθνη τὰ περικύκλῳ ὑμῶν, οὗτοι τὴν ἀτιμί-
niā ſuam capient: vr̄i āt mōtes iſrael vuam:
αν αὐτῶν λήψονται, ὑμῶν δὲ ὄρη ἰσραὴλ τὴν σταφυλήν,
& fructū comedet ppl's me⁹: q̄ ſperant
καὶ τὸν καρπὸν καταφάγεται λαός μου, ὅτι ἐλπίζουσιν
vt veniāt: qm̄ ecce ego ad vos & reſpiciam ſuꝑ
τοῦ ἐλθεῖν, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ᾽ ὑμᾶς καὶ ἐπιβλέψω ἐφ᾽ ὑ-
vos: & arabimini & ſemiabimini: & mltiplicabo ſuꝑ
μᾶς, καὶ κατεργασθήσεσθε καὶ σπαρήσεσθε, καὶ πληθυνῶ ἐφ᾽
vos hoīes oēm domū iſrael in finē: & hita-
ὑμᾶς ἀνθρώπους πᾶν οἶκον ἰσραὴλ εἰς τέλος, καὶ κατοι-
buntur ciuitates & deſerta edificabitur.
κηθήσονται αἱ πόλεις καὶ ἡ ἠρημωμένη οἰκοδομηθήσεται.
& mltiplicabo ſuꝑ vos hoīes & iumēta & multi-
καὶ πληθυνῶ ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀνθρώπους καὶ κτήνη καὶ πληθυνθή-
plicabūt & creſcent: & hitare faciā vos ſic in
σονται καὶ αὐξυνθήσονται, καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ὡς τὸ ἐν
ꝑncipio vr̄o: & bn̄ faciam vobis ſicut ab initio
ἀρχῇ ὑμῶν, καὶ εὖ ποιήσω ὑμᾶς ὥσπερ τὰ ἔμπροσθεν
vr̄o: & ſcietis q̄ ego ſum dn̄s. & genera-
ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ γεννή-
bo ſuꝑ vos hoīes ꝓ ppl'o meo iſrael: &
σω ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀνθρώπους ἀντὶ τοῦ λαοῦ μου ἰσραήλ, καὶ
hereditabunt vos: & eritis eis in poſſeſſio-
κληρονομήσουσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε αὐτοῖς εἰς κατάσχε-
nē: & non addetis vltra abſq́ liberi fieri ab eis.
σιν, καὶ οὐ μὴ προσθῆτε ἔτι ἀτεκνωθῆναι ἀπ᾽ αὐτῶν.
hec dicit dn̄s dn̄s: ꝓ eo qḋ dixerūt tibi tra deuo-
τάδε λέγει κύριος κύριος, ἀνθ᾽ ὧν εἶπάν σοι γῆ κατε-
rans hoīes: & abſq́ liberis a gente
σθίουσα ἀνθρώπους· καὶ ἠτεκνωμένη ὑπὸ τοῦ ἔθνους
tua fuiſti. ꝓpterea hoīes nō āpli⁹ comedes:
σου ἐγένου. διὰ τοῦτο ἀνθρώπους οὐκ ἔτι φάγεσαι,
& gentē tuā nō abſq́ liberis facies vltra dic dn̄s do-
καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνώσεις ἔτι λέγει κύριος κύ-
min⁹. & nō audietur ſuꝑ vos
ριος. καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἐφ᾽ ὑμᾶς

© Biblioteca Nacional de España

vltra ignominiā gētiū: ⁊ opprobriū pplo⸗ nō portabitis
ἔτι ἀτιμίαν ἐθνῶν, καὶ ὀνειδισμὸν λαῶν οὐ μὴ ἀνενέγκητε
vltra: ⁊ gens tua nō abſq; liberi erit vltra: dicit dñs dñs.
ἔτι, καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνωθήσεται ἔτι, λέγει κς κς.
⁊ factū ē verbū dñi ad me dicēs: fili hoīs: dom⁹
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, οἶκος
iſrael hītauit in terra ſua ⁊ polluerūt eam
ἰσραὴλ κατῴκησεν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ ἐμίαναν αὐτὴν
in via ſua ⁊ imūditijs ſuis. ⁊ iux⸗
B ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῶν καὶ ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐτῶν. καὶ κα⸗
ta immūditiā menſtruate facta ē via eo
τὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀποκαθημένης ἐγενήθη ἡ ὁδὸς αὐ
rū añ faciem meā: ⁊ effudi furorē meū ſup
τῶν πρὸ προσώπου μου, καὶ ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐπ'
eos pro ſanguie quē fuderūt ſup terrā: ⁊ in
αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ αἵματος οὗ ἔχεον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐν
abominatiōib⁹ ſuis polluerūt eam. ⁊ diſſemi⸗
τοῖς βδελύγμασιν αὐτῶν ἐμόλυναν αὐτήν. καὶ διέσπει⸗
naui eos in gētes: ⁊ ventilaui eos in regio
ρα αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ ἐλίκμησα αὐτοὺς εἰς τὰς χώ
nes: iuxta viā eo⸗ ⁊ iuxta peccatū eo⸗
ρας κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἁμαρτίαν αὐ⸗
rū iudicaui eos: ⁊ igreſſi ſūt in gētes ꝙ introie⸗
τῶν ἔκρινα αὐτούς, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ἔθνη οὗ εἰσῆλ⸗
rūt illuc: ⁊ pfanauerūt nomē meū ſanctū cū
θον ἐκεῖ, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν τῷ
dicerent ipi ppl's dñi: ipi ⁊ de terra e⸗
λέγεσθαι αὐτοὺς λαὸς κυρίου, αὐτοὶ καὶ ἐκ τῆς γῆς αὐ
ius egreſſi ſunt: ⁊ peperci eis ppt nomē
τοῦ ἐξεληλύθασιν, καὶ ἐφεισάμην αὐτῶν διὰ τὸ ὄνομά
meū ſctm̄ qd̄ pfanauerūt dom⁹ iſrael in genti
μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβήλωσαν οἶκος ἰσραὴλ ἐν τοῖς ἔθνε⸗
C bus ꝙ ingreſſi ſunt illuc. ppterea dic domui iſra⸗
σιν οὗ εἰσήλθοσαν ἐκεῖ. διὰ τοῦτο εἶπον τῷ οἴκῳ ἰσρα
el: hec dicit dñs dñs: nō vobis ego facio dom⁹
ήλ, τάδε λέγει κύριος κύριος, οὐχ ὑμῖν ἐγὼ ποιῶ οἶκος
iſrael: ſed ppt nomē meū ſanctū qd̄ pphanaſtis
ἰσραήλ, ἀλλὰ διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβηλώσα
in gentib⁹ ꝙ ingreſſi eſtis illuc: ⁊ ſctificabo
τε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ εἰσήλθετε ἐκεῖ, καὶ ἁγιάσω τὸ
nomē meū magnū qd̄ pphanatū ē in gētib⁹ qd̄ ppha
ὄνομά μου τὸ μέγα τὸ βεβηλωθὲν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὃ ἐβε
naſtis in medio ea⸗: ⁊ ſcient gentes qꝛ
βηλώσατε ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι
ego ſum dñs dicit dñs dñs: cū ſctificat⁹ fuero ego
ἐγώ εἰμι κύριος λέγει κύριος κύριος, ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με
in vobis ante oculos eo⸗: ⁊ tollā vos de
ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐκ
gētib⁹: ⁊ cōgregabo vos de vniuerſis terris: ⁊
τῶν ἐθνῶν, καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν, καὶ
inducā vos in terrā vr̄am: ⁊ aſpgā ſup vos aq̄m
εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ῥανῶ ἐφ' ὑμᾶς ὕδωρ
D mūdam: ⁊ mūdabimini ab imūditijs ve⸗
καθαρόν, καὶ καθαρισθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑ⸗
ſtris: ⁊ ab oībus idolis vr̄is mūdabo
μῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰδώλων ὑμῶν καθαρίσω
vos: ⁊ dabo vobis coꝛ nouū ⁊ ſpm̄ no⸗
ὑμᾶς, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα και
uū dabo in vobis: ⁊ auferā coꝛ lapi
νὸν δώσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθί
deū de carne vr̄a: ⁊ dabo vobis coꝛ carne
νην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκί
um: ⁊ ſpm̄ meū dabo in vobis. ⁊ faci⸗
νην, καὶ τὸ πνεῦμά μου δώσω ἐν ὑμῖν. καὶ ποι⸗
am vt in iuſtificatiōib⁹ meis ābuletis: ⁊
ήσω ἵνα ἐν τοῖς δικαιώμασί μου πορεύησθε, καὶ τὰ
iudicia mea cuſtodiatis: ⁊ faciatis ea: ⁊
κρίματά μου φυλάξησθε, καὶ ποιήσητε αὐτά, καὶ
habitetis in terra q̄m dedi patri⸗
κατοικήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατρά⸗
bus vr̄is:
σιν ὑμῶν,

amplius cōfuſionē gen⸗
tiū: & opprobriū pplorū
nequaq̄ portabis: & gē
tem tuam non amittes
amplius: ait dñs deus.
Et factū eſt verbum
domini ad me dicens.
Fili hominis: domus
iſrael habitauerūt in hu
mo ſua: & polluerunt
eam in viis ſuis & in ſtu
diis ſuis. Iuxta immundi
ciā mēſtruate facta ē via
eorū coram me: & effudi
indignationē meā ſuper
eos ꝑ ſanguie quē fude
runt ſup terrā. Et in ido
lis ſuis polluerunt eam.
& diſperſi eos in gentes:
& ventilati ſūt in terras.
Iuxta vias eorū & adin⸗
uentiones eorū iudicaui
eos. Et ingreſſi ſunt ad
gentes ad q̄s introierūt
& polluerūt nomen ſan
ctū meū: cū diceretur de
eis: populus dñi iſte eſt
& de terra ei⁹ egreſſi ſūt.
& peperci nomini ſctō
meo qd̄ polluerat dom⁹
iſrael in gentibus ad q̄s
ingreſſi ſunt.
Idcirco dices domui iſ⸗
rael: hec dicit
dominus deus. Non ꝓ
pter vos ego faciam
domus iſrael: ſed pro⸗
pter nomen ſanctū meū
quod polluiſtis in genti
bus ad quas intraſtis.
Et ſanctificabo nomen
meum magnum
qd̄ pollutū ē inter gētes
qd̄ polluiſtis in medio
earū vt ſciant gentes qa
ego dñs: ait dñs exerci
tuum: cum ſanctificatus
fuero in vobis corā eis.
Tollam quippe vos de
gentibus & cōgregabo
vos de vniuerſis terris:
& adducam
vos in terram veſtrā: &
effundam ſuper vos
aquā mundā: & munda
bimini ab omnibus
inquinamētis vr̄is: & ab
vniuerſis idolis vr̄is mū
dabo vos: & dabo vobis
cor nouum: & ſpiritum
nouū ponam in medio
veſtri. Et auferam
cor lapideum de carne
veſtra & dabo vobis
cor carneū: & ſpiritū
meū ponā in medio vr̄i:
& faciam vt in preceptis
meis ambuletis:
& iudicia mea cuſtodiatis
& operimini & habitabi
tis in terra quā dedi pa⸗
tribus veſtris:

עוֹד כְּלִמַּת הַגּוֹיִם וְחֶרְפַּת עַמִּים
לֹא תִשְׂאִי עוֹד וְגוֹיַיִךְ לֹא תַכְשִׁלִי   נָשָׂא כָּשַׁל
עוֹד נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה׃ וַיְהִי דְבַר   הָיָה
יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם בֵּית
יִשְׂרָאֵל יֹשְׁבִים עַל אַדְמָתָם וַיְטַמְּאוּ   טָמֵא
אוֹתָהּ בְּדַרְכָּם וּבַעֲלִילוֹתָם כְּטֻמְאַת   עָלַל
הַנִּדָּה הָיְתָה דַרְכָּם לְפָנָי׃ וָאֶשְׁפֹּךְ   פָּנָה שָׁפַךְ
חֲמָתִי עֲלֵיהֶם עַל הַדָּם אֲשֶׁר שָׁפְכוּ   יָחַם
עַל הָאָרֶץ וּבְגִלּוּלֵיהֶם טִמְּאוּהָ׃   גָּלַל
וָאָפִיץ אֹתָם בַּגּוֹיִם וַיִּזָּרוּ בָּאֲרָצוֹת   פּוּץ זָרָה
כְּדַרְכָּם וְכַעֲלִילוֹתָם שְׁפַטְתִּים׃
וַיָּבוֹא אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁם   בּוֹא
וַיְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי בֶּאֱמֹר לָהֶם   חָלַל
עַם יְהוָה אֵלֶּה וּמֵאַרְצוֹ יָצָאוּ׃ וָאֶחְמֹל   חָמַל
עַל שֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר חִלְּלוּהוּ בֵּית
יִשְׂרָאֵל בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאוּ שָׁמָּה׃
לָכֵן אֱמֹר לְבֵית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוָה לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה
בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם לְשֵׁם קָדְשִׁי
אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר בָּאתֶם   בּוֹא
שָׁם׃ וְקִדַּשְׁתִּי אֶת שְׁמִי הַגָּדוֹל   גָּדַל
הַמְחֻלָּל בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בְּתוֹכָם
וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה נְאֻם אֲדֹנָי
יְהוָה בְּהִקָּדְשִׁי בָכֶם לְעֵינֵיהֶם׃   קָדַשׁ
וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם מִן הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי
אֶתְכֶם מִכָּל הָאֲרָצוֹת וְהֵבֵאתִי   בּוֹא
אֶתְכֶם אֶל אַדְמַתְכֶם׃ וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם
מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל   טָהַר
טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר   גָּלַל טָהַר
אֶתְכֶם׃ וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ   נָתַן
חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וַהֲסִרֹתִי   סוּר
אֶת לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם
לֵב בָּשָׂר׃ וְאֶת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם
וְעָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר בְּחֻקַּי תֵּלֵכוּ   עָשָׂה חָקַק
וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם׃ וִישַׁבְתֶּם   הָלַךְ שָׁפַט
בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבֹתֵיכֶם   שָׁמַר עָשָׂה
נָתַן

© Biblioteca Nacional de España

וִהְיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם הָיָה
לֵאלֹהִים׃ וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכֹּל יָשַׁע
טֻמְאוֹתֵיכֶם וְקָרָאתִי אֶל הַדָּגָן
וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ וְלֹא אֶתֵּן עֲלֵיכֶם רָעָב׃ רָבָה נָתַן
וְהִרְבֵּיתִי אֶת פְּרִי הָעֵץ וּתְנוּבַת פָּרָה נוּב
הַשָּׂדֶה לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד לָקַח
חֶרְפַּת רָעָב בַּגּוֹיִם׃ וּזְכַרְתֶּם אֶת
דַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וּמַעַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר רוּעַ עָלַל
לֹא טוֹבִים וּנְקֹטֹתֶם בִּפְנֵיכֶם עַל קוּט פָּנָה
עֲוֺנֹתֵיכֶם וְעַל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם׃ לֹא תָּעַב
לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה
יִוָּדַע לָכֶם בּוֹשׁוּ וְהִכָּלְמוּ מִדַּרְכֵיכֶם יָדַע כָּלַם
בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה
בְּיוֹם טַהֲרִי אֶתְכֶם מִכֹּל עֲוֺנוֹתֵיכֶם
וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת הֶעָרִים וְנִבְנוּ יָשַׁב עִיר
הֶחֳרָבוֹת׃ וְהָאָרֶץ הַנְּשַׁמָּה תֵּעָבֵד בָּנָה שָׁמַם
תַּחַת אֲשֶׁר הָיְתָה שְׁמָמָה לְעֵינֵי כָּל עָבַד הָיָה
עוֹבֵר׃ וְאָמְרוּ הָאָרֶץ הַלֵּזוּ הַנְּשַׁמָּה עָבַר
הָיְתָה כְּגַן עֵדֶן וְהֶעָרִים הֶחֳרֵבוֹת
וְהַנְּשַׁמּוֹת וְהַנֶּהֱרָסוֹת בְּצוּרוֹת הָרַס בָּצַר
יָשָׁבוּ׃ וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשָּׁאֲרוּ שָׁאַר
סְבִיבוֹתֵיכֶם כִּי אֲנִי יְהוָה בָּנִיתִי סָבַב
הַנֶּהֱרָסוֹת נָטַעְתִּי הַנְּשַׁמָּה אֲנִי יְהוָה
דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי עָשָׂה
יֱהוִה עוֹד זֹאת אִדָּרֵשׁ לְבֵית דָּרַשׁ
יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם אַרְבֶּה אֹתָם רָבָה
כַּצֹּאן אָדָם׃ כְּצֹאן קָדָשִׁים כְּצֹאן
יְרוּשָׁלַםִ בְּמוֹעֲדֶיהָ כֵּן תִּהְיֶינָה יָעַד הָיָה
הֶעָרִים הֶחֳרֵבוֹת מְלֵאוֹת צֹאן אָדָם עִיר
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה׃

C. xxxvij.

הָיְתָה עָלַי יַד יְהוָה וַיּוֹצִאֵנִי בְרוּחַ הָיָה יָצָא
יְהוָה וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבִּקְעָה וְהִיא נוּחַ
מְלֵאָה עֲצָמוֹת׃ וְהֶעֱבִירַנִי עֲלֵיהֶם עָבַר
סָבִיב סָבִיב וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל פְּנֵי רָבַב פָּנָה
הַבִּקְעָה וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר אָמַר
אֵלַי בֶּן אָדָם הֲתִחְיֶינָה הָעֲצָמוֹת חָיָה

& eritis mihi in populū & ego ero vobis in deū. Et ſaluabo vos ex vniuerſis inquinamentis veſtris: & vocabo frumentum & multiplicabo illud: & non imponā vobis famē & multiplicabo fructum ligni & genimina agri: vt non portetis vltra opprobriū famis in gētibus: & recordabimini viarum veſtrarum peſſimarum: ſtudiorūq; non bonorum: & diſplicebunt vobis iniquitates veſtre & ſcelera veſtra. Non propter vos ego faciā: ait dn̄s deus notū ſit vobis. Confundimini & erubeſcite ſup viis veſtris domus iſrael. Hec dicit domin⁹ deus. In die q̄ mūdauero vos ex oībus iniqtatib⁹ vr̄is: & inhabitare fecero vrbes & inſtaurauero ruinoſa: & terra deſerta fuerit exculta que quondam erat deſolata in oculis omnis viatoris dicent. Terra illa inculta: facta eſt vt hortus voluptatis: & ciuitates deſerte & deſtructe atq; ſuffoſſe munite ſederūt: & ſcient gētes quecūq; derelicte fuerīt in circuitu veſtro: quia ego dn̄s edificaui diſſipata: plātauiq; inculta: ego dominus locutus ſum & fecerim. Hec dicit dn̄s deus. Adhuc in hoc inuenient me domus iſrael vt faciā eis. Multiplicabo eos ſicut gregē hominū vt gregem ſanctū vt gregē hieruſalem in ſolemnitatibus eius. Sic erunt ciuitates deſerte plene gregibus hominum & ſcient quia ego dominus.

37.

Facta eſt ſup me manus domini: & eduxit me in ſpū dn̄i: & dimiſit me in medio cāpi q erat plenus oſſibus: & circūduxit me per ea in gyro. Erant autē multa valde ſuper faciem campi: ſiccaq; vehemēter: & dixit ad me. Fili hominis: putas ne viuēt oſſa

τ eritis mihi in ppl'm: τ ego ero vobis in deū:
καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν,
τ ſaluabo vos ex vniuerſis immūditijs vr̄is: τ
καὶ σώσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν, καὶ
vocabo triticū τ mlt'iplicabo illud: τ nō dabo
καλέσω τὸν σῖτον καὶ πληθυνῶ αὐτόν, καὶ οὐ δώσω
ſup vos famē: τ mlt'iplicabo fructū ligni τ
ἐφ᾽ ὑμᾶς λιμόν, καὶ πληθυνῶ τὸν καρπὸν τοῦ ξύλου καὶ
germina agri: vt non accipiatis vltra op-
τὰ γεννήματα τοῦ ἀγροῦ, ὅπως ἂν μὴ λάβητε ἔτι ὀνει-
pbriū famis in gentib⁹: τ recordabimini viaꝝ
δισμὸν λιμοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ μνησθήσεσθε τὰς ὁδοὺς
vr̄aꝝ malaꝝ: τ ſtudioꝝ vr̄oꝝ nō
ὑμῶν τὰς πονηράς, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν τὰ μὴ
bonoꝝ: τ abominatiōi hēbimini añ faciem vr̄aꝫ in
ἀγαθά, καὶ προσοχθιεῖτε κατὰ πρόσωπον ὑμῶν ἐν ταῖς
iniq̄tatib⁹ vr̄is: τ in abominatiōib⁹ vr̄is: nō ppt
ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ ἐπὶ τοῖς βδελύγμασιν ὑμῶν, οὐ δι᾽
vos ego facio dicit dn̄s dn̄s. notū eſt vobis: cō-
ὑμᾶς ἐγὼ ποιῶ λέγει κύριος κύριος. γνωστόν ἐστιν ὑμῖν, αἰ-
fūdimini: τ erubeſcite a vijs vr̄is dom⁹ iſrael.
σχύνθητε, καὶ ἐντράπητε ἐκ τῶν ὁδῶν ὑμῶν οἶκος ἰσραήλ.
hec dicit dn̄s dn̄s: in die q̄ mūdauero vos ex oibus
τάδε λέγει κς κύριος, ἐν ἡμέρᾳ ᾗ καθαριῶ ὑμᾶς ἐκ πασῶν
iniq̄tatib⁹ vr̄is τ hītari fecero ciuitates: τ edifica-
ἀνομιῶν ὑμῶν, καὶ κατοικιῶ τὰς πόλεις, καὶ οἰκοδο-
buntur deſerta τ terra deſolata excolet
μηθήσονται ἔρημοι καὶ ἡ γῆ ἡ ἠφανισμένη ἐργασθήσε-
eo q̄d deſolata ante oculos om-
ται, ἀνθ᾽ ὧν ὅτι ἠφανισμένη κατ᾽ ὀφθαλμοὺς παν-
nis tranſeuntis τ dicent terra illa deſerta
τὸς πορευόντος καὶ ἐροῦσιν ἡ γῆ ἐκείνη ἡ ἠφανισμέ-
facta eſt vt hort⁹ voluptati τ ciuitates deſerte τ
νη ἐγενήθη ὡς κῆπος τρυφῆς καὶ αἱ πόλεις αἱ ἔρημοι καὶ
deſolate τ ſuffoſſe: munite apparuerūt
ἠφανισμέναι καὶ κατεσκαμμέναι, ὀχυραὶ ἐφάνησαν
τ ſcient gentes q̄cūq; derelinquentur in cir-
καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅσα ἂν καταλειφθῶσιν κύ-
cuitu vr̄o: q; ego dn̄s edificaui deſer-
κλῳ ὑμῶν, ὅτι ἐγὼ κύριος ᾠκοδόμησα τὰς καθῃρη-
tas: τ plantaui deſolatas: q; ego
μένας, καὶ κατεφύτευσα τὰς ἠφανισμένας, ὅτι ἐγὼ
dn̄s locut⁹ ſum τ feci. hec dicit dn̄s do-
κύριος ἐλάλησα καὶ ἐποίησα. τάδε λέγει κύριος κύ-
min⁹: adhuc hoc querar domui iſrael vt
ριος, ἔτι τοῦτο ζητηθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ τοῦ
faciam eis: mlt'iplicabo eos ſic oues ho-
ποιῆσαι αὐτοῖς, πληθυνῶ αὐτοὺς ὡς πρόβατα ἀν-
mines: vt oues ſanctas: vt oues hieruſa-
θρώπους, ὡς πρόβατα ἅγια, ὡς πρόβατα ἱερουσα-
lem in ſolēnitatib⁹ ei⁹: ſic erūt ciuitates
λὴμ ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῆς, οὕτως ἔσονται αἱ πόλεις
deſerte plene ouibus hoīm: τ ſcient
ἔρημοι πλήρεις προβάτων ἀνθρώπων, καὶ γνώσονται
q; ego dn̄s.
ὅτι ἐγὼ κύριος.

Ca. 37.

Et facta eſt ſup me man⁹ dn̄i: τ eduxit
Καὶ ἐγένετο ἐπ᾽ ἐμὲ χεὶρ κυρίου, καὶ ἐξήγαγέν
me in ſpiritu dn̄i: τ poſuit me in medio
με ἐν πνεύματι κυρίου, καὶ ἔθηκέν με ἐν μέσῳ τοῦ
campi: τ hic erat plen⁹ oſſiū humanoꝝ: τ
πεδίου, καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὀστῶν ἀνθρωπίνων, καὶ
circūduxit me ſup ea p gyrum i circuitu: τ ecce
περιήγαγέν με ἐπ᾽ αὐτὰ κυκλόθεν κύκλῳ, καὶ ἰδοὺ
multa nimis ſup faciem campi arida
πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου ξηρὰ
vehemēt: τ dixit ad me: fili hoīs ſi
σφόδρα, καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ ἀνθρώπου εἰ
viuent oſſa
ζήσεται τὰ ὀστᾶ

hec. ⁊ dixi: dñe dñe tu noſti ea:
ταῦτα. καὶ εἶπα, κύριε κύριε σὺ ἐπίστασαι αὐτά,
⁊ dixit ad me: ꝓpheta ſup oſſa hec:
καὶ εἶπεν πρός με, προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστᾶ ταῦτα,
⁊ dices eis: oſſa arida audite verbũ domi
καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, τὰ ὀστᾶ τὰ ξηρὰ ἀκούσατε λόγον κυρί
ni: hec dicit dñs dñs oſſib⁹ iſtis: ecce
ου, τάδε λέγει κύριος κύριος τοῖς ὀστέοις τούτοις, ἰδοὺ
ego adducã in vos ſpm̃ vite: ⁊ dabo ſup vos
B ἐγὼ οἴσω εἰς ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς, καὶ δώσω ἐφ᾽ ὑμᾶς
neruos ⁊ inducã ſup vos carnes ⁊ extẽdã ſup vos
νεῦρα καὶ ἀνάξω ἐφ᾽ ὑμᾶς σάρκας καὶ ἐκτενῶ ἐφ᾽ ὑμᾶς
pellem: ⁊ dabo ſpm̃ meũ in vos ⁊ viuetis:
δέρμα, καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε,
⁊ cognoſcetis q2 ego ſum dñs. ⁊ ꝓphetaui
καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ προεφήτευσα
ſicut ꝑcepit mihi: ⁊ facta ẽ vox cũ ego
καθὼς ἐνετείλατό μοι, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐν τῷ ἐμὲ
ꝓphetarem ⁊ ecce ꝯmotio: ⁊ accedebãt
προφητεῦσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγοντο τὰ
oſſa ad os ad iũcturam ſuam: ⁊ vidi ⁊
ὀστᾶ πρὸς ὀστοῦν πρὸς τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ, καὶ εἶδον καὶ
G ecce ſup ea nerui ⁊ carnes oriebant̃: ⁊ aſcende
ἰδοὺ ἐπ᾽ αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο, καὶ ἀνέβαι-
bãt ſup ea pelles deſup: ⁊ ſpũs nõ erat in
νεν ἐπ᾽ αὐτὰ δέρματα ἐπάνω, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐν
eis. ⁊ dixit ad me: ꝓpheta ſup ſpiri
αὐτοῖς. καὶ εἶπεν πρός με, προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦ
tũ: ꝓpheta fili hoĩs ⁊ dic ſpiri
μα, προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου καὶ εἰπὲ τῷ πνεύμα-
tui: hec dicit dñs dñs: ex quattuor ſpiri
τι, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἐκ τῶν τεσσάρων πνευ
C tibus veni ſpũs ⁊ inſuffla . in mortuos
μάτων ἐλθὲ πνεῦμα καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς
iſtos ⁊ viuant. ⁊ ꝓphetaui ſicut pre
τούτους καὶ ζησάτωσαν. καὶ προεφήτευσα καθότι ἐνε
F cepit mihi: ⁊ igreſſ⁹ ẽ in eos ſpũs ⁊ vi-
τείλατό μοι, καὶ ἦλθεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα καὶ ἔζη
xerũt: ⁊ ſteterũt in pedib⁹ ſuis ꝯgregatio
σαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν συναγωγὴ
mlťa vehemẽter nimis. ⁊ locut⁹ eſt dñs ad me
πολλὴ σφόδρα σφόδρα. καὶ ἐλάλησεν κύριος πρός με
dicẽs: fili hoĩs: oſſa hec oĩs dom⁹ iſra-
λέγων, υἱὲ ἀνθρώπου, τὰ ὀστᾶ ταῦτα πᾶς οἶκος ἰσρα-
el eſt: ⁊ ipſi dicunt arida facta ſunt oſſa nr̃a:
ήλ ἐστιν, καὶ αὐτοὶ λέγουσιν ξηρὰ γέγονεν τὰ ὀστᾶ ἡμῶν,
perijt ſpes nr̃a: abſciſſi ſum⁹. ꝓpterea
ἀπόλωλεν ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν. διὰ τοῦ
vaticinare ⁊ dic: hec dicit dñs dñs:
το προφήτευσον καὶ εἰπέ, τάδε λέγει κύριος κύριος,
ecce ego aperiã vr̃a monumẽta ⁊ reducã
ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίξω ὑμῶν τὰ μνήματα καὶ ἀνάξω
C vos ex monumẽtis vr̃is: ⁊ ĩtroducã vos in
ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς
trã iſrael: ⁊ cognoſcetis q2 ego ſum do
τὴν γῆν τοῦ ἰσραήλ, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύ
min⁹: cũ aperuero ego ſepulchra vr̃a vt edu-
A ριος, ἐν τῷ ἀνοῖξαί με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀνα-
cam ego vos ex ſepulchris vr̃is pp̃lm meũ:
γαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν τὸν λαόν μου,
⁊ dabo ſpm̃ meũ in vos ⁊ viuetis: ⁊ po
καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε, καὶ θή-
nam vos ſup terrã vr̃am: ⁊ cognoſcetis q2 ego
σομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ
dñs locut⁹ ſum ⁊ faciam dicit dñs deus: ⁊
κύριος λελάληκα καὶ ποιήσω λέγει κύριος ὁ θεός, καὶ
fact⁹ ẽ ſermo dñi ad me dicẽs: ⁊ tu fili hoĩs
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου

iſta. Et dixi. Domine
deus tu
noſti. Et dixit ad me.
vaticinare de
oſſib⁹ iſtis. Et dices eis.
Oſſa arida audite verbũ
domini:
hec dicit dñs deus oſſi-
bus his.
Ecce ego intromitto
in vos ſpiritũ & viuetis:
& dabo ſup vos neruos
& ſuccreſcere faciam
ſup vos carnes: & ſupex
tendam in vobis cutem:
& dabo vobis ſpiritum
& viuetis: & ſcietis quia
ego dñs. & prophetaui
ſicut preceperat mihi.
factus eſt aũt ſonitus ꝓ-
phetante me: & ecce cõ
motio. Et acceſſerũt oſſa
ad oſſa: vnũqdq; ad iun
cturã ſuã. Et vidi: & ecce
ſuper ea nerui & carnes
aſcenderũt: & extẽta eſt
in eis cutis deſuper:
& ſpiritũ nõ habebant.
Et dixit ad me: vaticina
re ad ſpiritũ: vaticinare
fili hominis: & dices ad
ſpiritum: hec dicit dñs
deus. A quattuor
ventis veni ſpiritus & in
ſuffla ſuper interfectos
iſtos & reuiuiſcãt. Et ꝓ-
phetaui ſicut preceperat
mihi. Et ingreſſus eſt in
ea ſpũs: & reuixerũt: ſte
teruntq; ſup pedes ſuos
exercitus grãdis nimis
valde: & dixit ad me: fili
hominis: oſſa
hec vniuerſa domus iſ
rael eſt: ipſi
dicunt: aruerũt oſſa no
ſtra: & periit
ſpes nr̃a: & abſciſſi ſum⁹
propterea vaticinare
& dices ad eos: hec dicit
dominus deus:
ecce ego aperiam tumu
los veſtros:
& educam vos de ſepul-
chris vr̃is populus meus:
& inducam vos in terrã
iſrael.
& ſcietis quia ego do-
minus cum aperuero
ſepulchra veſtra: & edu-
xero vos
de tumulis vr̃is popule
me⁹: & dedero ſpm̃ meũ
in vobis: & vixeritis &
requieſcere vos faciã ſup
humũ veſtrã: et ſcietis
quia ego dñs locutus ſũ
et feci: ait domin⁹ deus.
Et factus eſt ſermo
domini ad me dicẽs. Et
tu fili hominis

האלה ויאמר אדני יהוה אתה
ידעת ׃ ויאמר אלי הנבא על נבא
העצמות האלה ואמרת אליהם
העצמות היבשות שמעו דבר יהוה ׃
כה אמר אדני יהוה לעצמות האלה
הנה אני מביא בכם רוח וחייתם ׃ בוא
ונתתי עליכם גידים והעלתי נתן עלה
עליכם בשר וקרמתי עליכם עור
ונתתי בכם רוח וחייתם וידעתם כי
אני יהוה ׃ ונבאתי כאשר צויתי צוה
ויהי קול כהנבאי והנה רעש היה נבא
ותקרבו עצמות עצם אל עצמו ׃ קרב
וראיתי והנה עליהם גדים ובשר ראה
עלה ויקרם עליהם עור מלמעלה קרם עלה
ורוח אין בהם ׃ ויאמר אלי הנבא
אל הרוח הנבא בן אדם ואמרת אל
הרוח כה אמר אדני יהוה מארבע רבע
רוחות באי הרוח ופחי בהרוגים בוא נפח
האלה ויחיו ׃ והנבאתי כאשר צוני הרג חיה
ותבוא בהם הרוח ויחיו ויעמדו נבא
על רגליהם חיל גדול מאד מאד ׃ עמד
ויאמר אלי בן אדם העצמות גדל
האלה כל בית ישראל המה
הנה אמרים יבשו עצמותינו ואבדה
תקותנו נגזרנו לנו ׃ לכן הנבא קוה גזר
ואמרת אליהם כה אמר אדני יהוה
הנה אני פתח את קברותיכם
והעליתי אתכם מקברותיכם עמי עלה
והבאתי אתכם אל אדמת ישראל ׃ בוא
וידעתם כי אני יהוה בפתחי
את קברותיכם ובהעלותי אתכם
מקברותיכם עמי ׃ ונתתי רוחי בכם נתן
וחייתם והנחתי אתכם על אדמתכם חיה נוח
וידעתם כי אני יהוה דברתי
ועשיתי נאם יהוה ׃ ויהי דבר עשה היה
יהוה אלי לאמר ׃ ואתה בן אדם

© Biblioteca Nacional de España

קַח לְךָ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לִיהוּדָה — לָקַח
וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו וּלְקַח עֵץ
אֶחָד וּכְתוֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם
וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו׃ וְקָרַב
אֹתָם אֶחָד אֶל אֶחָד לְךָ לְעֵץ
אֶחָד וְהָיוּ לַאֲחָדִים בְּיָדֶךָ׃ וְכַאֲשֶׁר — הָיָה
יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ בְּנֵי עַמְּךָ לֵאמֹר — אָמַר
הֲלוֹא תַגִּיד לָנוּ מָה אֵלֶּה לָּךְ׃ דַּבֵּר — נָגַד
אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה
אֲנִי לֹקֵחַ אֶת עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר
בְּיַד אֶפְרַיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו
וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת עֵץ יְהוּדָה — נָתַן אֵת
וַעֲשִׂתִים לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדִי׃ — עָשָׂה
וְהָיוּ הָעֵצִים אֲשֶׁר תִּכְתֹּב עֲלֵיהֶם — כָּתַב
בְּיָדְךָ לְעֵינֵיהֶם׃ וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
הָלְכוּ שָׁם וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מִסָּבִיב — סָבַב
וְהֵבֵאתִי אוֹתָם אֶל אַדְמָתָם׃ וְעָשִׂיתִי — בּוֹא עָשָׂה
אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ בְּהָרֵי
יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם — הָיָה
לְמֶלֶךְ וְלֹא יִהְיֶה עוֹד לִשְׁנֵי גוֹיִם — שָׁנָה
וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת — חָצָה מָלַךְ
עוֹד׃ וְלֹא יִטַּמְּאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם — טָמֵא גָּלַל
וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם וּבְכֹל פִּשְׁעֵיהֶם — פָּשַׁע
וְהוֹשַׁעְתִּי אֹתָם מִכֹּל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם — יָשַׁע יָשַׁב
אֲשֶׁר חָטְאוּ בָהֶם וְטִהַרְתִּי אוֹתָם וְהָיוּ — הָיָה
לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃
וְעַבְדִּי דָוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם וְרוֹעֶה אֶחָד — רָעָה
יִהְיֶה לְכֻלָּם וּבְמִשְׁפָּטַי יֵלֵכוּ — שָׁפַט
וְחֻקֹּתַי יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אוֹתָם׃ וְיָשְׁבוּ — חָקַק שָׁמַר
עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב — עָשָׂה נָתַן
אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בָהּ אֲבוֹתֵיכֶם וְיָשְׁבוּ
עָלֶיהָ הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם
עַד עוֹלָם וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם — עָלַם נָשָׂא
לְעוֹלָם׃ וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם — כָּרַת שָׁלַם

ſume tibi lignum vnū & ſcribe ſup illud: iude & filiorum iſrael ſociis eius. Et tolle lignum alterū & ſcribe ſup illud ioſeph lignum effraim: & cūcte domus iſrael ſociorūq; eius. Et adiunge illa vnum ad alterum tibi in lignum vnum: & erunt in vnionem in manu tua. Cum autem dixerint ad te filii populi tui loquentes: nōne indicas nobis qd in his velis? Loqueris ad eos. Hec dicit dn̄s deus. Ecce ego aſſumam lignū ioſeph quod eſt in manu effraim & tribus iſrael q̄ ſunt ei adiūcte & dabo eas pariter cum ligno iuda & faciā eas ī lignū vnū: & erūt vnū in manu ei9. Erunt autem ligna ſup que ſcripſeris in manu tua in oculis eorū: & dices ad eos. Hec dicit dominus deus. Ecce ego aſſumam filios iſrael de medio nationum ad quas abierunt: & cōgregabo eos vndiq; & adddducam eos ad humum ſuā. Et faciam eos in gentem vnam in terra in montibus iſrael. Et rex vnus erit omnibus imperans: & nō erunt vltra due gentes: nec diuidentur amplius in duo regna. Neq; polluentur vltra in idolis ſuis & abominatiōibus ſuis: & cunctis iniqtatib9 ſuis. et ſaluos eos faciam de vniuerſis ſedibus ſuis in quibus peccauerunt: & emūdabo eos. Et erunt mihi populus: & ego ero eis deus. Et ſeru9 meus dauid rex ſuper eos: & paſtor vn9 erit omniū eorū. In iudiciis meis ambulabūt: et mādata mea cuſtodiēt et facient ea. Et habitabunt ſuper terram quā dedi ſeruo meo iacob in qua habitauerūt patres veſtri: et habitabunt ſuper eam ipſi & filii eorum et filii filiorum eorū vſq; in ſempiternū: & dauid ſeru9 me9 priceps eorū in perpetuū. Et pcutiam illis fedus pacis:

aſſume tibi virgam vnā: ꝛ ſcribe ſup eā
λάβε σεαυτῷ ῥάβδον μίαν, καὶ γράψον ἐπ᾽ αὐτὴν τὸν
iudam ꝛ filios iſrael q̄ appoſiti ſunt ad e-
ἰούδαν καὶ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ τοὺς προστεθέντας πρὸς αὐ
um: ꝛ virgā ſecundā aſſumes tibi: ꝛ ſcri-
τόν. καὶ ῥάβδον δευτέραν λήψῃ σεαυτῷ, καὶ γρά-
bes eam ioſeph virgam ephraim ꝛ oēs
ψεις αὐτὴν τῷ ἰωσὴφ ῥάβδον ἐφραῒμ καὶ πάντας τοὺς
filios iſrael q̄ appoſiti ſūt ad eum: ꝛ cōiūges e-
υἱοὺς ἰσραὴλ τοὺς προστεθέντας πρὸς αὐτόν, καὶ συνάψεις αὐ-
as ad inuicem tibi in virgā vnā vt copules
τὰς πρὸς ἀλλήλας σεαυτῷ εἰς ῥάβδον μίαν τοῦ δῆσαι
eas: ꝛ erunt in manu tua: ꝛ erit qn̄ di-
αὐτάς, καὶ ἔσονται ἐν τῇ χειρί σου, καὶ ἔσται ὅταν εἴ-
xerit ad te filij ppl̄i tui loquentes nō idicabis
πωσι πρὸς σὲ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου λέγοντες οὐκ ἀπαγγε- A
nobis qd ſūt iſta tibi? ꝛ dices ad eos:
λεῖς ἡμῖν τί ἐστι ταῦτά σοι; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς,
hec dicit dn̄s deus: ecce ego aſſumā tribū E
τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἰδοὺ ἐγὼ λήψομαι τὴν φυλὴν
ioſeph q̄ p manū ephraim: ꝛ trib9 iſrael
ἰωσὴφ τὴν διὰ χειρὸς ἐφραῒμ, καὶ τὰς φυλὰς ἰσραὴλ
adiacentes ad eū: ꝛ dabo eos ſup
τὰς προσκειμένας πρὸς αὐτόν, καὶ δώσω αὐτοὺς ἐπὶ
tribū iuda: ꝛ erunt in virgā vnā ꝛ
τὴν φυλὴν ἰούδα, καὶ ἔσονται εἰς ῥάβδον μίαν καὶ
erunt vna in manu iuda: ꝛ erunt virge
ἔσονται μία ἐν τῇ χειρὶ ἰούδα, καὶ ἔσονται αἱ ῥάβδοι
in qb9 tu ſcripſiſti in eis in manu tua coram
ἐφ᾽ ἃς σὺ ἔγραψας ἐπ᾽ αὐταῖς ἐν τῇ χειρί σου ἐνώπιον
eis ꝛ dices eis. hec dicit dn̄s de9: ecce
αὐτῶν καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς. τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἰδοὺ
ego aſſumo oēm domū iſrael de medio gentiū
ἐγὼ λαμβάνω πάντα οἶκον ἰσραὴλ ἐκ μέσου τῶν ἐθνῶν B
ad q̄s igreſſi ſūt illuc: ꝛ ꝯgregabo eos ab omni
ὧν εἰσήλθοσαν ἐκεῖ, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπὸ πάν-
bus q̄ in circuitu eoꝝ: ꝛ inducā eos in
των τῶν περικύκλῳ αὐτῶν, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν
trā iſrael. ꝛ dabo eos in gētē in terra F
γῆν τοῦ ἰσραήλ. καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἔθνος ἐν τῇ γῇ
mea in mōtib9 iſrael: ꝛ pnceps vn9 erit oīm
μου ἐν τοῖς ὄρεσιν ἰσραήλ, καὶ ἄρχων εἷς ἔσται πάντων
iſtoꝝ in regem: ꝛ nō erunt vltra in duas
τούτων εἰς βασιλέα, καὶ οὐκ ἔσονται οὐκ ἔτι εἰς δύο
gētes neq; diuidenť vltra in duo regna: vt nō
ἔθνη, οὐ δὲ μὴ διαιρεθῶσιν οὐκ ἔτι εἰς δύο βασιλείας, ἵνα μὴ
polluanť vltra in idolis ſuis ꝛ in offendicu-
μιαίνωνται ἔτι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς προσκόμμα-
lis ſuis: ꝛ in oībus ipietatib9 ſuis: ꝛ eruam
σιν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσαις ἀσεβείαις αὐτῶν. καὶ ῥύσομαι
eos ab oībus iniqtatib9 eoꝝ qb9 peccauerūt in e-
αὐτοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ὧν ἡμάρτοσαν ἐν αὐ-
is: ꝛ mundabo eos: ꝛ erunt mihi in ppl̄m: ꝛ ego e-
ταῖς, καὶ καθαριῶ αὐτούς, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔ-
ro illis in deū. ꝛ ſeruus me9 dauid pnceps
σομαι αὐτοῖς εἰς θεόν. καὶ ὁ δοῦλός μου δαυὶδ ἄρχων C
in medio eoꝝ ꝛ erit paſtor vn9 oīm iſtoꝝ: qꝛ in
ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἔσται ποιμὴν εἷς πάντων τούτων, ὅτι ἐν
pceptis meis ambulabūt: ꝛ iudicia
τοῖς προστάγμασίν μου πορεύσονται, καὶ τὰ κρίματά G
mea cuſtodient ꝛ facient ea: ꝛ habitabunt
μου φυλάξονται καὶ ποιήσουσιν αὐτά, καὶ κατοικήσουσιν
in tra ſua quā dedi ſeruo meo iacob: vbi ha-
ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκα τῷ δούλῳ μου ἰακώβ, οὗ κα-
bitauerūt illic patres eoꝝ: ꝛ habitabunt in ea
τῴκησαν ἐκεῖ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ κατοικήσουσιν ἐπ᾽ αὐ-
ipi ꝛ filij eoꝝ: ꝛ filij filioꝝ eoꝝ vſq; i
τῆς αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἕως
ſempitnū: ꝛ dauid ſeruus meus pnceps eoꝝ in
τοῦ αἰῶνος, καὶ δαυὶδ ὁ δοῦλός μου ἄρχων αὐτῶν εἰς τὸν
ſēpitnū. ꝛ diſponā eis teſtamētū pacis
αἰῶνα. καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην εἰρήνης

© Biblioteca Nacional de España

testamētū ſepiternū erit cum eis: ꝛ dabo eos
διαθήκη αἰώνιος ἔσαι μετ' αὐτῶν, καὶ δώσω αὐτοὺς
ꝛ multiplicabo eos: ꝛ ponam ſancta mea ī medio
καὶ πληθυνῶ αὐτούς, καὶ θήσομαι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσω
eoꝝ in ꝑpetuū: ꝛ erit tabernaculū meū in e=
αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔσαι ἡ κατασκήνωσίς μου ἐν αὐ
is ꝛ ero eis deꝰ: ꝛ ipſi meus erunt
τοῖς καὶ ἔσομαι αὐτοῖς θεός, καὶ αὐτοί μου ἔσονται
ppls: ꝛ ſcient gētes qꝛ ego ſum dn̄s ꝗ ſctifi
λαός, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ἁγιά
co eos cū fuerit ſancta mea in medio eoꝝ in
ζων αὐτοὺς ἐν τῷ εἶναι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσω αὐτῶν εἰς
ꝑpetuū.
τὸν αἰῶνα.

Ca.38.

Et factꝰ eſt ſmo dn̄i ad me dicēs: fili ho=
A Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, υἱὲ ἀν=
minis firma faciem tuā ꝯ gog ꝛ terrā
E θρώπου στήριξον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ γὼγ καὶ τὴν γῆν
magog ꝑncipem capitis moſoch ꝛ thubal: ꝛ vati=
τοῦ μαγὼγ ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβάλ, καὶ προ=
cinare ſup eū ꝛ dic: hec dicit dn̄s:
φήτευσον ἐπ' αὐτὸν καὶ εἰπόν, τάδε λέγει κύριος,
ecce ego ſup te ꝑncipem capitis moſoch ꝛ thubal: ꝛ
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβάλ, καὶ
circūducā te: ꝛ ponam frenū in maxillas
περιάξω σε, καὶ θήσομαι χαλινὸν εἰς τοὺς σιαγόνας
tuas: ꝛ cōgregabo te: ꝛ oēm exercitū tuū: e=
σου, καὶ συνάξω σε, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμίν σου, ἵπ
quos ꝛ equites veſtitos loricis vniuerſos: cō=
πους καὶ ἱππεῖς ἐνδεδυμένους θώρακας πάντας, συ=
gregatio multa: pelte ꝛ galee ꝛ gla=
ναγωγὴ πολλή, πέλται καὶ περικεφαλαῖαι καὶ μάχαι
B dij: perſe ꝛ ethiopes ꝛ libyes oēs galeis
ραι, πέρσαι καὶ αἰθίοπες καὶ λίβυες πάντες περικε=
ꝛ peltis: gomer ꝛ oēs ꝗ circa e=
φαλαίαις καὶ πέλταις, γόμερ καὶ πάντες οἱ περὶ αὐ=
um: domꝰ thogarma ab extremo aqlonis ꝛ om=
F τόν, οἶκος τοῦ θωγαρμὰ ἀπ' ἐσχάτου τοῦ βορρᾶ καὶ πάν
nes ꝗ circa eū ꝛ gētes mlte tecum. ꝑpara=
τες οἱ περὶ αὐτὸν καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ. ἑτοιμά=
re: ꝑpara te: tu ꝛ oīs cōgregatio
σθητι, ἑτοίμασον σαυτόν, σὺ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή
tua ꝗ cōgregati ſūt tecum: ꝛ eris mihi in cuſtodi=
σου οἱ συνηγμένοι μετὰ σοῦ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς προφυλα
am. a diebus pluribus ꝑparabitur ꝛ in nouiſſimo
κήν. ἀφ' ἡμερῶν πλειόνων ἑτοιμασθήσεται καὶ ἐπ' ἐσχάτου
ānoꝝ veniet in trā q̄ auerſa eſt a gla
ἐτῶν ἐλεύσεται εἰς τὴν γῆν τὴν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μα
dio cōgregatoꝝ a gētibꝰ multis ad terrā
χαίρας συνηγμένων ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν ἐπὶ τὴν γῆν
iſrael q̄ facta ē deſta oīo: ꝛ ſic ex gētibꝰ egreſ
ἰσραὴλ ἣ ἐγενήθη ἔρημος δι' ὅλου, καὶ οὕτως ἐξ ἐθνῶν ἐξε=
ſa eſt ꝛ habitāt in pace vniuerſi. ꝛ aſcen=
λήλυθεν καὶ κατοικοῦσιν ἐπ' εἰρήνης ἅπαντες. καὶ ἀναβή
des q̄ſi pluuia ꝛ venies q̄ſi nubes vt operias terrā:
C σῃ ὡς ὑετὸς καὶ ἥξεις ὡς νεφέλη κατακαλύψαι γῆν,
ꝛ eris tu ꝛ oēs ꝗ circa te ꝛ gētes multe te
καὶ ἔσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σὲ καὶ ἔθνη πολλὰ με
cum. hec dicit dn̄s dn̄s: ꝛ erit in die
G τὰ σοῦ. τάδε λέγει κύριος κύριος, καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέ
illa aſcendent verba in coꝛ tuū
ρᾳ ἐκείνῃ ἀναβήσεται ῥήματα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου
ꝛ cogitabis cogitatiōes malas ꝛ dices: aſcen=
καὶ λογιεῖ λογισμοὺς πονηροὺς καὶ ἐρεῖς, ἀναβήσο=
dam ad terrā abiectā: veniā ad quieſcentes
μαι ἐπὶ γῆν ἀπερριμμένην, ἥξω ἐπὶ ἡσυχάζοντας
in quiete ꝛ hītantes in pace oēs habi=
ἐν ἡσυχίᾳ καὶ οἰκοῦντας ἐπ' εἰρήνης πάντας κατοι=
tantes terrā in q̄ nō eſt murus neqꝫ ve=
κοῦντας γῆν ἐν ᾗ οὐχ ὑπάρχει τεῖχος οὐδὲ μοχ=
ctes: ꝛ porte
λοί, καὶ θύραι

pactum ſempiternū erit eis. Et fundabo eos et multiplicabo: & dabo ſanctificationem meam in medio eorū in perpetuū. Et erit tabernaculū meum in eis: & ero eis deus: & ipſi erunt mihi populus. Et ſcient gentes qa ego dn̄s ſanctificator iſrael: cum fuerit ſctificatio mea in medio eorū in perpetuū. 38.

Et factus eſt ſermo domini ad me dicens. Fili hoīs: pone faciē tuam cōtra gog & terram magog principem capitis moſoch & thubal: & vaticinare de eo & dices. Hec dicit dominus deꝰ. Ecce ego ad te gog principem capitis moſoch & thubal. Et circūagam te & ponam frenū in maxillis tuis: & educam te & omnem exercitū tuum: equos & equites veſtitos loricis vniuerſos: multitudinē magnā haſtā & clypeū arripientium & gladium. Perſe ethiopes & libyes cum eis: omnes ſcutati et galeati. Gomer & vniuerſa agmina eiꝰ: domꝰ thogorma latera aquilonis & totū robur eius: populiqꝫ multi tecum. Prepara & inſtrue te: & oēm multitudinē tuā que coaceruata eſt ad te: et eſto eis in preceptū. Poſt dies multos viſitaberis. In nouiſſimo annorum venies ad terrā que reuerſa eſt a gladio & cōgregata eſt de populis multis ad montes iſrael qui fuerunt deſerti iugiter. Hec de poplis educta eſt: & habitabūt in ea cōfidēter vniuerſi. Aſcendēs autē q̄ſi tēpeſtas venies: & q̄ſi nubes vt opias terrā: tu & oīa agmina tua: & populi multi tecum. Hec dicit dominus deus. In die illa aſcendent ſermones ſup cor tuū: & cogitabis cogitationem peſſimam & dices. Aſcendā ad terram abſqꝫ muro: veniā ad quieſcētes habitanteſqꝫ ſecure. Hi oēs habitant ſine muro: vectes & porte

בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה אוֹתָם וּנְתַתִּים
וְהִרְבֵּיתִי אוֹתָם וְנָתַתִּי אֶת מִקְדָּשִׁי
בְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃ וְהָיָה מִשְׁכָּנִי
עֲלֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים
וְהֵמָּה יִהְיוּ לִי לְעָם׃ וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי
אֲנִי יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בִּהְיוֹת
מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃
וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר׃ בֶּן אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל גּוֹג
אֶרֶץ הַמָּגוֹג נְשִׂיא רֹאשׁ מֶשֶׁךְ
וְתֻבָל וְהִנָּבֵא עָלָיו׃ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֵלֶיךָ גּוֹג נְשִׂיא
רֹאשׁ מֶשֶׁךְ וְתֻבָל׃ וְשׁוֹבַבְתִּיךָ
וְנָתַתִּי חַחִים בִּלְחָיֶיךָ וְהוֹצֵאתִי
אוֹתְךָ וְאֶת כָּל חֵילֶךָ סוּסִים
וּפָרָשִׁים לְבֻשֵׁי מִכְלוֹל כֻּלָּם קָהָל
רָב צִנָּה וּמָגֵן תֹּפְשֵׂי חֲרָבוֹת כֻּלָּם׃
פָּרַס כּוּשׁ וּפוּט אִתָּם כֻּלָּם מָגֵן
וְכוֹבָע׃ גֹּמֶר וְכָל אֲגַפֶּיהָ בֵּית
תּוֹגַרְמָה יַרְכְּתֵי צָפוֹן וְאֶת כָּל אֲגַפָּיו
עַמִּים רַבִּים אִתָּךְ׃ הִכֹּן וְהָכֵן לְךָ
אַתָּה וְכָל קְהָלֶךָ הַנִּקְהָלִים עָלֶיךָ
וְהָיִיתָ לָהֶם לְמִשְׁמָר׃ מִיָּמִים רַבִּים
תִּפָּקֵד בְּאַחֲרִית הַשָּׁנִים תָּבוֹא
אֶל אֶרֶץ מְשׁוֹבֶבֶת מֵחֶרֶב מְקֻבֶּצֶת
מֵעַמִּים רַבִּים עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר הָיוּ לְחָרְבָּה תָּמִיד וְהִיא
מֵעַמִּים הוּצָאָה וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח כֻּלָּם׃
וְעָלִיתָ כַּשֹּׁאָה תָבוֹא כֶּעָנָן לְכַסּוֹת
הָאָרֶץ תִּהְיֶה אַתָּה וְכָל אֲגַפֶּיךָ וְעַמִּים
רַבִּים אוֹתָךְ׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יַעֲלוּ דְבָרִים
עַל לְבָבֶךָ וְחָשַׁבְתָּ מַחֲשֶׁבֶת רָעָה׃
וְאָמַרְתָּ אֶעֱלֶה עַל אֶרֶץ פְּרָזוֹת
אָבוֹא הַשֹּׁקְטִים יֹשְׁבֵי לָבֶטַח כֻּלָּם
יֹשְׁבִים בְּאֵין חוֹמָה וּבְרִיחַ וּדְלָתַיִם

הָיָה אֵת
נָתַן רָבָה
קָדַשׁ
שָׁכַן
עָלַם
C. xxxviij
הָיָה
שׂוּם פָּנָה
נָבָא
נָתַן חָח
לָחָה אֵת
לָבַשׁ כָּלַל
צָנַן
כָּבַע
צָפַן
כּוּן
קָהַל
הָיָה שָׁמַר
יוֹם רָבַב
פָּקַד שָׁנָה
בּוֹא שׁוּב
קָבַץ
תָּמַד
יָצָא
עָלָה שָׁאָה
כָּסָה הָיָה
חָשַׁב רוֹעַ
בּוֹא
חָמָה בָּרַח

© Biblioteca Nacional de España

אין להם׃ לשלל שלל ולבז בז — בזז
להשיב ידך על חרבות נושבות — שוב ישב
ואל עם מאסף מגוים עשה מקנה — אסף קנה
וקנין ישבי על טבור הארץ׃ שבא — טבר
ודדן וסחרי תרשיש וכל כפיריה — כפר
יאמרו לך הלשלל שלל אתה בא — אמר
הלבז בז הקהלת קהלך לשאת — קהל
כסף וזהב לקחת מקנה וקנין — נשא לקח
לשלל שלל גדול׃ לכן הנבא בן — גדל נבא
אדם ואמרת לגוג כה אמר אדני
יהוה הלוא ביום ההוא בשבת עמי — ישב
ישראל לבטח תדע׃ ובאת ממקומך — ידע בוא
מירכתי צפון אתה ועמים רבים — קום צפן
אתך רכבי סוסים כלם קהל גדול — רכב
וחיל רב׃ ועלית על עמי ישראל — עלה
כענן לכסות הארץ באחרית — כסה
הימים תהיה והבאותיך על ארצי — יום היה
למען דעת הגוים אתי בהקדשי — בוא ידע
בך לעיניהם גוג׃ כה אמר אדני — קדש
יהוה האתה הוא אשר דברתי
בימים קדמונים ביד עבדי נביאי
ישראל הנבאים בימים ההם — נבא יום
שנים להביא אתך עליהם׃ והיה — שנה בוא
ביום ההוא ביום בוא גוג על — את
אדמת ישראל נאם אדני יהוה
תעלה חמתי באפי׃ ובקנאתי באש — עלה יחם
עברתי דברתי אם לא ביום ההוא
יהיה רעש גדול על אדמת ישראל׃ — היה גדל
ורעשו מפני דגי הים ועוף השמים — פנה דגה
וחית השדה וכל הרמש הרמש — חיה
על האדמה וכל האדם אשר על
פני האדמה ונהרסו ההרים ונפלו — הרס
המדרגות וכל חומה לארץ תפול׃ — דרג חמה
וקראתי עליו לכל הרי חרב נאם — נפל
אדני יהוה חרב איש באחיו
תהיה׃ ונשפטתי אתו בדבר ובדם — היה שפט

non ſunt eis. Vt diripi
as ſpolia & inuadas p̄dā
vt inferas manū tuā ſup
eos qui deſerti fuerāt &
poſtea reſtituti & ſup po
pulū q eſt cōgregatus ex
gentibus qui poſſidere
cepit & eſſe hītator vm-
bilici terre. Saba & dedā
& negociatores tharſis
& oēs leones eius dicent
tibi. Nunqd ad ſumēda
ſpolia tu venis? Ecce ad
diripiendā predā cōgre-
gaſti multitudinē tuā: vt
tollas argentū & aurū: &
auferas ſupellectilē atq;
ſubſtantiā: & diripias ma
nubias infinitas. Propte
rea vaticinare fili hoīs:
& dices ad gog. Hec di-
cit dñs deus. Nunqd nō
in die illo cū habitauerit
ppl's meꝰ iſrael cōfidēter
ſcies: et venies de loco
tuo a laterībꝰ aqlonis tu
& ppl'i multi tecū: aſcē
ſores equorū vniuerſi:
cetus magnꝰ & exercitꝰ
vehemēs: & aſcendes ſu
per ppl'm meū iſrael q̄ſi
nubes vt opias terrā. In
nouiſſimis diebꝰ eris: &
adducā te ſup terrā meā:
vt ſciant gentes me
cum ſanctificatus fuero
in te in oculis eorum o
gog. Hec dicit dominꝰ
deus. Tu ergo ille es de
quo locutus ſum
in diebꝰ antiqs in manu
ſeruorū meorū ꝓphetarū
iſrael: qui prophetaue-
runt in diebus illorum
tēporū vt adducerem te
ſuper eos. Et erit
in die illa: in die aduen-
tus gog ſuper
terram iſrael: ait domi-
nus deus:
aſcēdet indignatio mea
in furore meo & in zelo
meo. In igne ire mee
locutꝰ ſum: qa in die illa
erit cōmotio magna ſu
per terram iſrael
& cōmouebūtur a facie
mea piſces maris & vo-
lucres celi & beſtie agri
& oē reptile qđ moue-
tur ſup humū: cunctiq;
homines qui ſunt ſuper
faciē terre & ſubuerten
tur montes: & cadent
ſepes & oīs murus cor
ruet in terram.
Et conuocabo aduerſus
eum in cunctis mōtibus
meis gladiū: ait dñs deꝰ.
Gladius vniuſcuiuſq; in
frēm ſuū dirigetur. & iu
dicabo eū peſte & ſāguie

nō ſunt eis ad predandū p̄dam ⁊ ſpolianda ſpo
οὐκ εἰσὶν αὐτοῖς προνομεῦσαι προνομὴν καὶ σκυλεῦσαι σκῦ
lia: vt ꝯuertam manū meā in t̄rā deſertam: q̄ ha
λα, τοῦ ἐπιστρέψαι χεῖρά μου εἰς γῆν ἐρημωθεῖσαν, ἣ κα
bitata eſt a gētibꝰ multis q̄ fecerunt poſſeſſiōes: ⁊
τοικίσθη ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν πεποιηκότων κτήσεις, καὶ
hitantibꝰ ſup vmbilicum t̄re. ſaba ⁊ dedan
οἰκοῦντων ἐπὶ τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. σαβὰ καὶ δαιδὰν
⁊ mercatores carthagineſes ⁊ oēs ville eoꝝ di
καὶ ἔμποροι καρχηδόνιοι καὶ πᾶσαι αἱ κῶμαι αὐτῶν ἐ-
cent tibi: in predam ad p̄dandum tu venis ⁊
ροῦσίν σοι, εἰς προνομὴν τοῦ προνομεῦσαι σὺ ἔρχῃ καὶ A
ad ſpoliandū ſpolia cōgregaſti cōgregationē tuā vt tollas ar
σκυλεῦσαι σκῦλα συνήγαγες συναγωγήν σου λαβεῖν ἀρ-
gentū ⁊ aurum: vt auferas poſſeſſionē vt ſpolies
γύριον καὶ χρυσίον, ἀπενέγκασθαι κτῆσιν τοῦ σκυλεῦ-
ſpolia magna. ꝓpterea ꝓpheta fili hoīs
σαι σκῦλα μεγάλα. διὰ τοῦτο προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώ-
dic gog: hec dicit dñs deus: nōne in
που, εἶπον τῷ γώγ, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, οὐκ ἐν E
die illa cū habitauerit ppl's meꝰ iſra-
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῷ κατοικισθῆναι τὸν λαόν μου ἰσρα-
el in pace cōſurges ⁊ venies de loco tuo ab extrēo
ὴλ ἐπ᾽ εἰρήνης ἐγερθήσῃ καὶ ἥξεις ἐκ τοῦ τόπου σου ἀπ᾽ ἐσχάτου
aqlonis ⁊ gētes mlte tecum aſcenſores equoꝝ
τοῦ βορρᾶ καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ ἀναβάται ἵππων
oēs ꝯgregatio magna ⁊ exercitꝰ multus: ⁊ aſcē
πάντες συναγωγὴ μεγάλη καὶ δύναμις πολλή, καὶ ἀνα-
des ſup ppl'm meū iſrael q̄ſi nubes vt operias t̄rā.
βήσῃ ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραὴλ ὡς νεφέλη καλύψαι γῆν.
in extremo dieꝝ erit ⁊ adducā te ſup terrā
ἐπ᾽ ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἔσται καὶ ἀνάξω σε ἐπὶ τὴν γῆν
meā vt ſciant oēs gētes me cū ſctificatꝰ fuero ego
μου ἵνα γνῶσιν πάντα τὰ ἔθνη ἐμὲ ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με B
in te in ꝯſpectu eoꝝ hec dicit dñs dñs o gog:
ἐν σοὶ ἐνώπιον αὐτῶν τάδε λέγει κύριος κύριος ὦ γώγ,
tu es de q̄ locutꝰ ſum añ dies priores p̄
σὺ εἶ περὶ οὗ ἐλάλησα πρὸ ἡμερῶν τῶν ἔμπροσθεν διὰ
manū ſuoꝝ meoꝝ ꝓphetaꝝ iſrael q̄ pro-
χειρὸς τῶν δούλων μου προφητῶν τοῦ ἰσραὴλ οἱ προ-
phetauerūt in diebus illis ⁊ annis vt addu
φητεύσαντες ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἔτεσιν τοῦ ἀνα- F
cerem te ſup eos: ⁊ erit in die illa in
γαγεῖν σε ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν
die qua venerit gog ſup terrā iſrael dicit
ἡμέρᾳ ᾗ ἂν ἔλθῃ τῷ γώγ ἐπὶ τὴν γῆν ἰσραὴλ λέγει
dñs dñs: aſcendet furor meus ⁊ zelꝰ meꝰ
κύριος κύριος, ἀναβήσεται ὁ θυμός μου καὶ ὁ ζῆλός μου C
in igne ire mee locutꝰ ſum. ꝑfecto ī die illa
ἐν πυρὶ τῆς ὀργῆς μου ἐλάλησα. ἦ μὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
erit motio magna in t̄ra iſrael: ⁊ ꝯmo-
νῃ ἔσται σεισμὸς μέγας ἐπὶ τῆς γῆς ἰσραήλ, καὶ σει-
uebunt a facie mea piſces maris:
σθήσονται ἀπὸ προσώπου μου οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης,
⁊ volucres celi ⁊ beſtie cam
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ θηρία τοῦ πε-
pi ⁊ oīa reptilia q̄ in terra: ⁊ om-
δίου καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάν-
nes hoīes q̄ ſup faciem terre: ⁊ ſcin
τες οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, καὶ ῥα-
dent mōtes ⁊ cadent valles: ⁊ oīs
γήσεται τὰ ὄρη καὶ πεσοῦνται αἱ φάραγγες, καὶ πᾶν G
murus in terrā corruet: ⁊ vocabo ꝯ eū
τεῖχος ἐπὶ τὴν γῆν πεσεῖται, καὶ καλέσω ἐπ᾽ αὐτὸν
oēm tiorē dicit dñs: gladiꝰ hoīs in
πάντα φόβον λέγει κύριος, μάχαιρα ἀνθρώπου ἐπὶ
fratrē ſuum erit ⁊ iudicabo eū morte: ⁊
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔσται, καὶ κρινῶ αὐτὸν θανάτῳ, καὶ
ſanguie.
αἵματι

© Biblioteca Nacional de España

ꝛ pluuia inundante: ꝛ lapidib⁹ grādis: ꝛ ignē ꝛ
καὶ ὑετῷ κατακλύζοντι, καὶ λίθοις χαλάζης, καὶ πῦρ καὶ
ſulphur pluā ſup eū ꝛ ſup omnes q̄ cū eo ꝛ
θεῖον βρέξω ἐπ᾽ αὐτὸν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ καὶ
ſup gētes mltas cum eo: ꝛ magnificaboꝛ ꝛ
ἐπὶ ἔθνη πολλὰ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ μεγαλυνθήσομαι καὶ
ſanctificaboꝛ ꝛ gloꝛificaboꝛ ꝛ notus ero in cō
ἁγιασθήσομαι καὶ ἐνδοξασθήσομαι καὶ γνωσθήσομαι ἐναν
ſpectu mltaꝝ gētiū ꝛ ſcient qꝛ ego dn̄s.
τίον πολλῶν ἐθνῶν καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος. Ca.39.
Et tu fili hoīs vaticinare ſup gog ꝛ
Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ γὼγ καὶ
A dic: hec dicit dn̄s dn̄s: ecce ego ad te gog
εἶπον, τάδε λέγει κύριος κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ γὼγ
p̄ncipē capitis moſoch ꝛ thubal ꝛ cōgregabo te ꝛ de=
ἄρχοντα ῥῶς μοσὸχ καὶ θουβὰλ καὶ συνάξω σὲ καὶ κα=
ducā te ꝛ aſcēdere faciā te a nouiſſis aqlonis ꝛ edu
τάξω σὲ καὶ ἀναβιβάσω σε ἀπ᾽ ἐσχάτου βορρᾶ καὶ ἀνά=
cā ſup mōtes iſrael: ꝛ perdam arcū tuū de
ξω ἐπὶ τὰ ὄρη ἰσραήλ, καὶ ἀπολῶ τὸ τόξον σου ἀπὸ τῆς
E manu tua ſiniſtra: ꝛ ſagittatiōes tuas de
χειρός σου τῆς ἀριστερᾶς, καὶ τὰ τοξεύματά σου ἀπὸ
manu tua dextera: ꝛ deijciam te ſup
τῆς χειρός σου τῆς δεξιᾶς, καὶ καταβαλῶ σε ἐπὶ τὰ
mōtes iſrael: ꝛ cades tu ꝛ oēs q̄ circa te: ꝛ
ὄρη ἰσραήλ, καὶ πέσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σέ, καὶ
gētes q̄ tecū dabuntur in mltitudinē auiū oī
τὰ ἔθνη τὰ μετὰ σοῦ δοθήσονται εἰς πλῆθος ὀρνέων παντὶ
volatili ꝛ oībus beſtijs campi dedi te
πετεινῷ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ πεδίου δέδωκά σε
ad deuorādū: ſup faciem campi cades: qꝛ ego
βρωθῆναι, ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου πέσῃ, ὅτι ἐγὼ
locut⁹ ſum dicit dn̄s dn̄s: ꝛ mittam ignē in ma
B ἐλάλησα λέγει κύριος κύριος, καὶ ἀποστελῶ πῦρ ἐπὶ μα
gog ꝛ habitabuntur inſule in pace: ꝛ ſcient
γὼγ καὶ κατοικηθήσονται αἱ νῆσοι ἐπ᾽ εἰρήνης, καὶ γνώσον=
qꝛ ego ſum dn̄s: ꝛ nomē meū ſctm̄ notū fiet
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κς̄, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον γνωσθήσεται
in medio ppl̄i mei iſrael: ꝛ nō polluetur no=
ἐν μέσῳ λαοῦ μου ἰσραήλ, καὶ οὐ βεβηλωθήσεται τὸ ὄνο
mē meū ſanctū vltra: ꝛ ſcient gētes qꝛ ego
F μά μου τὸ ἅγιον οὐκ ἔτι, καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ
ſum dn̄s ſctūs in iſrael. ecce venit ꝛ ſcies qn̄ erit
εἰμι κύριος ἅγιος ἐν ἰσραήλ. ἰδοὺ ἥκει καὶ γνώσῃ ὅτι ἔσται
dicit dn̄s: hec eſt dies in q̄ locut⁹ ſum: ꝛ egre
λέγει κύριος, αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐλάλησα, καὶ ἐξε=
dientur hītantes vꝛbes iſrael: ꝛ ſuccē
λεύσονται οἱ κατοικοῦντες τὰς πόλεις ἰσραήλ, καὶ καύ
dent in armis clypeis ꝛ peltis ꝛ contis
σουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις θυρεοῖς καὶ πέλταις καὶ κοντοῖς
ꝛ arcubus ꝛ ſagittis ꝛ baculis manuū ꝛ lan=
καὶ τόξοις καὶ τοξεύμασι καὶ ῥάβδοις χειρῶν καὶ λόγ=
ceis: ꝛ ſuccendent in eis ignē ſeptē ānis: ꝛ nō
χαις, καὶ καύσουσιν ἐν αὐτοῖς πῦρ ἑπτὰ ἔτη, καὶ οὐ
aſſumēt ligna ex campo: neq̧ incident
μὴ λάβωσιν ξύλα ἐκ τοῦ πεδίου, οὐδ᾽ οὐ μὴ κόψωσιν
C de ſaltib⁹: ſed arma comburent igne:
ἐκ τῶν δρυμῶν, ἀλλ᾽ ἢ τὰ ὅπλα κατακαύσουσι πυρί,
ꝛ dep̄dabuntur eos q̄ dep̄dati ſunt eos: ꝛ
καὶ προνομεύσουσι τοὺς προνομεύσαντας αὐτούς, καὶ
ſpoliabunt ſpoliantes eos: dicit dn̄s
σκυλεύσουσιν τοὺς σκυλεύσαντας αὐτούς, λέγει κύριος
omp̄s. ꝛ erit in die illa dabo gog
G παντοκράτωρ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δώσω τῷ γὼγ
locū noīatū monumētū i iſrael: ſepulchꝛū
τόπον ὀνομαστὸν μνημεῖον ἐν ἰσραήλ, πολυάνδριον τῶν
aduenientiū ad mare. ꝛ circumedifica=
ἐπελθόντων πρὸς τῇ θαλάσσῃ. καὶ περιοικοδομήσου=
būt circuitū oꝛis vallis: ꝛ ſepelient
σιν τὸ περιστόμιον τῆς φάραγγος, καὶ κατορύξουσιν
ibi gog ꝛ oēm mltitudinē eius
ἐκεῖ τὸν γὼγ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ ꝏꝏꝏꝏꝏ

et imbre vehemēti & la=
pidibus immenſis. Ignē
& ſulphur pluā ſup eum
& ſup exercitū ei⁹: & ſup
populos multos q ſunt
cū eo. Et magnificabor
& ſanctificabor: & not⁹
ero in oculis ꝏꝏꝏꝏ
multarū gentiū: & ſciēt
quia ego dn̄s. 39.
TV autem fili homi=
nis vaticinare ꝏꝏ
aduerſum gog: & dices.
Hec dicit dn̄s deus. ꝏꝏ
Ecce ego ſuper te gog
p̄ricipē capitis moſoch
& thubal & circūagam
te & educam te ꝏꝏꝏ
& aſcendere te faciā de la
terib⁹ aqlonis: & adducā
te ſup montes iſrael: &
percutiam arcum tuū in
manu ſiniſtra tua: & ſa=
gittas tuas de manu dex
tera tua deiiciā: ſup mō
tes iſrael cades tu: & oīa
agmina tua & populi tui
qui ſunt tecū. Feris: aui
bus: omniq̧ volatili &
beſtiis terre dedi te ꝏꝏ
ad deuorandum. Super
faciem agri cades: quia
ego locutus ſum ait do
minus deus. ꝏꝏꝏꝏ
Et īmittam ignē in ma
gog & in hisq habitāt in
inſulis confidenter: &
ſcient quia ego dn̄s. Et
nomē ſanctū meū notū
faciā in medio popl̄i mei
iſrael: & nō polluā no=
mē ſanctū meū ampli⁹.
& ſcient gentes qa ego
dominus ſanctus ꝏꝏ
iſrael. Ecce venit & fa=
ctum eſt ait ꝏꝏꝏꝏ
dn̄s de⁹. Hec eſt dies de
qua locutus ſum. ꝏꝏ
Et egredīctur habitato
res de ciuitatib⁹ iſrael: &
ſuccendēt & cōburēt ar=
ma clypeū & haſtas arcū
& ſagittas & baculos ma
nuū & cōtos: & ſuccen=
dent ea igni ſeptem an=
nis. Et non portabunt
ligna de regionib⁹: ne
q̧ ſuccendent de ꝏꝏꝏ
ſaltibus: qm̄ arma ſuc=
cendent igni ꝏꝏꝏꝏ
& dep̄dabūtur eos qbus
prede fuerāt: & diripiēt
vaſtatores ſuos: ait do=
minus deus. Et erit ꝏꝏ
in die illa: dabo gog lo
cum nominatum ꝏꝏꝏ
ſepulchrū in iſrael: val=
lem viatoꝝ ad orientem
maris: que obſtupeſcere
faciet pretereuntes: ꝏꝏ
& ſepelient ibi gog: &
oēm multitudinem eius:

ונשם שוטף ואבני אלגביש אש — שטף
וגפרית אמטיר עליו ועל אגפיו ועל — מטר
עמים רבים אשר אתו: והתגדלתי — גדל
והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים — קדש ידע
רבים וידעו כי אני יהוה: — רבב
ואתה בן אדם הנבא — Ca. xxxix
על גוג ואמרת כה אמר אדני יהוה — נבא
הנני אליך גוג נשיא ראש משך — נשא
ותובל: ושבבתיך וששאתיך
והעליתיך מירכתי צפון והבאותך — עלה צפן
על הרי ישראל: והכיתי קשתך מיד — בוא נכה
שמאולך וחציך מיד ימינך אפיל:
על הרי ישראל תפול אתה וכל — נפל
אגפיך ועמים אשר אתך לעיט
צפור כל כנף וחית השדה נתתיך — צפר חיה
לאכלה: על פני השדה תפול כי — נתן פנה
אני דברתי נאם אדני יהוה:
ושלחתי אש במגוג ובישבי האיים — אי
לבטח וידעו כי אני יהוה: ואת
שם קדשי אודיע בתוך עמי ישראל — ידע
ולא אחל את שם קדשי עוד — חלל
וידעו הגוים כי אני יהוה קדוש — קדש
בישראל: הנה באה ונהיתה נאם — בוא היה
אדני יהוה הוא היום אשר דברתי:
ויצאו ישבי ערי ישראל ובערו
והשיקו בנשק ומגן וצנה בקשת — נשק צנן
ובחצים ובמקל יד וברמח ובערו
בהם אש שבע שנים: ולא ישאו — שנה נשא
עצים מן השדה ולא יחטבו מן — חטב
היערים כי בנשק יבערו אש — בער
ושללו את שלליהם ובזזו את
בזזיהם נאם אדני יהוה: והיה
ביום ההוא אתן לגוג מקום שם — נתן
קבר בישראל גי העברים קדמת — גיא
הים וחסמת היא את העברים
וקברו שם את גוג ואת כל המונה — המן

© Biblioteca Nacional de España

וקראו גיא המון גוג׃ וקברום בית
ישראל למען טהר את הארץ
שבעה חדשים׃ וקברו כל עם הארץ
והיה להם לשם יום הכבדי נאם   כבד
אדני יהוה׃ ואנשי תמיד יבדילו   בדל
עברים בארץ מקברים את   קבר
העברים את הנותרים על פני   יתר פנה
הארץ לטהרה מקצה שבעה
חדשים יחקרו׃ ועברו העברים   חקר
בארץ וראה עצם אדם ובנה
אצלו ציון עד קברו אתו המקברים   צין
אל גיא המון גוג׃ וגם שם עיר
המונה וטהרו הארץ׃ ואתה בן אדם
כה אמר אדני יהוה אמר לצפור   צפר
כל כנף ולכל חית השדה הקבצו   חיה קבץ
ובאו האספו מסביב על זבחי   בוא אסף
אשר אני זבח לכם זבח גדול על   סבב גדל
הרי ישראל ואכלתם בשר
ושתיתם דם׃ בשר גבורים תאכלו   שתה גבר
ודם נשיאי הארץ תשתו אילים   אכל נשא
כרים ועתודים פרים מריאי בשן   שתה כר
כלם׃ ואכלתם חלב לשבעה   עתד פרה
ושתיתם דם לשכרון מזבחי   מרא
אשר זבחתי לכם׃ ושבעתם על
שלחני סוס ורכב גבור וכל איש
מלחמה נאם אדני יהוה׃ ונתתי את   לחם נתן
כבודי בגוים וראו כל הגוים את   כבד ראה
משפטי אשר עשיתי ואת ידי   שפט עשה
אשר שמתי בהם׃ וידעו בית   שום
ישראל כי אני יהוה אלהיהם מן
היום ההוא והלאה׃ וידעו הגוים
כי בעונם גלו בית ישראל על   גלה
אשר מעלו בי ואסתר פני מהם   סתר פנה
ואתנם ביד צריהם ויפלו בחרב   נתן צור
כלם׃ כטמאתם וכפשעיהם עשיתי   נפל עשה
אתם ואסתר פני מהם׃ לכן כה

et vocabitur vallis multitudinis gog: & ſepeliet eos dom⁹ iſrael: vt mūdent terram ſeptē mēſibus. Sepeliet autē oīs populus terre: & erit eis noīata dies in qua glorificatus ſum: ait dominus deus. Et viros iugiter conſtituent luſtrātes terram: qui ſepeliant & requirant eos qui remanſerant ſuper faciem terre vt emundent eam. Poſt menſes autē ſeptē querere incipiēt: & circuibūt peragrātes terrā. Cūq; viderint os hoīs: ſtatuet iuxta illud titulū: dōec ſepeliāt illud pollinctores in valle multitudinis gog. Nomen aūt ciuitatis amona: & mūdabunt terrā. Tu aūt fili homis: hec dicit dominus de⁹. Dic omi volucri & vniuerſis auibus cunctiſq; beſtiis agri. Cōuenite: ꝑperate: cōcurrite vndiq; ad victimā meā quā ego immolo vobis: victimā grādem ſup montes iſrael: vt comedatis carnem & bibatis ſāguinē. Carnes fortium comedetis: & ſanguinē principum terre bibetis: arietū & agnorū & hircorū taurorūq; & altiliū & pinguium omniū. Et comedetis adipē in ſaturitatem: & bibetis ſanguinem in ebrietatē: de victima quā ego immolaui vobis: & ſaturabimini ſup mēſam meā de equo & equite forti & de vniuerſis viris bellatoribus: ait dn̄s deus. Et ponam gloriā meā in gentibus: & videbunt oēs gentes iudicium meū quod fecerim & manum meam quā poſuerim ſup eos. Et ſcient domus iſrael quia ego dn̄s de⁹ eorum: a die illa & deinceps. Et ſcient gentes qm̄ in iniqtate ſua capta ſit domus iſrael: & ꝙ reliq̄rit me: & abſcōderim faciē meā ab eis: & tradiderī eos in man⁹ hoſtiū: & ceciderint in gladio vniuerſi. Iuxta imūdiciā eorū & ſcelera feci eis & abſcōdi faciē meā ab illis. Propterea hec

τ vocabitur tunc cemiterium gog: τ ſepelient eos dom⁹ iſrael: vt mūdetur terra ī ſeptē mēſib⁹: τ ſepelient eos oīs ppl's terre: τ erit eis in noiatū q̄ die glificat⁹ ſū dicit dn̄s dn̄s. τ viros ſemper ſeceruent luſtrantes terrā ad ſepeliēdū derelictos a facie terre: vt emūdent illos poſt ſeptē mēſes τ requirent: τ oīs pertranſiens terrā τ vidēs os hoīs: edificabit iuxta illud titulū: donec ſepeliant illud ſepelientes in cemiteriū gog: τ .n. nomē ciuitatis cemiteriū: τ mundabitur fra. τ tu fili hominis hec dicit dn̄s dn̄s: dic omni aui volucri τ ad oēs beſtias campi: cōgregamini τ venite ab oībus q̄ in circuitu ad ſacrificiū meū qđ ſacrificaui uobis ſacrificiū magnū ſup mōtes iſrael: τ comedetiꝫ carnes τ bibetiꝫ ſāguinē. carnes gigantū cōedetis: τ ſāguinē ꝑncipū terre bibetiꝫ: arietes τ vitulos τ hircos: τ vituli impinguati oēs: τ cōedetis adipē in ſaturitatē: τ bibetis ſanguinē i ebrietatē de ſacrificio meo qđ ſacrificaui vobis: τ ſaturabimini de menſa mea. equum τ aſcēſorē τ gigantē τ oēm viꝝ bellatorē dicit dn̄s: τ dabo glīā meā in vobis: τ videbūt oēs gētes iudiciū meū qđ feci: τ manū meā quā induxi ſup eos: τ ſcient dom⁹ iſrael: qꝛ ego ſum dn̄s deus eoꝝ a die iſta τ deinceps. τ ſcient oēs gentes: qꝛ ꝓpter peccata ſua captiuati ſunt dom⁹ iſrael: eo qđ ꝑuaricati ſūt in me: τ auerti faciem meā ab eis: τ tradidi eos in man⁹ inimicoꝝ eoꝝ: τ ceciderūt vniuerſi gladio: ſcđm īmunditias eoꝝ τ iniquitates eoꝝ feci eis: τ auerti faciem meā ab eis. ꝓpterea hec

καὶ κληθήσεται τότε τὸ πολυάνδριον τοῦ γώγ, καὶ κατορύξουσιν αὐτοὺς οἶκος ἰσραήλ, ἵνα καθαρισθῇ ἡ γῆ ἐν ἑπτὰ μησίν, καὶ κατορύξωσιν αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἔσται αὐτοῖς εἰς ὀνομαστὸν ἡ ἡμέρα ἐδοξάσθην λέγει κύριος κύριος. καὶ ἄνδρας διαπαντὸς διαστελοῦσιν ἐπιπορευομένους τὴν γῆν θάψαι τοὺς καταλελειμμένους ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, καθαρίσαι αὐτοὺς μετὰ τὴν ἑπτάμηνον καὶ ἐκζητήσουσιν, καὶ πᾶς ὁ διαπορευόμενος τὴν γῆν καὶ ἰδὼν ὀστοῦν ἀνθρώπου, οἰκοδομήσει παρ' αὐτὸ σημεῖον, ἕως ὅτου θάψουσιν αὐτὸ οἱ θάπτοντες εἰς τὸ πολυάνδριον τοῦ γώγ, καὶ γὰρ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως πολυάνδριον, καὶ καθαρισθήσεται ἡ γῆ. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου τάδε λέγει κύριος κύριος, εἶπον παντὶ ὀρνέῳ πετεινῷ καὶ πρὸς πάντα τὰ θηρία τοῦ πεδίου, συνάχθητε καὶ ἔρχεσθε ἀπὸ πάντων τῶν περικύκλῳ ἐπὶ τὴν θυσίαν μου ἣν τέθυκα ὑμῖν θυσίαν μεγάλην ἐπὶ τὰ ὄρη ἰσραήλ, καὶ φάγεσθε κρέα καὶ πίεσθε αἷμα. κρέα γιγάντων φάγεσθε, καὶ αἷμα ἀρχόντων τῆς γῆς πίεσθε, κριοὺς καὶ μόσχους καὶ τράγους, καὶ οἱ μόσχοι ἐστεατωμένοι πάντες, καὶ φάγεσθε στέαρ εἰς πλησμονήν, καὶ πίεσθε αἷμα εἰς μέθην ἀπὸ τῆς θυσίας μου ἣ ἔθυσα ὑμῖν, καὶ ἐμπλησθήσεσθε ἀπὸ τῆς τραπέζης μου. ἵππον καὶ ἀναβάτην καὶ γίγαντα καὶ πάντα ἄνδρα πολεμιστὴν λέγει κύριος, καὶ δώσω τὴν δόξαν μου ἐν ὑμῖν, καὶ ὄψονται πάντα τὰ ἔθνη τὴν κρίσιν μου ἣν ἐποίησα, καὶ τὴν χεῖρά μου ἣν ἐπήγαγον ἐπ' αὐτούς, καὶ γνώσονται οἶκος ἰσραήλ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐπέκεινα. καὶ γνώσονται πάντα τὰ ἔθνη, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ᾐχμαλωτεύθησαν οἶκος ἰσραήλ, ἀνθ' ὧν ἠθέτησαν εἰς ἐμέ, καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ παρέδωκα αὐτοὺς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἔπεσαν πάντες μαχαίρᾳ, κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτῶν καὶ τὰ ἀνομήματα αὐτῶν ἐποίησα αὐτοῖς, καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν. διὰ τοῦτο τάδε

D

E

F

G

dicit dñs dñs: nunc reducam captiuitatem in ia=
λέγει κύριος κύριος, νῦν ἀναςρέψω αἰχμαλωσίαν ἐν ἰα=
cob ⁊ miſerebor domus iſrael: ⁊ zelabo ꝓpt
κὼβ καὶ ἐλεήσω τὸν οἶκον ἰσραήλ, καὶ ζηλώσω διὰ τὸ
nomē ſanctū meū: ⁊ portabūt ignominiā ſuam
ὄνομα τὸ ἅγιόν μου, καὶ λήψονται τὴν ἀτιμίαν ἑαυτῶν
⁊ iniuſticiā quā iniuſte egerūt cū habitauerint ip=
καὶ τὴν ἀδικίαν ἣν ἠδίκησαν ἐν τῷ κατοικισθῆναι αὐ=
ſi in tra ſua in pace: ⁊ non erit ex
τοὺς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν ἐπ᾽ εἰρήνης, καὶ οὐκ ἔσαι ὁ ἐκ=
D terrēs: cū reduxero ego eos de gētib⁹ ⁊
φοβῶν, ἐν τῷ ἀποςρέψαι με αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν καὶ
cōgregauero ego eos de regiōib⁹ gentiū. ⁊
συναγαγεῖν με αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐθνῶν. καὶ
ſctificabor in eis: in cōſpectu gētiū: ⁊ ſcient
3.56.c. ἁγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς, ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, καὶ γνώσον
q: ego ſum dñs deus eoꝝ: cū apparuero
ται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, ἐν τῷ ἐπιφανῆναί
ego eis in gentib⁹: ⁊ cū ꝯgregauero ego e=
με αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐν τῷ συνάξαι με αὐ
os ſup trā eoꝝ: ⁊ non derelinquam vltra
τοὺς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω ἔτι
ex eis quēpiā ibi: ⁊ non auertam vltra
αὐτῶν οὐδένα ἐκεῖ, καὶ οὐκ ἀποςρέψω οὐκ ἔτι τὸ
faciem meā ab eis: eo qđ effudi furorē meū
πρόσωπόν μου ἀπ᾽ αὐτῶν, ἀνθ᾽ οὗ ἐξέχεα τὸν θυμόν μου
ſup domū iſrael dicit dñs dñs.
ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ λέγει κύριος κύριος. Ca.40.

A Et factū ē in quinto ⁊ vigeſimo anno
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοςῷ ἔτει τῆς
captiuitatis nrē in primo mēſe decima menſis
αἰχμαλωσίας ἡμῶν ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς
E in quarto decimo anno poſtꝙ capta eſt
ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει μετὰ τὸ ἁλῶναι τὴν
ciuitas in die illa facta ē ſup me man⁹ dñi:
πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐγένετο ἐπ᾽ ἐμὲ χεὶρ κυρίου,
⁊ adduxit me in viſione dei in trā iſrael: ⁊ poſuit
καὶ ἤγαγέν με ἐν ὁράσει θεοῦ εἰς γῆν ἰσραήλ, καὶ ἔθηκέν
me in mōte excelſo valde: ⁊ in eo q̄ſi edifi
με ἐπ᾽ ὄρους ὑψηλοῦ σφόδρα, καὶ ἐπ᾽ αὐτοῦ ὡς οἰκο=
catio ciuitatis e regiōe ⁊ introduxit me illuc. ⁊
δομὴ πόλεως ἀπέναντι καὶ εἰσήγαγέν με ἐκεῖ. καὶ
ecce vir ⁊ viſio ei⁹ erat q̄ſi viſio eris
ἰδοὺ ἀνὴρ καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ἦν ὡσεὶ ὅρασις χαλκοῦ
ſplendētis: ⁊ in manu ei⁹ erat funiculus edifica
ςίλβοντος, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἦν σπαρτίον οἰκοδό
toꝝ ⁊ calamus mēſura: ⁊ ipſe ſtabat in
μων καὶ κάλαμος μέτρον, καὶ αὐτὸς εἱςήκει ἐπὶ τῆς
porta. ⁊ dixit ad me vir. vidiſti fili homi=
πύλης. καὶ εἶπεν πρός με ὁ ἀνήρ. ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώ=
nis: in oculis tuis vide: ⁊ in aurib⁹ tuis
που, ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἴδε, καὶ ἐν τοῖς ὠσίν σου
audi: ⁊ pone in cor tuū oīa q̄cūq͂ ego
ἄκουε, καὶ τάξον εἰς τὴν καρδίαν σου πάντα ὅσα ἐγὼ
F oſtēdo tibi: qr vt oſtēdar tibi ingreſſ⁹ es
δεικνύω σοι, διότι ἕνεκα τοῦ δεῖξαί σοι εἰσελήλυθας
huc. ⁊ oſtēdas oīa q̄cūq͂ tu vides domui iſra=
ὧδε. καὶ δείξῃς πάντα ὅσα σὺ ὁρᾷς τῷ οἴκῳ ἰσρα=
el. ⁊ ecce murus extra domū ꝑ gyrū ⁊
ήλ. καὶ ἰδοὺ περίβολος ἔξωθεν τοῦ οἴκου κύκλῳ καὶ
in manu viri calamus mēſura cubitoꝝ ſex ī
ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀνδρὸς κάλαμος τὸ μέτρον πηχῶν ἓξ ἐν
cubito ⁊ palmi: ⁊ menſus eſt anmurale
πήχει καὶ παλαιςῆς, καὶ διεμέτρησεν τὸ προτείχισμα
latitudinē eq̄lē calamo. ⁊ eq̄lē ca=
πλάτος ἴσον τῷ καλάμῳ. καὶ τὸ θεῖ ἴσον τῷ κα=
lamo lōgitudinē ⁊ eq̄lē calamo altitudinē: ⁊ in
λάμῳ τὸ μῆκος καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ ὕψος, καὶ εἰ
greſſ⁹ ē in portam reſpicientē ad orientē
B ςῆλθεν εἰς τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολὰς
in ſeptē gradib⁹.
G ἐν ἑπτὰ ἀναβαθμοῖς

dicit dñs deus. Nunc reducam captiuitatē iacob: & miſerebor omnis domus iſrael. Et aſſumā zelum pro noīe ſancto meo. et portabūt cōfuſionem ſuā & oēm ꝑuaricationē quā preuaricati ſunt in me: cū hītauerint in terra ſua cōfidēter nemīnē formidātes: & reduxero eos de populis: & congregauero de terris inimicorū ſuorū: & ſanctificatus fuero in eis in oculis gentiū plurimaꝝ: & ſcient qa ego dñs de⁹ eorū: eo ꝙ trāſtulerī eos ī natiōes: & cōgregauerim eos ſup terrā ſuā: & non dereliquerim quem q̄ꝫ ex eis ibi. Et nō abſcōdam vltra faciē meā ab eis: eo ꝙ effuderim ſpiritum meū ſup oēm domū iſrael: ait dominus de⁹.

40.

In viceſimoquinto anno tranſmigrationis noſtre in exordio anni decima menſis quarto decimo anno poſtq̄ꝫ percuſſa eſt ciuitas in ipſa hac die facta eſt ſup me manus dñi: & adduxit me illuc in viſionibus dei. Adduxit me in terrā iſrael: & dimiſit me ſuper montē excelſum nimis: ſup quē erat q̄ſi edificiū ciuitatis vergētis ad auſtrū: & introduxit me illuc. Et ecce vir cuius erat ſpecies quaſi ſpēs eris: & funiculus lineus in manu eius: & calam⁹ mēſure in manu ei⁹. Stabat aūt in porta. & locutus eſt ad me idē vir. Filí hoīs: vide ocłis tuís: & aurib⁹ tuís audí: & pone cor tuū in oīa que ego oſtendam tibi: quia vt oſtendantur tibi adductus es huc. Annūcia omīa que tu vides domui iſrael. Et ecce murus forinſecus in circuitu domus vndiq͂ꝫ & in manu viri calamus mēſure ſex cubitorum & palmo. Et mēſus eſt latitudinē edificii calamo vno: altitudinem quoq͂ꝫ calamo vno. Et venit ad portā que reſpiciebat viam orientalē: & aſcendit per gradus eius.

שוב אמר אדני יהוה עתה אשיב את
שבות יעקב ורחמתי כל בית
ישראל וקנאתי לשם קדשי׃
נשא ונשו את כלמתם ואת כל מעלם
ישב אשר מעלו בי בשבתם על אדמתם
חרד לבטח ואין מחריד׃ בשובבי אתם
מן העמים וקבצתי אתם מארצות
קדש איביהם ונקדשתי בם לעיני הגוים
רבב רבים׃ וידעו כי אני יהוה אלהיהם
גלה בהגלותי אתם אל הגוים וכנסתים
יתר על אדמתם ולא אותיר עוד מהם
סתר פנה שם׃ ולא אסתיר עוד פני מהם
אשר שפכתי את רוחי על בית
ישראל נאם אדני יהוה׃

Cap.xl. בעשרים וחמש שנה
גלה עשר לגלותנו בראש השנה בעשור
רבע לחדש בארבע עשרה שנה אחר
נכה אשר הכתה העיר בעצם היום
היה בוא הזה היתה עלי יד יהוה ויבא אתי
ראה שמה׃ במראות אלהים הביאני אל
נוח ארץ ישראל ויניחני אל הר גבה
בנה מאד ועליו כמבנה עיר מנגב׃ ויביא
ראה אותי שמה והנה איש מראהו
פתל כמראה נחשת ופתיל פשתים בידו
מדד וקנה המדה והוא עמד בשער׃
דבר וידבר אלי האיש בן אדם ראה
שום בעיניך ובאזניך שמע ושים לבך
ראה את לכל אשר אני מראה אותך כי
בוא למען הראותכה הבאת הנה הגד
את כל אשר אתה ראה לבית
חמה ישראל׃ והנה חומה מחוץ לבית
סבב סביב סביב וביד האיש קנה המדה
אמה שש אמות באמה וטפח וימד את
מדד בנה רחב הבנין קנה אחד וקומה קנה
בוא פנה אחד׃ ויבוא אל שער אשר פניו
קדם עלה דרך הקדימה ויעל במעלותו

© Biblioteca Nacional de España

וימד את סף השער קנה אחד רחב
ואת סף אחד קנה אחד רחב: והתא
קנה אחד ארך וקנה אחד רחב
ובין התאים חמש אמות וסף — תא
השער מאצל אלם השער מהבית
קנה אחד: וימד את אלם השער
מהבית קנה אחד: וימד את אלם
השער שמנה אמות ואילו שתים
אמות ואלם השער מהבית: ותאי
השער דרך הקדים שלשה מפה
ושלשה מפה מדה אחת לשלשתם
ומדה אחת לאילם מפה ומפו:
וימד את רחב פתח השער עשר
אמות ארך השער שלוש עשרה — שלש
אמות: וגבול לפני התאות אמה — גבל פנה
אחת ואמה אחת גבול מפה
והתא שש אמות מפה ושש אמות
מפה: וימד את השער מגג התא
לגגו רחב עשרים וחמש אמות
פתח נגד פתח: ויעש את אילים — עשה
ששים אמה ואל איל החצר — שש
השער סביב סביב: ועל פני השער — סבב פנה
היאתון על לפני אלם השער — אית
הפנימי חמשים אמה: וחלונות — פנה חלל
אטמות אל התאים ואל אליהמה — תא איל
לפנימה לשער סביב סביב וכן
לאלמות וחלונות סביב סביב
לפנימה ואל איל תמרים: ויביאני — פנה בוא
אל החצר החיצונה והנה לשכות — חוץ
ורצפה עשוי לחצר סביב סביב — עשה
שלשים לשכות אל הרצפה:
והרצפה אל כתף השערים לעמת
ארך השערים הרצפה התחתונה:
וימד רחב מלפני השער התחתונה — מדד
לפני החצר הפנימי מחוץ מאה
אמה הקדים והצפון: והשער אשר — קדם צפן

Et menſus eſt limē porte calamo vno latitudinem.i. limen vnū calamo vno in latitudine: & thalamū vno calamo in lōgū: & vno calamo in latū: & inter thalamos qnqꝫ cubitos: & limen porte iuxta veſtibulum porte intrinſecus calamo vno. Et mēſus eſt veſtibulum porte octo cubitorū: & frontem eius duobus cubitis Veſtibulū autem porte erat intrinſecus. Porro thalami porte ad viam orietalē: tres hinc & tres inde mēſura vna trium: & menſura vna frontiū ex vtraqꝫ parte. Et menſus eſt latitudinē liminis porte decem cubitorum: & longitudinem porte tredecim cubitorum: & marginē ante thalamos cubiti vnius: & cubitus vnus finis vtrinqꝫ. Thalami autem ſex cubitorum erant hinc & inde. Et menſus eſt portam a tecto thalami vſqꝫ ad tectū eius: latitudinē viginti quīqꝫ cubitorū: oſtium contra oſtium. Et fecit frontes per ſexaginta cubitos: & ad frontem atrium porte vndiqꝫ per circuitū: & ante faciē porte q̄ pertingebat vſqꝫ ad faciē veſtibuli porte interioris quinquaginta cubitos: & feneſtras obliquas in thalamis & in frontibus eoꝝ: que erant intra portā vndiqꝫ ꝑcircuitū. Similiter aūt erāt & ī veſtibulis feneſtre per gyrum intrinſecus & ante frontes pictura palmarum celata. Et eduxit me ad atriū exteri9: & ecce gazophylacia & pauimētū ſtratum lapide in atrio per circuitum. Triginta gazophylacia in circuitu pauimēti: & pauimentū in fronte portaꝝ ſecnudum longitudinē portarum erat inferius. Et menſus eſt latitudinē a facie porte inferioris vſqꝫ ad frontē atrii īteri9 extrinſecus: centū cubitos ad orientē & aquilonem. Portam vero que

ꝛ menſus eſt thee ſex ſex elam porte eq̄le
καὶ διεμέτρησεν τὸ θεὲ ἓξ ἓξ τὸ αἰλὰμ τῆς πύλης ἴσον
calamo latitudinē: ꝛ altitudo eq̄lis calamo ꝛ
τῷ καλάμῳ πλάτος, καὶ τὸ ὕψος ἴσον τῷ καλάμῳ καὶ
eq̄lis calamo longitudo ꝛ elam cubitoꝝ quinqꝫ:
ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος καὶ τὸ ἆις πηχέων πέντε,
ꝛ thee tertiū eq̄le calamo latitudie ꝛ
καὶ τὸ θεὲ τὸ τρίτον ἴσον τῷ καλάμῳ πλάτος καὶ
eq̄le calamo lōgitudie ꝛ elam porte iuxta
ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος καὶ τὸ ἒλ τοῦ πυλῶνος πλη-
elam porte cubitoꝝ octo. ꝛ elam
σίον τοῦ αἰλὰμ τῆς πύλης πηχῶν ὀκτώ. καὶ τὰ αἰλεῦ
cubitoꝝ duoꝝ: ꝛ elam porte itriſecus ꝛ the
πηχῶν δύο, καὶ τὸ αἰλὰμ τῆς πύλης ἔσωθεν καὶ τὸ θε-
porte e regione tres hinc ꝛ tres inde: ꝛ
τῆς πύλης κατέναντι τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν, καὶ
mēſura vna trib9 mēſura vna elam hinc ꝛ hinc.
μέτρον ἓν τοῖς τρισὶ μέτρον ἓν τοῖς αἰλὰμ ἔνθεν καὶ ἔνθεν.
ꝛ menſus eſt latitudinē introit9 porte cubi
καὶ διεμέτρησεν τὸ πλάτος τῆς θύρας τοῦ πυλῶνος πη-
toꝝ decem. ꝛ latitudinē porte cubitoꝝ
χῶν δέκα. καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος πηχῶν
tredecim. ꝛ cubit9 vn9 reductus in
δεκατριῶν. καὶ πῆχυς εἷς ἐπισυναγόμενος κατὰ
conſpectu theim ꝛ cubiti vni9 fmin9 hinc ꝛ
πρόσωπον τῶ θεεὶμ καὶ πήχεως ἑνὸς ὅρος ἔνθεν καὶ
inde. ꝛ thee cubitoꝝ ſex hinc ꝛ cubitoꝝ ſex in-
ἔνθεν. καὶ τὸ θεὲ πηχῶν ἓξ ἔνθεν καὶ πηχῶν ἓξ ἔν-
de: ꝛ menſus eſt portā a muro
θεν, καὶ διεμέτρησε τὴν πύλην ἀπὸ τοῦ τείχους τοῦ
thee vſqꝫ ad parietē thee latitudinē cubiti vigiti
θεὲ ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ θεὲ πλάτος πήχεις εἴκοσι
quiqꝫ. hec porta ꝯ portā: ꝛ ſub dio
πέντε. αὕτη πύλη ἐπὶ πύλην, καὶ τὸ αἴθριον τοῦ
elam porte ſexagīta cubiti ꝛ theim por
αἰλὰμ τῆς πύλης ἑξήκοντα πήχεις καὶ θεεὶμ τῆς πύ- C
te atrij ꝛ ſub dio porte extriſec9 ꝑ circuitū e-
λης τῆς αὐλῆς καὶ τὸ αἴθριον τῆς πύλης ἔξωθεν κύκλω αἰ-
lam porte interioris cubitoꝝ q̄nquagita: ꝛ feneſtre abſ
λὰμ τῆς πύλης ἔσωθεν πηχῶν πεντήκοντα, καὶ θυρίδες κρυ-
codite ſuꝑ theim ꝛ ſuꝑ elam intra por
πταὶ ἐπὶ τὰ θεεὶμ καὶ ἐπὶ τὰ αἰλὰμ ἔσωθεν τῆς πύ-
tā atrij ꝑcircuitū. ꝛ ſimiliter elamoth
λης τῆς αὐλῆς κυκλόθεν. καὶ ὡσαύτως τῆς αἰλαμὼθ E
feneſtre i circuitu intriſec9. ꝛ ſuꝑ elam palme hic
θυρίδες κύκλω ἔσωθεν. καὶ ἐπὶ τῶ αἰλὰμ φοίνικες ἔν-
ꝛ inde. ꝛ itroduxit me in atriū interius:
θεν καὶ ἔνθεν. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν,
ꝛ ecce thalami ꝛ colūne atrii i circuitu
καὶ ἰδοὺ παςοφόρια καὶ περίςυλα τῆς αὐλῆς κύκλω
triginta thalami in columnis: ꝛ porti
τριάκοντα παςοφόρια ἐν τοῖς περιςύλοις, καὶ αἱ ςο-
c9 ab auſtro portaꝝ ſcōm lōgitudinē ianua
αὶ κατὰ νότου τῶν πυλῶν κατὰ τὸ μῆκος τῶν πυ-
rū colūne q̄ inferius. ꝛ menſus eſt
λῶν τὸ περίςυλον τὸ ὑποκάτω. καὶ διεμέτρησεν τὸ
latitudinē atrij a ſub dio porte
πλάτος τῆς αὐλῆς ἀπὸ τοῦ αἰθρίου τῆς πύλης τῆς
exterioris vſqꝫ interius ad ſub dio porte inte-
ἐξωτέρας ἕως ἔσωθεν ἐπὶ τὸ αἴθριον τῆς πύλης ἐσω-
rioris reſpicientis extra. cubiti centū aſpici
τέρας τῆς βλεπούσης ἔξω. πήχεις ἑκατὸν τῆς βλε-
entis ad orientē. ꝛ duxit me ad aq̄lo
πούσης κατὰ ἀνατολάς. καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ βοῤ-
nem. ꝛ ecce porta
ῥᾶν. καὶ ἰδοὺ πύλη ἀπὸ

D

respiciens ad aqlonē atrio exteriori ꝛ mēſus
βλέπουσα πρὸς βοῤῥᾶν τῇ ἀυλῇ τῇ ἐξωτέρα καὶ διεμέ=
eſt eam lōgitudinē ei⁹ ꝛ latitudinē. ꝛ thee
τρησεν ἀυτὴν τὸ μῆκος ἀυτῆς καὶ τὸ πλάτος. καὶ τὸ θεὲ
tres hinc ꝛ tres inde. ꝛ eleu ꝛ elamoth
τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν. καὶ τὸ ἐλεῦ καὶ τὰ ἀιλαμ=
ꝛ palmas eius. ꝛ factū eſt ſcd̄m mē=
μῶν καὶ τοὺς φοίνικας ἀυτῆς. καὶ ἐγένετο κατὰ τὰ μέ=
ſurā porte reſpicientis ad orientem cubitoꝝ
τρα τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς πηχῶν
quīqginta longitudo ei⁹ ꝛ cubitoꝝ vigīti quīqꝫ
πεντήκοντα τὸ μῆκος ἀυτῆς καὶ πηχῶν εἰκοσιπέντε τὸ
latitudo ei⁹ ꝛ feneſtre ei⁹ ꝛ elamoth ꝛ palme
εὖρος ἀυτῆς καὶ θυρίδες ἀυτῆς καὶ τὸ ἀιλαμμῶν καὶ οἱ φοίνικες
eius ſicut porta reſpiciēs ad orientem: ꝛ in
ἀυτῆς καθὼς ἡ πύλη ἡ βλέπουσα κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἐν
ſeptē gradib⁹ aſcendebāt ad eā ꝛ elamoth
ἑπτὰ κλιμακτῆρσιν ἀνέβαινον ἐπ᾽ ἀυτὴν καὶ τὰ ἀιλαμμὼν
itriſec⁹. ꝛ porta atrio interiori reſpicienti ad po
ἔσωθεν. καὶ πύλη τῇ ἀυλῇ τῇ ἐσωτέρα βλεπούσῃ ἐπὶ πύ=
tam aqlonis: ſicut porte reſpicientis ad ori
λην τοῦ βοῤῥᾶ, τρόπον τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνα
entē. ꝛ menſus eſt atriū a porta ad portā
τολάς. καὶ διεμέτρησεν τὴν ἀυλὴν ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην
cubitis cētum. ꝛ duxit me ad auſtrū ꝛ ecce porta
πήχεις ἑκατόν. καὶ ἤγαγέν με κατὰ νότον καὶ ἰδοὺ πύλη
reſpiciens ad auſtrū. ꝛ menſus eſt eā ꝛ thee ꝛ
βλέπουσα πρὸς νότον. καὶ διεμέτρησεν ἀυτὴν καὶ τὰ θεὲ καὶ
eleu ꝛ elamoth. ꝛ mēſure iſte ꝛ feneſtre
τὰ ἀιλεῦ καὶ τὰ ἀιλαμμῶν καὶ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ αἱ θυρίδες
ei⁹: ꝛ elamoth in circuitu ſicut feneſtre elam
ἀυτῆς, καὶ τὰ ἀιλαμμῶν κυκλόθεν καθὼς αἱ θυρίδες τοῦ ἀιλὰμ,
cubitoꝝ quīqginta longitudo ei⁹: ꝛ cubitoꝝ vigīti quī
πηχῶν πεντήκοντα τὸ μῆκος ἀυτῆς, καὶ πηχῶν εἰκοσιπέν
C qꝫ latitudo ei⁹: ꝛ ſeptē grad⁹ ei⁹. ꝛ ela=
τε τὸ εὖρος ἀυτῆς, καὶ ἑπτὰ κλιμακτῆρες ἀυτῆς. καὶ ἀιλαμ
moth itriſec⁹ ꝛ palme eius vna hinc ꝛ vna in
μῶν ἔσωθεν καὶ φοίνικες ἀυτῆς εἷς ἔνθεν καὶ εἷς ἔν
de ſup eleu. ꝛ porta e regiōe porte
θεν ἐπὶ τὰ ἀιλεῦ. καὶ πύλη κατέναντι τῆς πύλης τῆς
atrij interioris ad auſtrū: ꝛ menſus eſt
ἀυλῆς τῆς ἐσωτέρας πρὸς νότον, καὶ διεμέτρησεν τὴν
E atriū a porta ad portam cubiti centū lati
ἀυλὴν ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην πήχεις ἑκατὸν τὸ εὖ
tudo ad auſtrū. ꝛ introduxit me in atriū
ρος πρὸς νότον. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν ἀυλὴν τὴν
interius porte q̄ ad auſtrū ꝛ menſus eſt
ἐσωτέραν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον καὶ διεμέτρησεν
portam ſcd̄m menſuras iſtas ꝛ thee: ꝛ
τὴν πύλην κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ τὰ θεέ, καὶ
eleu ꝛ elamoth ſcd̄m mēſuras iſtas ꝛ
τὰ ἀιλεῦ καὶ τὰ ἀιλαμμῶν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ
feneſtre ipī: ꝛ elamoth in circuitu cubiti quinqua
θυρίδες ἀυτῇ, καὶ τῷ ἀιλαμμῶν κύκλῳ πήχεις πεντή=
ginta longitudo: ꝛ latitudo ei⁹ cubitoꝝ viginti quinqꝫ.
κοντα τὸ μῆκος, καὶ εὖρος ἀυτῆς πηχῶν εἰκοσιπέντε.
ꝛ elamoth ꝑ gyrū lōgitudo vigīti quīqꝫ cubitoꝝ ꝛ
καὶ τῷ ἀιλαμμῶν κύκλῳ μῆκος εἰκοσιπέντε πηχέων καὶ
latitudo quīqꝫ cubitoꝝ ꝛ elamoth eius ad atri
τὸ εὖρος πέντε πηχέων καὶ ἀιλαμμῶν ἀυτοῦ πρὸς τὴν ἀυ
um exterius: palme eleu ꝛ in octo gradi
λὴν τὴν ἐξωτέραν, φοίνικες τῷ ἀιλεῦ καὶ ἐν ὀκτὼ κλιμα
bus aſcendebā ad eam. ꝛ introduxit me in atri
κτῆρσιν ἀνέβαινον ἐπ᾽ ἀυτήν. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν ἀυ
um interius ꝑ viā orientalem: ꝛ menſus eſt
λὴν ἐσωτέραν ὁδῷ κατ᾽ ἀνατολάς, καὶ διεμέτρησεν τὴν
portā ſcd̄m mēſuras iſtas: ꝛ thee ꝛ e=
θύραν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα, καὶ τὰ θεὲ καὶ τὰ ἀι=
D leu ꝛ elamoth ſcd̄m menſuras iſtas: ꝛ
λεῦ καὶ τὰ ἀιλαμὼθ κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα, καὶ
feneſtre ipī ꝛ elamoth ꝑ circuitū
θυρίδες ἀυτῇ καὶ τὰ ἀιλαμὼθ κύκλῳ

reſpiciebat viam aquilo
nis atrii exterioris
menſus eſt: tam in longi
tudine q̄ꝫ in latitudine: &
thalamos ei⁹ tres hinc &
tres inde: & frontē eius
& veſtibulū eius ſcd̄m mē=
ſuram porte prioris:
quinquaginta cubitorū
longitudinē eius: & lati=
tudinē viginti qnqꝫ cubi
torū. Feneſtre aūt eius &
veſtibulū & ſculpture ſcd̄m
menſurā porte q̄ reſpicie
bat ad orientē: & ſeptē
graduū erat aſcēſus ei⁹.
Et veſtibulum ante ea:
& porta atrii
interioris cōtra portam
aquilonis & orientalē.
Et mēſus eſt a porta vſqꝫ
ad portā centū cubitos.
Et eduxit me ad viā au=
ſtralē: & ecce porta q̄ re
ſpiciebat ad auſtrum. Et
menſus eſt frontē eius &
veſtibulū eius iuxta mēſu
ras ſupiores: & feneſtras
eius & veſtibula in circui
tu ſicut feneſtras ceteras:
quinq̄ginta cubitorum
lōgitudine: & latitudine
viginti quinqꝫ cubito=
rū: & in gradibus ſeptē
aſcendebatur ad eā. Et
veſtibulū ante fores eius:
et celate palme erāt vna
hinc & altera īde in frō
te eius: & porta atrii in=
terioris in via auſtrali.
Et mēſus eſt a porta vſqꝫ
ad portā in via auſtrali
centū cubitos. Et intro
duxit me in atrium
interi⁹ ad portā auſtra=
lem: & menſus eſt ad
portam iuxta menſuras
ſuperiores.
thalamū eius & frontē
eius & veſtibulū ei⁹ hiſdē
menſuris: & feneſtra ei⁹
& veſtibuloꝝ in circuitu
qnq̄ginta cubitos longi
tudinis & latitudinis vi=
ginti quinqꝫ cubitos: &
veſtibulum per gyrum
lōgitudine viginti qnqꝫ
cubitorū: & latitudine
quinqꝫ cubitorū. Et ve=
ſtibulum eius ad atrium
exterius: & palmas eius
in fronte:
& octo gradus erant q
bus aſcendebatur ꝑ eam.
& itroduxit me in atriū
interi⁹ per viā orientalē.
& mēſus ē portā ſcd̄m mē
ſuras ſupiores thalamū
eius & frontē eius & veſti
bulū eius ſicut ſupra:
& feneſtras eius & veſti=
bulorū in circuitu;

פָּנָיו דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן לֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה פנה חוץ
מָדַד אָרְכּוֹ וְרָחְבּוֹ׃ וְתָאָו שְׁלוֹשָׁה תא
מִפּוֹ וּשְׁלֹשָׁה מִפּוֹ וְאֵילָו וְאֵלַמָּו
הָיָה כְּמִדַּת הַשַּׁעַר הָרִאשׁוֹן מדד
חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְרֹחַב חָמֵשׁ
וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה׃ וְחַלּוֹנָו וְאֵילַמָּו
וְתִמֹרָו כְּמִדַּת הַשַּׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו
דֶּרֶךְ הַקָּדִים וּבְמַעֲלוֹת שֶׁבַע יַעֲלוּ עלה עלה
בוֹ וְאֵילַמָּו לִפְנֵיהֶם׃ וְשַׁעַר לֶחָצֵר
הַפְּנִימִי נֶגֶד הַשַּׁעַר לַצָּפוֹן וְלַקָּדִים
וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל שַׁעַר מֵאָה אַמָּה׃
וַיּוֹלִכֵנִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וְהִנֵּה שַׁעַר ילך דרם
דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וּמָדַד אֵילָו וְאֵילַמָּו אלם
כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה׃ וְחַלּוֹנִים לוֹ וּלְאֵילַמָּו חלל
סָבִיב סָבִיב כְּהַחַלֹּנוֹת הָאֵלֶּה סבב
חֲמִשִּׁים אַמָּה אֹרֶךְ וְרֹחַב חָמֵשׁ
וְעֶשְׂרִים אַמָּה׃ וּמַעֲלוֹת שִׁבְעָה
עֹלוֹתָו וְאֵילַמָּו לִפְנֵיהֶם וְתִמֹרִים עלה פנה
לוֹ אֶחָד מִפּוֹ וְאֶחָד מִפּוֹ אֶל אֵילָו׃
וְשַׁעַר לֶחָצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
מֵאָה אַמּוֹת׃ וַיְבִיאֵנִי אֶל חָצֵר אמה בוא
הַפְּנִימִי בְּשַׁעַר הַדָּרוֹם וַיָּמָד אֶת
הַשַּׁעַר הַדָּרוֹם כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה׃
וְתָאָו וְאֵילָו וְאֵלַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה תא
וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וּלְאֵלַמָּו סָבִיב סָבִיב
חֲמִשִּׁים אַמָּה אֹרֶךְ וְרֹחַב עֶשְׂרִים
וְחָמֵשׁ אַמּוֹת׃ וְאֵלַמּוֹת סָבִיב סָבִיב
אֹרֶךְ חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב
חָמֵשׁ אַמּוֹת׃ וְאֵלַמָּו אֶל חָצֵר
הַחִצוֹנָה וְתִמֹרִים אֶל אֵילָו חוץ עלה
וּמַעֲלוֹת שְׁמוֹנֶה מַעֲלָו׃ וַיְבִיאֵנִי אֶל שמן בוא
הֶחָצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַקָּדִים וַיָּמָד פנה קדם
אֶת הַשַּׁעַר כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה׃ וְתָאָו מדד
וְאֵילָו וְאֵלַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה
וְחַלֹּנוֹת לוֹ וּלְאֵלַמָּו סָבִיב סָבִיב

© Biblioteca Nacional de España

ארך חמשים אמה ורחב חמש
ועשרים אמה: ואלמו אל לחצר
החיצונה ותמרים אל אילו מפה
ומפה ושמנה מעלות מעלו: ויביאני
אל שער הצפון ומדד כמדות צפן
האלה: תאו אלו ואלמו וחלונות לו אלל
סביב סביב ארך חמשים אמה
ורחב חמש ועשרים אמה: ואילו
לחצר החיצונה ותמרים אל אילו
מפה ומפה ושמנה מעלות מעלו:
ולשכה ופתחה באילים השערים
שם ידיחו את העלה: ובאלם השער דוח
שנים שלחנות מפו ושנים שלחנות שנה פנה
מפה לשחוט אליהם העלה שחט
והחטאת והאשם: ואל הכתף
מחוצה לעולה לפתח השער
הצפונה שנים שלחנות ואל הכתף
האחרת אשר לאלם השער שנים
שלחנות: ארבעה שלחנות מפה רבע
וארבעה שלחנות מפה לכתף
השער שמונה שלחנות אליהם שמן
ישחטו: וארבעה שלחנות לעולה
אבני גזית ארך אמה אחת וחצי גזז חצה
ורחב אמה אחת וחצי וגבה אמה
אחת אליהם ויניחו את הכלים ינח כלה
אשר ישחטו את העולה בם והזבח: שחט
והשפתים טפח אחד מוכנים בבית כון
סביב סביב ואל השלחנות בשר סבב
הקרבן: ומחוצה לשער הפנימי פנה
לשכות שרים בחצר הפנימי אשר
אל כתף שער הצפון ופניהם דרך צפן פנה
הדרום אחד אל כתף שער הקדים דרם
פני דרך הצפון: וידבר אלי זה דבר
הלשכה אשר פניה דרך הדרום
לכהנים שמרי משמרת הבית:
והלשכה אשר פניה דרך הצפון

longitudine quinq̄ginta cubitorū: & latitudine viginti q̄nq̄ cubitorū. & veſtibulū eius.i. atrii exterioris & palme celate in fronte eius hinc & inde: & octo gradibus aſcenſus eius: & introduxit me ad portā que reſpiciebat ad aquilonem: & mēſus eſt ſ̄m mēſuras ſuperiores thalamū ei9 & frontē eius & veſtibulum eius & feneſtras ei9 p circuitū longitudine q̄nquaginta cubitorū: & latitudine viginti q̄nq̄ cubitorū: & veſtibulū eius reſpiciebat ad atriū exterius: & celatura palmarū in frōte eius hinc & inde. Et in octo gradib9 aſcēſus eius: & p ſingula gazophylacia oſtiū in frōtibus portarū: ibi lauabāt holocauſtū. Et in veſtibulo porte due mēſe hic & due mēſe: ide vt īmoletur ſup eas holocauſtū: & p pctō & p delicto. Et ad latus exterius q̄d aſcendit ad oſtium porte que pergit ad aquilonem due menſe. Et ad latus alterum ante veſtibulum porte due menſe. Quattuor menſe hinc & quattuor menſe inde per latera porte octo menſe erant ſuper quas imolabāt. Quattuor āt menſe ad holocauſtū de lapidib9 q̄dris extructe: longitudine cubiti vni9 & dimidii: & latitudine cubiti vni9 & dimidii: & altitudine cubiti vnius: ſup quas ponent vaſa in quibus imolatur holocauſtum & victima. Et labia earū palmi vnius reflexa intrinſecus per circuitū. Super mēſas autem carnes oblatiōis. Et extra portam interiorem gazophylacia cantorū in atrio īteriori q̄d erat in latere porte reſpicientis ad aquilonē: & facies eorū cōtra viam auſtralē vna ex latere porte oriētalis q̄ reſpiciebat ad viā aqlonis. Et dixit ad me. Hoc eſt gazophylaciū q̄d reſpicit viā meridianā: ſacerdotū q excubāt in cuſtodiis tēpli. Porro gazophylaciū quod reſpicit ad viam aquilonis:

cubiti quinq̄gīta lōgitudo ⁊ latitudo ei9 viginti
πήχεις πεντήκοντα τὸ μῆκος καὶ εὖρος αὐτῆς εἰκοσι=
q̄nq̄ cubitoꝝ ⁊ elamoth atrij interioris:
πέντε πηχέων καὶ αἰλαμὼθ τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας,
⁊ palme elau hinc ⁊ inde. ⁊ octo gradibus
καὶ φοίνικες αἰλαῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ ὀκτὼ κλιματῆρ=
aſcendebāt ad id. ⁊ itroduxit me in portam q̄
σιν ἀνέβαινον ἐπ᾽ αὐτήν. καὶ εἰσήγαγέ με εἰς θύραν τὴν F
ad aqlonē. ⁊ mēſus eſt ſcd̄m menſuras iſtas.
πρὸς βορρᾶν. καὶ διεμέτρησεν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα.
⁊ thee ei9 ⁊ elau: ⁊ elamoth ⁊ fe=
καὶ τὰ θεὲ αὐτῆς καὶ τὰ αἰλαῦ, καὶ τὰ αἰλαμὼθ καὶ θυ
neſtras ei9 p circuitū cubiti quinq̄ginta lōgitudo ⁊
ρίδας αὐτῆς κύκλω πήχεις πεντήκοντα τὸ μῆκος καὶ
latitudo viginti quinq̄: ⁊ elau atrij exterio=
εὖρος εἰκοσιπέντε, καὶ τὰ αἰλαῦ τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέ=
ris: ⁊ palme elau hinc ⁊ inde: ⁊ octo gra
ρας, καὶ φοίνικες αἰλαῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ὀκτὼ κλιμα=
dus ⁊ thalami ei9 ⁊ feneſtre e=
τῆρες καὶ τὰ παστοφόρια αὐτῆς καὶ τὰ θυρώματα αὐ=
ius ⁊ elamma eius in porta ſecunda
τῆς καὶ αἰλαμμὰ αὐτῆς ἐπὶ τῆς πύλης τῆς δευτέρας
aq̄duct9 vt iugulēt in ea q̄ p pctō
ἐκρύσεις ὅπως σφάξωσιν ἐν αὐτῇ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας
⁊ q̄ pro ignorātia. ⁊ ad latus riuuli holo=
καὶ τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας. καὶ κατὰ νώτου τοῦ ῥύακος τῶν ὁλο
cauſtomatū reſpicientis ad aqlonē due mēſe
καυτωμάτων τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν δύο τράπε A
ad latus alteꝝ ⁊ elam porte due
ζαι κατὰ νώτου ἑτέρου καὶ τῶ αἰλὰμ τῆς πύλης δύο
menſe ad orientē menſe q̄ttuor hinc ⁊
τράπεζαι κατὰ ἀνατολὰς τράπεζαι τέσσαρες ἔνθεν καὶ
quattuor inde ad latus porte: ſup eas iugula
τέσσαρες ἔνθεν κατὰ νώτου τῆς πύλης, ἐπ᾽ αὐτὰ σφά=
bunt hoſtias. ⁊ e regione octo menſe
ξουσιν τὰ θύματα. καὶ κατέναντι τῶν ὀκτὼ τράπε
holocauſtomatū lapidee exciſe cu=
ζαι τῶν ὁλοκαυτωμάτων λίθιναι λελαξευμέναι πή=
biti ⁊ dimidij latitudo ⁊ cubitoꝝ duoꝝ ⁊
χεως καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος καὶ πηχῶν δύο καὶ
dimidij lōgitudo ⁊ cubiti altitudo. ſup ea ponēt
ἡμίσους τὸ μῆκος καὶ πήχεως τὸ ὕψος. ἐπ᾽ αὐτὰ θήσου
vaſa in q̄b9 iugulabūt holocauſtomata illic
σι τὰ σκεύη ἐν οἷς σφάξουσι τὰ ὁλοκαυτώματα ἐκεῖ
⁊ thymiamata. ⁊ palmi hēbūt labium de
καὶ τὰ θυμιάματα. καὶ παλαιστὴς ἕξουσιν κυμάτιον λε
latum itrinſecus p circuitū ⁊ ſup menſas de
λαξευμένον ἔσωθεν κύκλω καὶ ἐπὶ τὰς τραπέζας ἐπά
ſup tecta vt operiantur a pluuia ⁊
νωθεν στέγας τοῦ κατακαλύπτεσθαι ὑπὸ τοῦ ὑετοῦ καὶ
ſiccitate. ⁊ introduxit me in atriū inte
τῆς ξηρασίας. καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσω
rius. ⁊ ecce duo exedre in atrio interio
τέραν. καὶ ἰδοὺ δύο ἐξαίδραι ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσω=
ri vna ad auſtrū porte q̄ ad aqlonē G
τέρᾳ μία κατὰ νότου τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν
ferens ad auſtrū. ⁊ vna ad auſtrū porte
φέρουσα κατὰ νότον. καὶ μία κατὰ νότου τῆς πύλης
q̄ ad auſtrū reſpicientis ad aqlonē. ⁊ dixit
τῆς πρὸς νότον τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν. καὶ εἶπεν
ad me: exedra hec reſpiciens ad auſtrū B
πρός με, ἡ ἐξαίδρα αὕτη ἡ βλέπουσα πρὸς νότον τοῖς
ſacerdotibus cuſtodientib9 cuſtodias dom9.
ἱερεῦσιν τοῖς φυλάσσουσιν τὰς φυλακὰς τοῦ οἴκου.
⁊ exedra reſpiciens ad aqlonē
καὶ ἐξαίδρα ἡ βλέπουσα πρὸς βορρᾶν τοῖς

© Biblioteca Nacional de España

ſacdotib⁹ cuſtodientib⁹ cuſtodiā altaris
ἱερεῦσιν τοῖς φυλάσσουσιν τὴν φυλακὴν τοῦ θυσιαστη-
illi ſūt filij ſadoch appropīq̄ntes ex leui
ρίου ἐκεῖνοί εἰσιν υἱοὶ σαδοὺχ οἱ ἐγγίζοντες ἐκ τοῦ λευὶ
ad dñm vt miniſtrent ei. ⁊ menſus eſt atri
πρὸς κύριον τοῦ λειτουργεῖν αὐτῷ. καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐ
ū lōgitudīe cubitoꝝ centū ⁊ latitudīe cubitoꝝ centū ſup
F λὴν μῆκος πηχῶν ἑκατὸν καὶ εὖρος πηχῶν ἑκατὸν ἐπὶ
q̄ttuor partes eius: ⁊ altare eregione
τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἀπέναντι τοῦ
dom⁹: ⁊ introduxit me in elam dom⁹. ⁊ mē
οἴκου, καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὸ αἰλὰμ τοῦ οἴκου. καὶ διε
ſus eſt illud elam cubitoꝝ quiq̄ꝫ latitudinē hinc:
μέτρησεν αὐτὸ τὸ αἰλὰμ πηχῶν πέντε πλάτος ἔνθεν,
⁊ cubitoꝝ quiq̄ꝫ hinc: ⁊ latitudinē porte
καὶ πηχῶν πέντε ἔνθεν, καὶ τὸ εὖρος τοῦ θυρώματος
cubitoꝝ q̄ttuordecim. ⁊ latera porte e-
πηχῶν δεκατεσσάρων. καὶ ἐπωμίδας τῆς θύρας τοῦ αἰ
lam cubitoꝝ triū hinc ⁊ inde: ⁊ lōgitudinē e-
λὰμ πηχῶν τριῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ τὸ μῆκος τοῦ αἰ
lam cubitoꝝ vigīti ⁊ latitudinē cubitoꝝ duodecī: ⁊ in
λὰμ πηχῶν εἴκοσι καὶ εὖρος πηχῶν δυοκαίδεκα, καὶ ἐπὶ
decē gradibus aſcendebāt ad eum. ⁊ colūne erāt
δέκα ἀναβαθμῶν ἀνέβαινον ἐπ᾽ αὐτόν. καὶ στῦλοι ἦσαν
ſup elam vna hinc ⁊ vna inde.
ἐπὶ τοῦ αἰλὰμ εἷς ἐντεῦθεν καὶ εἷς ἐντεῦθεν. Ca.41

A Et introduxit me ī tēplū: ⁊ menſus eſt elam
καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὸν ναόν, καὶ διεμέτρησεν τὸ αἰλὰμ
cubitoꝝ ſex latitudinē elam hinc: ⁊ latitudinē cubitoꝝ
πηχῶν ἓξ τὸ εὖρος τοῦ αἰλὰμ ἔνθεν, καὶ τὸ εὖρος πηχέων
ſex inde. latitudo tabernacli latitudo porte cu-
ἓξ ἔνθεν. τὸ εὖρος τῆς σκηνῆς καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος πη
bitoꝝ decē: ⁊ humeri . porte cubitoꝝ q̄nq̄ꝫ
χῶν δέκα, καὶ ἐπωμίδες τοῦ πυλῶνος πηχῶν πέντε
hinc ⁊ q̄nq̄ꝫ cubitoꝝ inde. ⁊ menſus eſt lōgitu-
ἔνθεν καὶ πέντε πηχέων ἔνθεν. καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆ-
dinē eius cubitoꝝ q̄draginta: ⁊ latitudinē cubitoꝝ
κος αὐτοῦ πηχῶν τεσσαράκοντα, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν
viginti. ⁊ īgreſſus ē in atriū interius: ⁊ mē
εἴκοσι. καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ διε
ſus eſt elam porte cubitoꝝ duoꝝ: ⁊ por-
μέτρησεν τὸ αἰλὰμ τοῦ θυρώματος πηχῶν δύο, καὶ τὸ θύ
tā cubitoꝝ ſex. ⁊ humeros porte
ρωμα πηχῶν ἕξ. καὶ τὰς ἐπωμίδας τοῦ θυρώμα
cubitoꝝ ſeptē hinc. ⁊ menſus eſt lōgitudinē
τος πηχῶν ἑπτὰ ἔνθεν. καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆκος τῶν
oſtioꝝ cubitoꝝ vigīti: ⁊ latitudinē cubitoꝝ viginti ante
πυλῶν πηχῶν εἴκοσι, καὶ εὖρος πηχῶν εἴκοσι κατὰ
faciem tēpli. ⁊ dixit ad me hoc ſanctū
πρόσωπον τοῦ ναοῦ. καὶ εἶπεν πρός με τοῦτο τὸ ἅγιον
ſctōꝝ: ⁊ mēſus eſt parietē dom⁹ cubi
τῶν ἁγίων, καὶ διεμέτρησεν τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου πη
toꝝ ſex ⁊ latitudinē lateris cubitoꝝ quattuor ī cir
G χῶν ἓξ καὶ τὸ εὖρος τῆς πλευρᾶς πηχέων τεσσάρων κυ
cuitu ⁊ latera latus ad latus triginta
κλόθεν καὶ τὰ πλευρὰ πλευρὸν ἐπὶ πλευρὸν τριάκον-
⁊ triū: ⁊ ſpaciū in pariete dom⁹ in
τα καὶ τριῶν, καὶ διάστημα ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ οἴκου ἐν
lateribus ī circuitu vt eēt inherentibus
τοῖς πλευροῖς κύκλῳ τοῦ εἶναι τοῖς ἐπιλαμβανομένοις
B ad vidēdū: vt omnino nō attingerēt parietes
ὁρᾶν, ὅπως παράπαν μὴ ἅπτωνται τῶν τοίχων τοῦ
dom⁹. ⁊ latitudinē ſuperioris lateꝝ ſcd̄m
οἴκου. καὶ τὸ εὖρος τῆς ἀνωτέρας τῶν πλευρῶν κατὰ
additamētū ex pariete ad ſuperius ī circuitu
πρόσθεμα ἐκ τοῦ τοίχου πρὸς τὴν ἀνωτέραν κύκλῳ
dom⁹: vt dilatēt ſurſum
τοῦ οἴκου, ὅπως διαπλατύνῃ παράνωθεν

ſacerdotū erit qui excu-
bāt ad miniſteriū altaris.
Iſti ſunt filij ſadoch q
accedūt de filiis leui
ad dñm vt miniſtrent ei.
Et menſus eſt atrium
longitudine centū cubi
torū: & latitudine centū
cubitorū per quadrū &
altare ante faciem tēpli.
Et introduxit me in ve-
ſtibulū tēpli: & mēſus ē
veſtibulū q̄nq̄ꝫ cubitis
hinc: & quinq̄ꝫ
cubitis inde: & latitudi-
nē porte trium
cubitorū hinc & trium
cubitorum inde:
lōgititudinē aūt veſtibuli
viginti cubitorū: & lati
tudinē vndecim cubito
rum. Et octo gradibus
aſcendebatur ad eū. Et
colūne erant in frontib⁹
vna hinc & altera inde.

41.

Et introduxit me in
templum:
& mēſus eſt frontes ſex
cubitos latitudinis
hinc: & ſex cubitos la-
titudinis inde: latitudinē
tabernaculi. Et latitudo
porte decē cubitoꝝ erat
& latera porte quinq̄ꝫ cu
bitis hinc:
& q̄nq̄ꝫ inde. Et mēſus
eſt longitudinem eius
q̄dragīta cubitos: & lati
tudinē viginti cubitorū.
Et introgreſſus intrin-
ſecus menſus ē in fronte
porte duos cubitos: &
portam ſex cubitorum:
& latitudinē porte ſeptē
cubitorū. Et menſus eſt
longitudinē eius viginti
cubitorū: & latitudinem
ei⁹ viginti cubitorū an-
te faciē tēpli. Et dixit ad
me. Hoc eſt ſanctū ſan-
ctoꝝ. Et mēſus ē parietē
domus ſex cubitorum:
& latitudinem lateris
quattuor cubitorū vn-
diq̄ꝫ per circuitū domus.
Latera autem latus ad
latus bis triginta
triū: & erāt eminētia q̄
ingrederentur per parie
tem domus in lateribus
per circuitum
vt continerent & non
attingerent
parietē tēpli. Et platea
erat in rotundū aſcendēs
ſurſum p cochleā: & ī ce-
naculū templi deferebat
per gyrum.
Idcirco latius erat tem-
plum in ſuperioribus:

לַכֹּהֲנִים שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ — זבח
הֵמָּה בְנֵי צָדוֹק הַקְּרֵבִים מִבְּנֵי לֵוִי
אֶל יְהוָה לְשָׁרְתוֹ׃ וַיָּמָד אֶת הֶחָצֵר — מדד
אֹרֶךְ מֵאָה אַמָּה וְרֹחַב מֵאָה אַמָּה
מְרֻבָּעַת וְהַמִּזְבֵּחַ לִפְנֵי הַבָּיִת׃ — רבע
וַיְבִאֵנִי אֶל אֻלָם הַבַּיִת וַיָּמָד אֵל — בוא
אֻלָם חָמֵשׁ אַמּוֹת מִפֹּה וְחָמֵשׁ — אמה
אַמּוֹת מִפֹּה וְרֹחַב הַשַּׁעַר שָׁלֹשׁ
אַמּוֹת מִפּוֹ וְשָׁלֹשׁ אַמּוֹת מִפּוֹ׃
אֹרֶךְ הָאֻלָם עֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב
עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה אַמָּה וּבַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר — עלה
יַעֲלוּ אֵלָיו וְעַמֻּדִים אֶל הָאֵילִים
אֶחָד מִפֹּה וְאֶחָד מִפֹּה׃

Cap.xlj.

וַיְבִיאֵנִי אֶל הַהֵיכָל — בוא היכל
וַיָּמָד אֶת הָאֵילִים שֵׁשׁ אַמּוֹת רֹחַב — מדד
מִפּוֹ וְשֵׁשׁ אַמּוֹת רֹחַב מִפּוֹ רֹחַב — כָּה
הָאֹהֶל׃ וְרֹחַב הַפֶּתַח עֶשֶׂר אַמּוֹת
וְכִתְפוֹת הַפֶּתַח חָמֵשׁ אַמּוֹת מִפּוֹ
וְחָמֵשׁ אַמּוֹת מִפּוֹ וַיָּמָד אָרְכּוֹ
אַרְבָּעִים אַמָּה וְרֹחַב עֶשְׂרִים אַמָּה׃ — רבע
וּבָא לִפְנִימָה וַיָּמָד אֵיל הַפֶּתַח — בוא פנה
שְׁתַּיִם אַמּוֹת וְהַפֶּתַח שֵׁשׁ אַמּוֹת
וְרֹחַב הַפֶּתַח שֶׁבַע אַמּוֹת׃ וַיָּמָד אֶת
אָרְכּוֹ עֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב עֶשְׂרִים
אַמָּה אֶל פְּנֵי הַהֵיכָל וַיֹּאמֶר אֵלַי — אמר
זֶה קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים׃ וַיָּמָד קִיר
הַבַּיִת שֵׁשׁ אַמּוֹת וְרֹחַב הַצֵּלָע אַרְבַּע — אמה
אַמּוֹת סָבִיב סָבִיב לַבַּיִת סָבִיב׃
וְהַצְּלָעוֹת צֵלָע אֶל צֵלָע שָׁלוֹשׁ
וּשְׁלֹשִׁים פְּעָמִים וּבָאוֹת בַּקִּיר — שלש בוא
אֲשֶׁר לַבַּיִת לַצְּלָעוֹת סָבִיב סָבִיב — סבב
לִהְיוֹת אֲחוּזִים וְלֹא יִהְיוּ אֲחוּזִים — היה אחז
בְּקִיר הַבָּיִת׃ וְרָחֲבָה וְנָסְבָה לְמַעְלָה — סבב עלה
לְמַעְלָה לַצְּלָעוֹת כִּי מוּסַב הַבַּיִת — סבב
לְמַעְלָה לְמַעְלָה סָבִיב סָבִיב לַבַּיִת
עַל כֵּן רֹחַב הַבַּיִת לְמָעְלָה

© Biblioteca Nacional de España

ונכן התחתונה יעלה על העליונה
לתיכונה: וראיתי לבית גבה סביב תוך ראה
סביב מוסדות הצלעות מלו יסד מלא
הקנה שש אמות אצילה: רחב אמה אצל
הקיר אשר לצלע אל החוץ חמש
אמות ואשר מנח בית צלעות ינח
אשר לבית: ובין הלשכות רחב
עשרים אמה סביב לבית סביב
סביב: ופתח הצלע למנח פתח אחד
דרך הצפון ופתח אחד לדרום דרם
ורחב מקום המנח חמש אמות קום אמה
סביב סביב: והבנין אשר אל פני בנה פנה
הגזרה פאת דרך הים רחב שבעים פאה
אמה וקיר הבנין חמש אמות רחב
סביב סביב וארכו תשעים אמה:
ומדד את הבית ארך מאה אמה
והגזרה והבניה וקירותיה ארך
מאה אמה: ורחב פני הבית והגזרה
לקדים מאה אמה: ומדד ארך קדם
הבנין אל פני הגזרה אשר על
אחריה ואתוקיהא מפו ומפו מאה נתק פה
אמה והיכל הפנימי ואלמי היכל פנה
החצר: הספים והחלונים האטמות ספף חלל
והאתיקים סביב לשלשתם נגד
הסף שחיף עץ סביב סביב והארץ שחף
עד החלנות והחלנות מכסות: כסה
על מעל הפתח ועד הבית הפנימי
ולחוץ ואל כל הקיר סביב
סביב בפנימי ובחיצון מדות: ועשוי חוץ מדד
כרובים ותמרים ותמרה בין עשה כרב
כרוב לכרוב ושנים פנים לכרוב: שנה פנה
ופני אדם אל התמרה מפו
ופני כפיר אל התמרה מפו כפר
עשוי אל כל הבית סביב סביב:
מהארץ עד מעל הפתח הכרובים
והתמרים עשוים וקיר ההיכל: הכל

et ſic de inferiorībꝰ aſcē
debatur ad ſuperioria: &
in mediū. Et vidi in do
mo altitudinē ꝑ circuitū
fundata latera ad men
ſuram
calami ſex cubitorū ſpa
cio: & latitudinē per
parietem lateris forinſe
cus quinqꝫ
cubitorū. Et erat inte
rior domus in lateribus
domus. Et inter gazo
phylacia latitudinem
viginti cubitorū in cir
cuitu domus vndiqꝫ:
& oſtium lateris ad ora
tionem: oſtium vnū ad
viam aquilonis: & oſtiū
vnū ad viam auſtralem:
& latitudinē loci ad orō
nem quinqꝫ cubitorum
in circuitu. Et edificiū
quod erat
ſeparatū verſūqꝫ ad viā
reſpicientē ad mare lati
tudinis ſeptuaginta cubi
torū: paries autē edificii
qnqꝫ cubitorū latitudīs
per circuitū: & lōgitudo
eius nonaginta cubitoꝝ.
Et mēſus eſt domꝰ lōgi
tudinē centū cubitorū:
& qđ ſepatū erat edificiū
& parietes eiꝰ longitudīs
centū cubitorū. Latitu
do aūt ante faciē domus:
& eiꝰ qđ erat ſeparatū cō
tra orientē centū cubito
rū. Et mēſus eſt longitu
dinē edificii cōtra faciem
eius qđ erat ſeparatū ad
dorſum hecthecas ex
vtraqꝫ pte cētū cubitorū:
& tēplū interius: & veſti
bula atrii limina & fene
ſtras obliqs: hecthecas
in circuitu ꝑ tres partes
cōtra vniuſcuiuſqꝫ limē
ſtratūqꝫ ligno ꝑ gyrum
in circuitu. Terra autē
vſqꝫ ad feneſtras: & fene
ſtre clauſe ſuꝑ oſtia & vſ
qꝫ ad domū interiorem
& forinſecus: & omnē
parietem in circuitu
intrinſecus & forinſecus
ad menſurā: & fabrefacta
cherubim & palme: &
palma inter
cherub & cherub. Duaſ
qꝫ facies hēbat cherub.
Faciē hominis iuxta pal
mam ex hac parte:
& faciē leonis iuxta pal
mam ex alia parte
expreſſam. Per omnem
domum in circuitu
de terra vſqꝫ ad ſuperio
rem portam: cherubim
& palme celate erant in
pariete

⁊ ex inferiorībꝰ: ⁊ aſcenderent ad ſuperiora
καὶ ἐκ τῶν κάτωθεν, καὶ ἀναβαίνωσιν ἐπὶ τὰ ὑπερῷα
⁊ ex mediis ad triſtega ⁊ thrael
καὶ ἐκ τῶν μέσων ἐπὶ τὰ τριόροφα καὶ τὰ θραὲλ τοῦ
domꝰ altitudo ī circuitu diſtātiā lateꝝ cq̄lē calamo
οἴκου ὕψος κύκλω διάστημα πλευρῶν ἴσον τῷ καλάμῳ
cubitoꝝ ſex diſtātia. ⁊ latitudinē parietis lateris
πηχῶν ἓξ διάστημα. καὶ εὖρος τοῦ τοίχου τῆς πλευρᾶς
foriſecꝰ cubitoꝝ quiqꝫ ⁊ reliqua in medio late
ἔξωθεν πηχῶν πέντε καὶ τὰ λοιπὰ ἀναμέσον τῶν πλευ
rū domꝰ ⁊ in medio exedraꝝ latitudo cubitoꝝ
ρῶν τοῦ οἴκου καὶ ἀναμέσον τῶν ἐξεδρῶν εὖρος πηχῶν
viginti ī circūferētia domui ī circuitu. ⁊ porte
εἴκοσι τὸ περιφερὲς τῷ οἴκῳ κύκλω. καὶ αἱ θύραι τῶν
exedraꝝ ad reliquū porte vnius
ἐξεδρῶν ἐπὶ τὸ ἀπόλοιπον τῆς θύρας τῆς μιᾶς τῆς
ad aq̄lonē: ⁊ oſtium vnū ad auſtrū: ⁊ lati
πρὸς βορρᾶν, καὶ ἡ θύρα ἡ μία ἡ πρὸς νότον, καὶ τὸ εὖ
tudo loci reliqui cubitoꝝ quiqꝫ latitu
ρος τοῦ τόπου τοῦ ἀπολοίπου πηχῶν πέντε πλά
do ī circuitu. ⁊ ſeparās ante faciem reli
τος κυκλόθεν. καὶ τὸ διορίζον κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπο
qui qđ ad mare: cubitoꝝ ſeptuagita latitu
λοίπου τοῦ πρὸς θάλασσαν, πηχῶν ἑβδομήκοντα πλά
do parietis diuidentis: ⁊ cubitoꝝ quiqꝫ
τος τοῦ τοίχου τοῦ διορίζοντος, καὶ πηχῶν πέντε τὸ
latitudo ī circuitu: ⁊ lōgitudo eius cubitoꝝ nonaginta: A
εὖρος κυκλόθεν, καὶ μῆκος αὐτοῦ πηχῶν ἐννενήκοντα,
⁊ menſus eſt contra domū lōgitudinē cubitoꝝ
καὶ διεμέτρησεν κατέναντι τοῦ οἴκου μῆκος πηχῶν C
centū. ⁊ reliqua ⁊ ſeparātia ⁊ parie
ἑκατόν. καὶ τὰ ἀπόλοιπα καὶ τὰ διορίζοντα καὶ οἱ τοῖ
tes eius lōgitudinē cubitoꝝ cētū: ⁊ latitudinē ꝯ
χοι αὐτοῦ μῆκος πηχῶν ἑκατόν, καὶ τὸ εὖρος κατὰ
faciem tēpli ⁊ reliqua contra
πρόσωπον τοῦ ναοῦ καὶ τὰ ἀπόλοιπα κατέναντι
cubitoꝝ centū ⁊ menſus eſt lōgitudinē ſeparan
πηχῶν ἑκατὸν καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆκος τοῦ διορίζον
tis cōtra faciem reliquoꝝ q̄ erāt poſt ter
τος κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπολοίπων τῶν κατόπι
gū domꝰ illius ⁊ reliqua q̄ hinc
σθεν τοῦ οἴκου ἐκείνου καὶ τὰ ἀπόλοιπα τὰ ἔνθεν
⁊ q̄ inde cubitoꝝ centū lōgitudinē. ⁊ tēplū ⁊ an
καὶ τὰ ἔνθεν πηχῶν ἑκατὸν μῆκος. καὶ ὁ ναὸς καὶ αἱ
guli ⁊ clam exterius ſtrata ligno: ⁊
γωνίαι καὶ τὸ αἰλὰμ τὸ ἐξώτερον πεφατνωμένα, καὶ αἱ
feneſtre reticulate ad lucēdū q̄ ī circuitu tri
θυρίδες δικτυωταὶ ὑποφαύσιν τοῖς κύκλω τοῖς τρι
bꝰ vt ⁊ ꝓſpiceret. ⁊ domꝰ ⁊ ea q̄ ꝓxima
σὶν ὥστε καὶ διακύπτειν. καὶ ὁ οἶκος καὶ τὰ πλησίον
ſtrata ligno ꝑ circuitū ⁊ a pauimēto vſqꝫ ad fene
ἐξυλωμένα κύκλω καὶ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἕως τῶν θυ
ſtras: ⁊ feneſtre aperte tripliciter ad ꝓſpi
ρίδων, καὶ αἱ θυρίδες ἀναπτυσσόμεναι τρισσῶς εἰς δια
ciendū ⁊ vſqꝫ ad domū interiorē ⁊
κύπτειν καὶ ἕως τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτέρου καὶ τοῦ
exteriorē ⁊ ꝑ oēm parietē ī circuitu itriſecꝰ
ἐξωτέρου καὶ ἐφ᾽ ὅλον τὸν τοῖχον κύκλω τὸν ἔσωθεν
⁊ extriſecꝰ celata cherubim: ⁊ palme B
καὶ τὸν ἔξωθεν γεγλυμμένα χερουβείμ, καὶ φοίνικες
inter cherubim ⁊ cherub duo facies
ἀναμέσον χερουβεὶμ καὶ χεροὺβ δύο πρόσωπα τῷ
cherub facies hoīs ad palmā hinc ⁊ fa
χεροὺβ πρόσωπον ἀνθρώπου πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν καὶ πρό
ciem hoīs ad palmā inde celatus
σωπον ἀνθρώπου πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν διαγεγλυμ
oīs paries ī circuitu ex pauimēto vſqꝫ D
μένος ὅλος ὁ τοῖχος κυκλόθεν ἐκ τοῦ ἐδάφους ἕως
ad laquear cherubim ⁊ palme celate
φατνώματος χερουβεὶμ καὶ οἱ φοίνικες διαγεγραμ
⁊ ſanctuariū
μένοι καὶ ἅγιοι

Trāſla.gre.lxx.cū inter.lati.

τ templū aperiebatur p̄ quattuor āgulos p̄ faciem
καὶ ὁ ναὸς ἀναπτυσσόμενος τετράγωνα κατὰ πρόσωπον
ſctōꝝ viſio ſicut aſpect⁹ altaris lignei: cubitoꝝ
τῶν ἁγίων ὅρασις ὡς ὄψις θυσιαστηρίου ξυλίνου, πηχῶν
triū altitudo eius: τ cubitoꝝ duoꝝ longitudo τ
τριῶν τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ πηχῶν δύο τὸ μῆκος, καὶ
latitudo cubitoꝝ duoꝝ. τ cornua hēbat: τ baſis
τὸ εὖρος πηχῶν δύο. καὶ κέρατα εἶχεν, καὶ ἡ βάσις
eius τ parietes ei⁹ lignei: τ dixit ad me:
αὐτοῦ καὶ οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ξύλινοι, καὶ εἶπεν πρός με,
hec menſa q̄ añ faciem dñi: τ duo oſtia
αὕτη ἡ τράπεζα ἡ πρὸ προσώπου κυρίου, καὶ δύο θυρώ-
tēplo: τ ſctō duo oſtia duob⁹
ματα τῷ ναῷ, καὶ τῷ ἁγίῳ δύο θυρώματα τοῖς δυσὶ
oſtijs q̄ vertebant duo oſtia vni τ duo
θυρώμασι τοῖς στροφωτοῖς δύο θυρώματα ἑνὶ καὶ δύο
oſtia porte ſecūde τ celatura in eis:
θυρώματα τῇ θύρᾳ τῇ δευτέρᾳ καὶ γλυφὴ ἐπ' αὐτῶν,
τ oſtia tēplo cherubim τ palme ſcđm
καὶ θυρώματα τῷ ναῷ χερουβεὶμ καὶ φοίνικες κατὰ τὴν
ſculpturā ſctōꝝ τ ſcđm ligna ante faciem
γλυφὴν τῶν ἁγίων καὶ κατὰ τὰ ξύλα κατὰ πρόσωπον
elam foriſec⁹ τ feneſtre abſcōdite. τ menſus eſt
τοῦ αιλὰμ ἔξωθεν καὶ θυρίδες κρυπταί. καὶ διεμέτρησεν
hinc τ inde in laquearia elam: τ late-
ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἰς τὰ ὀρόφωτα τοῦ αιλάμ, καὶ τὰ πλευ-
ra dom⁹ coniuncta.
ρὰ τοῦ οἴκου ἐζυγωμένα.

Ca.42.

A Et eduxit me in atriū exterius ad
Καὶ ἐξήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν κα-
C orientē contra portam q̄ ad aqlonē: τ
τὰ ἀνατολὰς κατέναντι τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν, καὶ
eduxit me: τ ecce exedre quīqꝫ iuxta
ἐξήγαγέν με, καὶ ἰδοὺ ἐξαίδραι πέντε ἐχόμεναι τοῦ
reliquum τ ꝓpe ſeparatū ad aqlonē:
ἀπολοίπου καὶ ἐχόμεναι τοῦ διορίζοντος πρὸς βορρᾶν,
cubitis centū lōgitudo ad aqlonē: τ latitudo cubitoꝝ
πηχῶν ἑκατὸν μῆκος πρὸς βορρᾶν, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν
quinq̄ginta deſcripte ſicut porte
πεντήκοντα διαγεγραμμέναι ὃν τρόπον αἱ πύλαι
atrij īterioris: τ ſicut columne
τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας, καὶ ὃν τρόπον αἱ περίστυλοι
atrij exterioris p̄ ordinē ꝯ faciem
τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας κατὰ στίχον ἀντιπρόσωποι
portic⁹ trine: τ contra exedras deambula-
στοαὶ τρισταί, καὶ κατέναντι τῶν ἐξαιδρῶν περίπα-
tio cubitoꝝ decē latitudo per cubitos centū lōgi-
τος πηχῶν δέκα τὸ πλάτος ἐπὶ πήχεις ἑκατὸν μῆ-
tudo ad interiorē viā cubiti vni⁹. τ o-
κος εἰς τὴν ἐσωτέραν ὁδὸν πήχους ἑνός. καὶ τὰ θυ-
ſtia coꝝ ad aqlonē: τ deambulatiōes
ρώματα αὐτῶν πρὸς βορρᾶν, καὶ οἱ περίπατοι οἱ
cenaculoꝝ ſimilr. qm̄ eminebāt colūne extra
ὑπερώων ὡσαύτως ὅτι ἐξεῖχε τὸ περίστυλον ἔξωθεν
colūnas inferiores τ ſpaciū ſic.
τοῖς στύλοις τοῖς κατωτέροις καὶ τὸ διάστημα οὕτως.
triplices erant τ colūnas nō hēbāt ſicut colūne
τρίπλαι ἦσαν καὶ στύλους οὐκ εἶχον καθὼς οἱ στύλοι
B exedraꝝ. ꝓpterea eminebāt ab his q̄ inferius
τῶν ἐξαιδρῶν. διὰ τοῦτο ἐξεῖχον ἀπὸ τῶν ὑποκάτω-
τ his q̄ in medio de terra τ limen extriſec⁹
θεν καὶ τῶν ἐν μέσῳ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ φλιὰ ἔξωθεν ὃν
ſicut exedre atrij exterioris reſpicie-
τρόπον αἱ ἐξαίδραι τῆς αὐλῆς τῆς ἔξωθεν αἱ βλέπου-
tes contra exedras q̄ ad aqlonē lōgitudo
σαι ἀπέναντι τῶν ἐξαιδρῶν τῶν πρὸς βορρᾶν μῆκος
cubitoꝝ quīq̄ginta.
D πηχῶν πεντήκοντα.

Trāſla.B.Hie.

tēpli: limen quadrangulum: & facies ſanctuarii aſpectus contra aſpectū. Altaris lignei trium cubitorū altitudo: & longitudo eius duoꝝ cubitorū: & anguli eius & lōgitudo eius & parietes eius lignei. Et locut⁹ eſt ad me. Hec eſt menſa coram domino. Et duo oſtia erant in tēplo: & in ſanctuario. Et in duobus oſtiis ex vtraqꝫ parte bina erant oſtiola que in ſe inuicem plicabantur. Bina enim oſtia erant ex vtraqꝫ parte oſtiorū. Et celata erant in ipſis oſtiis templi cherubim & ſculptura palmaꝝ ſicut in parietib⁹ q̄qꝫ expreſſa erant. Quāobrē & groſſiora erant ligna in veſtibuli fronte forinſecus: ſup q̄ feneſtre obliq̄ & ſimilitudo palmarū hinc atqꝫ inde in hūerulis veſtibuli ſcđm latera domus: latitudinēqꝫ parietum.

42.

Et eduxit me in atriū exterius per viam ducentem ad aqlonē. Et itroduxit me in gazophylaciū qđ erat cōtra ſeparatū edificiū & cōtra edem vergentē ad aquilonē in facie longitudinis cētum cubitos oſtii aquilonis: & latitudinis quinquaginta cubitos cōtra viginti cubitos atrii interioris: & cōtra pauimentū ſtratū lapide atrii exterioris: vbi erat porticus iuncta porticui triplici. Et ante gazophylacia deambulatio decem cubitorū latitudinis: ad iteriora reſpiciēs vie cubiti vni⁹. Et oſtia eorū ad aqlonē vbi erant gazophylacia in ſuperiorib⁹ humiliora quia ſupportabāt porticus q̄ ex illis eminebāt de inferioribus & de mediis edificii. Triſtega enī erant: & nō habebāt colūnas ſicut erant colūne atriorū. Propterea eminebāt de inferioribus & de mediis a terra cubitis qnquagīta. Et pibolus exterior ſcđm gazophylacia q̄ erāt in via atrii exterioris añ gazophylacia. Longitudo ei⁹ qnq̄ginta cubitoꝝ.

Tex.he.Ezechi.xlij. — Pritiua.heb.

הַהֵיכָל מְזוּזַת רְבֻעָה, וּפְנֵי הַקֹּדֶשׁ | זוז
הַמַּרְאֶה כַּמַּרְאֶה׃ הַמִּזְבֵּחַ עֵץ | רָאָה זָבַח
שָׁלוֹשׁ אַמּוֹת גָּבֹהַּ וְאָרְכּוֹ שְׁתַּיִם | שָׁלַשׁ
אַמּוֹת, וּמִקְצֹעוֹתָיו לוֹ וְאָרְכּוֹ | אָמַה קָצַע
וְקִירֹתָיו עֵץ, וַיְדַבֵּר אֵלַי, זֶה | דָּבַר
הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה׃ וּשְׁתַּיִם
דְּלָתוֹת לַהֵיכָל וְלַקֹּדֶשׁ׃ וּשְׁתַּיִם
דְּלָתוֹת לַדְּלָתוֹת, שְׁתַּיִם מוּסַבּוֹת | סָבַב
דְּלָתוֹת, שְׁתַּיִם לְדֶלֶת אֶחָת,
וּשְׁתֵּי דְלָתוֹת לָאַחֶרֶת׃ וַעֲשׂוּיָה
אֲלֵיהֶן אֶל דַּלְתוֹת הַהֵיכָל כְּרוּבִים
וְתִמֹרִים כַּאֲשֶׁר עֲשׂוּיִם לַקִּירוֹת,
וְעָב עֵץ אֶל פְּנֵי הָאוּלָם מֵהַחוּץ׃ | אָלַם
וְחַלּוֹנִים אֲטֻמוֹת וְתִמֹרִים מִפּוֹ | חָלַל פָּה
וּמִפּוֹ אֶל כִּתְפוֹת הָאוּלָם, וְצַלְעוֹת
הַבַּיִת וְהָעֻבִּים׃

Cap.xlij.

וַיּוֹצִאֵנִי אֶל | יָצָא
הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה הַדֶּרֶךְ דֶּרֶךְ | חוּץ
הַצָּפוֹן, וַיְבִאֵנִי אֶל הַלִּשְׁכָּה אֲשֶׁר | צָפַן בּוֹא
נֶגֶד הַגִּזְרָה, וַאֲשֶׁר נֶגֶד הַבִּנְיָן | בָּנָה
אֶל הַצָּפוֹן׃ אֶל פְּנֵי אֹרֶךְ אַמּוֹת | אָמַה
הַמֵּאָה פֶּתַח הַצָּפוֹן, וְהָרֹחַב חֲמִשִּׁים
אַמּוֹת׃ נֶגֶד הָעֶשְׂרִים אֲשֶׁר לֶחָצֵר
הַפְּנִימִי, וְנֶגֶד רִצְפָה אֲשֶׁר לֶחָצֵר | פָּנָה
הַחִיצוֹנָה, אַתִּיק אֶל פְּנֵי אַתִּיק | חוּץ נָתַק
בַּשְּׁלִשִׁים׃ וְלִפְנֵי הַלְּשָׁכוֹת מַהֲלַךְ | הָלַךְ
עֶשֶׂר אַמּוֹת רֹחַב אֶל הַפְּנִימִית,
דֶּרֶךְ אַמָּה אֶחָת, וּפִתְחֵיהֶם לַצָּפוֹן׃ | צָפַן
וְהַלְּשָׁכוֹת הָעֶלְיוֹנֹת קְצֻרוֹת, כִּי | עָלָה
יוֹכְלוּ אַתִּיקִים מֵהֵנָּה מֵהַתַּחְתֹּנוֹת | יָכֹל
וּמֵהַתִּכֹנוֹת בִּנְיָן׃ כִּי מְשֻׁלָּשׁוֹת הֵנָּה | תָּוֶךְ בָּנָה
וְאֵין לָהֶן עַמּוּדִים כְּעַמּוּדֵי הַחֲצֵרוֹת, | שָׁלַשׁ עָמַד
עַל כֵּן נֶאֱצַל מֵהַתַּחְתֹּנוֹת וּמֵהַתִּיכֹנוֹת | אָצַל
מֵהָאָרֶץ׃ וְגָדֵר אֲשֶׁר לַחוּץ לְעֻמַּת
הַלְּשָׁכוֹת, דֶּרֶךְ הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה אֶל
פְּנֵי הַלְּשָׁכוֹת, אָרְכּוֹ חֲמִשִּׁים אַמָּה׃ | פָּנָה

כי ארך הלשכות אשר לחצר
החצונה חמשים אמה והנה על פני
ההיכל מאה אמה: ומתחת הלשכות   היכל
האלה המבוא מהקדים בבאו   בוא קדם
להנה מהחצר החצנה: ברחב גדר
החצר דרך הקדים אל פני הגזרה
ואל פני הבנין לשכות: ודרך   בנה
לפניהם כמראה הלשכות אשר   ראה
דרך הצפון כארכן כן רחבן וכל   צפן
מוצאיהן וכמשפטיהן וכפתחיהן: יצא שפט
וכפתחי הלשכות אשר דרך הדרום   דרם
פתח בראש דרך דרך בפני הגדרת
הגינה דרך הקדים בבואן: ויאמר   הגן קדם
אלי לשכות הצפון לשכות הדרום   אמר צפן
אשר אל פני הגזרה הנה לשכות
הקדש אשר יאכלו שם הכהנים   אכל
אשר קרובים ליהוה קדשי   קרב
הקדשים שם יניחו קדשי הקדשים   נוח
והמנחה והחטאת והאשם כי המקום   קום
קדש: בבאם הכהנים ולא יצאו   בוא
מהקדש אל החצר החיצונה ושם   חוץ
יניחו בגדיהם אשר ישרתו בהן   ינח שרת
כי קדש הנה ולבשו בגדים אחרים
וקרבו אל אשר לעם: וכלה את
מדות הבית הפנימי והוציאני דרך   מדד פנה
השער אשר פניו דרך הקדים   יצא פנה
ומדדו סביב סביב: מדד רוח הקדים   קדם
בקנה המדה חמש מאות קנים   קנה
בקנה המדה סביב: מדד רוח   מדד סבב
הצפון חמש מאות קנים בקנה   מאה
המדה סביב: את רוח הדרום מדד   דרם
חמש מאות קנים בקנה המדה:
סבב אל רוח הים מדד חמש
מאות קנים בקנה המדה: לארבע
רוחות מדדו חומה לו סביב סביב   חמה
ארך חמש מאות ורחב חמש

quia longitudo erat gazophylaciorum atrii exterioris quinquaginta cubitorũ: & lõgitudo ante faciẽ tẽpli centũ cubitorũ. Et erat ſubter gazophylacia hec itroitus ab oriente ingrediẽtiũ in ea de atrio exteriori in latitudine periboli atrii qđ erat cõtra viam orientalẽ in faciem edificii ſeparati. Et erant ante edificiũ gazophylacia: & via ante faciẽ eorũ iuxta ſimilitudinẽ gazophylacioꝝ q̃ erant in via aq̃lonis. ẜm longitudinẽ eorũ: ſic & latitudo eorum: & oĩs introitus eoꝝ & ſimilitudines & oſtia eorũ ẜm oſtia gazophylacioꝝ que erant in via reſpiciẽte in notũ. Oſtium in capite vie qua via erat ante veſtibulũ ſeparatũ per viã orientalẽ ingrediẽtibus. Et dixit ad me. Gazophylacia aq̃lonis & gazophylacia auſtri q̃ ſunt ante edificiũ ſeparatũ: hec ſunt gazophylacia ſãcta: in q̃bus veſcũtur ſacerdotes qui appropinquãt ad dñm in ſancta ſctõꝝ. Ibi ponẽt ſctã ſanctoꝝ: & oblationẽ pro pctõ & pro delicto. Locus enim ſanct⁹ ẽ. Cũ aũt ingreſſi fuerint ſacerdotes: non egredietur de ſanctis in atrium exterius. Et ibi reponẽt veſtimenta ſua in quibus miniſtrant: quia ſancta ſunt: veſtiẽturq̧ veſtimentis aliis & ſic p̱cedent ad populum. Cunq̧ compleſſet mẽſuras domus interioris eduxit me per viam porte que reſpiciebat ad viam orientalem: & mẽſus eſt eã vndiq̧ p̱ circuitũ. Menſus eſt autẽ cõtra ventũ orientalẽ calamo mẽſure q̃ngentos calamos ĩ calamo mẽſure per circuitũ. Et mẽſus eſt cõtra ventũ aquilonis quingẽtos calamos: in calamo mẽſure per gyrũ. Et ad ventũ auſtralẽ mẽſus eſt quingentos calamos: in calamo mẽſure p̱ circuitũ. Et ad ventũ occidẽtalẽ mẽſus eſt q̃ngẽtos calamos: ĩ calamo mẽſure. Per q̃ttuor vẽtos mẽſus ẽ murũ ei⁹ vndiq̧ p̱ circuitũ lõgitudinẽ q̃ngẽtoꝝ cubitoꝝ: & latitudinẽ q̃ngẽtoꝝ cubitoꝝ

q2 lõgitudo exedraꝝ reſpicientiũ in atriũ
ὅτι τὸ μῆκος τῶν ἐξαιδρῶν τῶν βλεπουσῶν εἰς τὴν αὐλὴν
exterius cubitoꝝ quinq̃gita ⁊ hę ſunt ꝯtra
τὴν ἐξωτέραν πηχῶν πεντήκοντα καὶ αὗται εἰσὶν αἱ ἀντιπρό
cies his totũ cubitoꝝ centũ. ⁊ oſtia exe
σωποι ταύταις τὸ πᾶν πηχῶν ἑκατόν. καὶ αἱ θύραι τῶν ἐξαι
draꝝ iſtaꝝ itroitus q̃ ad orientem vt ingredia A
δρῶν τούτων τῆς εἰσόδου τῆς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ εἰσπορεύε
tur p̱ eas ex atrio exteriori ſcđm lumẽ hoc
σθαι δι᾽ αὐτῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας κατὰ τὸ φῶς τοῦ το
in p̃ncipio deãbulatorij: ⁊ ad meridiem ⁊ ad faciem
ἐν ἀρχῇ τοῦ περιπάτου, καὶ κατὰ πρὸς νότον καὶ κατὰ πρόσω
auſtri: ⁊ ad faciem reliqui: ⁊ ad
πον τοῦ νότου, καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπολοίπου, καὶ κατὰ
faciem ſeparantis: ⁊ exedrę ⁊ deãbulatoriũ ad
πρόσωπον τοῦ διορίζοντος, καὶ αἱ ἐξαίδραι καὶ ὁ περίπατος κα C
facies ſuas iuxta mẽſuras exedraꝝ q̃ ad
τὰ πρόσωπα αὐτῶν κατὰ τὰ μέτρα τῶν ἐξαιδρῶν τῶν πρὸς
aq̃lonẽ. ⁊ ſcđm lõgitudinẽ eaꝝ: ⁊ ſcđm latitudinẽ eaꝝ:
βορρᾶν. καὶ κατὰ τὸ μῆκος αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸ εὖρος αὐτῶν,
⁊ ſcđm oẽs exitus eaꝝ ⁊ itroitus: ⁊ ſcđm
καὶ κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους αὐτῶν καὶ εἰσόδους, καὶ κατὰ
lũinaria eaꝝ: ⁊ ſcđm oſtia ip̃aꝝ exedraꝝ
τὰ φῶτα αὐτῶν, καὶ κατὰ θυρώματα αὐτῶν τῶν ἐξαιδρῶν
q̃ ad meridiẽ. ſcđm oſtia ab initio deambulato
τῶν πρὸς νότον. κατὰ τὰ θυρώματα ἀπ᾽ ἀρχῆς τοῦ περιπά
rij ad lumẽ ſpacij calami ad orientẽ vt iretur
του ἐπὶ φῶς διαστήματος καλάμου κατὰ ἀνατολὰς τοῦ εἰσπο
per ea. ⁊ dixit ad me: exedrę ad aq̃lonẽ
ρεύεσθαι αὐτά. καὶ εἶπεν πρός με, αἱ ἐξαίδραι αἱ πρὸς βορρᾶν
⁊ exedrę q̃ ad auſtrũ exĩtes ante faciem ſpa
καὶ αἱ ἐξαίδραι αἱ πρὸς νότον οὖσαι, κατὰ πρόσωπον τῶν δια
tiorum ſunt exedrę ſancti ſanctoꝝ in q̃b⁹ veſcunt
στημάτων εἰσὶν αἱ ἐξαίδραι τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων ἐν αἷς ἔδονται
ibi ſacerdotes appropiq̃ntes ad dñm ſctã ſctõꝝ ⁊
ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες πρὸς κύριον τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καὶ B
ſacrificiũ ⁊ q̃ pro ignorãtia. q2 locus ſctũs eſt
τὴν θυσίαν καὶ τὰ περὶ ἀγνοίας. διότι τόπος ἅγιός ἐστιν
nõ ingredietur illuc p̃ter ſacerdotes: ⁊ nõ egredi
οὐκ εἰσελεύσονται ἐκεῖ παρὲξ τῶν ἱερέων, καὶ οὐκ ἐξελεύ
entur ex ſctis in atriũ exterius. vt om
σονται ἐκ τῶν ἁγίων εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν. ὅπως διὰ
nino ſcti ſint q̃ offerunt. ⁊ nõ tangant
παντὸς ἅγιοι ὦσιν οἱ προσάγοντες. καὶ μὴ ἅπτωνται τοῦ
veſtimẽta eoꝝ in q̃b⁹ miniſtrant in eis: q2 ſctã D
στολισμοῦ αὐτῶν ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, διότι ἅγιά
ſunt: ⁊ induentur veſtimẽta alia qñ tangant pp̃lm. ⁊ cõ
ἐστιν, καὶ ἐνδύσονται ἱμάτια ἕτερα ὅταν ἅπτωνται τοῦ λαοῦ. καὶ συν
pleta ẽ menſuratio dom⁹ iterioris: ⁊ eduxit me p̱ viam
τελέσθη ἡ διαμέτρησις τοῦ οἴκου ἔσωθεν, καὶ ἐξήγαγέν με κατὰ τὴν ὁδὸν
porte reſpicientis ad orientẽ. ⁊ mẽſus eſt dom⁹
τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς. καὶ διεμέτρησεν τοῦ οἴκου
exemplar ĩ circuitu in ordine. ⁊ ſtetit poſt tergũ por
τὸ ὑπόδειγμα κυκλόθεν ἐν διατάξει. καὶ ἔστη κατὰ νώτου τῆς πύ
te reſpiciẽtis ad orientem: ⁊ menſus eſt dom⁹ exem
λης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ διεμέτρησε τοῦ οἴκου τὸ ὑπό
plar ĩ circuitu in ordine quingẽtos in calamo mẽſure:
δειγμα κυκλόθεν ἐν διατάξει πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου
⁊ cõuerſus ẽ ad mare: ⁊ menſus eſt ſcđm faciem
καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς θάλασσαν, καὶ διεμέτρησεν κατὰ πρόσωπον τῆς
maris cubitoꝝ quingẽtos in calamo menſure. ⁊ cõ
θαλάσσης πηχῶν πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου. καὶ ἐπέ
uerſ⁹ ẽ ad aq̃lonẽ: ⁊ menſus eſt ſcđm faciem aq̃lonis cu
στρεψεν πρὸς βορρᾶν, καὶ διεμέτρησεν κατὰ πρόσωπον τοῦ βορρᾶ πη
bitoꝝ quĩgentos in calamo menſure. ⁊ cõuerſus ẽ ad auſtrũ:
χῶν πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου. καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς νότον,
⁊ menſus eſt ſcđm faciem auſtri quĩgentos in cala
καὶ διεμέτρησεν τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ νότου πεντακοσίους ἐν τῷ καλά
mo mẽſure q̃ttuor p̱tes ei⁹: ⁊ diſpoſuit murũ ei
μῳ τοῦ μέτρου τὰ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ, καὶ διέταξεν περίβολον αὐτῶν
p̱ circuitũ: q̃ngentos ad orientẽ. ⁊ quĩgẽtoꝝ cubitoꝝ latitudo
κύκλῳ, πεντακοσίους πρὸς ἀνατολάς. καὶ πεντακοσίων πηχῶν εὖρος

© Biblioteca Nacional de España

ad diuidendū inter ſctā ⁊ inter aū=
τοῦ διαςέλλειν ἀναμέσον τῶν ἁγίων καὶ ἀναμέσον τοῦ προ
murale in ordine dom⁹.
τειχίσματος ἐν διατάξει τοῦ οἴκου. Ca.43.

E T adduxit me ad portā q̄ ad orientem: ⁊
Καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολάς, καὶ
A eduxit me: ⁊ ecce glia dei iſrael veniebat p
ἐξήγαγέν με, καὶ ἰδοὺ δόξα θεοῦ ἰσραὴλ ἤρχετο κατὰ τὴν
viā q̄ ad orientem: ⁊ vox caſtroꝝ q̄ſi vox
ὁδὸν τὴν πρὸς ἀνατολάς, καὶ φωνὴ τῆς παρεμβολῆς ὡς φω
geminātiū multoꝝ: ⁊ t̄ra reſplēdebat q̄ſi ful=
νὴ διπλασιαζόντων πολλῶν, καὶ ἡ γῆ ἐξέλαμπεν ὡς φέγ
gur in glia p circuitū: ⁊ viſio quā vidi ſcđm viſio=
γος ἐν τῇ δόξῃ κυκλόθεν, καὶ ἡ ὅρασις ἣν ἴδον κατὰ τὴν ὅρα
nē quā viderā qñ ingrediebar vt vngerē ciuitatē: ⁊
σιν ἣν ἴδον ὅτε εἰσεπορευόμην τοῦ χρίσαι τὴν πόλιν, καὶ
viſio currus quē vidi ſcđm viſionē quā vidi ſup
ἡ ὅρασις τοῦ ἅρματος οὗ ἴδον κατὰ τὴν ὅρασιν ἣν ἴδον ἐπὶ
fluuium chobar: ⁊ cecidi in faciem meā: ⁊
τοῦ ποταμοῦ χοβάρ, καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ
glia dñi īgreſſa ē in domū p viā por=
ἡ δόξα κυρίου εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύ=
te reſpicientis ad ortētem: ⁊ aſſumpſit me
λης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἀνέλαβέν με
ſpūs ⁊ introduxit me in atriū interius: ⁊
πνεῦμα καὶ εἰσήγαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ
ecce plena glia dñi dom⁹: ⁊ ſteti ⁊ ecce vox
ἰδοὺ πλήρης δόξης κυρίου ὁ οἶκος, καὶ ἔστην καὶ ἰδοὺ φωνὴ
de domo loquētis ad me. ⁊ vir ſtabat iux
ἐκ τοῦ οἴκου λαλοῦντος πρός με. καὶ ὁ ἀνὴρ εἱστήκει ἐχό
ta me: ⁊ dixit ad me: vidiſti tu fili hoīs
μενός μου, καὶ εἶπεν πρός με, ἑώρακας σὺ υἱὲ ἀνθρώπου τὸν
locum ſolij mei ⁊ locū veſtigij pe=
τόπον τοῦ θρόνου μου καὶ τὸν τόπον τοῦ ἴχνους τῶν πο=
dū meoꝝ: in q̄b⁹ habitabit nomē meū in medio do=
δῶν μου, ἐν οἷς κατασκηνώσει τὸ ὄνομά μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴ
B m⁹ iſrael in ſēpitnū: ⁊ non cōtaminabūt vltra dom⁹
κου ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐ μὴ βεβηλώσωσιν ἔτι οἶκος
iſrael nomē meū ſctm̄: ipi ⁊ duces eoꝝ in
ἰσραὴλ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, αὐτοὶ καὶ οἱ ἡγούμενοι αὐτῶν ἐν
fornicatiōe ſua: ⁊ in homicidijs ducum ſuoꝝ in medio
τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς φοναῖς τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἐν μέσῳ
ſui: cū ponerēt ipi poſtes meos ī poſtib⁹ ſuis:
αὐτῶν, ἐν τῷ τιθέναι αὐτοὺς τὸ πρόθυρόν μου ἐν τοῖς προθύροις αὐτῶν,
⁊ limina mea herētia liminib⁹ eoꝝ: ⁊ dederūt parietē
καὶ τὰς φλιάς μου ἐχομένας τῶν φλιῶν αὐτῶν, καὶ ἔδωκαν τοῖχον
prope me ⁊ ipos. ⁊ ɔtaminauerūt nomē meū ſanctū in
σύνεγγύς μου καὶ αὐτῶν. καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν
iniq̄tatib⁹ ſuis q̄s faciebāt: ⁊ cōtriui eos ī furore meo
ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν αἷς ἐποίουν, καὶ ἐξέτριψα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου
⁊ in occiſiōe. ⁊ nūc abijciant fornicationē ſuā ⁊ homi
καὶ ἐν φόνῳ. καὶ νῦν ἀπωσάσθωσαν τὴν πορνείαν αὐτῶν καὶ τοὺς φό
cidia ducum ſuoꝝ a me: ⁊ habitabo in medio eo
νους τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ αὐ
rū in etnū. ⁊ tu fili hoīs oñde domui iſrael do
τῶν εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου δεῖξον τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ τὸν οἶ
mū: ⁊ ceſſabūt a pctis ſuis: ⁊ viſionē e=
κον, καὶ κοπάσουσιν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ὅρασιν αὐ
ius ⁊ diſpoſitionē illi⁹: ⁊ ipi accipient tormētū ſuum
τοῦ καὶ τὴν διάταξιν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὶ λήψονται τὴν κόλασιν αὐτῶν
p oibus q̄ fecerunt. ⁊ deſcribes domū ⁊ p̄pa
ὑπὲρ πάντων ὧν ἐποίησαν. καὶ ἀναγράψεις τὸν οἶκον καὶ τὴν ἑτοι
ratione ei⁹: ⁊ exitus eius: ⁊ introit⁹ ei⁹: ſubſtantiā
μασίαν αὐτοῦ, καὶ τὰς διεξόδους αὐτοῦ, καὶ εἰσόδους αὐτοῦ, τὴν ὑπόστασιν
eius: ⁊ oia precepta illi⁹ ⁊ omnia legitia ei⁹:
αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ προστάγματα αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ νόμιμα αὐτοῦ,
⁊ omnes leges eius notas facies illis ⁊ deſcribes
καὶ πάντας τοὺς νόμους αὐτοῦ γνωρίσεις αὐτοῖς καὶ διαγράψεις
coram eis: ⁊ cuſtodiant oēs iuſtificatiōes meas ⁊ om
ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ φυλάξωνται πάντα τὰ δικαιώματά μου καὶ πάν
nia precepta mea: ⁊ faciant ea. ⁊ deſcriptionē dom⁹
τα τὰ προστάγματά μου, καὶ ποιήσωσιν αὐτά. καὶ διαγραφὴ τοῦ οἴκου

C

D

diuidentē inter ſanctuariū & vulgi locū. 43.

E T duxit me ad portam que reſpiciebat ad viam orietalē. Et ecce gloria dei iſrael igrediebatur per viam orientalem: & vox erat ei quaſi vox aquarū multaꝝ: & t̄ra ſplendebat a maieſtate eius. Et vidi viſionē ſꝰm ſpeciem quam videram quādo venit vt diſperderet ciuitatē: & ſpecies ſꝰm aſpectū quē videra iuxta fluuium chobar. Et cecidi ſup faciē meā. Et maieſtas dñi ingreſſa eſt teplum per viam porte que reſpiciebat ad orientē. Et eleuauit me ſpūs: & itroduxit me in atrium interius. Et ecce repleta erat gloria dñi domus. Et audiui loquentem ad me de domo: & vir qui ſtabat iuxta me. Et dixit ad me. Fili hominis: locus ſolii mei: & locus veſtigiorū pedū meorū: vbi habito in medio filiorū iſrael in eternum: & non polluet vltra domus iſrael nomen ſanctū meū: ipſi & reges eorū in fornicationibus ſuis: & in ruinis regū ſuorū: & in excelſis: q fabricati ſunt limē ſuū iuxta limē meū: & poſtes ſuos iuxta poſtes meos & murus erat īter me & eos: & polluerūt nomē ſanctū meū in aboīationib⁹ q̄s fecerit: ꝑpter qđ cōſūpſi eos ī ira mea. Nūc ergo repellāt ꝓcul fornicationē ſuā & ruinas regū ſuorū a me & habitabo in medio eoꝝ ſemp. Tu aūt fili hominis oſtende domui iſrael teplū & cōfundantur ab iniq̄tatibus ſuis: & metiātur fabricam: & erubeſcant ex omnibus que fecerūt. Figurā domus & fabrice eius exitus & introit⁹ & oēm deſcriptionē eius & vniuerſa precepta eius: cunctūq; ordinē eius & oēs leges eius oſtende eis: & ſcribe in oculis eoꝝ vt cuſtodiant oēs deſcriptiones eius & precepta illius & faciant ea. Iſta eſt lex domus

מאות להבדיל בין הקדש לחול׃ — בדל
ויולכני אל השער שער — Cap.xliij. ילך
אשר פנה דרך הקדים׃ והנה כבוד — קדם כבד
אלהי ישראל בא מדרך הקדים — בוא
וקולו כקול מים רבים והארץ — רבב
האירה מכבדו׃ וכמראה המראה — אור ראה
אשר ראיתי כמראה אשר ראיתי
בבאי לשחת את העיר ומראות — בוא
כמראה אשר ראיתי אל נהר כבר
ואפל אל פני׃ וכבוד יהוה בא אל — נפל פנה
הבית דרך שער אשר פניו דרך
הקדים׃ ותשאני רוח ותביאני אל — נשא בוא
החצר הפנימי והנה מלא כבוד — פנה
יהוה הבית׃ ואשמע מדבר אלי — שמע דבר
מהבית ואיש היה עמד אצלי׃
ויאמר אלי בן אדם את מקום — אמר קום
כסאי ואת מקום כפות רגלי אשר
אשכן שם בתוך בני ישראל לעולם — שכן
ולא יטמאו עוד בית ישראל שם — טמא
קדשי המה ומלכיהם בזנותם — זנה
ובפגרי מלכיהם במותם׃ בתתם — במה נתן
ספם את ספי ומזוזתם אצל מזוזתי — ספף זוז
והקיר ביני וביניהם וטמאו את
שם קדשי בתועבותם אשר עשו — תעב עשה
ואכל אתם באפי׃ עתה ירחקו — רחק
את זנותם ופגרי מלכיהם ממני
ושכנתי בתוכם לעולם׃ אתה בן — עלם
אדם הגד את בית ישראל את — נגד
הבית ויכלמו מעונותיהם ומדדו — כלם
את תכנית׃ ואם נכלמו מכל אשר
עשו צורת הבית ותכונתו ומוצאיו — עשה כון
ומובאיו וכל צורתו ואת כל — יצא בוא
חקתיו וכל צורתו וכל תורתו — חקק ירה
הודע אתם וכתב לעיניהם וישמרו — ידע שמר
את כל צורתו ואת כל חקתיו
ועשו אותם׃ זאת תורת הבית — עשה

© Biblioteca Nacional de España

עַל רֹאשׁ הָהָר כָּל גְּבֻלוֹ סָבִיב סָבִיב סָבַב
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִנֵּה זֹאת תּוֹרַת
הַבָּיִת: וְאֵלֶּה מִדּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בָּאַמּוֹת מָדַד זָבַח
אַמָּה אַמָּה וָטֹפַח וְחֵיק הָאַמָּה וְאַמָּה אָמַה
רֹחַב וּגְבוּלָהּ אֶל שְׂפָתָהּ סָבִיב זֶרֶת גָּבַל שָׂפָה
הָאֶחָד וְזֶה גַּב הַמִּזְבֵּחַ: וּמֵחֵיק
הָאָרֶץ עַד הָעֲזָרָה הַתַּחְתּוֹנָה שְׁתַּיִם
אַמּוֹת וְרֹחַב אַמָּה אֶחָת וּמֵהָעֲזָרָה
הַקְּטַנָּה עַד הָעֲזָרָה הַגְּדוֹלָה אַרְבַּע גָּדַל רָבַע
אַמּוֹת וְרֹחַב הָאַמָּה: וְהַהַרְאֵל אַרְבַּע אָרָה
אַמּוֹת וּמֵהָאֲרִאֵיל וּלְמַעְלָה הַקְּרָנוֹת עָלָה
אַרְבַּע: וְהָאֲרִאֵיל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֹרֶךְ
בִּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה רֹחַב רָבוּעַ אֶל רָבַע
אַרְבַּעַת רְבָעָיו: וְהָעֲזָרָה אַרְבַּע
עֶשְׂרֵה אֹרֶךְ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה רֹחַב אֶל
אַרְבַּעַת רְבָעֶיהָ וְהַגְּבוּל סָבִיב אוֹתָהּ גָּבַל
חֲצִי הָאַמָּה וְהַחֵיק לָהּ אַמָּה סָבִיב חָצָה
וּמַעֲלֹתֵהוּ פְּנוֹת קָדִים: וַיֹּאמֶר אֵלַי פָּנָה קָדַם
בֶּן אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֵלֶּה אָמַר
חֻקּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הֵעָשׂוֹתוֹ חָקַק
לְהַעֲלוֹת עָלָיו עוֹלָה וְלִזְרֹק עָלָיו דָּם: עָשָׂה עָלָה
וְנָתַתָּה אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר נָתַן
הֵם מִזֶּרַע צָדוֹק הַקְּרֹבִים אֵלַי נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה לְשָׁרְתֵנִי פַּר בֶּן בָּקָר
לְחַטָּאת: וְלָקַחְתָּ מִדָּמוֹ וְנָתַתָּה עַל
אַרְבַּע קַרְנֹתָיו וְאֶל אַרְבַּע פִּנּוֹת
הָעֲזָרָה וְאֶל הַגְּבוּל סָבִיב וְחִטֵּאתָ
אוֹתוֹ וְכִפַּרְתָּהוּ: וְלָקַחְתָּ אֵת הַפָּר
הַחַטָּאת וּשְׂרָפוֹ בְּמִפְקַד הַבַּיִת מִחוּץ כָּפַר
לַמִּקְדָּשׁ: וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי תַּקְרִיב קָדַשׁ קָרַב
שְׂעִיר עִזִּים תָּמִים לְחַטָּאת וְחִטְּאוּ שָׂעַר עֵז
אֶת הַמִּזְבֵּחַ כַּאֲשֶׁר חִטְּאוּ בַּפָּר: תָּמַם זָבַח
בְּכַלּוֹתְךָ מֵחַטֵּא תַּקְרִיב פַּר בֶּן כָּלָה קָרַב
בָּקָר תָּמִים וְאַיִל מִן הַצֹּאן תָּמִים:
וְהִקְרַבְתָּם לִפְנֵי יְהוָה וְהִשְׁלִיכוּ פָּנָה שָׁלַךְ
הַכֹּהֲנִים עֲלֵיהֶם מֶלַח וְהֶעֱלוּ אוֹתָם עָלָה אֵת

in summitate montis. Oẽs fines eiꝰ in circuitu ſanctum ſanctorum eſt. Hec eſt ergo lex domus. Iſte aũt mẽſure altaris in cubito veriſſimo: q habebat cubitũ & palmũ. In ſinu eius erat cubitus: & cubitus in latitudine: & definitio eius vſq ad labiũ eius in circuitu palmus vnus. Hec quoq erat foſſa altaris. Et de ſinu terre vſq ad crepidinẽ nouiſſimam duo cubiti: & latitudo cubiti vniꝰ: & a crepidine miore vſq ad crepidinẽ maiorẽ q̃ttuor cubiti: & latitudo cubiti vnius. Ipſe aũt ariel q̃ttuor cubitorũ: & ab ariel vſq ad ſurſum cornua q̃ttuor. Et ariel duodecĩ cubitorũ in longitudine p duodecim cubitos latitudinis q̃drangulũ eqs lateribꝰ. Et crepido quattuordecĩ cubitorũ longitudinis p q̃ttuordecĩ cubitos latitudinis in q̃ttuor angulis eius & corona in circuitu eius dimidii cubiti: & ſinus eius vnius cubiti p circuitũ. Gradus aũt eius verſi ad orientẽ. Et dixit ad me. Fili hoĩs: hec dicit dñs deus. Hi ſunt ritus altaris: in quacũq die fuerit fabricatum vt offeratur ſup illud holocauſtum & effundatur ſanguis. Et dabis ſacerdotibus & leuitis qui ſunt de ſemine ſadoch: qui accedunt ad me: ait dñs deus vt offerãt mihi vitulum de armento pro pctõ. Et aſſumens de ſanguine eius pones ſup q̃ttuor cornua eius & ſuper q̃ttuor angulos crepidinis & ſuper coronã in circuitu & mũdabis illud & expiabis. Et tolles vitulum qui oblatꝰ fuerit p pctõ: & cõbures eũ in ſepato loco domꝰ extra ſanctuariũ. Et in die ſecũdo offeres hircũ caprarũ imaculatũ p pctõ: & expiabũt altare ſicut expiauerunt in vitulo. Cũq cõpleueris expiãs illud offeres vitulum de armẽto immaculatũ: & arietẽ de grege imaculatũ: & offeres eos in conſpectu dñi. Et mittẽt ſacerdotes ſup eos ſal: & offerent eos in

in vertice mõtis. ⁊ oẽs termini eiꝰ i circuitu
ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους. καὶ πάντα τὰ ὅρια αὐτοῦ κυκλό-
ſancta ſctõꝝ. iſta eſt lex domꝰ ⁊ he
θεν ἅγια ἁγίων. οὗτός ἐστιν ὁ νόμος τοῦ οἴκου καὶ ταῦτα
mẽſure altaris in cubito cubiti ⁊
τὰ μέτρα τοῦ θυσιαστηρίου ἐν πήχει τοῦ πήχεως καὶ
cubitus q̃tuor digitoꝝ: ſinus illius ⁊ menſura
πῆχυς παλαιστῆς, τὸ κόλπωμα αὐτοῦ καὶ μέτρον τὸ
altitudo p circuitũ ⁊ cubitꝰ latitudo: ⁊ giſus p labi-
ὕψος κύκλῳ καὶ πῆχυς τὸ εὖρος, καὶ γεῖσος ἐπὶ τὸ χεῖ-
um i circuitu palmi: ⁊ altitudo altaris
λος κυκλόθεν σπιθαμῆς, καὶ τὸ ὕψος τοῦ θυσιαστηρίου
a pfũdo exordij ſinus eius ad
ἐκ βάθους τῆς ἀρχῆς τοῦ κυκλώματος αὐτοῦ πρὸς τὸ
ppiciatoriũ q̃d ſubter cubitoꝝ duo: ⁊ latitudo cu-
ἱλαστήριον τὸ ὑποκάτωθεν πηχῶν δύο, καὶ τὸ εὖρος πή-
biti: ⁊ a ppiciatorio paruo ad ppicia-
χεος, καὶ ἀπὸ τοῦ ἱλαστηρίου τοῦ μικροῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστή-
toriũ magnũ cubiti q̃ttuor: ⁊ latitudo cubitꝰ vnꝰ. ⁊
ριον μέγα πήχεις τέσσαρα, καὶ εὖρος πῆχυς εἷς. καὶ τὸ E A
ariel cubitoꝝ q̃ttuor ⁊ ab ariel ⁊ ſuperio-
ἀριὴλ πηχέων τέσσαρα καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριὴλ καὶ ὑπερά-
ra cornuũ cubitus vnꝰ. ⁊ ariel cubitoꝝ duo-
νω τῶν κεράτων πῆχυς εἷς. καὶ τὸ ἀριὴλ πηχέων δώ-
rũ latitudo ſup lõgitudinẽ cubitoꝝ duodecim q̃drangula-
ω εὖρος ἐπὶ μῆκος πηχέων δώδεκα τετράγωνον
ad q̃ttuor ptes eiꝰ ⁊ ſup ppiciatoriũ cubitoꝝ
ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον πηχέ-
q̃ttuordecim latitudo p cubitos q̃ttuorde-
ων τεσσαρακαίδεκα τὸ μῆκος ἐπὶ πήχεις τεσσαρακαί-
cim latitudo p q̃ttuor partes eiꝰ ⁊ giſus ei-
δεκα τὸ εὖρος ἐπὶ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ καὶ τὸ γεῖσος αὐ-
ius circundatus ei in circuitu dimidiũ cubiti. ⁊ cir-
τοῦ κυκλούμενον αὐτῷ κυκλόθεν ἥμισυ πήχεος. καὶ κύ-
cuitꝰ eiꝰ cubiti i circuitu ⁊ gradus eiꝰ
κλωμα αὐτοῦ πῆχυς κυκλόθεν καὶ αἱ κλιμακτῆρες αὐ-
reſpicientes ad orientem. ⁊ dixit ad me: fili
τοῦ βλέπουσαι κατὰ ἀνατολάς. καὶ εἶπεν πρός με, υἱὲ
hoīs: hec dicit dñs deus: hec pcep- F B
ἀνθρώπου, τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ταῦτα τὰ προστάγ-
ta altaris in die q̃ factũ fuerit vt offe-
ματα τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ποιήσεως τοῦ ἀνα-
rant ſup eo holocauſta: effundatur ad
φέρειν ἐπ᾽ αὐτὸ ὁλοκαυτώματα καὶ προσχυθήσεται πρὸς
illud ſãguis ⁊ dabis ſacerdotibꝰ leuitis
αὐτὸ αἷμα καὶ δώσεις τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λευίταις τοῖς
ex ſemine ſadoch appropīquãtibꝰ ad me di-
ἐκ τοῦ σπέρματος σαδοὺχ τοῖς ἐγγίζουσι πρός με λέ-
cit dñs deus: vt miniſtrent mihi vitulũ de bobꝰ
γει κύριος ὁ θεός, τοῦ λειτουργεῖν μοι μόσχον ἐκ βοῶν
p peccato. ⁊ tollent de ſanguie eius
περὶ ἁμαρτίας. καὶ λήψονται ἐκ τοῦ αἵματος αὐτοῦ
⁊ ponent ſup q̃ttuor cornua altaris: ⁊
καὶ θήσουσιν ἐπὶ τὰ τέσσαρα κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ
ſup q̃ttuor angulos ppiciatorii: ⁊ ſup
ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ ἐπὶ τὴν
baſim eiꝰ i circuitu ⁊ mũdabunt ⁊ expiabũt G
βάσιν αὐτοῦ κύκλῳ καὶ καθαριοῦσιν καὶ ἐξιλάσονται
illud. ⁊ tollent vitulũ q̃ pro peccato ⁊ cõburẽt
αὐτό. καὶ λήψονται τὸν μόσχον τὸν περὶ ἁμαρτίας καὶ κατακαυ-
tur in loco ſeparato domꝰ extra ſctã. ⁊ C
θήσεται ἐν τῷ ἀποκεχωρισμένῳ τοῦ οἴκου ἔξωθεν τῶν ἁγίων. καὶ
die ſcdo tolles hedũ de capꝛis imaculatũ p peccato
τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ λήψῃ ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἄμωμον περὶ ἁμαρτίας
⁊ expiabunt altare ſicut expiabũt in vitulo. ⁊
καὶ ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον καθότι ἐξιλάσονται ἐν τῷ μόσχῳ. καὶ
poſtq̃ compleueris expiationẽ: offeres vitulũ de bobꝰ ima-
μετὰ τὸ συντελέσαι τὸν ἐξιλασμόν, προσοίσῃ μόσχον ἐκ βοῶν ἄμω-
culatũ ⁊ arietẽ de ouibus imaculatũ ⁊ offeretis coram
μον καὶ κριὸν ἐκ τῶν προβάτων ἄμωμον καὶ προσοίσετε ἔναντι
dño: ⁊ imponent ſacerdotes ſup illud ſal: ⁊ offerent ea
κυρίου, καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπ᾽ αὐτὸ ἅλα, καὶ ἀνοίσουσιν αὐτὰ

© Biblioteca Nacional de España

holocauſta dño. ſeptē dieb⁹ facies he
ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ. ἑπτὰ ἡμέρας ποιήσεις ἔρι
dū pro peccato quottidie ꝛ vitulū ex bob⁹: ꝛ
φον ὑπὲρ ἁμαρτίας καθημέραν καὶ μόσχον ἐκ βοῶν, καὶ
arietē de ouibus imaculatū facient ſeptē dieb⁹ ꝛ
κριὸν ἐκ προβάτων ἄμωμον ποιήσουσιν ἑπτὰ ἡμέρας καὶ
expiabunt altare ꝛ mundabūt illud: ꝛ im-
ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον καὶ καθαριοῦσιν αὐτὸ, καὶ πλη-
plebunt manus eoꝝ: ꝛ conſumabunt di-
ρώσουσιν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ συντελέσουσι τὰς ἡμέ-
es. ꝛ erit a die octauo ꝛ vltra.
ρας. καὶ ἔσται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὀγδόης καὶ ἐπέκεινα.
ꝛ facient ſacerdotes ſuꝑ altare holocau
καὶ ποιήσουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τὰ ὁλοκαυ-
ſta vr̄a ꝛ q̄ ſalutis vr̄e: ꝛ ſuſci
τώματα ὑμῶν καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου ὑμῶν, καὶ προσ-
piam vos dicit dñs deus.
δέξομαι ὑμᾶς λέγει κύριος ὁ θεός. Ca.44.

E A Et cōuertit me ad viam porte
Καὶ ἐπέστρεψέν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν
ſctoꝝ exterioris q̄ reſpicit ad orientem:
ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς,
ꝛ hec erat clauſa. ꝛ dixit dñs ad me:
καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, ἡ
porta hec clauſa erit nō aperietur. ꝛ nul
πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται οὐκ ἀνοιχθήσεται. καὶ οὐ-
lus trāſibit ꝑ eam: qꝛ dñs de⁹ iſrael tranſibit
δεὶς διέλθῃ δι᾽ αὐτῆς, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ διελεύσε-
ꝑ eam ꝛ erit clauſa: qꝛ dux iſte
ται δι᾽ αὐτῆς καὶ ἔσται κεκλεισμένη, ὅτι ὁ ἡγούμενος οὗτος
ſedebit in ea vt cōedat panē coram dño
καθήσεται ἐν αὐτῇ τοῦ φαγεῖν ἄρτον ἐνώπιον τοῦ κυρίου
ꝛ ꝑ viā elam porte ingredieꝶ: ꝛ
καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αιλαμ τῆς πύλης εἰσελεύσεται, καὶ
per viā eius egredieꝶ. ꝛ introduxit me ꝑ
κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐξελεύσεται. καὶ εἰσήγαγέν με κα-
viā porte q̄ ad aqlonē e regione
τὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν κατέναντι τοῦ
F B dom⁹: ꝛ vidi ꝛ ecce plena glīa dñi dom⁹ dñi ꝛ
οἴκου, καὶ ἴδον καὶ ἰδοὺ πλήρης δόξης κῡ ὁ οἶκος τοῦ κυρίου καὶ
cado in faciem meā. ꝛ dixit dñs ad me: fili
πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου. καὶ εἶπεν κύριος πρός με, υἱὲ
hoīs pone ſuꝑ cor tuū ꝛ vide oculis
ἀνθρώπου τάξαι ἐπὶ τὴν καρδίαν σου καὶ ἴδε τοῖς ὀφθαλ-
tuis ꝛ aurib⁹ tuis audi oīa q̄cūq; ego ad te
μοῖς σου καὶ τοῖς ὠσίν σου ἄκουε πάντα ὅσα ἐγὼ πρὸς σὲ
loq̄r: ſcdm oīa p̄cepta dom⁹ dñi: ꝛ ſecū
λαλῶ, κατὰ πάντα τὰ προστάγματα οἴκου κυρίου, καὶ κα-
dū oīa iudicia ei⁹: ꝛ pones cor
τὰ πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ τάξεις τὴν καρδί-
tuū in viā dom⁹ ꝑ oēs exitus
αν σου εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ οἴκου κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους
eoꝝ in oībus ſctis: ꝛ dices ad exaſpe-
αὐτῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν παρα-
rantem ad domū iſrael: hec dicit dñs
πικραίνοντα πρὸς τὸν οἶκον ἰσραήλ, τάδε λέγει κύριος
G dñs: ſufficiat vobis ab oībus iniq̄tatib⁹ vr̄is dom⁹ iſ-
κύριος, ἱκανούσθω ὑμῖν ἀπὸ πασῶν ἀνομιῶν ὑμῶν οἶκος ἰσ-
rael: ne inducatis vos filios alienigenas icircūciſos
ραήλ, τοῦ μὴ εἰσαγαγεῖν ὑμᾶς υἱοὺς ἀλλογενεῖς ἀπεριτμήτους
corde ꝛ incircunciſos carne: ne ſint in ſan
καρδίᾳ καὶ ἀπεριτμήτους σαρκί, τοῦ μὴ γίνεσθαι ἐν τοῖς ἁγί-
C ctis meis ꝛ ꝓphanēt ea cū offertis vos panes
οις μου καὶ βεβηλοῦν αὐτὰ ἐν τῷ προσφέρειν ὑμᾶς ἄρτους
meos ꝛ adipē ꝛ ſāguinē ꝛ p̄teritis teſtamētū meū ī
μου καὶ στέαρ καὶ αἷμα καὶ παραβαίνετε τὴν διαθήκην μου ἐν
oībus iniq̄tatib⁹ vr̄is: ꝛ non cuſtodiſtis p̄cep-
πάσαις ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε τὰ προστάγ-
ta ſanctuarij mei: ꝛ ordinabati vt nō ſuaretis cuſtodias
ματα τῶν ἁγιασμάτων μου, καὶ διετάσσετε τοῦ μὴ φυλάσσειν φυλακὰς
in oībus ſctis meis vobis. ꝓpterea hec dicit dñs: oīs fili⁹
ἐν πᾶσι τοῖς ἁγίοις μου ὑμῖν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, πᾶς υἱὸς

holocauſtū dño. Septē diebus facies hircū pro peccato quotidie: & vitulū de armēto & arietē de pecoribus immaculatos offerent. Septem diebus expiabunt altare & mundabunt illud: & implebunt manuꝫ eius. Expletis aūt ſeptē dieb⁹: in die octaua & vltra facient ſacerdotes ſuper altare holocauſta veſtra: & q̄ pro pace offerūt: & placatus ero vobis: ait dominus deus. 44.

Et conuertit me ad viam porte ſanctuarii exterioris q̄ reſpiciebat ad orientē: & erat clauſa. Et dixit dñs ad me. Porta hec clauſa erit & non aperietur: & vir non trāſiet per eā: qm̄ dñs deus iſrael ingreſſus eſt per eā: eritq; clauſa principi. Princeps ipſe ſedebit in ea vt comedat panem coram dño. Per viā porte veſtibuli igredietur: & per viā ei⁹ egredietur. Et adduxit me per viā porte aqlonis in cōſpectu dom⁹: & vidi: & ecce ipleuit gloria dñi domū dñi. Et cecidi in faciem meam. Et dixit ad me dñs. Fili hominis: pone cor tuū & vide oculis tuis: & auribus tuis audi omnia que ego loquor ad te: de vniuerſis cerimoniis dom⁹ dñi & de cūctis legibus eius. Et pones cor tuū in viis tēpli per oēs exitus ſanctuarii: & dices ad exaſperātem me domū iſrael. Hec dicit dominus deus. Sufficiat vobis omnia ſcelera veſtra domus iſrael: eo q̄ inducitis filios alienos incircūciſos corde & incircunciſos carne vt ſint in ſāctuario meo: & polluant domum meam: & offertis panes meos adipem & ſanguinem: & diſſoluitis pactū meū in oībus ſceleribus vr̄is: & nō ſeruaſtis precepta ſanctuarii mei: & poſuiſtis cuſtodes obſeruationū meaꝝ in ſctūario meo vobiſmetipſis. Hec dicit dñs deus: oīs

עולה ליהוה׃ שבעת ימים תעשה
שעיר חטאת ליום ופר בן בקר
ואיל מן הצאן תמימים יעשו׃
שבעת ימים יכפרו את המזבח
וטהרו אתו ומלאו ידו׃ ויכלו את
הימים והיה ביום השמיני והלאה
יעשו הכהנים על המזבח את
עולותיכם ואת שלמיכם ורצאתי
אתכם נאם אדני יהוה׃
וישב אתי דרך שער
המקדש החיצון הפנה קדים והוא
סגור׃ ויאמר אלי יהוה השער הזה
סגור יהיה לא יפתח ואיש לא יבא
בו כי יהוה אלהי ישראל בא בו
והיה סגור׃ את הנשיא נשיא הוא
ישב בו לאכול לחם לפני יהוה
מדרך אולם השער יבוא ומדרכו
יצא׃ ויביאני דרך שער הצפון אל
פני הבית וארא והנה מלא כבוד
יהוה את בית יהוה ואפל אל פני׃
ויאמר אלי יהוה בן אדם שים
לבך וראה בעיניך ובאזניך שמע
את כל אשר אני מדבר אתך
לכל חקות בית יהוה ולכל תורתו
ושמת לבך למבוא הבית בכל
מוצאי המקדש׃ ואמרת אל מרי
אל בית ישראל כה אמר אדני
יהוה רב לכם מכל תועבתיכם
בית ישראל׃ בהביאכם בני נכר
ערלי לב וערלי בשר להיות
במקדשי לחללו את ביתי
בהקריבכם את לחמי חלב ודם
ויפרו את בריתי אל כל תועבותיכם׃
ולא שמרתם משמרת קדשי
ותשימון לשמרי משמרתי במקדשי
לכם׃ כה אמר אדני יהוה כל בן

עלה יום
עשה
כפר
כלה
שמן
עשה זבח
רצה
Cap.xliiij
שוב קדש
חוץ קדם
סגר
היה פתח
בוא
נשא
אכל פנה
אלם
בוא צפן
ראה כבד
נפל
שום
דבר את
חקק ירה
שום בוא
יצא מרה
תעב
בוא
היה
קדש
קרב
פור ברת
שמר
שום

© Biblioteca Nacional de España

נֵכָר עֶרֶל לֵב וְעֶרֶל בָּשָׂר לֹא יָבוֹא בּוֹא
אֶל מִקְדָּשִׁי לְכָל בֶּן נֵכָר אֲשֶׁר
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ כִּי אִם הַלְוִיִּם
אֲשֶׁר רָחֲקוּ מֵעָלַי בִּתְעוֹת יִשְׂרָאֵל תָּעָה
אֲשֶׁר תָּעוּ מֵעָלַי אַחֲרֵי גִּלּוּלֵיהֶם גָּלַל
וְנָשְׂאוּ עֲוֹנָם׃ וְהָיוּ בְמִקְדָּשִׁי מְשָׁרְתִים הָיָה שָׁרַת
פְּקֻדּוֹת אֶל שַׁעֲרֵי הַבַּיִת וּמְשָׁרְתִים
אֶת הַבָּיִת הֵמָּה יִשְׁחֲטוּ אֶת הָעֹלָה שָׁחַט עָלָה
וְאֶת הַזֶּבַח לָעָם וְהֵמָּה יַעַמְדוּ עָמַד
לִפְנֵיהֶם לְשָׁרְתָם׃ יַעַן אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ פָּנָה שָׁרַת
אוֹתָם לִפְנֵי גִלּוּלֵיהֶם וְהָיוּ לְבֵית
יִשְׂרָאֵל לְמִכְשׁוֹל עָוֹן עַל כֵּן נָשָׂאתִי כָּשַׁל
יָדִי עֲלֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְנָשְׂאוּ
עֲוֹנָם׃ וְלֹא יִגְּשׁוּ אֵלַי לְכַהֵן לִי נָגַשׁ
וְלָגֶשֶׁת עַל כָּל קָדָשַׁי אֶל קָדְשֵׁי
הַקֳּדָשִׁים וְנָשְׂאוּ כְּלִמָּתָם וְתוֹעֲבוֹתָם תָּעַב
אֲשֶׁר עָשׂוּ׃ וְנָתַתִּי אוֹתָם שֹׁמְרֵי עָשָׂה נָתַן
מִשְׁמֶרֶת הַבָּיִת לְכֹל עֲבֹדָתוֹ וּלְכֹל שָׁמַר
אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה בּוֹ׃ וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם בְּנֵי
צָדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת
מִקְדָּשִׁי בִּתְעוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעָלַי קָדַשׁ
הֵמָּה יִקְרְבוּ אֵלַי לְשָׁרְתֵנִי וְעָמְדוּ קָרַב
לְפָנַי לְהַקְרִיב לִי חֵלֶב וָדָם נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃ הֵמָּה יָבֹאוּ אֶל מִקְדָּשִׁי בּוֹא
וְהֵמָּה יִקְרְבוּ אֶל שֻׁלְחָנִי לְשָׁרְתֵנִי
וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי׃ וְהָיָה בְּבוֹאָם
אֶל שַׁעֲרֵי הֶחָצֵר הַפְּנִימִית בִּגְדֵי פָּנָה
פִשְׁתִּים יִלְבָּשׁוּ וְלֹא יַעֲלֶה עֲלֵיהֶם לָבַשׁ עָלָה
צֶמֶר בְּשָׁרְתָם בְּשַׁעֲרֵי הֶחָצֵר
הַפְּנִימִית וָבָיְתָה׃ פַּאֲרֵי פִשְׁתִּים
יִהְיוּ עַל רֹאשָׁם וּמִכְנְסֵי פִשְׁתִּים הָיָה כָּנַס
יִהְיוּ עַל מָתְנֵיהֶם לֹא יַחְגְּרוּ בַּיָּזַע׃ חָגַר
וּבְצֵאתָם אֶל הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה אֶל יָצָא חוּץ
הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה אֶל הָעָם יִפְשְׁטוּ פָּשַׁט
אֶת בִּגְדֵיהֶם אֲשֶׁר הֵמָּה מְשָׁרְתִם שָׁרַת
בָּם וְהִנִּיחוּ אוֹתָם בְּלִשְׁכֹת הַקֹּדֶשׁ נוּחַ

alienigena incircũciſus corde & icircũciſus carne nõ ingredietur ſanctuariũ meũ oĩs filiꝰ alienus qui ē in medio filiorũ iſrael. Sed & leuite q longe receſſerũt a me in errore filiorum iſrael: & errauerunt a me poſt idola ſua: & portauerũt iniqtatem ſuã: erũt in ſctũario meo editui & ianitores portarum domus & miniſtri domus. Ipſi mactabunt holocauſta & victimas populi: & ipſi ſtabunt in cõſpectu eorũ vt miniſtrent eis. Pro eo ꝙ miniſtrauerũt illis in cõſpectu idolorũ ſuorũ: & facti ſunt domui iſrael in offendiculũ iniqtatis: idcirco leuaui manũ meã ſup eos: ait dñs deus: & portauerũt iniqtatē ſuã. Et nõ appropinqͥbunt ad me vt ſacerdotio fungãtur mihi: neqꝫ accedēt ad oĩe ſanctuariũ meũ iuxta ſancta ſctõꝝ: ſed portabũt confuſionē ſuã & ſcelera ſua q̄ fecerunt. Et dabo eos ianitores domus: & in oĩni miniſterio eius: & vniuerſis q̄ fient in eo. Sacerdotes aũt leuite filii ſadoch qui cuſtodierũt cerimonias ſanctuarii mei cum errarent filii iſrael a me: ipſi accedent ad me vt miniſtrēt mihi: & ſtabũt in cõſpectu meo vt offerãt mihi adipē & ſanguinē ait dñs deus. Ipſi ingrediẽtur ſãctuariũ meũ: & ipſi accedent ad menſam meã vt miniſtrēt mihi & cuſtodiãt cerimonias meas. Cũqꝫ ingrediẽtur portas atrii interioris veſtibus lineis induentur: nec aſcendet ſup eos quicq̄ laneum quãdo miniſtrãt in portis atrii interioris & intrinſecus. Vitte linee erunt in capitibus eoꝝ: & feminalia linea erunt in lũbis eorũ: & nõ accingētur in ſudore. Cunqꝫ egrediẽtur atriũ exterius ad populum: exuent ſe veſtimentis ſuis in quibus miniſtrauerant: & reponent ea in gazophylacio ſanctuarii

alienigena incircũciſus corde & incircũciſus carne:
ἀλλογενὴς ἀπερίτμητος καρδίᾳ καὶ ἀπερίτμητος σαρκί,
nõ ingredietur in ſctã mea ab oĩbus alie
οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ἅγιά μου ἀπὸ πάντων τῶν ἀλ
nigenis in medio domꝰ iſrael: ſed leuite q receſ
λογενῶν ἐν μέσῳ οἴκου ἰσραήλ, ἀλλ᾽ οἱ λευῖται οἵτινες ἀφεί F
ſerunt a me cũ erraret iſrael a me poſt
λαντο ἀπ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν ἰσραὴλ ἀπ᾽ ἐμοῦ ὀπί
cogitationes ſuas: & accipient iniqtatē ſu
σω τῶν ἐνθυμημάτων αὐτῶν, καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐ Leui. 21.c.
am: & erunt in ſctis meis miniſtrantes oſtia
τῶν, καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἁγίοις μου λειτουργοῦντες θυρω
rii in portis domꝰ & miniſtrantes in
ροὶ ἐπὶ τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου καὶ λειτουργοῦντες ἐν τῷ
domo mea. iſti imolabũt holocauſta &
οἴκῳ μου. οὗτοι σφάξουσι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς
victimas pplo: & iſti ſtabunt ante pplm
θυσίας τῷ λαῷ, καὶ οὗτοι στήσονται ἐνώπιον τοῦ λαοῦ
vt miniſtrent eis: p eo qđ miniſtrabant eis ãn fa
λειτουργεῖν αὐτοῖς, ἀνθ᾽ ὧν ἐλειτούργουν αὐτοῖς πρὸ προ
ciem idoloꝝ ſuoꝝ: & factũ ē domui iſrael D
σώπου τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἐγένετο τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ
in tormētũ iniqtatis: ppt hoc leuaui manũ meã ſup
εἰς κόλασιν ἀδικίας, ἕνεκα τούτου ἦρα τὴν χεῖρά μου ἐπ᾽
eos dicit dñs dñs: & accipiēt iniqtatē ſu
αὐτοὺς λέγει κύριος κύριος, καὶ λήψονται τὴν ἀνομίαν αὐ
am: & nõ accedent ad me vt ſacdotio fũgãt mihi: neqꝫ
τῶν, καὶ οὐκ ἐγγιοῦσι πρός με τοῦ ἱερατεύειν μοι, οὐδὲ
offerant ad oĩa ſcta ſctõꝝ: & accipient
προσάγειν πρὸς πάντα τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ λήψονται
ignominiã ſuam in errore q errauerunt. &
τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν ἐν τῇ πλανήσει ᾗ ἐπλανήθησαν. καὶ
ponã eos vt ſeruent cuſtodias domꝰ in om
τάξω αὐτοὺς φυλάσσειν φυλακὰς τοῦ οἴκου εἰς πά
nia opera eius: & in vniuerſa q̄cũqꝫ fecerint ſac G
τα τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰς πάντα ὅσα ἂν ποιῶσιν οἱ ἱε
dotes leuite & filii ſadoc q cuſtodieſt cuſtodias
ρεῖς οἱ λευῖται καὶ υἱοὶ σαδὼκ οἱ ἐφύλαξαν φυλακὰς τῶν
ſctõꝝ meoꝝ cũ erraret domꝰ iſrael a
ἁγίων μου ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν οἶκον ἰσραὴλ ἀπ᾽ ἐ
me. iſti accedent ad me vt miniſtrēt mihi:
μοῦ. οὗτοι προσάξουσι πρός με λειτουργεῖν μοι,
& ſtabũt ante faciem meã vt offerant mihi
καὶ στήσονται πρὸ προσώπου μου τοῦ προσφέρειν ἐμοὶ
adipē & ſanguinē dicit dñs dñs: iſti ingredientur
στέαρ καὶ αἷμα λέγει κύριος κύριος, οὗτοι εἰσελεύσονται
in ſancta mea: & iſti accedent ad E
εἰς τὰ ἅγιά μου, καὶ οὗτοι προσελεύσονται πρὸς
mēſam meam vt miniſtrent mihi: & obſeruabunt
τὴν τράπεζάν μου τοῦ λειτουργεῖν μοι, καὶ φυλά
bunt cuſtodias meas: & erunt cũ ingredientur
ξουσι τὰς φυλακάς μου, καὶ ἔσονται ἐν τῷ εἰσπορεύεσ
tur ipi in portas atrii exterioris:
θαι αὐτοὺς εἰς τὰς πύλας τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας,
ſtolis lineis induentur: & nõ induentur lanis cũ
στολὰς λινᾶς ἐνδύσονται, καὶ οὐκ ἐνδύσονται ἔρια ἐν
miniſtrauerit ipi a porta atrii
τῷ λειτουργεῖν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης τῆς αὐλῆς
interioris & cidares lineas hēbũt in ca
τῆς ἐσωτέρας καὶ κιδάρεις λινᾶς ἕξουσιν ἐπὶ τῶν κε
pitibꝰ coꝝ. & feminalia linea hēbunt in lũ Exo. 28.d. Leui. 6.b.
φαλῶν αὐτῶν. καὶ περισκελῆ λινᾶ ἕξουσιν ἐπὶ τὰς ὀσ
bis eoꝝ: & nõ accingent violent cũ egredientur
φῦς αὐτῶν, καὶ οὐ περιζώσονται βίᾳ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι
ipi in atriũ exterius ad pplm: exuēt A
αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν πρὸς τὸν λαόν, ἐκδύ
ſe ſtolis ſuis in qbꝰ miniſtrant in eo
σονται τὰς στολὰς αὐτῶν ἐν αἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐ
is: & ponent eas in exedris ſctõꝝ:
ταῖς, καὶ θήσουσιν αὐτὰς ἐν ταῖς ἐξαίδραις τῶν ἁγίων,

ꝛ induentur ſtolis alijs: ꝛ nõ ſctificabũt ppl̃m
καὶ ἐνδύσονται στολὰς ἑτέρας, καὶ οὐ μὴ ἁγιάσωσι τὸν λαὸν
in ſtolis ſuis: ꝛ capita ſua nõ radent
ἐν ταῖς στολαῖς αὐτῶν, καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν οὐ ξυρήσωσι
ꝛ comas ſuas nõ tõdebũt: operientes ope=
F καὶ τὰς κόμας αὐτῶν οὐ ψιλώσουσι, καλύπτοντες κα
rient capita ſua: ꝛ uinũ nõ bibent
λύψουσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ οἶνον οὐ μὴ πίωσι
oĩs ſacerdos cũ ingreſſi fuerit ipi in atriũ
Leui. 21.c. πᾶς ἱερεὺς ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν
interius. ꝛ viduã ꝛ pphanatã nõ ac
τὴν ἐσωτέραν. καὶ χήραν καὶ βεβηλωμένην οὐ λή=
cipient ſibi in vxores: ſed virginẽ ex
ψονται αὐτοῖς εἰς γυναῖκα, ἀλλ᾽ ἢ παρθένον ἐκ τοῦ
domo iſrael. ꝛ ſi fuerit vidua ex ſacdotibꝰ accipiẽt:
οἴκου ἰσραήλ. καὶ ἐὰν γένηται χήρα ἐξ ἱερέων λήψονται,
ꝛ ppl̃m meũ docebuut: inter ſctm̃ ꝛ pollutũ.
καὶ τὸν λαόν μου διδάξουσιν, ἀναμέσον ἁγίου καὶ βεβήλου.
ꝛ inter mundũ ꝛ imũdum notũ facient eis. ꝛ
καὶ ἀναμέσον καθαροῦ καὶ ἀκαθάρτου γνωρίσωσιν αὐτοῖς. καὶ
D ſup iudiciũ ſãguinis hi ſtabunt: ꝛ iudiciũ in pre=
ἐπὶ κρίσιν αἵματος οὗτοι στήσονται, καὶ κρῖσιν ἐν τοῖς προ
ceptis meis iuſtificabunt: ꝛ in iudicijs meis iu
στάγμασί μου δικαιώσουσι, καὶ ἐν τοῖς κρίμασίν μου κρι
dicabũt. ꝛ legitia mea ꝛ precepta mea in om
νοῦσι. καὶ τὰ νόμιμά μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἐν πά
nibꝰ ſolẽnitatibꝰ meis cuſtodient: ꝛ ſabbata mea
σαις ταῖς ἑορταῖς μου φυλάξονται, καὶ τὰ σάββατά μου
ſctificabũt: ꝛ ad aiam hoĩs nõ ingredientur
ἁγιάσωσι, καὶ ἐπὶ ψυχὴν ἀνθρώπου οὐκ εἰσελεύσονται
vt polluant: ſed ſup patre ꝛ matre ꝛ filio ꝛ filia
τοῦ μιανθῆναι, ἀλλ᾽ ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ καὶ υἱῷ καὶ θυγατρὶ
ꝛ ſup fratre ꝛ ſup ſorore ſua q̃ nõ fuit viro:
καὶ ἐπ᾽ ἀδελφῷ καὶ ἐπ᾽ ἀδελφῇ αὐτοῦ ἣ οὐ γέγονεν ἀνδρί,
cõtaminabit. ꝛ poſtq̃ fuerit mũdatꝰ ſeptẽ dies nu=
μιανθήσεται. καὶ μετὰ τὸ καθαρισθῆναι ἑπτὰ ἡμέρας ἐξα
G merabis ei. ꝛ q̃cũq; die igreſſꝰ fuerit in atriũ
ριθμήσῃ αὐτῷ. καὶ ᾗ ἂν ἡμέρᾳ εἰσπορεύηται εἰς τὴν αὐλὴν
interius vt miniſtret in ſctis: offeret
τὴν ἐσωτέραν τοῦ λειτουργεῖν ἐν τοῖς ἁγίοις, προσοίσει
placationẽ dicit dñs. ꝛ erit eis hereditas ego
ἱλασμὸν λέγει κύριος. καὶ ἔσαι αὐτοῖς κληρονομία ἐγὼ
dñs: ego dñs hereditas eis: ꝛ poſſeſſio nõ dabitur
κς, ἐγὼ κς κληρονομία αὐτοῖς, καὶ κατάσχεσις οὐ δοθήσεται
eis in filijs iſrael: ego poſſeſſio eoꝝ. ꝛ
αὐτοῖς ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, ἐγὼ κατάσχεσις αὐτῶν. καὶ
E ſacrificia ꝛ q̃ pro peccato ꝛ q̃ pro ignorã=
τὰς θυσίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἀγνοί=
tia ꝛ ipi comedent: ꝛ oẽm ſeparationẽ in iſra=
ας καὶ αὐτοὶ φάγονται, καὶ πᾶν ἀφόρισμα ἐν τῷ ἰσρα
el: ipis erit: ꝛ p̃mitie oĩm: ꝛ p̃mo
ήλ, αὐτοῖς ἔσαι, καὶ αἱ ἀπαρχαὶ πάντων, καὶ τὰ πρω
genita omniũ: ꝛ ſeparatiões oẽs ex
τότοκα πάντων, καὶ τὰ ἀφορίσματα πάντα ἐκ τῶν
p̃mitijs vr̃is: ſacerdotibꝰ erũt. ꝛ p̃mo=
ἀπαρχῶν ὑμῶν, τοῖς ἱερεῦσιν ἔσαι. καὶ τὰ πρω=
genita vr̃a dabitis ſacdoti vt ponat bñdictio
τογεννήματα ὑμῶν δώσετε τῷ ἱερεῖ τοῦ θεῖναι εὐλογί=
nes in domibꝰ vr̃is: ꝛ oẽ morticiniũ ꝛ captũ a be
Exo. 22.d. ας ἐπὶ τοὺς οἴκους ὑμῶν, καὶ πᾶν θνησιμαῖον καὶ θηριάλω
ſtia ex oĩbus volatilibꝰ ꝛ ex oĩbus iumẽtis
Leui. 22.b. τον ἐκ πάντων τῶν πετεινῶν καὶ ἐκ πάντων τῶν κτηνῶν
nõ comedẽt ſacerdotes.
οὐ φάγονται οἱ ἱερεῖς.

Ca.45.

ET cũ mẽſi fueritis vos terrã in here=
A Καὶ ἐν τῷ καταμετρεῖσθαι ὑμᾶς τὴν γῆν ἐν κληρο
ditate ſeparabit[is] p̃mitias dño ſanctas de
νομία ἀφοριεῖτε ἀπαρχὴν τῷ κυρίῳ ἁγίαν ἀπὸ τῆς
terra: lõgitudo vigiti q̃nq; milia ꝛ latitudo
γῆς, τὸ μῆκος εἰκοσιπέντε χιλιάδες, καὶ τὸ εὖρος
decẽ milia: ſctm̃ erit
δέκα χιλιάδες, ἅγιον ἔσαι ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

& veſtient ſe veſtimentis
aliis: & nõ ſanctificabũt
populũ in veſtibus ſuis.
Caput autem ſuum non
radent: neq; comã nu=
trient: ſed tondentes ∞
attondent capita ſua. Et
vinum non bibet ∞∞∞
oĩs ſacerdos q̃n ingreſ=
ſus eſt atrium interius.
Et viduam & repudiatã
non accipient ∞∞∞∞
vxores: ſed virgines de
ſemine ∞∞∞∞∞∞∞
domus iſrael. Sed & vi=
duam que fuerit ∞∞∞
vidua a ſacerdote acci=
piẽt: & populũ meũ do
cebũt qd ſit inter ſanctũ
& pollutũ: & inter mun
dum & imundũ oſtendẽt
eis. Et cũ fuerit cõtrouer
ſia ſtabũt in iudiciis me=
is & iudicabũt. Leges me
as & p̃cepta mea in oĩ=
bus ſolẽnitatibꝰ meis cu=
ſtodient: & ſabbata mea
ſanctificabũt. Et ad mor
tuũ hominẽ nõ ingrediẽ
tur ne polluãtur: niſi ad
patrẽ & matrẽ & filiũ &
filiam & fratrẽ & ſororẽ
que alterũ virũ nõ ha=
buerit: in q̃bus cõtamina
buntur. Et poſtq̃ fuerit
emũdatꝰ: ſeptẽ dies nu
merabuntur ei: et in die
introitus ſui in ſctũariũ
ad atriũ interiꝰ vt mini=
ſtret mihi in ſanctuario:
offeret pro peccato ſuo:
ait dñs deus. ∞∞∞∞∞
Erit autẽ eis hereditas:
ego hereditas eorum: ∞
& poſſeſſionẽ non dabi
tis eis in iſrael: ∞∞∞∞
ego enĩ poſſeſſio eorũ.
Victimã & pro peccato
& pro delicto ipſi come
dent: & omne votum ∞
in iſrael ipſorũ erit. Et
primitiua omnium ∞∞
primogenitorũ: & oĩa
libamenta ex omnibus
que offerũtur: ſacerdo
tum erunt. Et primitiua
ciborum veſtrorũ dabi
tis ſacerdoti: vt reponat
bñdictionẽ domui tue.
Omne morticiniũ & ca
ptum a beſtiis de auibus
et de pecoribus: nõ co
medent ſacerdotes. 45.

OVnq; cepitis terram
diuidere ſortito: ∞∞
ſeparate primitias dño
ſanctificatum de ∞∞∞
terra longitudine vigiti
quinq; milia: ∞∞∞∞
& latitudine decẽ milia.
Sanctificatum erit ∞∞∞

וְלָבְשׁוּ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְלֹא יְקַדְּשׁוּ
אֶת הָעָם בְּבִגְדֵיהֶם׃ וְרֹאשָׁם לֹא
יְגַלֵּחוּ וּפֶרַע לֹא יְשַׁלֵּחוּ כָּסוֹם
יִכְסְמוּ אֶת רָאשֵׁיהֶם׃ וְיַיִן לֹא יִשְׁתּוּ
כָּל כֹּהֵן בְּבוֹאָם אֶל הֶחָצֵר הַפְּנִימִית׃
וְאַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה לֹא יִקְחוּ לָהֶם
לְנָשִׁים כִּי אִם בְּתוּלוֹת מִזֶּרַע
בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהָאַלְמָנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה
אַלְמָנָה מִכֹּהֵן יִקָּחוּ׃ וְאֶת עַמִּי יוֹרוּ
בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וּבֵין טָמֵא לְטָהוֹר
יוֹדִעֻם׃ וְעַל רִיב הֵמָּה יַעַמְדוּ
לְמִשְׁפָּט בְּמִשְׁפָּטַי יִשְׁפְּטֻהוּ וְאֶת
תּוֹרֹתַי וְאֶת חֻקֹּתַי בְּכָל מוֹעֲדַי
יִשְׁמֹרוּ וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי יְקַדֵּשׁוּ׃ וְאֶל
מֵת אָדָם לֹא יָבוֹא לְטָמְאָה כִּי אִם
לְאָב וּלְאֵם וּלְבֵן וּלְבַת לְאָח וּלְאָחוֹת
אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ יִטַּמָּאוּ׃
וְאַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ שִׁבְעַת יָמִים יִסְפְּרוּ
לוֹ׃ וּבְיוֹם בֹּאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ אֶל
הֶחָצֵר הַפְּנִימִית לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ
יַקְרִיב חַטָּאתוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
וְהָיְתָה לָהֶם לְנַחֲלָה אֲנִי נַחֲלָתָם
וַאֲחֻזָּה לֹא תִתְּנוּ לָהֶם בְּיִשְׂרָאֵל
אֲנִי אֲחֻזָּתָם׃ הַמִּנְחָה וְהַחַטָּאת
וְהָאָשָׁם הֵמָּה יֹאכְלוּם וְכָל חֵרֶם
בְּיִשְׂרָאֵל לָהֶם יִהְיֶה׃ וְרֵאשִׁית כָּל
בִּכּוּרֵי כֹל וְכָל תְּרוּמַת כֹּל מִכֹּל
תְּרוּמוֹתֵיכֶם לַכֹּהֲנִים יִהְיֶה וְרֵאשִׁית
עֲרִיסוֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ לַכֹּהֵן לְהָנִיחַ
בְּרָכָה אֶל בֵּיתֶךָ׃ כָּל נְבֵלָה וּטְרֵפָה
מִן הָעוֹף וּמִן הַבְּהֵמָה לֹא יֹאכְלוּ
הַכֹּהֲנִים׃

Cap. xlv.

וּבְהַפִּילְכֶם אֶת הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה
תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה קֹדֶשׁ מִן
הָאָרֶץ אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
אֹרֶךְ וְרֹחַב עֲשָׂרָה אָלֶף קֹדֶשׁ הוּא

קָדַשׁ
גָּלַח שָׁלַח
כָּסַם שָׁתָה
פָּנָה
גָּרַשׁ לָקַח
הָיָה
לָקַח יָרָה
טָהַר
יָדַע רוּב
שָׁפַט יָרָה
חָקַק יָעַד
שָׁמַר קָדַשׁ
מוּת בּוֹא
הָיָה טָמֵא
סָפַר
בּוֹא
קָרַב
הָיָה
נָתַן
אָכַל
הָיָה
בָּכַר
רוּם
עָרַס נָתַן
נוּחַ
נָפַל רוּם

© Biblioteca Nacional de España

Tex.he.Ezechi.xlv.	Primitiua.heb.
בְּכָל גְּבוּלָהּ סָבִיב׃ יִהְיֶה מִזֶּה אֶל	גָּבַל סָבַב
הַקֹּדֶשׁ חֲמֵשׁ מֵאוֹת בַּחֲמֵשׁ מֵאוֹת	הָיָה מֵאָה
מְרֻבָּע סָבִיב וַחֲמִשִּׁים אַמָּה מִגְרָשׁ	רָבַע גָּרַשׁ
לוֹ סָבִיב׃ וּמִן הַמִּדָּה הַזֹּאת תָּמוֹד	מָדַד מָדַד
אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב	
עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וּבוֹ יִהְיֶה הַמִּקְדָּשׁ	הָיָה קָדַשׁ
קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים׃ קֹדֶשׁ מִן הָאָרֶץ הוּא	
לַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה	שָׁרַת
הַקְּרֵבִים לְשָׁרֵת אֶת יְהוָה וְהָיָה לָהֶם	
מָקוֹם לְבָתִּים וּמִקְדָּשׁ לַמִּקְדָּשׁ׃	קוּם בָּיִת
וַחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וַעֲשֶׂרֶת	
אֲלָפִים רֹחַב וְהָיָה לַלְוִיִּם מְשָׁרְתֵי	
הַבַּיִת לָהֶם לַאֲחֻזָּה עֶשְׂרִים לְשָׁכֹת׃	
וַאֲחֻזַּת הָעִיר תִּתְּנוּ חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים	נָתַן
רֹחַב וְאֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף	
לְעֻמַּת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל בֵּית	רוּם
יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה׃ וְלַנָּשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה	הָיָה נָשָׂא
לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר	
אֶל פְּנֵי תְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְאֶל פְּנֵי	פָּנָה
אֲחֻזַּת הָעִיר מִפְּאַת יָם יָמָּה	פָּאָה
וּמִפְּאַת קֵדְמָה קָדִימָה וְאֹרֶךְ לְעֻמּוֹת	עָמַת
אַחַד הַחֲלָקִים מִגְּבוּל יָם אֶל גְּבוּל	גָּבַל
קָדִימָה׃ לָאָרֶץ יִהְיֶה לּוֹ לַאֲחֻזָּה	קָדַם הָיָה
בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא יוֹנוּ עוֹד נְשִׂיאַי אֶת	יָנָה
עַמִּי וְהָאָרֶץ יִתְּנוּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל	נָתַן
לְשִׁבְטֵיהֶם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה	
רַב לָהֶם נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל חָמָס וָשֹׁד	שָׁדַד
הָסִירוּ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עֲשׂוּ הָרִימוּ	סוּר שָׁפַט
גְּרֻשֹׁתֵיכֶם מֵעַל עַמִּי נְאֻם אֲדֹנָי	עָשָׂה רוּם
יְהוִה׃ מֹאזְנֵי צֶדֶק וְאֵיפַת צֶדֶק	אָזַן
וּבַת צֶדֶק יְהִי לָכֶם׃ הָאֵיפָה וְהַבַּת	הָיָה
תֹּכֶן אֶחָד יִהְיֶה לָשֵׂאת מַעְשַׂר	נָשָׂא
הַחֹמֶר הַבָּת וַעֲשִׂירִת הַחֹמֶר הָאֵיפָה	עָשַׂר
אֶל הַחֹמֶר יִהְיֶה מַתְכֻּנְתּוֹ׃ וְהַשֶּׁקֶל	הָיָה תָּכַן
עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים	
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה	

Trāſl. B. Hie.

in omnī termino eius per circuitū. Et erit ex omni parte ſanctificatū quingentos per quingentos: quadrifariā per circuitū & quinq̄ginta cubitis in ſuburbana eius ꝑ gyrū. Et a mēſura iſta menſurabis lōgitutudinē viginti q̄nq; miliū: & latitudinem decem milium. Et in ipſo erit templum ſanctumq; ſanctorum: ſāctificatū de terra erit ſacerdotibus miniſtris ſanctuarii qui accedunt ad miniſterium domini. Et erit eis locus in domos & ī ſanctuariū ſanctitatis. Vigīti quinq; autē milia longitudinis & decem milia latitudinis erunt leuitis qui miniſtrant domui. Ipſi poſſidebūt viginti gazophylacia. Et poſſeſſionē ciuitatis dabitis quinq; milia latitudinis: & longitudinis viginti quinq; milia ſm̄ ſeparationem ſanctuarii omni domui iſrael. Principi quoq; hinc & inde in ſeparationē ſanctuarii & ī poſſeſſionē ciuitatis & contra faciē ſeparationis ſanctuarii: & cōtra faciē poſſeſſionis vrbis a latere maris vſq; ad mare & a latere orientis vſq; ad orientē. Lōgitudinis aūt iuxta vnāq̄q; partē a termino occidētali vſq; ad terminū orientalē: de terra erit ei poſſeſſio in iſrael. Et non depopulabūtur vltra prīcipes populum meū: ſed terram dabūt domui iſrael ſecundum tribus eorū. Hec dicit dn̄s deus. Sufficiat vobis prīcipes iſrael: iniquitatē & rapinas intermittite: & iudiciū & iuſticiā facite. Separate confinia veſtra a populo meo: ait dominus deus. Statera iuſta & ephi iuſtum & batus iuſtus erit vobis. Ephi & batus equalia & vnius menſure erunt: vt capiat decimā partem chori batus: & decimā partem chori ephi. Iuxta mēſurā chori erit equa libratio eorū. Siclus autē viginti obolos habet. Porro viginti ſicli & viginti quinq; ſicli & quindecim

Trāſ. Gre. lxx. cū interp. latina.

in oib⁹ t̄minis eius ī circuitu: ⁊ erit ex hoc
ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ κυκλόθεν, καὶ ἔσαι ἐκ τού-
ſctificatio quīgentos ⁊ quīgentos q̄drangulare
του ἁγίασμα πεντακόσια καὶ πεντακόσια τετράγωνον
ꝑ circuitū: ⁊ cubiti q̄nq̄ginta ſpaciū eoꝝ in cir-
κυκλόθεν, καὶ πήχεις πεντήκοντα διάστημα αὐτῶν κυ-
cuitu. ⁊ ex ipa cōmenſuratiōe menſurabis longi
κλόθεν. καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς διαμετρήσεως διαμετρήσεις μῆ-
tudinē q̄nq; ⁊ vigīti milia: ⁊ latitudo decē mil
κος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ τὸ εὖρος δέκα χι-
le in ipa erit ſanctuariū ſctm̄ ſctōꝝ ſa-
λιάδες ἐν αὐτῇ ἔσαι τὸ ἁγίασμα τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων ἡγια-
cratū de terra erit ſac̄dotib⁹ miniſtran
σμένον ἀπὸ τῆς γῆς ἔσαι τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς λειτουρ-
tibus in ſctis: ⁊ erit accedētib⁹ ad mini-
γοῦσιν ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ ἔσαι τοῖς ἐγγίζουσι λειτουρ-
ſtrādū dn̄o: ⁊ erit eis locus vna dom⁹ ſepa-
γεῖν τῷ κυρίῳ, καὶ ἔσαι αὐτοῖς τόπος εἰς οἶκος ἀφω-
rata ſctificationi eoꝝ viginti q̄nq; milia lōgi-
ρισμένος τῷ ἁγιασμῷ αὐτῶν εἰκοσιπέντε χιλιάδες μῆ-
tudo ⁊ latitudo vigīti milia erit leuitis
κος καὶ εὖρος εἴκοσι χιλιάδες ἔσαι τοῖς λευΐταις τοῖς
miniſtrātibus domui dei ipis in poſſeſſio-
λειτουργοῦσιν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτοῖς εἰς κατάσχε-
nē ciuitates vt h̄itent: ⁊ poſſeſſionē ciui-
σιν πόλεις τοῦ κατοικεῖν, καὶ τὴν κατάσχεσιν τῆς πό-
tatis dabitis quīq; milia latitudinē: ⁊ lōgitudinē
λεως δώσετε πέντε χιλιάδας τὸ εὖρος, καὶ τὸ μῆκος
vigīti quīq; milia queādmodū p̄mitie ſctō-
εἰκοσιπέντε χιλιάδας ὃν τρόπον ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγί-
rū omni domui iſrael erit ⁊ principi ex hoc
ων παντὶ οἴκῳ ἰσραὴλ ἔσαι καὶ τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τού-
⁊ ab hoc in p̄mitias ſctōꝝ in
του καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἁγίων εἰς
poſſeſſionē ciuitatis cōtra faciem p̄mitiaꝝ
κατάσχεσιν τῆς πόλεως κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπαρχῶν
ſctōꝝ: cōtra faciem poſſeſſionis
τῶν ἁγίων, κατὰ πρόσωπον τῆς κατασχέσεως τῆς
vrbis q̄ ad mare ⁊ ab his q̄ ad mare
πόλεως τὰ πρὸς θάλασσαν καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασσαν
ad orientē lōgitudo q̄ſi vna partiū:
πρὸς ἀνατολὰς τὸ μῆκος ὡς μία τῶν μερίδων,
a t̄minis q̄ ad mare: ad t̄minos q̄
ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν, ἐπὶ τὰ ὅρια τὰ
ad orientem terre: ⁊ erit ei in poſſeſſionē
πρὸς ἀνατολὰς τῆς γῆς, καὶ ἔσαι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν
in iſrael: ⁊ nō imprimēt vltra p̄ncipes
ἐν τῷ ἰσραὴλ, καὶ οὐ καταδυναστεύσουσιν οὐκ ἔτι οἱ ἀφη-
pplm̄ meū: ⁊ t̄rā hereditabunt
γούμενοι τὸν λαόν μου, καὶ τὴν γῆν κατακληρονομή-
dom⁹ iſrael ſcd̄m tribus eoꝝ. hec dicit
σουσιν οἶκος ἰσραὴλ κατὰ φυλὰς αὐτῶν. τάδε λέγει
dn̄s deus ſufficiat vobis p̄ncipes iſra-
κύριος ὁ θεὸς ἱκανούσθω ὑμῖν οἱ ἀφηγούμενοι τοῦ ἰσρα-
el: iniq̄tatē ⁊ miſeriam auferte: ⁊ iudiciū
ήλ, ἀδικίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἀφέλεσθε, καὶ κρίμα
⁊ iuſticiam facite ſeparate oppreſſiones
καὶ δικαιοσύνην ποιεῖτε ἐξάρατε τὰς καταδυναστείας
a pplo meo dicit dn̄s deus. ſtatera iu-
ἀπὸ τοῦ λαοῦ μου λέγει κύριος ὁ θεός. ζυγὸν δί-
ſta ⁊ menſura iuſta ⁊ chenix iuſtus erit vobis
καιον καὶ μέτρον δίκαιον καὶ χοῖνιξ δικαία ἔσαι ὑμῖν
menſure: ⁊ chenix ſimilr̄ vnus erit ad
τοῦ μέτρου, καὶ ἡ χοῖνιξ ὁμοίως μία ἔσαι τοῦ
accipiēdū. decima ꝑs gomor: chenix ⁊ deci-
λαβεῖν. τὸ δέκατον τοῦ γόμορ, χοῖνιξ καὶ δέ-
ma ꝑs gomor ephi gomor ſit eq̄le. ⁊ pō-
κατον τοῦ γόμορ οἰφὶ τὸ γόμορ ἔσω ἴσον. καὶ τὸ στά-
dus vigīti oboli q̄nq; ſicli. ⁊ viginti quinq;
θμιον εἴκοσι ὀβολοὶ πέντε σίκλοι. καὶ εἰκοσιπέν-
ſicli ⁊ quindecim
τε σίκλοι καὶ πεντεκαίδεκα

E B C F D G

Exo. 30.b. Leui. 27.c. nu. 3.g

© Biblioteca Nacional de España

ſicli mna erit vſa: ⁊ hec ſūt p̄mitie q̄s
σίκλοι ἡ μνᾶ ἔσαι ὑμῶν, καὶ αὕτη ἐςὶν ἡ ἀπαρχὴ ἣν
ſeparabitis ſextā ptē mēſure a gomor
ἀφοριεῖτε τὸ ἕκτον μέρος τοῦ μέτρου ἀπὸ τοῦ γόμορ
tritici. ⁊ ſextā ptē ephi a cho
τῶν πυρῶν. καὶ τὸ ἕκτον μέρος τοῦ οἰφὶ ἀπὸ τοῦ κό-
ro hordei ⁊ p̄ceptum olei cotyla
ρου τῶν κριθῶν καὶ τὸ πρόσαγμα τοῦ ἐλαίου κοτύλη
E olei a decē cotylis: q₂ decē cotyle ſūt
ἐλαίου ἀπὸ δέκα κοτυλῶν, ὅτι αἱ δέκα κοτύλαι εἰ-
gomor. ⁊ ouem a ducētis ouibus ſepa-
σὶν γόμορ. καὶ πρόβατον ἀπὸ διακοσίων προβάτων ἀφαί-
ratio ex oībus familijs iſrael ſacrificia ⁊ ho
ρεμα ἐκ πασῶν τῶν πατριῶν ἰσραὴλ θυσίας καὶ ὁλο-
B locauſta ſalutis ⁊ placare pro vobis. hec
καυτώματα σωτηρίου καὶ ἐξιλάσαι περὶ ὑμῶν. τά-
dicit dn̄s de⁹. ⁊ dabit oīs ppl's t̄re
δε λέγει κύριος ὁ θεός. καὶ δώσει πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς
principi iſrael p̄mitias has: ⁊
ἀφηγουμένῳ τοῦ ἰσραὴλ τὴν ἀπαρχὴν ταύτην, καὶ
ppterea p̄ncipi erūt holocauſta ⁊
διὰ τοῦτο ἀφηγουμένῳ ἔσαι τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ
ſacrificia ⁊ libamina in ſolēnitatib⁹ ⁊ in
αἱ θυσίαι καὶ αἱ σπονδαὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς
neomenijs ⁊ in ſabbatis ⁊ in vniuerſis
νεομηνίαις καὶ ἐν τοῖς σάββασιν καὶ ἐν πάσαις ταῖς
ſolēnitatib⁹ dom⁹ iſrael. ip̄e faciet q̄ p̄ pecca
ἑορταῖς οἴκου ἰσραήλ. αὐτὸς ποιήσει τὰ περὶ ἁμαρ-
to ⁊ ſacrificiū ⁊ holocauſta ⁊
τίας καὶ τὴν θυσίαν καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰ
ſalutis ad expiandū p̄ domo iſra-
τοῦ σωτηρίου τοῦ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τοῦ οἴκου ἰσρα-
C el hec dicit dn̄s de⁹: in p̄mo mēſe vna
ὴλ τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ μιᾷ
F menſis accipietis vitulū ex bob⁹ imaculatū ad expi
τοῦ μηνὸς λήψεσθε μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον τοῦ ἐξιλά-
andū ſctā: ⁊ tollet ſacdos de ſanguie
σαι τὰ ἅγια, καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος
vituli: ⁊ dabit ſup limina dom⁹ ⁊
τοῦ μόσχου, καὶ δώσει ἐπὶ τὰς φλιὰς τοῦ οἴκου καὶ
ſup q̄ttuor angulos tēpli: ⁊ ſup alta
ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ἱεροῦ καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
re. ⁊ ſup limina porte atrij iterio
ριον. καὶ ἐπὶ τὰς φλιὰς τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ἐσω-
ris: q̄ ſic facies in mēſe ſeptimo vna
τέρας, καὶ οὕτως ποιήσεις ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ μιᾷ
mēſis ab vnoq̄q₃ ignorāte ⁊ p̄uulo ⁊ ad ex
τοῦ μηνὸς παρ' ἑκάστου ἀσυνέτου καὶ νηπίου καὶ ἐξιλά-
piandā domū ⁊ in primo menſe q̄rtadeci-
σασθαι τὸν οἶκον καὶ ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ τεσσαρεσκαι-
ma mēſis: erit vobis paſcha ſolēnitas. ſeptē
δεκάτῃ τοῦ μηνός, ἔσαι ὑμῖν τὸ πάσχα ἑορτή. ἑπτὰ
diebus azyma comedetꝫ ⁊ faciet princeps in
ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε καὶ ποιήσει ὁ ἀφηγούμενος ἐν
D illa die p̄ ſe ⁊ p̄ vniuerſo popu
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ παντὸς τοῦ λα-
lo terre vitulū p̄ pctō ſeptē dieb⁹ ſolēni
G οῦ τῆς γῆς μόσχον ὑπὲρ ἁμαρτίας ἑπτὰ ἡμέρας τῆς ἑορ-
tatis faciet holocauſta dn̄o ſeptē vitulos
τῆς ποιήσει ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἑπτὰ μόσχους
⁊ ſeptē arietes imaculatos quotidie ſeptē diebus:
καὶ ἑπτὰ κριοὺς ἀμώμους καθ' ἡμέραν ἑπτὰ ἡμέρας,
⁊ p̄ pctō hedū capraꝝ quotidie ⁊ ſacri
καὶ περὶ ἁμαρτίας ἔριφον αἰγῶν καθ' ἡμέραν καὶ θυ-
ficiū ⁊ coctionē vitulo: ⁊ coctionē arieti
σίαν καὶ πέμμα τῷ μόσχῳ, καὶ πέμμα τῷ κριῷ
faciet. ⁊ oleo hin coctioni. ⁊ in
ποιήσει. καὶ ἐλαίου τοῦ ἳν τῷ πέμματι. καὶ ἐν
ſeptio mēſe quītadecima menſis
τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς
καὶ

Exo. 30.b Leui. 27.c Nu. 3.f

ſicli mnam faciunt. Et
he ſunt primitie quas
tolletis: ſextam partem
ephi de choro frumēti:
& ſextam partem
ephi de choro ordei.
Menſura quoq₃
olei. Batus olei decima
pars
chori eſt: & decem bati
chorum faciunt. Quia
decem bati implent cho
rum. Et arietem vnū de
grege ducentorum de
his que nutriuit iſrael
in ſacrificiū & ī holocau
ſtū: & in pacifica: ad ex-
piandū pro eis: ait dn̄s
deus. Omnis populus
terre tenebitur primi-
tiis his
principi in iſrael. Et ſu
per principem
erunt holocauſta & ſa-
crificium & libamina
in ſolēnitatib⁹ & in calen
dis & in ſabbatis: in vni
uerſis ſolemnitatibus do
mus iſrael. Ipſe faciet
pro peccato ſacrificium
& holocauſtum
& pacifica: ad expiandū
pro domo
iſrael. Hec dicit domi
nus deus.
In primo mēſe vna mē
ſis ſumes vitulum
de armēto īmaculatum:
& expiabis ſanctuariū.
Et tollet ſacerdos de ſan
guine qđ erit p̄ pctō: &
ponet in poſtib⁹ domus
& in quattuor angulis
crepidinis altaris: & in
poſtibus porte
atrii interioris. Et ſic fa
cies in ſeptima
menſis pro vnoquoq₃ q
ignorauit & errore dece
ptus eſt: & expiabis pro
domo. In primo menſe
q̄rtadecima die menſis
erit vobis paſce ſolēni-
tas. Septem diebus azy
ma comedētur. Et faciet
princeps in die illa pro
ſe & pro vniuerſo
populo terre vitulū pro
pctō. Et in ſeptē dierū
ſolemnitate faciet holo
cauſtum dn̄o: ſeptem
vitulos & ſeptem arie-
tes īmaculatos quotidie
ſeptē diebus: & pro pec
cato hircum caprarum.
& ſacrificium ephi per
vitulum: & ephi
per arietem faciet & olei
hin per ſingula ephi.
Septimo menſe quinta
decima die menſis

Tex.heb.	Pritiua.heb.
וַחֲמִשָּׁה שֶׁקֶל הַמָּנֶה יִהְיֶה לָכֶם׃	
זֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תָּרִימוּ שִׁשִּׁית	רום שׁשׁה
הָאֵיפָה מֵחֹמֶר הַחִטִּים וְשִׁשִּׁיתֶם	חטה שׁשׁה
הָאֵיפָה מֵחֹמֶר הַשְּׂעֹרִים׃ וְחֹק	חקק
הַשֶּׁמֶן הַבַּת הַשֶּׁמֶן מַעְשַׂר הַבַּת מִן	עשׂר
הַכֹּר עֲשֶׂרֶת הַבַּתִּים חֹמֶר כִּי	כור בת
עֲשֶׂרֶת הַבַּתִּים חֹמֶר׃ וְשֶׂה אַחַת מִן	
הַצֹּאן מִן הַמָּאתַיִם מִמַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל	מאה שׁקה
לְמִנְחָה וּלְעוֹלָה וְלִשְׁלָמִים לְכַפֵּר	עלה
עֲלֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ כֹּל הָעָם	
הָאָרֶץ יִהְיוּ אֶל הַתְּרוּמָה הַזֹּאת	היה
לַנָּשִׂיא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְעַל הַנָּשִׂיא	נשׂא
יִהְיֶה הָעוֹלוֹת וְהַמִּנְחָה וְהַנֵּסֶךְ	
בַּחַגִּים וּבֶחֳדָשִׁים וּבַשַּׁבָּתוֹת בְּכָל	
מוֹעֲדֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הוּא יַעֲשֶׂה אֶת	יעד עשׂה
הַחַטָּאת וְאֶת הַמִּנְחָה וְאֶת הָעוֹלָה	
וְאֶת הַשְּׁלָמִים לְכַפֵּר בְּעַד בֵּית	
יִשְׂרָאֵל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה	
בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תִּקַּח פַּר	לקח
בֶּן בָּקָר תָּמִים וְחִטֵּאתָ אֶת הַמִּקְדָּשׁ׃	תמם קדשׁ
וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת וְנָתַן אֶל	
מְזוּזַת הַבַּיִת וְאֶל אַרְבַּע פִּנּוֹת	זוז רבע
הָעֲזָרָה לַמִּזְבֵּחַ וְעַל מְזוּזַת שַׁעַר	פנה זבח
הֶחָצֵר הַפְּנִימִית׃ וְכֵן תַּעֲשֶׂה בְּשִׁבְעָה	פנה עשׂה
בַחֹדֶשׁ מֵאִישׁ שֹׁגֶה וּמִפֶּתִי וְכִפַּרְתֶּם	פתה
אֶת הַבָּיִת׃ בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר	
יוֹם לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם הַפָּסַח חַג	היה
שְׁבֻעוֹת יָמִים מַצּוֹת יֵאָכֵל׃ וְעָשָׂה	יום מצץ
הַנָּשִׂיא בַּיּוֹם הַהוּא בַּעֲדוֹ וּבְעַד כָּל	אכל
עַם הָאָרֶץ פַּר חַטָּאת׃ וְשִׁבְעַת יְמֵי	יום
הֶחָג יַעֲשֶׂה עוֹלָה לַיהוָה שִׁבְעַת	עשׂה
פָּרִים וְשִׁבְעַת אֵילִים תְּמִימִם לַיּוֹם	פרה תמם
שִׁבְעַת הַיָּמִים וְחַטָּאת שְׂעִיר עִזִּים	שׂער עז
לַיּוֹם׃ וּמִנְחָה אֵיפָה לַפָּר וְאֵיפָה	
לָאַיִל יַעֲשֶׂה וְשֶׁמֶן הִין לָאֵיפָה׃	
בַּשְּׁבִיעִי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ	שׁבע

BIBLIOTECA NACIONAL

© Biblioteca Nacional de España

בחג יעשה כאלה שבעת הימים יום
כחטאת כעלה וכמנחה וכשמן׃
Cap.xlvj. כה אמר אדני יהוה
שער החצר הפנימית הפנה קדים קדם
יהיה סגור ששת ימי המעשה סגר שש
וביום השבת יפתח וביום החדש עשה פתח
יפתח׃ ובא הנשיא דרך אולם בוא נשא
השער מחוץ ועמד על מזוזת השער אלם זוז
ועשו הכהנים את עולתו ואת עלה
שלמיו והשתחוה על מפתן השער שחה כתן
ויצא והשער לא יסגר עד הערב׃ סגר
והשתחוו עם הארץ פתח השער
ההוא בשבתות ובחדשים לפני
יהוה׃ והעלה אשר יקרב הנשיא קרב
ליהוה ביום השבת ששה כבשים
תמימם ואיל תמים׃ ומנחה איפה תמם
לאיל ולכבשים מנחה מתת ידו נתן
ושמן הין לאיפה׃ וביום החדש פר
בן בקר תמימם וששת כבשים
ואיל תמימם יהיו׃ ואיפה לפר היה
ואיפה לאיל יעשה מנחה ולכבשים עשה
כאשר תשיג ידו ושמן הין לאיפה׃ נשג
ובבא הנשיא דרך אולם השער
יבוא ובדרכו יצא׃ ובבוא עם הארץ בוא
לפני יהוה במועדים הבא דרך פנה יעד
שער צפון להשתחוות יצא דרך בוא צפן
שער נגב והבא דרך שער נגב שחה
יצא דרך שער צפונה לא ישוב שוב
דרך השער אשר בא בו כי נכחו בוא
יצאו׃ והנשיא בתוכם בבואם יבוא נשא בוא
ובצאתם יצאו׃ ובחגים ובמועדים יצא חגג
תהיה המנחה איפה לפר ואיפה היה
לאיל ולכבשים מתת ידו ושמן הין
לאיפה׃ וכי יעשה הנשיא נדבה
עלה או שלמים נדבה ליהוה
ופתח לו את השער הפנה קדים קדם

in ſolẽnitate faciet ſicut ſupradicta ſunt per ſeptẽ dies: tã pro pctõ q̃ȝ pro holocauſto & in ſacrificio & in oleo. 46.

HEc dicit dñs deus. Porta atrii interioris q̄ reſpicit ad orientẽ erit clauſa ſex diebus in quibus opus fit. Die aũt ſabbati aperietur. Sed & in die calẽdaꝝ aperietur: & ĩtrabit prĩceps per viam veſtibuli porte deforis & ſtabit in limine porte. Et facient ſacerdotes holocauſtum eius & pacifica eius: & adorabit ſuper limen porte. & egredietur: porta aũt nõ claudetur vſq; ad veſperã. Et adorabit popl's terre ad oſtiũ porte illi⁹ in ſabbatis & ĩ calẽdis corã dño. Holocauſtũ autẽ hoc offeret prĩceps dño ĩ die ſabbati ſex agnos ĩmaculatos & arietẽ ĩmaclatũ & ſacrificiũ ephi per arietẽ. In agnis autẽ ſacrificiũ qđ dederit manus eius & olei hin ꝑ ſingula ephi. In die aũt calendarũ vitulũ de armẽto ĩmaculatũ: & ſex agni & aries ĩmaculati erũt: & ephi per vitulũ: ephi quoq; per arietem faciet ſacrificiũ. De agnis autẽ ſicut inuenerit manus eius olei hin per ſingula ephi. Cũq; igreſſus eſt princeps ꝑ viã veſtibuli porte ingrediatur: & per eandẽ viã exeat. Et cũ intrabit ppl's terre in cõſpectu dñi in ſolẽnitatibus q ingreditur ꝑ portã aqlonis vt adoret egrediatur ꝑ viã porte meridiane. Porro q ĩgreditur ꝑ viã porte meridiane: egrediatur ꝑ viã porte aqlonis. Nõ reuertetur ꝑ viã porte ꝑ quã ingreſſus eſt ſed e regione illius egredietur. Princeps aũt in medio eorũ cũ ingredientib⁹ ingredietur: & cũ egrediẽtib⁹ egredietur. Et in nũdinis & in ſolẽnitatibus erit ſacrificiũ ephi ꝑ vitulũ & ephi ꝑ arietẽ. In agnis aũt erit ſacrificiũ ſicͣ ĩuenerit man⁹ eius: & in oleo hin ꝑ ſingula ephi. Cũ aũt fecerit prĩceps ſpõtaneũ holocauſtũ aut pacifica volũtaria dño: aperietur ei porta q̄ reſpicit ad oriẽtẽ

in ſolẽnitate faciet ſcðm eadẽ ſeptẽ diebus: ⁊ ſi-
ἐν τῇ ἑορτῇ ποιήσει κατὰ τὰ αὐτὰ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ κα-
cut pro peccato: ⁊ ſicut holocauſta:
θὼς ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας, καὶ καθὼς τὰ ὁλοκαυτώματα,
⁊ ſicut ſacrificia: ⁊ ſicut oleum.
καὶ καθὼς αἱ θυσίαι, καὶ καθὼς τὸ ἔλαιον. Ca. 46.
HEc dicit dñs deus: porta in atrio inte-
Τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, πύλη ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσω- A
riori reſpicienti ad orientẽ: erit clauſa
τέρᾳ τῇ βλεπούσῃ κατὰ ἀνατολάς, ἔσαι κεκλεισμένη
ſex diebus in qb⁹ operari licet: ĩ aũt die ſabbato-
ἓξ ἡμέρας τὰς ἐργασίμας, ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββά-
rũ aperietur. ⁊ in die neomenie aperie-
των ἀνοιχθήσεται. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νεομηνίας ἀνοιχ-
tur: ⁊ intrabit princeps ꝑ viã
θήσεται, καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἀφηγούμενος κατὰ τὴν ὁδὸν
elam porte extrĩſec⁹: ⁊ ſtabit ſuꝑ veſtibu-
τοῦ αιλὰμ τῆς πύλης ἔξωθεν, καὶ στήσεται ἐπὶ τὰ πρόθυ-
la porte: ⁊ facient ſacerdotes holocauſta
ρα τῆς πύλης, καὶ ποιήσωσιν οἱ ἱερεῖς τὰ ὁλοκαυτώ-
eius ⁊ q̄ ſalutis eius: ⁊ adora-
ματα αὐτοῦ καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου αὐτοῦ, καὶ προσκυ-
bit in veſtibulo porte ⁊ egredieẗ: ⁊
νήσει ἐπὶ τοῦ προθύρου τῆς πύλης καὶ ἐξελεύσεται, καὶ
porta nõ claudeẗ vſq; ad veſperã: ⁊ adorabit
ἡ πύλη οὐ μὴ κλεισθῇ ἕως ἑσπέρας, καὶ προσκυνήσει ὁ B
ppl's terre ad veſtibula porte illius in
λαὸς τῆς γῆς κατὰ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης ἐκείνης ἐν
ſabbatis ⁊ in neomenijs corã dño.
τοῖς σάββασιν καὶ ἐν ταῖς νεομηνίαις ἐνώπιον κυρίου,
⁊ holocauſta offeret princeps dño
καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα προσοίσει ὁ ἀφηγούμενος τῷ κυρίῳ
in die ſabbatoꝝ: ſex agnos imaculatos: ⁊
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἓξ ἀμνοὺς ἀμώμους, καὶ
arietẽ imaculatũ: ⁊ ſacrificiũ coctionẽ arietib⁹ ⁊
κριὸν ἄμωμον, καὶ θυσίαν πέμμα τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς
agnis ſacrificiũ donũ man⁹ eius ⁊ oleo hin
ἀμνοῖς θυσίαν δόμα χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἐλαίω τοῦ ἳν τῷ
coctioni. ⁊ in die neomenie vitulũ imacu-
πέμματι. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νεομηνίας μόσχον ἄμω-
latũ: ⁊ ſex agnos: ⁊ arietẽ imaculatũ erunt: ⁊ coctio-
μον, καὶ ἓξ ἀμνούς, καὶ κριὸν ἄμωμον ἔσονται, καὶ πέμ-
nẽ arieti ⁊ coctionẽ vitulo erit ſacrificiũ. ⁊ a- C
μα τῷ κριῷ καὶ πέμμα τῷ μόσχῳ ἔσαι θυσία. καὶ τοῖς ἀμ-
gnis ſicut poterit man⁹ eius ⁊ oleo hin coctiõi.
νοῖς καθὼς ἂν ἰσχύῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ καὶ ἐλαίω τοῦ ἳν τῷ πέμματι.
⁊ cũ ingrediatur pnceps ꝑ viã elam
καὶ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἡγούμενον κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ αιλὰμ τῆς
porte ingredieẗ: ⁊ ꝑ viã ei⁹ egredietur. ⁊ cum
πύλης εἰσελεύσεται, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐξελεύσεται. καὶ ὅταν
intrauerit ppl's terre coram dño in ſolẽnitatib⁹ q̄ ingredi-
εἰσπορεύηται ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐνώπιον κυ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὁ εἰσπορευό-
tur per viã q̄ porte q̄ ad aqlonẽ vt adoret egre-
μενος κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν προσκυνῆσαι ἐξελεύ-
dieẗ ꝑ viã porte q̄ ad auſtrũ. ⁊ q̄ ingreditur
σεται κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον. καὶ ὁ εἰσπορευόμενος
ꝑ viã porte q̄ ad auſtrũ: egredietur ꝑ viã
κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον, ἐξελεύσεται κατὰ τὴν ὁδὸν
q̄ ad aqlonẽ. nõ reverteẗ ꝑ portã q̄ igreſſus ẽ: ſed
τὴν πρὸς βορρᾶν. οὐκ ἀναστρέψει κατὰ τὴν πύλην ἣν εἰσῆλθεν, ἀλ-
e regione illi⁹ egredietur: ⁊ pnceps eoꝝ in medio
λὰ κατευθὺ αὐτῆς ἐξελεύσεται, καὶ ὁ ἀφηγούμενος αὐτῶν ἐν μέσῳ
eoꝝ cũ ingredientur ipi ingredietur ⁊ in ſolẽnitatib⁹
αὐτῶν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰσελεύσεται καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς
⁊ in nundinis: erit ſacrificiũ coctio vitulo ⁊ co-
καὶ ἐν ταῖς πανηγύρεσιν, ἔσαι ἡ θυσία πέμμα τῷ μόσχῳ καὶ πέμμα
ctio arieti: at agnis ſicut poterit man⁹ ei⁹ ⁊ olei hin coctioni.
τῷ κριῷ, τοῖς δὲ ἀμνοῖς καθὼς ἰσχύει ἡ χεὶρ αὐτοῦ καὶ ἐλαίου ἳν τῷ πέμμα-
ſi aũt fecerit pnceps cõfeſſionẽ holocauſtũ aut ſalutare
τι. ἐὰν δὲ ποιήσῃ ὁ ἀφηγούμενος ὁμολογίαν ὁλοκαύτωμα ἢ σωτήριον
dño: aperiet ei portã reſpicientẽ ad orientem.
τῷ κυρίῳ, ἀνοίξει αὐτῷ τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολάς.

© Biblioteca Nacional de España

⁊ faciet holocauſtū ſuū: ⁊ ſalutis
καὶ ποιήσει τὸ ὁλοκαύτωμα αὐτοῦ, καὶ τοῦ σωτηρίου
quéadmodū faciebat in die ſabbatoꝝ. ⁊ egre
ὃν τρόπον ἐποίει ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων. καὶ ἐξε
dietur ⁊ claudet portas poſtq̄ egreſſ⁹ fuerit ip
λεύσεται καὶ κλείσει τὰς θύρας μετὰ τὸ ἐξελθεῖν αὐ=
ſe. ⁊ agnū anniculū imaculatū faciet holocau=
τόν. καὶ ἀμνὸν ἐνιαυσιαῖον ἄμωμον ποιήσει ὁλοκαύτω
E ſtū dño: q̄tidie mane mane faciet illud.
μα τῷ κυρίῳ, καθ' ἡμέραν πρωῒ πρωῒ ποιήσει αὐτό.
⁊ ſacrificiū faciet ſup eo mane mane ſextā ptē mē
καὶ θυσίαν ποιήσει ἐπ' αὐτῷ τὸ πρωῒ πρωῒ τὸ ἕκτον τ͂ με
ſure ⁊ olei tertiā ptē hin: ad miſcendu3
τρου καὶ ἐλαίου τὸ τρίτον τοῦ ἵν, τοῦ ἀναμίξαι τὴν
ſimilam ſacrificiū dño: pceptū ſemper facie
σεμίδαλιν θυσίαν τῷ κυρίῳ, πρόσταγμα διαπαντὸς ποι
tis agnū ⁊ ſacrificiū ⁊ oleum facie=
ήσετε τὸν ἀμνὸν καὶ τὴν θυσίαν καὶ τὸ ἔλαιον ποιήση
tis mane mane holocauſta ſemper. hec
τε τὸ πρωῒ πρωῒ ὁλοκαυτώματα διαπαντός. τάδε
dicit dñs de⁹. ſi dederit princeps donū vni de
λέγει κύριος ὁ θεός. ἐὰν δῷ ὁ ἀφηγούμενος δόμα ἑνὶ τῶν
filijs ſuis ex hereditate ſua: hoc poſſeſ=
υἱῶν αὐτοῦ ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, τοῦτο κατάσχε=
ſio filijs eius i hereditate. ⁊ ſi dederit donū
σις τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐν κληρονομίᾳ. καὶ ἐὰν δῷ δόμα
vni ſeruoꝝ ſuoꝝ: ⁊ erit ei vſq3 ad ānū
ἑνὶ τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ ἔσται αὐτῷ ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ
remiſſionis: ⁊ reddetur principi: pter
τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀποδοθήσεται τῷ ἡγουμένῳ, πλὴν
hereditatem filioꝝ eius ipi erit: ⁊ nō acci
τῆς κληρονομίας τῶν υἱῶν αὐτοῦ αὐτῷ ἔσται καὶ οὐ μὴ λά
piet pnceps ex hereditate ppli vt oppri=
βῃ ἡγούμενος ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ λαοῦ τοῦ κατα=
mat eos de poſſeſſione ſua here=
F δυναστεῦσαι αὐτοὺς ἐκ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ κατα=
ditatem dabit filijs ſuis: vt nō diſpergatur
κληρονομήσει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ, ὅπως μὴ διασκορπίζη
ppl's me⁹ vnuſq̄ſq3 a poſſeſſione ſua: ⁊
ται ὁ λαός μου ἕκαστος ἀπὸ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ, καὶ
edduxit me in viā q̄ cōtra tergū porte
ἀπήγαγέν με εἰς τὴν ὁδὸν τὴν κατὰ νώτου τῆς πύλης
in exedram ſctōꝝ ſacerdotū reſpicien=
εἰς τὴν ἐξέδραν τῶν ἁγίων τῶν ἱερέων τὴν βλέπου=
tem ad aquilonē. ⁊ ecce locus illic ſepara
σαν πρὸς βορρᾶν. καὶ ἰδοὺ τόπος ἐκεῖ κεχωρισμέ
tus. ⁊ dixit ad me: iſte locus eſt vbi coquent
νος. καὶ εἶπεν πρός με, οὗτος ὁ τόπος ἐστὶν οὗ ἑψοῦσιν
illic ſacerdotes q̄ pro ignorātia ⁊ q̄ pro peccato:
ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας,
⁊ coquēt manna omnino vt nō efferant in
καὶ ἑψοῦσιν τὸ μαννὰ τὸ παράπαν τοῦ μὴ ἐκφέρειν εἰς
atriū exterius ad ſctificādū pplm. ⁊ edu
τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν τοῦ ἁγιάζειν τὸν λαόν. καὶ ἐξή
xit me in atriū exterius: ⁊ circūduxit
γαγέν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν, καὶ περιήγαγέν
G me p q̄ttuor partes atrij: ⁊ ecce atri=
με ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς αὐλῆς, καὶ ἰδοὺ αὐ=
um ſcōm latera atrii p quattuor latera
λὴ κατὰ κλίτη αὐλῆς ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη τῆς
atrij atria parua lōgitudo cubitoꝝ quadragita ⁊
αὐλῆς αὐλαὶ μικραὶ μῆκος πηχῶν τεσσαράκοντα καὶ
latitudo cubitoꝝ triginta mēſura vna ipis quattu=
εὖρος πηχῶν τριάκοντα μέτρον ἐν τοῖς τέσσαρ=
or: ⁊ exedre i circuitu
σιν, καὶ ἐξέδραι κύκλῳ
καὶ

et faciet holocauſtū ſuū & pacifica ſua ſicut fieri ſolet in die ſabbati: & egredietur claudeturq3 porta poſtq̄3 exierit. Et agnū eiuſdē anni immaculatū faciet holocauſtum quotidie dño. Semper mane faciet illud: & faciet ſacrificiū ſuper eo catamane mane: ſextam partem ephi: & de oleo tertiam partem hin: vt miſceatur ſimile. Sacrificium dño legitimū: iuge atq3 perpetuū. Faciet agnum & ſacrificium & oleum cata mane mane holocauſtū ſempiternū. Hec dicit dñs deus. Si dederit princeps donum alicui de filiis ſuis: hereditas eius filiorū ſuorū erit: poſſidebunt eam hereditarie. Si aūt dederit legatū de hereditate ſua vni ſeruorū ſuorū erit illius vſq3 ad annū remiſſiōis & reuertetur ad principem. Hereditas aūt eius filiis eius erit. Et nō accipiet prīceps de hereditate populi per violētiā & de poſſeſſione eorū: ſed de poſſeſſione ſua hereditatē dabit filiis ſuis vt nō diſpergatur popul⁹ me⁹ vnuſq̄ſq3 a poſſeſſione ſua. Et introduxit me per ingreſſum qui erat ex latere porte in gazophylacia ſanctuarii ad ſacerdotes: q̄ reſpiciebant ad aqlonē & erat ibi locus vergēs ad occidentē: & dixit ad me. Iſte eſt locus vbi coquēt ſacerdotes ꝑ peccato & ꝑ delicto vbi coquent ſacrificium: vt non efferant in atrium exterius & ſanctificetur populus. Et eduxit me in atrium exterius & circunduxit me per quattuor angulos atrii. Et ecce atriolum erat in angulo atrii: atriola ſingula per angulos atrii: In quattuor angulis atrii atriola diſpoſita: quadraginta cubitorū ꝑ longum & triginta per latū. Mēſure vnius quattuor erāt. Et paries per circuitum ambiens

ועשה את עלתו ואת שלמיו
כאשר יעשה ביום השבת ויצא
וסגר את השער אחרי צאתו ׃ יצא
וכבש בן שנתו תמים תעשה עלה שנה תמם
ליום ליהוה בבקר בבקר תעשה עשה
אתו ׃ ומנחה תעשה עליו בבקר
בבקר ששית האיפה ושמן שׁשה
שלישית ההין לרס את הסלת שלש רסס
מנחה ליהוה חקות עולם תמיד ׃ חקק עלם
יעשו את הכבש ואת המנחה ואת תמד
השמן בבקר בבקר עולת תמיד ׃ עלה
כה אמר אדני יהוה כי יתן הנשיא נתן נשא
מתנה לאיש מבניו נחלתו היא נתן
לבניו תהיה אחזתם היא בנחלה ׃ היה
וכי יתן מתנה מנחלתו לאחד
מעבדיו והיתה לו עד שנת הדרור היה שנה
ושבת לנשיא אך נחלתו בניו להם דרר שוב
תהיה ׃ ולא יקח הנשיא מנחלת היה לקח
העם להונתם מאחזתם מאחזתו ינה
ינחל את בניו למען אשר לא נחל
יפצו עמי איש מאחזתו ׃ ויביאני פוץ בוא
במבוא אשר על כתף השער אל
הלשכות הקדש אל הכהנים הפנות פנה
צפונה והנה שם מקום בירכתים צפן קום
ימה ׃ ויאמר אלי זה המקום אשר
יבשלו שם הכהנים את האשם בשל
ואת החטאת אשר יאפו את אפה
המנחה לבלתי הוציא אל החצר יצא
החיצונה לקדש את העם ׃ ויוציאני חוץ
אל החצר החיצונה ויעברני אל עבר
ארבעת מקצועי החצר והנה חצר רבע קצע
במקצע החצר חצר במקצע
החצר ׃ בארבעת מקצעות החצר
חצרות קטרות ארבעים ארך
ושלשים רחב מדה אחת לארבעתם מדד
מהקצעות ׃ וטור סביב בהם סביב סבב

© Biblioteca Nacional de España

לארבעתם ומבשלות עשוי מתחת — בשל עשה
הטירות סביב: ויאמר אלי אלה — אמר
בית המבשלים אשר יבשלו שם
משרתי הבית את זבח העם: — שרת

Cap.xlvij

ויעבני אל פתח
הבית והנה מים יצאים מתחת — שוב
מפתן הבית קדימה כי פני הבית — פתן קדם
קדים והמים ירדים מתחת מכתף — פנה
הבית הימנית מנגב למזבח: ויוציאני — זבח יצא
דרך שער צפונה ויסבני דרך — צפן סבב
חוץ אל שער החוץ דרך הפונה — פנה
קדים והנה מים מפכים מן הכתף — פכה
הימנית: בצאת האיש קדים וקו — קוה
בידו וימד אלף באמה ויעברני — מדד עבר
במים מי אפסים: וימד אלף ויעברני
במים מים ברכים וימד אלף
ויעברני מי מתנים: וימד אלף
נחל אשר לא אוכל לעבר כי גאו — יכל גאה
המים מי שחו נחל אשר לא — שחה
יעבר: ויאמר אלי הראית בן — עבר ראה
אדם ויולכני וישבני שפת הנחל: — ילך שוב
בשובני והנה אל שפת הנחל — שפה
עץ רב מאד מזה ומזה: ויאמר אלי — אמר
המים האלה יוצאים אל הגלילה — יצא גלל
הקדמונה וירדו על הערבה ובאו — בוא
הימה אל הימה המוצאים ונרפאו — יצא רפא
המים: והיה כל נפש חיה אשר
ישרץ אל כל אשר יבוא שם — שרץ
נחלים יחיה והיה הדגה רבה מאד — חיה
כי באו שמה המים האלה וירפאו — בוא
וחי כל אשר יבוא שמה הנחל:
והיה יעמדו עליו דוגים מעין גדי — דגה
ועד עין עגלים משטוח לחרמים — שטח
יהיו למינה תהיה דגתם כדגת הים — היה
הגדול רבה מאד: בצאתו וגבאיו — גבל בצה
ולא ירפאו למלח נתנו: ועל הנחל

quattuor atriola: & culine fabricate erāt ſubter porticus per gyrum: & dixit ad me. Hec eſt domus culinarū in qua coquent miniſtri domus dñi victimas populi.

47.

Et conuertit me ad portam domus: & ecce aqua egrediebatur ſubter limen domus ad orientē. Facies enī dom⁹ reſpiciebat ad orientē. Aque autē deſcendebāt in latus tēpli dextrū ad meridiē altaris: & eduxit me per viam porte aquilonis: & conuertit me ad viam foras portā exteriorem viam que reſpiciebat ad orientem. Et ecce aque redundantes a latere dextro cū egrederetur vir ad orientē q habebat funiculū in manu ſua: & mēſus eſt mille cubitos: & traduxit me per aquā vſqȝ ad talos. Rurſumqȝ mēſus eſt mille: & traduxit me p aquā vſqȝ ad genua. Et mēſus eſt mille: & traduxit me p aquā vſqȝ ad renes. Et mēſus eſt mille torrentē quē non potui ptranſire: qm̄ intumuerant aque pfundi torrentis qui nō poteſt tranſuadari: & dixit ad me: certe vidiſti fili hoīs: & eduxit me: & cōuertit ad ripā torrētis. Cunqȝ me cōuertiſſem ecce in ripa torrētis ligna multa nimis ex vtraqȝ parte: & ait ad me Aque iſte q̄ egrediūtur ad tumulos ſabuli orientalis & deſcēdunt ad plana deſerti: intrabūt mare: & exibunt & ſanabuntur aque. Et omnis anima viuens que ſerpit quocūqȝ venerit torrens viuet: & erunt piſces multi ſatis poſtq̄ venerint illuc aq̄ iſte. Et ſanabuntur & viuēt oīa ad que venerit torrens: & ſtabunt ſuper illa piſcatores. Ab engadi vſqȝ ad engalim ſiccatio ſagenarū erit. Plˡime ſpecies erūt piſciū ei⁹ ſicut piſces maris magni: multitudinis nimie. In littoribus aūt ei⁹ & in paluſtribus non ſanabūtur qa i ſalinas dabūtur. Et ſup torrētem

ipſis quattuor ⁊ coquine facte ſubter
αὐταῖς ταῖς τετράσιν καὶ μαγειρεία γεγονότα ὑποκά-
exedris i circuitu. ⁊ dixit ad me iſte dom⁹
τωθεν τῶν ἐξαιδρῶν κύκλῳ. καὶ εἶπεν πρός με οὗτοι οἶκοι
coquinarū: vbi coqūt illic miniſtrantes
τῶν μαγειρείων, οὗ ἑψοῦσιν ἐκεῖ οἱ λειτουργοῦντες τῷ
domui ſacrificia ppli.
οἴκῳ τὰ θύματα τοῦ λαοῦ.

Ca.47.

Et introduxit me ad veſtibula dom⁹: ⁊
Καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τοῦ οἴκου, καὶ — A
ecce aqua egrediebat deſub dio do
ἰδοὺ ὕδωρ ἐξεπορεύετο ὑποκάτωθεν τοῦ αἰθρίου τοῦ οἴ-
m⁹ ad orientem: qr facies dom⁹ reſpi
κου κατὰ ἀνατολάς, ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου ἔβλε-
ciebat ad orientem: ⁊ aqua deſcendebat a
πεν κατὰ ἀνατολάς, καὶ τὸ ὕδωρ κατέβαινεν ἀπὸ τοῦ
dorſo dom⁹ dextro ad meridiē altaris. ⁊ edu
νώτου τοῦ οἴκου τοῦ δεξιοῦ ἐπὶ τὸν νότον τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ ἐξή-
xit me p viam porte q̄ ad aqlonē ⁊
γαγέν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν, καὶ
circūduxit me p viā extriſec⁹ ad portam a-
περιήγαγέν με τὴν ὁδὸν ἔξωθεν πρὸς τὴν πύλην τῆς αὐ-
trij reſpiciētis ad orientē: ⁊ ecce aqua
λῆς τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολάς, καὶ ἰδοὺ τὸ ὕδωρ
deducitur a latere dextro ſicut exitus
καταφέρεται ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ δεξιοῦ καθὼς ἔξοδος
viri ex aduerſo. ⁊ mēſura in manu eius. ⁊ mē
ἀνδρὸς ἐξεναντίας. καὶ μέτρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ διε-
ſus ē mille: ⁊ trāſiuit in aqua aqua ſepara
μέτρησεν χιλίους, καὶ διῆλθεν ἐν τῷ ὕδατι ὕδωρ ἀφαιρέσε-
tiōis: ⁊ mēſus eſt mille: ⁊ ptrāſiuit aqua vſqȝ ad ge-
ως, καὶ διεμέτρησε χιλίους, καὶ διῆλθεν τὸ ὕδωρ ἕως τῶν γονά- — D
nua: ⁊ menſus eſt mille ⁊ trāſiit aqua vſqȝ ad lūbū
των, καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ διῆλθεν τὸ ὕδωρ ἕως ὀσφύος
⁊ menſus eſt mille ⁊ nō potuit ptrāſire vltra qr
καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ οὐκ ἠδύνατο διελθεῖν ἔτι ὅτι
itumuerat aqua q̄ſi ipet⁹ torrentis quā nō ptranſibunt.
ἐξύβριζεν τὸ ὕδωρ ὡς ῥοῖζος χειμάρρου ὃν οὐ διαβήσονται.
⁊ dixit ad me: vidiſti fili hoīs? ⁊ duxit me ⁊
καὶ εἶπεν πρός με, ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου; καὶ ἤγαγέν με καὶ — B
cōuertit ad ripam fluminis. in cōuerſio
ἐπέστρεψε ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ. ἐν τῇ ἐπιστρο-
ne mea ⁊ ecce in ripa fluminis arbo-
φῇ μου καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ποταμοῦ δέν-
res multe valde hinc ⁊ inde. ⁊ dixit ad me: ⁊
δρα πολλὰ σφόδρα ἔνθεν καὶ ἔνθεν. καὶ εἶπεν πρός με, καὶ τὸ
aqua hec q̄ egreditur in galileam q̄ ad
ὕδωρ τοῦτο τὸ ἐκπορευόμενον εἰς τὴν γαλιλαίαν τὴν πρὸς
orientem ⁊ q̄ deſcendit in arabiam ⁊ venit vſqȝ
ἀνατολὰς καὶ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ἀραβίαν καὶ ἤρχετο ἕως
ad mare ad aquā exitus: ⁊ ſanabit
ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς διεκβολῆς, καὶ ὑγιάσει
aque: ⁊ erit ois aīa aīalium bulliē
τὰ ὕδατα, καὶ ἔσται πᾶσα ψυχὴ τῶν ζώων τῶν ἐκζεόν-
tium ſup oia ſup q̄cūqȝ abierit illuc fluuius vi
των ἐπὶ πάντα ἐφ᾽ ἃ ἂν ἀπέλθῃ ἐκεῖ ὁ ποταμὸς ζήσε-
uet. ⁊ erit illic piſcis mult⁹ valde. qr venit illuc
ται. καὶ ἔσται ἐκεῖ ἰχθὺς πολὺς σφόδρα. ὅτι ἥκει ἐκεῖ τὸ
aqua hec: ⁊ ſanabit ⁊ viuet oē ſup q vtiqȝ adue
ὕδωρ τοῦτο, καὶ ὑγιάσει καὶ ζήσεται πᾶν ἐφ᾽ ὃ ἂν ἐπέλ-
nerit fluuius illic viuet. ⁊ ſtabunt illic piſcatores ⁊
θῃ ὁ ποταμὸς ἐκεῖ ζήσεται. καὶ στήσονται ἐκεῖ ἁλιεῖς καὶ
engaddi vſqȝ ad engalim ſiccatio ſagenar̄ erit iuxta e
ἐγαδδὶ ἕως ἐν ἀγαλεὶμ ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσται κατ᾽ αὐ-
am erit ⁊ piſces eius maris magni
τὴν ἔσται καὶ οἱ ἰχθύες αὐτῆς τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης
mltitudo mlta valde. ⁊ in exitu eius ⁊ in
πλῆθος πολὺ σφόδρα. καὶ ἐν τῇ διεκβολῇ αὐτοῦ καὶ ἐν
cōuerſione eius ⁊ in ſupeleuatiōe eius: nō
τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ὑπεράρσει αὐτοῦ, οὐ μὴ — C
ſanabunt in ſal dedita ſūt ⁊ in flumine
ὑγιάσωσιν εἰς ἅλας δέδονται, καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ

© Biblioteca Nacional de España

ascendet in ripa ei⁹ hinc ⁊ inde oē
ἀναβήσεται ἐπὶ τοῦ χείλους αὐτοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πᾶν
lignū comeſtibile non veteraſcet ſup eos neq̄ꝫ
ξύλον βρώσιμον οὐ μὴ παλαιωθῇ ἐπ᾽ αὐτοῖς οὐδ᾽ οὐ μὴ
deficiet fructus eius: renouatōis ſue pmiti=
ἐκλείπῃ ὁ καρπὸς αὐτοῦ, τῆς καινότητος αὐτοῦ πρωτο=
ua dabit. q² aque eoꝝ ex ſctis iſte
βολήσει. διότι τὰ ὕδατα αὐτῶν ἐκ τῶν ἁγίων ταῦτα
A egrediunt. ⁊ erit fructus eoꝝ in cibum: ⁊ aſcē
ἐκπορεύονται. καὶ ἔσαι ὁ καρπὸς αὐτῶν εἰς βρῶσιν, καὶ ἀνά
ſio eoꝝ ad ſanitatē. hec dicit dn̄s deus: hos
βασις αὐτῶν εἰς ὑγείαν. τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, ταῦ
t̄minos poſſidebitis terre duodeci
τα τὰ ὅρια κατακληρονομήσετε τῆς γῆς ταῖς δώδεκα
tribub⁹ filioꝝ iſrael: argumētū funiculi ⁊ he
φυλαῖς τῶν υἱῶν ἰσραήλ, πρόσθεσις χοινίσματος καὶ κα
reditabit eā vnuſq̄ſq̄ꝫ ſicut frater eius:
τακληρονομήσεται αὐτὴν ἕκαστος καθὼς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
in quā leuaui manū meā vt darem patribus eoꝝ. ⁊
εἰς ἣν ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι τοῖς πατράσιν αὐτῶν. καὶ
cadet terra hec vobis in poſſeſſionē. ⁊ iſti
πεσεῖται ἡ γῆ αὕτη ὑμῖν ἐν κληρονομίᾳ. καὶ ταῦτα τὰ
t̄mini terre q̄ ad aq̄lonē: a mari ma=
ὅρια τῆς γῆς τῆς πρὸς βορρᾶν, ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς με
gno via ethalō ingreſſus ſedada: emath berotha
γάλης ὁδὸν αἰθαλὼν τῆς εἰσόδου σηδάδα, αἱμὰθ βερωθὰ
ſabarim: q̄ inter t̄minos damaſci ⁊ inter
σαβαρίμ, τὰ ἀναμέσον ὁρίων δαμασκοῦ καὶ ἀναμέσον
t̄mios emath atria thicō: q̄ ſunt ſup t̄mios au=
ὁρίων ἡμαθὶ αὐλαὶ τοῦ θίχων, αἵ εἰσιν ἐπάνω τῶν ὁρίων αὐ
D ranitidis. hi termini a mari ab
ρανίτιδος. ταῦτα τὰ ὅρια ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀπὸ τῆς
atrio enam t̄mini damaſci. ⁊ q̄ ad aq̄lonē ⁊
αὐλῆς τοῦ αἰνὰν ὅρια δαμασκοῦ, καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν καὶ
t̄mini emath q̄ ad aq̄lonē q̄ ad orientem in=
τὰ ὅρια αἱμὰθ τὰ πρὸς βορρᾶν τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἀνα=
ter auranitidem: ⁊ inter damaſcū ⁊ in=
μέσον τῆς αὐρανίτιδος, καὶ ἀναμέσον δαμασκοῦ καὶ ἀνα
ter galaaditidem: ⁊ inter terrā iſ=
μέσον τῆς γαλααδίτιδος, καὶ ἀναμέσον τῆς γῆς τοῦ ἰσ
B rael. iordanis determīat ad mare qd̄ ad ori=
ραήλ. ἰορδάνης διορίζει ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν πρὸς ἀνα
entem palmarū. hec q̄ ad orientē: ⁊ hec q̄
τολὰς φοινίκων. ταῦτα τὰ πρὸς ἀνατολάς, καὶ ταῦτα τὰ
ad auſtrū ⁊ aphricū: a theman ⁊ palmis: vſq̄ꝫ ad a=
πρὸς νότον καὶ λίβα, ἀπὸ θαιμὰν καὶ φοινίκων, ἕως ὕδα
quā mariboth cades extendens ad mare
τος μαριβὼθ καδὴς παρεκτεῖνον ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν
magnū. hec pars auſter ⁊ aphric⁹ hec pars
μεγάλην. τοῦτο τὸ μέρος νότος καὶ λίψ. τοῦτο τὸ μέρος τῆς
maris magni det̄minat. vſq̄ꝫ ad cōtra introitus
θαλάσσης τῆς μεγάλης ὁρίζει. ἕως κατέναντι τῆς εἰσόδου
emath vſq̄ꝫ ad itroitū eius. iſta ſunt q̄ ad mare
ἡμὰθ ἕως εἰσόδου αὐτοῦ. ταῦτά ἐστιν τὰ πρὸς θάλασσαν
⁊ diuidetis terrā hanc ipſis tribub⁹
καὶ διαμεριεῖτε τὴν γῆν ταύτην αὐτοῖς ταῖς φυλαῖς τοῦ
iſrael. mittetis eam i ſorte vobis ⁊ proſely=
ἰσραήλ. βαλεῖτε αὐτὴν κλήρῳ ὑμῖν καὶ τοῖς προσηλύ
tis habitantibus in medio vr̄m: qui genue
τοις τοῖς παροικοῦσιν ἐν μέσῳ ὑμῶν, οἵτινες ἐγέννη=
rūt filios in medio vr̄i. ⁊ erunt vr̄i q̄ſi
σαν υἱοὺς ἐν μέσῳ ὑμῶν. καὶ ἔσονται ὑμῶν ὡς
indigene in filijs iſrael vobiſcū cōe=
αὐτόχθονες ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ ἰσραὴλ μεθ᾽ ὑμῶν φά=
dent in hereditate in medio tribuū iſra=
γονται ἐν κληρονομίᾳ ἐν μέσῳ τῶν φυλῶν τοῦ ἰσρα=
el ⁊ erunt in tribu aduenaꝝ: in adue=
C ήλ. καὶ ἔσονται ἐν φυλῇ προσηλύτων, ἐν τοῖς προση
nis q̄ cū eis ibi dabitis hereditatem e=
λύτοις τοῖς μετ᾽ αὐτῶν ἐκεῖ δώσετε κληρονομίαν αὐ
is dicit dn̄s deus.
τοῖς λέγει κύριος ὁ θεός.

Ca. 48.

orietur in ripis eius ex vtraq̄ꝫ parte omne lignū pomiferū. Non deflvet foliū ex eo: & nō deficiet fruct⁹ eius. Per ſingulos menſes afferet primitiua: q̄a aque eius de ſanctuario egredientur. Et erunt fruct⁹ eius in cibū: & folia eius ad medicinā. Hec dicit dn̄s deus. Hic eſt termin⁹ in quo poſſidebitis terrā in duodecim tribubus iſrael: quia ioſeph duplicē funiculum habet. Poſſidebitis autē eā ſinguli eque vt frater ſuus: ſup quā leuaui manū meā vt darē patrib⁹ vr̄is. Et cadet terra hec vobis in poſſeſſionem. Hic eſt aūt terminus terre ad plagā ſeptētrionalē a mari magno via ethalon venientibus ſedada emath berotha ſabarim: que eſt inter terminū damaſci & confinium emath domus thicon que eſt iuxta terminum auram: & erit terminus a mari vſq̄ꝫ ad atrium enon terminus damaſci: & ab aquilone ad aquilonem terminus emath: plaga ſeptentrionalis. Porro plaga orietalis de medio aurā de medio damaſci & de medio galaad: & de medio terre iſrael: iordanis diſterminans ad mare orietale metiemini plagā orietalē. Plaga autē auſtralis meridiana a thamar vſq̄ꝫ ad aquas cōtradictionis cades: & torrēs vſq̄ꝫ ad mare magnū. Et hec eſt plaga ad meridiē auſtralis. Et plaga maris mare magnū a cōfinio p directū donec venias emath: hec ē plaga maris. Et diuidetis terram iſtam vobis per tribus iſrael: & mittetis eam in hereditatem vobis & aduenis qui acceſſerint ad vos: qui genuerint filios in medio veſtrū: & erūt vobis ſicut indigene inter filios iſrael. Vobiſcum diuidēt poſſeſſionē in medio tribuū iſrael. In tribu autem quacūq̄ꝫ fuerit aduena: ibi dabitis poſſeſſionē illi: ait dominus deus.

48.

יעלה על שפתו מזה ומזה כל	עלה שפה
עץ מאכל לא יבול עלהו ולא	אכל נבל
יתם פריו לחדשיו יבכר כי מימיו	תמם פרה
מן המקדש המה יוצאים והיה	בכר קדש
פריו למאכל ועלהו לתרופה:	רוף
כה אמר אדני יהוה גה גבול אשר	
תתנחלו את הארץ לשני עשר	נחל
שבטי ישראל יוסף חבלים:	
ונחלתם אותה איש כאחיו אשר	את
נשאתי את ידי לתתה לאבתיכם	נתן
ונפלה הארץ הזאת לכם בנחלה:	
וזה גבול הארץ לפאת צפונה מן	גבל פאה
הים הגדול הדרך חתלון לבוא	צפן גדל
צדדה: חמת ברותה סברים אשר	
בין גבול דמשק ובין גבול חמת	
חצר התיכון אשר אל גבול חורן:	תוה
והיה גבול מן הים חצר עינון	
גבול דמשק וצפון צפונה וגבול	
חמת ואת פאת צפון: ופאת קדים	קדם
מבין חורן ומבין דמשק ומבין	
הגלעד ומבין ארץ ישראל הירדן	
מגבול על הים הקדמוני תמדו	מדד
ואת פאת קדימה: ופאת נגב תימנה	ימן
מתמר עד מי מריבות קדש נחלה	
אל הים הגדול ואת פאת תימנה	
נגבה: ופאת ים הים הגדול מגבול	
עד נכח לבוא חמת זאת פאת	
ים: וחלקתם את הארץ הזאת	
לכם לשבטי ישראל: והיה תפלו	נפל
אותה בנחלה לכם ולהגרים	גור
הגרים בתוככם אשר הולידו	ילד
בנים בתוככם והיו לכם כאזרח	היה זרח
בבני ישראל אתכם יפלו בנחלה	
בתוך שבטי ישראל: והיה בשבט	
אשר גר הגר אתו שם תתנו	גור נתן
נחלתו נאם אדני יהוה:	

© Biblioteca Nacional de España

Ca.xlviij.

ואלה שמות השבטים
מקצה צפונה אל יד דרך צפן
חתלן לבוא חמת חצר עינן גבול בוא גבל
דמשק צפונה אל יד חמת והיו היה
לו פאת קדים הים דן אחד: ועל פאה קדם
גבול דן מפאת קדים עד פאת
ימה אשר אחד: ועל גבול אשר
מפאת קדימה ועד פאת ימה נפתלי
אחד: ועל גבול נפתלי מפאת
קדמה עד פאת ימה מנשה אחד:
ועל גבול מנשה מפאת קדמה
עד פאת ימה אפרים אחד: ועל
גבול אפרים מפאת קדים ועד פאת
ימה ראובן אחד: ועל גבול ראובן
מפאת קדים עד פאת ימה יהודה
אחד: ועל גבול יהודה מפאת קדים
עד פאת ימה תהיה התרומה אשר
תרימו חמשה ועשרים אלף רחב היה רום
וארך כאחד החלקים מפאת
קדימה עד פאת ימה והיה המקדש קדש
בתוכה: התרומה אשר תרימו
ליהוה ארך חמשה ועשרים אלף
ורחב עשרת אלפים: ולאלה
תהיה תרומת הקדש לכהנים
צפונה חמשה ועשרים אלף וימה צפן
רחב עשרת אלפים וקדימה
רחב עשרת אלפים ונגבה ארך
חמשה ועשרים אלף והיה מקדש
יהוה בתוכו: לכהנים המקדש
מבני צדוק אשר שמרו משמרתי שמר
אשר לא תעו בתעות בני ישראל
כאשר תעו הלוים: והיתה להם תעה היה
תרומיה מתרומת הארץ קדש רום
קדשים אל גבול הלוים: והלוים גבל
לעמת גבול הכהנים חמשה ועשרים
אלף ארך ורחב עשרת אלפים

ET hec nomina tribuum a finibus aquilonis iuxta viam ethalon pgentib' emath atrium enon terminus damaſci ab aquilone iuxta viam emath: & erit ei plaga orientalis mare: dan vna. Et a termino dan: a plaga orientali vſq ad plagā maris aſer vna. Et ſup terminum aſer: a plaga orientali vſq ad plagā maris: neptalim vna. Et ſup terminum neptalim: a plaga orientali vſq ad plangā maris: manaſſe vna. Et ſuper terminum manaſſe: a plaga orientali vſq ad plagam maris: effraim vna. Et ſuper terminū effraim: a plaga orietali vſq ad plagā maris: ruben vna. Et ſuper terminum ruben: a plaga orientali vſq ad plagā maris iuda vna. Et ſup terminum iuda: a plaga orientali vſq ad plagam maris erunt primitie quas ſeparabitis viginti quinq milibus latitudinis & lōgitudinis: ſicuti ſingule partes a plaga orientali vſq ad plagā maris. Et erit ſāctuariū in medio eius. Primitie quas ſeparabitis domino: longitudo viginti quinq milibus & latitudo decem milibus. He autem erunt primitie ſanctuarii ſacerdotum ad aquilonē viginti qnq milia: & ad mare latitudinis decem milia. Sed ad orientem latitudinis decem milia: & ad meridiē lōgitudinis vigīti qnq milia. Et erit ſanctuarium dñi in medio ei'. Sacerdotibus ſanctuariū erit de filiis ſadoch: qui cuſtodierūt cerimonias meas: & non errauerūt cū errarent filii iſrael: ſicut errauerunt & leuite. Et erunt primitie de primitiuis terre ſanctum ſanctorū: iuxta terminū leuitarū. Sed & leuitis ſimiliter iuxta fines ſacerdotū viginti quinq milia longitudinis: & latitudinis decem milia.

Et hec noīa tribuū. ab
Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν φυλῶν. ἀπὸ τῆς A
initio qd̄ ad aqlonē ſcd̄m ptem deſcenſus
ἀρχῆς τῆς πρὸς βορρᾶν κατὰ μέρος τῆς καταβάσεως
diuidentis ad itroitū emath atrij
τοῦ περιοχίζοντος ἐπὶ τὴν εἴσοδον τῆς ἠμὰθ αὐλῆς τοῦ
enō tmin' damaſci ad aqlonē. iuxta ptē emath a
αἰνὼν ὅριον δαμασκοῦ πρὸς βορρᾶν. κατὰ μέρος ἠμὰθ αὐ
trij ⁊ erūt eis q̄ ad orientem vſq ad ma
λῆς καὶ ἔσαι αὐτοῖς τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἕως πρὸς θά
re dan vna. ⁊ a tminis dan q̄ ad
λασσαν δὰν μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τοῦ δὰν τὰ πρὸς
orientem vſq ad mare aſer vna. ⁊ a
ἀνατολὰς ἕως πρὸς θάλασσαν ἀσὴρ μία. καὶ ἀπὸ τῶν
tminis aſer ab his q̄ ad orientē vſq ad ea q̄ ad mare
ὁρίων ἀσὴρ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θά
re nepthalim vna. ⁊ a tminis nepthalim
λασσαν, νεφθαλεὶμ μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων νεφθαλεὶμ
ab oriente vſq ad ea q̄ ad mare manaſſe vna
ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν. μανασσὴ μία
⁊ a tminis manaſſe ab oriente vſq ad ea q̄
καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων μανασσὴ ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως τῶν
ad mare ephraim vna. ⁊ a tminis ephraim
πρὸς θάλασσαν, ἐφραῒμ μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐφραῒμ
ab his q̄ ad orientē vſq ad ea q̄ ad mare ru-
ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ῥου-
ben vna. ⁊ a terminis ruben ab his q̄ ad
βὴν μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων ῥουβὴν ἀπὸ τῶν πρὸς
orientem vſq ad ea q̄ ad mare iuda vna. ⁊ a
ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ἰούδα μία, καὶ ἀπὸ
tminis iuda ab his q̄ ad orientem qdē ſit ini
τῶν ὁρίων ἰούδα ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς μὲν ἔιη ἡ ἀπαρ C
tiū ſeparatiōis quiq ⁊ viginti milia latitudo: ⁊
χὴ τοῦ ἀφορισμοῦ. έ. καὶ. κ΄. χιλιάδες εὖρος, καὶ
lōgitudo ſicut vna partiū ab his q̄ ad orien-
μῆκος καθὼς μία τῶν μερίδων ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατο-
tē ⁊ vſq ad ea q̄ ad mare. ⁊ erit ſctm̄ in
λὰς καὶ ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν. καὶ ἔσαι τὸ ἅγιον ἐν
medio eoꝝ: pmitie q̄s ſeparabūt dn̄o lōgitudo. ſ
μέσω αὐτῶν, ἀπαρχὴ ἣν ἀφοριοῦσιν τῷ κυρίῳ μῆκος. έ
⁊ viginti milia ⁊ latitudo decē milia. ⁊ he
καὶ. κ΄. χιλιάδες καὶ τὸ εὖρος. ί. χιλιάδες. καὶ αὗ-
pmitie ſctificationis ſacerdotib' ad
ται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγιάσματος τοῖς ἱερεῦσιν πρὸς
aqlonē. 25. milia: ⁊ ad mare latitudo
βορρᾶν. κέ. χιλιάδες, καὶ πρὸς θάλασσαν τὸ εὖρος
decē milia: ⁊ ad orientem latitudo decē milia
ί. χιλιάδες, καὶ πρὸς ἀνατολὰς τὸ εὖρος. ί. χιλιά
⁊ ad meridiē. 25. milia. ⁊ mōs ſctūs
δες, καὶ πρὸς νότον. κέ. χιλιάδες. καὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγι
erit in medio eius ſacerdotib' ſctificatis
ον ἔσαι ἐν μέσω αὐτοῦ τοῖς ἱερεῦσι τοῖς ἡγιασμένοις
filijs ſadoch cuſtodientib' dom' cuſto-
υἱοῖς σαδοὺχ τοῖς φυλάσσουσι τοῦ οἴκου τὰς φυλα-
dias q̄ nō errauerunt in errore filioꝝ
κὰς οἵτινες οὐκ ἐπλανήθησαν ἐν τῇ πλανήσει υἱῶν B
iſrael queadmodū errauerunt leuite. ⁊ erūt eis
ἰσραὴλ ὃν τρόπον ἀπλανήθησαν οἱ λευῖται. καὶ ἔσαι αὐτοῖς
pmitie date ex pmitijs terre ſctm̄
ἡ ἀπαρχὴ δεδομένη ἐκ τῶν ἀπαρχῶν τῆς γῆς ἅγιον
ſctōꝝ a tminis leuitaꝝ. at leuitis
ἁγίων ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν λευϊτῶν. τοῖς δὲ λευΐταις
q̄ ſunt iuxta terminos ſacdotū lōgitudo. 25. mi-
τὰ ἐχόμενα τῶν ὁρίων τῶν ἱερέων μῆκος κέ. χιλιά
lia: ⁊ latitudo decē milia:
δες, καὶ εὖρος. ί. χιλιάδες,

A oīs longitudo.25. milia: ⁊ latitudo.20. milia
πᾶν τὸ μῆκος .κέ. χιλιάδες, καὶ εὖρος .κ'. χιλιά
nō venūdabūt ex eo neq; mentientur neq;
δες. οὐ πραθήσεται ἐξ αὐτοῦ οὐδὲ καταμετρηθήσεται οὐδὲ
auferentur primitie terre: q2 ſctm̄
ἀφαιρεθήσεται τὰ πρωτογεννήματα τῆς γῆς, ὅτι ἅγιόν
eſt dño. at quīq; milia ſupflua
ἐστι τῷ κυρίῳ. τὰς δὲ .ε. χιλιάδας τὰς περισσὰς
in latitudie in quīq; ⁊ vigiti milib⁹:
ἐπὶ τῷ πλάτει ἐπὶ ταῖς .ε. καὶ .κ'. χιλιάσιν,
antemurale erit vrbi in domū ⁊ in
προτείχισμα ἔσαι τῇ πόλει εἰς τὴν κατοικίαν καὶ εἰς
ſpacium eius: ⁊ erit ciuitas in medio eius.
διάστημα αὐτοῦ, καὶ ἔσαι ἡ πόλις ἐν μέσῳ αὐτοῦ.
⁊ iſte menſure eius: ab his q̄ ad aqlo=
καὶ ταῦτα τὰ μέτρα αὐτῆς, ἀπὸ τῶν πρὸς βορ=
nē qngēta ⁊ qttuoz milia. ⁊ ab his q̄ ad meridiē
ρᾶν .φ'. καὶ τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς νότον
qngēta qttuoz milia: ⁊ ab his q̄ ad orientem
φ'. τετρακισχίλιοι, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς
qngēta ⁊ 4 milia: ⁊ ab his q̄ ad mare
φ'. καὶ .δ'. χιλιάδες, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασ
qttuoz milia quingenta. ⁊ erit
σαν τετρακισχιλίους πεντακοσίους. καὶ ἔσαι
ſpatium ciuitati ad aqlonē .250. ⁊ ad meridiē
διάστημα τῇ πόλει πρὸς βορρᾶν .σν'. καὶ πρὸς νότον
250. ⁊ ad orientem 250. ⁊ ad mare
σν', καὶ πρὸς ἀνατολὰς .σν', καὶ πρὸς θάλασσαν
250. ⁊ reſiduū lōgitudinis qđ iuxta p̄=
σν'. καὶ τὸ περισσὸν τοῦ μήκους τὸ ἐχόμενον τῶν ἀ=
C mitias ſctōꝝ .10. milia ad mare.
παρχῶν τῶν ἁγίων. ί. χιλιάδες πρὸς θάλασσαν.
⁊ erunt p̄mitie ſancti: ⁊ erūt fru
καὶ ἔσονται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγίου, καὶ ἔσαι τὰ γεννή
ges ei⁹ in panes his q̄ operant ciuitatē.
ματα αὐτῆς εἰς ἄρτους τοῖς ἐργαζομένοις τὴν πόλιν.
at operantes ciuitatē opabūt eam ex oībus
οἱ δὲ ἐργαζόμενοι τὴν πόλιν ἐργῶνται αὐτὴν ἐκ πασῶν
tribub⁹ iſrael. oēs p̄mitie qnq; ⁊ .20.
φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. πᾶσα ἡ ἀπαρχὴ .έ. καὶ .κ'.
milia per quīq; ⁊ vigiti milia q̄drangulare
χιλιάδες ἐπὶ .έ. καὶ .κ'. χιλιάδας τετράγωνον
ſeparabūt p̄mitie ſcti a poſſeſſione
ἀφοριοῦνται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγίου ἀπὸ τῆς κατασχέσε
ciuitatis. at reſiduū p̄ncipi ex hoc
ως τῆς πόλεως. τὸ δὲ περισσὸν τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τοῦ
⁊ ex hoc ex p̄mitijs ſancti: ⁊
του καὶ ἐκ τούτου ἐκ τῶν ἀπαρχῶν τοῦ ἁγίου, καὶ
in poſſeſſionē ciuitatis p̄ quīq; ⁊ vigiti mi
εἰς τὴν κατάσχεσιν τῆς πόλεως ἐπὶ .έ. καὶ .κ'. χι
lia lōgitudo vſq; ad t'minos q̄ ad orientem ⁊
λιάδας μῆκος ἕως τῶν ὁρίων τῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ
ad mare p̄ quīq; ⁊ vigiti milia vſq; ad
πρὸς θάλασσαν ἐπὶ .έ. καὶ .κ'. χιλιάδας ἕως τῶν
B t'mios q̄ ad mare iuxta partes
ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν ἐχόμενα τῶν μερίδων τοῦ
principis. ⁊ erunt p̄mitie ſanctoꝝ ⁊
ἀφηγουμένου. καὶ ἔσαι ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων καὶ τὸ
ſctificatio dom⁹ in medio eius. ⁊ a
ἁγίασμα τοῦ οἴκου ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ παρὰ τῶν
leuitis a poſſeſſione ciuitatis in medio
λευιτῶν ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῆς πόλεως ἐν μέσῳ
p̄ncipis erit. inter termios iuda
τοῦ ἀφηγουμένου ἔσαι. ἀναμέσον τῶν ὁρίων Ἰούδα
⁊ inter t'mios beniamin: principi
καὶ ἀναμέσον τῶν ὁρίων Βενιαμείν, τῷ ἀφηγουμένῳ
erit. ⁊ reſiduū tribuū ab his q̄ ad orien=
ἔσαι. καὶ τὸ περισσὸν τῶν φυλῶν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνα=
tem vſq; ad ea q̄ ad mare:
τολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν,

Oīs longitudo viginti & qnq; miliū: & latitudo decem milium. Et non venundabunt ex eo neq; mutabunt neq; transferētur primitie terre: quia ſanctificate ſunt dño: quinq; milia autem qui ſuperſunt in latitudine per viginti quinq; milia: p̄phana erunt vrbis in habitaculum & in ſuburbana. Et erit ciuitas in medio eius: & he mēſure eius. Ad plagā ſeptētrionalē quingēta & q̄ttuor milia: & ad plagam meridianam quingenta & quattuor milia: & ad plagam orientalē quingenta & quattuor milia: & ad plagam occidentalem quingenta & quattuor milia. Erūt autē ſuburbana ciuitatis ad aquilonem ducenta quinq̄gīta: & ad meridiē ducenta quinquaginta & ad orientem ducenta qnq̄ginta: & ad mare ducenta qnq̄ginta. Quod autē reliquū fuerit in lōgitudine ſm̄ primitias ſāctuarii decē milia in orientē: & decem milia in occidentē erunt ſicut primitie ſanctuarii: & erunt fruges eius in panes his qui ſeruiunt ciuitati. Seruiētes autem ciuitati opabūtur ex oībus tribubus iſrael. Oēs primitie viginti quinq; miliū per viginti quinq; milia in quadrum ſeparabuntur in primitias ſanctuarii & in poſſeſſionē ciuitatiſ. Quod aūt reliquū fuerit principis erit ex oñi p̄te primitiaꝝ ſanctuarii & poſſeſſionis ciuitatis e regione viginti qnq; miliū primitiarū: vſq; ad terminū orientalē: ſed & a mari e regiōe viginti qnq; miliū vſq; ad terminū maris: ſimiliter in partibus principis erit. Et erunt primitie ſanctuarii & ſanctuariū tēpli in medio eius. De poſſeſſione autē leuitarū & de poſſeſſione ciuitatis in medio partiū principis erit īter terminū iuda & inter terminū bēiamin: & ad principē p̄tinebit. Et reliqs tribubus a plaga orientali vſq; ad plagam

כָּל אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב
עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים׃ וְלֹא יִמְכְּרוּ מִמֶּנּוּ מכר
וְלֹא יָמֵר וְלֹא יַעֲבוּר רֵאשִׁית מיר עבר
הָאָרֶץ כִּי קֹדֶשׁ לַיהוָה׃ וַחֲמֵשֶׁת
אֲלָפִים הַנּוֹתָר בָּרֹחַב עַל פְּנֵי חֲמִשָּׁה יתר פנה
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף חֹל הוּא לָעִיר לְמוֹשָׁב חלל
וּלְמִגְרָשׁ וְהָיְתָה הָעִיר בְּתוֹכֹה׃ ישב גרש
וְאֵלֶּה מִדּוֹתֶיהָ פְּאַת צָפוֹן חֲמֵשׁ מדד פאה
מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּפְאַת נֶגֶב מאה רבע
חֲמֵשׁ חמשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים
וּמִפְּאַת קָדִים חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת קדם
אֲלָפִים וּפְאַת יָמָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים׃ וְהָיָה מִגְרָשׁ לָעִיר
צָפוֹנָה חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם וְנֶגְבָּה צפן מאה
חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם וְקָדִימָה חֲמִשִּׁים
וּמָאתָיִם וְיָמָּה חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם׃
וְהַנּוֹתָר בָּאֹרֶךְ לְעֻמַּת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ יתר רום
עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים קָדִימָה וַעֲשֶׂרֶת
אֲלָפִים יָמָּה וְהָיָה לְעֻמַּת תְּרוּמַת
הַקֹּדֶשׁ וְהָיְתָה תְבוּאָתֹה לְלֶחֶם היה בוא
לְעֹבְדֵי הָעִיר׃ וְהָעֹבֵד הָעִיר יַעַבְדוּהוּ עבד
מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ כָּל הַתְּרוּמָה
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף בַּחֲמִשָּׁה
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רְבִיעִית תָּרִימוּ רבע רום
אֶת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ אֶל אֲחֻזַּת הָעִיר׃
וְהַנּוֹתָר לַנָּשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה לִתְרוּמַת נשא
הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר אֶל פְּנֵי פנה
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף תְּרוּמָה עַד גְּבוּל גבל
קָדִימָה וְיָמָּה עַל פְּנֵי חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים
אֶלֶף עַד גְּבוּל יָמָּה לְעֻמַּת חֲלָקִים
לַנָּשִׂיא וְהָיְתָה תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ
וּמִקְדַּשׁ הַבַּיִת בְּתוֹכֹה׃ וּמֵאֲחֻזַּת קדש
הַלְוִיִּם וּמֵאֲחֻזַּת הָעִיר בְּתוֹךְ אֲשֶׁר
לַנָּשִׂיא יִהְיֶה בֵּין גְּבוּל יְהוּדָה וּבֵין נשא היה
גְּבוּל בִּנְיָמִן לַנָּשִׂיא יִהְיֶה׃ וְיֶתֶר
הַשְּׁבָטִים מִפְּאַת קָדִימָה עַד פְּאַת פאה

© Biblioteca Nacional de España

יָמָּה בִּנְיָמִן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל בִּנְיָמִן
מִפְּאַת קָדִימָה עַד פְּאַת יָמָּה
שִׁמְעוֹן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל שִׁמְעוֹן
מִפְּאַת קָדִימָה עַד פְּאַת יָמָּה
יִשָּׂשכָר אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל יִשָּׂשכָר
מִפְּאַת קָדִימָה עַד פְּאַת יָמָּה
זְבוּלֻן אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל זְבוּלֻן
מִפְּאַת קָדִימָה עַד פְּאַת יָמָּה
גָּד אֶחָד׃ וְעַל גְּבוּל גָּד אֶל
פְּאַת נֶגֶב תֵּימָנָה וְהָיָה גְבוּל ימן
מִתָּמָר מֵי מְרִיבַת קָדֵשׁ נַחֲלָה
עַל הַיָּם הַגָּדוֹל׃ זֹאת הָאָרֶץ גדל
אֲשֶׁר תַּפִּילוּ מִנַּחֲלָה לְשִׁבְטֵי נפל
יִשְׂרָאֵל וְאֵלֶּה מַחְלְקוֹתָם נְאֻם חלק
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְאֵלֶּה תּוֹצְאֹת הָעִיר יצא
מִפְּאַת צָפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת צפן מאה
אֲלָפִים מִדָּה׃ וְשַׁעֲרֵי הָעִיר
עַל שְׁמוֹת שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
שְׁעָרִים שְׁלוֹשָׁה צָפוֹנָה שַׁעַר שלש
רְאוּבֵן אֶחָד שַׁעַר יְהוּדָה אֶחָד
שַׁעַר לֵוִי אֶחָד׃ וְאֶל פְּאַת קָדִימָה קדם
חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים רבע
וּשְׁעָרִים שְׁלוֹשָׁה וְשַׁעַר יוֹסֵף
אֶחָד שַׁעַר בִּנְיָמִן אֶחָד שַׁעַר
דָּן אֶחָד׃ וּפְאַת נֶגְבָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים מִדָּה וּשְׁעָרִים ספר
שְׁלוֹשָׁה שַׁעַר שִׁמְעוֹן אֶחָד
שַׁעַר יִשָּׂשכָר אֶחָד שַׁעַר זְבוּלֻן
אֶחָד׃ פְּאַת יָמָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים שַׁעֲרֵיהֶם שְׁלֹשָׁה
שַׁעַר גָּד אֶחָד שַׁעַר אָשֵׁר
אֶחָד שַׁעַר נַפְתָּלִי אֶחָד׃ סָבִיב סבב
שְׁמֹנָה עָשָׂר אָלֶף וְשֵׁם הָעִיר
מִיּוֹם יְהוָה שָׁמָּה׃

occidentalẽ: beniamin vna. Et cõtra terminuꝫ beniamin a plaga orientali vſq; ad plagã occidẽtalẽ ſymeon vna. Et ſuper terminum ſymeonis a plaga orientali vſq; ad plagam occidentalẽ: iſachar vna. Et ſup terminum iſachar a plaga orientali vſq; ad plagam occidentalem: zabulon vna. Et ſup terminum zabulon a plaga orientali vſq; ad plagam maris: gad vna. Et ſup terminum gad ad plagam auſtri in meridiem. Et erit finis de thamar vſq; ad aquas cõtradictionis cadeſ: hereditas contra mare magnum. Hec eſt terra quam mittetis in ſortẽ tribubus iſrael: & he partitiones earum: ait dñs deus. Et hi egreſſus ciuitatis. A plaga ſeptentrionali quingentos quattuor milia mẽſurabis: & porte ciuitatis nominibus tribuum iſrael. Porte tres a ſeptentrione: porta ruben vna: porta iuda vna: porta leui vna. Et ad plagam orientalem quingentos & quattuor milia. Et porte tres. Porta ioſeph vna: porta bẽiamĩ vna: porta dan vna. Et ad plagam meridianã quingentos & quattuor milia metietis. Et porte tres: porta ſymeonis vna: porta iſachar vna: porta zabulon vna. Et ad plagam occidentalem quingentos & q̃ttuor milia. Et porte tres. Porta gad vna: porta aſer vna: porta neptalĩ vna. Per circuitum decẽ & octo milia. Et nomen ciuitatis ex illa die dominus ibidem.

Explicit Ezechiel propheta.

beniamin vna. ⁊ a terminis beniamin ab
βενιαμεὶμ μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν βενιαμεὶν ἀπὸ
his q̃ ad orientem vſq; ad ea q̃ ad mare ſymeon
τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν συμεὼν
vna. ⁊ a terminis ſymeon ab his q̃ ad
μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν συμεὼν ἀπὸ τῶν πρὸς
orientem vſq; ad ea q̃ ad mare iſachar vna. ⁊
ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ἰσάχαρ μία. καὶ
a terminis iſachar ab his q̃ ad orientem vſq; ad
ἀπὸ τῶν ὁρίων ἰσάχαρ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως
ea q̃ ad mare zabulon vna. ⁊ a termi
τῶν πρὸς θάλασσαν ζαβουλὼν μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρί
nis zabulon ab his q̃ ad orientẽ vſq; ad ea q̃
ων τῶν ζαβουλὼν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν
ad mare gad vna. ⁊ a terminis gad
πρὸς θάλασσαν γὰδ μία. καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων γὰδ
vſq; ea q̃ ad aphricũ. ⁊ erũt termini ei⁹ a themã
ἕως τῶν πρὸς λίβα. καὶ ἔσαι τὰ ὅρια αὐτοῦ ἀπὸ θαιμὰν
⁊ aqua mariboth cades hereditatis: vſq; ad ma
καὶ ὕδατος μαριβὼθ κάδης κληρονομίας, ἕως τῆς θα
re magnũ. hec terra quã iacietis in ſorte
λάσσης τῆς μεγάλης. αὕτη ἡ γῆ ἣν βαλεῖτε ἐν κλήρῳ
tribub⁹ iſrael. ⁊ iſte diuiſiones eoꝝ
ταῖς φυλαῖς ἰσραήλ. καὶ οὗτοι οἱ διαμερισμοὶ αὐτῶν
dicit dñs de⁹. ⁊ iſte exitus ciuita
λέγει κύριος ὁ θεός. καὶ αὗται αἱ διεκβολαὶ τῆς πόλε
tis q̃ ad aq̃lonẽ quattuor milia ⁊ quingenti
ως αἱ πρὸς βορρᾶν τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι τῷ
menſura. ⁊ porte ciuitatis in nominib⁹ tribuũ
μέτρῳ. καὶ αἱ πύλαι τῆς πόλεως ἐπ᾽ ὀνόμασιν φυλῶν
iſrael: porte tres ad aq̃lonẽ. porta ru
τοῦ ἰσραήλ, πύλαι τρεῖς πρὸς βορρᾶν. πύλη ῥου
ben vna: ⁊ porta iuda vna. ⁊ porta leui vna.
βὴν μία, καὶ πύλη ἰούδα μία. καὶ πύλη λευὶ μία.
⁊ q̃ ad orientem q̃ttuor milia ⁊ q̃ngẽti ⁊ por
καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς τετρακισχίλιοι καὶ . φ'. καὶ πύ
te tres. porta ioſeph vna: ⁊ porta beniamin
λαι τρεῖς. πύλη ἰωσὴφ μία, καὶ πύλη βενιαμεὶν
vna: ⁊ porta dan vna. ⁊ q̃ ad auſtrũ q̃ttuor
μία, καὶ πύλη δὰν μία. καὶ τὰ πρὸς νότον τετρα
milia ⁊ q̃gẽti mẽſura: porte tres. porta ſyme
κισχίλιοι καὶ . φ'. μέτρῳ, πύλαι τρεῖς. πύλη συμε
on vna: porta iſachar vna: ⁊ porta zabulõ vna.
ὼν μία, πύλη ἰσάχαρ μία, καὶ πύλη ζαβουλὼν μία,
⁊ q̃ ad mare q̃ttuor milia quingenti
καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν τετρακισχίλιοι πεντακόσιοι
mẽſura: porte tres. porta gad vna: ⁊ porta
μέτρῳ, πύλαι τρεῖς πύλη γὰδ μία, καὶ πύλη
aſer vna. ⁊ porta neptalim vna. circuit⁹ decẽ ⁊ octo
ἀσὴρ μία. καὶ πύλη νεφθαλεὶμ μία. κύκλωμα . ιη.
milia ⁊ nomẽ ciuitatis ex q̃ die
χιλιάδες καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἀφ᾽ ἧς ἂν ἡμέρας
fuerit erit nomẽ eius.
γένηται ἔσαι τὸ ὄνομα αὐτῆς.

D E

F

A 4.Re. 14.b.

© Biblioteca Nacional de España

Incipit Prologus ſancti Hieronymi in Danielem prophetam.

DAnielem prophetam iuxta ſeptuaginta interpretes domini ſaluatoris eccleſiæ non legũt: vtentes theodotionis editiõe. Et hoc cur acciderit: neſcio.
E Siue enim quia ſermo chaldaicus eſt & quibuſdam ꝓprietatibus a noſtro eloquio diſcrepat: noluerunt ſeptuaginta interpretes eaſdem linguæ lineas in tranſlatione ſeruare. ſiue ſub nomine eorũ ab alio neſcio quo non ſatis chaldeã linguam ſciente editus eſt liber: ſiue aliud quid cauſæ extitit ignorans: hoc vnum affirmare poſſum ꝙ multum a veritate diſcordet: & recto iudicio repudiatus ſit. Sciẽdum quippe Danielem maxime & Eſdram hebraicis quidem litteris ſed chaldeo ſermone conſcriptos: & vnam Hieremiæ pericopen: iob quoqꝫ cũ arabica lingua plurimã habere ſocietatem. Deniqꝫ & ego adoleſcẽtulus poſt Quintiliani & Tullii lectionem ac flores rhetoricos: cum me in linguæ huius piſtrinum recluſiſſem: & multo ſudore multoqꝫ tempore vix cepiſſem anhelantia ſtridentiaqꝫ verba reſonare: & quaſi ꝑ cryptam ambulans rarum deſuper lumen aſpicerem impegi nouiſſime in Danielem. Et tanto tedio affectus ſum: vt deſperatione ſubita omnem laborem veterem voluerim cõtemnere. Verum adhortante me quodam hebreo & illud
F mihi crebrius ſua lingua ingerente: labor improbus omnia vincit: qui mihi videbar ſciolus inter hebreos: cepi rurſus diſcipulus eſſe chaldaicus. Et vt verum fatear vſqꝫ ad preſentem diem magis poſſum ſermonem chaldaicum legere & intelligere ꝙ ſonare. Hæc idcirco refero vt difficultatem vobis Danielis oſtenderem: quæ apud hebreos nec ſuſannæ habet hiſtoriam: nec hymnum trium puerorum: nec belis draconiſqꝫ fabulas: quas nos (quia in toto orbe diſperſæ ſunt) veru antepoſito eaſqꝫ iugulante ſubiecimus: ne videremur apud imperitos magnam partem voluminis detruncaſſe. Audiui ego quendam de præceptoribus iudeorum cũ ſuſannæ derideret hiſtoriam & a græco neſcio quo eam diceret eſſe confictam: illud opponere quod origeni quoqꝫ africanus oppoſuit: etymologias has apo tu chynu chyſe & apo tu prynu pryſe de græco ſermone deſcendere. Cuius rei nos intelligentiam noſtris hanc poſſumus dare: vt verbi gratia. Dicamus continuo de arbore ilice dixiſſe eum ilico pereas. & a lentiſco in lentem te comminuat angelus: vel non lente pereas. aut lentus id eſt flexibilis ducaris ad mortem: ſiue aliud quid ad arboris nomẽ cõueniens. Deinde tantum fuiſſe ocii tribus pueris cauillabatur: vt in camino eſtuantis incendii metro luderent: & per ordinem ad laudem dei omnia elementa prouocarent. Aut quod miraculum diuinæqꝫ aſpirationis iudicium: vel draconem interfectum offa picis: vel ſacerdotum belis machinas deprehenſas quæ magis prudentia ſolertis viri ꝙ prophetali eſſent ſpiritu perpetrata. Cum vero abacuch veniret & de iudea in chaldeam raptum diſcoforum lectitaret: querebat exemplum vbi legiſſemus in toto veteri teſtamento quenqꝫ ſanctorum graui uolaſſe corpore & in puncto horæ tanta terrarum ſpacia tranſiſſe. Cui cum quidam e noſtris ſatis ad loquendum promptulus ezechielem adduxiſſet in medium: & diceret eum de chaldea in iudeam fuiſſe tranſlatum: deriſit hominem: & ex ipſo uolumine demonſtrauit Ezechielem in ſpiritu ſe vidiſſe tranſpoſitum. Deniqꝫ & apoſtolum noſtrum videlicet vt eruditum virum & qui legem ab hebreis didiciſſet nõ fuiſſe auſum affirmare ſe raptum in corpore ſed dixiſſe ſiue in corpore ſiue extra corpus: neſcio: deus ſcit. His & talibus argumentis apochryphas in libro eccleſiæ fabulas arguebat. Super qua re lectoris arbitrio iudicium derelinquens illud ammoneo non haberi Danielem apud hebreos inter prophetas: ſed inter eos qui hagiographa conſcripſerunt. In tres ſiquidem partes omnis ab eis ſcriptura diuiditur: in legem: in prophetas: & in hagiographa: id eſt in quinqꝫ & octo & in vndecim libros: de quo nõ eſt huius temporis diſſerere. Quæ autem ex hoc propheta immo contra hunc librum porphyrius obiiciat: teſtes ſunt methodius: euſebius: & appollinaris: qui multis verſuum milibus eius veſaniæ reſpondentes: neſcio an curioſo lectori ſatiſfecerint. Vnde obſecro vos o paula & euſtochium fundatis pro me ad dominum preces vt ꝙdiu in hoc corpuſculo ſum ſcribam aliquid gratum vobis: vtile eccleſiæ: dignum poſteris. Præſentium quippe iudiciis oblatrantium non ſatis moueor: qui in vtranqꝫ partem aut amore labuntur aut odio.

Explicit prologus.

Tráſla. gre. lxx. cũ iter. latina.

DANIEL.
ΔΑΝΙΗΛ.

A 4. Re. 14. b.
In ãno tertio regni ioachim regis iuda: venit nabuchodonoſoꝛ rex babylonis in hieruſalem: ꝛ obſidebat eam: ꝛ dedit dñs in manu eius ioachim regem iuda ꝛ de parte vaſoꝝ dom⁹ dñi: ꝛ aſpoꝛtauit ea in terrã ſenaar dom⁹ dei ſui: ꝛ vaſa intulit in domũ theſauri dei ſui. ꝛ ait rex aſphanez ꝑncipi eunuchoꝝ ſuoꝝ: vt itroduceret

ἘΝ ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας ἰωακεὶμ βασιλέως ἰούδα, ἦλθεν ναβουχοδονόσωρ βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν, καὶ ἔδωκεν κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὸν ἰωακεὶμ βασιλέα ἰούδα καὶ ἀπὸ μέρους τῶν σκευῶν οἴκου κῦ, καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ εἰς γῆν σενααρ οἴκου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τὰ σκεύη εἰσήνεγκεν εἰς τὸν οἶκον θησαυροῦ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀσφανὲζ τῷ ἀρχιευνούχῳ αὐτοῦ, εἰσαγαγεῖν

Tráſla. B. Hie.

Incipit Daniel propheta. Capitulum. 1.

[a]ANno [b]tertio [c]regni [d]ioachim [e]regis [f]iuda [g]venit [h]nabuchodonoſor [i]rex [k]babylonis [l]hieruſalẽ [m]& obſedit [n]eam: [o]& tradidit [p]dominus [q]in manu eius [r]ioachim [s]regem [u]iude: [x]& partẽ [y]vaſorũ [z]domus [a]dei [b]& aſportauit ea in [c]terrã [d]ſennaar in [e]domũ [f]dei ſui: [g]& [h]vaſa [i]intulit in [k]domum [l]theſauri [m]dei ſui. [n]Et ait [o]rex [p]aſſenez [q]ꝑpoſito [r]eunuchorũ: [s]vt itroduceret

Tex. heb. Dani. j.

בשנת שלוש למלכות יהויקים
מלך יהודה בא נבוכדנאצר מלך
בבל ירושלם ויצר עליה׃ ויתן
אדני בידו את יהויקים מלך יהודה
ומקצת כלי בית האלהים ויביאם
ארץ שנער בית אלהיו ואת הכלים
הביא בית אוצר אלהיו׃ ויאמר
המלך לאשפנז רב סריסיו להביא

Pritiua. heb.

Cap. j.
שנה שלש
בוא
צור נתן
קצה כלה
בוא
בוא אצר
אמר

© Biblioteca Nacional de España

מלך
מום ראה
שכל ידע
בין ידע
כוח היכל
מנה
שתה
שנה שלש
קצה עמד
בנה היה
שום שור
סרס
גאל
בקש
נתן
אמר
אכל שתה
ראה פנה
לצר
נסה יום
נתן
אכל שתה
ראה ראה
שמע
נסה קצה

מבני ישראל ומזרע המלוכה ומן
הפרתמים׃ ילדים אשר אין בהם
כל מאום וטובי מראה ומשכלים
בכל חכמה וידעי דעת ומביני מדע
ואשר כח בהם לעמד בהיכל המלך
וללמדם ספר ולשון כשדים׃ וימן
להם המלך דבר יום ביומו מפת
בג המלך ומיין משתיו ולגדלם
שנים שלוש ומקצתם יעמדו
לפני המלך׃ ויהי בהם מבני
יהודה דניאל חנניה מישאל
ועזריה׃ וישם להם שר הסריסים
שמות וישם לדניאל בלטשאצר
ולחנניה שדרך ולמישאל מישך
ולעזריה עבד נגו׃ וישם דניאל על
לבו אשר לא יתגאל בפתבג
המלך וביין משתיו ויבקש משר
הסריסים אשר לא יתגאל׃ ויתן
האלהים את דניאל לחסד
ולרחמים לפני שר הסריסים׃
ויאמר שר הסריסים לדניאל
ירא אני את אדני המלך אשר
מנה את מאכלכם ואת משתיכם
אשר למה יראה את פניכם זעפים
מן הילדים אשר כגילכם וחיבתם
את ראשי למלך׃ ויאמר דניאל
אל המלצר אשר מנה שר
הסריסים על דניאל חנניה מישאל
ועזריה׃ נס נא את עבדיך ימים
עשרה ויתנו לנו מן הזרעים
ונאכלה ומים ונשתה׃ ויראו לפניך
מראינו ומראה הילדים האכלים
את פת בג המלך וכאשר תראה
עשה עם עבדיך׃ וישמע להם לדבר
הזה וינסם ימים עשרה׃ ומקצת
ימים עשרה נראה מראיהם טוב

de filiis iſrael & de ſemi-
ne regio: & tyrannorum pueros in
quibus nulla eſſet macula: decoros forma
& eruditos omni ſapientia: cautos
ſcientia & doctos diſci-
plina: & qui poſſent ſta
re in palatio regis: ut doceret eos lr̄as & lin
guā chaldeorū. Et cōſti-
tuit eis rex annonā per
ſingulos dies de cibis ſuis
& vino vnde bibebat ip
ſe vt enutriti tribus annis poſtea ſtarent
in conſpectu regis. Fue
runt ergo inter eos de fi
liis iude: daniel ananias
miſael & azarias. Et impoſuit
eis p̄poſitus eunuchoꝝ
noīa: danieli balthaſar:
anaie: ſidrac: miſaeli:
miſac: & azarie abdenago. Pro
poſuit autē daniel in
corde ſuo ne pollueretur de menſa
regis: neq̄ȝ de vino pot⁹
eius: & rogauit
eunuchorū p̄poſitū ne
contaminaretur. Dedit
autem deus danieli gra-
tiam & miſericordiā in cōſpe-
ctu principis eunuchoꝝ.
Et ait princeps eunu-
chorum ad danielem.
Timeo ego dn̄m meum
regem qui
conſtituit vobis cibum
& potum:
qui ſi viderit vultus ve-
ſtros macilentiores
pre ceteris adoleſcenti-
bus coeuis vr̄is condēna
bitis caput meū regi. Et
dixit daniel
ad malaſar quē conſti
tuerat princeps
eunuchorū ſuper danie
lem ananiam miſaelem
& azariā. Tenta nos ob
ſecro ſeruos tuos diebus
decem: & dentur nobis
legumina
ad veſcendū: & aqua ad
bibendū & contemplare
vultus noſtros & vultus
puerorū qui veſcuntur
cibo regio: & ſicut vi-
deris:
facies cum ſeruis tuis.
Qui audito ſermone
huiuſcemodi: tēptauit
eos diebus decem. Poſt
dies aūt decē apparue
runt vult⁹ coꝝ meliores

de filijs captiuitatis iſrael ⁊ de ſemi-
ἀπὸ τῶν υἱῶν αἰχμαλωσίας ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρ
ne regni: ⁊ de tyrannis iuue-
ματος τῆς βασιλείας, καὶ ἀπὸ τῶν φορθομμεὶν νεανί
nes qb⁹ nō eſt in eis ois macula: ⁊ pulchros
σκους οἷς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς πᾶς μῶμος, καὶ καλοὺς τῇ
aſpectu ⁊ intelligentes in oī ſapīa ⁊ ſcientes
ὄψει καὶ συνιέντας ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ γινώσκοι
ſciām ⁊ intelligētes prudētiā: ⁊ qb⁹ eſt robur
τας γνῶσιν καὶ διανοουμένους φρόνησιν, καὶ οἷς ἐστιν ἰσχὺς
eis: vt ſtarēt in domo ī ꝯſpectu regis: ⁊
αὐτοῖς, ἑστάναι ἐν τῷ οἴκῳ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ
vt docerēt eos litteras ⁊ linguā chaldeoꝝ. ⁊
διδάξαι αὐτοὺς γράμματα καὶ γλῶσσαν χαλδαίων. καὶ
cōſtituit eis rex qđ diei quotidie
διέταξεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς τὸ τῆς ἡμέρας καθ᾽ ἡμέραν
a menſa regis ⁊ a
ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως καὶ ἀπὸ τοῦ
vino potus eius ⁊ nutrire eos ānos
οἴνου τοῦ πότου αὐτοῦ καὶ θρέψαι αὐτοὺς ἔτη
tres: ⁊ poſt hec ſtare ī ꝯſpectu
τρία, καὶ μετὰ ταῦτα στῆναι ἐνώπιον τοῦ
regis. ⁊ fuit in eis de filijs iuda B
βασιλέως. καὶ ἐγένετο ἐν αὐτοῖς ἐκ τῶν υἱῶν ἰούδα
daniel ⁊ ananias ⁊ miſael ⁊ azarias. ⁊ impo
δανιὴλ καὶ ἀνανίας καὶ μισαὴλ καὶ ἀζαρίας. καὶ ἐπέθη
ſuit eis p̄nceps eunuchoꝝ nomina: daniel bal-
κεν αὐτοῖς ὁ ἀρχιευνοῦχος ὀνόματα, τῷ δανιὴλ βαλ
taſar: ⁊ ananie ſidrach: ⁊ miſael miſac:
τάσαρ, καὶ τῷ ἀνανίᾳ σεδράχ, καὶ τῷ μισαὴλ μισάκ,
⁊ azarie abdenago. ⁊ poſuit daniel in
καὶ τῷ ἀζαρίᾳ ἀβδεναγῶ. καὶ ἔθετο δανιὴλ ἐπὶ τὴν
coꝛ ſuum: vt non cōtamīaref ī menſa re- A
καρδίαν αὐτοῦ, ὡς οὐ μὴ ἀλισγηθῇ ἐν τραπέζῃ τοῦ βα
gis ⁊ in vino potus eius: rogauit
σιλέως καὶ ἐν τῷ οἴνῳ τοῦ πότου αὐτοῦ, ἠξίωσεν τὸν
p̄ncipē eunuchoꝝ vt nō cōtamiaref. ⁊ dedit deus
ἀρχιευνοῦχον ὡς οὐ μὴ ἀλισγηθῇ. καὶ ἔδωκεν ὁ θεὸς τὸν
daniel in miam ⁊ miſatione ī ꝯſpectu p̄ncipis eunuchoꝝ.
δανιὴλ εἰς ἔλεον καὶ οἰκτιρμὸν ἐνώπιον τοῦ ἀρχιευνούχου.
⁊ dixit p̄nceps eunuchoꝝ danieli: timeo ego
καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιευνοῦχος τῷ δανιὴλ, φοβοῦμαι ἐγὼ τὸν
dn̄ȝ meū regem q̄ cōſtituit cibū vr̄m C
κύριόν μου τὸν βασιλέα τὸν ἐκτάξαντα τὴν βρῶσιν ὑμῶν
⁊ potum vr̄m neq̄n videat facies vr̄as
καὶ τὴν πόσιν ὑμῶν μήποτε ἴδῃ τὰ πρόσωπα ὑμῶν
triſtes p̄ter pueros coetaneos vr̄os: ⁊
σκυθρωπὰ παρὰ τὰ παιδάρια τὰ συνήλικα ὑμῶν, καὶ
cōdemnetis caput meū regi. ⁊ dixit
καταδικάσητε τὴν κεφαλήν μου τῷ βασιλεῖ. καὶ εἶπεν
daniel ad malaſar quē cōſtituit p̄nceps eunuchoꝝ ſup
δανιὴλ πρὸς μολσὰρ ὃν κατέστησεν ὁ ἀρχιευνοῦχος ἐπὶ
daniel ⁊ ananiā ⁊ azariā ⁊ miſael: tenta obſecro
δανιὴλ καὶ ἀνανίαν καὶ ἀζαρίαν καὶ μισαήλ, πείρασον δὴ
ſeruos tuos dies decē: ⁊ dent nobis de
τοὺς παῖδάς σου ἡμέρας δέκα, καὶ δότωσαν ἡμῖν ἀπὸ
ſeminibus terre ⁊ comedem⁹: ⁊ aquā bi-
σπερμάτων τῆς γῆς καὶ φαγόμεθα, καὶ ὕδωρ πιό
bem⁹: ⁊ appareant coꝛam te vultus nr̄i
μεθα, καὶ ὀφθήτωσαν ἐνώπιόν σου αἱ εἰδέαι ἡμῶν
⁊ vultus pueroꝝ comedentiū
καὶ αἱ εἰδέαι τῶν παιδαρίων τῶν ἐσθιόντων τὴν
menſam regis: ⁊ ſicut videris fac
τράπεζαν τοῦ βασιλέως, καὶ καθὼς ἐὰν ἴδῃς ποίη
cū ſeruis tuis. ⁊ audiuit eum ⁊ B
σον μετὰ τῶν παίδων σου. καὶ εἰσήκουσεν αὐτοῦ καὶ
tentauit eos dies decē: ⁊ poſt finem
ἐπείρασεν αὐτοὺς ἡμέρας δέκα, καὶ μετὰ τὸ τέλος
decē dieꝝ viſi ſunt vult⁹ coꝝ boni
τῶν δέκα ἡμερῶν ὠράθησαν αἱ εἰδέαι αὐτῶν ἀγαθαὶ D
καὶ

© Biblioteca Nacional de España

τ fortes carnib⁹ ſup oẽs pueros
καὶ ἰσχυραὶ ταῖς σαρξὶν ὑπὲρ πάντα τὰ παιδάρια τὰ
comedẽtes menſam regis. τ fuit ma=
ἐσθίοντα τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως. καὶ ἐγένετο μελ
laſſar auferens prãdiũ eoꝝ τ vinũ po
σὰρ ἀναιρούμενος τὸ δεῖπνον αὐτῶν καὶ τὸν οἶνον τοῦ πό
cuſ eoꝝ. τ dabat eis ſemina q̃ttuoz
ματος αὐτῶν. καὶ ἐδίδου αὐτοῖς σπέρματα τοῖς τέσσαρ
pueris. τ dedit eis deus intellectũ τ
σιν παιδαρίοις. καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς σύνεσιν καὶ
prudẽtiã in oĩ litteratura τ ſapiã. τ daniel intel
φρόνησιν ἐν πάσῃ γραμματικῇ καὶ σοφίᾳ. καὶ δανιὴλ συ
lexit in oĩ viſione τ ſomnijs. τ factũ eſt poſt
νῆκεν ἐν πάσῃ ὁράσει καὶ ἐνυπνίοις. καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ
finẽ dieꝝ q̃s dixit rex vt introducerẽt ip=
τέλος τῶν ἡμερῶν ὧν εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰσαγαγεῖν αὐ=
ſi: ĩtroduxit eos pnceps eunuchoꝝ i ↄſpectũ na
τούς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιευνοῦχος ἐναντίον να
buchodonoſoꝛ: τ locutus ẽ cũ eis rex:
βουχοδονόσωρ, καὶ ἐλάλησεν μετ᾽ αὐτῶν ὁ βασιλεύς,
τ nõ inuẽti ſunt ex oibus eis ſimiles daniel τ
καὶ οὐχ εὑρέθησαν ἐκ πάντων αὐτῶν ὅμοιοι δανιὴλ καὶ
B ananie τ miſael τ azarie. τ ſteteꝛt icõſpectu
ἀνανίᾳ καὶ μισαὴλ καὶ ἀζαρίᾳ. καὶ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ
regis. τ in omni verbo ſapientie τ ſcientie
βασιλέως. καὶ ἐν παντὶ ῥήματι σοφίας καὶ ἐπιστήμης
q̃cũq; q̃ſiuit ab eis rex: iuenit eos de=
ὅσα ἐζήτησεν παρ᾽ αὐτῶν ὁ βασιλεύς, εὗρεν αὐτοὺς δε
cuplicatos pter oẽs incãtatores τ
καπλασίονας παρὰ πάντας τοὺς ἐπαοιδοὺς καὶ τοὺς
magos exñtes in regno eius. τ fuit
μάγους τοὺς ὄντας ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο
daniel vſq; ad annũ pmũ cyri regis.
δανιὴλ ἕως ἔτους .α. κύρου τοῦ βασιλέως. Ca. 2.
A IN anno ſecundo regni nabu=
Ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τῆς βασιλείας ναβου=
chodonoſoꝛ ſomniauit nabuchodonoſoꝛ ſomniũ τ
χοδονόσωρ ἐνυπνιάσθη ναβουχοδονόσωρ ἐνύπνιον, καὶ
ſtupefact⁹ ẽ ſpũs eius: τ ſomniũ eius fuit ab
ἐξέστη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ὁ ὕπνος αὐτοῦ ἐγένετο ἀπ᾽
eo. τ dixit rex vt vocarẽt incantatores
αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς καλέσαι τοὺς ἐπαοιδοὺς
τ magos τ maleficos τ chalde=
καὶ τοὺς μάγους καὶ τοὺς φαρμακοὺς καὶ τοὺς χαλδαί
os: vt ãnũciarẽt regi ſomnia eius. τ vene
ους, τοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ. καὶ ἦλ
C rũt τ ſteterũt in ↄſpectu regis. τ dixit eis
θον καὶ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν αὐτοῖς
rex: ſomniaui τ ſtupefctũs ẽ ſpũs meus
ὁ βασιλεύς, ἐνυπνιάσθην καὶ ἐξέστη τὸ πνεῦμά μου τοῦ
vt ſcirẽ ſomniũ: τ locuti ſunt chaldei re=
γνῶναι τὸ ἐνύπνιον, καὶ ἐλάλησαν οἱ χαλδαῖοι τῷ βα
gi ſyriace τ dixerũt: rex in ſecula viue.
σιλεῖ συριστὶ καὶ εἶπαν, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι.
tu dic ſomniũ ſeruis tuis. τ cõiecturã eius
σὺ εἰπὸν τὸ ἐνύπνιον τοῖς παισίν σου. καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτ̃
annũciabimus. τ rñdit rex τ dixit
ἀναγγελοῦμεν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τοῖς
chaldeis: ſmo a me receſſit: ſi igiẽ nõ notũ fece
χαλδαίοις, ὁ λόγος ἀπ᾽ ἐμοῦ ἀπέστη. ἐὰν οὖν μὴ γνωρίσῃ
ritis mihi ſomniũ τ ↄiecturã eius: in interi
τέ μοι τὸ ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, εἰς ἀπώ=
tum eritis. τ dom⁹ vr̃e diripientur. ſi ãt ſõnĩ
λειαν ἔσεσθε. καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν διαρπαγήσονται. ἐὰν δὲ τὸ ἐνύ
um τ cõiecturã ei⁹ notã feceritis mihi: dona τ
πνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτ̃ γνωρίσητέ μοι, δόματα καὶ
B munera τ honorẽ multũ accipietis a me. verũtñ ſom
δωρεὰς καὶ τιμὴν πολλὴν λήψεσθε παρ᾽ ἐμοῦ. πλὴν τὸ ἐνύ
nium τ cõiecturã eius ãnũciate mihi. τ rñderũt
πνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτ̃ ἀναγγείλατέ μοι. καὶ ἀπεκρίθη
D ſecundo τ dixerũt: rex dicat ſomniũ
σαν δεύτερον καὶ εἶπαν, ὁ βασιλεὺς εἰπάτω τὸ ἐνύπνιον

[r]et corpulentiores [s] pre
[u]omnibus[x]pueris
[y]qui veſcebantur[a] cibo[b]re
gio. Porro
[c]malaſſar[e]tollebat[g] ciba=
ria[i]& vinum
[k]potus eorum:[l] dabatq;
[m]eis[n] legumina.
[o]Pueris autem[p]his[r]dedit
[t]deus[u] ſcientiam[x]& diſci=
plinam[y]in omni
[z]libro[a]& ſapiẽtia: [b]danieli
autẽ[c]intelligentiã[d]omniũ
[e]viſionũ[f]& ſomnioꝝ.[g]Cõ
pletis itaq;[h]dieb⁹ poſt[i]q̃s
[k]dixerat[l]rex[m]vt introdu=
cerẽtur.[n] Introduxit eos
[o]prepoſit⁹[q]eunuchorũ[r]in
cõſpectu[s] nabuchodono
ſor.[u]Cũq;[x]eis[u]locut⁹ fuiſ
ſet[y]rex[z]nõ[a]ſunt inuẽti ta=
les[b]de vniuerſis[c] vt daniel
[d]ananias[e] miſahel[f]& aza=
rias.[g]Et ſteterũt[h]in cõpe
ctu[i]regis:[k] & om̃e[l]verbũ
[m]ſapiẽtie &[n]intellect⁹[o]qd̃
[p]ſciſcitatus eſt[q]ab eis[r]rex:
[s]inuenit in eis[t]decuplum
[x]ſup[r] cunctos[z] ariolos &
[a]magos[b]qui erãt[c] in vni=
uerſo[d]regno ei⁹.[e]Fuit aũt
[f]daniel[g]vſq; ad[h]annũ[i]pri=
mum[k]cyri[l]regis. 2.
IN anno[b] ſecundo[c] re=
gni
[d]nabuchodonoſor:[e]vidit
[f]nabuchodonoſor
[g]ſomniũ[h] & cõterritus eſt
[i]ſpũs eius:[k]& ſomniũ eius
[l]fugit[m]ab eo.[n]Precepit au
tem[o]rex[q] vt cõuocarẽtur
[r]arioli[s]& magi[t]& malefici
[u]& chaldei:[x]vt indicarent
[y]regi[z]ſomnia ſua. Qui
[a]cum veniſſent[b] ſteterunt
[c]corã[d]rege:[e]& dixit
[f]ad eos[g]rex.[i] Vidi[h] ſomni
um:[k] &[l] mente[k]confuſus
[m]ignoro[n] quid[o] viderim.
[p]Reſponderuntq;
[q]chaldei[r] regi[s] ſyriace.
[t]Rex
[u]in ſempiternũ[x]viue.[y]Dic
[z]ſomniũ[a]ſeruis tuis:
[b]& interp̃tationẽ eius[c] in
dicabim⁹. Et[d]rñdens[e]rex
[f]ait[g]chaldeis.[h] Sermo[k]re=
ceſſit[i]a me.[l]Niſi
[m]indicaueritis mihi[n]ſom
niũ[o]& cõiecturã eius:[p]pe
ribitis vos:[r] & domus ve=
ſtre[s]publicabuntur.
[u]Si aũt[x]ſomniũ[y]& cõiectu
rã eius[z]narraueritis:[a] pre
mia[b]& dona[c]& honorem
[d]multũ[e] accipietis[f]a[g]me.
[i]Somniũ[h] igitur[k]& inter=
pretationẽ eius[l] indicate
mihi.[m]Rñderũt[n] ſcd̃o[o]at=
q; dixerunt.[p] Rex[q] ſõniũ

Tex.heb.	Pritiua.heb.
וּבְרִיאֵי בָּשָׂר מִן כָּל הַיְלָדִים	בָּרָא
הָאֹכְלִים אֵת פַּת בַּג הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי	הָיָה
הַמֶּלְצַר נֹשֵׂא אֶת פַּת בָּגָם וְיֵין	
מִשְׁתֵּיהֶם וְנֹתֵן לָהֶם זֵרְעֹנִים׃	שָׁתָה
וְהַיְלָדִים הָאֵלֶּה אַרְבַּעְתָּם נָתַן	רָבַע
לָהֶם הָאֱלֹהִים מַדָּע וְהַשְׂכֵּל בְּכָל	יָדַע שָׂכַל
סֵפֶר וְחָכְמָה וְדָנִיֵּאל הֵבִין בְּכָל חָזוֹן	בִּין חָזָה
וַחֲלֹמוֹת׃ וּלְמִקְצָת הַיָּמִים אֲשֶׁר	
אָמַר הַמֶּלֶךְ לַהֲבִיאָם וַיְבִיאֵם שַׂר	בּוֹא
הַסָּרִיסִים לִפְנֵי נְבֻכַדְנֶאצַּר׃ וַיְדַבֵּר	סָרַס פָּנָה
אִתָּם הַמֶּלֶךְ וְלֹא נִמְצָא מִכֻּלָּם	דָּבַר מָצָא
כְּדָנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה	
וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וְכֹל דְּבַר חָכְמַת	עָמַד
בִּינָה אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ מֵהֶם הַמֶּלֶךְ	
וַיִּמְצָאֵם עֶשֶׂר יָדוֹת עַל כָּל הַחַרְטֻמִּים	
הָאַשָּׁפִים אֲשֶׁר בְּכָל מַלְכוּתוֹ׃ וַיְהִי	הָיָה
דָּנִיֵּאל עַד שְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ הַמֶּלֶךְ׃	שָׁנָה
וּבִשְׁנַת שְׁתַּיִם לְמַלְכוּת	Cap. ij.
נְבֻכַדְנֶאצַּר חָלַם נְבֻכַדְנֶאצַּר	
חֲלֹמוֹת וַתִּתְפָּעֶם רוּחוֹ וּשְׁנָתוֹ	פָּעַם שָׁנָה
נִהְיְתָה עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לִקְרֹא	הָיָה אָמַר
לַחַרְטֻמִּים וְלָאַשָּׁפִים וְלַמְכַשְּׁפִים	כָּשַׁף
וְלַכַּשְׂדִּים לְהַגִּיד לַמֶּלֶךְ חֲלֹמוֹתָיו	נָגַד
וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר	בּוֹא
לָהֶם הַמֶּלֶךְ חֲלוֹם חָלַמְתִּי וַתִּפָּעֶם	חָלַם פָּעַם
רוּחִי לָדַעַת אֶת הַחֲלוֹם׃ וַיְדַבְּרוּ	יָדַע דָּבַר
הַכַּשְׂדִּים לַמֶּלֶךְ אֲרָמִית מַלְכָּא	
לְעָלְמִין חֱיִי אֱמַר חֶלְמָא לְעַבְדָיךְ	חָיָה
וּפִשְׁרָא נְחַוֵּא׃ עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר	חָוָה
לְכַשְׂדָּאֵי מִלְּתָא מִנִּי אַזְדָּא הֵן לָא	מָלַל
תְהוֹדְעֻנַּנִי חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ הַדָּמִין	יָדַע
תִּתְעַבְדוּן וּבָתֵּיכוֹן נְוָלִי יִתְּשָׂמוּן׃	עָבַד בַּיִת
וְהֵן חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ תְּהַחֲוֹן מַתְּנָן	שׂוּם חָוָה
וּנְבִזְבָּה וִיקָר שַׂגִּיא תְּקַבְּלוּן מִן	נָתַן קָבַל
קֳדָמָי לָהֵן חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ הַחֲוֹנִי׃	
עֲנוֹ תִנְיָנוּת וְאָמְרִין מַלְכָּא חֶלְמָא	עָנָה

© Biblioteca Nacional de España

Tex.he.Dani.ij. / Priītiua.heb.

יאמר לעבדוהי ופשרה נהחוה: ענה — אמר
מלכא ואמר מן יציב ידע אנה די — יצב
עדנא אתון זבנין כל קבל די
חזיתון די אזדא מני מלתא: די הן — חזה
חלמא לא תהודענני חדה היא — ידע
דתכון ומלה כדבה ושחיתה — דת מלל
הזדמנתון למאמר קדמי עד די עדנא — שחת זמן
ישתנא להן חלמא אמרו לי ואנדע — אמר שנה
די פשרה תהחונני: ענו כשדיא — ידע ענה
קדם מלכא ואמרין לא איתי אנש
על יבשתא די מלת מלכא יוכל — יכל
להחויה כל קבל די כל מלך רב — חוה
ושליט מלה כדנה לא שאל לכל — שלט
חרטם ואשף וכשדי: ומלתא די
מלכא שאל יקירה ואחרן לא — יקר
איתי די יחונה קדם מלכא להן — חוה
אלהין די מדרהון עם בשרא לא — דור
איתוהי: כל קבל דנא מלכא בנס
וקצף שגיא ואמר להובדה לכל — שגא אבד
חכימי בבל: ודתא נפקת וחכימיא — חכם
מתקטלין ובעו דניאל וחברוהי — קטל בעה
להתקטלה: באדין דניאל התיב — תוב
עטא וטעם לאריוך רב טבחיא די — יעט
מלכא די נפק לקטלא לחכימי
בבל: ענה ואמר לאריוך שליטא — שלט
די מלכא על מה דתא מהחצפה — חצף
מן קדם מלכא אדין מלתא הודע — מלל ידע
אריוך לדניאל: ודניאל על ובעה — עול
מן מלכא די זמן ינתן לה ופשרא — נתן
להחויה למלכא: אדין דניאל — חוה
לביתיה אזל ולחנניה מישאל
ועזריה חברוהי מלתא הודע:
ורחמין למבעא מן קדם אלה שמיא — בעה
על רזא דנה די לא יהובדון — אבד
דניאל וחברוהי עם שאר חכימי
בבל: אדין לדניאל בחזוא די — חזה

Trāſl.B.Hie.

dicat ſeruis ſuis: & inter
p̄tationẽ ei⁹ indicabim⁹.
Reſponditq́ rex & ait.
Certe noui ꝙ
tempus redimitis:
ſcientes ꝙ receſſerit a
me ſermo. Si ergo
ſomniũ non indicaueri
tis mihi: vna eſt de
vobis ſentẽtia ꝙ interp̄-
tationẽ quoq́ fallacẽ &
deceptione plenã cõpo-
ſueritis: vt loq̃mini mihi
donec tẽpus ꝑtranſeat.
Sõniũ itaq́ dicite mihi
vt ſciã ꝙ interp̄tationẽ
quoq́ ei⁹ verã loq̃mini.
Rñdentes ergo chaldei
corã rege dixerũt. Non
eſt homo ſup terrã qui
ſermonẽ tuũ rex poſſit
implere: ſed neq́ regũ
quiſq̃ magnus
& potens verbũ huiuſ-
cemodi ſciſcitatur ab oĩ
ariolo & mago & chal-
deo. Sermo enim quẽ tu
queris rex grauis ẽ: nec
repietur quiſq̃ q̄ indicet
illum in cõſpectu regis:
exceptis diis quorũ nõ
eſt cum hoibus cõuerſa
tio. Quo audito rex in
furore
& in ira magna p̄cepit
vt perirent omnes
ſapientes babylonis. Et
egreſſa ſententia ſapiẽ
tes interficiebãtur: q̄re-
baturq́ daniel & ſocii ei⁹
vt perirẽt. Tunc daniel
requiſiuit de
lege atq́ ſentẽtia ab ari-
och principe militie
regis: qui egreſſus fue-
rat ad interficiẽdos ſapiẽ
tes babylonis. Et inter
rogauit eum qui a rege
poteſtatẽ accepat. Quã
ob cauſam tam crudelis
ſententia a facie regis
eſſet egreſſa. Cum ergo
rem ĩdicaſſet arioch da
nieli: daniel ĩgreſſus ro
gauit regem vt tẽpus da
ret ſibi ad ſolutionem
indicandam regi. Et in
greſſus eſt
domum ſuam: ananieq́
& miſaeli
& azarie ſociis ſuis indi
cauit negocium:
vt q̄reret miſericordiã
a facie dei celi
ſup ſacramento iſto: &
non perirent
daniel & ſocii eius: cũ
ceteris ſapientibus
babylonis. Tunc danieli
myſteriũ per viſionem

Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

ſeruis ſuis ⁊ cõiecturã eius renũcia
τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγε-
bim⁹. ⁊ reſpondit rex ⁊ dixit chal
λοῦμεν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπε τοῖς χαλ
deis: in veritate ſcio ego ꝙ tp̃s vos redimi-
δαίοις, ἐπ' ἀληθείας οἶδα ἐγὼ ὅτι καιρὸν ὑμεῖς ἐξαγορά-
tis q2 videtis qđ diſceſſit a me verbũ. ſi
ζετε καθότι εἴδετε ὅτι ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα. ἐὰν
igit̃ ſomniũ non renũciaueritis mihi: ſcio ꝙ verbũ
οὖν τὸ ἐνύπνιον μὴ ἀναγγείλητέ μοι, οἶδα ὅτι ῥῆμα
mendax ⁊ corruptũ cõpoſuiſtis vt dicatis corã me:
ψευδὲς καὶ διεφθαρμένον συνέθεσθε εἰπεῖν ἐνώπιόν μου,
donec tp̃s ꝑtereat ſomniũ meũ dicite mihi:
ἕως οὗ ὁ καιρὸς παρέλθῃ τὸ ἐνύπνιόν μου εἴπατέ μοι,
⁊ ſciam q2 ⁊ cõiecturã eius renũciabi-
καὶ γνώσομαι ὅτι καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγελεῖ-
tis mihi. reſponderũt iterũ chaldei ĩ cõſpectu
τέ μοι. ἀπεκρίθησαν πάλιν οἱ χαλδαῖοι ἐνώπιον τοῦ
regis ⁊ dicunt: nõ eſt homo in
βασιλέως καὶ λέγουσιν, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς
arida: q̄ poſſit verbũ regis notũ
ξηρᾶς, ὅστις δυνήσεται τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως γνωρί-
facere: q2 oĩs rex magn⁹ ⁊ p̃nceps: verbũ
σαι, καθότι πᾶς βασιλεὺς μέγας καὶ ἄρχων, ῥῆμα
tale non ĩterrogat ĩcantatorẽ magũ chaldeum: q2
τοιοῦτον οὐκ ἐπερωτᾷ ἐπαοιδὸν μάγον χαλδαῖον, ὅτι
ſermo quẽ rex ĩterrogat grauis: ⁊ alius
ὁ λόγος ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ βαρύς, καὶ ἕτερος
nõ eſt q̄ renũciet eum coram rege: D
οὐκ ἔστιν ὃς ἀναγγελεῖ αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως,
q2 niſi dij q̄r nõ eſt hitatio cũ oĩ car
ὅτι ἀλλ' ἢ θεοὶ ὧν οὐκ ἔστιν ἡ κατοικία μετὰ πάσης σαρ-
ne. tũc rex in furore ⁊ ira multa dixit:
κός. τότε ὁ βασιλεὺς ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ πολλῇ εἶπεν,
ꝑdere oẽs ſapientes babylonis. ⁊
ἀπολέσαι πάντας τοὺς σοφοὺς βαβυλῶνος. καὶ τὸ
ſentẽtia egreſſa ẽ ⁊ ſapiẽtes ĩterficiebant̃. ⁊ q̃rebat
δόγμα ἐξῆλθεν καὶ οἱ σοφοὶ ἀπεκτείνοντο. καὶ ἐζήτει
daniel ⁊ amicos eius vt ĩterficeret. tũc dani-
δανιὴλ καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ ἀνελεῖν. τότε δανι-
el rñdit cõſiliũ ⁊ ſentẽtiã arioch p̃ncipi
ὴλ ἀπεκρίθη βουλὴν καὶ γνώμην τῷ ἀριὼχ τῷ ἀρχιμα-
coq̃ꝝ regis: q̄ egreſſ⁹ eſt vt ĩterficeret ſapiẽtes
γείρῳ τοῦ βασιλέως, ὃς ἐξῆλθεν ἀνελεῖν τοὺς σοφοὺς
babylonis: ⁊ interrogabat eũ dicens: p̃nceps
βαβυλῶνος, καὶ ἐπυνθάνετο αὐτοῦ λέγων, ἄρχων
regis: p̄ q̄ egreſſa eſt ſentẽtia ĩpudẽs C
τοῦ βασιλέως, περὶ τίνος ἐξῆλθεν ἡ γνώμη ἡ ἀναιδὴς
hec a facie regis: notũ fecit ãt ver
αὕτη ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως; ἐγνώρισεν δὲ τὸ ῥῆ-
bũ arioch daniel: ⁊ daniel ĩgreſſ⁹ ẽ ⁊ roga
μα ἀριὼχ τῷ δανιήλ, καὶ δανιὴλ εἰσῆλθεν καὶ ἠξίω-
uit regem vt tp̃s daret ſibi: ⁊
σεν τὸν βασιλέα ὅπως χρόνον δῷ αὐτῷ, καὶ τὴν
cõiecturã eius ãnunciaret regi. ⁊ ĩgreſſ⁹
σύγκρισιν αὐτοῦ ἀπαγγείλῃ τῷ βασιλεῖ. καὶ εἰσῆλ-
eſt daniel in domũ ſuam: ⁊ ananie ⁊
θεν δανιὴλ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τῷ ἀνανίᾳ καὶ
miſael ⁊ azarie amicis ſuis ver-
τῷ μισαὴλ καὶ τῷ ἀζαρίᾳ τοῖς φίλοις αὐτοῦ τὸ ῥῆ-
bũ notũ fecit ⁊ miſ̃ationes q̃rebãt a deo
μα ἐγνώρισεν καὶ οἰκτιρμοὺς ἐζήτουν παρὰ τοῦ θεοῦ
celi ſup myſterio hoc: vt non
τοῦ οὐρανοῦ ὑπὲρ τοῦ μυστηρίου τούτου, ὅπως ἂν μὴ
perirent daniel ⁊ amici eius cũ reli-
ἀπόλωνται δανιὴλ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐπι-
quis ſapiẽtib⁹ babylonis. tunc danieli in viſione E
λοίπων σοφῶν βαβυλῶνος. τότε δανιὴλ ἐν ὁράματι

© Biblioteca Nacional de España

noctis myſteriũ reuelatũ eſt. ⁊ bñdixit deũ
νυκτὸς τὸ μυςήριον ἀπεκαλύφθη. καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν
celi daniel. ⁊ dixit: ſit nomẽ dei be
τοῦ οὐρανοῦ δανιὴλ. καὶ εἶπεν, εἴη τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ εὐ
nedictũ a ſeclo ⁊ vſqȝ in ſeculũ: qꝛ
λογημένον ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, ὅτι ἡ
ſapia ⁊ intellectus ⁊ fortitudo eius eſt ⁊ ipe
σοφία καὶ ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐςὶν καὶ αὐτὸς
mutat tpa ⁊ annos. cõſtituit reges ⁊ trãſ
ἀλλοιοῖ καιροὺς καὶ χρόνους. καθιςᾷ βασιλεῖς καὶ με
fert: dans ſapiam ſapiẽtibꝰ ⁊ prudentiã: ſci
θιςᾷ, διδοὺς σοφίαν τοῖς σοφοῖς καὶ φρόνησιν, τοῖς εἰ
ẽtibꝰ itellectũ: ipe reuelat ꝓfunda ⁊ abſcon=
δόσιν σύνεσιν. αὐτὸς ἀποκαλύπτει βαθέα καὶ ἀπόκρυ
dita ſciens q̃ in tenebris: ⁊ lumen cũ eo
φα γινώσκων τὰ ἐν τῷ σκότει, καὶ τὸ φῶς μετ' αὐτοῦ
eſt. tibi deꝰ pꝛm meoꝝ cõfiteor ⁊ lau
ἐςιν. σοὶ ὁ θεὸς τῶν πατέρων μου ἐξομολογοῦμαι καὶ αἰ
do: qꝛ ſapiam ⁊ virtutẽ dediſti mihi. ⁊ nota feciſti
νῶ, ὅτι σοφίαν καὶ δύναμιν ἔδωκάς μοι. καὶ ἐγνώρισάς
mihi q̃ rogaui a te. ⁊ verbũ regis
μοι ἃ ἠξιωσάμην παρὰ σοῦ. καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέ
notũ feciſti mihi. ⁊ venit daniel ad arioch quẽ cõ
ως ἐγνώρισάς μοι. καὶ ἦλθεν δανιὴλ πρὸς ἀριὼχ ὃν κα
D cõſtituit rex vt perderet ſapiẽtes babylo=
τέςησεν ὁ βασιλεὺς ἀπολέσαι τοὺς σοφοὺς βαβυλῶ=
nis ⁊ dixit ei: ſapientes babylonis ne per=
νος καὶ εἶπεν αὐτῷ, τοὺς σοφοὺς βαβυλῶνος μὴ ἀπο
das: introduc aũt me i cõſpectũ regis: ⁊
λέσῃς, εἰσάγαγε δέ με ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ
cõiecturã regi annũciabo. tunc arioch in
τὴν σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ ἀναγγελῶ. τότε ἀριὼχ ἐν
feſtinatiõe introduxit daniel i cõſpectu regis
σπουδῇ εἰσήγαγεν τὸν δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως
⁊ dixit ei: inueni viꝝ ex filijs capti
καὶ εἶπεν αὐτῷ, εὕρηκα ἄνδρα ἐκ τῶν υἱῶν τῆς αἰχ=
uitatis iudee: qui cõiecturã regi
μαλωσίας τῆς ἰουδαίας, ὅςις τὸ σύγκριμα τῷ βασι
annũciabit. ⁊ rñdit rex ⁊ dixit
λεῖ ἀναγγελεῖ. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν τῷ
danieli cuiꝰ nomẽ baltaſar. ſi potes mihi renũ
δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα βαλτασάρ. εἰ δύνασαί μοι ἀναγ
ciare ſomniũ qḋ vidi ⁊ cõiecturã eius: ⁊
γεῖλαι τὸ ἐνύπνιον ὃ εἶδον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, καὶ
reſpondit daniel corã rege ⁊ ait:
ἀπεκρίθη δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ εἶπεν,
C myſteriũ qḋ rex interrogat: non eſt ſapiẽtiũ
τὸ μυςήριον ὃ ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ, οὐκ ἔςι σοφῶν
magoꝝ icantatoꝝ aruſpicũ annũciare regi:
μάγων ἐπαοιδῶν γαζαρηνῶν ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ,
ſed eſt deꝰ in celo reuelans myſteria. ⁊
ἀλλ' ἔςιν θεὸς ἐν οὐρανῷ ἀποκαλύπτων μυςήρια. καὶ
nota fecit regi nabuchodonoſoꝛ q̃ opꝫ
ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονόσωρ ἃ δεῖ
fieri inouiſſimis diebus. ſomniũ tuũ ⁊
γενέσθαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. τὸ ἐνύπνιόν σου καὶ
viſiones capitis tui in cubili tuo
αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς σου ἐπὶ τῆς κοίτης σου τοῦ
hoc eſt. tu rex cogitationes tue in cu=
τό ἐςιν. σὺ βασιλεῦ οἱ διαλογισμοί σου ἐπὶ τῆς κοί
bili tuo aſcenderũt: qḋ opꝫ fieri poſt hec:
της σου ἀνέβησαν, τί δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα,
⁊ reuelans myſteria nota fecit tibi q̃ opꝫ
καὶ ὁ ἀποκαλύπτων μυςήρια ἐγνώρισέν σοι ἃ δεῖ
fieri. ⁊ mihi nõ
γενέσθαι. καὶ ἐμοὶ οὐκ

E

nocte reuelatum eſt. Et benedixit daniel deũ celi: & locutus ait. Sit nomen dei benedictum a ſeculo & vſqȝ in ſeculũ: quia ſapientia & fortitudo eius ſunt: & ipſe mutat tẽpora & etates. Transfert regna atqȝ conſtituit: dat ſapientiam ſapiẽtibus: & ſcientiam intelligentibꝰ diſciplinã. Ipſe reuelat ꝓfunda & abſcondita: & nouit in tenebris conſtituta: & lux cum eo eſt. Tibi deus patrũ noſtrorũ cõfiteor: teqȝ laudo: quia ſapientiã & fortitudinem dediſti mihi: & nunc oſtendiſti mihi que rogauimus te: quia ſermonem regis aperuiſti nobis. Poſt hec daniel ingreſſus ad arioch quẽ cõſtituerat rex vt perderet ſapientes babylonis: ſic ei locutus eſt. Sapiẽtes babylonis ne perdas. Introduc me in cõſpectu regis: & ſolutionem regi narrabo. Tũc arioch feſtinus introduxit danielem ad regem: & dixit ei. Inueni hominẽ de filiis tranſmigrationis iude qui ſolutionem regi annunciet. Reſpondit rex & dixit danieli cuius nomen erat balthaſar. Putas ne vere potes mihi indicare ſomnium qḋ vidi: & interpretationẽ eius? Et rñdens daniel corã rege ait. Myſteriũ quod rex interrogat ſapientes magi & arioli & aruſpices nequeũt indicare regi: ſed eſt deus in celo reuelãs myſteria qui indicauit tibi rex nabuchodonoſor q̃ ventura ſunt in nouiſſimis tẽporibus. Sõniũ tuũ & viſiones capitis tui in cubili tuo huiuſcemodi ſunt. Tu rex cogitare cepiſti in ſtratu tuo quid eſſet futurum poſt hec: & qui reuelat myſteria oſtendit tibi que ventura ſunt. Mihi quoqȝ

Tex.heb.	Pritiua.heb.
ליליא רזא גלי אדין דניאל ברך	גלה
לאלה שמיא ענה דניאל ואמר	
להוא שמיה די אלהא מברך מן	הוה ברך
עלמא ועד עלמא די חכמתא	
וגבורתא די ליה היא והוא מהשנא	גבר שנה
עדניא וזמניא מהעדה מלכין	עדה
ומהקים מלכין יהב חכמתא	קום
לחכימין ומנדעא לידעי בינה	ידע
הוא גלא עמיקתא ומסתרתא ידע	עמק סתר
מה בחשוכא ונהורא עמה שרא	חשך נהר
לך אלה אבהתי מהודא ומשבח	אב ידה
אנה די חכמתא וגבורתא יהבת	שבח גבר
לי וכען הודעתני די בעינא מנך	ידע בעה
די מלת מלכא הודעתנא כל קבל	מלל
דנה דניאל על על אריוך די מני	עול מנה
מלכא להובדה לחכימי בבל אזל	אבד חכם
וכן אמר ליה לחכימי בבל אל	
תהובד העלני קדם מלכא ופשרא	עול
למלכא אחוא אדין אריוך	חוה
בהתבהלה הנעל לדניאל קדם	בהל עול
מלכא וכן אמר ליה די השכחת	שכח
גבר די מבני גלותא די יהוד די	גלה ידה
פשרא למלכא יהודע ענה מלכא	ידע
ואמר לדניאל די שמיה בלטשאצר	
האיתיך כהל להודעתני חלמא	
די חזית ופשרה ענה דניאל קדם	חזה
מלכא ואמר רזא די מלכא שאל	רזה
לא חכימין אשפין חרטמין גזרין	
יכלין להחויה למלכא ברם איתי	חוה
אלה בשמיא גלא רזין והודע	
למלכא נבוכדנאצר מה די להוא	הוה
באחרית יומיא חלמך וחזוי ראשך	חזה
על משכבך דנה הוא אנתה מלכא	שכב
רעיונך על משכבך סליקו מה די	רעה סלק
להוא אחרי דנה וגלא רזיא	
הודעך מה די להוא ואנה לא	ידע

© Biblioteca Nacional de España

Tex.he.Dani.ij.

בחכמה די איתי בי מן כל חייא רזא חיה
דנה גלי לי להן על דברת די גלה
פשרא למלכא יהודעון ורעיוני ידע
לבבך תנדע: אנתה מלכא חזה ידע
הוית ואלו צלם חד שגיא צלמא הוה
דכן רב וזיוה יתיר קאם לקבלך יתר קום
ורוה דחיל: הוא צלמא ראשה די דחל
דהב טב חדוהי ודרעוהי די כסף טוב חדה
מעוהי וירכתה די נחש: שקוהי מעה שוק
די פרזל רגלוהי מנהון די פרזל מן
ומנהון די חסף: חזה הוית עד די
התגזרת אבן די לא בידין ומחת גזר יד
לצלמא על רגלוהי די פרזלא מחא
וחספא והדקת המון: באדין דקו דקק הם
כחדה פרזלא חספא נחשא כספא
ודהבא והוו כעור מן אדרי קיט הוה
ונשא המון רוחא וכל אתר לא
השתכח להון ואבנא די מחת שכח מחא
לצלמא הות לטור רב ומלאת כל
ארעא: דנה חלמא ופשרה נאמר אמר
קדם מלכא: אנתה מלכא מלך
מלכיא די אלה שמיא מלכותא
חסנא ותקפא ויקרא יהב לך: ובכל
די דארין בני אנשא חיות ברא דור חיה
ועוף שמיא יהב בידך והשלטך שלט
בכלהון אנתה הוא רישה די ראש
דהבא: ובתרך תקום מלכו אחרי קום
ארעא מנך ומלכו תליתיא אחרי תלת
די נחשא די תשלט בכל ארעא:
ומלכו רביעיא תהוה תקיפא רבע הוה
כפרזלא כל קבל די פרזלא מהדק תקף דקק
וחשל כלא וכפרזלא די מרעע כל רוע
אלין תדק ותרע: ודי חזיתה רגליא חזה
ואצבעתא מנהון חסף די פחר צבע
ומנהון פרזל מלכו פליגה תהוא פלג הוה
ומן נצבתא די פרזלא להוא בה

Traſl.B.Hie.

in ſapientia q̃ eſt in me plus q̃ȝ in cũctis viuẽtib9: ſacramentum hoc reuelatum eſt: ſed vt interp̃tatio regi manifeſta fieret: & cogitationes mentis tue ſcires. Tu rex videbas: & ecce quaſi ſtatua vna grandis. Statua illa magna & ſtatura ſublimis ſtabat cõtra te: & intuitus eius erat terribilis. Hui9 ſtatue caput ex auro optimo erat: pectus aũt & brachia de argẽto: porro venter & femora ex ere: tibie aũt ferree: pedum quedam pars erat ferrea quedam autem fictilia. Videbas ita donec abſciſſus eſt lapis ſine manibus: & percuſſit ſtatuam in pedibus eius ferreis et fictilibus & cõminuit eos. Tunc cõtrita ſunt pariter ferrũ: teſta: es: argentum: & aurũ: & redacta quaſi in fauillam eſtiue aree que rapta ſunt vento: nulluſq́ȝ locus inuẽtus eſt eis. Lapis autem qui percuſſerat ſtatuã factus eſt mons magnus: & ĩpleuit vniuerſam terrã. Hoc eſt ſõniũ: interp̃tationẽ quoq́ȝ eius dicemus coram te rex. Tu rex regũ es: & deus celi regnum & fortitudinẽ & imperiũ & gloriam dedit tibi: & oĩa in quibus habitant filii hoĩm: & beſtie agri volucres quoq́ȝ celi dedit in manu tua: & ſub ditione tua vniuerſa cõſtituit. Tu es ergo caput aureum. Et poſt te conſurget regnum aliud minus te: & regnũ tertium aliud ereum quod imperabit vniuerſe terre. et regnum quartũ erit velut ferreum. Quomodo ferrum cõminuit & domat oĩa: ſic cõminuet & cõteret oĩa hec. Porro q̄ vidiſti pedum & digitoꝝ partem teſteam figuli: & partẽ ferream: regnũ diuiſum erit quod tamẽ de plantariõe ferri orietur.

Traſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

in ſapia exñte in me p̃ter oẽs viuẽtes
ἐν σοφίᾳ τῇ οὔσῃ ἐν ἐμοὶ παρὰ πάντας τοὺς ζῶντας τὸ
myſteriũ hoc reuelatum ẽ: ſed ideo vt
μυστήριον τοῦτο ἀπεκαλύφθη, ἀλλ᾽ ἕνεκεν τοῦ τὴν
cõiecturã regi manifeſtaret: vt cogitationes
σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ γνωρίσαι, ἵνα τοὺς διαλογισ-
nes cordis tui ſcias. tu rex videbas: ꝛ
μοὺς τῆς καρδίας σου γνῷς. σὺ βασιλεῦ ἐθεώρεις, καὶ
ecce imago vna multa: imago illa magna. ꝛ facies
ἰδοὺ εἰκὼν μία πολλή, ἡ εἰκὼν ἐκείνη μεγάλη. καὶ ἡ πρό-
cies ei9 eleuata ſtans a facie tua: ꝛ
σοψις αὐτῆς ὑπερφερὴς ἑστῶσα ἀπὸ προσώπου σου, καὶ
uiſio eius terribilis. imago cui9 caput auri pu
ἡ ὅρασις αὐτῆς φοβερά. εἰκὼν ἧς ἡ κεφαλὴ χρυσίου κα-
ri: man9 ꝛ pectus ꝛ brachia eius argẽ
θαροῦ, αἱ χεῖρες καὶ τὸ στῆθος καὶ οἱ βραχίονες αὐτῆς ἀργυ-
tea venter ꝛ femora erea: tibie ferree:
ροῖ, ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ χαλκοῖ, αἱ κνῆμαι σιδηραῖ, οἱ
pedes pars qdẽ q̄dã ferrea pars ãt q̄dã fictilis: videbas
πόδες μέρος μέν τι σιδηροῦν μέρος δέ τι ὀστράκινον, ἐθεώ-
bas donec abſciſus ẽ lapis ex mõte ſine manib9. ꝛ p̃cuſſit
ρεις ἕως ἀπετμήθη λίθος ἐξ ὄρους ἄνευ χειρῶν. καὶ ἐπά-
ſit imaginẽ ſup pedes ferreos ꝛ fictiles
ταξεν τὴν εἰκόνα ἐπὶ τοὺς πόδας τοὺς σιδηροῦς καὶ ὀστρα-
les ꝛ cõminuit eos oĩno. tunc ɔminuti
κίνους καὶ ἐλέπτυνεν αὐτοὺς εἰσάπαξ. τότε ἐλεπτύνθη-
ſũt omnino teſta ferrũ es argentũ
σαν εἰσάπαξ τὸ ὄστρακον ὁ σίδηρος ὁ χαλκὸς ὁ ἄργυρος ὁ
aurũ: ꝛ facta ſunt quaſi puluis ab area eſtiua
χρυσός, καὶ ἐγένοντο ὡσεὶ κονιορτὸς ἀπὸ ἅλωνος θερινῆς
ꝛ extulit ea multitudo venti: ꝛ locus
καὶ ἐξῆρεν αὐτὰ τὸ πλῆθος τοῦ πνεύματος, καὶ τόπος
nõ ẽ inuẽt9 illis. ꝛ lapis q̄ p̃cuſſit imaginẽ fact9 ẽ
οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. καὶ ὁ λίθος ὁ πατάξας τὴν εἰκόνα ἐγενήθη
in mõtẽ magnũ: ꝛ impleuit oẽm t̃rã: hoc eſt
εἰς ὄρος μέγα, καὶ ἐπλήρωσεν πᾶσαν τὴν γῆν, τοῦτό ἐστι τὸ
ſomniũ ꝛ cõiecturã eius dicem9 coram
ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἐροῦμεν ἐνώπιον τοῦ
rege. tu rex rex regum: cui
βασιλέως. σὺ βασιλεῦ βασιλεὺς βασιλέων, ᾧ
deus celi regnũ forte ꝛ validum ꝛ glo
ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν ἰσχυρὰν καὶ κραταιὰν καὶ ἔντι-
ſum dedit in oĩ loco in q̄ habitant filii
μον ἔδωκεν ἐν παντὶ τόπῳ ἐν ᾧ κατοικοῦσιν υἱοὶ τῶν
hoĩm beſtieq́ȝ agri ꝛ volatilia celi dedit in
ἀνθρώπων θηρία τε ἀγροῦ καὶ πετεινὰ οὐρανοῦ ἔδωκεν ἐν
manu tua ꝛ cõſtituit te dñm oĩm. tu es
τῇ χειρί σου καὶ κατέστησέν σε κύριον πάντων. σὺ εἶ ἡ
caput aureum: ꝛ poſt te ſurget regnum
κεφαλὴ ἡ χρυσῆ, καὶ ὀπίσω σου ἀναστήσεται βασιλεία
aliud min9 te qđ eſt argentũ. ꝛ regnũ tertiũ qđ
ἑτέρα ἥττων σου ἥ ἐστιν ὁ ἄργυρος. καὶ βασιλεία τρίτη ἥ
eſt es qđ dñabit omni terre. ꝛ regnũ quartum
ἐστιν ὁ χαλκὸς ἣ κυριεύσει πάσης τῆς γῆς. καὶ βασιλεία τε-
tum erit fortius q̄ſi ferrum. queadmodũ ferrũ
τάρτη ἔσται ἰσχυροτέρα ὡς ὁ σίδηρος. ὃν τρόπον ὁ σίδηρος
ɔminuit ꝛ domat oĩa: ſic cõminuet ꝛ domabit.
λεπτύνει καὶ δαμάζει πάντα, οὕτως λεπτυνεῖ καὶ δα-
mabit. ꝛ q̄ꝛ vidiſti pedes ꝛ digitos:
μάσει. καὶ ὅτι εἶδες τοὺς πόδας καὶ τοὺς δακτύλους,
partẽȝ qdẽ q̄ndã teſteã partẽ ãt q̄ndã ferream regnũ di
μέρος μέν τι ὀστράκινον μέρος δέ τι σιδηροῦν βασιλεία δι-
uiſum erit ꝛ a radice ferrea erit in eo
ῃρημένη ἔσται καὶ ἀπὸ τῆς ῥίζης τῆς σιδηρᾶς ἔσται ἐν αὐ-
queadmodũ vidiſti ferrum mixtum teſte:
τῇ ὃν τρόπον εἶδες τὸν σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστρά-
ꝛ digiti pedũ pars qdẽ q̄dã ferrea:
κῳ, καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν μέρος μέν τι σιδηροῦν,
pars ãt q̄dã teſtea pars q̄dã regni erit fortis
μέρος δέ τι ὀστράκινον μέρος τι τῆς βασιλείας ἔσται ἰσχυ-
tis ꝛ ex ea erit cõtritum.
ρὸν καὶ ἀπ᾽ αὐτῆς ἔσται συντριβόμενον.

G

F

&. co. Geñ. 41.

A

© Biblioteca Nacional de España

q: vidiſti ferrum mixtum teſte: cōmixt
ὅτι εἶδες τὸν σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστράκῳ, συμμ
erunt in ſemine hoim: ꝛ nō erunt
γεῖς ἔσονται ἐν σπέρματι ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἔσονται
adherentes hic cum hoc: ſicut ferrū nō
προσκολλώμενοι οὗτος μετὰ τούτου, καθὼς ὁ σίδηρος οὐκ
miſcetur cum teſta. ꝛ in diebus
ἀναμίγνυται μετὰ τοῦ ὀστράκου. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν
regum illoꝝ ſuſcitabit deus celi regnū
βασιλέων ἐκείνων ἀναστήσει ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασι-
quod in eternū nō corrumpetur: ꝛ re-
λείαν ἥτις εἰς τοὺς αἰῶνας οὐ διαφθαρήσεται, καὶ ἡ βα
G gnum eius pplō alteri nō relinquetur. cōminuet
σιλεία αὐτοῦ λαῷ ἑτέρῳ οὐχ ὑπολειφθήσεται. λεπτυνεῖ
ꝛ ventilabit oīa regna: ꝛ hoc ſuſci-
καὶ λικμήσει πάσας τὰς βασιλείας, καὶ αὐτὴ ἀναστή-
tabit in eternū. queadmodū vidiſti q: de mōte
σεται εἰς τοὺς αἰῶνας. ὃν τρόπον εἶδες ὅτι ἀπὸ ὄρους
abſciſ9 ē lapis ſine manib9: ꝛ cōminuit teſtam
ἐτμήθη λίθος ἄνευ χειρῶν, καὶ ἐλέπτυνεν τὸ ὄστρακον τὸν
ferrum es argētū auꝝ: de9 magn9
σίδηρον τὸν χαλκὸν τὸν ἄργυρον τὸν χρυσόν ὁ θεὸς ὁ μέγας
nota fecit regi q̄ opꝫ fieri poſt hec. ꝛ
ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. καὶ
verum ſomniū ꝛ fidelis cōiectura eius. tūc
ἀληθινὸν τὸ ἐνύπνιον καὶ πιστὴ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ. τό-
rex nabuchodonoſor cecidit in faciem
τε ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσωρ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσω
ꝛ danielē adorauit: ꝛ munera ꝛ odo-
πον καὶ τῷ δανιὴλ προσεκύνησεν, καὶ μάννα καὶ εὐω-
res dixit libare ei. ꝛ reſpondēs rex di
δίας εἶπεν σπεῖσαι αὐτῷ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς εἶ
xit daniel: in veritate de9 vr̄ ipe eſt de9
πεν τῷ δανιήλ, ἐπ᾽ ἀληθείας ὁ θεὸς ὑμῶν αὐτός ἐστιν θεὸς
deoꝝ ꝛ dn̄s dn̄oꝝ ꝛ rex regum:
θεῶν καὶ κύριος τῶν κυρίων καὶ βασιλεὺς βασιλέων,
ꝛ reuelans myſteria: q: potuiſti reuelare
καὶ ἀποκαλύπτων μυστήρια, ὅτι ἠδυνήθης ἀποκαλύ-
myſteriū hoc. ꝛ magnificauit rex
ψαι τὸ μυστήριον τοῦτο. καὶ ἐμεγάλυνεν ὁ βασιλεὺς
F daniel: ꝛ dona magna ꝛ multa dedit ei:
τὸν δανιήλ, καὶ δόματα μεγάλα καὶ πολλὰ ἔδωκεν αὐ
ꝛ conſtituit eū ſup oī regione baby-
τῷ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης χώρας βαβυ-
ſ. eo. Geñ. 41. lonis ꝛ pncipem ſatrapaꝝ ſup oēs ſapiētes
λῶνος καὶ ἄρχοντα σατραπῶν ἐπὶ πάντας τοὺς σοφοὺς
babylonis. ꝛ daniel poſtulauit a re-
τῆς βαβυλῶνος. καὶ δανιὴλ ᾐτήσατο παρὰ τοῦ βα
ge: ꝛ cōſtituit ſup opa regiōis baby
σιλέως, καὶ κατέστησεν ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας βα-
lonis ſidrach miſac abdenago. ꝛ daniel erat
βυλῶνος τὸν σεδράχ μισὰκ ἀβδεναγῶ. καὶ δανιὴλ ἦν
in atrio regis.
ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως. Ca. 3.

A Nabuchodonoſor rex fecit imaginē
Ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν εἰκόνα
auream. altitudo ei9 cubitoꝝ ſexagita: latitudo eius
χρυσῆν. ὕψος αὐτῆς πηχέων ἑξήκοντα, εὖρος αὐτῆς
cubitoꝝ ſex. ꝛ ſtatuit eam in campo duran
πηχέων ἕξ. καὶ ἔστησεν αὐτὴν ἐν πεδίῳ δεηρᾶ

Secundum quod vidiſti ferrum mixtum teſte ex luto: & digitos pedum ex parte ferreos & ex pte fictiles: ex parte regnū erit ſolidū: & ex parte contritum: ꝙ autem vidiſti ferrum mixtū teſte ex luto: cōmiſcebuntur quidem humano ſemine: ſed nō adherebunt ſibi: ſicuti ferrum miſceri non poteſt teſte. In diebus autem regnorum illorum ſuſcitabit deus celi regnum quod in eternū non diſſipabitur: & regnum eius alteri populo non tradetur. Comminuet aūt & conſumet vniuerſa regna hec: & ipſum ſtabit in eternū. Secūdum quod vidiſti quod de monte abſciſus eſt lapis ſine manibus: & comminuit teſtam & ferrū & es et argentum & aurum: deus magnus oſtendit regi que ventura ſunt poſtea: & verum eſt ſomniū: & fidelis interpretatio eius. Tunc rex nabuchodonoſor cecidit in faciē ſuam: & danielem adorauit: & hoſtias & incēſum precepit vt ſacrificarent ei. Loquēs ergo rex ait danieli. Vere deus veſter deus deorū eſt & dominus regū: reuelās myſteria: qm̄ tu potuiſti aperire hoc ſacramentū. Tunc rex danielem in ſublime extulit: & munera multa & magna dedit ei. Et cōſtituit eū principem ſup oēs prouincias babylonis: & prefectū & magiſtrū ſup cūctos ſapientes babylonis. Daniel aūt poſtulauit a rege: & cōſtituit ſup opa prouincie babylonis ſidrac miſac & abdenago. Ipſe autem daniel erat in foribus regis. 3.

Nabuchodonoſor rex fecit ſtatuam aureā altitudine cubitorum ſexaginta latitudine cubitorū ſex: & ſtatuit eam in campo duran

---

כל קבל די חזיתה פרזלא מערב | ערב
בחסף טינא ׃ ואצבעת רגליא
מנהון פרזל ומנהון חסף מן קצת | קצה
מלכותא תהוא תקיפה ומנה | תקף
תהוא תבירה ׃ ודי חזית פרזלא | תבר
מערב בחסף טינא מתערבין
להון בזרע אנשא ולא להון דבקין
דנה עם דנה הא כדי פרזלא
לא מתערב עם חספא ׃ וביומיהון
די מלכיא אנון יקים אלה שמיא | קום
מלכו די לעלמין לא תתחבל | חבל
ומלכותא לעם אחרן לא תשתבק | שבק
תדיק ותסף כל אלין מלכותא | סוף
והיא תקום לעלמיא ׃ כל קבל די | קום
חזיתא די מטורא אתגזרת אבן | גזר
די לא בידין והדקת פרזלא נחשא | דקק
חספא כספא ודהבא אלה רב
הודע למלכא מה די להוא אחרי | ידע הוה
דנא ויציב חלמא ומהימן פשרה ׃ | יצב
באדין מלכא נבוכדנצר נפל
על אנפוהי ולדניאל סגיד ומנחה | סגד
ונחחין אמר לנסכה לה ׃ ענה | נחח
מלכא לדניאל ואמר מן קשט די
אלהכון הוא אלה אלהין ומרא
מלכין וגלה רזין די יכלת למגלא | רזה גלה
רזא דנה ׃ אדין מלכא לדניאל
רבי ומתנן רברבן שגיאן יהב | רבב נתן
לה והשלטה על כל מדינת בבל | רבב שגא
ורב סגנין על כל חכימי בבל ׃ | שלט מדן
ודניאל בעא מן מלכא ומני על | חכם בעה
עבידתא די מדינת בבל לשדרך | מנה עבד
מישך ועבד נגו ודניאל בתרע
מלכא ׃

Cap. iij.

נבוכדנצר מלכא עבד צלם
די דהב רומיה אמין שתין פתיה | אמה פתה
אמין שת אקימיה בבקעת דורא | קום

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua.heb. Tex.heb.Dani.iij. Trãſla.B.Hie. Trãſla.Gre.lxx.cũ interp̃.lati.

בִּמְדִינַת בָּבֶל׃ וּנְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא
שְׁלַח לְמִכְנַשׁ לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא כנשׁ
סִגְנַיָּא וּפַחֲוָתָא אֲדַרְגָּזְרַיָּא גְּדָבְרַיָּא פחה
דְּתָבְרַיָּא תִּפְתָּיֵא וְכֹל שִׁלְטֹנֵי
מְדִינָתָא לְמֵתֵא לַחֲנֻכַּת צַלְמָא אתה
דִּי הֲקֵים נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא׃ בֵּאדַיִן
מִתְכַּנְּשִׁין אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סִגְנַיָּא
וּפַחֲוָתָא אֲדַרְגָּזְרַיָּא גְּדָבְרַיָּא דְּתָבְרַיָּא
תִּפְתָּיֵא וְכֹל שִׁלְטֹנֵי מְדִינָתָא
לַחֲנֻכַּת צַלְמָא דִּי הֲקֵים נְבוּכַדְנֶצַּר קום
מַלְכָּא וְקָאְמִין לָקֳבֵל צַלְמָא
דִּי הֲקֵים נְבוּכַדְנֶצַּר׃ וְכָרוֹזָא קָרֵא כרז
בְחָיִל לְכוֹן אָמְרִין עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא אם
וְלִשָּׁנַיָּא׃ בְּעִדָּנָא דִּי תִשְׁמְעוּן עדן שמע
קָל קַרְנָא מַשְׁרוֹקִיתָא קִיתְרוֹס קול שבך
סַבְּכָא פְּסַנְתֵּרִין סוּמְפֹּנְיָא וְכֹל
זְנֵי זְמָרָא תִּפְּלוּן וְתִסְגְּדוּן זון נפל
לְצֶלֶם דַּהֲבָא דִּי הֲקֵים נְבוּכַדְנֶצַּר סגד קום
מַלְכָּא׃ וּמַן דִּי לָא יִפֵּל וְיִסְגֻּד
בַּהּ שַׁעֲתָא יִתְרְמֵא לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא שעה רמה
יָקִדְתָּא׃ כָּל קֳבֵל דְּנָא בֵּהּ זִמְנָא אתן
כְּדִי שָׁמְעִין כָּל עַמְמַיָּא קָל קַרְנָא קול
מַשְׁרוֹקִיתָא קִיתְרוֹס שַׂבְּכָא
פְּסַנְטֵרִין וְכֹל זְנֵי זְמָרָא נָפְלִין כָּל זון
עַמְמַיָּא אֻמַּיָּא וְלִשָּׁנַיָּא סָגְדִין
לְצֶלֶם דַּהֲבָא דִּי הֲקֵים נְבוּכַדְנֶצַּר רום
מַלְכָּא׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה בֵּהּ זִמְנָא קְרִבוּ קרב
גֻּבְרִין כַּשְׂדָּאִין וַאֲכַלוּ קַרְצֵיהוֹן
דִּי יְהוּדָיֵא׃ עֲנוֹ וְאָמְרִין לִנְבוּכַדְנֶצַּר ידה ענה
מַלְכָּא מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי׃ אַנְתָּה חיה
מַלְכָּא שַׂמְתְּ טְעֵם דִּי כָל אֱנָשׁ שום
דִּי יִשְׁמַע קָל קַרְנָא מַשְׁרֹקִיתָא שמע
קִיתְרוֹס שַׂבְּכָא פְּסַנְתֵּרִין וְסוּמְפֹּנְיָא
וְכֹל זְנֵי זְמָרָא יִפֵּל וְיִסְגֻּד לְצֶלֶם נפל סגד
דַּהֲבָא׃ וּמַן דִּי לָא יִפֵּל וְיִסְגֻּד
יִתְרְמֵא לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא יָקִדְתָּא׃

ꝓuincie babylonis. Itaqʒ nabuchodonoſor rex miſit ad congregandos ſatrapas magiſtratus & iudices: duces & tyrãnos & prefectos: omeſqʒ principes regionũ vt conuenirent ad dedicationem ſtatue quam erexerat nabuchodonoſor rex. Tunc congregati ſunt ſatrape magiſtratus & iudices: duces: & tyrãni: & optimates: qui erant in poteſtatibus cõſtituti: & vniuerſi principes regionũ vt cõuenirẽt ad dedicationẽ ſtatue quã erexerat nabuchodonoſor rex. Stabãt aũt in cõſpectu ſtatue quã poſuerat nabuchodonoſor rex: & preco clamabat valenter. Vobis dĩ populis: tribubus: & linguis. in hora qua audieritis ſonitũ tube & fiſtule & cythare & ſambuce & pſalterii & ſymphonie & vniuerſi generis muſicorum: cadentes adorate ſtatuam auream quã cõſtituit nabuchodonoſor rex. Si quis aũt nõ proſtratus adorauerit: eadem hora mittetur in fornacem ignis ardentis. Poſt hec igitur ſtatim vt audierunt omnes populi ſonitum tube: fiſtule & cithare: ſambuce & pſalterii: ſymphonie & oĩs generis muſicorũ cadentes omẽs populi: tribus & lĩgue adorauerũt ſtatuã aureã quã conſtituerat nabuchodonoſor rex. Statimqʒ in ipſo tẽpore accendentes viri chaldei accuſauerũt iudeos: dixerũtqʒ nabuchodonoſor regi. Rex in eternum viue. Tu rex poſuiſti decretum: vt omnis homo qui audierit ſonitum tube fiſtule & cithare: ſambuce & pſalterii & ſymphonie: & vniuerſi generis muſicorũ ꝓſternat ſe: & adoret ſtatuã aureã. Si quis autẽ nõ ꝓcidens adorauerit: mittatur in fornacem ignis ardentis.

in regione babylonis. ⁊ miſit vt cõgregarẽt
ἐν χώρᾳ βαβυλῶνος. καὶ ἀπέστειλεν συναγαγεῖν
cõſules ⁊ magiſtratꝰ ⁊ toparchas duces
τοὺς ὑπάτους καὶ στρατηγοὺς καὶ τοπάρχας ἡγουμένους
⁊ tyrannos ⁊ q̃ ſub ptãtibus: ⁊ omnes
καὶ τυράννους καὶ τοὺς ἐπ᾽ ἐξουσιῶν, καὶ πάντας
ꝑncipes regionũ: vt ꝯuenirẽt ad dedicationẽ
τοὺς ἄρχοντας τῶν χωρῶν, εἰσελθεῖν εἰς τὰ ἐγκαίνια
imaginis quã ſtatuit nabuchodonoſor rex.
τῆς εἰκόνος ἧς ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς.
⁊ cõgregati ſunt cõſules toparche magiſtratꝰ duces
καὶ συνήχθησαν οἱ ὕπατοι τοπάρχαι στρατηγοὶ ἡγούμενοι
tyranni magni in ptãtibus: ⁊ oẽs ꝑncipes
τύραννοι μεγάλοι ἐπ᾽ ἐξουσιῶν, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες
regionũ ad dedicationẽ imaginis q̃m
τῶν χωρῶν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆς εἰκόνος ἧς
ſtatuit nabuchodonoſor rex. ⁊ ſtabant
ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεύς. καὶ εἱστήκεισαν
ĩ cõſpectu imaginis q̃m ſtatuit nabuchodonoſor. ⁊
ἐνώπιον τῆς εἰκόνος ἧς ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ. καὶ ὁ
ꝓco clamabat ĩ fortitudĩe: vobis dicĩt gẽtes ppli tribus
κῆρυξ ἐβόα ἐν ἰσχύϊ, ὑμῖν λέγεται ἔθνη λαοὶ φυλαὶ
lingue: q̃cũqʒ hora audieritis vocẽ tube.
γλῶσσαι, ᾗ ἂν ὥρᾳ ἀκούσητε φωνῆς σάλπιγγος.
fiſtule qʒ ⁊ cithare ſambuce qʒ ⁊ pſalterij
σύριγγός τε καὶ κιθάρας σαμβύκης τε καὶ ψαλτηρίου
⁊ ſymphonie ⁊ oĩs generis muſicoꝝ: cadentes
καὶ συμφωνίας καὶ παντὸς γένους μουσικῶν, πίπτοντες
adorate imaginẽ aureã quã ſtatuit nabuchodonoſor
προσκυνεῖτε τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣν ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ
rex. ⁊ q̃ nõ cadens
ὁ βασιλεύς. καὶ ὃς ἂν μὴ πεσὼν
adorauerit: eadẽ hora immittetur in fornacẽ
προσκυνήσῃ, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐμβληθήσεται εἰς τὴν κάμινον
ignis ardentẽ. ⁊ factũ eſt q̃n audierũt
τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην. καὶ ἐγένετο ὅτε ἤκουσαν
ppli vocẽ tube fiſtule qʒ ⁊
οἱ λαοὶ τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος σύριγγός τε καὶ
cithare ſambuce qʒ ⁊ pſalterij ⁊ oĩs
κιθάρας σαμβύκης τε καὶ ψαλτηρίου καὶ παντὸς
gñis muſicoꝝ: cadentes ppli tribus lingue
γένους μουσικῶν, πίπτοντες οἱ λαοὶ φυλαὶ γλῶσσαι
adorauerũt imaginẽ aureã quã ſtatuit nabuchodonoſor
προσεκύνουν τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣν ἔστησεν ναβουχοδονόσωρ
rex. tunc acceſſerũt viri chaldei
ὁ βασιλεύς. τότε προσῆλθον ἄνδρες χαλδαῖοι
⁊ accuſauerũt iudeos. ⁊ ſuſcipientes
καὶ διέβαλον τοὺς ἰουδαίους. καὶ ὑπολαβόντες
dixerũt nabuchodonoſor regi: rex
εἶπον ναβουχοδονόσωρ τῷ βασιλεῖ, βασιλεῦ
in eternũ viue: tu rex poſuiſti decretũ: C
εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι, σὺ βασιλεῦ ἔθηκας δόγμα,
oĩs homo q̃ audierit vocẽ tube
πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν ἀκούσῃ τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος
fiſtule qʒ ⁊ cithare ſambuce qʒ ⁊
σύριγγός τε καὶ κιθάρας σαμβύκης τε καὶ
pſalterij ⁊ ſymphonie ⁊ oĩs gñis muſicoꝝ
ψαλτηρίου καὶ συμφωνίας καὶ παντὸς γένους μουσικῶν
⁊ nõ cadens adorauerit imaginẽ aureã:
καὶ μὴ πεσὼν προσκυνήσῃ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ,
immittetur in fornacẽ ignis ardentẽ. B
ἐμβληθήσεται εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην.

ſunt viri iudei quos cōſtituiſti ſup opa
εἰσὶν ἄνδρες ἰουδαῖοι οὓς κατέστησας ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς
regiōis babylonis ſidrach miſac abdenago: vi=
χώρας βαβυλῶνος σεδρὰχ μισὰκ ἀβδεναγῶ, οἱ ἄν=
ri illi nō obedierunt decreto tuo: ⁊
δρες ἐκεῖνοι οὐχ ὑπήκουσαν τῷ δόγματί σου, καὶ τοῖς
deos tuos nō colunt: ⁊ imaginē aureā quā
θεοῖς σου οὐ λατρεύουσιν, καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ᾗ
ſtatuiſti nō adorant. tunc nabuchodonoſor in fu
ἔστησας οὐ προσκυνοῦσιν. τότε ναβουχοδονόσωρ ἐν θυ
rore ⁊ ira dixit vt adducerēt ſidrach miſac ⁊ ab=
μῷ καὶ ὀργῇ εἶπεν ἀγαγεῖν τὸν σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβ=
denago. ⁊ adducti ſūt i cōſpectū regis: ⁊ reſ=
δεναγῶ. καὶ ἤχθησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπε
pōdit nabuchodonoſor ⁊ dixit eis: ſi vere ſi=
κρίθη ναβουχοδονόσωρ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰ ἀληθῶς σε
drach miſac ⁊ abdenago deos meos nō coli=
δρὰχ μισὰκ καὶ ἀβδεναγῶ τοῖς θεοῖς μου οὐ λατρεύε
tis imaginē auream nō adoratis? nunc ergo eſto
τε καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ οὐ προσκυνεῖτε; νῦν οὖν ἔχε
te parati vt cum audieritis vocē tu=
τε ἑτοίμως ἵνα ὡς ἂν ἀκούσητε τῆς φωνῆς τῆς σάλ=
be fiſtule q̄ʒ ⁊ cithare ſambuce q̄ʒ ⁊ pſal=
πιγγος σύριγγός τε καὶ κιθάρας σαμβύκης τε καὶ ψαλ
terij ⁊ ſymphonie ⁊ oīs generis muſicoꝝ: ca=
τηρίου καὶ συμφωνίας καὶ παντὸς γένους μουσικῶν, πε
dentes adoretis imaginē quā feci. ſi āt nō ado
σόντες προσκυνήσητε τῇ εἰκόνι ᾗ ἐποίησα. ἐὰν δὲ μὴ προ
raueritis: eadē hora imittemini in fornacē
σκυνήσητε, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐμβληθήσεσθε εἰς τὴν κάμινον
ignis ardentē. ⁊ quis eſt deus q eripiet
τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην. καὶ τίς ἐστιν θεὸς ὃς ἐξελεῖται
vos ex manib⁹ meis? ⁊ rñdit ſidrach mi=
ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν μου; καὶ ἀπεκρίθη σεδρὰχ μι=
ſac ⁊ abdenago dicentes regi nabuchodo=
σὰκ καὶ ἀβδεναγῶ λέγοντες τῷ βασιλεῖ ναβουχοδο=
noſor: nō neceſſe hēmus nos de verbo
νόσωρ, οὐ χρείαν ἔχομεν ἡμεῖς περὶ τοῦ ῥήματος
iſto reſpōdere tibi: eſt .n. de⁹ nr̄ in celis
τούτου ἀποκριθῆναί σοι, ἔστιν γὰρ θεὸς ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς
cui nos ſeruimus: potens eripere nos ex
ᾧ ἡμεῖς λατρεύομεν, δυνατὸς ἐξελέσθαι ἡμᾶς ἐκ τῆς
fornace ignis ardentis: ⁊ ex manib⁹
καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης, καὶ ἐκ τῶν χειρῶν
tuis rex liberabit nos. ⁊ ſi nō: notū tibi
σου βασιλεῦ ῥύσεται ἡμᾶς. καὶ ἐὰν μή, γνωστόν σοι
ſit rex: qꝛ deos tuos nō colimus.
ἔστω βασιλεῦ, ὅτι τοῖς θεοῖς σου οὐ λατρεύομεν.
⁊ imaginē aureā quā ſtatuiſti nō adoramus.
καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ᾗ ἔστησας οὐ προσκυνοῦμεν.
tunc nabuchodonoſor repletus ē furore: ⁊ aſpectus
τότε ναβουχοδονόσωρ ἐπλήσθη θυμοῦ, καὶ ἡ ὄψις τοῦ
C faciei illius īmutat⁹ eſt ſup ſidrach miſac ⁊ ab
προσώπου αὐτοῦ ἠλλοιώθη ἐπὶ σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβ
denago. ⁊ dixit incendere fornacē i ſeptuplum
δεναγῶ. καὶ εἶπεν ἐκκαῦσαι τὴν κάμινον ἑπταπλα
donec in finē ſuccendat. ⁊ viros fortes robore
σίως ἕως οὗ εἰς τέλος ἐκκαῇ. καὶ ἄνδρας ἰσχυροὺς ἰσχύϊ
dixit ligantes ſidrach miſac ⁊ abdena=
εἶπεν πεδήσαντας τὸν σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβδενα
B go immittere in fornacē ignis
γῶ ἐμβαλεῖν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν
καιομένην

Sunt ergo viri iudei quos conſtituiſti ſup opera regionis babylonis ſidrac miſac & abdenago: viri iſti contempſerunt rex decretum tuū. Deos tuos non colunt: & ſtatuam auream quam erexiſti non adorant. Tunc nabuchodonoſor in furore & ira precepit vt adducerentur ſidrac miſac & abdenago qui cōfeſtim adducti ſūt in cōſpectu regis: pnūciāſq; nabuchodonoſor rex ait eis. Vere ne ſidrac miſac & abdenago deos meos non colitis & ſtatuā auream quam conſtitui non adoratis? Nunc ergo ſi eſtis parati: quacunq; hora audieritis ſonitum tube fiſtule cithare ſambuce & pſalterii & ſymphonie: oīſq; generis muſicorū proſternite vos & adorate ſtatuam quam feci: q̄ ſi non adoraueritis eadem hora mittemini in fornacem ignis ardentis. Et quis eſt deus qui eripiet vos de manu mea? Reſpōdētes ſidrac miſac & abdenago dixerunt regi nabuchodonoſor. Non oportet nos de hac re reſpōdere tibi. Ecce enī deus noſter quem colimus poteſt eripere nos de camino ignis ardentis & de manibus tuis o rex liberare. Quod ſi noluerit: notum ſit tibi rex: quia deos tuos non colimus: & ſtatuam auream quam erexiſti non adoramus. Tunc nabuchodonoſor repletus eſt furore: & aſpect⁹ faciei illius immutatus eſt ſup ſidrac miſac & abdenago. Et precepit vt ſuccenderetur fornax ſeptuplum q̄ʒ ſuccendi conſueuerat: & viris fortiſſimis de exercitu ſuo iuſſit vt ligatis pedibus ſidrac miſac & abdenago mitterēt eos i fornacē ignis

איתי גברין יהודאין די מנית יתהון — מנה ית
על עבידת מדינת בבל שדרך — עבד מדן
מישך ועבדנגו גבריא אלך לא — אלה
שמו עליך מלכא טעם לאלהיך — שום
לא פלחין ולצלם דהבא די
הקימת לא סגדין: אדין נבוכדנצר — קום
ברגז וחמא אמר להיתיה לשדרך — יחם אתה
מישך ועבדנגו באדין גבריא
אלך היתיו קדם מלכא: ענה
נבוכדנצר ואמר להון הצדא
שדרך מישך ועבדנגו לאלהי לא
איתיכון פלחין ולצלם דהבא די — אית
הקימת לא סגדין: כען הן איתיכון
עתידין די בעדנא די תשמעון קל — עתד שמע
קרנא משרוקיתא קיתרס שבכא — קול שבך
פסנתרין וסומפניה וכל זני זמרא
תפלון ותסגדון לצלמא די עבדת — נפל סגד
והן לא תסגדון בה שעתא — רמה
תתרמון לגוא אתון נורא יקדתא — גוה אתן
ומן הוא אלה די ישיזבנכון מן — שזב
ידי: ענו שדרך מישך ועבדנגו — ענה
ואמרין למלכא נבוכדנצר לא
חשחין אנחנא על דנה פתגם
להתבותך: הן איתי אלהנא די — תוב
אנחנא פלחין יכל לשיזבותנא
מן אתון נורא יקדתא ומן ידך
מלכא ישיזב: והן לא ידיע להוא — ידע הוה
לך מלכא די לאלהיך לא איתנא
פלחין ולצלם דהבא די הקימת לא — קום
נסגד: באדין נבוכדנצר התמלי — סגד מלא
חמא וצלם אנפוהי אשתני על — יחם שנה
שדרך מישך ועבדנגו ענה ואמר
למזא לאתונא חד שבעה על די — מזה
חזה למזיה: ולגברין גברי חיל די
בחילה אמר לכפתא לשדרך
מישך ועבדנגו למרמא לאתון נורא — רמה

יָקִידְתָּא׃ בֵּאדַיִן גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ כְּפִתוּ יְקַד אֱלָה
בְּסַרְבָּלֵיהוֹן פַּטִּישֵׁיהוֹן וְכַרְבְּלָתְהוֹן
וּלְבֻשֵׁיהוֹן וּרְמִיו לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא רָמָה
יָקִדְתָּא׃ כָּל קֳבֵל דְּנָה מִן דִּי מִלַּת מָלַל
מַלְכָּא מַחְצְפָה וְאַתּוּנָא אֵזֵה יַתִּירָה חֲצַף אַתּוּן
גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ דִּי הַסִּקוּ לְשַׁדְרַךְ מְזָה נְסַק
מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ קַטִּל הִמּוֹן שְׁבִיבָא קְטַל שָׁבַב
דִּי נוּרָא׃ וְגֻבְרַיָּא אִלֵּךְ תְּלָתֵּיהוֹן
שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ נְפַלוּ
לְגוֹא אַתּוּן נוּרָא יָקִדְתָּא מְכַפְּתִין׃ כְּפַת

ꝛ deambulabant in medio flāme lau
καὶ περιεπάτουν ἐν μέσω τῆς φλογὸς ὑμ
dātes deū ꝛ bn̄dicentes domi
νοῦντες τὸν θεὸν καὶ εὐλογοῦντες τὸν κύρι
nū. ꝛ ſtans azarias orauit ſic.
ον. καὶ συςὰς ἀζαρίας προσηύξατο οὕτως.
ꝛ aperiens os ſuū in medio
καὶ ἀνοίξας τὸ ςόμα αὐτοῦ ἐν μέσω τοῦ
ignis dixit. bn̄dictus es dn̄e deꝰ
πυρὸς εἶπεν. εὐλογητὸς εἶ κύριος ὁ θεὸς
pr̄m nr̄oꝝ laudabile ꝛ gl̄ifica-
τῶν πατέρων ἡμῶν αἰνετὸν καὶ δεδοξασ-
tum nomē tuū in ſecula. qꝛ
μένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας. ὅτι
iuſtus es in oībus q̄ feciſti nobis:
δίκαιος εἶ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησας ἡμῖν,
ꝛ vniuerſa opa tua vera ꝛ recte
καὶ πάντα τὰ ἔργα σου ἀληθινὰ καὶ εὐθεῖ-
vie tue: ꝛ oīa iudicia tua
αι αἱ ὁδοί σου, καὶ πᾶσαι αἱ κρίσεις σου
vera: ꝛ iudicia veritatis feciſti:
ἀληθεῖς, καὶ κρίματα ἀληθείας ἐποίησας,
iuxta oīa q̄ induxiſti nobis: ꝛ ſup
κατὰ πάντα ἃ ἐπήγαγες ἡμῖν, καὶ ἐπὶ
ciuitatē ſctām pr̄m no
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν τὴν τῶν πατέρων ἡ-
ſtroꝝ hieruſalem. qꝛ in veritate ꝛ iudi
μῶν ἱερουσαλήμ. ὅτι ἐν ἀληθείᾳ καὶ κρί
cio induxiſti hec omnia ſup nos
σει ἐπήγαγες ταῦτα πάντα ἐφ᾽ ἡμᾶς
ppt̄ peccata nr̄a: qꝛ peccauimꝰ
διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ὅτι ἡμάρτομεν
ꝛ iniq̄ egimꝰ recedentes a te. ꝛ
καὶ ἠνομήσαμεν ἀποςάντες ἀπὸ σοῦ. καὶ
deliquimus in oibus ꝛ mandata
ἐξημάρτομεν ἐν πᾶσιν καὶ τῶν ἐντολῶν
tua nō audiuimꝰ. neq̄ obſeruauimꝰ neq̄
σου οὐκ ἠκούσαμεν. οὐδὲ συνετηρήσαμεν οὐδὲ
fecimus ſicut p̄ceperas nobis vt bn̄ nobis
ἐποιήσαμεν καθὼς ἐνετείλω ἡμῖν ἵνα εὖ ἡμῖν
ſit. ꝛ oīa q̄cūq̄ iduxiſti nobis ꝛ
γένηται. καὶ πάντα ὅσα ἐπήγαγες ἡμῖν καὶ
vniuerſa q̄cūq̄ feciſti nobis: in vero iudicio
πάντα ὅσα ἐποίησας ἡμῖν, ἐν ἀληθινῇ κρίσει
feciſti: ꝛ tradidiſti nos in manus
ἐποίησας, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας
īimicoꝝ iniq̄ꝝ inimiciſſimoꝝ apoſtataꝝ ꝛ re-
ἐχθρῶν ἀνόμων ἐχθίςων ἀποςατῶν καὶ βα
gi iniquo ꝛ peſſimo vltra oēm
σιλεῖ ἀδίκω καὶ πονηροτάτω παρὰ πᾶσαν
terrā. ꝛ nūc nō eſt nobis apire os. cō
τὴν γῆν. καὶ νῦν οὐκ ἔςιν ἡμῖν ἀνοῖξαι τὸ ςόμα. αἰ

[g]ardentis. Et[t] cōfeſtim[u] viri[x] illi[y] vincti ∞∞∞∞ [z]cum brachis ſuis[a] & tiaris[b] & calciamentis ∞∞ [c]& veſtibus[d] miſſi ſunt[e] in mediū[f] fornacis[g] ignis ∞ [h]ardentis.[m] Nam[o] iuſſio ∞∞∞∞ [p]regis[q] vrgebat.[r] Fornax autē[s] ſucceſa erat[t] nimis. Porro[u] viros[x] illos[y] qui [z]miſerant[a] ſidrac ∞∞ [b]miſac[c] & abdenago[e] interfecit[g] flamma ∞∞ [i]ignis.[k] Viri autē[l] hi[m] tres id eſt ∞∞∞∞ [n]ſidrac[o] miſac[p] & abdenago[r] ceciderunt[s] in medio [t]camini[u] ignis[x] ardentis [y]colligati.

Que ſequuntur in hebreis voluminibus non repperi. Et ambulabāt in medio flāme laudantes deum & benedicentes domino. Stans autem azarias orauit ſic. Aperienſq̄ os ſuū in medio ignis ait. Benedictus es dn̄e deus patrum noſtroꝝ: & laudabile & glorioſum nomen tuū in ſecula: quia iuſtus es in omnibus que feciſti nobis: & vniuerſa opera tua vera: & vie tue recte: & omnia iudicia tua vera. Iudicia enim vera feciſti iuxta omnia que induxiſti ſuper nos & ſuper ciuitatem ſanctam patrum noſtrorū hieruſalem: quia in veritate & in iudicio induxiſti omnia hec propter peccata noſtra. Peccauimus enim & inique egimus recedentes a te: & deliquimus in omnibus: & precepta tua non audiuimus: nec obſeruauimus nec fecimus ſicut preceperas nobis vt bene nobis eſſet. Omnia ergo que induxiſti ſup nos: & vniuerſa que feciſti nobis in vero iudicio feciſti: & tradidiſti nos in manibus inimicorum noſtrorū iniquorū & peſſimorū preuaricatorūq̄ & regi iniuſto & peſſimo vltra omnē terram. Et nunc nō poſſumus aperire os. Confuſio & opprobriū facti ſumus ſeruis tuis; & his qui colebāt te. Ne q̄ſumus tradas nos in ppetuū ppter nomē tuū: & ne diſſipes teſtamentū tuū: neq̄ auferas miſericordiā tuā a nobis ppter abraā dilectū tuū & iſaac ſuū tuū & iſrael ſanctū tuū: qbꝰ locutꝰ es pollicēs q̄ multiplicares ſemen eoꝝ ſicut ſtellas celi: & ſicut arenā q̄ eſt in littore maris: qa dn̄e imminuti ſumꝰ pluſq̄ oēs gentes: ſumuſq̄ hūiles in vniuerſa terra hodie ppter pctā nr̄a. Et nō eſt in tp̄e hoc princeps & dux & ppheta: neq̄ holocauſtū neq̄ ſacrificiū neq̄ oblatio neq̄ incenſū neq̄ locus primitiarū corā te vt poſſimꝰ inuenire miam tuā: ſed in aīo cōtrito & ſpū humilitatis ſuſcipiamur. Sicut in holocauſto arietū & taurorū: & ſicut in milibus agnoꝝ pinguiū: ſic fiat ſacrificiū nr̄m in cōſpectu tuo hodie vt placeat tibi: quoniā non eſt cōfuſio cōfidentibus in te. Et nūc ſeqmur te in toto corde & timemꝰ te & q̄rimus faciē tuā. Ne cōfundas nos: ſed fac nobiſcū

ardentem. tunc viri illi ligati ſunt cū
καιομένην. τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ἐπεδήθησαν σὺν
ſarabalis ſuis ꝛ tiaris ꝛ ocreis
τοῖς σαραβάλοις αὐτῶν καὶ τιάραις καὶ περικνημῖ
ꝛ indumentis ſuis. ꝛ miſſi ſunt in mediū
σι καὶ ἐνδύμασιν αὐτῶν. καὶ ἐβλήθησαν εἰς μέσον
fornacis ignis ardētis qm̄ verbū re-
τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης ἐπεὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βα
gis p̄ualuit. ꝛ fornax incēſa ē ſupra mo-
σιλέως ὑπερίσχυσε. καὶ ἡ κάμινος ἐξεκαύθη ὑπερεκπε-
dum ſeptupliciter. ꝛ tres iſti ſidrach mi
ρισσοῦ ἑπταπλασίως. καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι σεδράχ μι
ſac ꝛ abdenago ceciderūt in medio fornacis
σὰκ καὶ ἀβδεναγὼ ἔπεσον ἐν μέσω τῆς καμίνου
ignis ardentis colligati.
τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης πεπεδημένοι ∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞

fuſio ꝛ opprobriū facti ſumꝰ ſeruis tuis
χύνη καὶ ὄνειδος ἐγενήθημεν τοῖς δούλοις σου
ꝛ colentibus te. ne tradas
καὶ τοῖς σεβομένοις σε. μὴ δὴ παραδῷς
nos in finē ppter nomē tuū: ꝛ ne diſſi-
ἡμᾶς εἰς τέλος διὰ τὸ ὄνομά σου, καὶ μὴ διασκε-
pes teſtamētū tuū: ꝛ ne auferas
δάσῃς τὴν διαθήκην σου, καὶ μὴ ἀποςήσῃς τὸ
miam tuā a nobis: ppt̄ abraam dile
ἔλεός σου ἀφ᾽ ἡμῶν, διὰ ἀβραὰμ τὸν ἠγαπη-
ctum a te. ꝛ ppt̄ iſaac ſeruū tuū
μένον ὑπὸ σοῦ. καὶ διὰ ἰσαὰκ τὸν δοῦλόν σου
ꝛ iſrael ſctm̄ tuū qbꝰ locutꝰ es ad
καὶ ἰσραὴλ τὸν ἅγιόν σου οἷς ἐλάλησας πρὸς 3.Re. 8.c.
eos dicēs: vt mltiplicares ſemen eoꝝ ſicut
αὐτοὺς λέγων, πληθῦναι τὸ σπέρμα αὐτῶν ὡς
ſtellas celi ꝛ ſic arenā q̄ iuxta
τὰ ἄςρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ
labium maris. qꝛ dn̄e iminuti
τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. ὅτι δέσποτα ἐσμι-
ſumus vltra oēs gētes: ꝛ ſumꝰ hu D
κρύνθημεν παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐσμὲν τα
miles in vniuerſa t̄ra hodie ppter pecca-
πεινοὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ σήμερον διὰ τὰς ἁμαρ-
ta nr̄a. ꝛ nō eſt in tp̄e iſto p̄n
τίας ἡμῶν. καὶ οὐκ ἔςιν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἄρ
ceps ꝛ ppheta ꝛ dux: neq̄ holo-
χων καὶ προφήτης καὶ ἡγούμενος, οὐδὲ ὁλοκαύ
cauſtū neq̄ ſacrificiū neq̄ oblatio neq̄ incen-
τωσις οὐδὲ θυσία οὐδὲ προσφορὰ οὐδὲ θυμία
ſum: nō locus vt p̄mitias offeramꝰ corā te ꝛ F
μα, οὐ τόπος τοῦ καρπῶσαι ἐνώπιόν σου καὶ
iueniamꝰ miāꝫ tuā: ſed in aīa contrita
εὑρεῖν ἔλεός σου, ἀλλ᾽ ἐν ψυχῇ συντετριμμένῃ
ꝛ ſpiritu humilitatis ſuſcipiamur
καὶ πνεύματι ταπεινώσεως προσδεχθείη-
ſicut in holocauſtis arietū ꝛ tauroꝝ
μεν ὡς ἐν ὁλοκαυτώμασιν κριῶν καὶ ταύρων
ꝛ ſicut in milibus āgnoꝝ pinguiū. ſic
καὶ ὡς ἐν μυριάσιν ἀρνῶν πιόνων. οὕ-
fiat ſacrificiū nr̄m i cōſpectu tuo ho
τως γενέσθω ἡ θυσία ἡμῶν ἐνώπιόν σου σή
die ꝛ impleat poſt te: qꝛ nō
μερον καὶ ἐκτελέσαι ὄπισθέν σου, ὅτι οὐκ
eſt cōfuſio cōfidentibꝰ in te. ꝛ nūc
ἔςιν αἰσχύνη τοῖς πεποιθόσιν ἐπὶ σοί. καὶ νῦν
ſeqmur te in toto corde: ꝛ time
ἐξακολουθοῦμέν σοι ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, καὶ φοβού
mꝰ te ꝛ q̄rimus faciem tuā: ne
μεθά σε καὶ ζητοῦμεν τὸ πρόσωπόν σου. μὴ
cōfundas nos: ſed fac nobiſcū
καταισχύνῃς ἡμᾶς ἀλλὰ ποίησον μεθ᾽ ἡμῶν

© Biblioteca Nacional de España

ſcõm mãſuetudinẽ tuã: ⁊ ſcõm mĩtitu
κατὰ τὴν ἐπιεικίαν σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆ
dinẽ miẽ tuẽ. ⁊ crue nos ſecũ
θος τοῦ ἐλέους σου. καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς κα=
dũ mirabilia tua: ⁊ da glãm
τὰ τὰ θαυμάσιά σου, καὶ δὸς δόξαν τῷ
nomini tuo dñe. ⁊ cõfundantur
ὀνόματί σου κύριε. καὶ ἐντραπείησαν
E oẽs q̃ oſtendunt ſeruis tuis
πάντες οἱ ἐνδεικνύμενοι τοῖς δούλοις σου
mala ⁊ confundantur ab oĩ
κακὰ καὶ καταισχυνθείησαν ἀπὸ πάσης
potentia: ⁊ robur eoꝝ cõteratur.
δυναστείας, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν συντριβείη.
⁊ ſciant q꞉ tu es dñs de⁹ ſo=
καὶ γνώτωσαν ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς μό
lus ⁊ glĩoſus ſup oẽm orbẽ terraꝝ. ⁊ nõ
νος καὶ ἔνδοξος ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην. καὶ οὐ
ceſſabãt q̃ miſerant eos miniſtri
διέλιπον οἱ ἐμβάλλοντες αὐτοὺς ὑπηρέται
regis ſuccendẽtes fornacẽ naph
τοῦ βασιλέως καίοντες τὴν κάμινον νάφ=
tha ⁊ pice ⁊ ſtuppa ⁊ malcolis
θαν καὶ πίσσαν καὶ στιππύον καὶ κληματίδα
⁊ effundebat flãma ſup fornacẽ
καὶ διεχεῖτο ἡ φλὸξ ἐπάνω τῆς καμίνου
in cubitos .49. ⁊ erupit ⁊ incẽ
ἐπὶ πήχεις .μθ΄. καὶ διώδευσεν καὶ ἐνε=
dit q̃s reperit circa fornacẽ
πύρισεν οὓς εὗρεν περὶ τὴν κάμινον τῶν
chaldeoꝝ. at angelus dñi cõdeſcen
χαλδαίων. ὁ δὲ ἄγγελος κυρίου συγκατέ
dit cũ his qui circa azariam in forna
βη ἅμα τοῖς περὶ τὸν ἀζαρίαν εἰς τὴν κά=
cẽm: ⁊ excuſſit flãmã ignis
μινον, καὶ ἐξετίναξεν τὴν φλόγα τοῦ πυ=
de fornace: ⁊ fecit
ρὸς ἐκ τῆς καμίνου, καὶ ἐποίησεν τὸ
mediũ fornacis: q̃ſi ſpirit⁹ roris
μέσον τῆς καμίνου, ὡς πνεῦμα δρόσου
D ſibilans ⁊ nõ tetigit eos omni
διασυρίζον καὶ οὐχ ἥψατο αὐτῶν τὸ καθό=
no ignis ⁊ non cõtriſtauit neq꞉ cõtur=
λου τὸ πῦρ καὶ οὐκ ἐλύπησεν οὐδὲ παρη=
bauit eos tunc tres q̃ſi ex vno
νώχλησεν αὐτούς τότε οἱ τρεῖς ὡς ἐξ ἑνὸς
ore laudabãt ⁊ bñdicebãt ⁊ glĩfica
στόματος ὕμνουν καὶ ηὐλόγουν καὶ ἐδόξα=
bãt deũ in fornace dicẽtes. bñdi
ζον τὸν θεὸν ἐν τῇ καμίνῳ λέγοντες. εὐλο
F ctus es dñe deus pŕm nr̃oꝝ:
γητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν,
⁊ laudabilis ⁊ ſupexaltatus in ſe=
καὶ αἰνετὸς καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς αἰ
cula: ⁊ benedictum nomẽ glo
ῶνας, καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δό
rie tue ſctm̃ ⁊ ſuplaudabile ⁊ ſup
ξης σου τὸ ἅγιον καὶ ὑπεραινετὸν καὶ ὑπε
exaltatum in ſecula. bñdictus
ρυψούμενον εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογημένος
es in tẽplo ſctẽ glĩe tue ⁊ ſup
εἶ ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας δόξης σου καὶ ὑπερύ
laudabil̃ ⁊ ſupglorioſ⁹ in ſecula.
μνητος καὶ ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας.
benedictus es q̃ itueris abyſſos
εὐλογημένος εἶ ὁ βλέπων ἀβύσσους
ſedens ſup cherubim: ⁊ ſup
καθήμενος ἐπὶ χερουβείμ, καὶ ὑπε=
laudabil̃ ⁊ ſupexaltatus in
ρύμνητος καὶ ὑπερυψούμενος εἰς τοὺς
ſecula. benedictus es in throno glĩe
αἰῶνας. εὐλογημένος εἶ ἐπὶ θρόνου δόξης

iuxta manſuetudinem tuam:& ſecun
dum multitudinem miſericordie tue.
Et erue nos in mirabilibus tuis:& da
gloriam nomini tuo dñe:& confundã
tur omnes qui oſtendunt ſeruis tuis
mala. Confundantur in omnipotẽtia
tua:& robur eorũ conteratur:& ſciant
quia tu es domin⁹ deus ſolus & glorio
ſus ſup orbem terrarum. Et non ceſſa
bant qui miſerant eos miniſtri regis
ſuccendere fornacem napta et ſtuppa
& pice & malleolis:& effundebatur flã
ma ſuper fornacem cubitis quadragin
ta nouẽ:& erupit & incendit quos rep
perit iuxta fornacẽ de chaldeis. Ange
lus autem dñi deſcendit cum azaria &
ſociis eius in fornacem. Et excuſſit flã
mã ignis de fornace: & fecit medium
fornacis quaſi ventum roris flantem:
& non tetigit eos omnino ignis neq꞉
contriſtauit nec quicq꞉ moleſtie intu=
lit. Tunc hi tres quaſi ex vno ore lau=
dabãt & glorificabant & benedicebãt
deum in fornace dicentes. Benedictus
es domine deus patrum noſtrorum:
& laudabilis & glorioſus & ſuperexalta
tus in ſecula. Et benedictum nomen
glorie tue ſanctum & laudabile & ſup
exaltatum in omnibus ſeculis. Benedi
ctus es in templo ſancto glorie tue:
& ſuperlaudabilis & ſupergloriosus in
ſecula. Benedictus es in throno regni
tui: & ſuperlaudabilis & ſuperexalta=
tus in ſecula. Benedictus es qui intue
ris abyſſos & ſedes ſuper cherubim:&
laudabilis & ſuperexaltatus in ſecula.
Benedictus es in firmamento celi: &
laudabilis & glorioſus in ſecula. Bene
dicite omnia opera dñi domino:lauda
te & ſeperexaltate eum in ſecula. Be=
nedicite angeli domini dño: laudate
& ſuperexaltate eũ in ſecula. Benedici
te celi domino:laudate &c̃. Benedicite
aque oĩes que ſuper celos ſunt dño:
lauda. Benedicite omnes virtutes dñi
domino: lauda. Benedicite ſol & luna
domino: lauda. Benedicite ſtelle celi
domino:laudate. Benedicite imber &
ros domino:lauda. Benedicite omnis
ſpiritus dei domino:lauda. Benedicite
ignis & eſtus domino:lauda. Benedi=
cite frigus & eſtas domino: laudate.
Benedicite glacies & niues dño:lauda.
Benedicite noctes & dies dño:laudate.
Benedicite lux & tenebres dño:lauda.
Benedicite fulgura & nubes domino:
laudate & ſuperexaltate eum in ſecula.
Benedicat terra dominum: laudet &
ſuperexaltet eum in ſecula. Benedicite
montes & colles domino: laudate &
ſuperexaltate eum in ſecula. Benedi=
cite vniuerſa germinantia in terra do
mino:laudate & ſuperexaltate eum in
ſecula.

regni tui ⁊ laudabilis ⁊
τῆς βασιλείας σου καὶ ὑπερύμνητος καὶ
ſupglĩoſus in ſecula. benedi=
ὑπερένδοξος εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογη=
ctus es in firmamẽto celi: ⁊
μένος εἶ ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ſuplaudabil̃ ⁊ glĩficatus in
ὑπερύμνητος καὶ δεδοξασμένος εἰς τοὺς
ſecula. benedicite oĩa opa do
αἰῶνας. εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα κυ
mini dñm laudate ⁊ ſupexaltate
ρίου τὸν κύριον ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε
eum in ſecula. bñdicite ange
αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε ἄγγε
li dñi dño: laudate ⁊ ſuper
λοι κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπε=
exaltate eũ in ſecula. bñdicite
ρυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖ
te celi dño: laudate ⁊ ſupex=
τε οὐρανοὶ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυ
altate eũ in ſecula. bñdicite
ψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε
aque oẽs q̃ ſup celũ
ὕδατα πάντα τὰ ὑπεράνω τοῦ οὐρανοῦ
dñm: laudate ⁊ ſupexaltate e=
τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐ=
um in ſecula. bñdicite oẽs
τὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε πᾶσαι
virtutes dñi dño: laudate ⁊
αἱ δυνάμεις κυρίου τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ
ſupexaltate eum in ſecula. bñdi
ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλο
cite ſol ⁊ luna dño: lauda=
γεῖτε ἥλιος καὶ σελήνη τὸν κύριον, ὑμνεῖ
te ⁊ ſupexaltate eum. bñdicite ſtelle
τε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτόν. εὐλογεῖτε ἄστρα
celi dño. lau. ⁊ ſup. eũ.
τοῦ οὐρανοῦ τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐ
in. bñdicite imber ⁊
τὸν εἰς τούς. εὐλογεῖτε πᾶς ὄμβρος καὶ
ros dñm lau. ⁊ ſup. bñdicite
δρόσος τὸν κύριον ὑμ. καὶ ὑπ. εὐλογεῖτε
oẽs ſpũs dño. lau. ⁊ ſup.
πάντα τὰ πνεύματα τὸν κύριον ὑμ. καὶ ὑπ.
bñdicite ignis ⁊ eſtus dñm lau.
εὐλογεῖτε πῦρ καὶ καῦμα τὸν κύριον. ὑμ.
⁊ ſup. eũ in ſecula. bñdicite
καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε
frigus ⁊ eſtus dño. lau. ⁊ ſup.
ψῦχος καὶ καύσων τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ.
eũ in ſecula bñdicite rores ⁊ pruĩ
αὐ. εἰς τοὺς αἰῶ. εὐλογεῖτε δρόσοι καὶ νι=
ne dño.lau ⁊ ſup. eũ in ſecu.
φετοὶ τὸν κν̄. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ.
bñdicite noctes ⁊ dies dño lau.
εὐλογεῖτε νύκτες καὶ ἡμέραι τὸν κύριον. ὑμ.
⁊ ſup. eũ in ſecula. bñdicite lux ⁊
καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ. εὐλογεῖτε φῶς καὶ
tenebre dño lau. ⁊ ſup. eũ in.
σκότος τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν. εἰς τούς.
bñdicite gelu frigus dño lau. ⁊
εὐλογεῖτε πάγος καὶ ψῦχος τὸν κν̄. ὑμ. καὶ
ſup. bñdi. glacies ⁊ niues dño. lau.
ὑπ. εὐλο. πάχναι καὶ χιόνες τὸν κν̄. ὑμ.
⁊ ſup. bene. fulgura ⁊ nubes dño.
καὶ ὑπ. εὐλο. ἀστραπαὶ καὶ νεφέλαι τὸν κν̄.
lau. ⁊ ſup bñdicat terra dño.lau. ⁊
ὑμ. καὶ ὑπ. εὐλογείτω ἡ γῆ τὸν κν̄. ὑμ. καὶ
ſup. bñ. mõtes ⁊ colles dño.lau. ⁊ ſup.
ὑπ. εὐλο. ὄρη καὶ βουνοὶ τὸν κν̄. ὑμ. καὶ ὑπ.
bñdicite. vniuerſa germinãtia i terra dño.
εὐλογεῖ. πάντα τὰ φυόμενα ἐν τῇ γῇ τὸν κν̄.

© Biblioteca Nacional de España

bñdicite fontes dño: laudate ⁊
εὐλογεῖτε αἱ πηγαὶ τὸν κύριον, ὑμνεῖτε καὶ
ſuperaltate cum in ſecula. bñdicite ma
ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶ. εὐλογεῖτε θά
ria ⁊ flumina dño. lau. ⁊ ſu.
λασσαι καὶ ποταμοὶ τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ.
eũ in ſecula. bñdicite cete ⁊ oĩa
αὐ. εἰς τοὺς αἰῶ. εὐλογεῖτε κήτη καὶ πάντα
q̃ mouent̃ in aquis dño. lau.
τὰ κινούμενα ἐν τοῖς ὕδασι τὸν κύριον. ὑμ.
⁊ ſup. eũ in ſe. benedicite oẽs
καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰ. εὐλογεῖτε πάντα
volucres celi dño. lau. ⁊ ſup
τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ τὸν κύ. ὑμνεῖ. καὶ ὑπ.
bñdicite beſtie ⁊ oĩa pecora
εὐλογεῖτε τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη τὸν
dño. lau. ⁊ ſup. bñdicite filij ho-
κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. εὐλογεῖτε υἱοὶ τῶν ἀν
minũ dño. lau. ⁊ ſup eũ in
θρώπων τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς
ſecula. benedicite iſrael dño. lau.
αἰῶνας. εὐλογεῖτε ἰσραὴλ τὸν κύριον. ὑμ.
⁊ ſup. eũ in ſecula. benedicite ſa
καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε ἱε
c̃dotes dñi dño. lau. ⁊ ſup. eũ in
ρεῖς κυρίου τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς
ſecula. bñdicite ſerui dñi
τοὺς αἰῶνας. εὐλογεῖτε δοῦλοι κυρίου τὸν

אדין נבוכדנצר מלכא תוה וקם — קום
בהתבהלה ענה ואמר להדברוהי — בהל דבר
הלא גברין תלתא רמינא לגוא — רמה
נורא מכפתין ענין ואמרין למלכא — ענה
יציבא מלכא: ענה ואמר הא אנה — יצב
חזה גברין ארבעה שרין מהלכין בגו — רבע שרא
נורא וחבל לא איתי בהון ורוה — הלך
די רביעיא דמה לבר אלהין:
באדין קרב נבוכדנצר לתרע אתון
נורא יקדתא ענה ואמר שדרך
מישך ועבד נגו עבדוהי די אלהא
עליא פקו ואתו באדין נפקין — עלה נפק
שדרך מישך ועבד נגו מן גוא נורא: — אתא
ומתכנשין אחשדרפניא סגניא — כנש
ופחותא והדברי מלכא חזין לגבריא — פחה דבר
אלך די לא שלט נורא בגשמהון — חזה אלה
ושער ראשהון לא התחרך — חרך
וסרבליהון לא שנו וריח נור לא — שנה
עדת בהון: ענה נבוכדנצר ואמר — עדה
בריך אלההון די שדרך מישך — ברך
ועבד נגו די שלח מלאכה ושיזב — לאך שזב
לעבדוהי די התרחצו עלוהי ומלת — רחץ מלל

Benedicite fontes dño: laudate & ſup exaltate eũ in ſcl'a. Benedicite maria & flumina dño: lau. Bñdicite cete & oĩa que mouentur in aquis domio: lauda. Benedicite oẽs volucres celi domino: lauda. Benedicte oẽs beſtie & pecora dño: lauda. Benedicite filii hominũ do mino: lauda. Benedicat iſrael dñm: lau det & ſupexaltet eũ in ſecula. Benedite ſacerdotes dñi dño: lauda. Benedicite ſerui dñi dño: lauda. Benedicite ſpi ritus & anime iuſtorũ dño: lauda. Be nedicite ſancti & humiles corde dño. Benedicite anania azaria miſael dño: laudate & ſuperexaltate eum in ſecula. Qui eruit nos de inferno: & ſaluos fe cit de manu mortis & liberauit nos de medio ardentis flamme: & de medio ignis eruit nos. Confitemini domino quoniã bonus: quoniã in ſeculũ miſe ricordia eius. Benedicite omnes reli gioſi domino deo deorũ: laudate & cõ fitemini ei quia in omnia ſecula miſe ricordia eius. Hucuſq; in hebreo non habetur: & que poſuimus de theodotionis editione tranſlata ſunt.

Tunc nabuchodonoſor rex obſtupuit & ſurrexit propere & ait optima tibus ſuis. Nonne tres viros miſi mus in medio ignis cõpeditos. Qui re ſpondẽtes regi dixerũt. Vere rex. Reſpõdit rex & ait. Ecce ego video quattuor viros ſolu tos & ambulantes in me dio ignis: & nihil cor ruptionis in eis eſt: & ſpecies quarti ſimilis filio dei. Tunc acceſſit rex nabu chodonoſor ad oſtiũ for nacis ignis ardẽtis & ait. Sidrac miſac & abdenago ſerui dei excelſi: egredimini & venite. Statimq; egreſſi ſunt ſidrac miſac & abde nago de medio ignis. Et congregati ſatrape magiſtratus & iudices & potentes re gis contẽplabãtur viros illos: qm̃ nihil poteſta tis habuiſſet ignis in cor poribus eoꝝ: & capillus capitis eoꝝ nõ eſſet adu ſtus: & ſaraballa eorũ nõ fuiſſent ĩmutata: & odor ignis nõ trãſiſſet p eos. Et erumpẽs nabuchodo noſor ait. Bñdictus de9 eorũ ſidrac videlicet mi ſac & abdenago qui mi ſit angelũ ſuum & eruit ſeruos ſuos qui crede runt in eum: & verbum

dño. lau. ⁊ ſup. eũ in ſecula.
κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
bñdicite ſpũs ⁊ aĩe iuſtoꝝ
εὐλογεῖτε πνεύματα καὶ ψυχαὶ δικαίων
dño. lau. ⁊ ſup. bñdicite ſancti ⁊
τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ. εὐλογεῖτε ὅσιοι καὶ
humiles corde dño. lau ⁊ ſup.
ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ τὸν κύριον. ὑμ. καὶ ὑπ.
bñdicite anania azaria miſael dño.
εὐλογεῖτε ἀνανία ἀζαρία μισαὴλ τὸν κύριον.
lau. ⁊ ſuperaltate eũ in ſecula.
ὑμνεῖ. καὶ ὑπερυψοῦ. αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.
q2 liberauit nos de iferno ⁊ ſaluauit nos
ὅτι ἐξείλετο ἡμᾶς ἐξ ᾅδου καὶ ἔσωσεν ἡμᾶς
de manu mortis. ⁊ liberauit nos de
ἐκ χειρὸς θανάτου. καὶ ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ
fornace media ardentis ꝑflãme. ⁊ de me
καμίνου μέσης καιομένης φλογός. καὶ ἐκ μέ
dio ignis eruit nos. cõfitemini
σου πυρὸς ἐρρύσατο ἡμᾶς. ἐξομολογεῖσθε τῷ
dño qm̃ bon9 qm̃ in ſclm̃ mia ei9.
κῶ ὅτι χρηστὸς ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
bñdicite oẽs colentes dñm
εὐλογεῖτε πάντες οἱ σεβόμενοι τὸν κύ. τὸν
deo deoꝝ. laudate ⁊ cõfitemini: q2
θεὸν τῶν θεῶν. ὑμνεῖτε καὶ ἐξομολογεῖσθε, ὅτι
in omnia ſecula mia eius.
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τὸ ἔλεος αὐτοῦ.
⁊ nabuchodonoſor audiuit laudantes eos ⁊ admi
Καὶ ναβουχοδονόσωρ ἤκουσεν ὑμνούντων αὐτῶν καὶ ἐθαύ
rat9 eſt: ⁊ ſurrexit in feſtiatiõe ⁊ ait optimatib9 A
μασεν, καὶ ἐξανέστη ἐν σπουδῇ, καὶ εἶπε τοῖς μεγιστᾶσιν
ſuis: nõne viros tres iniecimus in mediũ i-
αὐτοῦ, οὐχὶ ἄνδρας τρεῖς ἐνεβάλομεν εἰς μέσον τοῦ πυ G
gnis compeditos: ⁊ dixerũt regi: vere rex.
ρὸς πεπεδημένους, καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ, ἀληθῶς βασι
⁊ dixit rex: hic ego video viros q̃ttuor
λεῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, ὧδε ἐγὼ ὁρῶ ἄνδρας τέσσαρας
ſolutos ⁊ ãbulantes in medio ignis. ⁊ cor-
λελυμένους καὶ περιπατοῦντας ἐν μέσῳ τοῦ πυρός. καὶ δια
ruptio nõ eſt in eis. ⁊ viſio quarti ſimilis
φθορὰ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς. καὶ ἡ ὅρασις τοῦ τετάρτου ὁμοία
filio dei. tunc acceſſit nabuchodonoſor ad oſtiũ
υἱῷ θεοῦ. τότε προσῆλθεν ναβουχοδονόσωρ πρὸς τὴν θύραν
fornacis ignis ardentis: ⁊ ait: ſidrach mi
τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης, καὶ εἶπεν, σεδρὰχ μι
ſac abdenago: ſerui dei altiſſimi: egre
σὰκ ἀβδεναγῶ, οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ἐξέλ
dimini ⁊ venite foras. ⁊ egreſſi ſũt ſidrach miſac ⁊ ab
θετε καὶ δεῦτε ἔξω. καὶ ἐξῆλθον σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβ
denago de medio ignis. ⁊ cõgregant̃ ſa-
δεναγῶ ἐκ μέσου τοῦ πυρός. καὶ συνάγονται οἱ σα
trape ⁊ magiſtrat9 ⁊ toparche ⁊ poten-
τράπαι καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ τοπάρχαι καὶ οἱ δυνά-
tes regis. ⁊ cõtẽplabãt viros. q2 nõ
σται τοῦ βασιλέως. καὶ ἐθεώρουν τοὺς ἄνδρας, ὅτι οὐκ
dñatus eſt ignis corporis eoꝝ. ⁊ capill9
ἐκυρίευσεν τὸ πῦρ τοῦ σώματος αὐτῶν. καὶ ἡ θρὶξ
capitis eoꝝ non ẽ iflãmatus: ⁊ ſarabala
τῆς κεφαλῆς αὐτῶν οὐκ ἐφλογίσθη, καὶ τὰ σαράβαλα
eoꝝ nõ ſũt mutata: ⁊ odor ignis non fuit i eis. ⁊
αὐτῶν οὐκ ἠλλοιώθη, καὶ ὀσμὴ πυρὸς οὐκ ἦν αὐτοῖς. καὶ
adorauit in cõſpectu eoꝝ rex
προσεκύνησεν ἐνώπιον αὐτῶν ὁ βασιλεὺς τῷ
dñm. ⁊ rñdit nabuchodonoſor rex
κυρίῳ. καὶ ἀπεκρίθη ναβουχοδονόσωρ ὁ βασιλεὺς
⁊ dixit: bñdictus deus ſidrach miſac ⁊ ab- B
καὶ εἶπεν, εὐλογητὸς ὁ θεὸς τοῦ σεδρὰχ μισὰκ καὶ ἀβ-
denago: q̃ miſit angelũ ſuum ⁊ eruit
δεναγῶ, ὃς ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλετο τοὺς
ſeruos ſuos q2 cõfiderunt in eo. ⁊ verbũ
παῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐπεποίθεισαν ἐπ' αὐτῷ. καὶ τὸ ῥῆμα

© Biblioteca Nacional de España

regis immutauerūt: ⁊ tradiderunt corpo=
τοῦ βασιλέως ἠλλοίωσαν, καὶ παρέδωκαν τὰ σώμα
ra eoꝝ in ignē: vt nō seruirēt neq; ado
τα αὐτῶν εἰς πῦρ, ὅπως μὴ λατρεύσωσιν μηδὲ προ=
rarent omnē deū: nisi deū suum. ⁊ ego
σκυνήσωσιν παντὶ θεῷ, ἀλλ᾽ ἢ τῷ θεῷ αὐτῶν. κἀγὼ
expono decretū: oīs ppl'is tribus lingua que dixe
ἐκτίθεμαι δόγμα, πᾶς λαὸς φυλὴ γλῶσσα ἣ ἂν εἴ=
rit blasphemiam cōtra deū sidrach misac ad=
πῃ βλασφημίαν κατὰ τοῦ θεοῦ σεδρὰχ μισὰκ ἀβ=
denago: in perditionē erunt. ⁊ dom⁹ eoꝝ in di=
δεναγῶ, εἰς ἀπώλειαν ἔσονται. καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶν εἰς διαρ
reptionē: qm̄ nō est de⁹ alius qui possit libe=
παγήν, καθότι οὐκ ἔστιν θεὸς ἕτερος ὅστις δυνήσεται ῥύ
rare sic. tunc rex promouit si=
σασθαι οὕτως. τότε ὁ βασιλεὺς κατεύθυνεν τὸν σε=
drach misac abdenago in ꝓuincia babylonis. na=
δρὰχ μισὰκ ἀβδεναγῶ ἐν τῇ χώρᾳ βαβυλῶνος. να=
buchodonosor rex oib⁹ ppl'is tribub⁹
βουχοδονόσωρ ὁ βασιλεὺς πᾶσιν τοῖς λαοῖς φυλαῖς
linguis hītantib⁹ in oī terra: pax vobis mlti
γλώσσαις τοῖς οἰκοῦσιν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, εἰρήνη ὑμῖν πλη
plicetur: signa ⁊ portenta q̄ fecit me
θυνθείη, τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα ἃ ἐποίησεν μετ᾽ ἐ
cū de⁹ altissim⁹. placuit coram me ānūciare
μοῦ ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος. ἤρεσεν ἐναντίον ἐμοῦ ἀναγγεῖλαι
vobis: q̄m magna signa eius ⁊ q̄m fortia
ὑμῖν, ὡς μεγάλα τὰ σημεῖα αὐτοῦ καὶ ὡς ἰσχυρὰ τὰ
portēta eius: regnum ei⁹ regnū etnū
τέρατα αὐτοῦ, ἡ βασιλεία αὐτοῦ βασιλεία αἰώνιος
⁊ potestas eius in gnātionē ⁊ gnātionē.
καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Ca. 4.
A Ego nabuchodonosor abūdans eram in domo
Ἐγὼ ναβουχοδονόσωρ εὐθηνῶν ἤμην ἐν τῷ οἴκῳ
mea florens in throno meo: sōniū vidi ⁊
μου εὐθαλῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, ἐνύπνιον εἶδον καὶ
pterruit me ⁊ turbat⁹ sum in cubili meo: ⁊
ἐφοβέρισέν με καὶ ἐταράχθην ἐπὶ τῆς κοίτης μου, καὶ
visiones capitis mei cōturbauerūt me. ⁊ p
αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς μου συνετάραξάν με. καὶ δι᾽ ἐ=
me positū ē decretū vt itroducerent i cōspectu meo om
μοῦ ἐτέθη δόγμα τοῦ εἰσαγαγεῖν ἐνώπιον ἐμοῦ πάν=
nes sapientes babylonis: vt cōiecturā
τας τοὺς σοφοὺς βαβυλῶνος, ὅπως τὴν σύγκρισιν
somnij notā facerēt mihi. ⁊ ingressi sunt
τοῦ ἐνυπνίου γνωρίσωσίν μοι. καὶ εἰσεπορεύοντο οἱ
icantatores magi gazareni chaldei: ⁊ somniū di
ἐπαοιδοὶ μάγοι γαζαρηνοὶ χαλδαῖοι, καὶ τὸ ἐνύπνιον εἶ
xi ego i cōspectu eoꝝ: ⁊ cōiecturā eius nō
πα ἐγὼ ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ οὐκ
notā fecerūt mihi donec venit daniel cui⁹ nomen balta=
ἐγνώρισάν μοι ἕως ἦλθεν δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα βαλτά=
sar scdm nomē dei mei: q̄ spm̄ dei sctm̄
σαρ κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου, ὃς πνεῦμα θεοῦ ἅγιον
in seipo hēt: ⁊ somniū corā eo dixi
ἐν ἑαυτῷ ἔχει, καὶ τὸ ἐνύπνιον ἐνώπιον αὐτοῦ εἶπα.
baltasar p̄nceps icātatorū quē cognoui q spiri
βαλτάσαρ ὁ ἄρχων τῶν ἐπαοιδῶν ὃν ἔγνων ὅτι πνεῦ
t⁹ sctūs in te: ⁊ oē mysteriū nō ē ipossibile tibi.
μα ἅγιον ἐν σοί, καὶ πᾶν μυστήριον οὐκ ἀδυνατεῖ σοι.
audi visionē somnij mei qd vidi. ⁊
ἄκουσον τὴν ὅρασιν τοῦ ἐνυπνίου μου οὗ εἶδον. καὶ τὴν
cōiecturā eius dic mihi: ⁊ visiones capitis
σύγκρισιν αὐτοῦ εἰπέ μοι, καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς
mei in cubili meo. videbam: ⁊ ecce arbor
μου ἐπὶ τῆς κοίτης μου. ἐθεώρουν, καὶ ἰδοὺ δένδρον
in medio terre: ⁊ altitudo eius multa: magnifi
ἐν μέσῳ τῆς γῆς, καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ πολύ, ἐμεγα=
B cata est arbor ⁊ inualuit: ⁊ altitudo eius
λύνθη τὸ δένδρον καὶ ἴσχυσεν, καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ

regis immutauerūt & tra
diderunt corpora sua ne
seruirent & ne adorarēt
omnem deum excepto
deo suo. A me ergo po
situ est hoc decretū: vt
ois ppl'us: tribus: & lin
gua q̄cunq; locuta fuerit
blasphemiā cōtra deū si
drac misac & abdenago
dispereat: & domus eius
vastetur.
Neq; enim est alius de⁹
qui possit ita saluare.
Tunc
rex promouit sidrac mi
sac & abdenago
in prouincia babylonis.
Nabuchodonosor rex
omnibus populis genti
bus & linguis qui
habitāt in vniuersa ter=
ra: pax vobis multiplice
tur. Signa & mirabilia
que fecit apud me deus
excelsus. Placuit ergo
mihi p̄dicare ei⁹ signa:
quia magna sunt & mi=
rabilia eius: qa fortia: &
regnū eius: quia regnū
sempiternū: & potestas
eius in generatiōe & ge
nerationem. 4.
Ego nabuchodono=
sor qetus erā in do
mo mea: & florēs in pa=
latio meo. Sōniū vidi qd
pterruit me & cogitatio
nes mee in stratu meo:
& visiones capitis mei
cōturbauerūt me. Et p
me ꝑpositū est decretū:
vt introducerētur in cō=
spectu meo cūcti sapiētes
babylonis: & vt solutio
nē somnii indicarēt mihi.
Tūc ingrediebātur ario
li magi chaldei & aruſ=
pices: & somniū narraui
in cōspectu eorū: & solu
tionē ei⁹ nō indicauerūt
mihi: donec collega in
gressus est in conspectu
meo daniel: cui nomen
balthasar s̄m nomē dei
mei q habet spiritū deo
rū sctōrū in semetipso:
& somniū corā ipso lo=
cut⁹ sum. Balthasar prin
ceps ariolorū: q̄m ego
scio q spiritū sanctorū
deorū habeas in te: &
oē sacramentū nō est
ipossibile tibi: visiões so
niorū meorū q̄s vidi: &
solutionē earū narra. Vi
sio capitis mei i cubiclo
meo videbā: & ecce arbor
i medio tre: & altitudo
ei⁹ nimia. Magna arbor
& fortis: & ꝓceritas ei⁹

מלכא שניו ויהבו נשמהון די לא
יפלחון ולא יסגדון לכל אלה להן
לאלההון׃ ומני שים טעם די כל
עם אמה ולשן די יאמר שלה על
אלההון די שדרך מישך ועבד נגוא
הדמין יתעבד וביתה נולי ישתוה
כל קבל די לא איתי אלה אחרן
די יכול להצלה כדנה׃ באדין
מלכא הצלח לשדרך מישך ועבד
נגו במדינת בבל׃ נבוכדנצר מלכא
לכל עממיא אמיא ולשניא די
דארין בכל ארעא שלמכון ישגא׃
אתיא ותמהיא די עבד עמי אלהא
עליא שפר קדמי להחויה׃ אתוהי
כמה רברבין ותמהוהי כמה תקיפין
מלכותה מלכות עלם ושלטנה
עם דר ודר׃
Cap. iiij.
אנה נבוכדנצר שלה הוית בביתי
ורענן בהיכלי׃ חלם חזית
וידחלנני והרהרין על משכבי
וחזוי ראשי יבהלנני׃ ומני שים
טעם להנעלה קדמי לכל חכימי
בבל די פשר חלמא יהודענני׃
באדין עללין חרטמיא אשפיא
כשדיא וגזריא וחלמא אמר אנה
קדמיהון ופשרה לא מהודעין לי׃
ועד אחרין על קדמי דניאל די שמה
בלטשאצר כשום אלהי ודי רוח
אלהין קדישין בה וחלמא
קדמוהי אמרת׃ בלטשאצר רב
חרטמיא די אנה ידעת די רוח
אלהין קדישין בך וכל רז לא אנס
לך חזוי חלמי די חזית ופשרה
אמר׃ וחזוי ראשי על משכבי חזה
הוית ואלו אילן בגו ארעא ורומה
שגיא׃ רבה אילנא ותקף ורומה

שנה
פלח סגד
שום
לשן אמר
עבד שוה
יכל נצל
צלח
דור שגא
אות
עלה חוה
כמו אות
רבב תקף
דור
הוה
היכל חזה
דחל שכב
בהל שום
עול חכם
ידע
עול
עול
קדש
רזה
חזה
שכב
הוה אלן
שגא רבב

© Biblioteca Nacional de España

Tex.he.Dani.iiij.	Primitiua.heb.
ימטא לשמיא וחזותה לסוף כל	מטא חזה
ארעא עפיה שפיר ואנבה שגיא	עפא
ומזון לכלא בה תחתוהי תטלל	זון טלל
חיות ברא ובענפוהי ידרון צפרי	חיה דור
שמיא ומנה יתזין כל בשרא חזה	זון
הוית בחזוי ראשי על משכבי ואלו	הוה שכב
עיר וקדיש מן שמיא נחת קרא	עור קדש
בחיל וכן אמר גדו אילנא וקצצו	גוד קצץ
ענפוהי אתרו עפיה ובדרו אנבה	אבב
תנד חיותא מן תחתוהי וצפריא	נוד חיה
מן ענפוהי ברם עקר שרשוהי	
בארעא שבקו ובאסור די פרזל	אסר
ונחש בדתאא די ברא ובטל שמיא	
יצטבע ועם חיותא חלקה בעשב	צבע
ארעא לבביה מן אנושא ישנון	שנה
ולבב חיוה יתיהב לה ושבעה	יהב
עדנין יחלפון עלוהי בגזרת עירין	חלף עור
פתגמא ומאמר קדישין שאלתא	אמר
עד דברת די ינדעון חייא די שליט	ידע חיה
עליא במלכות אנשא ולמן די	שלט עלה
יצבא יתננה ושפל אנשים יקים	צבא נתן
עליה דנה חלמא חזית אנה מלכא	קום חזה
נבוכדנצר ואנתה בלטשאצר	
פשרא אמר כל קבל די כל חכימי	חכם
מלכותי לא יכלין פשרא להודעתני	ידע
ואנתה כהל די רוח אלהין קדישין	
בך אדין דניאל די שמה	
בלטשאצר אשתומם כשעה חדה	שמם
ורעינהי יבהלנה ענה מלכא	רעה בהל
ואמר בלטשאצר חלמא ופשרא	
אל יבהלך ענה בלטשאצר ואמר	
מראי חלמא לשנאיך ופשרה	
לעריך אילנא די חזית די רבה	עור חזה
ותקף ורומה ימטא לשמיא וחזותה	רבב מטא
לכל ארעא ועפיה שפיר ואנבה	חזה עפא
שגיא ומזון לכלא בה תחתוהי	שגא זון

cōtingēs celū. Aſpect⁹ illi⁹ erat vſq₃ ad terminos vniuerſe terre. Folia ei⁹ pulcherrima: & fructus eius nimi⁹: & eſca vniuerſorū in ea. Subter eā hītabant aīalia & beſtie: & in ramis eius cōuerſabātur volucres celi: & ex ea veſcebatur oīs caro. Videbā in viſione capitis mei ſup ſtratū meū: & ecce vigil & ſanctus de celo deſcendit. clamauit fortiter & ſic ait. Succidite arborē & preſcidite ramos eius: excutite folia eius & diſpergite fructus ei⁹: fugiant beſtie q̄ ſubter eam ſunt: & volucres de ramis ei⁹. Verū tamē germē radicū eius in terra ſinite: & alligetur vinculo ferreo: & ereo in herbis que foris ſunt: & rore celi tingatur: & cum feris pars eius in herba terre. Cor eius ab humano cōmutetur: & cor fere detur ei: & ſeptem tempora mutētur ſuper eum. In ſententia vigilū decretū eſt & ſermo ſanctorum & petitio donec cognoſcant viuētes: quoniā domiabitur excelſus in regno hominum: & cuicunq₃ voluerit dabit illud: & hūilimū hoīem cōſtituerit ſup eū. Hoc ſomniū vidi ego nabuchodonoſor rex. Tu ergo balthaſar interp̄tationē narra feſtinus: quia oēs ſapientes regni mei non queunt ſolutionē edicere mihi. Tu autem potes: quia ſpiritus deorū ſanctorū in te eſt. Tunc daniel cuius nomen balthaſar cepit intra ſemetipſum tacitus cogitare quaſi vna hora: & cogitationes eius cōturbabāt eū. Rñdens aūt rex ait. Balthaſar: ſomniū et interp̄tatio ei⁹ nō cōturbent te. Rñdit balthaſar & dixit. Dñe mi ſomniū his qui te oderūt: & interpretatio eius hoſtib⁹ tuis ſit. Arborē quā vidiſti ſublimē atq₃ robuſtā: cui⁹ altitudo p̄tingit ad celū: & aſpect⁹ illi⁹ in oē₃ terrā. & ramu ei⁹ pulcherrimi: & fruct⁹ ei⁹ nimi⁹ & eſca oīm in ea: ſubter eā

p̱uenit vſq₃ ad celū: ⁊ latitudo eius ad ter-
ἔφθασεν ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὸ κύτος αὐτοῦ εἰς τὰ πέ-
minos terre: ⁊ folia eius pulchra ⁊ fru-
ρατα τῆς γῆς, καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ ὡραῖα καὶ ὁ καρ-
ctu eius mītus: ⁊ cibus oīm in ea: ⁊ sub-
πὸς αὐτοῦ πολύς, καὶ τροφὴ πάντων ἐν αὐτῷ, καὶ ὑπο-
ter eam habitabāt beſtie agreſtes ⁊ in
κάτω αὐτοῦ κατεσκήνουν τὰ θηρία τὰ ἄγρια, καὶ ἐν τοῖς
ramis eius hitabant aues celi: ex ea
κλάδοις αὐτοῦ κατῴκουν τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ, ἐξ αὐ-
nutriebat oīs caro. videbā in viſione no-
τοῦ ἐτρέφετο πᾶσα σάρξ. ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυ-
ctis in cubili meo: ⁊ ecce vigil ⁊ ſanctus
κτὸς ἐπὶ τῆς κοίτης μου, καὶ ἰδοὺ εἲρ καὶ ἅγιος
de celo deſcēdit ⁊ clamauit in fortitudīe ⁊ ſic
ἀπ᾽ οὐρανοῦ κατέβη καὶ ἐφώνησεν ἐν ἰσχύϊ καὶ οὕτως
dixit: ſuccidite arborē ⁊ euellite
εἶπεν, ἐκκόψατε τὸ δένδρον καὶ ἐκτίλατε
ramos eius: ⁊ excutite folia eius ⁊
τοὺς κλάδους αὐτοῦ, καὶ ἐκτινάξατε τὰ φύλλα αὐτοῦ καὶ
diſpergite fructū ei⁹: cōmoueant
διασκορπίσατε τὸν καρπὸν αὐτοῦ, σαλευθήτωσαν τὰ
beſtie de ſubter eam ⁊ aues de ramis
θηρία ὑποκάτωθεν αὐτοῦ καὶ τὰ ὄρνεα ἀπὸ τῶν κλάδων
eius. verūtū germē radicū ei⁹ in terra ſinite
αὐτοῦ. πλὴν τὴν φυὴν τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ἐάσατε
⁊ in vīculo ferreo ⁊ ereo: ⁊ in herba q̄ foris
καὶ ἐν δεσμῷ σιδηρῷ καὶ χαλκῷ, καὶ ἐν τῇ χλόῃ τῇ ἔξω
⁊ in rore celi p̱noctabit: ⁊ cum
καὶ ἐν τῇ δρόσῳ τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσεται, καὶ μετὰ
beſtijs pars eius in herba terre. cor
τῶν θηρίων ἡ μερὶς αὐτοῦ ἐν τῷ χόρτῳ τῆς γῆς. ἡ καρ-
eius ab hoībus cōmutabit. ⁊ cor
δία αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀλλοιωθήσεται. καὶ καρδία
beſtie dabitur ei. ⁊ ſeptē tp̄a mutabunt
θηρίου δοθήσεται αὐτῷ. καὶ ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονται
ſup eum p̱ decretum vigil' ſmo ⁊ verbū ſctōꝝ
ἐπ᾽ αὐτὸν διὰ συγκρίματος εἲρ ὁ λόγος καὶ ῥῆμα ἁγίων τὸ
interrogatio: vt cognoſcāt viuētes: q2 dñs eſt
ἐπερώτημα, ἵνα γνῶσιν οἱ ζῶντες, ὅτι κύριός ἐστιν ὁ
altiſſim⁹ regni. ⁊ cui videbit dabit illud: ⁊
ὕψιστος τῆς βασιλείας. καὶ ᾧ ἐὰν δόξῃ δώσει αὐτήν, καὶ
cōtemptū hoīm eleuabit ſup ip̄m. hoc
ἐξουδένωμα ἀνθρώπων ἀναστήσει ἐπ᾽ αὐτήν. τοῦτο τὸ
ſomniū vidi ego rex nabuchodonoſoꝛ: ⁊ tu
ἐνύπνιον εἶδον ἐγὼ ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσωρ, καὶ σὺ
baltaſar cōiecturā dic: q2 oēs ſapiētes
βαλτάσαρ τὸ σύγκριμα εἰπόν, ὅτι πάντες οἱ σοφοὶ
regni mei nō poſſunt cōiecturā eius ma-
τῆς βασιλείας μου οὐ δύνανται τὸ σύγκριμα αὐτοῦ δη-
nifeſtare mihi: tu āt daniel potes: q2 ſpūs dei
λῶσαί μοι, σὺ δὲ δανιὴλ δύνασαι, ὅτι πνεῦμα θεοῦ
ſctūs in te. tunc daniel cui⁹ nomē baltaſar:
ἅγιον ἐν σοί. τότε δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα βαλτάσαρ,
ſtupefact⁹ ē q̄ſi hora vna: ⁊ cogitationes eius cō-
ἀπηνεώθη ὡσεὶ ὥραν μίαν, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ συ-
turbabāt eū. ⁊ rñdit rex ⁊ ait:
νετάρασσον αὐτόν. καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν,
baltaſar ſomniū ⁊ cōiectura ne cōturbat
βαλτάσαρ τὸ ἐνύπνιον καὶ ἡ σύγκρισις μὴ κατασπευ-
te. rñdit baltaſar ⁊ dixit: dñe ſit
σάτω σε. ἀπεκρίθη βαλτάσαρ καὶ εἶπεν, κύριε ἔστω
ſomniū odiētib⁹ te: ⁊ cōiectura eius
τὸ ἐνύπνιον τοῖς μισοῦσίν σε, καὶ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ
inimicis tuis. arboꝛ quā vidiſti magnificatā
τοῖς ἐχθροῖς σου. τὸ δένδρον ὃ εἶδες τὸ μεγαλυνθὲν
⁊ foꝛtificatā cui⁹ altitudo p̱uenit in celum ⁊ latitudo
καὶ τὸ ἰσχυκὸς οὗ τὸ ὕψος ἔφθασεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ κύτος
ei⁹ in oēm terrā: folia ei⁹ floꝛida: ⁊ fru-
αὐτοῦ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ εὐθαλῆ, καὶ ὁ καρ-
ctus ei⁹ mītus: ⁊ cibus oībus in ea: ſubter eam
πὸς αὐτοῦ πολύς, καὶ τροφὴ πᾶσιν ἐν αὐτῷ, ὑποκάτω αὐτοῦ

E

C

Job. 40.b. Infra. ſ.f.

F

D

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla. gre. lxx. cū iter. latina.

hitabant beſtie agreſtes. ⁊ in ramis eius
κατῴκουν τὰ θηρία τὰ ἄγρια καὶ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ
hitabant aues celi: tu es rex.
κατεσκήνουν τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ, σὺ εἶ βασιλεῦ.
q: magnificat⁹ es ⁊ inualuiſti: ⁊ magnitudo tua ma
ὅτι ἐμεγαλύνθης καὶ ἴσχυσας, καὶ ἡ μεγαλωσύνη σου ἐμε
gnificata ē ⁊ ꝑuenit ad celum: ⁊ dñatio tua in
γαλύνθη καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ κυρία σου εἰς
terminos terre. ⁊ q: vidit rex vigilē ⁊
τὰ πέρατα τῆς γῆς. καὶ ὅτι εἶδεν ὁ βασιλεὺς εἶρ καὶ
ſctm̄ deſcendentem de celo ⁊ dixit: euellite
ἅγιον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν, ἐκτίλα
arborē ⁊ corrūpite illā: verūtn̄ germē
τε τὸ δένδρον καὶ διαφθείρατε αὐτό, πλὴν τὴν φυὴν
radicū eius in terra ſinite: ⁊ ī vinculo fer=
τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ἐάσατε, καὶ ἐν δεσμῷ σιδη=
reo ⁊ ere ⁊ in herba q̄foris ⁊ in rore ce=
ρῷ καὶ χαλκῷ καὶ ἐν τῇ χλόῃ τῇ ἔξω καὶ ἐν τῇ δρόσῳ τοῦ οὐ
E li ꝑnoctabit: ⁊ cum beſtijs agreſtib⁹ pars e=
ρανοῦ αὐλισθήσεται, καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων ἡ μερὶς αὐ
ius donec ſeptē tp̄a mutentur ſup illā: hoc
τοῦ ἕως ἑπτὰ καιροὶ ἀλλοιωθήσονται ἐπ᾽ αὐτό, τοῦτο
C cōiectura eius rex. ⁊ decretū altiſſimi eſt
ἡ σύγκρισις αὐτοῦ βασιλεῦ. καὶ σύγκριμα ὑψίστου ἐστὶν
qd̄ ꝑuenit ſup dn̄m meū regem: ⁊ te
ὃ ἔφθασεν ἐπὶ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα, καὶ σὲ
Iob. 40. b. Infra. ſ. f. expellent ab hoibus ⁊ cum beſtijs agreſtib⁹
ἐκδιώξουσιν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων
erit hitatio tua. ⁊ herba q̄ſi bouē cibabunt
ἔσται ἡ κατοίκησίς σου. καὶ χόρτον ὡς βοῦν ψωμιοῦ=
te ⁊ de rore celi hitatio tua erit ⁊
σίν σε καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσῃ καὶ
ſeptē tp̄a mutabuntur in te donec ſcias: q:
ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπὶ σὲ ἕως οὗ γνῷς, ὅτι
dn̄etur altiſſimus regni hoīm: ⁊ cui
κυριεύῃ ὁ ὕψιστος τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ
viſuz fuerit dabit ipm̄. ⁊ q: dixit ſinite plā
ἐὰν δόξῃ δώσει αὐτήν. καὶ ὅτι εἶπεν ἐάσατε τὴν φυ
tā radicū arboris in terra: regnū tuū
ὴν τῶν ῥιζῶν τοῦ δένδρου ἐν τῇ γῇ, ἡ βασιλεία σου
tibi manet ex quo cognoueris ptātem celeſtem.
σοὶ μένει ἀφ᾽ ἧς ἂν γνῷς τὴν ἐξουσίαν τὴν ἐπουράνιον.
ꝓpterea rex cōſiliū meū placeat tibi: ⁊
διὰ τοῦτο βασιλεῦ ἡ βουλή μου ἀρεσάτω σοι, καὶ τὰς
peccata tua in elemoſynis redime: ⁊ iniq
ἁμαρτίας σου ἐν ἐλεημοσύναις λύτρωσαι, καὶ τὰς ἀδι
tates tuas in miſericordijs pauper̄. forſitā erit longani=
κίας σου ἐν οἰκτιρμοῖς πενήτων. ἴσως ἔσται μακρόθυ=
mis delictis tuis. hec oīa ꝑuene
μος τοῖς παραπτώμασίν σου. ταῦτα πάντα ἔφθα
runt ſup nabuchodonoſor regem poſt duode=
σεν ἐπὶ ναβουχοδονόσωρ τὸν βασιλέα μετὰ δώδε=
cim mēſes in aula regni eius in baby=
κα μῆνας ἐπὶ τῷ ναῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν βαβυ=
lone deambulās. reſpōdit rex ⁊ ait: nōne
λῶνι περιπατῶν. ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν, οὐχ
F hec eſt babylon magna quā ego edificaui in
αὕτη ἐστὶν βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἣν ἐγὼ ᾠκοδόμησα εἰς
domū regni in robore fortitudis mee ī ſ honorē
οἶκον βασιλείας ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος μου εἰς τιμὴν
glie mee: adhuc ſermone in ore re=
τῆς δόξης μου; ἔτι τοῦ λόγου ἐν τῷ στόματι τοῦ βα=
gis exn̄te: vox de celo facta eſt. tibi dicitur
D σιλέως ὄντος, φωνὴ ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐγένετο. σοὶ λέγεται
nabuchodonoſor rex: regnū tuū tranſiit
ναβουχοδονόσωρ βασιλεῦ, ἡ βασιλεία σου παρῆλθεν
a te: ⁊ ab hoibus te expellent: ⁊ cū beſtijs
ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων σε ἐκδιώξουσιν, καὶ μετὰ θηρίων
agreſtib⁹ hitatio tua ⁊ feno q̄ſi bouē cibabunt te: ⁊ ſeptē
ἀγρίων ἡ κατοικία σου καὶ χόρτον ὡς βοῦν ψωμιοῦσίν σε, καὶ ἑπτὰ
tp̄a mutabuntur ſup te: donec ſcias qd̄ dn̄etur excelſus
καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπὶ σέ, ἕως οὗ γνῷς ὅτι κυριεύῃ ὁ ὕψιστος

Trāſla. B. Hie.

habitātes beſtie agri: & in ramis eius cōmorātes aues celi. Tu es rex q ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ magnificatus es & inualuiſti: & magnitudo tua creuit & ꝑuenit vſq; ad celū: & poteſtas tua i terminos vniuerſe tre. Qđ autē vidit rex vigilem & ſanctū deſcēdere de celo & dicere: ſuccidite arborē & diſſipate illā: attn̄ germē radicū eius in tra dimittite & vinciatur ferro & ere in herbis ꝏꝏꝏ foris: & rore celi cōſpergatur: & cum ꝏꝏꝏꝏꝏ feris ſit pabulū eius donec ſeptem ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ tēpora mutentur ſup eū. Hec eſt interp̄tatio ſententie altiſſimi que peruenit ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ſuper dn̄m meū regem. Eiicient te ab homībus & cū beſtiis feriſq; erit habitatio tua: & fenum vt bos comedes: & rore celi ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ infunderis. Septē quoq; tempora mutabuntur ſuper te: donec ſcias ꝙ dominetur excelſus ꝏꝏ ſuper regnum hominū: & cuicunq; voluerit ꝏꝏ det illud. Qđ aūt p̄cepit vt relinq̄retur germen radicum eius id eſt arboris: regnum tuum tibi manebit poſtq̄; cognoueris poteſtatē eſſe celeſtem. Quāobrē rex cōſilium meū placeat tibi: & pctā tua elemoſynis redime: & iniquitates tuas miſericordiis pauperū: forſitan ignoſcet de⁹ delictis tuis. Oīa hec venerunt ſup nabuchodonoſor regē. Poſt finē menſium duodecim in aula babylonis deābulabat. Reſponditq; rex & ait. Nonne hec eſt babylon ciuitas magna quā ego edificaui in domū regni in robore fortitudinis mee: & in gloria decoris mei. Cūq; ſermo adhuc eſſet in ore regis vox de celo ruit. Tibi dicitur nabuchodonoſor rex. Regnū tuū trāſibit a te: & ab hoibus eiicient te: & cum beſtiis & ꝏꝏꝏ feris erit habitatio tua: fenum quaſi bos ꝏꝏꝏ comedes & ſeptē tēpora mutabūtur ſuper te: donec ſcias ꝙ dominetur excelſus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Tex. heb. Dani. iiij. — Priītiua. heb.

תדור חיות ברא ובענפוהי ישכנן — דור חיה
צפרי שמיא: אנתה הוא מלכא די — שכן
רבית ותקפת ורבותך רבת ומטת — רבב מטא
לשמיא ושלטנך לסוף ארעא: ודי
חזה מלכא עיר וקדיש נחת מן
שמיא ואמר גדו אילנא וחבלוהי — גדד
ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו
ובאסור די פרזל ונחש בדתאא — אסר
די ברא ובטל שמיא יצטבע ועם — צבע
חיות ברא חלקה עד די שבעה — חיה
עדנין יחלפון עלוהי: דנה פשרא — חלף
מלכא וגזרת עליא היא די מטת על — עלה
מראי מלכא: ולך טרדין מן אנשא
ועם חיות ברא להוה מדרך ועשבא — הוה דור
כתורין לך יטעמון ומטל שמיא — טעם
לך מצבעין ושבעה עדנין יחלפון
עליך עד די תנדע די שליט עליא — ידע שלט
במלכות אנשא ולמן די יצבא — צבא
יתננה: ודי אמרו למשבק עקר — נתן שבק
שרשוהי די אילנא מלכותך לך
קימה מן די תנדע די שלטן שמיא: — קום ידע
להן מלכא מלכי ישפר עליך וחטאך — שפר חטא
בצדקה פרק ועויתך במחן ענין — ענה חנן
הן תהוא ארכה לשלותך: כלא מטא — ענה הוה שלה
על נבוכדנצר מלכא: לקצת ירחין — קצה
תרי עשר על היכל מלכותא די
בבל מהלך הוה: ענה מלכא ואמר — הלך
הלא דא היא בבל רבתא די אנה — רבב
בניתה לבית מלכו בתקף חסני — בנה
וליקר הדרי: עוד מלתא בפם — מלל פה
מלכא קל מן שמיא נפל לך אמרין — קול
נבוכדנצר מלכא מלכותא עדת מנך: — עדה
ומן אנשא לך טרדין ועם חיות — חיה
ברא מדרך עשבא כתורין לך — דור
יטעמון ושבעה עדנין יחלפון עליך — טעם חלף
עד די תנדע די שליט עליא — ידע

© Biblioteca Nacional de España

Tex.he.Dani.v.	Pritiua.heb.
במלכות אנשא ולמן די יצבא	צבא
יתננה׃ בה שעתא מלתא ספת על	נתן מלל
נבוכדנצר ומן אנשא טריד	סוף
ועשבא כתורין יאכל ומטל שמיא	
גשמה יצטבע עד די שערה	
כנשרין רבה וטפרוהי כצפרין׃	רבב
ולקצת יומיא אנה נבוכדנצר עיני	קצה
לשמיא נטלת ומנדעי עלי יתוב	ידע תוב
ולעליא ברכת ולחי עלמא שבחת	
והדרת די שלטנה שלטן עלם	
ומלכותה עם דר ודר׃ וכל דאירי	דור דור
ארעא כלה חשיבין וכמצביה	צבא
עבד בחיל שמיא ודאירי ארעא	
ולא איתי די ימחא בידה ויאמר	מחא אמר
לה מה עבדת׃ בה זמנא מנדעי	
יתוב עלי וליקר מלכותי הדרי	
וזיוי יתוב עלי ולי הדברי ורברבני	זוה דבר
יבעון ועל מלכותי התקנת ורבו	רבב בעה
יתירא הוספת לי׃ כען אנה	תקן רבב
נבוכדנצר משבח ומרומם ומהדר	יתר יסף
למלך שמיא די כל מעבדוהי קשט	שבח רום
וארחתה דין ודי מהלכין בגוה	הדר עבד / הלך
יכל להשפלה׃	יכל שפל
בלשאצר מלכא עבד לחם רב	Cap.v.
לרברבנוהי אלף ולקבל אלפא	רבב
חמרא שתה׃ בלשאצר אמר בטעם	
חמרא להיתיה למאני דהבא	אתא
וכספא די הנפק נבוכדנצר אבוהי	נפק
מן היכלא די בירושלם וישתון	שתה
בהון מלכא ורברבנוהי שגלתה	
ולחנתה׃ באדין היתיו מאני דהבא	
די הנפקו מן היכלא די בית אלהא	
די בירושלם ואשתיו בהון מלכא	
ורברבנוהי שגלתה ולחנתה׃ אשתיו	
חמרא ושבחו לאלהי דהבא	
וכספא נחשא פרזלא אעא ואבנא׃	

Trāſl. B. Hie.

in regno hominum: & cuicumq; voluerit det illud. Eadē hora ſermo completus eſt ſuper nabuchodonoſor: & ex hominibus abiectus eſt: & fenum vt bos comedit: & rore celi corpus eius infectum eſt donec capilli eius in ſimilitudinē aquilarū creſcerēt: & vngues eius q̄ſi vngues auiū. Igitur poſt finē dierū ego nabuchodoſor oclos meos ad celū leuaui: & ſenſus meus redditus eſt mihi: & altiſſimo bn̄dixi: & viuentē in ſempiternum laudaui & glorificaui: qa poteſtas eius ptās ſempiterna: & regnū eius in generatiōe & gn̄atione: & oēs habitatores terre apud eū in nihilū reputati ſunt. Iuxta volūtatē eī ſuā facit tā in virtutibus celi q̄ in habitatoribus terre: & nō eſt qui reſiſtat manui eiꝰ & dicat ei: q̄re feciſti? In ipſo tpe ſenſus meꝰ reuerſus ē ad me: et ad honorē regni mei decorēq; pueni: & figura mea reuerſa eſt ad me: et optimates mei & magiſtratus mei requiſierūt me: et in regno meo reſtitutꝰ ſum: et magnificētia amplior addita eſt mihi. Nunc igitur ego nabuchodonoſor laudo et magnifico & glorifico regē celi: qa oīa opa eiꝰ vera: & oēs vie eius iudicia: & gradiētes in ſupbia poteſt humiliare. 5.

Balthaſar rex fecit grāde cōuiuiū optimatibus ſuis mille: & vnuſqſq; ſcdm ſuā bibebat etatē. Precepit ergo iam temulentus: vt afferrentur vaſa aurea & argētea: q̄ aſportauerat nabuchodonoſor pater eius de tēplo qd̄ fuit in hieruſalē: vt biberent in eis rex & optimates eius: vxoreſq; eius & concubine. Tunc allata ſunt vaſa aurea que aſportauerat de tēplo quod fuerat in hieruſalem: & biberunt in eis rex & optimates eius: vxores & cōcubīe illiꝰ. Bibebant vinum & laudabant deos ſuos aureos & argenteos & ereos ferreoſ ligneoſq; & lapideos.

Trāſ. Gre. lxx. cū interp. latina.

regni hoim: τ cui videbit dabit il-
τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἐὰν δόξῃ δώσει αὐ-
lud. eadē hora ſmo cōpletus eſt ſup nabuchodo-
τήν. αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὁ λόγος συνετελέσθη ἐπὶ ναβουχοδο-
noſoꝛ. τ ab hoibus expulꝰ ē: τ fenū
νόσορ. καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐξεδιώχθη, καὶ χόρτον
vt bos cōedit: τ a roꝛe celi coꝛ-
ὡς βοῦς ἤσθιεν, καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ τὸ σῶ-
pꝰ eiꝰ ītictū ē: donec capilli eius q̄ſi leonū magni-
μα αὐτοῦ ἐβάφη, ἕως αἱ τρίχες αὐτοῦ ὡς λεόντων ἐμε-
ficati ſunt τ vngues eiꝰ q̄ſi auium. τ poſt
γαλύνθησαν καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ ὡς ὀρνέων. καὶ μετὰ τὸ
finem dieꝝ: ego nabuchodonoſoꝛ ocu-
τέλος τῶν ἡμερῶν, ἐγὼ ναβουχοδονόσωρ τοὺς ὀφθαλ-
los meos in celum leuaui: τ mens mea ad
μούς μου εἰς τὸν οὐρανὸν ἔβαλον, καὶ αἱ φρένες μου ἐπ᾽
me reuerſa eſt: τ altiſſimo bn̄dixi: τ
ἐμὲ ἐπεστράφησαν, καὶ τῷ ὑψίστῳ ηὐλόγησα, καὶ τῷ Infra. 7.d.
viuētē in ſecula laudaui τ glificaui: qꝛ ptās eiꝰ
ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας ᾔνεσα καὶ ἐδόξασα, ὅτι ἡ ἐξουσία αὐτοῦ
ptās etna: τ regnū eius in gn̄atione τ gn̄a-
ἐξουσία αἰώνιος, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενε-
tionē. τ oēs hitantes terrā: q̄ſi nihil repu-
άν. καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, ὡς οὐδὲν ἐλο-
tati ſunt. τ ſcōm volūtatē ſuam facit in virtute
γίσθησαν. καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖ ἐν τῇ δυνάμει
celi τ in hitatione tre: τ nō eſt q̄ re-
τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐν τῇ κατοικίᾳ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀν-
ſiſtat manui eiꝰ: τ dicet ei qd feciſti?
τιποιήσεται τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας;
eo tpe mens mea reuerſa eſt ad me τ
αὐτῷ τῷ καιρῷ αἱ φρένες μου ἐπεστράφησαν ἐπ᾽ ἐμὲ καὶ
ad honorē regni mei veni: τ foꝛma mea
εἰς τὴν τιμὴν τῆς βασιλείας μου ἦλθον, καὶ ἡ μορφή μου
reuerſa eſt ad me: τ tyrāni mei τ optimates
ἐπέστρεψεν ἐπ᾽ ἐμέ, καὶ οἱ τύραννοί μου καὶ οἱ μεγιστᾶνές
mei q̄ſierūt me τ in regnū meū cōfoꝛtatꝰ ſū:
μου ἐζήτουν με καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἐκραταιώθην,
τ magnitudo amplioꝛ addita eſt mihi. nūc ergo ego
καὶ μεγαλωσύνη περισσοτέρα προσετέθη μοι. νῦν οὖν ἐγὼ
nabuchodonoſoꝛ laudo τ ſupexalto τ glifico re-
ναβουχοδονόσωρ αἰνῶ καὶ ὑπερυψῶ καὶ δοξάζω τὸν βα-
gem celi: qꝛ oīa opera eius vera:
σιλέα τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀληθινά,
τ ſemite eius iudicia: τ oēs ambulā-
καὶ αἱ τρίβοι αὐτοῦ κρίσεις, καὶ πάντας τοὺς πορευομέ-
tes in ſupbia poteſt humiliare.
νους ἐν ὑπερηφανίᾳ δύναται ταπεινῶσαι. Ca. 5.
Altaſar rex fecit cenam magnā
Βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν δεῖπνον μέγα τοῖς
optimatibꝰ viris millenariis: τ coꝛam mille
μεγιστᾶσιν ἀνδράσι χιλιάρχοις, καὶ ἔναντι τῶν χιλίων ὁ
vinū. bibens baltaſar dixit in guſtu vini:
οἶνος. πίνων βαλτάσαρ εἶπεν ἐν τῇ γεύσει τοῦ οἴνου, τοῦ
vt afferrent vaſa aurea τ argētea q̄ aſpoꝛtauit na-
εἰσενεγκεῖν τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἃ ἐξήνεγκε να-
buchodonoſoꝛ pater eius de tēplo qd in hieru-
βουχοδονόσωρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν ἱερου-
ſalem. τ bibant in eis rex τ optima-
σαλήμ. καὶ πιέτωσαν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ μεγιστᾶ-
tes eiꝰ: τ cōcubine eiꝰ: τ cōcubini eius: τ
νες αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακαὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ παράκοιτοι αὐτοῦ, καὶ
allata ſunt aurea vaſa τ argētea q̄ aſpoꝛtauit de
ἠνέχθησαν τὰ χρυσᾶ σκεύη καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἃ ἐξήνεγκεν ἐκ τοῦ
tēplo dei qd ī hieruſalem: τ bibebāt in eis rex
ναοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἔπινον ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς
τ optimates eiꝰ: τ cōcubine eiꝰ τ cōcubi-
καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακαὶ αὐτοῦ καὶ οἱ παράκοι-
ni eiꝰ bibebāt vinū: τ laudauerūt deos aureos τ
τοι αὐτοῦ ἔπινον οἶνον, καὶ ᾔνεσαν τοὺς θεοὺς τοὺς χρυσοῦς καὶ τοὺς
argēteos τ ereos τ ferreos τ ligneos τ lapideos.
ἀργυροῦς καὶ χαλκοῦς καὶ σιδηροῦς καὶ ξυλίνους καὶ λιθίνους.

© Biblioteca Nacional de España

incadē hora exierūt digiti manus hoīs:
ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐξῆλθον δάκτυλοι χειρὸς ἀνθρώπου,
τ ſcribebāt cōtra lampadem in ſupfi
καὶ ἔγραφον κατέναντι τῆς λαμπάδος ἐπὶ τὸ κονί
cie parietis dom⁹ regis. τ rex
αμα τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως. καὶ ὁ βα=
videbat articulos manus ſcri
σιλεὺς ἐθεώρει τοὺς ἀστραγάλους τῆς χειρὸς τῆς γρα=
B bentis. tunc rex imutatus ē: τ cogitatiões
φούσης. τότε ὁ βασιλεὺς ἠλλοιώθη, καὶ οἱ διαλογισμοὶ
eius cōturbauerūt eum. τ cōpages lūbo=
αὐτοῦ συνετάρασσον αὐτόν. καὶ οἱ σύνδεσμοι τῆς ὀσφύ
G rū eius ſoluebant: τ genua ei⁹ collidebān=
ος αὐτοῦ διελύοντο, καὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ συνεκροτοῦν
tur. τ clamauit rex in fortitudīe vt introduce=
το. καὶ ἐβόησεν ὁ βασιλεὺς ἐν ἰσχύϊ τοῦ εἰσενεχθῆ=
Infra. 7.d. rent magi τ chaldei τ aru
ναι τοὺς μάγους καὶ τοὺς χαλδαίους καὶ τοὺς γα
ſpices. τ dixit ſapiētib⁹ babylonis. q̄cunq̧ le=
ζαρηνούς. καὶ εἶπεν τοῖς σοφοῖς βαβυλῶνος. ὃς ἂν ἀνα
gerit ſcripturā hanc τ cōiecturā eius
γνῶ τὴν γραφὴν ταύτην καὶ τὴν σύγκρισιν αὐ=
notā fecerit mihi: purpura veſtietur: τ tor=
τῆς γνωρίσῃ μοι, πορφύραν ἐνδύσεται. καὶ ὁ μανιά
ques aurea ſup collum eius: τ terti⁹ in
κης ὁ χρυσοῦς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ τρίτος ἐν
regno meo īpabit. τ ingreſſi ſunt oēs ſapiē=
τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξῃ. καὶ εἰσεπορεύοντο πάντες οἱ σο
tes regis: τ non potuerūt ſcripturā le=
φοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἠδύναντο τὴν γραφὴν ἀνα
gere neq̧ cōiecturā manifeſtare regi. τ
γνῶναι οὐδὲ τὴν σύγκρισιν γνωρίσαι τῷ βασιλεῖ. καὶ
rex baltaſar cōturbat⁹ ē: τ forma ei⁹
ὁ βασιλεὺς βαλτάσαρ ἐταράχθη, καὶ ἡ μορφὴ αὐτοῦ
C imutata ē in eo. τ optimates eius cōturbati ſunt.
ἠλλοιώθη ἐπ᾽ αὐτῷ. καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ συνετάρασσον
τ regina ingreſſa ē in domū cōuiuij: τ
το. καὶ ἡ βασίλισσα εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πότου, καὶ
reſpōdit regina τ dixit: rex in eter
ἀπεκρίθη ἡ βασίλισσα καὶ εἶπεν, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶ
nū viue: non cōturbent te cogitationes tue: τ
s.2.a.7 νας ζῆθι, μὴ ταρασσέτωσάν σε οἱ διαλογισμοί σου, καὶ ἡ
s.3.b. forma tua nō mutetur: eſt vir in regno tuo
infra.6 b. μορφή σου μὴ ἀλλοιούσθω, ἔστιν ἀνὴρ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου
in q̄ ſpūs dei ſancti eſt: τ in diebus
ἐν ᾧ πνεῦμα θεοῦ τοῦ ἁγίου ἐστί, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τ
patris tui vigilantia τ itellectus τ ſapia vt ſapia
πατρός σου γρηγόρησις καὶ σύνεσις καὶ σοφία ὡς σοφία
A dei inuēta ſūt i eo. τ rex nabuchodonoſor
θεοῦ εὑρέθη ἐν αὐτῷ. καὶ ὁ βασιλεὺς ναβουχοδονόσωρ
pr̄ tuus pncipem incantatoꝝ magoꝝ chaldeoꝝ
ὁ πατήρ σου ἄρχοντα ἐπαοιδῶν μάγων χαλδαίων
aruſpicum cōſtituit eum: q̄ ſpūs amplior
γαζαρηνῶν κατέστησεν αὐτόν, ὅτι πνεῦμα περισσὸν
in eo: τ prudētia τ itellect⁹ ꝯiectura cognoſcēs ſōnia
ἐν αὐτῷ, καὶ φρόνησις καὶ σύνεσις συγκρίνων ἐνύπνια
τ ānuncians occulta τ ſoluēs ligaturas da
καὶ ἀναγγέλλων κρυπτόμενα καὶ λύων συνδέσμους δα
niel: τ rex impoſuit ei nomen baltaſar.
νιήλ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπέθηκεν αὐτῷ ὄνομα βαλτάσαρ.
nūc ergo vocet̄ τ cōiecturam eius annūciabit
D νῦν οὖν κληθήτω καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγελεῖ
tibi. tunc daniel itroduct⁹ ē coram rege:
σοι. τότε δανιὴλ εἰσήχθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως,
τ dixit rex daniel: tu es daniel de
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ δανιήλ, σὺ εἶ δανιὴλ ὁ ἀπὸ
filijs captiuitatis iudee
τῶν υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἰουδαίας

In eadem hora apparuerūt digiti q̄ſi manus hominis ſcribentis contra candelabrum in ſupficie parietis aule regie. Et rex aſpiciebat articulos manus ſcribētis. Tunc facies regis cōmutata eſt: & cogitationes ei⁹ cōturbabāt eū: & cōpages renū eius ſoluebantur: & genua eius ad ſe inuicē collidebantur. Exclamauit itaq̧ rex fortiter vt introducerēt magos chaldeos & aruſpices. Et loquēs rex ait ſapientibus babylonis. Quicunq̧ legerit ſcripturam hanc: & interp̄tationē eius manifeſtā mihi fecerit: purpura veſtietur & torquē aureā habebit in collo: & tertius in regno meo erit. Tunc ingreſſi oēs ſapiētes regis non potuerunt nec ſcripturā legere: nec interp̄tationē eius indicare regi. Vnde rex balthaſar ſatis conturbatus eſt: et vultus illius īmutatus eſt. Sed & optimates ei⁹ turbabantur: regina autem pro re q̄ acciderat regi & optimatibus eius domum conuiuij ingreſſa eſt & proloquens ait. Rex in eternū viue. Nō te conturbent cogitationes tue: neq̧ facies tua īmutetur. Eſt vir in regno tuo qui ſpiritū deorum ſanctorū habet in ſe: & in dieb⁹ patris tui ſciētia & ſapientia inuente ſunt in eo. Nam & rex nabuchodonoſor pater tuus principē magorū incātatoꝝ chaldeorum & aruſpicū conſtituit eū. Pater inq̄ꝫ tu⁹ o rex: quia ſpūs amplior & prudentia intelligētia q̧ & iterp̄tatio ſomnioꝝ & oſtenſio ſecretorū ac ſolutio ligatorū inuente ſunt in eo: hoc eſt in daniele: cui rex poſuit nomen balthaſar. Nunc itaq̧ daniel vocetur: & interpretationē narrabit. Igitur introduct⁹ eſt daniel corā rege. Ad quē prefatus rex ait. Tu es daniel de filiis captiuitatis iude:

בה שעתה נפקו אצבען די יד אנש | שעה צבע
וכתבן לקבל נברשתא על גירא די
כתל היכלא די מלכא ומלכא חזה
פס ידה די כתבה׃ אדין מלכא
זיוהי שנוהי ורעינהי יבהלנה | רעה בהל
וקטרי חרצה משתרין וארכבתה | שרה רכב
דא לדא נקשן׃ קרא מלכא בחיל
להעלה לאשפיא כשדיא וגזריא | עול
ענה מלכא ואמר לחכימי בבל די
כל אנש די יקרא כתבא דנה | קרא
ופשרה יחונני ארגונא ילבש | חוה לבש
והמנוכא די דהבא על צוארה | צור
ותלתי במלכותא ישלט׃ אדין | שלט
עללין כל חכימי מלכא ולא כהלין | עול
כתבא למקרא ופשרה להודעא
למלכא׃ אדין מלכא בלשאצר
שגיא מתבהל וזיוהי שנין עלוהי | שגא בהל
ורברבנוהי משתבשין׃ מלכתא | ורה שנה
לקבל מלי מלכא ורברבנוהי לבית | רבב שבש
משתיא עללת ענת מלכתא ואמרת | מלל שתה
מלכא לעלמין חיי אל יבהלוך | ענה
רעיונך וזיויך אל ישתנו׃ איתי | חיה
גבר במלכותך די רוח אלהין | רעה שנה
קדישין בה וביומי אבוך נהירו
ושכלתנו וחכמה כחכמת אלהין | גבר
השתכחת בה ומלכא נבוכדנצר
אבוך רב חרטמין אשפין כשדאין | שכח
גזרין הקימה אבוך מלכא׃ כל קבל
די רוח יתירה ומנדע ושכלתנו | קום
מפשר חלמין ואחוית אחידן ומשרא | יתר ידע
קטרין השתכחת בה בדניאל די | פשר חוה
מלכא שם שמה בלטשאצר כען | חוד שרה
דניאל יתקרא ופשרא יהחוה׃ | שכח
באדין דניאל העל קדם מלכא ענה
מלכא ואמר לדניאל אנתה הוא | קרא חוה
דניאל די מן בני גלותא די יהוד | עול
| גלה

© Biblioteca Nacional de España

Tex.he.Dani.v.	Pĩtiua.heb.
די היתי מלכא אבי מן יהוד: ושמעת	אתא ידה
עליך די רוח אלהין בך ונהירו	נהר
ושכלתנו וחכמה יתירה השתכחת	יתר
בך: וכען העלו קדמי חכימיא	חכם
אשפיא די כתבה דנה יקרון ופשרה	
להודעותני ולא כהלין פשר מלתא	מלל
להחויה: ואנה שמעת עלך די	
תוכל פשרין למפשר וקטרין	יכל פשר
למשרי כען הן תוכל כתבא	שרה
למקרא ופשרה להודעתני	קרא ידע
ארגונא תלבש והמונכא די דהבא	לבש
על צוארך ותלתא במלכותא	
תשלט: באדין ענה דניאל ואמר	שלט
קדם מלכא מתנתך לך להוין	נתן הוה
ונבזביתך לאחרן הב ברם כתבא	יהב
אקרא למלכא ופשרא אהודענה:	קרא
אנתה מלכא אלהא עליא מלכותא	עלה
ורבותא ויקרא והדרא יהב	רבב
לנבכדנצר אבוך: ומן רבותא די	
יהב לה כל עממיא אמיא ולשניא	
הוו זאעין ודחלין מן קדמוהי די	הוה זוע
הוא צבא הוה קטל ודי הוה צבא	
הוה מחא ודי הוה צבא הוה מרים	רום
ודי הוא צבא הוה משפל: וכדי רם	שפל רום
לבבה ורוחה תקפת להזדה הנחת	זוד נחת
מן כרסא מלכותה ויקרה העדיו	עדה
מנה: ומן בני אנשא טריד ולבבה	
עם חיותא שוי ועם ערדיא מדורה	חיה שוה
עשבא כתורין יטעמונה ומטל	דור טעם
שמיא גשמה יצטבע עד די ידע	צבע
די שליט אלהא עליא במלכות	שלט עלה
אנשא ולמן די יצבא יהקים עליה:	צבא קום
ואנתה ברה בלשאצר לא השפלת	
לבבך כל קבל די כל דנה ידעת:	
ועל מרי שמיא התרוממת ולמאניא	רום
די ביתה היתיו קדמיך ואנתה	אתא

Trãſl.B.Hie.

quē adduxerat pater meus rex de iudea? Audiui de te: quoniã ſpiritum deorum habes: ſcientia intelligentiaq́ʒ ac ſapientia ampliores inuēte ſunt in te. Et nũc introgreſſi ſunt in cõſpectu meo ſapiētes magi vt ſcripturã hanc legerēt: & interp̃tationē eius indicarēt mihi: & nequerũt ſenſum huius ſermonis edicere. Porro ego audiui de te ꝙ poſſis obſcura interpretari: & ligata ∞∞∞ diſſoluere. Si ergo vales ſcripturam ∞∞∞ legere & interpretationem eius indicare mihi: purpura veſtieris: & torquem auream ∞∞∞ circa collũ tuũ habebis: & tertius in regno meo princeps eris. Ad quē reſpondens daniel: ait ∞∞ coram rege. Munera tua ſint tibi: ∞∞∞ & dona domus tue alteri da. ſcripturam autem legã tibi rex: & interpretationē eius oſtendã tibi. O rex: deus altiſſimus regnum ∞∞∞ & magnificentiã gloriã & honorem dedit ∞∞ nabuchodonoſor patri tuo: & ꝓpter magnificētiam quã dederat ei vniuerſi populi tribus & lingue tremebant & metuebant eum. Quos ∞∞ volebat interficiebat: quos volebat ∞∞∞ percutiebat: quos volebat exaltabat: ∞∞∞ & quos volebat hũiliabat. Qñ aũt eleuatũ eſt cor eius: & ſpũs illi⁹ obfirmat⁹ eſt ad ſupbiã: depoſit⁹ ē de ſolio regni ſui: & gloria eius ablata eſt: & a filiis hominum eiectus eſt. Sed & cor eius cum beſtiis poſitũ eſt: & cum onagris erat habitatio eius. Fenũ quoq́ʒ vt bos comedebat: & rore celi corpus eius infectũ eſt: donec cognoſceret ꝙ poteſtatem haberet altiſſimus in regno ∞∞ hominũ: & quecũq́ʒ voluerit ſuſcitabit ſup illud. Tu quoq́ʒ filius eius balthaſar non humiliaſti ∞∞ cor tuũ cum ſcires hec omnia. ∞∞∞ ſed aduerſum dñatorem celi eleuatus es. Et vaſa domus eius allata ſunt coram te: & tu ∞∞∞

Trãſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

quã adduxit rex pater meus? audiui de te
ἧς ἤγαγεν ὁ βασιλεὺς ὁ πατήρ μου; ἤκουσα περὶ σοῦ
qm̃ ſpũs dei ſctĩ in te ⁊ vigilantia ⁊ itelle F
ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἁγίου ἐν σοὶ καὶ γρηγόρησις καὶ σύνε
ctus ⁊ ſapia abũdãs iuēta eſt ĩ te. ⁊ nũc igreſſi ſũt
σις καὶ σοφία περισσὴ εὑρέθη ἐν σοί. καὶ νῦν εἰσῆλθον
ĩ cõſpectu meo ſapiētes magi gazareni: vt ſcripturã hãc
ἐνώπιόν μου σοφοὶ μάγοι γαζαρηνοί, ἵνα τὴν γραφὴν ταύ
legant ⁊ cõiecturã ei⁹ notã faciant
την ἀναγνῶσιν καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσωσίν
mihi: ⁊ nõ potuerunt annunciare mihi. ⁊ ego audi
μοι, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀπαγγεῖλαί μοι. καὶ ἐγὼ ἤκου
ui de te ꝙ poteſt cõiecturas cõiectare. nũc
σα περὶ σοῦ ὅτι δύνασαι συγκρίματα συγκρῖναι. νῦν
ergo ſi potueris ſcripturã hanc legere ⁊
οὖν ἐὰν δυνηθῇς τὴν γραφὴν ταύτην ἀναγνῶναι καὶ τὴν
cõiecturã eius notã facere mihi: purpurã indues: ⁊ G
σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσαι μοι, πορφύραν ἐνδύσῃ, καὶ
torques aurea erit ſup collum tuũ: ⁊
ὁ μανιάκης ὁ χρυσοῦς ἔσαι ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου, καὶ
tertius in regno meo ĩpabis. tũc reſpondit da
τρίτος ἐν τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξῃ. τότε ἀπεκρίθη δα
niel ⁊ dixit ĩ cõſpectu regis: dona tua
νιὴλ καὶ εἶπεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, τὰ δόματά σου
tibi ſint: ⁊ munus dom⁹ tue alteri da: E
σοὶ ἔσω, καὶ τὴν δωρεὰν τῆς οἰκίας σου ἑτέρῳ δός,
ego ãt ſcripturã legam regi: ⁊
ἐγὼ δὲ τὴν γραφὴν ἀναγνώσομαι τῷ βασιλεῖ, καὶ τὴν
cõiecturã ei⁹ notã faciã tibi rex. de⁹ altiſſim⁹
σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσω σοι βασιλεῦ. ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος
regnum ⁊ magnificentiã ⁊ honorẽ ⁊
τὴν βασιλείαν καὶ τὴν μεγαλωσύνην καὶ τὴν τιμὴν καὶ
gl̃iam dedit nabuchodonoſoꝛ p̃ri tuo:
τὴν δόξαν ἔδωκεν ναβουχοδονόσωρ τῷ πατρί σου,
⁊ de magnificentia quã dedit ei oẽs
καὶ ἀπὸ τῆς μεγαλωσύνης ἧς ἔδωκεν αὐτῷ πάντες
ꝑpl̃i tribus lingue erãt trementes ⁊ timentes
οἱ λαοὶ φυλαὶ γλῶσσαι ἦσαν τρέμοντες καὶ φοβούμενοι
eũ. q̃s volebat ipe iterficiebat: ⁊ q̃s volebat
αὐτόν. οὓς ἐβούλετο αὐτὸς ἀνῄρει, καὶ οὓς ἐβούλετο
ipe ꝑcutiebat: ⁊ q̃s volebat ipe exaltabat: ⁊ q̃s
αὐτὸς ἔτυπτεν, καὶ οὓς ἐβούλετο αὐτὸς ὕψου, καὶ οὓς
volebat ipe humiliabat. ⁊ qñ exaltatũ ē coꝛ A
ἐβούλετο αὐτὸς ἐταπείνου. καὶ ὅτε ὑψώθη ἡ καρδία
eius ⁊ ſpũs eius cõfoꝛtat⁹ ē vt ſupbi
αὐτοῦ καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐκραταιώθη τοῦ ὑπερηφα
ret: depoſit⁹ ē a throno regni ſui:
νεύεσθαι, κατηνέχθη ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας αὐ
⁊ honoꝛ ablatus ē ab eo. ⁊ ab hoibus
τοῦ, καὶ ἡ τιμὴ ἀφῃρέθη ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων
expulſ⁹ eſt: ⁊ coꝛ eius cum beſtiis datũ ē:
ἐξεδιώχθη, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μετὰ τῶν θηρίων ἐδόθη,
⁊ cũ onagris habitatio eius: ⁊ feno q̃ſi bouē
καὶ μετὰ ὀνάγρων ἡ κατοικία αὐτοῦ, καὶ χόρτον ὡς βοῦν
cibabãt eum. ⁊ de roꝛe celi E
ἐψώμιζον αὐτόν. καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ τὸ
coꝛp⁹ eius intictũ ē: donec cognouit q꞉ dñaf altiſſimus
σῶμα αὐτοῦ ἐβάφη, ἕως οὗ ἔγνω ὅτι κυριεύει ὁ ὕψιστος ẽ.4.c:
regni hoim: ⁊ cui viſũ fuerit dabit
τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἐὰν δόξῃ δώσει
illud. ⁊ tu filius eius baltaſar nõ humiliaſti
αὐτήν. καὶ σὺ ὁ υἱὸς αὐτοῦ βαλτάσαρ οὐκ ἐταπείνω
coꝛ tuũ ĩ cõſpectu dei. nõne oĩa
σας τὴν καρδίαν σου κατενώπιον τοῦ θεοῦ. οὐ πάντα
hec noſti: ⁊ ꝯ̃ dñm dei celi
ταῦτα ἔγνως; καὶ ἐπὶ τὸν κύριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ
exaltat⁹ ē. ⁊ vaſa dom⁹ eius attuliſti co
ὑψώθης. καὶ τὰ σκεύη τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἤνεγκας ἐνώ
ram te: ⁊ tu
πιόν σου, καὶ σὺ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

© Biblioteca Nacional de España

τ optimates tui τ concubine tue τ cōcu,
καὶ οἱ μεγιστᾶνές σου καὶ αἱ παλλακαί σου καὶ οἱ παρά-
F bini tui vinū bibebatis in eis: τ deos
κοιτοί σου οἶνον ἐπίνετε ἐν αὐτοῖς, καὶ τοὺς θεοὺς
aureos τ argenteos τ ereos τ fer
τοὺς χρυσοῦς καὶ τοὺς ἀργυροῦς καὶ χαλκοῦς καὶ σι-
reos τ ligneos τ lapideos: q̄ nō vident τ
δηροῦς καὶ ξυλίνους καὶ λιθίνους, οἳ οὐ βλέπουσιν καὶ
nō audiunt τ nō cognoſcunt: laudaſti. at deū cui⁹
οὐκ ἀκούουσιν καὶ οὐ γινώσκουσιν, ἤνεσας. τὸν δὲ θεὸν οὗ
ſpiritus tu⁹ in manu ſua τ oēs vie tue: ip-
ἡ πνοή σου ἐν χειρὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου, αὐ-
ſum nō gl̄ificaſti. idcirco a facie eius miſ-
τὸν οὐκ ἐδόξασας. διὰ τοῦτο ἐκ προσώπου αὐτοῦ ἀπε-
ſus eſt articulus manus τ ſcripturā hanc ordinauit:
στάλη ἀστράγαλος χειρὸς καὶ τὴν γραφὴν ταύτην ἔταξεν,
G τ hec ſcriptura ordinata. mane: thecel: phares:
καὶ αὕτη ἡ γραφὴ ἡ ἐντεταγμένη. μανή, θεκέλ, φαρές.
hec cōiectura verbi. mane mēſurauit
τοῦτο τὸ σύγκριμα τοῦ ῥήματος. μανὴ ἐμέτρησεν ὁ
de⁹ regnum tuū τ ipleuit illud. thecel.
θεὸς τὴν βασιλείαν σου καὶ ἐπλήρωσεν αὐτήν. θεκέλ.
appēſ⁹ ē i ſtatera τ iuēt⁹ eſt poſterior. phares: diuiſuʒ ē
ἐστάθη ἐν ζυγῷ καὶ εὑρέθη ὑστεροῦσα. φαρές, διῄρηται
E regnū tuū τ datū ē medis τ perſis. τ
ἡ βασιλεία σου καὶ ἐδόθη μήδοις καὶ πέρσαις. καὶ
dixit baltaſar: τ induerūt danielē
εἶπεν βαλτάσαρ, καὶ ἐνέδυσαν τὸν δανιὴλ
purpura: τ torquē auream circūpoſuerūt
πορφύραν, καὶ τὸν μανιάκην τὸν χρυσοῦν περιέθηκαν
circū collum eius. τ p̄dicauit de eo
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ. καὶ ἐκήρυξεν περὶ αὐτοῦ
eſſe eū p̄ncipem tertiū in regno ſuo.
εἶναι αὐτὸν ἄρχοντα τρίτον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.
in eadē nocte īterfect⁹ ē baltaſar rex chalde-
ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἀνῃρέθη βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ὁ χαλδαῖ-
us. τ darius med⁹ accepit regnū
ος. καὶ δαρεῖος ὁ μῆδος παρέλαβεν τὴν βασιλείαν
exñs ānoꝝ ſexaginta duoꝝ.
ὢν ἐτῶν ἑξηκονταδύο.
Ca.6.

A Et placuit i ꝯſpectu darij: τ cōſtituit ſup
Καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον δαρείου, καὶ κατέστησεν ἐπὶ
regnum ſatrapas centū vigīti: vt eſſent
τῆς βασιλείας σατράπας ἑκατὸν εἴκοσι, τοῦ εἶναι
ipi in toto regno ſuo: τ ſup eos
αὐτοὺς ἐν ὅλῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐπάνω αὐ-
ordinarios tres: q̄ꝝ erat daniel vn⁹ ex eis vt
τῶν τακτικοὺς τρεῖς, ὧν ἦν δανιὴλ εἷς ἐξ αὐτῶν τοῦ
redderent illis ſatrape rationē: vt
ἀποδιδόναι αὐτοῖς τοὺς σατράπας λόγον, ὅπως ὁ
rex nō fatigaret. τ erat daniel ſup eos:
βασιλεὺς μὴ ἐνοχλῆται. καὶ ἦν δανιὴλ ὑπὲρ αὐτούς,
E q̄ ſpūs abundās erat in eo: τ rex cō-
ὅτι πνεῦμα περισσὸν ἦν ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ βασιλεὺς κα-
6.4.c ſtituit eum ſup oī regno ſuo. τ
τέστησεν αὐτὸν ἐφ᾽ ὅλης τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ οἱ
ordinarij τ ſatrape q̄rebant occaſionē īuenire
τακτικοὶ καὶ οἱ σατράπαι ἐζήτουν πρόφασιν εὑρεῖν
cōtra danielē: τ oēm occaſionē τ delictū
κατὰ δανιήλ, καὶ πᾶσαν πρόφασιν καὶ παράπτω-
τ peccatum nō iueneꝛt
μα καὶ ἀμπλάκημα οὐχ εὗρον

& optiātes tui & vxores tue & cōcubine tue vinū bibiſtis in eis. Deos quoq; argenteos & aureos & ereos ferreos ligneoſq; & lapideos qui non vident neq; audiūt neq; ſentiunt laudaſti: porro deū qui habet flatum tuum in manu ſua & oēs vias tuas: non glorificaſti. Idcirco ab eo miſſus eſt articulus manus q̄ ſcripſit hoc q̄d exaratū eſt. Hec eſt autē ſcriptura q̄ digeſta eſt. Mane thecel phares. Et hec interp̄tatio ſermonis. Mane: numerabit deus regnū tuū & cōpleuit illud. Thecel: appenſus es in ſtatera & inuētus es minus habēs. Phares: diuiſum eſt regnum tuum: & datum eſt medis & perſis. Tunc iubente rege: indutus eſt daniel purpura: & circundata eſt torques aurea collo ei⁹: & predicatū eſt de eo q̄ haberet poteſtatem tertius in regno. Eadē nocte interfectus eſt balthaſar rex chaldeus: & darius medus ſucceſſit in regnum annos natus ſexaginta duos.
6.

Placuit dario & cōſtituit ſuper regnum ſatrapas centū viginti vt eſſent in toto regno ſuo: & ſuper eos principes tres ex quibus daniel vnus erat: vt ſatrape illis redderent rationē: & rex non ſuſtineret moleſtiā. Igitur daniel ſuperabat omnes principes & ſatrapas: quia ſpūs dei amplior erat in illo. Porro rex cogitabat conſtituere eū ſuper omne regnum. Vnde principes & ſatrape querebāt occaſionē vt inuenirēt danieli ex latere regni: nullāq; cauſam & ſuſpicionem reperire potuerunt: eo q̄ fidelis eſſet & omnis culpa & ſuſpitio nō inueniretur

ורברבניך שגלתך ולחנתך חמרא — רבב
שתין בהון ולאלהי כספא ודהבא — שתה
נחשא פרזלא אעא ואבנא די
לא חזין ולא שמעין ולא ידעין — חזה
שבחת ולאלהא די נשמתך
בידיה וכל ארחתך לה לא הדרת׃
באדין מן קדמוהי שליח פסא די — שלח פס
ידא וכתבא דנה רשים׃ ודנה — רשם
כתבא די רשים מנא מנא תקל
ופרסין׃ דנה פשר מלתא מנא מנה — מלל
אלהא מלכותך והשלמה׃ תקל — שלם
תקלתא במאזניא והשתכחת חסיר׃ — אזן שכח
פרס פריסת מלכותך ויהיבת — יהב
למדי ופרס׃ באדין אמר בלשאצר
והלבשו לדניאל ארגונא — לבש
והמונכא די דהבא על צואריה — צור
והכרזו עלוהי די להוא שליט — כרז הוה
תלתא במלכותא׃ ביה בליליא — שלט
קטיל בלשאצר מלכא כשדיא׃ — קטל
ודריוש מדיא קבל מלכותא כבר
שנין שתין ותרתין׃ — שנה
— תרי
שפר קדם דריוש והקים על — Cap. vj.
מלכותא לאחשדרפניא מאה — קום
ועשרין די להון בכל מלכותא׃ — הוה
ועלא מנהון סרכין תלתא די דניאל — עלה
חד מנהון די להון אחשדרפניא
אלין יהבין להון טעמא ומלכא לא
להוה נזיק׃ אדין דניאל דנה הוה — נזק
מתנצח על סרכיא ואחשדרפניא — נצח
כל קבל די רוח יתירא בה ומלכא — יתר
עשית להקמותה על כל מלכותא׃ — עשת קום
אדין סרכיא ואחשדרפניא הוו
באין עלה להשכחה לדניאל מצד — בעה עלל
מלכותא וכל עלה ושחיתה לא — שכח צדד
יכלין להשכחה כל קבל די מהימן — שמת המן
הוא וכל שלו ושחיתה לא השתכחת — שלה

© Biblioteca Nacional de España

עלוהי: אדין גבריא אלך אמרין — אלה
די לא נהשכח לדניאל דנה כל עלא — עלל
להן השכחנא עלוהי בדת אלהה:
אדין סרכיא ואחשדרפניא אלן — אלה
הרגשו על מלכא וכן אמרין ליה — רגש
דריוש מלכא לעלמין חיי: אתיעטו — יעט
כל סרכי מלכותא סגניא
ואחשדרפניא הדבריא ופחותא — דבר פחה
לקימה קים מלכא ולתקפה אסר — קום
די כל די יבעה בעו מן כל אלה — בעה
ואנש עד יומין תלתין להן מנך
מלכא יתרמא לגב אריותא: כען — רמה גוב
מלכא תקים אסרא ותרשם כתבא — ארה קום
די לא להשניה כדת מדי ופרס די — רשם שנה
לא תעדא: כל קבל דנה מלכא — עדה
דריוש רשם כתבא ואסרא: ודניאל
כדי ידע די רשם כתבא על — עלל
לביתיה וכוין פתיחן לה בעליתה — כוא פתח
נגד ירושלם וזמנין תלתא ביומא — עלה
הוא ברך על ברכוהי ומצלא ומודא — צלא ידה
קדם אלהה כל קבל די הוא
עבד מן קדמת דנה: אדין גבריא
אלך הרגשו והשכחו לדניאל — אלה רגש
בעה ומתחנן קדם אלהה: באדין — שכח חנן
קרבו ואמרין קדם מלכא על אסר
מלכא הלא אסר רשמת די כל
אנש די יבעא מן כל אלה ואנש — בעה
עד יומין תלתין להן מנך מלכא
יתרמא לגוב אריותא ענה מלכא — רמה
ואמר יציבא מלתא כדת מדי — צבא מלל
ופרס די לא תעדא: באדין ענו — עדה ענה
ואמרין קדם מלכא די דניאל
די מן בני גלותא די יהוד לא — גלה ידה
שם עליך מלכא טעם ועל אסרא — שום
די רשמת וזמנין תלתה ביומא
בעא בעותה: אדין מלכא כדי — בעה

in eo. Dixerunt ergo viri illi. Non inuenimus danieli huic aliquã occaſionem niſi forte in lege dei ſui. Tunc prĩcipes & ſatrape ſurripuerunt regi: & ſic locuti ſunt ei. Dari rex in eternũ viue. Conſilium inierunt omnes principes regni tui: magiſtratus & ſatrape ſenatores & iudices: vt decretum imperatorium exeat & edictum: vt oĩs q̃ petierit aliquã petitionẽ a q̃cũq; deo & homine vſq; ad triginta dies niſi a te rex: mittatur in lacum leonum. Nunc itaq; rex confirma ſententiã: & ſcribe decretum vt nõ imutetur q̃d ſtatutum eſt a medis & perſis: nec preuaricari cuiq̃ liceat. Porro rex darius propoſuit edictũ & ſtatuit. Quod cum daniel cõperiſſet. i. cõſtitutã legẽ: ingreſſus eſt domũ ſuã: & feneſtris apertis in cenaculo ſuo contra hieruſalem tribus temporibus in die flectebat genua ſua & orabat: confitebaturq; coram deo ſuo ſicut & ante facere conſueuerat. Viri ergo illi curioſius inquirẽtes inuenerunt danielem orantem & obſecrantẽ deum ſuum: & accedẽtes locuti ſunt regi ſuper edicto. Rex nunquid non conſtituiſti vt omnis homo qui rogaret quẽq̃ de diis & hominibus vſq; ad dies triginta niſi te rex: mitteretur in lacum leonũ. Ad quos rñdens rex ait. Verus eſt ſermo iuxta decretum medorum atq; pſarũ: q̃d p̃uaricari non licet. Tunc rñdentes dixerũt coram rege. Daniel de filiis captiuitatis iude non curauit de lege tua & de edicto quod cõſtituiſti: ſed tribus temporibus per diẽ orat obſecratione ſua. Quod

cõtra eũ: q: fidelis erat. ꝛ dixerũt ordinarij: nõ
κατ᾽ αὐτοῦ, ὅτι πιστὸς ἦν. καὶ εἶπαν οἱ τακτικοί, οὐχ
inuenıem⁹ cõtra daniel occaſionẽ: niſi in legitimis
εὑρήσομεν κατὰ δανιὴλ πρόφασιν, εἰ μὴ ἐν νομίμοις
dei ſui. tunc ordinarij ꝛ ſatrape aſtite
θεοῦ αὐτοῦ. τότε οἱ τακτικοὶ καὶ οἱ σατράπαι παρέ-
runt regi ꝛ dixerũt ei: dari rex
στησαν τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπαν αὐτῷ, δαρεῖε βασιλεῦ
in eternũ viue: ↄſilium inierunt oẽs q̃ in
εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι, συνεβουλεύσαντο πάντες οἱ ἐπὶ — B
regno tuo magiſtrat⁹ ꝛ toparche ꝛ ſa-
τῆς βασιλείας σου στρατηγοὶ καὶ τοπάρχαι καὶ σα- — S.2.a: 3.5.c. — E Infra 14.c.
trape ꝛ ſenatores vt ſtatuerẽt ſtatuto regio ꝛ
τράπαι καὶ ὕπατοι τοῦ στῆσαι στάσει βασιλικῇ καὶ
cõfortarẽt definitionẽ vt q̃cunq; petierit petitionẽ ab
ἐνισχύσαι ὁρισμὸν ὅπως ὃς ἐὰν αἰτήσηται αἴτημα παρὰ
omni deo ꝛ homine: vſq; ad dies triginta:
παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἕως ἡμερῶν τριάκοντα,
niſi a te rex: mittetur in la-
ἀλλ᾽ ἢ παρὰ σοῦ βασιλεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκ-
cũ leonũ. nũc ergo rex ſtatue definitionẽ
κον τῶν λεόντων. νῦν οὖν βασιλεῦ στῆσον τὸν ὁρισμὸν
ꝛ expone ſcripturã: vt nõ imutetur decretũ pſa-
καὶ ἔκθου γραφήν, ὅπως μὴ ἀλλοιωθῇ τὸ δόγμα περ-
rum ꝛ medoꝝ. tunc rex darius precepit
σῶν καὶ μήδων. τότε ὁ βασιλεὺς δαρεῖος ἐπέταξεν
ſcribi decretũ: ꝛ daniel q̃n cognouit q̃ ſtatutũ
γραφῆναι τὸ δόγμα, καὶ δανιὴλ ἡνίκα ἔγνω ὅτι ἐνετά-
eſt decretũ: igreſſ⁹ eſt in domũ ſuã: ꝛ feneſtre ap
γη τὸ δόγμα, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ αἱ θυρίδες ἀνε-
te ipi in cenaculis ſuis contra hie
ῳγμέναι αὐτῷ ἐν τοῖς ὑπερῴοις αὐτοῦ κατέναντι ἱε-
ruſalem: ꝛ tp̃ib⁹ trib⁹ diei erat flectens
ρουσαλήμ, καὶ καιροὺς τρεῖς τῆς ἡμέρας ἦν κάμπτων — C
ſup genua ſua: ꝛ orans ꝛ cõfi
ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ προσευχόμενος καὶ ἐξο-
tens coram deo ſuo: ſicut erat fac
μολογούμενος ἐναντίον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καθὼς ἦν ποι-
ens prius. tunc viri illi aſtiterunt ꝛ
ῶν ἔμπροσθεν. τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι παρετήρησαν καὶ — Mat. 2.f.
iueneŕt daniel orantem ꝛ obſecrãtẽ coram
εὗρον τὸν δανιὴλ ἀξιοῦντα καὶ δεόμενον ἔμπροσθεν τοῦ — F
deo ſuo. ꝛ accedentes dicunt regi:
θεοῦ αὐτοῦ. καὶ προσελθόντες λέγουσιν τῷ βασιλεῖ,
rex nõne definitionẽ poſuiſti vt oĩs homo
βασιλεῦ οὐχ ὁρισμὸν ἔταξας ὅπως πᾶς ἄνθρωπος
q̃ petierit ab omni deo ꝛ hoĩe pe-
ὃς ἂν αἰτήσῃ παρὰ παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου αἴ-
titionẽ vſq; ad dies triginta niſi a te rex:
τημα ἕως ἡμερῶν τριάκοντα ἀλλ᾽ ἢ παρὰ σοῦ βασι- — S.2.a.c. 3.b.
mittetur in lacum leonũ: ꝛ
λεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων; καὶ
dixit rex: verus ſmo: ꝛ decretũ
εἶπεν ὁ βασιλεύς, ἀληθινὸς ὁ λόγος, καὶ τὸ δόγμα
medoꝝ ꝛ pſaꝝ nõ tranſibit. tũc reſpon
μήδων καὶ περσῶν οὐ παρελεύσεται. τότε ἀπεκρί-
derũt ꝛ dicũt corã rege: daniel q̃
θησαν καὶ λέγουσιν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, δανιὴλ ὁ
de filijs captiuitatis iudee: nõ
ἀπὸ τῶν υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἰουδαίας, οὐχ — D
eſt ſubiect⁹ decreto tuo: ꝛ tp̃ib⁹ trib⁹
ὑπετάγη τῷ δόγματί σου, καὶ καιροὺς τρεῖς τῆς
diei petit a deo ſuo petitio-
ἡμέρας αἰτεῖται παρὰ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ τὰ αἰτήμα- — G
nes ſuas. tunc rex
τα αὐτοῦ. τότε ὁ βασιλεὺς

© Biblioteca Nacional de España

vt audiuit verbū: multū ɔtriſtat⁹ ē ſup eo: ⁊ p=
ὡς ἤκουσεν τὸ ῥῆμα, πολὺ ἐλυπήθη ἐπ᾽ αὐτῷ, καὶ πε
daniel cōtendit vt liberaret eum: ⁊ vſqȝ ad
ρὶ τοῦ δανιὴλ ἠγωνίσατο τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν, καὶ ἕως
veſperā erat cōtendēs vt liberaret eum. tūc
ἑσπέρας ἦν ἀγωνιζόμενος τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν. τότε οἱ
viri illi dicunt regi: ſcito rex:
ἄνδρες ἐκεῖνοι λέγουσι τῷ βασιλεῖ, γνῶθι βασιλεῦ,
qȝ decretū medis ⁊ perſis non tranſibit: ꝙ
ὅτι δόγμα μήδοις καὶ πέρσαις οὐ παρελεύσεται, τὸ
oēm definitionē ⁊ ſtatutū qḋ rex ſtatuet: nō opȝ im=
πᾶν ὁρισμὸν καὶ στάσιν ἣν ὁ βασιλεὺς στήσει, οὐ δεῖ πα
mutare. tunc rex dixit: ⁊ adduxerūt
ραλλάξαι. τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν, καὶ ἤγαγον τὸν
daniel: ⁊ imiſerūt eū in lacum leo
δανιὴλ, καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόν
nū. ⁊ dixit rex daniel: de⁹ tuus cui
των. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ δανιὴλ, ὁ θεός σου ᾧ
tu ſeruis cōtinue ipē liberabit te. ⁊ attu=
σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς αὐτὸς ἐξελεῖταί σε. καὶ ἤνεγ
lerūt lapidē vnū: ⁊ īpoſuerūt ſup os lac⁹:
καν λίθον ἕνα, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ λάκκου,
⁊ obſignauit rex anulo ſuo:
καὶ ἐσφραγίσατο ὁ βασιλεὺς τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ,
⁊ in anulo optimatū ſuoꝝ: vt nō
καὶ ἐν τῷ δακτυλίῳ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, ὅπως μὴ
mutaret res in daniel. ⁊ abijt rex
ἀλλοιωθῇ πρᾶγμα ἐν τῷ δανιὴλ. καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασι=
in domū ſuam. ⁊ dormiuit īcenatus: ⁊
λεὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ ἐκοιμήθη ἄδειπνος, καὶ
cibos nō attulerūt ei: ⁊ ſomn⁹ receſſit
ἐδέσματα οὐκ εἰσήνεγκαν αὐτῷ, καὶ ὁ ὕπνος ἀπέστη
ab eo. tūc rex ſurrexit mane in luce
ἀπ᾽ αὐτοῦ. τότε ὁ βασιλεὺς ἀνέστη τοπρωῒ ἐν τῷ φωτὶ
⁊ cū feſtinatiōe venit ad lacum leonū: ⁊
καὶ ἐν σπουδῇ ἦλθεν ἐπὶ τὸν λάκκον τῶν λεόντων, καὶ
cū appropīqret ipē lacui danielē voce magna ⁊
ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν τῷ λάκκῳ τῷ δανιὴλ φωνῇ μεγάλῃ καὶ
forti clamauit: daniel ſerue dei viuentis:
ἰσχυρᾷ ἐβόησεν, δανιὴλ ὁ δοῦλος τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ
de⁹ tu⁹ quē tu colis continue: ſi potuit libe
θεός σου ᾧ σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς, εἰ ἐδυνάσθη ἐξε
rare te ex ore leonū: ⁊ dixit daniel
λέσθαι σε ἐκ στόματος τῶν λεόντων; καὶ εἶπεν δανιὴλ
regi: rex in ſecula viue: de⁹ me⁹
τῷ βασιλεῖ, βασιλεῦ εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι, ὁ θεός μου
miſit angelum ſuum ⁊ obturauit ora
ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐνέφραξεν τὰ στόματα τῶν
leonū ⁊ nō nocuerūt mihi: qȝ coram eo re
λεόντων καὶ οὐκ ἐλυμήναντό με, ὅτι κατέναντι αὐτοῦ εὐ
ctitudo īuēta ē ī me: ⁊ coram āt te rex de=
θύτης εὑρέθη ἐν ἐμοί, καὶ ἐνώπιον δέ σου βασιλεῦ πα
lictum nō feci. tunc rex mītū gaui=
ράπτωμα οὐκ ἐποίησα. τότε ὁ βασιλεὺς πολὺ ἠγα=
ſus ē ſup eo: ⁊ danielē dixit educere ex
θύνθη ἐπ᾽ αὐτῷ, καὶ τὸν δανιὴλ εἶπεν ἀνενέγκαι ἐκ τοῦ
lacu. ⁊ educt⁹ ē daniel ex lacu: ⁊ om
λάκκου. καὶ ἀνηνέχθη δανιὴλ ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ πᾶ
nis corruptio nō ē inuēta in eo: qȝ credidit in
σα διαφθορὰ οὐχ εὑρέθη ἐν αὐτῷ, ὅτι ἐπίστευσεν ἐν
deo ſuo. ⁊ dixit rex: ⁊ adduxerūt
τῷ θεῷ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἤγαγον
viros accuſantes daniel: ⁊ in
τοὺς ἄνδρας τοὺς διαβάλλοντας τὸν δανιὴλ, καὶ εἰς
lacum leonum
τὸν λάκκον τῶν λεόντων

B · E · Infra. 14.c. · C · Mat. 1.f. · F · E.1.a.t. 3.b. · D · G

verbum cum audiſſet rex: ſatis cōtriſtatus eſt: & ꝓ daniele poſuit cor vt liberaret eum: & vſqȝ ad occaſum ſolis laborabat vt erueret illum. Viri autem illi intelligentes regem: dixerūt ei. Scito rex quia lex medorū atqȝ perſarū eſt: vt omne decretum quod cōſtituerit rex non liceat īmutari. Tunc rex precepit & adduxerunt danielem: & miſerunt eum in lacum leonum. Dixitqȝ rex danieli. Deus tuus quem colis ſemper: ipē liberabit te. Allatuſqȝ ē lapis vnus & poſitus eſt ſup os laci quē obſignauit rex annulo ſuo & annulo optimatū ſuorum: ne quid fieret contra danielem. Et abiit rex in domū ſuā & dormiuit incenat⁹: cibiqȝ nō ſūt allati corā eo: inſup & ſōnus receſſit ab eo. Tunc rex primo diluculo conſurgens feſtinus ad lacum leonū perrexit: appropinquāſqȝ lacui: danielem voce lachrymabili clamauit: & affatus eſt eum. Daniel ſerue dei viuentis: deus tuus cui tu ſeruis ſemper: putaſne valuit te liberare a leonibus? Et daniel regi reſpondens ait. Rex in eternum viue. Deus meus miſit angelum ſuum & concluſit ora leonum: & non nocuerunt mihi: quia coram eo iuſticia inuēta eſt in me. Sed & coram te rex delictum non feci. Tunc vehementer rex gauiſus eſt ſup eo: & danielē precepit educi de lacu. Eductuſqȝ eſt daniel de lacu: & nulla leſio inuenta eſt in eo: quia credidit deo ſuo. Iubente autem rege adducti ſunt viri illi qui accuſauerunt danielem & in lacū leonum

מלתא שמע שגיא באש עלוהי	שנא
ועל דניאל שם בל לשיזבותה	שום שזב
ועד מעלי שמשא הוה משתדר	עול שדר
להצלותה: באדין גבריא אלך	נצל רגש
הרגשו על מלכא ואמרין למלכא	ידע
דע מלכא די דת למדי ופרס די כל	
אסר וקים די מלכא יהקים לא	קום קום
להשניה: באדין מלכא אמר והיתיו	שנה אתה
לדניאל ורמו לגבא די אריותא	רמה גוב
ענה מלכא ואמר לדניאל אלהך	ארה
די אנתה פלח ליה בתדירא הוא	תדר
ישיזבנך: והיתית אבן חדה ושמת	שזב אתה
על פם גבא וחתמה מלכא בעזקתה	שום
ובעזקת רברבנוהי די לא תשנה	רבב שנה
צבו בדניאל: אדין אזל מלכא	צבה
להיכלה ובת טות ודחון לא הנעל	בית עול
קדמוהי ושנתה נדת עלוהי: באדין	ישן נדד
מלכא בשפרפרא יקום בנגהא	קום
ובהתבהלה לגבא די אריותא	בהל
אזל: וכמקרבה לגבא לדניאל	קרב
בקל עציב זעק ענה מלכא	קול עצב
ואמר לדניאל דניאל עבד	
אלהא חיא אלהך די אנתה פלח	
ליה בתדירא היכל לשיזבותך	יכל
מן אריותא: אדין דניאל עם מלכא	
מלל מלכא לעלמין חיי: אלהי	חיה
שלח מלאכה וסגר פם אריותא	לאך
ולא חבלוני כל קבל די קדמוהי	
זכו השתכחת לי ואף קדמיך	זכה שכח
מלכא חבולה לא עבדת: באדין	חבל
מלכא שגיא טאב עלוהי ולדניאל	שנא
אמר להנסקה מן גבא והסק	נסק גוב
דניאל מן גבא וכל חבל לא השתכח	שכח
בה די הימן באלהה: ואמר	המן
מלכא והיתיו גבריא אלך די אכלו	אתה
קרצוהי די דניאל ולגוב אריותא	ארה

© Biblioteca Nacional de España

נשה רמו אנון בניהון ונשיהון ולא
מטא מטו לארעית גבא עד די שלטו
דקק בהון אריותא וכל גרמיהון הדקו:
באדין דריוש מלכא כתב לכל
דור עממיא אמיא ולשניא די דארין
שגא בכל ארעא שלמכון ישגא: מן
שום קדמי שים טעם די בכל שלטן
הוה זוע מלכותי להון זאעין ודחלין מן
קדם אלהה די דניאל די הוא
קום אלהא חיא וקים לעלמין ומלכותה
חבל שזב די לא תתחבל ושלטנה עד סופא:
נצל אות משיזב ומצל ועבד אתין ותמהין
בשמיא ובארעא די שיזב
לדניאל מן יד אריותא: ודניאל
צלח דנה הצלח במלכות דריוש
ובמלכות כורש פרסיא:

Cap. vij. בשנת חדא לבלשאצר
חזה מלך בבל דניאל חלם חזה וחזוי
שכב ראשה על משכבה באדין חלמא
מלל כתב ראש מלין אמר: ענה
הוה דניאל ואמר חזה הוית בחזוי עם
רבע ליליא וארו ארבע רוחי שמיא
נוח רבב מגיחן לימא רבא: וארבע חיון
חיה רבב רברבן סלקן מן ימא שנין דא
שנה ארה מן דא: קדמיתא כאריה וגפין די
גף נשר לה חזה הוית עד די מריטו
הוה מרט גפיה ונטילת מן ארעא ועל רגלין
נטל כאנש הקימת ולבב אנש יהיב
קום לה: וארו חיוה אחרי תנינה דמיה
חיה דמה לדב ולשטר חד הקמת ותלת
דוב עלעין בפמה בין שניה וכן אמרין
פה שן לה קומי אכלי בשר שגיא: באתר
שגא דנה חזה הוית וארו אחרי כנמר
הוה ולה גפין ארבע די עוף על גביה
גב וארבעה ראשין לחיותא ושלטן
יהיב לה: באתר דנה חזה הוית

miſſi ſūt: ipſi filii & vxores eorum: & non ooooo peruenerūt vſq; ad pauimentū laci donec arriperent eos leones: & oia oſſa eorū cōminuerūt. Tunc dari⁹ rex ſcripſit vniuerſis oooooooooooooo populis: tribubus & linguis habitantibus ooooo in vniuerſa terra. Pax vobis multiplicetur. A me cōſtitutū eſt decretū: vt in vniuerſo imperio & regno meo tremiſcant & paueant oooooooooo deum danielis. Ipſe eſt enim ooooooooooooooooo deus viuens & eternus in ſecula: & regnum eius non diſſipabitur: & poteſtas eius vſq; in eternū. Ipſe liberator atq; ſaluator faciens ſigna & mirabilia in celo & in terra qui liberauit oooooooooo danielē de lacu leonū. Porro daniel perſeuerauit vſq; ad regnum darii oooooooooooooooooooooooo regnumq; cyri perſe.

7.

ANno primo balthaſar ooooooooooooooo regis babylonis daniel ſomniū vidit. Viſio aūt capitis ei⁹ in cubili ſuo. Et ſomnium oooooooooo ſcribens breui ſermone cōprehendit: ſūmatimq; perſtringens ait. Videbā in viſione mea oooooooo nocte: & ecce quattuor venti celi oooooooooooo pugnabāt in mari magno: & quattuor beſtie grandes aſcēdebant de mari diuerſe inter ſe. ooo Prima quaſi leena: & alas habebat oooooooooooo aquile. Aſpiciebam donec euulſe ſunt ooooooo ale eius & ſublata eſt de terra: & ſuper pedes oo quaſi homo ſtetit: & cor hominis datum eſt oooo ei. Et ecce beſtia alia ſimilis ooooooooooooooooo vrſo: in parte ſtetit: & tres ooooooooooooooooooo ordines erāt in ore eius & in dentibus eius: & ſic dicebāt ei. Surge comede carnes plurimaſ. Poſt hec aſpiciebam & ecce alia quaſi pardus: oooo & alas habebat quaſi auis quattuor ſuper ſe. Et quattuor capita erāt in beſtia: & poteſtas data ē ei. Poſt hec aſpiciebam oooooooooooooooo

imiſſi ſunt ipſi ⁊ filij eoꝝ ⁊ vxores
ἐνεβλήθησαν αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες
eoꝝ: ⁊ nō puenerſt ad pauimētū lacci:
αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔφθασαν εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ λάκκου,
donec dñati ſunt eoꝝ leones ⁊ oia oſſa
ἕως οὗ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ λέοντες καὶ πάντα τὰ ὀστᾶ
eoꝝ cōminuerūt .tunc darius rex ſcripſit
αὐτῶν ἐλέπτυναν. τότε δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔγραψεν
oibus pplis tribub⁹ linguis hītantib⁹ in
πᾶσι τοῖς λαοῖς φυλαῖς γλώσσαις τοῖς οἰκοῦσιν ἐν
omni terra. pax vobis mľtiplicet. a facie mea
πάσῃ τῇ γῇ. εἰρήνη ὑμῖν πληθυνθείη. ἐκ προσώπου μου
poſitū ē decretū: vt in oī iperio regni mei
ἐτέθη δόγμα, τοῦ ἐν πάσῃ ἀρχῇ τῆς βασιλείας μου
ſint trementes ⁊ timentes a facie
εἶναι τρέμοντας καὶ φοβουμένους ἀπὸ προσώπου τοῦ
dei danielis: qm̄ ipe eſt de⁹ viuēs ⁊ pmanēs in
θεοῦ δανιήλ, ὅτι αὐτός ἐστιν θεὸς ζῶν καὶ μένων εἰς
ſcła: ⁊ regnū ei⁹ nō corrumpet:
τοὺς αἰῶνας, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται,
⁊ ptās ei⁹ vſq; in finem. defendit: ⁊
καὶ ἡ κυρία αὐτοῦ ἕως τέλους. ἀντιλαμβάνεται, καὶ
liberat. ⁊ facit ſigna ⁊ portēta in celo ⁊
ῥύεται. καὶ ποιεῖ σημεῖα καὶ τέρατα ἐν οὐρανῷ καὶ
in terra. qui liberauit daniel ex ore leonū.
ἐπὶ γῆς. ὅστις ἐξείλατο τὸν δανιήλ ἐκ στόματος τῶν λεόντων.
⁊ daniel pſperat⁹ ē in regno darij:
καὶ δανιήλ κατεύθυνεν ἐν τῇ βασιλείᾳ δαρείου,
⁊ in regno cyri perſe.
καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ κύρου τοῦ πέρσου. Ca.7.

IN prio anno baltaſar regis chaldeoꝝ: daniel ſomniū vidit: ⁊ viſiones capitis eius in cubili ſuo: ⁊ ſomniū ſcripſit ⁊ ſūmā verboꝝ dixit. ego daniel videbā in viſione mea nocte: ⁊ ecce quattuor venti celi pugnabant in mare magnū: ⁊ q̄ttuor beſtie magne aſcendētes de mari differentes adinuicē: prima q̄ſi leena ⁊ ale eius aqle: aſpiciebā donec euulſe ſunt ale eius ⁊ ſublata ē a terra: ⁊ in pedib⁹ hoīs ſtetit: ⁊ cor hoīs datū eſt ei. ⁊ ecce beſtia ſecunda ſimilis vrſo: ⁊ in ptē vnā ſtetit: ⁊ tria latera in ore ei⁹ inter dentes eius. ⁊ ſic dicebāt ei. ſurge cōede carnes multas. poſt ipam aſpiciebā ⁊ ecce alia beſtia q̄ſi pardalis: ⁊ ipi ale q̄ttuor volucris ſup eam: ⁊ q̄ttuor capita beſtie: ⁊ ptās data ē illi. poſt hoc aſpiciebā:

Ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει βαλτάσαρ βασιλέως χαλδαίων, δανιήλ ἐνύπνιον εἶδεν, καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐνύπνιον ἔγραψεν καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν λόγων εἶπεν. ἐγὼ δανιήλ ἐθεώρουν ἐν ὁράσει μου τῆς νυκτός, καὶ ἰδοὺ οἱ τέσσαρες ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ προσέβαλλον εἰς τὴν θάλασσαν τὴν μεγάλην, καὶ τέσσαρα θηρία μεγάλα ἀναβαίνοντα ἐκ τῆς θαλάσσης διαφέροντα ἀλλήλων, τὸ πρῶτον ὡσεὶ λέαινα καὶ πτερὰ αὐτῆς ἀετοῦ, ἐθεώρουν ἕως οὗ ἐτίλοντο τὰ πτερὰ αὐτοῦ καὶ ἐξήρθη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ ποδῶν ἀνθρώπου ἐστάθη, καὶ καρδία ἀνθρώπου ἐδόθη αὐτῇ. καὶ ἰδοὺ θηρίον δεύτερον ὅμοιον ἄρκῳ, καὶ εἰς μέρος ἓν ἐστάθη, καὶ τρία πλευρὰ ἐν τῷ στόματι αὐτῆς ἀνὰ μέσον τῶν ὀδόντων αὐτῆς. καὶ οὕτως ἔλεγον αὐτῇ. ἀνάστηθι φάγε σάρκας πολλάς. ὀπίσω αὐτοῦ ἐθεώρουν καὶ ἰδοὺ ἕτερον θηρίον ὡσεὶ πάρδαλις, καὶ αὐτῇ πτερὰ τέσσαρα πετεινοῦ ὑπεράνω αὐτῆς, καὶ τέσσαρες κεφαλαὶ τῷ θηρίῳ, καὶ ἐξουσία ἐδόθη αὐτῇ. ὀπίσω τούτου ἐθεώρουν, oooooooooooooooooooooooooooo

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

C A Apo. 5.c. D Mat. 24.a. B E

© Biblioteca Nacional de España

⁊ ecce beſtia quarta terribil' ⁊ ſtupenda ⁊ for-
καὶ ἰδοὺ θηρίον τέταρτον φοβερὸν καὶ ἔκθαμβον καὶ ἰσχυ-
tis vehemẽt: ⁊ dentes eius ferrei magni: cõe
ρὸν περισσῶς, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ σιδηροῖ μεγάλοι, ἐσθί-
dẽs ⁊ ↄminuẽs. ⁊ reliqua pedib⁹ ſuis
ον καὶ λεπτῦνον. καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς ποσὶν αὐτοῦ
ↄculcabat. ⁊ ipa differẽs valde vltra oẽs
συνεπάτει. καὶ αὐτὸ διάφορον περισσῶς παρὰ πάντα τὰ
beſtias q̄ ante eam: ⁊ cornua decẽ illi. cõſi
θηρία τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ κέρατα δέκα αὐτῷ. προ
derabã cornua eius: ⁊ ecce cornu aliud par
σενόουν τοῖς κέρασιν αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ κέρας ἕτερον μι-
uũ aſcendit in medio eoꝝ ⁊ tria cornua eoꝝ q̄ an-
κρὸν ἀνέβη ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ τρία κέρατα τῶν ἔμπρο
te eam eradicata ſũt a facie eius. ⁊ ecce ocu
σθεν αὐτοῦ ἐξεριζώθη ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ ὀφ
li quaſi oculi hoĩs in cornu iſto:
θαλμοὶ ὡσεὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπου ἐν τῷ κέρατι τούτῳ,
⁊ os loquẽs magna. aſpiciebã donec throni poſiti ſũt
καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα. ἐθεώρουν ἕως ὅτου θρόνοι ἐτέθησαν
⁊ antiquus dieꝝ ſedit: ⁊ veſtimẽtũ eius q̄ſi
καὶ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθητο, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ὡσεὶ
nix albũ. ⁊ capill⁹ capitis eius quaſi lana
χιὼν λευκόν. καὶ ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον
munda. thron⁹ ei⁹ flãma ignis: rote eius
καθαρόν. ὁ θρόνος αὐτοῦ φλὸξ πυρός, οἱ τροχοὶ αὐτοῦ
ignis ardens. fluuius ignis trahebat egrediẽs
πῦρ φλέγον. ποταμὸς πυρὸς εἷλκεν ἐκπορευόμενος
ante eã. mille milia miniſtrabant ei. ⁊
ἔμπροσθεν αὐτοῦ. χίλιαι χιλιάδες ἐλειτούργουν αὐτῷ. καὶ
decies cẽtena milia aſtabant ante eam. iudici
μύριαι μυριάδες παρειστήκεισαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. κριτή
um ſedit: ⁊ libri apti ſunt. aſpiciebã tũc a
ριον ἐκάθισεν, καὶ βίβλοι ἠνεῴχθησαν. ἐθεώρουν τότε ἀπὸ
voce ſmonũ magnoꝝ q̄s cornu illud loq̄
φωνῆς τῶν λόγων τῶν μεγάλων ὧν τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐλά
bat: donec iterfecta ẽ beſtia illa ⁊ perijt: ⁊ cor
λει, ἕως ἀνῃρέθη τὸ θηρίον ἐκεῖνο καὶ ἀπώλετο, καὶ τὸ σῶ
pus eius datũ ẽ in cõbuſtionẽ ignis. ⁊ reliquaꝝ be
μα αὐτοῦ ἐδόθη εἰς καῦσιν πυρός. καὶ τῶν λοιπῶν θη
ſtiaꝝ trãſmutat⁹ ẽ pncipat⁹: ⁊ lõgitudo vite data ẽ eis
ρίων μετεστάθη ἡ ἀρχή, καὶ μακρότης ζωῆς ἐδόθη αὐτοῖς
vſq3 ad tp̄s ⁊ tp̄s. aſpiciebã i viſione noctis:
ἕως χρόνου καὶ καιροῦ. ἐθεώρων ἐν ὁράματι τῆς νυκτός,
⁊ ecce cũ nubib⁹ celi q̄ſi filius ho
καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ὡσεὶ υἱὸς ἀν
minis veniens erat: ⁊ vſq3 ad antiquũ die-
θρώπου ἐρχόμενος ἦν, καὶ ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμε-
rũ puenit: ⁊ i cõſpectu eius allat⁹ ẽ ⁊ ipi
ρῶν ἔφθασεν, καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ προσηνέχθη καὶ αὐτῷ
dat⁹ eſt pncipat⁹ ⁊ honos ⁊ regnũ: ⁊ oẽs
ἐδόθη ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία, καὶ πάντες
ppl̄i trib⁹ lingue ipi ſeruiebant.
οἱ λαοὶ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι αὐτῷ ἐδούλευον.
ptãs eius ptãs eterna: q̄ non tranſi-
ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐξουσία αἰώνιος, ἥτις οὐ παρελεύ-
bit: ⁊ regnũ eius nõ corrumpet. hor-
σεται, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται. ἔφρι-
ruit ſpũs me⁹. ego daniel in hitu meo ⁊
ξεν τὸ πνεῦμά μου. ἐγὼ δανιὴλ ἐν τῇ ἕξει μου καὶ αἱ
viſiones capitis mei cõturbabant me: ⁊ ac-
ὁράσεις τῆς κεφαλῆς μου συνετάρασσόν με, καὶ προ
ceſſi vni aſtantiũ ⁊ expoſitionẽ q̄rebam
σῆλθον ἑνὶ τῶν ἑστηκότων καὶ τὴν ἀκρίβειαν ἐζήτουν
ab eo diſcere de oĩbus his. ⁊ di-
παρ' αὐτοῦ μαθεῖν περὶ πάντων τούτων. καὶ εἶ-
xit mihi expoſitionẽ: ⁊ cõiecturã ſermo
πέν μοι τὴν ἀκρίβειαν, καὶ τὴν σύγκρισιν τῶν λό-
nũ notã fecit mihi.
γων ἐγνώρισέν μοι.

in viſione noctis: & ecce beſtia quarta terribilis atq3 mirabilis & fortis nimis. Dentes ferreos habebat magnos: comedens atq3 cõminuẽs: & reliq̃ pedibus ſuis cõculcans. Diſſimilis aũt erat ceteris beſtiis q̃s viderã ante eam: & habebat cornua decem. Conſiderabam cornua: & ecce cornu aliud paruulum ortum eſt de medio eorum: & tria de cornibus primis euulſa ſunt a facie eius. Et ecce oculi quaſi oculi hominis erant in cornu iſto: & os loquens ingentia. Aſpiciebam donec throni poſiti ſunt & antiquus dierum ſedit. Veſtimentũ ei⁹ candidũ q̃ſi nix: & capilli capitis eius quaſi lana munda. Thron⁹ ei⁹ flãme ignis: rote eius ignis accẽſus: fluuius igneus rapiduſq3 egrediebatur à facie eius. Milia miliũ miniſtrabãt ei: & decies centena milia aſſiſtebant ei. Iudicium ſedit: & libri aperti ſunt. Aſpiciebam propter vocem ſermonum grandium quos cornu illud loquebatur. Et vidi quonia3 interfecta eſſet beſtia: & periſſet corpus eius: & traditũ eſſet ad comburendum igni: aliarũ quoq3 beſtiarũ ablata eſſet poteſtas: & tẽpora vite cõſtituta eſſent eis vſq3 ad tẽpus & tẽpus. Aſpiciebã ergo in viſione noctis: & ecce cum nubibus celi quaſi filius hominis veniebat: & vſq3 ad antiquum dierum peruenit: & in cõſpectu eius obtulerunt eũ. Et dedit ei poteſtatẽ & honorem & regnũ & oẽs populi tribus & lingue ipſi ſeruient. poteſtas eius poteſtas eterna que non auferetur: & regnum eius quod non corrũpetur. Horruit ſpũs me⁹. Ego daniel territ⁹ ſum in his: & viſiones capitis mei cõturbauerunt me. Acceſſi ad vnũ de aſſiſtentib⁹: & veritatẽ querebã ab eo de oĩbus his. Qui dixit mihi interp̃tationẽ ſermonũ: & docuit me.

C בחזוי ליליא וארו חיוה רביעיה
דחילה ואמתני ותקיפא יתירא
ושנין די פרזל לה רברבן אכלה
ומדקה ושארא ברגליה רפסה
והיא משניא מן כל חיותא די קדמיה
וקרנין עשר לה: משתכל הוית
בקרניא ואלו קרן אחרי זעירה
סלקת ביניהון ותלת מן קרניא
קדמיתא אתעקרו מן קדמיה ואלו
עינין כעיני אנשא בקרנא דא
ופם ממלל רברבן: חזה הוית עד
די כרסון רמיו ועתיק יומין יתב
לבושה כתלג חור ושער ראשה
כעמר נקא כרסיה שביבין די נור
גלגלוהי נור דלק: נהר די נור
A נגד ונפק מן קדמוהי אלף אלפין
ישמשונה ורבו רבון קדמוהי
Spo. s.c. יקומון דינא יתב וספרין פתיחו:
D חזה הוית באדין מן קל מליא
רברבתא די קרנא ממללה חזה
הוית עד די קטילת חיותא והובד
גשמה ויהיבת ליקדת אשא:
ושאר חיותא העדיו שלטנהון
וארכה בחיין יהיבת להון עד זמן
Mat. 24.c. ועדן: חזה הוית בחזוי ליליא
וארו עם ענני שמיא כבר אנש
אתה הוא ועד עתיק יומיא מטה
וקדמוהי הקרבוהי: ולה יהב שלטן
B ויקר ומלכו וכל עממיא אמיא
ולשניא לה יפלחון שלטנה שלטן
עלם די לא יעדא ומלכותה
די לא תתחבל: אתכרית רוחי אנא
דניאל בגו נדנה וחזוי ראשי
E יבהלנני: קרבת על חד מן קאמיא
ויציבא אבעא מנה על כל דנה
ואמר לי ופשר מליא יהודענני:

חזה
דחל אים
תקף יתר
שן רבב
דקק
שנה
שכל הוה
עקר
מלל
רמה עתק
נקה שבב
גלל
שמש רבב
קום דון
פתח
קול מלל
קטל חיה
אבד יהב
עדה
חיה
הוה חזה
עתק
קרב
פלח
עדה
חבל כרת
בהל אחד
קום יצב
בעה מלל
ידע

© Biblioteca Nacional de España

אלין חיותא רברבתא די אנין | חיה רבב
ארבע ארבעה מלכין יקומון מן | רבע קום
ארעא: ויקבלון מלכותא קדישי | קבל קדש
עליונין ויחסנון מלכותא עד עלמא | עלה חסן
ועד עלם עלמיא: אדין צבית | צבה
ליצבא על חיותא רביעיתא די הות | היה
שניא מן כלהון דחילה יתירה | שנה דחל
שניה די פרזל וטפריה די נחש | יתר שן
אכלה מדקה ושארא ברגליה | דקק
רפסה: ועל קרניא עשר די בראשה
ואחרי די סלקת ונפלו מן קדמיה
תלת וקרנא דכן ועינין לה ופם | פה
ממלל רברבן וחזוה רב מן חברתה: | מלל חזה
חזה הוית וקרנא דכן עבדא קרב | היה
עם קדישין ויכלה להון: עד די
אתה עתיק יומיא ודינא יהב | עתק דון
לקדישי עליונין וזמנא מטה | יהב עלה
ומלכותא החסנו קדישין: כן אמר | מטא
חיותא רביעיתא מלכו רביעיה
תהוא בארעא די תשנה מן כל | שנה
מלכותא ותאכל כל ארעא ותדושנה | אכל דוש
ותדקנה: וקרניא עשר מנה מלכותא | דקק
עשרה מלכין יקומון ואחרן יקום | קום
אחריהן והוא ישנא מן קדמיא
ותלתא מלכין יהשפל: ומלין לצד | שפל מלל
עליא ימלל ולקדישי עליונין | עלה
יבלא ויסבר להשניה זמנין ודת | בלה סבר
ויתיהבון בידה עד עידן ועדנין | שנה יהב
ופלג עדן: ודינא יתב ושלטנה | יתב
יהעדון להשמדה ולהובדה עד | עדה שמד
סופא: ומלכותא ושלטנא ורבותא | אבד רבב
די מלכות תחות כל שמיא יהיבת | תחת יהב
לעם קדישי עליונין מלכותה | קדש
מלכות עלם וכל שלטניא לה
יפלחון וישתמעון: עד כה סופא די | פלח שמע
מלתא אנא דניאל שגיא רעיוני | מלל רעה

He quattuor beſtie magne: quattuor ſunt regna q̃ conſurgent de terra. Suſcipient autem regnum ſancti dei altiſſimi & obtinebunt regnũ vſq; in ſeculum & in ſeculum ſeculorũ. Poſt hoc volui libenter diſcere de beſtia quarta que erat diſſimilis valde ab omnibus & terribilis nimis. Dentes & vngues eius ferrei: comedebat & cõminuebat: & reliq̃ pedibus ſuis cõculcabat. Et de cornibus decem q̃ habebat in capite: & de illo qd̃ ortũ fuerat: ante qd̃ ceciderãt tria cornua: & de cornu illo qd̃ habebat oculos: & os loquens grandia: & mai⁹ erat ceteris. Aſpiciebã & ecce cornu illud faciebat bellum aduerſus ſanctos: & preualebat eis donec venit antiquus dierum: & iudiciũ dedit ſanctis excelſi: & tẽpus aduenit: & regnum obtinuerunt ſancti. Et ſic ait. Beſtia quarta: regnum quartum erit in terra quod mai⁹ erit omnibus regnis & deuorabit vniuerſam terram: & cõculcabit & cõminuet eam. Porro cornua decẽ ipſi⁹ regni decem reges erũt: & alius conſurget poſt eos & ipſe potẽtior erit prioribus: & tres reges hũiliabit. Et ſermones contra excelſum loquetur: & ſanctos altiſſimi conteret. Et putabit ꝙ poſſit mutare tẽpora & leges: & tradẽtur in manu eius vſq; ad tp̃s & tp̃a & dimidiũ tẽporis. Et iudicium ſedebit vt auferatur potẽtia & cõteratur & diſpereat vſq; in finẽ. regnũ autẽ & poteſtas & magnitudo regni q̃ eſt ſubter omẽ celum detur populo ſanctorũ altiſſimi: cuius regnum regnũ ſempiternum eſt: & oẽs reges ſeruient ei & obediẽt. Hucuſq; finis verbi. Ego daniel multum cogitationib⁹ meis

he beſtie magne q̃ttuor. quattuor re
ταῦτα τὰ θηρία τὰ μεγάλα τὰ τέσαρα. τέσαρες βα
gna ſurgent in terra: q̃ auferent ⁊ accipi
σιλεῖαι ἀναςήσονται ἐπὶ τῆς γῆς, αἳ ἀρθήσονται καὶ παρα
ent regnũ ſcti altiſſimi. ⁊ obtinebũt il
λήψονται τὴν βασιλείαν ἅγιοι ὑψίςου. καὶ καθέξουσιν αὐ
lud vſq; i ſeculũ ⁊ vſq; i ſeculũ ſeculoꝝ: ⁊ q̃rebã
τὴν ἕως αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος τῶν αἰώνων, καὶ ἐζήτουν
diligẽter ſcire de beſtia quarta q̃ erat
ἀκριβῶς μαθεῖν περὶ τοῦ θηρίου τοῦ τετάρτου ὅτι ἦν
differens vltra oẽm beſtiã: terribil' valde: dentes
διάφορον παρὰ πᾶν θηρίον, φοβερὸν περισσῶς, οἱ ὀδόν
eius ferrei: ⁊ vngues eius erei: comedẽs
τες αὐτοῦ σιδηροῖ, καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ χαλκοῖ, ἐσθίον
⁊ cõminuẽs: ⁊ reliquias pedib⁹ ſuis cõcul
καὶ λεπτῦνον, καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς ποσὶν αὐτοῦ κατε
cabat. ⁊ de cornib⁹ eius decẽ q̃ in
πάτει. καὶ περὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ τῶν δέκα τῶν ἐν
capite eius. ⁊ alteri⁹ aſcendentis ⁊
τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ. καὶ τοῦ ἑτέρου τοῦ ἀναβάντος καὶ
excutientis prioꝝ tria. cornu illud cui⁹
ἐκτινάξαντος τῶν προτέρων τρία. κέρας ἐκεῖνο ᾧ οἱ
oculi ⁊ os loquẽs magna: ⁊ viſio eius
ὀφθαλμοὶ καὶ ςόμα λαλοῦν μεγάλα, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ
maioꝛ reliquis. aſpiciebã: ⁊ cornu illud faciebat
μείζων τῶν λοιπῶν. ἐθεώρουν, καὶ τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐποίει
bellum cum ſanctis ⁊ p̃ualebat erga eos. donec
πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ἴσχυεν πρὸς αὐτούς. ἕως οὗ
venit antiquus dieꝝ ⁊ iudiciũ dedit ſan
ἦλθεν ὁ παλαιὸς τῶν ἡμερῶν καὶ τὸ κρίμα ἔδωκεν ἁγί
ctis altiſſimi. ⁊ tp̃s p̃uenit: ⁊ regnũ ob
οις ὑψίςου. καὶ ὁ καιρὸς ἔφθασεν, καὶ τὴν βασιλείαν κα
tinuerũt ſancti. ⁊ dixit: beſtia quarta re
τέσχον οἱ ἅγιοι. καὶ εἶπεν, τὸ θηρίον τὸ τέταρτον βασι
gnũ quartũ erit in terra qd̃ ſuperabit oĩa
λεία τετάρτη ἔςαι ἐν τῇ γῇ ἥτις ὑπερέξει πάσας τὰς
regna: ⁊ deuorabit oẽm terrã ⁊ con
βασιλείας, καὶ καταφάγεται πᾶσαν τὴν γῆν καὶ συμ
culcabit eam. cõminuet ⁊ decem cornua e
πατήσει αὐτήν. κατακόψει καὶ τὰ δέκα κέρατα αὐ
ius: decẽ regna ſurgent. ⁊ poſt eos
τοῦ, δέκα βασιλεῖαι ἀναςήσονται. καὶ ὀπίσω αὐτῶν
ſurget alius: q̃ ſuperabit oẽs qui an
ἀναςήσεται ἕτερος, ὃς ὑπεροίσει πάντας τοὺς ἔμπροσ
te: ⁊ tres reges humiliabit. ⁊ ſmones
θεν, καὶ τρεῖς βασιλεῖς ταπεινώσει. καὶ λόγους
ꝯ̃ altiſſimũ loquet̃: ⁊ ſctõs altiſſimi
πρὸς τὸν ὕψιςον λαλήσει, καὶ τοὺς ἁγίους ὑψίςου
ſeducet: ⁊ cogitabit mutare tp̃a ⁊
πλανήσει, καὶ ὑπονοήσει τοῦ ἀλλοιῶσαι καιροὺς καὶ
legẽ. ⁊ dabitur in manu eius vſq; ad tp̃s ⁊ tẽ
νόμον. καὶ δοθήσεται ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἕως καιροῦ καὶ και
pus ⁊ dimidiũ tp̃is: ⁊ iudiciũ ſedebit. ⁊ p̃nci
ρῶν καὶ ἥμισυ καιροῦ, καὶ τὸ κριτήριον καθίσει. καὶ τὴν ἀρ
patũ tranſmutabunt ut perdat ⁊ vt deſtruat
χὴν μεταςήσουσιν τοῦ ἀφανίσαι καὶ τοῦ ἀπολέσαι
vſq; i finẽ. ⁊ regnũ ⁊ p̃tãs ⁊ magni
ἕως τέλους. καὶ ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἐξουσία καὶ ἡ μεγα
tudo regum q̃ ſubter omne ce
λωσύνη τῶν βασιλέων τῶν ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐ
lum: data ſũt ſctis altiſſimi. ⁊ regnũ ei⁹ regnũ
ρανοῦ, ἐδόθη ἁγίοις ὑψίςου. καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ βασιλεία Luce. 1.c.
eternũ: ⁊ oẽs p̃ncipat⁹ ipi ſeruient ⁊
αἰώνιος, καὶ πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ αὐτῷ δουλεύσουσιν καὶ
obedient. hucuſq; finis verbi. ego
ὑπακούσονται. ἕως ὧδε τὸ πέρας τοῦ λόγου. ἐγὼ
daniel multum cogitationes mee
δανιὴλ ἐπιπολὺ οἱ διαλογισμοί μου

A

E

B

G

C

cõturbauerũt me: ⁊ facies mea mutata ē in me: ⁊
συνετάρασσόν με, καὶ ἡ μορφή μου ἠλλοιώθη ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ
verbũ in corde meo cõſeruaui.
τὸ ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ μου συνετήρησα. Ca. 8.
In ãno tertio regni baltaſar re=
A Ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας Βαλτάσαρ τοῦ βα=
gis viſio apparuit ad me. ego daniel poſt vi=
σιλέως ὅρασις ὤφθη πρός με. ἐγὼ Δανιὴλ μετὰ τὴν ὀφ=
ſum mihi pncipiũ ⁊ erã in ſuſis caſtro qđ
θεῖσάν μοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἤμην ἐν Σούσοις τῇ βάρει, ἥ
eſt in regiõe elam. ⁊ vidi in viſione ⁊ eram ſup
E ἐστιν ἐν χώρᾳ Αἰλάμ. καὶ εἶδον ἐν ὁράματι καὶ ἤμην ἐπὶ τῆς
portã atrij: ⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi:
πύλης Οὐλαΐ, καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον,
⁊ ecce aries vn⁹ ſtans añ vbal: ⁊ ipſi cornua
καὶ ἰδοὺ κριὸς εἷς ἑστηκὼς πρὸ τοῦ Οὐβάλ, καὶ αὐτῷ κέρατα
⁊ cornua excelſa: ⁊ vnũ excelſius altero. ⁊
καὶ τὰ κέρατα ὑψηλά, καὶ τὸ ἓν ὑψηλότερον τοῦ ἑτέρου. καὶ τὸ
excelſuꝫ aſcendebat i extremis. ⁊ vidi arietē cornupetētē
ὑψηλὸν ἀνέβαινεν ἐπ᾽ ἐσχάτων. καὶ εἶδον τὸν κριὸν κερατίζον
ꝯ mare ⁊ aqlonē ⁊ auſtrũ: ⁊ omnes be
τα κατὰ θάλασσαν καὶ βορρᾶν καὶ νότον, καὶ πάντα τὰ θη
ſtie nõ ſtabunt i cõſpectu eius: ⁊ non erat liberans
ρία οὐ στήσονται ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος
de manu ei⁹: ⁊ fecit ſcđm volũtatē ſuam
ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ
⁊ magnificat⁹ ē. ⁊ ego eram itelligēs. ⁊ ecce hirc⁹
καὶ ἐμεγαλύνθη. καὶ ἐγὼ ἤμην συνιῶν. καὶ ἰδοὺ τράγος
B capraꝝ veniebat ab aphrico ſup faciem toti⁹ terre:
αἰγῶν ἤρχετο ἀπὸ λιβὸς ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς,
⁊ nõ erat tangens terrã: ⁊ hirco cornu inſi=
καὶ οὐκ ἦν ἁπτόμενος τῆς γῆς, καὶ τῷ τράγῳ κέρας ἐπί
gne inter oculos ei⁹. ⁊ venit vſq; ad arietē
σημον ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ κριοῦ
cornua hñtem: quē vidi ſtantem ante vbal.
τοῦ τὰ κέρατα ἔχοντος, οὗ εἶδον ἑστῶτος ἐνώπιον τοῦ Οὐβάλ.
⁊ cucurrit ad eũ in ipetu fortitudĩs ei⁹: ⁊ vidi e=
καὶ ἔδραμεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁρμῇ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ εἶδον αὐ
um pueniente vſq; ad arietē: ⁊ efferat⁹ ē ꝯ eũ
τὸν φθάνοντα ἕως τοῦ κριοῦ, καὶ ἐξηγριώθη πρὸς αὐτὸν
⁊ pcuſſit arietē ⁊ contriuit vtraq;.
καὶ ἔπαισεν τὸν κριόν, καὶ συνέτριψεν ἀμφότερα τὰ
cornua eius: ⁊ nõ erat fortitudo arieti vt ſtaret co
κέρατα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν ἰσχὺς τῷ κριῷ τοῦ στῆναι ἐνώ
G ram eo: ⁊ piecit eũ in terrã ⁊ cõcul
πιον αὐτοῦ, καὶ ἔρριψεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ συνε=
cauit eum: ⁊ nõ fuit liberans arietē de
πάτησεν αὐτόν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος τὸν κριὸν ἐκ
C manu eius. ⁊ hircus capraꝝ magnificat⁹ ē vſq;
χειρὸς αὐτοῦ. καὶ ὁ τράγος τῶν αἰγῶν ἐμεγαλύνθη ἕως
nimis ⁊ cũ pualeret ipſe: cõtritũ ē cor
σφόδρα καὶ ἐν τῷ ἰσχῦσαι αὐτόν, συνετρίβη τὸ κέ=
nu eius magnũ. ⁊ aſcēdeſt alia cornua qttuor
ρας αὐτοῦ τὸ μέγα. καὶ ἀνέβη ἕτερα κέρατα τέσσαρα
ſubter illud in qttuor ventos ce
ὑποκάτω αὐτοῦ εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρα=
li: ⁊ ex vno eoꝝ egreſſũ ē cornu vnũ forte:
νοῦ, καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς αὐτῶν ἐξῆλθεν κέρας ἓν ἰσχυρόν,
⁊ magnificatũ ē valde ad auſtrũ ⁊ ad orien
καὶ ἐμεγαλύνθη περισσῶς πρὸς νότον καὶ πρὸς ἀνατο
tem ⁊ ad occidētē. magnificatũ ē vſq; ad militiã
Luce. 1. c. λὴν καὶ πρὸς τὴν δύσιν. ἐμεγαλύνθη ἕως τῆς δυνάμε
celi ⁊ cecidit in terrã de mi=
ως τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ἀπὸ τῆς δυ
litia celi ⁊ de ſtellis: ⁊ cõculca=
νάμεως τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἀστέρων, καὶ συνεπά=
uit eas ⁊ vſq; ad pncipē exercit⁹ magnificatũ ē
τησεν αὐτὰ καὶ ἕως τοῦ ἀρχιστρατήγου ἐμεγαλύνθη

cõturbabar: & facies mea
mutata eſt in me: verba
autē in corde meo con=
ſeruaui. 8.
Anno tertio regni
balthaſar
regis viſio apparuit mi
hi. Ego daniel
poſt id quod videram
in principio vidi
in viſione mea cũ eſſem
in ſuſis
caſtro quod eſt in helam
regione:
vidi autē in viſione eſſe
me ſuper portam
vlai: & leuaui oculos me
os & vidi. Et ecce
aries vnus ſtabat ante
paludem habens
cornua excelſa: & vnum
excelſius altero atq; ſuc
creſcens.
Poſtea vidi arietem cor
nibus ventilantē contra
occidentē & cõtra aqlo=
nē & cõtra meridiem: &
oēs beſtie nõ poterãt re
ſiſtere ei neq; liberari de
manu ei⁹: fecitq; ſcđm vo
lũtatē ſuã & magnificat⁹
eſt. Et ego intelligebam.
Ecce aũt hircus caprarũ
veniebat ab occidēte ſu
per faciē totius terre: &
nõ tãgebat terrã. Porro
hircus hēbat cornu inſi
gne inter oculos ſuos: &
venit vſq; ad arietē illum
cornutũ quem videram
ſtantem ante portam:
& cucurrit ad eum in im
petu fortitudinis ſue.
Cũq; appropinquaſſet
ꝓpe arietē: efferat⁹ eſt
in eum: & percuſſit arie
tem & cõminuit duo
cornua eius: & nõ pote
rat aries reſiſtere
ei. Cunq; miſiſſet eum
in terrã cõculcauit:
& nemo quibat liberare
arietē de manu ei⁹. Hir
cus aũt caprarũ magnus
factus eſt nimis. Cunq;
creuiſſet fractũ eſt cornu
magnũ: & orta ſunt
quattuor cornua ſubter
illud per quattuor vētos
celi. De vno autem ex
eis egreſſum eſt
cornu vnũ modicũ: &
factum eſt grande
contra meridiē & cõtra
orientē & cõtra fortitudi
nē. Et magnificatũ eſt vſ
q; ad fortitudinē celi: &
eiecit de fortitudine & de
ſtellis: & cõculcauit eas.
Et vſq; ad principē for
titudinis magnificatũ eſt;

יְבַהֲלֻנַּנִי וְזִיוַי יִשְׁתַּנּוֹן עָלַי וּמִלְּתָא
בְּלִבִּי נִטְרֵת׃
Cap. viij.
בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת בֵּלְשַׁאצַּר
הַמֶּלֶךְ חָזוֹן נִרְאָה אֵלַי אֲנִי דָנִיֵּאל
אַחֲרֵי הַנִּרְאָה אֵלַי בַּתְּחִלָּה׃ וָאֶרְאֶה
בֶּחָזוֹן וַיְהִי בִּרְאֹתִי וַאֲנִי בְּשׁוּשַׁן
הַבִּירָה אֲשֶׁר בְּעֵילָם הַמְּדִינָה
וָאֶרְאֶה בֶּחָזוֹן וַאֲנִי הָיִיתִי עַל אוּבַל
אוּלָי׃ וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה
אַיִל אֶחָד עֹמֵד לִפְנֵי הָאֻבָל וְלוֹ
קְרָנָיִם וְהַקְּרָנַיִם גְּבֹהוֹת וְהָאַחַת
גְּבֹהָה מִן הַשֵּׁנִית וְהַגְּבֹהָה עֹלָה
בָּאַחֲרֹנָה׃ רָאִיתִי אֶת הָאַיִל מְנַגֵּחַ
יָמָּה וְצָפוֹנָה וָנֶגְבָּה וְכָל חַיּוֹת לֹא
יַעַמְדוּ לְפָנָיו וְאֵין מַצִּיל מִיָּדוֹ
וְעָשָׂה כִרְצֹנוֹ וְהִגְדִּיל׃ וַאֲנִי הָיִיתִי
מֵבִין וְהִנֵּה צְפִיר הָעִזִּים בָּא מִן
הַמַּעֲרָב עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וְאֵין
נוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וְהַצָּפִיר קֶרֶן חָזוּת בֵּין
עֵינָיו׃ וַיָּבֹא עַד הָאַיִל בַּעַל הַקְּרָנַיִם
אֲשֶׁר רָאִיתִי עֹמֵד לִפְנֵי הָאֻבָל
וַיָּרָץ אֵלָיו בַּחֲמַת כֹּחוֹ׃ וּרְאִיתִיו
מַגִּיעַ אֵצֶל הָאַיִל וַיִּתְמַרְמַר אֵלָיו
וַיַּךְ אֶת הָאַיִל וַיְשַׁבֵּר אֶת שְׁתֵּי
קְרָנָיו וְלֹא הָיָה כֹחַ בָּאַיִל לַעֲמֹד
לְפָנָיו וַיַּשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיִּרְמְסֵהוּ
וְלֹא הָיָה מַצִּיל לָאַיִל מִיָּדוֹ׃ וּצְפִיר
הָעִזִּים הִגְדִּיל עַד מְאֹד וּכְעָצְמוֹ
נִשְׁבְּרָה הַקֶּרֶן הַגְּדוֹלָה וַתַּעֲלֶנָה
חָזוּת אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ לְאַרְבַּע רוּחוֹת
הַשָּׁמָיִם׃ וּמִן הָאַחַת מֵהֶם יָצָאה
קֶרֶן אַחַת מִצְּעִירָה וַתִּגְדַּל יֶתֶר
אֶל הַנֶּגֶב וְאֶל הַמִּזְרָח וְאֶל הַצֶּבִי׃
וַתִּגְדַּל עַד צְבָא הַשָּׁמָיִם וַתַּפֵּל
אַרְצָה מִן הַצָּבָא וּמִן הַכּוֹכָבִים
וַתִּרְמְסֵם׃ וְעַד שַׂר הַצָּבָא הִגְדִּיל

בָּהַל זָוָה
שָׁנָה מָלַל
Cap. viij.
שָׁנָה שָׁלֹשׁ
חָזָה רָאָה
חָלַל
הָיָה
נָשָׂא
פָּנָה
שָׁנָה
רָאָה נָגַח
צָפַן חָיָה
עָמַד פָּנָה
נָצַל גָּדַל
הָיָה בִּין
צָפַר עֵד
בּוֹא עָרַב
חָזָה
בּוֹא
רָאָה
רוּץ יָחַם
כּוֹחַ נָגַע
מָרַר נָכָה
שָׁבַר
שָׁלַךְ רָמַס
עָלָה
רָבַע
צָעַר גָּדַל
זָרַח צָבָה
נָפַל
כָּכַב
שׂוּר

© Biblioteca Nacional de España

Tex.he.Dani.viij.	Pꝛimitiua.heb.
וּמִמֶּנּוּ הֵרִים הַתָּמִיד וְהֻשְׁלַךְ מְכוֹן	רום תמד
מִקְדָּשׁוֹ׃ וְצָבָא תִּנָּתֵן עַל הַתָּמִיד	כון קדש
בְּפָשַׁע וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת אַרְצָה וְעָשְׂתָה	נתן עשה
וְהִצְלִיחָה׃ וָאֶשְׁמְעָה אֶחָד קָדוֹשׁ	צלח שמע
מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֶחָד קָדוֹשׁ לַפַּלְמוֹנִי	קדש דבר
הַמְדַבֵּר עַד מָתַי הֶחָזוֹן הַתָּמִיד	פלא חזה
וְהַפֶּשַׁע שֹׁמֵם תֵּת וְקֹדֶשׁ וְצָבָא	נתן
מִרְמָס׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי עַד עֶרֶב בֹּקֶר	רמס אמר
אַלְפַּיִם וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְנִצְדַּק קֹדֶשׁ׃	מאה צדק
וַיְהִי בִּרְאֹתִי אֲנִי דָנִיֵּאל אֶת הֶחָזוֹן	היה ראה
וָאֲבַקְשָׁה בִינָה וְהִנֵּה עֹמֵד לְנֶגְדִּי	חזה בקש
כְּמַרְאֵה גָבֶר׃ וָאֶשְׁמַע קוֹל אָדָם	ראה שמע
בֵּין אֻלָי וַיִּקְרָא וַיֹּאמַר גַּבְרִיאֵל	קרא
הָבֵן לְהַלָּז אֶת הַמַּרְאֶה׃ וַיָּבֹא אֵצֶל	בין בוא
עָמְדִי וּבְבֹאוֹ נִבְעַתִּי וָאֶפְּלָה עַל פָּנָי	בעת נפל
וַיֹּאמֶר אֵלַי הָבֵן בֶּן אָדָם כִּי לְעֶת	בנה
קֵץ הֶחָזוֹן׃ וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי נִרְדַּמְתִּי עַל	רדם
פָּנַי אָרְצָה וַיִּגַּע בִּי וַיַּעֲמִידֵנִי עַל	נגע עמד
עָמְדִי׃ וַיֹּאמֶר הִנְנִי מוֹדִיעֲךָ אֵת	ידע
אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּאַחֲרִית הַזָּעַם כִּי	היה
לְמוֹעֵד קֵץ׃ הָאַיִל אֲשֶׁר רָאִיתָ	
בַּעַל הַקְּרָנָיִם מַלְכֵי מָדַי וּפָרָס׃	
וְהַצָּפִיר הַשָּׂעִיר מֶלֶךְ יָוָן וְהַקֶּרֶן	צפר שער
הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בֵּין עֵינָיו הוּא הַמֶּלֶךְ	גדל
הָרִאשׁוֹן׃ וְהַנִּשְׁבֶּרֶת וַתַּעֲמֹדְנָה	שבר
אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ אַרְבַּע מַלְכֻיוֹת מִגּוֹי	רבע
יַעֲמֹדְנָה וְלֹא בְכֹחוֹ׃ וּבְאַחֲרִית	כוח
מַלְכוּתָם כְּהָתֵם הַפֹּשְׁעִים יַעֲמֹד	תמם עמד
מֶלֶךְ עַז פָּנִים וּמֵבִין חִידוֹת׃ וְעָצַם	עזז בנה
כֹּחוֹ וְלֹא בְכֹחוֹ וְנִפְלָאוֹת יַשְׁחִית	בין חוד
וְהִצְלִיחַ וְעָשָׂה וְהִשְׁחִית עֲצוּמִים	פלא שחת
וְעַם קְדֹשִׁים׃ וְעַל שִׂכְלוֹ וְהִצְלִיחַ	צלח
מִרְמָה בְּיָדוֹ וּבִלְבָבוֹ יַגְדִּיל וּבְשַׁלְוָה	רמה שלה
יַשְׁחִית רַבִּים וְעַל שַׂר שָׂרִים יַעֲמֹד	רבב שור
וּבְאֶפֶס יָד יִשָּׁבֵר׃ וּמַרְאֵה הָעֶרֶב	שבר ראה
וְהַבֹּקֶר אֲשֶׁר נֶאֱמַר אֱמֶת הוּא	אמר

Traſl. B. Hie.

& ab eo tulit iuge ſacrificium: & deiecit locum ſanctificationis eius. Robur autē datū eſt contra iuge ſacrificiū ꝓpter peccata: & ꝓſternetur veritas in terra: & proſperabitur & faciet. Et audiui vnū de ſanctis loq̄ntē: & dixit vn9 ſctūs alteri neſcio cui loquenti. Vſqꝫ quo viſio & iuge ſacrificiū & peccatū deſolationis q̄ facta eſt & ſanctuariū & fortitudo cōculcabitur. Et dixit ei. Vſqꝫ ad veſperā & mane dies duo milia trecēti: & mūdabitur ſanctuariū. Factū eſt aūt cū viderē ego daniel viſionē: & q̄rerē intelligētiam ecce ſtetit in conſpectu meo quaſi ſpecies viri. Et audiui vocem viri inter vlai & clamauit & ait. Gabriel ∞ fac intelligere iſtā viſionē. Et venit: & ſtetit iuxta vbi ego ſtabā. Cumqꝫ veniſſet: pauēs corrui in faciē meā: & ait ad me. Intellige fili homīs q̄m in tpe finis cōplebitur viſio. Cūqꝫ loqueretur ad me collapſus ſum ꝓnus in terram. Et tetigit me: & ſtatuit me in gradu meo. Dixitqꝫ mihi. Ego oſtēdā tibi q̄ futura ſunt in nouiſſimo maledictionis: quoniā habet tēpus finē ſuū. Aries quem vidiſti habere cornua: rex medorum eſt atqꝫ perſarum. Porro hircus caprarum: rex grecoꝝ eſt: & cornu grande quod erat inter oculos eius: ipſe eſt rex primus. Quod autem fracto illo ſurrexerunt ∞ quattuor pro eo: quattuor reges de gente eius conſurgent: ſed non in fortitudine eius. Et poſt regnum eoꝝ cum creuerint iniquitates cōſurget rex īpudens facie: & intelligēs ꝓpoſitiōes: & roborabitur fortitudo ei9: ſed nō in viribus ſuis: & ſupra q̄ꝫ credi pōt vniuerſa vaſtabit: & ꝓſperabitur & faciet. Et īterficiet robuſtos & populū ſctōrū ꝗm volūtatē ſuā: & dirigetur dolus in manu ei9: & cor ſuū magnificabitur & in copia rerū oīm occidet plīmos. Et cōtra principē pricipū cōſurget: & ſine manu cōteretur. Et viſio veſpere & mane q̄ dicta eſt: vera eſt. ∞∞

Traſ. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

ꝛ ꝓpter ipm ſacrificiū turbatū ē: ꝛ ſctm̄ deſolabitur:
καὶ δι' αὐτὸν θυσία ἐταράχθη, καὶ τὸ ἅγιον ἐρημωθήσεται,
ꝛ factū eſt ſup ſacrificiū peccatū: ꝛ ꝓiecta ē in terrā
καὶ ἐγενήθη ἐπὶ τὴν θυσίαν ἁμαρτία, καὶ ἐῤῥίφη χαμαὶ
iuſticia: ꝛ fecit ꝛ ꝓſperata ē. ꝛ audiui vnū
ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἐποίησεν καὶ εὐοδώθη. καὶ ἤκουσα ἑνὸς
ſctm̄ loquentē: ꝛ dixit: vn9 ſctūs phelmoni lo= D
ἁγίου λαλοῦντος, καὶ εἶπεν, εἷς ἅγιος τῷ φελμουνὶ τῷ λα=
quenti: vſqꝫ q̄ viſio ſtabit ſacrificiū ablatū ꝛ
λοῦντι, ἕως πότε ἡ ὅρασις στήσεται ἡ θυσία ἡ ἀρθεῖσα καὶ
peccatū qđ deſolatiōis qđ datū eſt. ꝛ ſanctū ꝛ fortitudo
ἡ ἁμαρτία ἡ ἐρημώσεως ἡ δοθεῖσα. καὶ τὸ ἅγιον καὶ ἡ δύναμις
cōculcabitur? ꝛ dixit ei: vſqꝫ ad veſpā ꝛ mane
συμπατηθήσεται; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἕως ἑσπέρας καὶ πρωῒ
dies duo mille ꝛ trecenti: ꝛ mundabitur
ἡμέραι δισχίλιαι καὶ τριακόσιαι, καὶ καθαρισθήσεται τὸ
ſctm̄. ꝛ factū eſt cū viderē ego viſionē: ꝛ q̄re
ἅγιον. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἰδεῖν με τὴν ὅρασιν, καὶ ἐζή=
bam ītelligētiā: ꝛ ecce ſtetit i ꝯſpectu meo q̄ſi viſio vi=
τουν σύνεσιν, καὶ ἰδοὺ ἔστη ἐνώπιόν μου ὡς ὅρασις ἀν=
ri. ꝛ audiui vocē viri inter vlai.
δρός. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀνδρὸς ἀναμέσον τοῦ οὐλαΐ.
ꝛ vocauit ꝛ dixit: gabriel fac itelligere illum
καὶ ἐκάλεσεν καὶ εἶπεν, γαβριὴλ συνέτισον ἐκεῖνον
viſionē. ꝛ venit ꝛ ſtetit iuxta ſtationē
τὴν ὅρασιν. καὶ ἦλθεν καὶ ἔστη ἐχόμενα τῆς στάσεώς
meā: ꝛ cū veniret ipē: turbat9 ſū ꝛ cado in Infra. 9.f.
μου, καὶ ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτόν, ἐθορυβήθην καὶ πίπτω ἐπὶ
faciem meā: ꝛ dixit ad me. itellige fili hoīs: E
πρόσωπόν μου, καὶ εἶπεν πρός με. σύνες υἱὲ ἀνθρώπου,
adhuc. n. in tpīs finem viſio. ꝛ cū loq̄ret
ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρας ἡ ὅρασις. καὶ ἐν τῷ λαλεῖν
ipē mecū: cado in faciem meā ſup
αὐτὸν μετ' ἐμοῦ, πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν
trā: ꝛ tetigit me ꝛ ſtatuit me ſup pedes ꝛ di=
γῆν, καὶ ἥψατό μου καὶ ἔστησέν με ἐπὶ πόδας καὶ εἶ=
xit: ecce ego nota facio tibi futura in extremis
πεν, ἰδοὺ ἐγὼ γνωρίζω σοι τὰ ἐσόμενα ἐπ' ἐσχάτων τῆς
ire: adhuc. n. in tpīs finē. aries quē vidiſti hn̄s
ὀργῆς, ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρας. ὁ κριὸς ὃν εἶδες ἔχων τὰ
cornua: rex pſarum ꝛ medoꝝ. ꝛ hircus
κέρατα, βασιλεὺς περσῶν καὶ μήδων. καὶ ὁ τράγος τῶν
capraꝝ: rex grecoꝝ. ꝛ cornu magnū qđ erat
αἰγῶν, βασιλεὺς ἑλλήνων. καὶ τὸ κέρας τὸ μέγα ὃ ἦν
inter oculos eius: ipē eſt rex
ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς
ꝓmus. ꝛ contriti cui9 ſteteſt q̄ttuoꝛ
ὁ πρῶτος. καὶ τοῦ συντριβέντος οὗ ἔστησαν τέσσαρα
cornua de ſubtus: q̄ttuoꝛ reges de gente
κέρατα ὑποκάτωθεν, τέσσαρες βασιλεῖς ἐκ τοῦ ἔθνους
eius cōſurgent ꝛ nō in fortitudīe ei9. ꝛ in extre
αὐτοῦ ἀναστήσονται καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. καὶ ἐπ' ἐσχά=
mis regni eoꝝ cōpletis peccatis:
των τῆς βασιλείας αὐτῶν πληρουμένων τῶν ἁμαρτι=
cōſurget rex īpudēs facie: ꝛ itel= F
ῶν, ἀναστήσεται βασιλεὺς ἀναιδὴς προσώπῳ, καὶ συ=
ligēs ꝓblemata: ꝛ forte robur eius: ꝛ nō
νιῶν προβλήματα, καὶ κραταιὰ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ οὐκ
in robore eius. ꝛ mirabilia corrūpet ꝛ ꝓſpera=
ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. καὶ θαυμαστὰ διαφθερεῖ καὶ κατευθυ=
bit ꝛ faciet: ꝛ iterficiet fortes ꝛ pplm̄ ſctm̄: ꝛ
νεῖ καὶ ποιήσει, καὶ διαφθερεῖ ἰσχυροὺς καὶ λαὸν ἅγιον, καὶ
iugū ſupplicij dirigetur: dolus in manu e=
ὁ ζυγὸς τοῦ κλοιοῦ κατευθυνεῖ, δόλος ἐν τῇ χειρὶ αὐ=
ius ꝛ in corde eius magnificabit: ꝛ do=
τοῦ καὶ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ μεγαλυνθήσεται, καὶ δό=
lo iterficiet multos: ꝛ in ꝑditione multoꝝ
λῳ διαφθερεῖ πολλούς, καὶ ἐπὶ ἀπωλείᾳ πολλῶν
ſtabit: ꝛ q̄ſi oua manu cōteret. ꝛ viſio
στήσεται, καὶ ὡς ᾠὰ χειρὶ συντρίψει. καὶ ἡ ὅρασις
veſpere ꝛ mane q̄ dicta eſt: vera eſt.
τῆς ἑσπέρας καὶ τῆς πρωΐας τῆς ῥηθείσης, ἀληθής ἐστιν.

© Biblioteca Nacional de España

τ tu ſigna viſionē: q: in dies multos.
καὶ σὺ σφράγισον τὴν ὅρασιν, ὅτι εἰς ἡμέρας πολλάς.
τ. ego daniel dormiui τ elangui dies: τ
καὶ ἐγὼ δανιὴλ ἐκοιμήθην καὶ ἐμαλακίσθην ἡμέρας, καὶ
ſurrexi τ faciebā opera regis: τ admira
D ἀνέστην καὶ ἐποίουν τὰ ἔργα τοῦ βασιλέως, καὶ ἐθαύμα
bar viſiōez: τ nō erat itelligēs.
ζον τὴν ὅρασιν, καὶ οὐκ ἦν ὁ συνιῶν. Ca.9.
In pmo anno ſub dario filio aſſue=
A Ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει ἐπὶ δαρείου τοῦ υἱοῦ ἀσουή=
ri de ſemine medoꝝ: q̄ regnauit ſup
ρου ἀπὸ τοῦ σπέρματος μήδων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐπὶ
regnum chaldeoꝝ: in āno vno regni
τὴν βασιλείαν χαλδαίων, ἐν ἔτει ἑνὶ τῆς βασιλείας
eius: ego daniel intellexi in libris nume
αὐτοῦ, ἐγὼ δανιὴλ συνῆκα ἐν ταῖς βίβλοις τὸν ἀριθ=
rū ānoꝝ de quo fact⁹ ē ſmo dn̄i ad hieremiā
1.Eſdr. μὸν τῶν ἐτῶν περὶ οὗ ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν
1.a. pphetam vt cōpleretur deſolatio hie=
Hiere. τὸν προφήτην εἰς συμπλήρωσιν τῆς ἐρημώσεως τῆς ἱε=
25.c.τ ruſalem ſeptuaginta ānis. τ dedi faciem
29.c. ρουσαλὴμ ἑβδομήκοντα ἔτη. καὶ ἔδωκα τὸ πρόσωπόν
meā ad dn̄m deū vt q̄rerem oratione τ
μου πρὸς κύριον τὸν θεὸν τοῦ ἐκζητῆσαι προσευχὴν καὶ
dep̄catione ī ieiunijs τ ſacco τ cinere. τ ora=
infra. .f. δέησιν ἐν νηστείαις καὶ σάκκῳ καὶ σποδῷ. καὶ προ=
ui ad dn̄m deū meū: τ confeſſus ſum τ
σηυξάμην πρὸς κύριον τὸν θεόν μου, καὶ ἐξομολογησάμην καὶ
E 1.Eſd. dixi. dn̄e deus magne τ terribilis cuſtodiens
1.b. εἶπα. κύριε ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστὸς ὁ φυλάσσων
teſtamētū tuū τ miam diligentib⁹ te τ
τὴν διαθήκην σου καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσίν σε καὶ τοῖς
cuſtodientib⁹ mādata tua. peccauim⁹: iīqtatē fecim⁹:
φυλάσσουσιν τὰς ἐντολάς σου. ἡμάρτομεν, ἠδικήσαμεν,
ipie egim⁹. τ receſſim⁹: τ declinauim⁹ a
ἠσεβήσαμεν. καὶ ἀπέστημεν, καὶ ἐξεκλίναμεν ἀπὸ τῶν
mādatis tuis τ a iudicijs tuis. τ nō audi
ἐντολῶν σου καὶ ἀπὸ τῶν κριμάτων σου. καὶ οὐκ εἰση
B uimus ſeruos tuos pphetas: q̄ loq̄bant
κούσαμεν τῶν δούλων σου τῶν προφητῶν, οἳ ἐλάλουν
in nomine tuo ad reges nr̄os τ pn=
ἐν τῷ ὀνόματί σου πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ ἄρ=
cipes nr̄os τ patres nr̄os τ ad oēm
χοντας ἡμῶν καὶ πατέρας ἡμῶν καὶ πρὸς πάντα τὸν
ppl'm tre. tibi dn̄e iuſticia τ nobis cōfuſio
λαὸν τῆς γῆς. σοὶ κύριε ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τοῦ
faciei ſicut dies hec. viro iuda τ hitā
προσώπου ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. ἀνδρὶ ἰούδα καὶ τοῖς ἐνοι
tibus hieruſalem τ oī iſrael his q̄ ppe τ
κοῦσιν ἱερουσαλὴμ καὶ παντὶ ἰσραὴλ τοῖς ἐγγὺς καὶ
his q̄ longe in omni terra vbi diſſeminaſti eos
τοῖς μακρὰν ἐν πάσῃ τῇ γῇ οὗ διέσπειρας αὐτοὺς
illic in p̄uaricatione eoꝝ q̄ p̄uaricati ſūt i te dn̄e. nobis
F ἐκεῖ ἐν ἀθεσίᾳ αὐτῶν ᾗ ἠθέτησαν ἐν σοὶ κύριε. ἡμῖν ἡ
cōfuſio faciei τ regibus nr̄is τ
αἰσχύνη τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ
p̄ncipib⁹ nr̄is τ p̄ribus nr̄is: qui
τοῖς ἄρχουσιν ἡμῶν καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν, οἵτινες
peccauim⁹ tibi. dn̄o deo nr̄o miſeratiōes τ
ἡμάρτομέν σοι. τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν οἱ οἰκτιρμοὶ καὶ
ppiciatiōes: q: receſſim⁹ a dn̄o τ nō audiui=
οἱ ἱλασμοί, ὅτι ἀπέστημεν ἀπὸ κυρίου καὶ οὐκ εἰσηκού
mus vocē dn̄i dei nr̄i vt ābularem⁹
σαμεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν πορεύεσθαι τοῖς
legitimis eius q̄ dedit ante faciem nr̄am ī manib⁹
νομίμοις αὐτοῦ οἷς ἔδωκεν κατὰ πρόσωπον ἡμῶν ἐν χερσὶ
ſuoꝝ ſuoꝝ pphetaꝝ. τ oīs iſrael p̄uari=
τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. καὶ πᾶς ἰσραὴλ παρέ
cati ſunt legē tuā: τ declinauerūt ne audirēt
βησαν τὸν νόμον σου, καὶ ἐξέκλιναν τοῦ μὴ ἀκοῦσαι τῆς
vocē tuā: τ venit ſup nos maledictio τ iuramētū
φωνῆς σου, καὶ ἐπῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ κατάρα καὶ ὁ ὅρκος

Tu ergo viſionē ſigna:
qa poſt multos dies erit.
Et ego daniel langui &
egrotaui per dies.
Cūq; ſurrexiſſem facie
bam opera regis
& ſtupebā ad viſionē &
nō erat q interp̄taretur.
In anno primo 9.
darii
filii aſſueri de ſemīe me
dorum qui
imperauit ſuper regnū
chaldeorum anno
vno regni eius. Ego da
niel intellexi
in libris numerum an=
norum de quo
eſt ſermo dn̄i ad hiere=
miam prophetam
vt cōplerentur deſolatio
nis hieruſalē ſeptuagin
ta ānis. Et poſui faciem
meam ad dominum
deum meum rogare &
deprecari
in ieiunijs ſacco & cine=
re. & oraui ad dominum
deū meū: & cōfeſſus ſū:
& dixi. Obſecro domīe
deus magne & terribilis
cuſtodiens pactum
& miām diligentibus te
& cuſtodiētibus mādata
tua: peccauimus iniqtatē
fecimus: īpie egimus: &
receſſimus & declinaui=
mus a mādatis tuis ac iu
dicijs. Non obediuimus
ſeruis tuis pphetis qui
locuti ſunt in noīe tuo re
gibus nr̄is: principibus
noſtris: patribus noſtris:
oīq; populo terre. Tibi
dn̄e iuſticia: nobis autē
confuſio faciei
ſicut eſt hodie viro iuda
& habitatoribus
hieruſalē & omni iſrael
his qui prope ſunt
& his qui procul in vni=
uerſis terris
ad quas eiecisti eos p=
pter iniqtates eoꝝ in qb⁹
peccauerunt in te dn̄e.
Nobis cōfuſio faciei: re
gib⁹ nr̄is: principib⁹ nr̄is
& patribus nr̄is qui pec
cauerunt. Tibi autē dn̄o
deo noſtro miſericordia
& ppitiatio: quia receſſi
mus a te: & non
audiuim⁹ vocē dn̄i dei
noſtri vt ambularemus
in lege eius quā poſuit
nobis per
ſeruos ſuos pphetas: &
oīs iſrael preuaricati ſunt
legem tuā: & declinaue=
runt ne audirēt vocē tuā:
& ſtillauit ſup nos male
dictio & deteſtatio que

ואתה סתם החזון כי לימים רבים׃
ואני דניאל נהייתי ונחליתי ימים
ואקום ואעשה את מלאכת המלך
ואשתומם על המראה ואין מבין׃
בשנת אחת לדריוש
בן אחשורוש מזרע מדי אשר
המלך על מלכות כשדים׃ בשנת
אחת למלכו אני דניאל בינתי
בספרים מספר השנים אשר
היה דבר יהוה אל ירמיה הנביא
למלאות לחרבות ירושלם שבעים
שנה׃ ואתנה את פני אל אדני
האלהים לבקש תפלה ותחנונים
בצום ושק ואפר׃ ואתפללה ליהוה
אלהי ואתודה ואמרה אנה אדני
האל הגדול והנורא שמר הברית
והחסד לאהביו ולשמרי מצותיו׃
חטאנו ועוינו והרשענו ומרדנו
וסור ממצותיך וממשפטיך׃ ולא
שמענו אל עבדיך הנביאים אשר
דברו בשמך אל מלכינו שרינו
ואבתינו ואל כל עם הארץ׃ לך
אדני הצדקה ולנו בשת הפנים
כיום הזה לאיש יהודה ולישבי
ירושלם ולכל ישראל הקרבים
והרחקים בכל הארצות אשר
הדחתם שם במעלם אשר מעלו
בך׃ יהוה לנו בשת הפנים למלכינו
לשרינו ולאבתינו אשר חטאנו
לך׃ לאדני אלהינו הרחמים
והסלחות כי מרדנו בו׃ ולא
שמענו בקול יהוה אלהינו ללכת
בתורתיו אשר נתן לפנינו ביד
עבדיו הנביאים׃ וכל ישראל עברו
את תורתך וסור לבלתי שמע בקלך
ותתך עלינו האלה והשבעה אשר

חזה יום
היה חלה
קום עשה
לאך שמם
ראה בין
Cap.ix.
שנה
מלך
ספר
נבא
נתן פנה
פלל חנן
ידה
גדל ירא
ברת צוה
עוה רשע
שפט
נבא
שור
בוש פנה
דחה
ילך
ירה פנה
נבא
נתך

© Biblioteca Nacional de España

כְּתוּבָה בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֶבֶד הָאֱלֹהִים כָּתַב
כִּי חָטָאנוּ לוֹ׃ וַיָּקֶם אֶת דְּבָרָיו אֲשֶׁר קוּם
דִּבֶּר עָלֵינוּ וְעַל שֹׁפְטֵינוּ אֲשֶׁר
שְׁפָטוּנוּ לְהָבִיא עָלֵינוּ רָעָה גְדֹלָה בּוֹא רוּעַ
אֲשֶׁר לֹא נֶעֶשְׂתָה תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם עָשָׂה
כַּאֲשֶׁר נֶעֶשְׂתָה בִּירוּשָׁלָםִ׃ כַּאֲשֶׁר
כָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֵת כָּל הָרָעָה כָּתַב
הַזֹּאת בָּאָה עָלֵינוּ וְלֹא חִלִּינוּ אֶת בּוֹא חָלָה
פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָשׁוּב מֵעֲוֹנֵינוּ פָּנָה
וּלְהַשְׂכִּיל בַּאֲמִתֶּךָ׃ וַיִּשְׁקֹד יְהוָה עַל שָׂכַל שָׁקַד
הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ עָלֵינוּ כִּי צַדִּיק יְהוָה בּוֹא צָדַק
אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה עָשָׂה
וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקֹלוֹ׃ וְעַתָּה אֲדֹנָי קוֹל
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת עַמְּךָ יָצָא
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וַתַּעַשׂ עָשָׂה
לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ׃
אֲדֹנָי כְּכָל צִדְקֹתֶךָ יָשָׁב נָא אַפְּךָ שׁוּב
וַחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלַםִ הַר קָדְשֶׁךָ יָחַם
כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבֹתֵינוּ
יְרוּשָׁלַםִ וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל
סְבִיבֹתֵינוּ׃ וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל
תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פָּלַל חָנַן
פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אוֹר קָדַשׁ
אֲדֹנָי׃ הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח נָטָה
עֵינֶיךָ וּרְאֵה שֹׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר
נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל קָרָא
צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ נָפַל
לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ אֲדֹנָי רָבַב
שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה קָשַׁב
וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי אָחַר
שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ׃ וְעוֹד
אֲנִי מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי דָּבַר פָּלַל
וְחַטַּאת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּמַפִּיל תְּחִנָּתִי יָדָה
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהַי עַל הַר קֹדֶשׁ פָּנָה
אֱלֹהָי׃ וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר בַּתְּפִלָּה
וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בֶחָזוֹן רָאָה חָזָה

ſcripta eſt in libro moyſi ſerui dei: quia peccauimus ei. Et ſtatuit ſermones ſuos q̄s locutus eſt ſuper nos & ſuper principes nr̄os qui iudicauerūt nos: vt ſup induceret in nos magnū malū quale nunq̄ fuit ſub omni celo: ſm q̄ factū eſt in hieruſalem: ſicut ſcriptū eſt in lege moyſi. Omne malum hoc venit ſuper nos. Et non rogauimus faciē tuā dn̄e de⁹ nr̄ vt reuerteremur ab iniq̄tatib⁹ nr̄is: & cogitaremus veritatē tuam. Et vigilauit dn̄s ſup maliciā: & adduxit eam ſup nos. Iuſtus dn̄s de⁹ noſter in oībus operibus ſuis que fecit. Non enī audiuimus vocem eius. Et nunc dn̄e deus noſter qui eduxiſti populum tuum de terra egypti in manu forti: & feciſti tibi nomē ſm diē hanc: peccauimus: iniq̄tatē fecim⁹ dn̄e in oēm iuſticiā tuā. Auertatur obſecro ira tua & furor tu⁹ a ciuitate tua hieruſalem & a monte ſancto tuo. Propter pctā enī nr̄a & iniq̄tates patrū noſtrorū hieruſalē & populus tu⁹ in opprobriū ſunt oībus p circuitū nr̄m. Nūc ergo exaudi deus nr̄ orōnem ſerui tui: & p̄ces ei⁹: & oſtende faciē tuā ſup ſanctuariū tuū qd̄ deſertū eſt. Propter temetipſum inclina deus meus aurē tuā & audi: aperi oculos tuos & vide deſolationē noſtram & ciuitatē ſup quā inuocatū eſt nomē tuū. Neq̄ enī in iuſtificationibus nr̄is proſternimus preces ante faciē tuā: ſed in miſationib⁹ tuis multis. Exaudi dn̄e: placare domine: attende & fac. Ne moreris propter temetipſum deus me⁹: quia nomē tuū inuocatū eſt ſup ciuitatē & ſup ppl'm tuū. Cūq̄ adhuc loq̄rer & orarē & cōfiterer pctā mea & pctā ppl'i mei iſrael vt p̄ſternerē p̄ces meas in cōſpectu dei mei: p mōte ſctō dei mei. Adhuc me loquēte in orōne mea ecce vir gabriel quem videram in viſione

qd ſcriptū eſt in lege moyſi ſerui dei: qꝛ pecca
ὁ γεγραμμένος ἐν νόμῳ μωυσῆ δούλου τοῦ θεοῦ, ὅτι ἡμάρ
uim⁹ ei: ꝛ ſtatuit ſmones ſuos qs locut⁹ eſt
τομεν αὐτῷ, καὶ ἔστησε τοὺς λόγους αὐτοῦ οὓς ἐλάλησεν C
ſup nos ꝛ ſup iudices nr̄os q̄ iudicauerūt nos vt ſup
ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς κριτὰς ἡμῶν οἳ ἔκριναν ἡμᾶς ἐπα
īduceret ſup nos mala magna: q̄lia nō fuerūt ſub
γαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς κακὰ μεγάλα, οἷα οὐ γέγονεν ὑποκάτω
omni celo ſcd̄m q̄ facta ſūt in hieruſalem: ſi
παντὸς τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὰ γενόμενα ἐν ἱερουσαλήμ, κα
cut ſcriptum eſt in lege moyſi. oīa mala iſta
θὼς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ. πάντα κακὰ ταῦ
venerūt ſup nos: ꝛ nō rogauim⁹ faciem domi
τα ἦλθεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐδεήθημεν τοῦ προσώπου κυ
ni dei nr̄i: vt recederem⁹ ab iniq̄tatib⁹ nr̄is ꝛ
ρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἀποστῆναι ἀπὸ τῶν ἀδικιῶν ἡμῶν καὶ
intelligeremus in omni veritate. ꝛ vigilauit dn̄s
τοῦ συνιέναι ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ. καὶ ἐγρηγόρησεν κύριος ὁ
de⁹ nr̄ ſup malitiā: ꝛ adduxit ea ſup nos:
θεὸς ἡμῶν ἐπὶ τὴν κακίαν, καὶ ἐπήγαγεν αὐτὰ ἐφ' ἡμᾶς,
qꝛ iuſtus dn̄s de⁹ nr̄ ſup oēm facturā
ὅτι δίκαιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ πᾶσαν τὴν ποίησιν
ſuam quā fecit: ꝛ nō audiuimus
αὐτοῦ ἣν ἐποίησεν, καὶ οὐκ εἰσηκούσαμεν τῆς
vocē eius. ꝛ nūc dn̄e deus nr̄: q̄ eduxiſti
φωνῆς αὐτοῦ. καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὃς ἐξήγαγες τὸν
pplm̄ tuū de t̄ra egypti in manu forti: ꝛ feci
λαόν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐποίη D
ſti tibi ipi nomē ſic̄ dies hec: peccauim⁹ inique
σας σεαυτῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν ἠνομή
fecim⁹ iniuſte egim⁹: dn̄e in oī mīa tua auer
σαμεν ἠδικήσαμεν, κύριε ἐν πάσῃ ἐλεημοσύνῃ σου ἀπο
tatur obſecro furor tu⁹ ꝛ ira tua a ciuitate
στραφήτω δὴ ὁ θυμός σου καὶ ἡ ὀργή σου ἀπὸ τῆς πόλεώς
tua hieruſalem mōte ſctō tuo: qꝛ peccauim⁹ in
σου ἱερουσαλὴμ ὄρους ἁγίου σου, ὅτι ἡμάρτομεν ἐν ταῖς
iniq̄tatib⁹ nr̄is ꝛ prm̄ nr̄oꝝ hieruſalem: ꝛ ppl's tu⁹
ἀδικίαις ἡμῶν καὶ πρῶν ἡμῶν ἱερουσαλήμ, καὶ ὁ λαός σου
in opprobriū fact⁹ eſt in oībus q̄ i circuitu nr̄o.
εἰς ὀνειδισμὸν ἐγένετο ἐν πᾶσι τοῖς περικύκλῳ ἡμῶν.
ꝛ nūc exaudi dn̄e de⁹ nr̄ orōnem ſer
καὶ νῦν εἰσάκουσον κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν τῆς προσευχῆς τοῦ δού
ui tui ꝛ dep̄catiōes eius: ꝛ oſtende faciem
λου σου καὶ τῶν δεήσεων αὐτοῦ, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν
tuā ſup ſanctuariū tuū deſtū ppt̄ te dn̄e. incli
σου ἐπὶ τὸ ἁγίασμά σου τὸ ἔρημον ἕνεκέν σου κύριε. κλῖ
na de⁹ me⁹ aurē tuā ꝛ audi: aperi ocu
νον ὁ θεός μου τὸ οὖς σου καὶ ἄκουσον, ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλ
los tuos ꝛ vide deſolationē nr̄am ꝛ ciuitatis tue:
μούς σου καὶ ἴδε τὸν ἀφανισμὸν ἡμῶν καὶ τῆς πόλεώς σου,
ſup quā īuocatū eſt nomē tuū ſup eam: qꝛ nō in
ἐφ' ἧς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπ' αὐτῆς, ὅτι οὐκ ἐπὶ
iuſticijs nr̄is nos p̄iicimus miſationē no E
ταῖς δικαιοσύναις ἡμῶν ἡμεῖς ῥιπτοῦμεν τὸν οἰκτιρμὸν ἡ
ſtrā i cōſpectu tuo: ſed in miſationes tuas mul
μῶν ἐνώπιόν σου, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου τοὺς πολ
tas dn̄e: exaudi dn̄e: placare dn̄e: attēde do
λοὺς κύριε, εἰσάκουσον κύριε, ἱλάσθητι κύριε, πρόσχες κύ
mine: fac ꝛ ne tardaueris ppt̄ te dn̄e de⁹ me⁹.
ριε, ποίησον καὶ μὴ χρονίσῃς ἕνεκέν σου κύριε ὁ θεός μου,
qꝛ nomē tuū inuocatū ē ſup ciuitatē tuā ꝛ ſup
ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὴν πόλιν σου καὶ ἐπὶ
pplm̄ tuū. ꝛ adhuc me loquēte ꝛ orante ꝛ
τὸν λαόν σου. καὶ ἔτι μου λαλοῦντος καὶ προσευχομένου καὶ
confitente peccata mea ꝛ peccata ppl'i
ἐξαγορεύοντος τὰς ἁμαρτίας μου καὶ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ
mei iſrl': ꝛ p̄iiciente miam meā corā dn̄o deo meo
μου ἰσραήλ, καὶ ῥιπτοῦντος τὸν ἔλεόν μου ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ μου
ſup mōtē ſanctū dei mei: ꝛ adhuc me loquēte in
ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔτι μου λαλοῦντος ἐν τῇ
oratione: ꝛ ecce vir gabriel quē vidi in p̄ncipio
προσευχῇ, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ γαβριὴλ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀρχῇ B.s.c.

© Biblioteca Nacional de España

volans: ꝛ tetigit me q̃ſi hora ſacrificij veſpti
πετώμενος, καὶ ἥψατό μου ὡσεὶ ὥραν θυσίας ἑσπερι
C ni: ꝛ erudiuit me ꝛ locut⁹ eſt mecũ ꝛ di
F νῆς, καὶ συνέτισέν με καὶ ἐλάλησεν μετ᾽ ἐμοῦ καὶ εἶ=
xit: daniel nũc egreſſ⁹ ſũ vt pberem itelligẽtiã.in pn
πεν, δανιὴλ νῦν ἐξῆλθον συμβιβάσαι σύνεσιν. ἐν ἀρ
cipio depcatiõis tue egreſſ⁹ ẽ ſmo: ꝛ ego veni vt
χῇ τῆς δεήσεώς σου ἐξῆλθεν ὁ λόγος, καὶ ἐγὼ ἦλθον τοῦ
annũciarẽ tibi q꞉ vir deſiderioꝝ es tu: ꝛ aiaduerte
ἀναγγεῖλαί σοι ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν εἶ σύ, καὶ ἐννοήθητι
in verbo ꝛ itellige in viſione. ſeptuaginta
ἐν τῷ ῥήματι καὶ σύνες ἐν τῇ ὀπτασίᾳ. ἑβδομήκοντα
hebdomades conciſe ſunt ſup pplm tuũ ꝛ ſup
ἑβδομάδες συνετμήθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ
ciuitatẽ ſctãm. vt cõſumetur peccatum: ꝛ
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν. τοῦ συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν, καὶ
ad ſignandũ peccata ꝛ ad delendũ iniq̃tates:
τοῦ σφραγίσαι ἁμαρτίας καὶ ἀπαλεῖψαι τὰς ἀνομίας,
ꝛ ad ppiciandũ ꝑpt iniuſticias: ꝛ ad ducẽdũ iuſticiã
καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀδικίας, καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύ
eternã: ꝛ ad ſignandũ viſiões ꝛ ꝓphetiã:
νην αἰώνιον, καὶ τοῦ σφραγίσαι ὅρασιν καὶ προφητείαν,
ꝛ ad vngẽdũ ſctm̃ ſctõꝝ. ꝛ cognoſces ꝛ itelliges ab
καὶ τοῦ χρῖσαι ἅγιον ἁγίων. καὶ γνώσῃ καὶ συνήσεις ἀπὸ
exitu ſmonis vt reſpondeat ꝛ vt edificetur hie
G ἐξόδου λόγου τοῦ ἀποκριθῆναι καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι ἱε
ruſalem vſq; ad xp̃m ducem: hebdomades ſeptẽ.
D ρουσαλὴμ ἕως χριστοῦ ἡγουμένου, ἑβδομάδες ἑπτά.
ꝛ hebdomades ſexaginta due rurſus edificabiẽ
καὶ ἑβδομάδες ἑξηκονταδύο πάλιν οἰκοδομηθήσεται
platea ꝛ mur⁹ in anguſtia tp̃m: ꝛ poſt
πλατεῖα καὶ τεῖχος ἐν στενοχωρίᾳ τῶν χρόνων, καὶ με
hebdomadas ſexaginta q̃ttuor ꝛ deſtructur:
τὰ ἑβδομάδας ἑξηκοντατέσσαρας καὶ ἐξολοθρευθήσεται,
vnctio ꝛ iudiciũ nõ eſt in eo. at ciuitatẽ ꝛ
χρίσμα καὶ κρίμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. τὴν δὲ πόλιν καὶ
ſanctũ diſſipabit cũ duce veniente ꝛ
τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχομένῳ καὶ
ſuccidentur ſicut in diluuio ꝛ vſq; ad finẽ bel
ἐκκοπήσονται ὡς ἐν κατακλυσμῷ καὶ ἕως τέλους πο=
li conciſi ordinabit deſolatiõib⁹ ꝛ cõforta=
Mat. λέμου συντετμημένου τάξει ἀφανισμοῖς καὶ δυναμώ=
24.b. bit teſtamẽtũ multis hebdomada vna: ꝛ in dimidio
σει διαθήκην πολλοῖς ἑβδομὰς μία, καὶ ἐν τῷ ἡμίσει
hebdomade auferet ſacrificiũ ꝛ libamẽ. ꝛ in
τῆς ἑβδομάδος ἀρθήσεται θυσία καὶ σπονδή. καὶ ἐπὶ τὸ
tẽplo abominatio deſolationũ erit. ꝛ vſq; ad ꝯſũma=
ἱερὸν βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων ἔσται. καὶ ἕως συντελεί
tionẽ tp̃is ꝯſũmatio. dabiẽ ſup deſolationẽ.
ας καιροῦ συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν. Ca. 10.
A IN anno tertio cyri regis pſarum: verbũ
E ἘΝ ἔτει τρίτῳ κύρου βασιλέως περσῶν, λόγος
reuelatũ eſt danieli cui⁹ nomẽ vocatũ ẽ balta=
ἀπεκαλύφθη τῷ δανιὴλ οὗ τὸ ὄνομα ἐπεκλήθη βαλτά=
ſar: ꝛ verum verbũ: ꝛ fortitudo magna ꝛ itelle
σαρ, καὶ ἀληθινὸς ὁ λόγος, καὶ δύναμις μεγάλη καὶ σύνε
ctus dat⁹ ẽ ei in viſione. in diebus illis
σις ἐδόθη αὐτῷ ἐν τῇ ὀπτασίᾳ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
ego daniel eram lugens tres hebdomadas dieꝝ: pa=
ἐγὼ δανιὴλ ἤμην πενθῶν τρεῖς ἑβδομάδας ἡμερῶν, ἄρ=
nẽ deſiderioꝝ nõ comedi: ꝛ caro ꝛ vinũ nõ itra
τον ἐπιθυμιῶν οὐκ ἔφαγον, καὶ κρέας καὶ οἶνος οὐκ εἰσῆλ
uit in os meũ: ꝛ vnguẽto nõ vnctus ſũ vſq; ad
θεν εἰς τὸ στόμα μου, καὶ ἄλειμμα οὐκ ἠλειψάμην ἕως
plenitudinẽ triũ hebdomadaꝝ dieꝝ. ꝛ in die vi
πληρώσεως τριῶν ἑβδομάδων ἡμερῶν. καὶ ἐν ἡμέρᾳ εἰ
geſima ꝛ q̃rta mẽſis pmi: ꝛ ego erã iuxta
κοσῇ καὶ τετάρτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐχόμενος
fluuiũ magnũ ipe eſt tigris: ꝛ leuaui ocu=
τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου αὐτός ἐστιν τίγρις, καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλ
B.8.c. los meos ꝛ vidi: ꝛ ecce vir vnus indutus lineis:
μούς μου καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἷς ἐνδεδυμένος βαδδείν,

a principio cito volãs tetigit me in tempore ſacrificii veſpertini: & docuit me & locut⁹ eſt mihi. dixitq;. Daniel nunc egreſſus ſũ vt docerẽ te & intelligeres. Ab exordio pcũ tuaꝝ egreſſ⁹ ẽ ſmo. Ego aũt veni vt idicarẽ tibi: qa vir deſiderioꝝ es. Tu aũt aiaduerte ſmonẽ: & intellige viſionẽ. Septuagīta hebdomades abbreuiate ſũt ſup pplm tuũ: & ſup vrbẽ ſanctã tuã vt cõſumetur ꝑuaricatio & finẽ accipiat peccatũ: & deleatur iniq̃tas: & adducatur iuſticia ſempiterna: & īpleatur viſio & pphetia & vngatur ſcts ſctõꝝ. Scito ergo & aiaduerte ab exitu ſmõis vt iterũ edificetur hierl'z vſq; ad xp̃m ducẽ: hebdomades ſeptẽ: & hebdomades ſexaginta due erũt. Et rurſum edificabitur platea & muri ī anguſtia tẽporũ. Et poſt hebdomades ſexaginta duas occidetur xp̃s: & nõ erit ei⁹ populus q eũ negaturus eſt. Et ciuitatẽ & ſanctuariũ diſſipabit popl's cũ duce venturo & finis ei⁹ vaſtitas: & poſt finẽ belli ſtatuta deſolatio. Cõfirmabit aũt pactũ multis hebdomada vna: & in dimidio hebdomadis deficiet hoſtia & ſacrificiũ: & erit in tẽplo abominatio deſolationis: & vſq; ad cõſumationẽ & finem ꝑſeuerabit deſolatio.

10.

ANno tertio regni cyri regis perſarum: verbum reuelatũ eſt danieli cognomẽto balthaſar: & verbum verum & fortitudo magna: intellexitq; ſmonẽ. Intelligẽtia eni eſt opus in viſione. In dieb⁹ illis ego daniel lugebam trium hebdomadarum diebus: panẽ deſiderabilem nõ comedi: & caro & vinũ nõ introierũt in os meũ. Sed neq; vnguẽto vnctus ſum donec cõpleretur triũ hebdomadarum dies. Die autẽ viceſima & quarta menſis primi eram iuxta fluuiũ magnum qui eſt tigris: & leuaui oculos meos & vidi. Et ecce vir vnus veſtitus lineis:

בתחלה מעף ביעף נגע אלי כעת
מנחת ערב: ויבן וידבר עמי ויאמר
דניאל עתה יצאתי להשכילך בינה:
בתחלת תחנוניך יצא דבר ואני
באתי להגיד כי חמודות אתה ובין
בדבר והבן במראה: שבעים שבעים
נחתך על עמך ועל עיר קדשך
לכלא הפשע ולהתם חטאת ולכפר
עון ולהביא צדק עלמים ולחתם
חזון ונביא ולמשח קדש קדשים:
ותדע ותשכל מן מצא דבר להשיב
ולבנות ירושלם עד משיח נגיד
שבעים שבעה ושבעים ששים
ושנים תשוב ונבנתה רחוב וחרוץ
ובצוק העתים: ואחרי השבעים
ששים ושנים יכרת משיח ואין לו
והעיר והקדש ישחית עם נגיד
הבא וקצו בשטף ועד קץ מלחמה
נחרצת שממות: והגביר ברית
לרבים שבוע אחד וחצי השבוע
ישבית זבח ומנחה ועל כנף
שקוצים משמם ועד כלה ונחרצה
תתך על שמם:

Cap. x.

בשנת שלש לכורש מלך פרס
דבר נגלה לדניאל אשר נקרא
שמו בלטשאצר ואמת הדבר
וצבא גדול ובין את הדבר ובינה
לו במראה: בימים ההם אני דניאל
הייתי מתאבל שלשה שבעים
ימים: לחם חמדות לא אכלתי ובשר
ויין לא בא אל פי וסוך לא סכתי
עד מלאת שלשת שבעים ימים:
וביום עשרים וארבעה לחדש
הראשון ואני הייתי על יד הנהר
הגדול הוא חדקל: ואשא את עיני
וארא והנה איש אחד לבוש בדים

חלל עוף
בין
אמר
שכל
חנן
בוא נגד
חמד ראה
חתך
תמם
בוא עלם
נבא ידע
שכל יצא
שוב בנה
משח נגד
שנה בנה
רחב חרץ
כרת
שחת
בוא לחם
גבר
כרת רבב
שבע חצה
שבת שקץ
נתך
שנה
גלה קרא
גדל
ראה יום
היה
בוא פה
כלע
נשא
ראה בד

© Biblioteca Nacional de España

ומתניו חגרים בכתם אופז: וגויתו
כתרשיש ופניו כמראה ברק
ועיניו כלפידי אש וזרעתיו
ומרגלתיו כעין נחשת קלל וקול
דבריו כקול המון: וראיתי אני
דניאל לבדי את המראה והאנשים
אשר היו עמי לא ראו את המראה
אבל חרדה גדלה נפלה עליהם
ויברחו בהחבא: ואני נשארתי
לבדי ואראה את המראה הגדלה
הזאת ולא נשאר בי כח והודי
נהפך עלי למשחית ולא עצרתי
כח: ואשמע את קול דבריו
וכשמעי את קול דבריו ואני הייתי
נרדם על פני ופני ארצה: והנה
יד נגעה בי ותניעני על ברכי
וכפות ידי: ויאמר אלי דניאל איש
חמדות הבן בדברים אשר אנכי
דבר אליך ועמד על עמדך כי עתה
שלחתי אליך ובדברו עמי את
הדבר הזה עמדתי מרעיד: ויאמר
אלי אל תירא דניאל כי מן היום
הראשון אשר נתת את לבך להבין
ולהתענות לפני אלהיך נשמעו
דבריך ואני באתי בדבריך: ושר
מלכות פרס עמד לנגדי עשרים
ואחד יום והנה מיכאל אחד
השרים הראשנים בא לעזרני
ואני נותרתי שם אצל מלכי פרס:
ובאתי להבינך את אשר יקרא
לעמך באחרית הימים כי עוד
חזון לימים: ובדברו עמי כדברים
האלה נתתי פני ארצה ונאלמתי:
והנה כדמות בני אדם נגע על
שפתי ואפתח פי ואדברה ואמרה
אל העמד לנגדי אדני במראה

& renes eius accincti auro obrizo: & corpus ei9 quaſi chryſolith9: & facies eius velut ſpecies fulguris: & oculi eius vt lāpas ardens: & brachia ei9: & que deorſum ſunt vſq; ad pedes q̄ſi ſpecies eris cādētis: & vox ſmonū eius vt vox multitudinis. Vidi aūt ego daniel ſolus viſionē. Porro viri qui erant mecum non viderunt sed terror nimius irruit ſuper eos: & fugerunt in abſconditum. Ego autem relict9 ſolus vidi viſionē grandem hanc: & non remāſit in me fortitudo: ſed & ſpēs mea imutata eſt in me: & emarcui: nec habui q̄cq̄ virium. Et audiui vocem ſermonum eius: & audiens iacebam cōſternatus ſuper faciē meā: & vultus me9 herebat terre. Et ecce manus tetigit me: & erexit me ſup genua mea & ſup articulos manuū meaꝶ. Et dixit ad me. Daniel vir deſiderioꝶ: intellige verba q̄ ego loquor ad te: & ſta in gradu tuo. Nunc eni ſum miſſus ad te. Cunq; dixiſſet mihi ſermonem iſtum: ſteti tremens & ait ad me. Noli metuere daniel: quia ex die primo quo poſuiſti cor tuum ad intelligendum vt te affligeres in conſpectu dei tui: exaudita ſūt verba tua: & ego veni ꝓpter ſermões tuos. Princeps autē regni perſarū reſtitit mihi viginti & vno dieb9: & ecce michael vnus de principibus primis venit in adiutorium meum: & ego remanſi ibi iuxta regem perſarum. Veni autem vt docerem te que ventura ſunt populo tuo in nouiſſimis diebus: q̄m adhuc viſio in dies. Cunq; loqueretur mihi huiuſcemodi verbis deieci vultum meū ad terrā & tacui. Et ecce q̄ſi ſimilitudo filii homis tetigit labia mea: & aperiēs os meū locutus ſum: & dixi ad eū q ſtabat cōtra me. Dñe mi in viſione tua

τ lumbi eius ꝑcincti in auro ophaz: τ
καὶ ἡ ὀσφὺς αὐτοῦ περιεζωσμένη ἐν χρυσίῳ ὀφάζ, καὶ τὸ
corp9 eius q̄ſi tharſis: τ facies ei9 q̄ſi
σῶμα αὐτοῦ ὡς θαρσεῖς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ
viſio fulguris: τ oculi eius q̄ſi lampa-
ὅρασις ἀστραπῆς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡσεὶ λαμπά-
des ignis: τ brachia eius τ crura q̄ſi
δες πυρός, καὶ οἱ βραχίονες αὐτοῦ καὶ τὰ σκέλη ὡσεὶ
viſio eris fulgentis: τ vox ſmonū eius
ὅρασις χαλκοῦ στίλβοντος, καὶ ἡ φωνὴ τῶν λόγων αὐτοῦ E
q̄ſi vox turbe. τ vidi ego daniel ſolus viſio- ẽ.9.f.
ὡς φωνὴ ὄχλου. καὶ εἶδον ἐγὼ δανιὴλ μόνος τὴν ὀπτα-
nē: τ viri q̄ mecum: nō viderūt viſio-
σίαν, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ᾽ ἐμοῦ, οὐκ εἶδον τὴν ὀπτα-
nē: ſed extaſis magna incidit ſup eos.
σίαν, ἀλλ᾽ ἢ ἔκστασις μεγάλη ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτούς.
τ fugerūt in tiore. τ ego relictus ſum ſolus: τ vi-
καὶ ἔφυγον ἐν φόβῳ. καὶ ἐγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ εἶ-
di viſionē magnā hanc: τ nō ē reli-
δον τὴν ὀπτασίαν τὴν μεγάλην ταύτην, καὶ οὐχ ὑπε-
cta in me fortitudo: τ glīa mea cōuerſa ē in corrup
λείφθη ἐν ἐμοὶ ἰσχύς, καὶ ἡ δόξα μου ἐστράφη εἰς διαφθο-
tionē: τ nō tenui robur: τ audiui vocē
ράν, καὶ οὐκ ἐκράτησα ἰσχύος, καὶ ἤκουσα τὴν φωνὴν
ſmonū eius. τ cū audirē ego vocē ver
τῶν λόγων αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ ἀκοῦσαί με τὴν φωνὴν ῥη-
boꝶ eius: eram cōpunctus τ facies Ca.11
μάτων αὐτοῦ, ἤμην κατανενυγμένος καὶ τὸ πρόσωπόν A
mea ſup terrā: τ ecce man9 tangens me τ ere-
μου ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ χεὶρ ἁπτομένη μου καὶ ἤγει-
xit me ſup genua mea τ articulos manuū meaꝶ.
ρέν με ἐπὶ τὰ γόνατά μου καὶ ταρσοὺς χειρῶν μου.
τ dixit ad me: daniel vir deſiderioꝶ itellige in
καὶ εἶπεν πρός με, δανιὴλ ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν σύνες ἐν
verbis: q̄ ego loquor ad te τ ſta in ſta- ẽ.9.f.
τοῖς λόγοις, οἷς ἐγὼ λαλῶ πρός σε καὶ στῆθι ἐπὶ τῇ στά- C
tione tua: q2 nunc miſſus ſum ad te: τ cū loq̄-
σει σου, ὅτι νῦν ἀπεστάλην πρός σε, καὶ ἐν τῷ λα-
retur ipē ad me verbū hoc: ſurrexi tremens.
λῆσαι αὐτὸν πρός με τὸν λόγον τοῦτον, ἀνέστην ἔντρομος.
τ dixit ad me: ne timeas daniel: q2 a
καὶ εἶπεν πρός με, μὴ φοβοῦ δανιήλ, ὅτι ἀπὸ τῆς
die primo q̄ dediſti cor tuū vt itel
ἡμέρας τῆς πρώτης ἧς ἔδωκας τὴν καρδίαν σου τοῦ συ-
ligeres τ vt affligeres i cōſpectu dñi dei tui: exau
νιέναι καὶ κακωθῆναι ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου, ἠκού-
dita ſunt verba tua: τ ego veni in ſmōib9 tuis
σθησαν οἱ λόγοι σου, καὶ ἐγὼ ἦλθον ἐν τοῖς λόγοις σου.
τ ꝑnceps regni ꝑſarū ſtetit ex aduerſo
καὶ ὁ ἄρχων τῆς βασιλείας περσῶν εἱστήκει ἐξεναντίας
mei viginti τ vna die. τ ecce michael vn9
μου εἴκοσι καὶ μίαν ἡμέραν. καὶ ἰδοὺ μιχαὴλ εἷς τῶν
ꝑncipū ꝑmoꝶ venit ad adiuuādū me: τ ipm
ἀρχόντων τῶν πρώτων ἦλθεν βοηθῆσαί μοι, καὶ αὐτὸν
reliqui ibi cū ꝑncipe regis ꝑſarū:
κατέλιπον ἐκεῖ μετὰ τοῦ ἄρχοντος βασιλέως περσῶν,
τ veni docere te q̄cūq; occurrent ꝑplo tuo
καὶ ἦλθον συνετίσαί σε ὅσα ἀπαντήσει τῷ λαῷ σου
in nouiſſimis diebus: q2 adhuc viſio in dies.
ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ὅτι ἔτι ἡ ὅρασις εἰς ἡμέρας.
τ cū loq̄ret ipē mecū ſcdm verba
καὶ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν μετ᾽ ἐμοῦ κατὰ τοὺς λόγους
hec: dedi faciem meā ſup terrā τ
τούτους, ἔδωκα τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν γῆν καὶ
cōpūct9 ſum. τ ecce q̄ſi ſimilitudo filij hoīs teti- B
κατενύγην. καὶ ἰδοὺ ὡς ὁμοίωσις υἱοῦ ἀνθρώπου ἥψα-
git labia mea: τ aperui os meū τ locu
το τῶν χειλέων μου, καὶ ἤνοιξα τὸ στόμα μου καὶ ἐλά-
t9 ſum τ dixi ad ſtantē coram me: dñe
λησα καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἑστῶτα ἐναντίον ἐμοῦ, κύριε D
in viſione tua
ἐν τῇ ὀπτασίᾳ σου

© Biblioteca Nacional de España

ↄuerſa ſũt iterioꝛa mea i me: ⁊ nõ hũert fortitudinẽ: ⁊ quõ
ἐςράφη τὰ ἐντός μου ἐν ἐμοί, καὶ οὐκ ἔχον ἰσχύν, καὶ πῶς
potero ſeruus tuꝰ dñe loqui cũ dño meo
δυνήσομαι ὁ παῖς σου κύριε λαλῆσαι μετὰ τοῦ κυρίου μου
hoc. ⁊ ego ex nũc nõ ſtabit ĩ me fortitudo:
τούτου. καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ στήσεται ἐν ἐμοὶ ἰσχύς,
⁊ alitus nõ ẽ relictus in me. ⁊ addidit ⁊ teti=
καὶ πνοὴ οὐχ ὑπελείφθη ἐν ἐμοί. καὶ προσέθετο καὶ ἥψα
git me q̃ſi viſio hois ⁊ cõfoꝛtauit me: ⁊ dixit mihi:
τό μου ὡς ὅρασις ἀνθρώπου καὶ ἐνίσχυσέν με, καὶ εἶπέν μοι,
ē.g.i. ne timeas vir deſiderioꝝ: pax tibi virilr age ⁊ ↄfoꝛtare.
μὴ φοβοῦ ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν, εἰρήνη σοι ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε.
⁊ cũ loq̃ret ipe mecũ ↄfoꝛtatꝰ ſũ ⁊ dixi: loqua
καὶ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν μετ᾽ ἐμοῦ ἴσχυσα καὶ εἶπα, λαλεί
tur dñs meꝰ: q2 cõfoꝛtaſti me. ⁊ dixit mihi: ſi ſcis:
τω ὁ κύριός μου, ὅτι ἐνίσχυσάς με. καὶ εἶπέν μοι, εἰ οἶδας.
q̃re veni ad te: ⁊ nũc reuertar vt p̄lı
ἵνα τί ἦλθον πρός σέ, καὶ νῦν ἐπιστρέψω τοῦ πο=
er cũ p̄ncipe pſaꝝ. ⁊ ego egreſſꝰ ſum
λεμῆσαι μετὰ ἄρχοντος περσῶν. καὶ ἐγὼ ἐξεπορευόμην
⁊ p̄nceps grecoꝝ veniebat. verũtñ ãnũciabo tibi qđ
καὶ ὁ ἄρχων τῶν ἑλλήνων ἤρχετο. ἀλλ᾽ ἢ ἀναγγελῶ σοι τὸ
cõſtitutũ eſt in ſcriptura veritatis: ⁊ nõ eſt vnꝰ q̃ adiu=
ἐντεταγμένον ἐν γραφῇ ἀληθείας, καὶ οὐκ ἔστιν εἷς ἀντεχό
toꝛ ſit mecum de hoc: niſi michael p̄nceps vr̃.
μενος μετ᾽ ἐμοῦ περὶ τούτου, ἀλλ᾽ ἢ μιχαὴλ ὁ ἄρχων ὑμῶν.

Ca.11 A ET ego in ãno p̄mo cyri ſteti in foꝛtitudĩe ⁊
Καὶ ἐγὼ ἐν ἔτει πρώτῳ κύρου ἔστην εἰς ἰσχὺν καὶ
robur. ⁊ nũc veritatẽ annũciabo tibi. ecce adhuc tres
κράτος. καὶ νῦν ἀλήθειαν ἀναγγελῶ σοι. ἰδοὺ ἔτι τρεῖς
reges ſurgent in pſide: ⁊ quartus ditabi
βασιλεῖς ἀναστήσονται ἐν περσίδι, καὶ ὁ τέταρτος πλου
tur diuitijs magnis ſup oẽs. ⁊ poſtq̃ iualue
τήσει πλοῦτον μέγαν παρὰ πάντας. καὶ μετὰ τὸ κρατῆ
rit ipe diuitijs ſuis: inſurget in oia re=
σαι αὐτὸν τοῦ πλούτου αὐτοῦ, ἐπαναστήσεται πάσαις βα
gna grecoꝝ. ⁊ cõſurget rex potẽs ⁊ dña
σιλείαις ἑλλήνων. καὶ ἀναστήσεται βασιλεὺς δυνατὸς καὶ κυ
biť ptãtis multe: ⁊ faciet ſcđm volũtatẽ ſuã.
ριεύσει κυρίας πολλῆς, καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ.
⁊ cũ ſteterit regnum eius cõtereť ⁊ diuide
καὶ ὡς ἂν στῇ ἡ βασιλεία αὐτοῦ συντριβήσεται καὶ διαιρε=
tur in q̃ttuoꝛ ventos celi. ⁊ nõ in
θήσεται εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρανοῦ. καὶ οὐκ εἰς
extrema eius neq; ſcđm ptãtẽ eius: q̃ dñatus
τὰ ἔσχατα αὐτοῦ οὐδὲ κατὰ τὴν κυρίαν αὐτοῦ, ἣν ἐκυρίευ=
eſt. q2 lacerabiť regnum eiꝰ ⁊ alijs p̄=
σεν. ὅτι ἐκτιλήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ καὶ ἑτέροις ἐκ=
ter iſtos dabiť. ⁊ cõfoꝛtabiť rex au=
τὸς τούτων δοθήσεται. καὶ ἐνισχύσει ὁ βασιλεὺς τοῦ νό=
ſtri: ⁊ vnꝰ p̄ncipũ eius p̄ualebit ſup eũ ⁊
του, καὶ εἷς τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ ἐνισχύσει ἐπ᾽ αὐτὸν καὶ
dñabiť dñatiõis multe in ptãte ſua: ⁊ poſt
κυριεύσει κυρίαν πολλὴν ἐπ᾽ ἐξουσίας αὐτοῦ, καὶ μετὰ
ãnos eiꝰ cõmiſcebunť. ⁊ filia regis
τὰ ἔτη αὐτοῦ συμμιγήσονται. καὶ ἡ θυγάτηρ βασιλέως τοῦ
auſtri ĩtrabit ad regem aq̃lonis vt faciat
νότου εἰσελεύσεται πρὸς βασιλέα τοῦ βορρᾶ τοῦ ποιῆσαι
federa cũ eo ⁊ nõ obtinebit foꝛtitudinẽ bꝛachij: ⁊
συνθήκας μετ᾽ αὐτοῦ καὶ οὐ κρατήσει ἰσχύος βραχίονος, καὶ
nõ ſtabit ſemen eius. ⁊ tradetur ip̄a ⁊
οὐ στήσεται τὸ σπέρμα αὐτοῦ. καὶ παραδοθήσεται αὐτὴ καὶ οἱ
ferentes eã: ⁊ adoleſcẽs ⁊ cõfortans eam in
φέροντες αὐτήν, καὶ ἡ νεᾶνις καὶ ὁ κατισχύων αὐτὴν ἐν τοῖς
tp̄ibꝰ. ⁊ ſurget ex floꝛe radicis eius
B καιροῖς. καὶ ἀναστήσεται ἐκ τοῦ ἄνθους τῆς ῥίζης αὐτῆς
in p̄paratione ſua: ⁊ veniet ad exer
ἐπὶ τῆς ἑτοιμασίας αὐτοῦ, καὶ ἥξει πρὸς τὴν δύ=
citũ: ⁊ intrabit in munitiones re=
ναμιν, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὑποστηρίγματα τοῦ βασι=
gis aq̃lonis: ⁊ faciet in eis ⁊ p̄ualebit.
λέως τοῦ βορρᾶ, καὶ ποιήσει ἐν αὐτοῖς καὶ κατισχύσει.

diſſolute ſunt compages mee & nihil in me remã ſit virium. Et quõ poterit ſeruus dñi mei loqui ∞ cum domino meo? Nihil enim in me remanſit virium: ſed & alitus meꝰ intercluditur. ∞∞∞∞∞∞ Rurſum ergo tetigit me q̃ſi viſio hoĩs: & cõfortauit me & dixit. Noli timere vir deſideriorum: pax tibi: confortare & eſto robuſtus. Cũq; loq̃retur mecũ cõualui & dixi. Loq̃re dñe mi: quia confortaſti me. Et ait. Nunquid ſcis quare ∞ venerim ad te? Et nunc reuertar vt prelier ∞∞ aduerſum principẽ per ſaꝝ. Cum enĩ egrederer appꝛuit priceps grecorũ veniẽs. Verũtñ annũciabo tibi qđ exp̄ſſum eſt in ſcriptura veritatis: & nemo eſt adiutor meus in oĩbus his niſi michael princeps veſter. 11.

EGo aũt a primo anno darij medi ſtabã vt confortaretur ∞∞∞ & roboraretur: et nunc veritatẽ annũciabo tibi. Ecce adhuc tres reges ſtabunt ∞∞∞∞∞∞∞ in pſide: & quartus ditabitur opibus nimijs ∞∞ ſup oẽs: et cũ inualuerit diuitijs ſuis concitabit oẽs aduerſuȝ regnũ grecie. Surget vero rex fortis: et dñabitur poteſtate multa: et faciet qđ placuerit ei: & cũ ſteterit cõteretur regnũ eius & diuidetur in quattuor vẽtos celi: ſed non ∞∞∞∞∞ in poſteros eiꝰ neq; fm potentiã illius qua dñatꝰ eſt. Lacerabitur enĩ regnũ eius etiã in externos exceptis his: et cõfortabitur rex auſtri: & de principibus eiꝰ p̄ualebit ſup eũ. Et dñabitur ditiõe. Multa enĩ dñatio eius. Et poſt finẽ annoꝝ federabũtur. Filiaq; regis auſtri veniet ad regem ∞∞ aquilonis facere amiciciam: & non obtinebit fortitudinẽ brachij: nec ſtabit ſemen eius. et tradetur ipſa: et q adduxerĩt eam adoleſcẽtes eius et q cõfortabãt eã ĩ tp̄ibꝰ. Et ſtabit de germine radicũ eiꝰ plãtatio: & veniet cũ exercitu: & ingredietur p̄uinciã regis aq̃lõis: et abutetur eis & obtinebit.

נהפכו צירי עלי ולא עצרתי כח׃
והיך יוכל עבד אדני זה לדבר
עם אדני זה ואני מעתה לא יעמד
בי כח ונשמה לא נשארה בי׃
ויסף ויגע בי כמראה אדם ויחזקני׃
ויאמר אל תירא איש חמדות
שלום לך חזק וחזק ובדברו עמי
התחזקתי ואמרה ידבר אדני כי
חזקתני׃ ויאמר הידעת למה
באתי אליך ועתה אשוב להלחם
עם שר פרס ואני יוצא והנה שר
יון בא׃ אבל אגיד לך את הרשום
בכתב אמת ואין אחד מתחזק עמי
על אלה כי אם מיכאל שרכם׃
ואני בשנת אחת
לדריוש המדי עמדי למחזיק
ולמעוז לו׃ ועתה אמת אגיד לך
הנה עוד שלשה מלכים עמדים
לפרס והרביעי יעשיר עשר גדול
מכל וכחזקתו בעשרו יעיר הכל
את מלכות יון׃ ועמד מלך גבור
ומשל ממשל רב ועשה כרצונו׃
וכעמדו תשבר מלכותו ותחץ
לארבע רוחות השמים ולא
לאחריתו ולא כמשלו אשר משל
כי תנתש מלכותו ולאחרים מלבד
אלה׃ ויחזק מלך הנגב ומן שריו
ויחזק עליו ומשל ממשל רב
ממשלתו׃ ולקץ שנים יתחברו
ובת מלך הנגב תבוא אל מלך
הצפון לעשות מישרים ולא תעצר
כח הזרע ולא יעמד וזרעו ותנתן
היא ומביאיה והילדה ומחזקה
בעתים׃ ועמד מנצר שרשיה
כנו ויבא אל החיל ויבא במעוז
מלך הצפון ועשה בהם והחזיק׃

הפך צור
כוח יכל
עמד
שאר
נגע ראה
חזק ירא
שלם
בוא שוב
לחם שור
יצא בוא
נגד רשם
שור
Cap.xj.
שנה חזק
רבע עשר
עור
גבר
רצה
שבר חצה
נתש בדד
חזק שור
חבר
בוא
צפן עשה
ישר עצר
כוח עמד
נתן בוא
כון בוא
עזז חזק

© Biblioteca Nacional de España

וגם אלהיהם עם נסכיהם עם כלי כלה
חמדתם כסף וזהב בשבי יבא שבה בוא
מצרים והוא שנים יעמד ממלך שנה עמד
הצפון: ובא במלכות מלך הנגב בוא
ושב אל אדמתו: ובנו יתגרו שוב גרה
ואספו המון חילים רבים ובא בוא המן רבב
ושטף ועבר וישב ויתגרה על מעזה: גרה
ויתמרמר מלך הנגב ויצא ונלחם מרר לחם
עמו עם מלך הצפון והעמיד המון
רב ונתן ההמון בידו: ונשא ההמון
ורום לבבו והפיל רבאות ולא יעוז: רום נפל
ושב מלך הצפון והעמיד המון רב רבב עזז
מן הראשון ולקץ העתים שנים שוב שנה
יבוא בוא בחיל גדול וברכוש בוא גדל
רב: ובעתים ההם רבים יעמדו רכש רבב
על מלך הנגב ובני פריצי עמך פרץ
ינשאו להעמיד חזון ונכשלו: ויבא נשא חזה
מלך הצפון וישפך סוללה ולכד כשל
עיר מבצרות וזרעות הנגב לא שפך בצר
יעמדו ועם מבחריו ואין כח לעמד: בחר כוח
ויעש הבא אליו כרצונו ואין עומד עשה בוא
לפניו ויעמד בארץ הצבי וכלה רצה פנה
בידו: וישם פניו לבוא בתקף צבה
כל מלכותו וישרים עמו ועשה שום
ובת הנשים יתן לו להשחיתה נשה נתן
ולא תעמד ולא לו תהיה: וישב שחת עמד
פניו לאיים ולכד רבים והשבית היה שוב אי שבת
קצין חרפתו לו בלתי חרפתו קצן שוב
ישיב לו: וישב פניו למעוזי פנה עזז
ארצו ונכשל ונפל ולא ימצא: מצא
ועמד על כנו מעביר נוגש הדר כון עבר
מלכות ובימים אחדים ישבר ולא נגש יום
באפים ולא במלחמה: ועמד על שבר לחם
כנו נבזה ולא נתנו עליו הוד בזה
מלכות ובא בשלוה והחזיק מלכות בוא שלה
בחלקלקות: וזרעות השטף ישטפו שטף

Inſuper & deos eorum & ſculptilia: vaſa quoq; precioſa auri & argenti captiua ducet ĩ egyptũ. Ipſe preualebit aduerſus regẽ aqlonis. Et ĩtrabit in regnũ rex auſtri: & reuertetur ad terram ſuã. Filii aũt ei⁹ ꝓuocabũtur & cõgregabũt multitudinẽ exercituũ plurimorũ. Et veniet ꝓperãs & inundãs: & reuertetur & cõcitabitur & cõgredietur cũ robore eius. Et ꝓuocat⁹ rex auſtri egredietur & pugnabit aduerſus regem aqlonis: & preparabit multitudinẽ nimiã & dabitur multitudo in manus ei⁹: & capiet multitudinem & exaltabitur cor eius: & deiciet multa milia: ſed non preualebit. Conuertetur enim rex aquilonis & preparabit multitudinẽ multo maiorẽ q̃ꝫ prius. Et in fine tẽpoꝝ annorũq; veniet ꝓperãs cũ exercitu magno & opibus nimiis. In tẽpibus illis multi cõſurgẽt aduerſus regẽ auſtri. Filii quoq; ꝓuaricatorũ populi tui extollẽtur vt ĩpleãt viſionẽ & corruẽt. Et veniet rex aquilonis & cõportabit aggerem & capiet vrbes munitiſſimas & brachia auſtri nõ ſuſtinebũt. Et cõſurgẽt electi eius ad reſiſtendũ: & nõ erit fortitudo: & faciet veniẽs ſup eũ iuxta placitũ ſuũ: & nõ erit q ſtet cõtra faciẽ ei⁹: & ſtabit in terra inclyta & cõſumet in manu ei⁹: & ponet faciẽ ſuã: & veniet ad tenẽdũ vniuerſũ regnũ ei⁹: & recta faciet cũ eo: & filiã feminarũ dabit ei vt euertat illũ & nõ ſtabit nec illi⁹ erit: & cõuertet faciẽ ſuã ad inſulas & capiet multas: & ceſſare faciet prĩcipẽ opprobrii ſui: & opprobriũ eius cõuertetur in eũ: & cõuertet faciẽ ſuã ad ĩperiũ terre ſue: & impĩget & corruet & nõ ĩuenietur: & ſtabit in loco ei⁹ viliſſim⁹ & indign⁹ decore regio: & in paucis dieb⁹ cõteretur nõ ĩ furore nec in ꝓlio. Et ſtabit ĩ loco ei⁹ deſpect⁹: & nõ tribuetur ei honor regi⁹. Et veniet clam & obtinebit regnũ ĩ fraudulẽtia. Et brachia pugnãtis expugnabũtur

⁊ deos eoꝝ cum cõflatilib⁹ eoꝝ: oẽ vas
καί γε τοὺς θεοὺς αὐτῶν μετὰ τῶν χωνευτῶν αὐτῶν, πᾶν σκεῦ-
desiderabile eoꝝ argenti ⁊ auri cũ captiuitate
ος ἐπιθυμητὸν αὐτῶν ἀργυρίου καὶ χρυσίου μετὰ αἰχμαλωσίας
ducet in egyptum. ⁊ ipſe ſtabit ſup regem aqlo
οἴσει εἰς αἴγυπτον. καὶ αὐτὸς στήσεται ὑπὲρ βασιλέα τοῦ βορ-
nis: ⁊ intrabit in regnum regis auſtri
ρᾶ, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως τοῦ νότου,
⁊ reuertetur ad terrã ſuã. ⁊ filij eius ꝯgregabũt turbã
καὶ ἀναστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. καὶ υἱοὶ αὐτοῦ συνάξουσιν ὄχλον
exercituũ multoꝝ: ⁊ veniet veniens ⁊ inundans
δυνάμεων πολλῶν, καὶ εἰσελεύσεται ἐρχόμενος καὶ κατακλύ-
⁊ ptranſibit ⁊ ſedebit ⁊ aggredietur
ζων, καὶ παρελεύσεται καὶ καθιεῖται καὶ προσσυμπλακήσεται
vſq; ad robur eius. ⁊ irritabitur rex auſtri.
ἕως τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. καὶ ἀγριανθήσεται ὁ βασιλεὺς τοῦ νότου,
⁊ egredieť ⁊ pugnabit cũ rege aqlonis:
καὶ ἐξελεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ τοῦ βασιλέως τοῦ βορρᾶ,
⁊ ſtatuet turbã multã: ⁊ tradetur turba in manu eius
καὶ στήσει ὄχλον πολύν, καὶ παραδοθήσεται ὁ ὄχλος ἐν χειρὶ αὐτοῦ.
⁊ capiet turbã ⁊ exaltabiť cor eius: ⁊ deijciet
καὶ λήψεται τὸν ὄχλον καὶ ὑψωθήσεται ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ καταβα-
millaria ⁊ nõ pualebit. ⁊ reuerteť rex
λεῖ μυριάδας καὶ οὐκ ἀντισχύσει. καὶ ἐπιστρέψει ὁ βασιλεὺς τοῦ
aqlonis: ⁊ adducet turbã mltã ſupra priorẽ: ⁊ in fine
βορρᾶ, καὶ ἄξει ὄχλον πολὺν ὑπὲρ τὸν πρότερον, καὶ εἰς τὸ τέλος
tpm veniet itroit⁹ in virtute magna ⁊ in ſubſtãtia
τῶν καιρῶν ἐπελεύσεται εἰσοδία ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἐν ὑπάρξει
multa. ⁊ in tpib⁹ illis multi inſurgent ꝯ re-
πολλῇ. καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις πολλοὶ ἐπαναστήσονται ἐπὶ βα-
gem auſtri. ⁊ filij peſtilẽtiũ ppli tui extolleť
σιλέα τοῦ νότου. καὶ υἱοὶ τῶν λοιμῶν τοῦ λαοῦ σου ἐπαρθήσονται τοῦ
ſtatuãt viſionẽ ⁊ ĩfirmabunť. ⁊ veniet rex aqlonis
στῆσαι ὅρασιν καὶ ἀσθενήσουσιν. καὶ εἰσελεύσεται βασιλεὺς τοῦ βορρᾶ
⁊ effũdit aggerem: ⁊ capiet vrbes munitas. ⁊ bra-
καὶ ἐκχεῖ πρόσχωμα, καὶ συλλήψεται πόλεις ὀχυράς. καὶ οἱ βρα-
chia regis auſtri nõ ſtabunt. ⁊ cõſurgent ele-
χίονες τοῦ βασιλέως τοῦ νότου οὐ στήσονται. καὶ ἀναστήσονται οἱ ἐκλε-
cti ei⁹: ⁊ nõ erit robur ad ſtãdũ. ⁊ faciet veniens aduerſ⁹
κτοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται ἰσχὺς τοῦ στῆναι. καὶ ποιήσει ὁ εἰσπορευόμενος πρὸς
eum ſcdm volũtatẽ ſuã. ⁊ nõ eſt ſtans ꝯ faciem ei⁹.
αὐτὸν κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἔστιν ἑστὼς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ.
⁊ ſtabit in terra ĩclyta ⁊ cõſumabiť in manu eius:
καὶ στήσεται ἐν τῇ γῇ τοῦ σαβὶ καὶ συντελεσθήσεται ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
⁊ ponet faciem ſuã vt veniat in fortitudĩe oĩs regni
καὶ τάξει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰσελθεῖν ἐν ἰσχύϊ πάσης τῆς βασιλεί-
ei⁹ ⁊ recta oĩa cũ eo faciet. ⁊ filiam
ας αὐτοῦ καὶ εὐθεῖα πάντα μετ' αὐτοῦ ποιήσει. καὶ θυγατέρα τῶν
mulieꝝ dabit ei vt corrũpat eam: ⁊ nõ ꝑmanebit ⁊
γυναικῶν δώσει αὐτῷ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν, καὶ οὐ μὴ παραμείνῃ καὶ
nõ illi erit. ⁊ ꝯuertet faciem ſuã in inſulas ⁊
οὐκ αὐτῷ ἔσται. καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὰς νήσους καὶ
capiet multas. ⁊ ceſſare faciet pncipes opprobrij ſui
συλλήψεται πολλάς. καὶ καταπαύσει ἄρχοντας ὀνειδισμοῦ αὐτῶν
⁊ opprobriũ ei⁹ cõuerteť ei: ⁊ cõuertet faciem
καὶ ὁ ὀνειδισμὸς αὐτοῦ ἐπιστρέψει αὐτῷ, καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον
ſuã ad fortitudinẽ terre ſue ⁊ ĩfirmabiť ⁊ cadet ⁊ nõ
αὐτοῦ εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς γῆς αὐτοῦ, καὶ ἀσθενήσει καὶ πεσεῖται καὶ οὐχ
inuenieť. ⁊ ſurget de radice eius plãta regni in
εὑρεθήσεται. καὶ ἀναστήσεται ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ φυτὸν βασιλείας ἐπὶ
pparationẽ eius tranſferens faciens gliam regni. ⁊
τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ παραβιβάζων πράσσων δόξαν βασιλείας. καὶ
in diebus illis cõteretur: ⁊ nõ in facie neq;
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συντριβήσεται, καὶ οὐκ ἐν προσώπῳ οὐδὲ
in prelio ſtabit in pparatiõe eius ſperneť: ⁊ nõ
ἐν πολέμῳ στήσεται. ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ ἐξουδενώθη, καὶ οὐκ
dedit ſup eũ gliam regni: ⁊ veniet in abũdãtia ⁊ ob-
ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν δόξαν βασιλείας, καὶ ἥξει ἐν εὐθηνίᾳ καὶ κα-
tinebit regnum in blanditijs: ⁊ brachia
τισχύσει βασιλείας ἐν ὀλισθήμασιν, καὶ βραχίονες τοῦ κα-
undantis deuoluentur
τακλύζοντος κατακλυσθήσονται

E

F

© Biblioteca Nacional de España

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

facie eius ꝛ cōterentur. ꝛ dux fede
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ συντριβήσονται. καὶ ἡγούμενος δια
ris: ꝛ a cōmixtionib⁹ erga eū faciet dolū
θήκης, καὶ ἀπὸ τῶν συναναμίξεων πρὸς αὐτὸν ποιήσει δόλον
ꝛ aſcendet ꝛ pualebit ſup eū in pauca gēte: ꝛ
καὶ ἀναβήσεται καὶ ὑπερισχύσει αὐτοῦ ἐν ὀλίγῳ ἔθνει, καὶ
in abūdātia ꝛ in plurib⁹ regiōib⁹ veniet. ꝛ faciet q̄ nō
ἐν εὐθηνίᾳ καὶ ἐν πλείοσι χώραις ἥξει. καὶ ποιήσει ἃ οὐκ
fecerunt pres eius: ꝛ pres prm
ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, καὶ οἱ πατέρες τῶν πατέ
ei⁹ pdam ꝛ ſpolia ꝛ ſubſtātiā eis diſper=
ρων αὐτοῦ προνομὴν καὶ σκῦλα καὶ ὕπαρξιν αὐτοῖς διασκορ
get: ꝛ ſup egyptū cogitabit cogitatiōes ſuas vſq; ad tps.
πιεῖ, καὶ ἐπ' αἴγυπτον λογιεῖται λογισμοὺς αὐτοῦ ἕως καιροῦ.
ꝛ ſuſcitabit fortitudo ei⁹ ꝛ cor ei⁹ in re=
καὶ ἐξεγερθήσεται ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ βασι
gem auſtri in virtute magna. ꝛ rex
λέα τοῦ νότου ἐν δυνάμει μεγάλῃ. καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ
E auſtri inibit bellum ꝛ in virtute magna ꝛ forti
νότου συνάψει πόλεμον καὶ ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἰσχυρᾷ
valde: ꝛ nō ſtabūt. q; cogitabūt cōtra eū cogita=
σφόδρα, καὶ οὐ στήσονται. ὅτι λογιοῦνται ἐπ' αὐτὸν λογισ=
tiōes: ꝛ cōedent neceſſaria eius ꝛ conterent e
μούς, καὶ φάγονται τὰ δέοντα αὐτοῦ καὶ συντρίψουσιν αὐ
um. ꝛ exercitus diſſoluet: ꝛ cadent vulnerati
τόν. καὶ δυνάμεις καταλύσει, καὶ πεσοῦνται τραυματί
multi. ꝛ vtriq; reges corda eoꝝ
αι πολλοί. καὶ ἀμφότεροι οἱ βασιλεῖς αἱ καρδίαι αὐτῶν
in malum. ꝛ in menſa vna mēdacia loquētur
εἰς πονηρίαν. καὶ ἐπὶ τραπέζῃ μιᾷ ψευδῆ λαλήσουσιν
ꝛ nō dirigetur: q; finis in tps: ꝛ reuertet in
καὶ οὐ κατευθυνεῖ, ὅτι πέρας εἰς καιρόν, καὶ ἐπιστρέψει εἰς
terrā ſuā in ſubſtātia multa: ꝛ cor ei⁹ aduerſ⁹
τὴν γῆν αὐτοῦ ἐν ὑπάρξει πολλῇ, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ
teſtamētū ſctm̄. ꝛ faciet ꝛ reuertet in trā ſu
διαθήκην ἁγίαν. καὶ ποιήσει καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐ
am: ꝛ in tps reuertetur ꝛ veniet in auſtro ꝛ nō
τοῦ, καὶ εἰς τὸν καιρὸν ἐπιστρέψει καὶ ἥξει ἐν τῷ νότῳ καὶ οὐκ
erit ſicut pma ꝛ vltima. ꝛ venient q̄ in eo
ἔσται ὡς ἡ πρώτη καὶ ἡ ἐσχάτη. καὶ εἰσελεύσονται οἱ ἐν αὐτῷ
ꝛ egredientes citij ꝛ hūiliabunt. ꝛ re=
καὶ οἱ ἐκπορευόμενοι κήτιοι καὶ ταπεινωθήσονται. καὶ ἐπι=
uertet ꝛ indignabit ſup teſtamētū ſctm̄. ꝛ faciet ꝛ
στρέψει καὶ θυμωθήσεται ἐπὶ διαθήκην ἁγίαν. καὶ ποιήσει καὶ
reuertet ꝛ intelliget ſup derelinquentes teſtamē
ἐπιστρέψει καὶ συνήσεται ἐπὶ τοὺς καταλιπόντας διαθή=
tū ſctm̄. ꝛ brachia ex eo ſurgent. ꝛ pollu
κην ἁγίαν. καὶ βραχίονες ἐξ αὐτοῦ ἀναστήσονται. καὶ βεβη=
ent ſanctuariū imperij. ꝛ trāſferent
λώσουσι τὸ ἁγίασμα τῆς δυναστείας. καὶ μεταστήσουσι
ꝯtinuū ſacrificiū: ꝛ dabunt abominatiōe deſolatam
τὸν ἐνδελεχισμόν, καὶ δώσουσι βδέλυγμα ἠφανισμένον
ꝛ iniq̄ agētes in teſtamētū inducent in lubꝛicitatib⁹: ꝛ
καὶ οἱ ἀνομοῦντες διαθήκην ἐπάξουσιν ἐν ὀλισθήμασιν, καὶ
ppls cognoſcētes deū ſuum: pualebunt faci=
λαὸς γινώσκοντες θεὸν αὐτοῦ, κατισχύσουσι καὶ ποιή=
ent. ꝛ intelligētes ppli intelligent in multa:
σουσι. καὶ οἱ συνετοὶ τοῦ λαοῦ συνήσουσιν εἰς πολλά,
F ꝛ infirmabūt in gladio ꝛ in flāma ꝛ in captiuita
καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν φλογὶ καὶ ἐν αἰχμαλω
te ꝛ in direptiōe dieꝝ. ꝛ cū īfirmati fuerit ipi adiu
σίᾳ καὶ ἐν διαρπαγῇ ἡμερῶν. καὶ ἐν τῷ ἀσθενῆσαι αὐτοὺς βοη
uabunt auxilio paruo: ꝛ adijcient ad eos multi in lu=
θήσονται βοήθειαν μικράν, καὶ προστεθήσονται ἐπ' αὐτοὺς πολλοὶ ἐν ὀλι=
bꝛicitatib⁹: ꝛ ab itelligētib⁹ ifirmabunt: vt igne ꝯflet ipi ꝛ
σθήμασιν, καὶ ἀπὸ τῶν συνιέντων ἀσθενήσουσιν, τοῦ πυρῶσαι αὐτοὺς καὶ
eligantur ꝛ reuelentur vſq; ad tpis finē: q; adhuc i tps
τοῦ ἐκλέξασθαι καὶ τοῦ ἀποκαλυφθῆναι ἕως καιροῦ πέρας, ὅτι ἔτι εἰς καιρόν
ꝛ faciet ſcdm volūtatē ſuā: ꝛ rex exaltabit ꝛ magni
καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ὁ βασιλεὺς ὑψωθήσεται καὶ μεγα
ficabit ſup oēm deū ꝛ ſup deū deoꝝ ꝛ loquet ſupba
λυνθήσεται ἐπὶ πάντα θεὸν καὶ ἐπὶ θεὸν τῶν θεῶν καὶ λαλήσει ὑπέρογκα

Trāſla.B.Hie.

a facie eius & cōterētur. Inſuper & dux federis. Et poſt amicitias cum eo faciet dolum: & aſcendet & ſuperabit in modico populo: & abundātes & vberes vr=bes ingredietur. Et faciet q̄ nō fecerūt patres ei⁹: & patres patrū eius. Rapinas & predā & diuitias eoꝝ diſſipabit: & cōtra firmiſſimas cogitatiões inibit: & hoc vſq; ad tēpus. Et cōcitabitur fortitudo eius & cor eius aduerſum regē auſtri in exercitu magno. Et rex auſtri pvocabitur ad bellū mltis auxiliis & fortib⁹ nimis: & non ſtabunt: quia inibunt aduerſus eū cōſilia. Et comedentes panē cū eo cōterēt illū: exercituſq; ei⁹ opprimetur: & cadet interfecti plurimi. Duorum quoq; regum cor erit vt male faciant: & ad mēſam vnā mēdaciū loquētur & nō proficient: quia adhuc finis in aliud tēpus. Et reuertetur in terrā ſuā cū opibus multis: & cor ei⁹ aduerſum teſtamētū ſanctū & faciet & reuertetur in terrā ſuā. Statuto tpe reuertetur & veniet ad auſtrū: & nō erit priori ſiſe nouiſſimū. Et venient ſup eū trieres & romani & pcutietur & reuertetur. Et indignabitur cōtra teſtamētū ſctūarii & faciet reuerteturq;: & cogitabit aduerſum eos q dereliq̄rūt teſtamentū ſctūarii. Et brachia ex eo ſtabūt & pollueēt ſctūariū fortitudinis: & auferēt iuge ſacrificiū: & dabūt abominationē in deſolationem. Et ipíi i teſtamētū ſimulabūt fraudulēter. Pplus aūt ſciēs deū ſuū obtinebit & faciet. Et docti in pplo docebūt plimos: & ruēt in gladio & in flāma: & in captiuitate & in rapina dierū. Cūq; corruerīt ſubleuabūtur auxilio puulo: & applicabūtur eis plimi fraudulēter. Et de eruditis ruēt: vt ꝯflētur & eligātur & dealbētur vſq; ad tps pfinitū: qa adhuc aliud tps erit. Et faciet iuxta volūtatē ſuam rex & leuabitur & magnificabitur aduerſ⁹ oēm deū: & aduerſ⁹ deū deoꝝ loq̄tur magnifica:

Tex.he.Dani.xi. / Priũua.heb.

מלפניו וישברו וגם נגיד ברית׃ | נגד ברת
ומן התחברות אליו יעשה מרמה | חבר עשה
 | רמה
ועלה ועצם במעט גוי׃ בשלוה
ובמשמני מדינה יבוא ועשה אשר | שמן מדן
לא עשו אבתיו ואבות אבתיו בזה | בוא בזז
ושלל ורכוש להם יבזור ועל | רכש בזר
מבצרים יחשב מחשבתיו ועד | בצר חשב
עת׃ ויער כחו ולבבו על מלך | עור כח
הנגב בחיל גדול ומלך הנגב | גדל
יתגרה למלחמה בחיל גדול ועצום | גרה לחם
עד מאד ולא יעמד כי יחשבו | עצם עמד
עליו מחשבות׃ ואכלי פת בגו | חשב
ישברוהו וחילו ישטוף ונפלו | שבר שטף
חללים רבים׃ ושניהם המלכים | רבב שנה
לבבם למרע ועל שלחן אחד כזב | רוע
ידברו ולא תצלח כי עוד קץ | דבר צלח
למועד׃ וישב ארצו ברכוש גדול | יעד שוב
 | גדל
ולבבו על ברית קדש ועשה ושב
לארצו׃ למועד ישוב ובא בנגב | בוא
ולא תהיה כראשנה וכאחרונה׃ | היה
ובאו בו ציים כתים ונכאה ושב | ציה כאה
וזעם על ברית קודש ועשה ושב | שוב ברת
ויבן על עזבי ברית קדש׃ וזרעים | בין
ממנו יעמדו וחללו המקדש המעוז | עמד קדש
 | עזז סור
והסירו התמיד ונתנו השקוץ | תמד שקץ
משמם׃ ומרשיעי ברית יחניף | שמם רשע
בחלקות ועם ידעי אלהיו יחזקו | חנף חזק
ועשו׃ ומשכילי עם יבינו לרבים | עשה שכל
ונכשלו בחרב ובלהבה בשבי ובבזה | רבב כשל
 | שבה בזז
ימים׃ ובהכשלם יעזרו עזר מעט | יום כשל
ונלוו עליהם רבים בחלקלקות׃ | עזר לוה
ומן המשכילים יכשלו לצרוף | צרף
בהם ולברר וללבן עד עת קץ
כי עוד למועד׃ ועשה כרצנו | יעד רצה
המלך ויתרומם ויתגדל על כל | רום גדל
אל ועל אל אלים ידבר נפלאות | איל דבר
 | פלא

© Biblioteca Nacional de España

וְהִצְלִיחַ עַד כָּלָה זַעַם כִּי נֶחֱרָצָה צָלַח חָרַץ
נֶעֱשָׂתָה׃ וְעַל אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו לֹא עָשָׂה
יָבִין וְעַל חֶמְדַּת נָשִׁים וְעַל כָּל בִּין נָשָׁה
אֱלוֹהַּ לֹא יָבִין כִּי עַל כֹּל יִתְגַּדָּל׃ אָלַהּ
וְלֶאֱלוֹהַּ מָעֻזִּים עַל כַּנּוֹ יְכַבֵּד עָזַז כוּן
וְלֶאֱלוֹהַּ אֲשֶׁר לֹא יְדָעֻהוּ אֲבֹתָיו כָּבַד
יְכַבֵּד בְּזָהָב וּבְכֶסֶף וּבְאֶבֶן יְקָרָה
וּבַחֲמֻדוֹת׃ וְעָשָׂה לְמִבְצְרֵי מָעֻזִּים בָּצַר
עִם אֱלוֹהַּ נֵכָר אֲשֶׁר יַכִּיר יַרְבֶּה נָכַר רָבָה
כָבוֹד וְהִמְשִׁילָם בָּרַבִּים וַאֲדָמָה מָשַׁל רָבַב
יְחַלֵּק בִּמְחִיר׃ וּבְעֵת קֵץ יִתְנַגַּח חָלַק מָחַר
עִמּוֹ מֶלֶךְ הַנֶּגֶב וְיִשְׂתָּעֵר עָלָיו מֶלֶךְ נָגַח שָׂעַר
הַצָּפוֹן בְּרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וּבָאֳנִיּוֹת צָפַן אָנָה
רַבּוֹת וּבָא בַאֲרָצוֹת וְשָׁטַף וְעָבָר׃ בּוֹא
וּבָא בְּאֶרֶץ הַצְּבִי וְרַבּוֹת יִכָּשֵׁלוּ צָבָה כָּשַׁל
וְאֵלֶּה יִמָּלְטוּ מִיָּדוֹ אֱדוֹם וּמוֹאָב מָלַט
וְרֵאשִׁית בְּנֵי עַמּוֹן׃ וְיִשְׁלַח יָדוֹ שָׁלַח
בַּאֲרָצוֹת וְאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא תִהְיֶה הָיָה
לִפְלֵיטָה׃ וּמָשַׁל בְּמִכְמַנֵּי הַזָּהָב פָּלַט כָּמַן
וְהַכֶּסֶף וּבְכֹל חֲמֻדוֹת מִצְרָיִם
וְלֻבִים וְכֻשִׁים בְּמִצְעָדָיו׃ וּשְׁמֻעוֹת צָעַד
יְבַהֲלֻהוּ מִמִּזְרָח וּמִצָּפוֹן וְיָצָא בָּהַל זָרַח
בְּחֵמָא גְדֹלָה לְהַשְׁמִיד וּלְהַחֲרִים יָחַם שָׁמַד
רַבִּים׃ וְיִטַּע אָהֳלֵי אַפַּדְנוֹ בֵּין חָרַם נָטַע
יַמִּים לְהַר צְבִי קֹדֶשׁ וּבָא עַד
קִצּוֹ וְאֵין עוֹזֵר לוֹ׃

Cap.xij.

וּבָעֵת הַהִיא יַעֲמֹד מִיכָאֵל עָמַד
הַשַּׂר הַגָּדוֹל הָעֹמֵד עַל בְּנֵי עַמֶּךָ שׂוּר גָּדַל
וְהָיְתָה עֵת צָרָה אֲשֶׁר לֹא נִהְיְתָה הָיָה צוּר
מִהְיוֹת גּוֹי עַד הָעֵת הַהִיא וּבָעֵת
הַהִיא יִמָּלֵט עַמְּךָ כָּל הַנִּמְצָא כָּתוּב מָלַט מָצָא
בַּסֵּפֶר׃ וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר כָּתַב יָשַׁן
יָקִיצוּ אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה קוּץ חָיָה
לַחֲרָפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם׃ וְהַמַּשְׂכִּלִים עָלַם שָׂכַל
יַזְהִרוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ וּמַצְדִּיקֵי זָהַר רָקַע
הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד׃ צָדַק כָּכַב

& dirigetur: donec compleatur iracūdia. Perpetrata quippe ē definitio. Et deū patrū ſuorū non reputabit: & erit in concupiſcētiis feminaꝝ: nec quenꝗ deorū curabit: qa aduerſuꝫ vniuerſa cōſurget. Deū aūt maozim in loco ſuo venerabitur & deum quē ignorauerunt patres eius colet auro & argēto & lapide precioſo rebuſqꝫ precioſis. Et faciet vt muniat maozim cum deo alieno quē cognouit: & multiplicabit gloriā: & dabit eis poteſtatē in multis: & terram diuidet gratuito. Et in tpe prefinito preliabitur aduerſus eū rex auſtri: & q̄ſi tēpeſtas veniet cōtra illū rex aqlonis in curribus & in eqtibus & in claſſe magna: & īgredietur terras: & conteret & pertranſiet. Et introibit in terram glorioſam: & multi corruēt. He aūt ſole ſaluabūtur de manu eiꝰ edom & moab & principiū filiorū ammon. Et mittet manū ſuam in terras: & terra egypti non effugiet. Et dominabitur theſaurorum auri & argenti & in omnibus precioſis egypti. Per libyā quoqꝫ & ethiopiam tranſibit: & fama turbabit eū ab oriente & ab aqlone: & veniet in mltitudine magna vt cōterat & interficiat plurimos. Et figet tabernaculū ſuū apethno iter duo maria ſup montē inclytū & ſanctū: & veniet vſqꝫ ad ſūmitatē eius: & nemo auxiliabitur ei. 12.

IN tēpore autem illo conſurget michael princeps magnus q ſtat pro filiis populi tui & veniet tp̄s quale non fuit ab eo ex quo gētes eſſe ceperunt vſqꝫ ad tēpus illud. Et in tempore illo ſaluabitur pp̄ls tuꝰ: oīs q inuētus fuerit ſcriptus in libro. Et multi de his qui dormiūt in terre puluere: euigilabunt: alii in vitā eternam: alii in opprobriū vt videant ſēp. Qui aūt docti fuerit fulgebūt q̄ſi ſplēdor firmamēti: & q ad iuſticiam erudiūt multos: q̄ſi ſtelle in ppetuas eternitates.

ꝛ dirigetur donec cōpleatur ira: in .n. cōſu
καὶ κατευθυνεῖ μέχρις οὗ συντελεσθῇ ὀργή, εἰς γὰρ συν-
matione fit. ꝛ ſup oēs deos pr̄m ſuo-
τέλειαν γίνεται. καὶ ἐπὶ πάντας θεοὺς τῶν πατέρων αὐ-
rū nō itelliget. ꝛ in cōcupiſcētiā feminaꝝ: ꝛ ſup
τοῦ οὐ συνήσει. καὶ ἐπὶ ἐπιθυμίαν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ
oēm deū nō itelliget qꝛ ſup oēs magnificabi-
πάντα θεὸν οὐ συνήσει ὅτι ἐπὶ πάντας μεγαλυνθήσε-
tur. ꝛ deū maozim in loco ſuo glificabit. ꝛ
ται. καὶ θεὸν μαωζεὶν ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ δοξάσει. καὶ
deū q̄m nō glificauerūt pr̄es eiꝰ glificabit in argē
θεὸν ὃν οὐκ ἐδόξασαν οἱ πατέρες αὐτοῦ δοξάσει ἐν ἀργυ-
to ꝛ auro ꝛ lapide p̄cioſo ꝛ in cōcupiſcentijs: ꝛ
ρίῳ καὶ χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ ἐν ἐπιθυμήμασιν, καὶ
faciet munitionibꝰ ciuitatū cū deo alieno
ποιήσει τοῖς ὀχυρώμασιν τῶν πόλεων μετὰ θεοῦ ἀλλο-
quē cognouerit: ꝛ multiplicabit gl̄iaꝫ ꝛ ſubijciet
τρίου ὃν ἐὰν ἐπιγνῷ, καὶ πληθυνεῖ δόξαν καὶ ὑποτά-
eis multos: ꝛ terrā diuidet in donis. ꝛ in
ξει αὐτοῖς πολλούς, καὶ γῆν διελεῖ ἐν δώροις. καὶ ἐν
tp̄is fine confliget cum rege
καιροῦ πέρατι συγκερατισθήσεται μετὰ τοῦ βασιλέως
auſtri: ꝛ cōgregabit̄ ꝯ̄ eum rex
τοῦ νότου, καὶ συναχθήσεται ἐπ' αὐτὸν βασιλεὺς τοῦ
aq̄lonis in curribꝰ ꝛ in eq̄tibus ꝛ in nauibꝰ mul
βορρᾶ ἐν ἅρμασιν καὶ ἐν ἱππεῦσιν καὶ ἐν ναυσὶ πολ-
tis: ꝛ ingredief̄ in terrā ꝛ conteret. ꝛ
λαῖς, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν καὶ συντρίψει. καὶ
pertranſibit. ꝛ ingredief̄ in terrā opti
παρελεύσεται. καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν τοῦ σα-
mā ꝛ multi infirmabunt̄: ꝛ iſti ſaluabuntur
βεὶ καὶ πολλοὶ ἀσθενήσουσιν, καὶ οὗτοι διασωθήσονται
de manu eius edom ꝛ moab ꝛ p̄ncipatꝰ filioꝝ ammō:
ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ἐδὼμ καὶ μωὰβ καὶ ἀρχὴ υἱῶν ἀμμών,
ꝛ extendet manū ſuam ſup terrā: ꝛ t̄rā egy
καὶ ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ γῆ αἰγύ-
pti nō erit in ſalutem. ꝛ dn̄abit̄ in abſcō
πτου οὐκ ἔσται εἰς σωτηρίαν. καὶ κυριεύσει ἐν τοῖς ἀπο-
ditis auri ꝛ argenti ꝛ in oībus
κρύφοις τοῦ χρυσίου καὶ τοῦ ἀργυρίου καὶ ἐν πᾶσιν
deſiderabilibꝰ egypti ꝛ libū ꝛ ethiopū in
ἐπιθυμητοῖς αἰγύπτου καὶ λιβύων καὶ αἰθιόπων ἐν τοῖς
munitiōibꝰ eoꝝ. ꝛ auditus turbabūt eū ex oriē
ὀχυρώμασιν αὐτῶν. καὶ ἀκοαὶ ταράξουσιν αὐτὸν ἐξ ἀνα-
te ꝛ ab aq̄lone. ꝛ veniet in furore multo vt dele
τολῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ. καὶ ἥξει ἐν θυμῷ πολλῷ τοῦ ἀφα-
at ꝛ anathematizet multos: ꝛ figet taberna
νίσαι καὶ τοῦ ἀναθεματίσαι πολλούς, καὶ πήξει τὴν σκη-
culū ſuū aphadpno inter maria ſup mōtē ſa-
νὴν αὐτοῦ ἀφαδανῶ ἀναμέσον τῶν θαλασσῶν ἐπ' ὄρος σα-
bi ſctm̄. ꝛ veniet vſqꝫ ad ſūmitatē eius: ꝛ nō erit
βεὶ ἅγιον. καὶ ἥξει ἕως τῆς ἄκρας αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται
q̄ liberet eum.
ὁ ῥυόμενος αὐτόν.

Ca.12.

ET in tp̄e illo cōſurget michael p̄nceps
Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναστήσεται μιχαὴλ ὁ ἄρχων
magnꝰ q̄ ſtetit ſup filios pp̄li tui. ꝛ erit tp̄s
ὁ μέγας ὁ ἑστηκὼς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου. καὶ ἔσται καιρὸς
tribulatiōis: q̄lis nō fuit ex q̄ facta eſt gēs in terra:
θλίψεως, οἵα οὐ γέγονεν ἀφ' οὗ γεγένηται ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς,
vſqꝫ ad tp̄s illud. ꝛ in tp̄e illo ſaluabit̄ po
ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου. καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σωθήσεται ὁ λα-
p̄ls tuꝰ oīs: q̄ iuētꝰ ē ſcriptus in libro: ꝛ mul
ός σου πᾶς, ὁ εὑρεθεὶς γεγραμμένος ἐν τῇ βίβλῳ, καὶ πολ-
ti dormientium ex t̄re puluere exurgent hi
λοὶ τῶν καθευδόντων ἐκ γῆς χώματος ἐξεγερθήσονται οὗτοι
in vitā eternā: ꝛ hi in opprobriū ꝛ cōfuſionē eternā.
εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμὸν καὶ αἰσχύνην αἰώνιον,
ꝛ itelligētes fulgebunt q̄ſi ſplendor firmamenti
καὶ οἱ συνιέντες ἐκλάμψουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος
ꝛ a iuſtis multis q̄ſi ſtelle in ſc̄la ꝛ vltra
καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἔτι

τ tu daniel claude ſmões τ ſigna
καὶ σὺ δανιὴλ ἔμφραξον τοὺς λόγους καὶ σφράγισον τὸ
librum vſq ad tpſ cōſumatiōis donec doceant mul=
βιβλίον ἕως καιροῦ συντελείας ἕως διδαχθῶσιν πολ=
ti τ multiplicet ſcientia. τ vidi ego daniel: τ
λοὶ καὶ πληθυνθῇ ἡ γνῶσις. καὶ εἶδον ἐγὼ δανιὴλ, καὶ
ecce duo alij ſteterant. vn⁹ hinc labij
ἰδοὺ δύο ἕτεροι εἱστήκεισαν. εἷς ἐντεῦθεν τοῦ χείλους
fluminis: τ vn⁹ inde labij flumi=
τοῦ ποταμοῦ, καὶ εἷς ἐντεῦθεν τοῦ χείλους τοῦ ποτα
nis. τ dixi viro induto lineis q̄
μοῦ. καὶ εἶπον τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυμένῳ τὸ βαδδεὶν ὃς
erat ſup aquā fluminis: vſquo fi=
ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, ἕως πότε τὸ πέ
nis eoꝝ q̄ dixiſti mirabiliū: τ audiui viꝝ
ρας ὧν εἴρηκας τῶν θαυμασίων; καὶ ἤκουσα τοῦ ἀνδρὸς
indutum lineis q̄ erat ſup aquā
τοῦ ἐνδεδυμένου τὸ βαδδεὶν ὃς ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδα=
fluminis. τ eleuauit dexterā ſuā τ
τος τοῦ ποταμοῦ. καὶ ὕψωσεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ καὶ τὴν
ſiniſtrā ſuam in celum: τ iurauit viuēti
ἀριστερὰν αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν τῷ ζῶντι τὸν
i ſeculū: q: in tpſ τ tpa dimidiū tpis: cū
αἰῶνα, ὅτι εἰς καιρὸν καὶ καιροὺς ἥμισυ καιροῦ, ἐν τῷ
īpleta fuerit diſperſio man⁹ ppl'i ſctificati:
συντελεσθῆναι διασκορπισμὸν χειρὸς λαοῦ ἡγιασμένου,
cognoſcēt oīa iſta. τ ego audiui τ nō intel
γνώσονται πάντα ταῦτα. καὶ ἐγὼ ἤκουσα καὶ οὐ συνῆ
lexi. τ dixi: dñe q̄d extrema hoꝝ? τ dixit
κα. καὶ εἶπα, κύριε τί τὰ ἔσχατα τούτων; καὶ εἶπεν,
veni daniel: q: clauſi τ ſignati
δεῦρο δανιὴλ, ὅτι ἐμπεφραγμένοι καὶ ἐσφραγισμένοι
ſermōes vſq ad tpis finē eligentur τ dealbabunt
οἱ λόγοι ἕως καιροῦ πέρας ἐκλεγῶσιν καὶ ἐκλευκανθῶσιν
τ igne pbabūt multi: τ iniq̄ agent iniqui τ nō itel
καὶ πυρωθῶσιν πολλοί, καὶ ἀνομήσωσιν ἄνομοι καὶ οὐ συνή
ligent omnes iniq̄ τ itelligētes intelligent. τ a
σουσιν πάντες ἄνομοι καὶ οἱ νοήμονες συνήσουσιν. καὶ ἀπὸ
tpe mutationis cōtinuitatis: τ vt data fuerit abo
καιροῦ παραλλάξεως τοῦ ἐνδελεχισμοῦ, καὶ τοῦ δοθῆναι βδέ
miatio dſolatiōis dies mille ducenti nonaginta. bea
λυγμα ἐρημώσεως ἡμέραι χίλιαι διακόσιαι ἐννενήκοντα. μα
tus q̄ expectat τ puenit in dies mille tre=
κάριος ὁ ὑπομένων καὶ φθάσας εἰς ἡμέρας χιλίας τρια
centos triginta quinq. τ tu daniel veni in cō=
κοσίας τριακονταπέντε. καὶ σὺ δανιὴλ δεῦρο εἰς ἀνα=
plemētū cōſumationis. τ requieſces τ ſurges in
πλήρωσιν συντελείας. καὶ ἀναπαύσῃ καὶ ἀναστήσῃ εἰς
ſorte tua in ꝯſumationē dieꝝ.
τὸν κλῆρόν σου εἰς συντέλειαν ἡμερῶν.

Tu autem daniel claude ſermones: & ſigna librū vſq ad tēpus ſtatutū. Plurimi pertranſibūt: & multiplex erit ſciētia. Et vidi ego daniel: & ecce quaſi duo alii ſtabant vnus hinc ſup ripā fluminis: & alius inde ex altera ripa fluminis. Et dixit viro q erat indutus lineis: qui ſtabat ſuper aquas fluminis. Vſquo finis horū mirabilium? Et audiui virū qui indutus erat lineis qui ſtabat ſuper aquas fluminis: cū eleuaſſet dextrā & ſiniſtram ſuam in celū & iuraſſet per viuentē in eternum: qa in tp̄s & tpa & dimidiū tpis. Et cū cōpleta fuerit diſperſio manus ppl'i ſancti: cōplebūtur vniuerſa hec. Et ego audiui & non intellexi. Et dixi. Domīe mi quid erit poſt hec. Et ait. Vade daniel: quia clauſi ſunt ſignatiq ſermones: vſq ad prefinitū tempus. Eligentur & dealbabuntur & quaſi ignis pbabūtur multi. Et impie agent ipii neq intelligent omnes impii. Porro docti intelligent: & a tpe cum ablatū fuerit iuge ſacrificiū & poſita fuerit abominatio in deſolationē: dies mille ducenti nonaginta. Beatus q expectat & puenit vſq ad dies mille trecentos triginta quinq. Tu autem daniel vade ad prefinitū: & requeſces & ſtabis in ſorte tua in fine dierum.

ואתה דניאל סתם הדברים וחתם	
הספר עד עת קץ ישטטו רבים	שוט רבב
ותרבה הדעת: וראיתי אני דניאל	ידע ראה
והנה שנים אחרים עמדים אחד	שנה
הנה לשפת היאר ואחד הנה	שפה
לשפת היאר: ויאמר לאיש לבוש	אמר לבש
הבדים אשר ממעל למימי היאר	בד עלה
עד מתי קץ הפלאות: ואשמע את	שמע
האיש לבוש הבדים אשר ממעל	
למימי היאר וירם ימינו ושמאלו	רום ימן
אל השמים וישבע בחי העולם	שמל שבע
כי למועד מועדים וחצי וככלות	חיה יעד
נפץ יד עם קדש תכלינה כל אלה:	חצה כלה
ואני שמעתי ולא אבין ואמרה	בין
אדני מה אחרית אלה: ויאמר	
לך דניאל כי סתמים וחתמים	הלך
הדברים עד עת קץ: יתבררו	ברר
ויתלבנו ויצרפו רבים והרשיעו	לבן צרף
רשעים ולא יבינו כל רשעים	רבב רשע
והמשכילים יבינו: ומעת הוסר	בין
התמיד ולתת שקוץ שומם ימים	שכל סור
אלף מאתים ותשעים: אשרי	תמד נתן
המחכה ויגיע לימים אלף שלש	שקץ שמם
מאות שלשים וחמשה: ואתה	יום מאה
לך לקץ ותנוח ותעמד לגרלך	חכה נגע
לקץ הימין:	מאה
	נוח עמד
	יום

Ca. 13.

Et erat vir hitās in babylone:
x Αἰ ἦν ἀνὴρ οἰκῶν ἐν βαβυλῶνι,
τ nomē ei ioachim. τ acce
καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰωακείμ. καὶ ἔλα
pit vxorem cui nomē ſuſanna filia hel=
βεν γυναῖκα ἡ ὄνομα σωσάννα θυγάτηρ χελ
chie: pulchrā valde τ timentem domi
κίου, καλὴν σφόδρα καὶ φοβουμένην τὸν κύ
nū. τ parētes ei⁹ iuſti: τ docuerūt
ριον. καὶ οἱ γονεῖς αὐτῆς δίκαιοι, καὶ ἐδίδαξαν
filiam ſuam ſcdm legem moyſi:
τὴν θυγατέρα αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον μωυσῆ,
τ erat ioachim diues valde τ erat ip
καὶ ἦν ἰωακεὶμ πλούσιος σφόδρα καὶ ἦν αὐ
ſi hortus vicinus domui eius.
τῷ παράδεισος γειτνιῶν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.
τ ad eū cōgregabāt iudei eo q̄d
καὶ πρὸς αὐτὸν συνήγοντο οἱ ἰουδαῖοι διὰ τὸ
eſſet ipē honorabilior oib⁹. τ deſi=
εἶναι αὐτὸν ἐνδοξότερον πάντων. καὶ ἀπε
gnati ſunt duo ſeniores ex ppl'o iudi
δείχθησαν δύο πρεσβύτεροι ἐκ τοῦ λαοῦ κρι
ces in anno illo de q̄b⁹ locut⁹ ē
ταὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ περὶ ὧν ἐλάλησεν
dñs. q: egreſſa ē iniq̄tas ex baby=
ὁ δεσπότης. ὅτι ἐξῆλθεν ἀνομία ἐκ βαβυ=
lone a ſenioribus iudicib⁹ q̄ videbāt
λῶνος ἐκ πρεσβυτέρων κριτῶν οἳ ἐδόκουν
gubernare ppl'm: iſti expectabant
κυβερνᾶν τὸν λαόν, οὗτοι προσεκαρτέρουν
in domo ioachim τ veniebāt ad e=
ἐν τῇ οἰκίᾳ ἰωακεὶμ καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐ
os oēs litigātes. τ factū ē
τοὺς πάντες οἱ κρινόμενοι. καὶ ἐγένετο
qn̄ recedebat ppl's medio die:
ἡνίκα ἀπέτρεχεν ὁ λαὸς μέσον ἡμέρας,
ingrediebat ſuſanna τ deambulabat in
εἰσεπορεύετο σωσάννα καὶ περιεπάτει ἐν
horto viri ſui. τ videbā
τῷ παραδείσῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. καὶ ἐθεώρουν

Hucuſq danielē ī hebraico volumīe legim⁹: & cetera q̄ ſequūtur vſq ad finē libri: de theodotiōis editōe trāſlata ſūt.

Et erat vir habitās in babylōe: 13.
et nomē ei⁹ ioachī: & accepit vxorem noīe ſuſannā filiā helchie pulchrā nimis & timētē deū. Parētes enī illi⁹ cū eſſent iuſti erudierunt filiā ſuā ſm legē moyſi. Erat aūt ioachim diues valde: & erat ei pomeriū vicinū domui ſue: & ad ip̄m cōfluebāt iudei: eo q ēēt honorabilior oīm. Et cōſtituti ſūt duo ſenes iudices in illo anno: de qbus locut⁹ ē dn̄s: qa egreſſa eſt iniqtas de babylōe a ſenioribus iudicib⁹ q videbātur regere ppl'm. Iſti frequētabant domū ioachim & veniebant ad eum oēs qui habebant iudicia. Cum autē populus reuertiſſet per meridiē ingrediebatur ſuſanna: & deābulabat in pomerio viri ſui. Et videbāt

© Biblioteca Nacional de España

eam duo ſeniores quotidie in=
αὐτὴν οἱ δύο πρεσβύτεροι καθημέραν εἰσ
gredientē ⁊ deambulantē. ⁊ facti ſūt
πορευομένην καὶ περιπατοῦσαν. καὶ ἐγένον
in cōcupiſcētia ei⁹: ⁊ p̄uerterūt
το ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτῆς, καὶ διέστρεψαν τὸν
ſuū ſenſū. ⁊ declinauerūt ocu=
ἑαυτῶν νοῦν. καὶ ἐξέκλιναν τοὺς ὀφθαλ=
los ſuos vt nō reſpicerēt in ce
μοὺς αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν εἰς τὸν οὐρα
lū: neq̧ recordarent̄ iudicioꝝ iuſtoꝝ.
νόν, μηδὲ μνημονεύειν κριμάτων δικαίων.
⁊ erāt ambo cōpuncti circa
καὶ ἦσαν ἀμφότεροι κατανενυγμένοι περὶ
eā. ⁊ nō ānūciauerūt adinuicē
αὐτῆς. καὶ οὐκ ἀπήγγειλαν ἀλλήλοις τὴν
dolorē ſuū: q2 erubeſcebāt annūciare
ὀδύνην αὐτῶν, ὅτι ᾐσχύνοντο ἀπαγγεῖλαι
cōcupiſcētiā ſuā: ꝙ volebāt cōmiſce
τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν, ὅτι ἤθελον συγγενέ=
ri ei. ⁊ obſeruabāt diligēter
σθαι αὐτῇ. καὶ παρετηροῦσαν φιλοτίμως
quotidie videre illā. ⁊ dixerūt alter
καθημέραν ὁρᾶν αὐτήν. καὶ εἶπαν ἕτερος
alteri. eam⁹ in domū:q2
τῷ ἑτέρῳ. πορευθῶμεν δὴ εἰς οἶκον, ὅτι
prādij hora eſt. ⁊ egreſſi diſceſſe=
ἀρίστου ὥρα ἐστίν. καὶ ἐξελθόντες διεχωρίσθη
rūt ad inuicē: ⁊ reuerſi vene
σαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἀνακάμψαντες ἦλ=
rūt inidipſum. ⁊ ſciſcitātes adinuicē
θον ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἀνετάζοντες ἀλλήλους
cauſam cōfeſſi ſunt adinuicē cōcu
τὴν αἰτίαν ὡμολόγησαν ἀλλήλοις τὴν ἐπι
piſcentiā ſuā. ⁊ tūc cōmunit cōſtituerūt
θυμίαν αὐτῶν. καὶ τότε κοινῇ συνετάξαντο
tp̄s qn̄ ipam poſſint inuenire ſolā.
καιρὸν ὅτε αὐτὴν δυνήσωνται εὑρεῖν μόνην.
⁊ factū eſt cū obſeruarēt ipſi di
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ παρατηρεῖν αὐτοὺς ἡμέ
em aptū: igreſſa eſt ſuſanna ſicut
ραν εὔθετον, εἰσῆλθεν ἡ σωσάννα καθὼς
heri ⁊ tertia die cū duab⁹ ſolis
χθὲς καὶ τρίτης ἡμέρας μετὰ δύο μόνων
puellis: ⁊ deſiderauit lauari in
κορασίων, καὶ ἐπεθύμησεν λούσασθαι ἐν
horto q2 eſtus erat. ⁊ nō erat
τῷ παραδείσῳ ὅτι καῦμα ἦν. καὶ οὐκ ἦν
vll⁹ ibi: p̄terq̄ duo ſeniores ab=
οὐδεὶς ἐκεῖ, πλὴν οἱ δύο πρεσβύτεροι ἐγκε
ſcōditi ⁊ obſeruātes eā. ⁊
κρυμμένοι καὶ παρατηροῦντες αὐτήν. καὶ
dixit puellis ſuis: afferte iā
εἶπεν τοῖς κορασίοις αὐτῆς, ἐνέγκατε δή
mihi oleū ⁊ ſmigma: ⁊ oſtia
μοι ἔλαιον καὶ σμῆγμα, καὶ τὰς θύρας τοῦ
horti claudite vt lauer.
παραδείσου κλείσατε ὅπως λούσωμαι.
⁊ fecerūt ſicut dixit: ⁊ clauſe=
καὶ ἐποίησαν καθὼς εἶπεν, καὶ ἀπέκλει
rūt oſtia horti: ⁊ egreſ
σαν τὰς θύρας τοῦ παραδείσου, καὶ ἐξῆλ
ſe ſunt p̄ obliq̄s portas vt afferrēt p̄c
θον κατὰ τὰς πλαγίας θύρας ἐνέγκαι τὰ προ
cepta eis. ⁊ nō viderūt ſenio
στεταγμένα αὐταῖς. καὶ οὐκ εἶδον τοὺς πρεσ
res: q2 erāt abſcōditi. ⁊ factū ē
βυτέρους, ὅτι ἦσαν κεκρυμμένοι. καὶ ἐγένετο
vt egreſſe ſūt puelle: ſurrexerūt duo
ὡς ἐξῆλθον τὰ κοράσια, ἀνέστησαν οἱ δύο
ſeniores ⁊ accurrerūt ei: ⁊ dixe
πρεσβύτεροι καὶ ἐπέδραμον αὐτῇ, καὶ εἶ=

eam ſenes quotidie ingredientē & de
ambulantem et exarſerunt in concu=
piſcentiam eius. Et euerterunt ſenſum
ſuum: et declinauerunt oculos ſuos vt
non viderent celum: neq̧ recordaren=
tur iudiciorum iuſtorum. Erant ergo
ambo vulnerati amore eius: nec indica
uerunt ſibi viciſſim dolorem ſuū. Eru=
beſcebant enim indicare ſibi cōcupiſcē
tiam ſuam volentes cōcūbere cum ea.
Et obſeruabant quotidie ſollicitius vi=
dere eam. Dixitq̧ alter ad alterum:
eamus domum: quia hora prandii eſt.
Et egreſſi receſſerunt a ſe. Cumq̧ reuer
tiſſent venerunt in vnum: & ſciſcitan=
tes adinuicem cauſam: confeſſi ſunt cō
cupiſcentiam ſuam. Et tunc in cōmu
ne ſtatuerunt tempus: quando eā poſ
ſent inuenire ſolam. Factum eſt autē
cum obſeruarent diem aptum: ingreſ=
ſa eſt aliquādo ſicut heri & nudiuſterti⁹
cum duabus ſolis puellis: voluitq̧ laua
ri in pomerio. Eſtus quippe erat &
non erat ibi quiſq̄ preter duos ſenes
abſconditos: & contemplantes eam.
Dixit ergo puellis. Afferte mihi ole=
um & ſmigmata: & oſtia pomerii clau=
dite vt lauer. Et fecerunt ſicut prece=
perat: clauſeruntq̧ oſtia pomerii: &
egreſſe ſunt per poſticum vt afferrēt q̄
iuſſerat. Neſciebantq̧ ſenes intus eſſe
abſconditos. Cum autem eſſent egre
ſe puelle: ſurrexerūt duo ſenes & accur
rerunt ad eam & dixerunt. Ecce oſtia
pomerii clauſa ſunt: & nemo nos videt
& in concupiſcencia tui ſumus. Quā=
obrem aſſentire nobis: & cōmiſcere no
biſcum. Quod ſi nolueris dicemus cō
tra te teſtimonium: ꝙ fuerit tecum iuue
nis & ob hanc cauſam emiſeris puellas
a te. Ingemuit ſuſanna & ait. Angu=
ſtie ſunt mihi vndiq̧. Si enim hoc ege=
ro mors mihi eſt: ſi autem non egero:
non effugiam manus veſtras. Sed me
lius eſt mihi abſq̧ opere incidere in ma
nus hominum q̄ peccare in conſpectu
domini. Et exclamauit voce magna ſu
ſanna: exclamauerunt autem & ſenes
aduerſus eā. Et cucurrit vnus ad oſtia
pomerii: & aperuit. Cum ergo audiſ=
ſent clamorem famuli domus in pome
rio: irruerunt per poſticum vt viderent
quid nam eſſet. Poſtq̄ autem ſenes lo
cuti ſunt: erubuerunt ſerui vehemen=
ter: quia nunq̄ dictus fuerat ſermo hu
iuſcemodi de ſuſanna. Et facta eſt dies
craſtina. Cumq̧ veniſſet populus ad ioa
chim virum eius: venerunt & duo preſ=
byteri pleni iniqua cogitatione aduer=
ſus ſuſannam vt interficerent eam. Et
dixerunt coram populo. Mittite ad ſu
ſannam filiam helchie vxorem ioachī
Et ſtatim miſerunt. Et venit cum pa=
rentibus & filiis & vniuerſis cognatis ſu
is. Porro ſuſanna erat delicata nimis
& pulchra facie. At iniqui illi iuſſerūt
vt diſcooperiretur: erat enim cooper=
ta: vt vel ſic ſatiarentur decore eius.

rūt. ecce hoſtia horti clau
παν. ἰδοὺ αἱ θύραι τοῦ παραδείσου κέ= F
ſa ſunt ⁊ nemo videt nos: ⁊ in cōcu
κλεινται καὶ οὐδεὶς θεωρεῖ ἡμᾶς, καὶ ἐν ἐπιθυ
piſcētia tui ſum⁹: ideo conſētire nobiſcū ⁊
μίᾳ σου ἐσμέν, διὸ συγκατάθου ἡμῖν καὶ
eſto nobiſcū. alioq̄n teſtificabimur cōtra
γενοῦ μεθ' ἡμῶν. εἰ δὲ μὴ καταμαρτυρήσομέν
te: q2 erat tecum iuuenis: ⁊ p̄pter ea
σου, ὅτι ἦν μετὰ σοῦ νεανίσκος, καὶ διὰ τοῦ B
emiſiſti puellas a te. ⁊
το ἐξαπέστειλας τὰ κοράσια ἀπὸ σοῦ. καὶ 8.a.a:
ingemuit ſuſanna ⁊ ait. āguſtie mihi 8.5.4.
ἀνεστέναξεν σωσάννα καὶ εἶπεν. στενά μοι
vndiq̧. ſiue eñ hoc fecero: mors
πάντοθεν. ἐάν τε γὰρ τοῦτο πράξω, θάνατός
mihi eſt. ſiue nō fecero: nō effugiā
μοί ἐστιν. ἐάν τε μὴ πράξω, οὐκ ἐκφεύξομαι
man⁹ vr̄as. eligibili⁹ mihi eſt nō fa=
τὰς χεῖρας ὑμῶν. αἱρετόν μοί ἐστι μὴ πρά
cientē incidere in man⁹ vr̄as: q̄
ξασαν ἐμπεσεῖν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν, ἢ
peccare ī cōſpectu dn̄i. ⁊ exclamauit
ἁμαρτεῖν ἐνώπιον κυρίου. καὶ ἀνεβόησεν
voce magna ſuſanna. clamauerūt āt ⁊
φωνῇ μεγάλῃ σωσάννα. ἐβόησαν δὲ καὶ οἱ
duo ſeniores aduerſus eā: ⁊ G
δύο πρεσβύτεροι κατέναντι αὐτῆς, καὶ
currēs vn⁹ apuit portas hor=
δραμὼν ὁ εἷς ἤνοιξεν τὰς θύρας τοῦ πα=
ti. vt āt audierūt clamorē in
ραδείσου. ὡς δὲ ἤκουσαν τὴν κραυγὴν ἐν
horto q̄ ex domo: inſilie
τῷ παραδείσῳ οἱ ἐκ τῆς οἰκίας, εἰσεπή C
rūt p̄ obliquā portā vt viderēt q̄d
δησαν διὰ τῆς πλαγίας θύρας ἰδεῖν τί
qd̄ acciderat ei. qn̄ āt dixerūt
τὸ συμβεβηκὸς αὐτῇ. ἡνίκα δὲ εἶπον οἱ
ſeniores verba ſua: erubue=
πρεσβύτεροι τοὺς λόγους αὐτῶν, κατῃσχύν
rūt ſerui valde: q2 vnquā nō
θησαν οἱ δοῦλοι σφόδρα, ὅτι πώποτε οὐκ Mat. 14.b.
dict⁹ ē ſmo talis de ſuſanna. ⁊
ἐρρέθη λόγος τοιοῦτος περὶ σωσάννης. καὶ
factū ē die craſtina vt cōuenit pp̄ls
ἐγένετο τῇ ἐπαύριον ὡς συνῆλθεν ὁ λαὸς
ad viꝝ ei⁹ ioachim: venerūt
πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἰωακείμ, ἦλθον οἱ
duo ſeniores pleni iniqua
δύο πρεσβύτεροι πλήρεις τῆς ἀνόμου
cogitatiōe ꝯtra ſuſannā vt īterficerēt
ἐννοίας κατὰ σωσάννης τοῦ θανατῶσαι A
eam. ⁊ dixerūt corā popu
αὐτήν. καὶ εἶπαν ἔμπροσθεν τοῦ λα=
lo. mittite ad ſuſannā fili=
οῦ. ἀποστείλατε ἐπὶ σωσάνναν θυγατέ
am helchie q̄ eſt vxor ioachim. illi āt
ρα χελκίου ἥ ἐστιν γυνὴ ἰωακείμ. οἱ δὲ
miſerūt. ⁊ venit ipa ⁊ parētes e=
ἀπέστειλαν. καὶ ἦλθεν αὐτὴ καὶ οἱ γονεῖς αὐ D
ius ⁊ filij ei⁹ ⁊ oēs co
τῆς καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ πάντες οἱ συγ
gnati ei⁹. at ſuſanna erat delicata
γενεῖς αὐτῆς. ἡ δὲ σωσάννα ἦν τρυφερὰ
valde ⁊ pulchra ſpecie. at iniqui
σφόδρα καὶ καλὴ τῷ εἴδει. οἱ δὲ παράνο
iuſſerūt diſcooperiri eā: erat
μοι ἐκέλευσαν ἀνακαλυφθῆναι αὐτήν, ἦν
eñ cooperta: vt ſatia=
γὰρ κατακεκαλυμμένη, ὅπως ἐμπλη=
rentur pulchritudine eius.
σθῶσιν τοῦ κάλλους αὐτῆς.

flebant āt q̄ ab ea τ oēs viden
ἔκλαιον δὲ οἱ παρ' αὐτῆς καὶ πάντες οἱ εἰδόν
F tes eam. ſurgentes āt duo preſbyte
τες αὐτήν. ἀναστάντες δὲ οἱ δύο πρεσβύτε-
ri in medio ppl'i poſuerūt man⁹ ſup
ροι ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ἔθηκαν τὰς χεῖρας ἐπὶ
caput eius. illa āt flens reſpexit
τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. ἡ δὲ κλαίουσα ἀνέβλε-
in celū. q: erat cor eius
B ψεν εἰς τὸν οὐρανόν. ὅτι ἦν ἡ καρδία αὐτῆς
cōfidens in dn̄o. dixerūt āt ſe-
B.1.a: B.5.a. πεποιθυῖα ἐπὶ τῷ κυρίῳ. εἶπαν δὲ οἱ πρε
niores. deambulantib⁹ nobis in
σβύτεροι. περιπατούντων ἡμῶν ἐν τῷ
horto ſolis: igreſſa eſt hec cū duab⁹
παραδείσῳ μόνων, εἰσῆλθεν αὕτη μετὰ δύο
ancillis: τ clauſit oſtia
παιδισκῶν, καὶ ἀπέκλεισε τὰς θύρας τοῦ
horti: τ dimiſit ancil-
παραδείσου, καὶ ἀπέλυσε τὰς παιδί-
las. τ venit ad eā iuuenis q̄ erat ab
σκας. καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὴν νεανίσκος ὃς ἦν ἐγ
ſconditus τ cōcubuit cū ea. nos
κεκρυμμένος καὶ ἀνέπεσε μετ' αὐτῆς. ἡμεῖς
āt exiſtētes in angulo horti vi-
G δὲ ὄντες ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ παραδείσου εἰ-
dentes iniq̄tatē cucurrim⁹ ad eos.
δόντες τὴν ἀνομίαν ἐδράμομεν ἐπ' αὐτούς.
τ videntes cōmixtos eos: illius
καὶ εἰδόντες συγγινομένους αὐτούς, ἐκείνου
q̄dē nō potuim⁹ cōpotes fieri eo
μὲν οὐκ ἠδυνήθημεν ἐγκρατεῖς γενέσθαι διὰ
q̄ preualuit ipſe ſup nos τ aperiens
C τὸ ἰσχύειν αὐτὸν ὑπὲρ ἡμᾶς καὶ ἀνοίξαντα
oſtia exiliuit. hanc āt ap-
τὰς θύρας ἐκπεπιδηκέναι. ταύτης δὲ ἐπι
p̄hendentes interrogam⁹ q̄s erat iuuenis:
λαβόμενοι ἐπηρωτῶμεν τίς ἦν ὁ νεανίσκος,
τ nō voluit annūciare nobis. hec
καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἀπαγγεῖλαι ἡμῖν. ταῦ-
teſtificamur. τ credidit eis
Mat. 14.b. τα μαρτυροῦμεν. καὶ ἐπίστευσεν αὐτοῖς ἡ
multitudo q̄ſi ſeniorib⁹ ppl'i τ iudi
συναγωγὴ ὡς πρεσβυτέροις τοῦ λαοῦ καὶ κρι
cibus: τ ɔdēnauerūt eam vt moreret̄. excla-
ταῖς, καὶ κατέκριναν αὐτὴν ἀποθανεῖν. ἀνε-
mauit āt voce magna ſuſanna τ dixit.
βόησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ σωσάννα καὶ εἶπεν. ὁ
de⁹ eterne abſcōditoꝝ cognitor q̄ ſcis
θεὸς ὁ αἰώνιος ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης ὁ εἰδὼς τὰ
A oīa anteq̄ fiant ea. tu ſcis
πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν. σὺ ἐπίστασαι
q: mēdacit̄ ɔ me teſtificati ſunt: τ ecce
ὅτι ψευδῆ μου κατεμαρτύρησαν, καὶ ἰδοὺ
morior nō faciens q̄cq̄ q̄ꝝ iſti ma-
ἀποθνήσκω μὴ ποιήσασα μηδὲν ὧν οὗτοι ἐπο
lignati ſunt cōtra me. τ exaudiuit de⁹
νηρεύσαντο κατ' ἐμοῦ. καὶ εἰσήκουσεν ὁ θεὸς
vocē eius. τ adducta ea vt peri
D τῆς φωνῆς αὐτῆς. καὶ ἀπαγομένης αὐτῆς ἀπο-
ret: ſuſcitauit deus ſpm̄ ſctm̄
λέσθαι, ἐξήγειρεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
pueri iunioris cui nomē daniel: τ
παιδαρίου νεωτέρου ᾧ ὄνομα δανιήλ, καὶ
clamauit voce magna. mūdus ego a
ἐβόησε φωνῇ μεγάλῃ. καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ
ſanguie huius. ɔuerſus eſt āt oīs popu
αἵματος ταύτης. ἐπέστρεψε δὲ πᾶς ὁ λα-
l⁹ ad eū τ dixerūt. q̄s ſermo iſte
ὸς πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπαν. τίς ὁ λόγος οὗ-
quē tu locut⁹ es? ille āt ſtās in medio
τος ὃν σὺ λελάληκας; ὁ δὲ στὰς ἐν μέσῳ

Flebant igitur ſui: & omnes qui noue-
rāt eam. Conſurgentes autē duo preſ-
byteri in medio populi: poſuerunt ma
nus ſuas ſuper caput eius. Que flens ſu
ſpexit ad celū. Erat enim cor eius fidu-
ciam habens in dn̄o. Et dixerunt preſ-
byteri. Cum deambularemus in pome
rio ſoli: egreſſa eſt hec cū duabus puel-
lis: & clauſit oſtia pomerii & dimiſſit a
ſe puellas. Venitq́ꝫ ad eam adoleſcens
qui erat abſcōditus & cōcubuit cū ea.
Porro nos cum eſſemus in angulo po
merii videntes iniquitatē: cucurrimus
ad eos: & vidimus eos pariter cōmiſce-
ri. Et illum quidem non quiuimus cō-
prehendere: quia fortior nobis erat: &
aperto oſtio exiliuit. Hanc autem cum
apprehēdiſſem⁹: interrogauimus quiſ
nam eſſet adoleſcens: & noluit indica-
re nobis. Huius rei teſtes ſumus. Credi
dit eis multitudo quaſi ſenibus & iudi
cibus populi. Et condemnauerūt eam
ad mortem. Exclamauit autē voce ma
gna ſuſanna: & dixit. Deus eterne qui
abſcōditorū es cognitor: qui noſti oīa
anteq̄ fiant: tu ſcis quoniā falſum teſti
monium tulerunt contra me: & ecce
morior: cum nihil horum fecerim que
iſti malicioſe compoſuerūt aduerſum
me. Exaudiuit autem dn̄s vocem eius.
Cumq́ꝫ duceretur ad mortem: ſuſcitauit
dominus ſpiritum pueri iunioris cuius
nomen daniel: & exclamauit voce ma-
gna. Mundus ego ſum a ſanguine hu-
ius. Et conuerſus oīs populus ad eum
dixit. Quis eſt iſte ſermo quem tu locu
tus es? Qui cum ſtaret in medio eo-
rum ait. Sic fatui filii iſrael non iudican
tes neq́ꝫ quod verum eſt cognoſcentes
condemnaſtis filiam iſrael? Reuerti-
mini ad iudicium: quia falſum teſtimo
nium locuti ſunt aduerſus eam. Reuer
ſus eſt ergo populus cum feſtinatione
& dixerunt ei ſenes. Veni & ſede in me
dio noſtrum: & indica nobis: quia tibi
deus dedit honorē ſenectutis. Et dixit
ad eos daniel. Separate illos ab inuicē
procul & diiudicabo eos. Cum ergo di-
uiſi eſſent alter ab altero: vocauit vnum
de eis & dixit ad eum. Inueterate dierū
malorū: nunc venerūt peccata tua que
operabaris prius: iudicans iudicia iniu
ſta: innocētes opprimens: & dimittens
noxios dicente dn̄o: innocentē & iuſtū
non interficies. Nunc ergo ſi vidiſti eā:
dic ſub qua arbore videris eos colloq̄n
tes ſibi. Qui ait. Sub ſchino. Dixit aūt
daniel. Recte mentitus es in caput tuū.
Ecce enī angelus dei accepta ſnīa ab eo
ſcindet te medium. Et amoto eo iuſſit
venire aliū & dixit ei. Semē chanaan &
non iuda ſpecies decepit te: & concupi-
ſcentia ſubuertit cor tuum. Sic facieba
tis filiabus iſrael: & ille timentes loque
bantur vobis: ſed nō filia iuda ſuſtinuit
iniquitatē veſtram. Nunc ergo dic mi-
hi ſub qua arbore comprehenderis eos
loquentes ſibi. Qui ait. Sub prino. Di-
xit autem ei daniel. Recte mentitus es
et tu in caput tuū. Manet enī angelus

eoꝝ dixit. ſic fatui filii iſrael
αὐτῶν εἶπεν. οὕτως μωροὶ υἱοὶ ἰσραήλ
nō iudicātes neq́ꝫ certū cognoſcē
οὐκ ἀνακρίναντες οὐδὲ τὸ σαφὲς ἐπιγνόν-
tes condēnaſtis filiā iſrael: reuer
τες κατεκρίνατε θυγατέρα ἰσραήλ, ἀνα
timini ad iudiciū: falſa eīn iſti
στρέψατε εἰς τὸ κριτήριον, ψευδῆ γὰρ οὗτοι
teſtificati ſunt cōtra eā. τ reuerſus eſt oīs
κατεμαρτύρησαν αὐτῆς. καὶ ἀνέστρεψεν πᾶς
ppl's cū feſtinatiōe. τ dixerūt ei
ὁ λαὸς μετὰ σπουδῆς. καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ
ſeniores. veni ſede in medio no
πρεσβύτεροι. δεῦρο δὴ κάθισον ἐν μέσῳ ἡ-
ſtrū τ annūciā nobis q: tibi dedit
μῶν καὶ ἀπάγγειλον ἡμῖν ὅτι σοὶ ἔδωκεν
deus honorē ſeniorū. τ dixit ad e-
ὁ θεὸς τὸ πρεσβυτέριον. καὶ εἶπεν πρὸς αὐ-
os daniel. ſeparate illos ab inui
τοὺς δανιήλ. διαχωρίσατε αὐτοὺς ἀπ' ἀλλή-
cem pcul τ diiudicabo eos. vt āt
λων μακρὰν καὶ ἀνακρινῶ αὐτούς. ὡς δὲ
ſeparati ſunt vn⁹ ab vno: voca-
διεχωρίσθησαν εἷς ἀπὸ τοῦ ἑνός, ἐκάλε-
uit vnū eoꝝ τ dixit ei. inuete
σεν τὸν ἕνα αὐτῶν καὶ εἶπεν αὐτῷ. πεπα
rate dieꝝ maloꝝ: nūc venerūt
λαιωμένε ἡμερῶν κακῶν, νῦν ἥκασιν αἱ
peccata tua q̄ faciebas prius
ἁμαρτίαι σου ἃς ἐποίεις τὸ πρότερον
iudicās iudicia iniuſta: τ q̄dē inocētes
κρίνων κρίσεις ἀδίκους, καὶ τοὺς μὲν ἀθώους
condēnās. dimittēs āt noxios:
κατακρίνων. ἀπολύων δὲ τοὺς αἰτίους,
dicēte dn̄o inocētē τ iuſtū
λέγοντος τοῦ κυρίου ἀθῶον καὶ δίκαιον
nō interficies. nūc ergo hāc ſi vi
οὐκ ἀποκτενεῖς. νῦν οὖν ταύτην εἴπερ εἶ-
diſti: dic ſub q̄ arbore vidiſti eos cō
δες, εἰπὸν ὑπὸ τί δένδρον εἶδες αὐτοὺς ὁμι
uerſantes adinuicē: at ille dixit. ſub ſchino:
λοῦντας ἀλλήλοις, ὁ δὲ εἶπεν. ὑπὸ σχῖνον,
dixit āt daniel. recte mētit⁹ es in
εἶπεν δὲ δανιήλ. ὀρθῶς ἔψευσαι εἰς τὴν
tuū caput: iā eīn angel⁹
σεαυτοῦ κεφαλήν, ἤδη γὰρ ἄγγελος τοῦ
dei accipiēs ſentēciā a deo ſcindet
θεοῦ λαβὼν φάσιν παρὰ τοῦ θεοῦ σχίσει
te mediū. τ amouēs eum iuſſit
σε μέσον. καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἐκέλευσεν
adducere alteꝝ: τ dixit ei.
προσαγαγεῖν τὸν ἕτερον, καὶ εἶπεν αὐτῷ.
ſemen chanaan τ nō iuda pulchri
σπέρμα χαναὰν καὶ οὐχὶ ἰούδα τὸ κάλ-
tudo decepit te τ ɔcupiſcētia ɔuertit
λος ἐξηπάτησέν σε καὶ ἡ ἐπιθυμία διέστρεψε
cor tuū. ſic faciebatis filia-
τὴν καρδίαν σου. οὕτως ἐποιεῖτε θυγα-
bus iſrael: τ ille timentes ɔuerſa
τράσιν ἰσραήλ, κἀκεῖναι φοβούμεναι ὡμί-
bant̄ vobis. ſed nō filia iuda ſuſtinu
λουν ὑμῖν. ἀλλ' οὐ θυγάτηρ ἰούδα ὑπέμει-
it iniq̄tatē vrām. nūc ergo dic mihi ſub
νεν τὴν ἀνομίαν ὑμῶν. νῦν οὖν λέγε μοι ὑπὸ
q̄ arbore dep̄hēdiſti eos ɔuerſantes
τί δένδρον κατέλαβες αὐτοὺς ὁμιλοῦντας
adinuicē. ille āt dixit ſub p̄no. dixit āt
ἀλλήλοις. ὁ δὲ εἶπεν ὑπὸ πρῖνον. εἶπεν δὲ
ei daniel: recte mētit⁹ es τ tu in
αὐτῷ δανιήλ, ὀρθῶς ἔψευσαι καὶ σὺ εἰς τὴν
tuum caput: manet .n. angelus
σεαυτοῦ κεφαλήν, μένει γὰρ ὁ ἄγγελος τοῦ

© Biblioteca Nacional de España

dei gladium habēs vt ſecet te mediū:
θεοῦ τὴν ῥομφαίαν ἔχων πρίσαι σε μέσον,
vt interficiat vos. ⁊ exclamauit
ὅπως ἐξολοθρεύσῃ ὑμᾶς. καὶ ἀνεβόησεν
oīs ſynagoga voce magna ⁊ bene
πᾶσα ἡ συναγωγὴ φωνῇ μεγάλῃ καὶ ηὐλό
dixerūt deo q̄ ſaluat ſperā=
γησαν τῷ θεῷ τῷ σώζοντι τοὺς ἐλπίζον=
tes in eū. ⁊ ſurrexerūt in duos
τας ἐπ᾽ αὐτόν. καὶ ἀνέστησαν ἐπὶ τοὺς δύο
ſeniores: q̄ cōſtituerat eos da
πρεσβυτέρους, ὅτι συνέστησεν αὐτοὺς δα
niel ex ore ſuo falſū teſtimo
νιὴλ ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν ψευδομαρτυ
niū dixiſſe: ⁊ fecerūt eis ſicut
ρήσαντας, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὃν τρόπον
malignati ſunt p̄ximo vt facerēt ſecū
ἐπονηρεύσαντο τῷ πλησίον ποιῆσαι κα
dū legē moyſi: ⁊ interfecerūt e=
τὰ τὸν νόμον μωυσῆ, καὶ ἀπέκτειναν αὐ=
os: ⁊ ſaluat⁹ ē ſāguis innoxi⁹ in die
τούς, καὶ ἐσώθη αἷμα ἀναίτιον ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa. helchias āt ⁊ vxor ei⁹ lau=
ἐκείνῃ. χελκίας δὲ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ᾔνε=
dauerūt deū ſup̄ filia ſua ſu
σαν τὸν θεὸν περὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῶν σω
ſanna cū ioachim viro ſuo
σάννης μετὰ ἰωακεὶμ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
⁊ cognatis oībus: q̄ nō eſt inuēta
καὶ τῶν συγγενῶν πάντων, ὅτι οὐχ εὑρέθη
in ea turpis res. ⁊ daniel fact⁹
ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα. καὶ δανιὴλ ἐγένε
eſt magn⁹ in cōſpectu p̄p̄li a die
το μέγας ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς ἡμέ=
illa ⁊ vltra. ⁊ rex
ρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. καὶ ὁ βασιλεὺς
aſtyages apposit⁹ eſt ad p̄res ſuos:
ἀστυάγης προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ,
⁊ accepit cyr⁹ p̄ſes re=
καὶ παρέλαβεν κῦρος ὁ πέρσης τὴν βα=
gnū eius.
σιλείαν αὐτοῦ.

Ca. 14.

Et erat daniel cōuiua re=
Καὶ ἦν δανιὴλ συμβιωτὴς τοῦ βασι
gis ⁊ glōioſus ſup̄ oēs ami
λέως καὶ ἔνδοξος ὑπὲρ πάντας τοὺς φί=
cos ei⁹. ⁊ erat idolū babylo=
λους αὐτοῦ. καὶ ἦν εἴδωλον τοῖς βαβυλω
niis cui nomē bel: ⁊ impēdebant in il=
νίοις ᾧ ὄνομα βήλ, καὶ ἐδαπανῶντο εἰς αὐ
lud ſingulis dieb⁹ ſimile artabe
τὸ ἑκάστης ἡμέρας σεμιδάλεως ἀρτάβαι
duodecim: ⁊ oues quadraginta ⁊
δώδεκα, καὶ πρόβατα τεσσαράκοντα καὶ
vini metrete ſex. ⁊ rex colebat
οἴνου μετρηταὶ ἕξ. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐσέβετο
illud: ⁊ ibat p̄ ſingulos dies ado
αὐτό, καὶ ἐπορεύετο καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν προ
rare illud. daniel āt adorabat deū
σκυνεῖν αὐτό. δανιὴλ δὲ προσεκύνει τῷ θεῷ
ſuū. ⁊ dixit illi rex: q̄re
αὐτοῦ. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, διατί
nō adoras bel? ille āt dixit: q̄ nō
οὐ προσκυνεῖς τῷ βήλ; ὁ δὲ εἶπεν. ὅτι οὐ
colo idola manufacta: ſed
σέβομαι εἴδωλα χειροποίητα, ἀλλὰ τὸν
viuētē deū q̄ creauit celū ⁊
ζῶντα θεὸν τὸν κτίσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
terrā ⁊ hñtem oīs carnis poteſtatē. ⁊
γῆν καὶ ἔχοντα πάσης σαρκὸς κυρίαν. καὶ
dixit illi rex: nō videt̄ tibi bel
εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεύς, οὐ δοκεῖ σοι ὁ βὴλ

dei gladium habens vt ſecet te mediū & interficiat vos. Exclamauit itaq̄ omnis cetus voce magna: et benedixerūt deum qui ſaluat ſperantes in ſe. Et cō ſurrexerunt aduerſus duos preſbyteros. Conuicerat eni eos daniel ex ore ſuo falſum dixiſſe teſtimonium. Feceruntq̄ eis ſicut male egerant aduerſus proximam: vt facerent ſecundum legē moyſi: & interfecerunt eos. Et ſaluatus eſt ſanguis innoxi⁹ in die illa. Helchias autem & vxor eius laudauerunt deum pro filia ſua ſuſanna cum ioachim marito eius & cognatis omnibus: quia non eſt inuenta in ea res turpis. Daniel autem factus eſt magnus in conſpectu populi a die illa & deinceps. Et rex aſtyages apposit⁹ eſt ad patres ſuos: & ſuſcepit cyrus perſes regnum eius.

Capitulū decimū quartum.

Erat autem daniel conuiua regis & honoratus ſuper omnes amicos eius. Erat quoq̄ idolum apud babylonios nomine bel: & impendebantur in eo per dies ſingulos ſimile artabe duodecim: et oues quadraginta: viniq̄ amphore ſex. Rex quoq̄ colebat eum: & ibat per ſingulos dies adorare eū: porro daniel adorabat deum ſuum. Dixitq̄ ei rex. Quare non adoras bel. Qui reſpondens: ait ei. Quia non colo idola manufacta ſed viuentem deum qui creauit celum & terram & habet poteſtatem omnis carnis. Et dixit rex ad eum. Non videtur tibi eſſe bel uiuens deus. An non vides quanta comedat & bibat quotidie? Et ait daniel arridens. Ne erres rex. Iſte eſt enim intrinſecus luteus: forinſecus ereus: neq̄ comedit aliquando. Et iratus rex vocauit ſacerdotes eius & ait eis. Niſi dixeritis mihi quis eſt iſte qui comedat impenſas has: moriemini. Si autem oſtenderitis quoniā bel comedat hec: morietur daniel: quia blaſphemauit in bel. Et dixit daniel regi. Fiat iuxta verbum tuum. Erāt autem ſacerdotes bel ſeptuaginta exceptis vxoribus & paruulis & filiis. Et venit rex cum daniele in templum belis. Et dixerunt ſacerdotes belis. Ecce nos egrediemur foras: & tu rex pone eſcas & vinum miſce: & claude oſtiū & ſigna anulo tuo. Et cum ingreſſus fueris mane niſi inueneris omnia comeſta a bel: morte moriemur: vel daniel qui mentitus eſt aduerſum nos. Confidebant autem quia fecerant ſub menſa abſconditum introitum: & per illū ingrediebātur ſemp̄ & deuorabant ea. Factum eſt igitur poſtq̄ egreſſi ſunt illi: & rex poſuit cibos ante bel: precepit daniel pueris ſuis & attulerunt cinerē & cribrauit per totum templū coram rege: & egreſſi clauſerunt oſtium: & ſignantes anulo regis: abierunt. Sacerdotes autem ingreſſi ſunt nocte iuxta conſuetudinē ſuam & vxores & filii eorum: & comederunt omnia & biberunt. Surrexit autē rex primo diluculo: & daniel cū eo: & ait rex. Salua ne ſunt ∞∞∞∞∞∞∞∞

eſſe viuēs de⁹: an nō vides q̄nta cōedit per
εἶναι ζῶν θεός; ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅσα ἐσθίει καθ᾽ ἑ
ſinglos dies: ⁊ ait daniel ridens:
κάστην ἡμέραν; καὶ εἶπεν δανιὴλ γελάσας,
ne erres rex. iſte .n. itriſec⁹ q̄dē
μὴ πλανῶ βασιλεῦ. οὗτος γάρ ἔσωθεν μέν
eſt lutū: extriſec⁹ āt es: ⁊ nō cōedit
ἐστι πηλός, ἔξωθεν δὲ χαλκός, καὶ οὐ βέβρω
neq̄ bibit aliq̄n. ⁊ iratus
κεν οὐδὲ πέπωκε πώποτε. καὶ θυμωθεὶς ὁ
rex: vocauit ſac̄dotes eius:
βασιλεύς, ἐκάλεσεν τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ,
⁊ ait illis: niſi dixeritis mihi q̄s
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐὰν μὴ εἴπητέ μοι τίς
comedēs ipenſam hanc morie=
ὁ κατεσθίων τὴν δαπάνην ταύτην ἀποθα
mini: ſi āt oñderitis q̄ bel co
νεῖσθε, ἐὰν δὲ ἀποδείξητε ὅτι ὁ βὴλ κα
medit ea morietur daniel: q̄ blaſ
τεσθίει αὐτὰ ἀποθανεῖται δανιήλ, ὅτι ἐβλα
phemauit in bel. ⁊ dixit daniel
σφήμησεν εἰς τὸν βήλ. καὶ εἶπεν δανιὴλ
regi: fiat ſcd̄m verbū tuū.
τῷ βασιλεῖ, γινέσθω κατὰ τὸ ῥῆμά σου. A
⁊ erant ſacerdotes bel ſeptuaginta ſi=
καὶ ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῦ βὴλ ἑβδομήκοντα χω
ne mulierib⁹ ⁊ filijs. ⁊ venit rex
ρὶς γυναικῶν καὶ τέκνων. καὶ ἦλθεν ὁ βασι=
cum daniel in domū bel: ⁊ di
λεὺς μετὰ δανιὴλ εἰς τὸν οἶκον τοῦ βήλ, καὶ εἶ
xerūt ſac̄dotes: ecce nos recedim⁹ foras:
πον οἱ ἱερεῖς, ἰδοὺ ἡμεῖς ἀποτρέχομεν ἔξω,
tu āt rex appone eſcas: ⁊
σὺ δὲ βασιλεῦ παράθες τὰ βρώματα, καὶ τὸν
vinū miſcens pone: ⁊ claude oſtiū
οἶνον κεράσας θές, καὶ ἀπόκλεισον τὴν θύραν
⁊ ſigna in anulo tuo. ⁊ ve
καὶ σφράγισον ἐν τῷ δακτυλίῳ σου. καὶ ἐλ
niēs mane: ſi nō iueneris oīa comeſta
θὼν πρωΐ, ἐὰν μὴ εὕρῃς πάντα βεβρωμένα
a bel: moriemur: vel daniel q̄ mē B
ὑπὸ τοῦ βήλ, ἀποθανούμεθα, ἢ δανιὴλ ὁ ψευ
titus ē aduerſū nos. ipi āt deſpiciebāt q̄
δόμενος καθ᾽ ἡμῶν. αὐτοὶ δὲ κατεφρόνουν ὅτι
fecerant ſub menſa abſcō=
πεποιήκεισαν ὑπὸ τὴν τράπεζαν κεκρυμ=
ditū itroitū ⁊ p̄ ipam igrediebant̄ ſē=
μένην εἴσοδον καὶ δι᾽ αὐτῆς εἰσεπορεύοντο διό
p̄ ⁊ deſtruebāt ea. ⁊ factū ē vt egreſſi
λου καὶ ἀνήλουν αὐτά. καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθο
ſunt illi: ⁊ rex appoſuit
σαν ἐκεῖνοι, καὶ ὁ βασιλεὺς παρέθηκεν τὰ
eſcas bel: ⁊ p̄cepit daniel
βρώματα τῷ βήλ, καὶ ἐπέταξεν δανιὴλ τοῖς
pueris ſuis ⁊ attulerūt cinerē ⁊ ſtra C
παιδαρίοις αὐτοῦ καὶ ἤνεγκαν τέφραν καὶ κα
uerūt totū tēplū i cōſpectu regis.
τέστρωσαν ὅλον τὸν ναὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέ
⁊ exeuntes clauſeſt portas ⁊
ως. καὶ ἐξελθόντες ἔκλεισαν τὰς θύρας καὶ
ſignauerunt in anulo regis
ἐσφράγισαν ἐν τῷ δακτυλίῳ τοῦ βασιλέως
⁊ abierunt. at ſac̄dotes igreſſi ſunt nocte
καὶ ἀπῆλθον. οἱ δὲ ἱερεῖς εἰσῆλθον τὴν νύκτα
ſcd̄m ꝯſuetudinē ſuā ⁊ vxores ⁊ fi
κατὰ τὸ ἔθος αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέ
lij eoꝝ: ⁊ cōederunt oīa ⁊ egreſſi ſūt.
κνα αὐτῶν, καὶ κατέφαγον πάντα καὶ ἐξῆλθον
⁊ manicauit rex mane ⁊ dani=
καὶ ὤρθρισεν ὁ βασιλεὺς τοπρωῒ καὶ δανι=
el cū eo. ⁊ ait rex: ſalua
ὴλ μετ᾽ αὐτοῦ. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, σῶοι αἱ

ſignacula daniel. ille āt dixit ſalua rex
σφραγῖδας δανιήλ. ὁ δὲ εἶπεν σῶοι βασι-
⁊ factū ē ſtatī cū apuiſſet portas inſ
λεῦ. καὶ ἐγένετο ἅμα τῷ ἀνοῖξαι τὰς θύρας ἐπι
piciēs rex in mēſam
βλέψας ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν
clamauit voce magna. magnꝰ es vel: ⁊
ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ. μέγας εἶ βὴλ, καὶ
nō eſt apud te dolꝰ q̄ſq̄: ⁊ ri
οὐκ ἔστιν παρὰ σοὶ δόλος οὐδὲ εἷς, καὶ ἐγέ-
ſit daniel ⁊ tenuit regē
λασεν δανιὴλ καὶ ἐκράτησεν τὸν βασιλέα
ne ingrederet̄ ipē intro: ⁊ dixit. vide
τοῦ μὴ εἰσελθεῖν αὐτὸν ἔσω, καὶ εἶπεν. ἴδε
pauimentū ⁊ cognoſce cuiꝰ veſtigia hec:
τὸ ἔδαφος καὶ γνῶθι τίνος τὰ ἴχνη ταῦτα,
⁊ dixit rex. video veſtigia viroꝝ
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς. ὁρῶ τὰ ἴχνη ἀνδρῶν
⁊ mulieꝝ ⁊ infantiū. ⁊ iratꝰ
καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων. καὶ ὀργισθεὶς
rex tūc: apprehēdit ſacerdotes
ὁ βασιλεὺς τότε, συνέλαβεν τοὺς ἱερεῖς
A ⁊ vxores ⁊ filios eoꝝ. ⁊
καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν. καὶ
E oſtēderūt ei abſcōdita oſtiola ꝑ q̄
ἔδειξαν αὐτῷ τὰς κρυπτὰς θυρίδας δι᾽ ὧν
ingrediebant̄ ⁊ cōſumebāt q̄ in
εἰσεπορεύοντο καὶ κατεδαπάνουν τὰ ἐπὶ
mēſa ⁊ occidit illos rex:
τῇ τραπέζῃ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ὁ βα-
⁊ dedit bel abiectū da
σιλεύς, καὶ ἔδωκεν τὸν βὴλ ἔκδοτον δα-
nieli: ⁊ ſubuertit eū ⁊ tēplū eius.
νιήλ, καὶ κατέστρεψεν αὐτὸν καὶ τὸν ναὸν αὐτοῦ.

Et erat draco magnꝰ in loco
Καὶ ἦν δράκων μέγας ἐν τῷ τόπῳ
⁊ colebāt eū babylonij. ⁊ di-
καὶ ἐσέβοντο αὐτὸν οἱ βαβυλώνιοι. καὶ εἶ-
xit rex danieli. nūqd ⁊ hūc
B πεν ὁ βασιλεὺς τῷ δανιήλ. μὴ καὶ τοῦτον
F dices qr ereꝰ eſt: ecce viuit ⁊ comedit
ἐρεῖς ὅτι χαλκοῦς ἐστίν; ἰδοὺ ζῇ καὶ ἐσθίει
⁊ bibit. nō potes dicere qr nō eſt
καὶ πίνει. οὐ δύνασαι εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἔστιν
iſte deus viuēs: ⁊ adora eū: ⁊
οὗτος θεὸς ζῶν, καὶ προσκύνησον αὐτῷ, καὶ
dixit daniel. dn̄m deū meū adora-
εἶπεν δανιήλ. κυρίῳ τῷ θεῷ μου προσκυ-
bo: qr iſte eſt deꝰ viuēs. tu āt rex
νήσω, ὅτι οὗτός ἐστιν θεὸς ζῶν. σὺ δὲ βασιλεῦ
da mihi poteſtatē: ⁊ interficiā draco
δός μοι ἐξουσίαν, καὶ ἀποκτενῶ τὸν δράκον-
G nē abſq̄ gladio ⁊ virga: ⁊ dixit
τα ἄνευ μαχαίρας καὶ ῥάβδου, καὶ εἶπεν ὁ
C rex. do tibi. ⁊ accepit daniel
βασιλεύς. δίδωμί σοι. καὶ ἔλαβεν δανιὴλ
picē ⁊ adipē ⁊ pilos: ⁊ coxit inid
πίσσαν καὶ στέαρ καὶ τρίχας, καὶ ἔψησεν ἐπὶ
ipm: ⁊ fecit maſſas: ⁊ dixit in
τὸ αὐτὸ, καὶ ἐποίησεν μάζας, καὶ ἔδωκεν εἰς
os draconis: ⁊ diruptꝰ eſt draco:
τὸ στόμα τοῦ δράκοντος, καὶ διερράγη ὁ δράκων,
⁊ dixit. ecce culture vr̄e. ⁊ fa
καὶ εἶπεν. ἴδε τὰ σεβάσματα ὑμῶν. καὶ ἐγέ-
ctū ē vt audierūt babylonij indignati ſūt
νετο ὡς ἤκουσαν οἱ βαβυλώνιοι ἠγανάκτησαν
valde: ⁊ cōuerſi ſunt in regē ⁊
λίαν, καὶ συνεστράφησαν ἐπὶ τὸν βασιλέα καὶ
dixerūt. iudeꝰ factus eſt rex: bel
εἶπον. ἰουδαῖος γέγονεν ὁ βασιλεύς, τὸν βὴλ
deſtruxit: ⁊ draconē interfecit
κατέσπασεν, καὶ τὸν δράκοντα ἀπέκτεινεν
⁊ ſacerdotes occidit. ⁊ dixerūt veniē
καὶ τοὺς ἱερεῖς κατέσφαξεν. καὶ εἶπαν ἐλθόν-

ſignacula daniel. Qui reſpondit. Salua rex. Statimq̄ cum aperuiſſet oſtium intuitus rex menſam exclamauit voce magna. Magnꝰ es bel & nō eſt apud te dolus quiſq̄. Et riſit daniel. Et tenuit regem ne ingrederetur intro & dixit. Ecce pauimentum: animaduerte cuius veſtigia ſunt hec. Et dixit rex. Video veſtigia viroꝝ & mulierum & infantium. Et iratus eſt rex. Tunc apprehēdit rex ſacerdotes & vxores & filios eorum: & oſtenderunt ei abſcondita oſtiola per que ingrediebantur & conſumebant que erant ſuper menſam. Occidit ergo illos rex: & tradidit bel in poteſtatē danielis: qui ſubuertit euꝫ & templū eius. Et erat draco magnus in loco illo: & colebant eum babylonii. Et dixit rex danieli. Ecce nunc non potes dicere: quia iſte non ſit deus viuens. Adora ergo eū. Dixitq̄ daniel regi. Dominum deum meum adoro: quia ipſe eſt deus viuens. Iſte autem non eſt deus viuens. Tu autem rex da mihi poteſtatem & interficiam draconem abſq̄ gladio & fuſte: & ait rex. Do tibi. Tulit ergo daniel picem & adipem & pillos: & coxit pariter: fecitq̄ maſſas & dedit in os draconis & diruptus eſt draco. Et dixit daniel. Ecce quem colebatis. Quod cum audiſſent babylonii indignati ſunt vehementer: & congregati aduerſum regem dixerūt. Iudeus factꝰ eſt rex. Bel deſtruxit: draconem interfecit: & ſacerdotes occidit. Et dixerunt cum veniſſent ad regē. Trade nobis danielem: alioquin interficiemus te & domum tuam. Vidit ergo rex q̄ irruerent in eum vehementer: & neceſſitate compulſus tradidit eis danielem. Qui miſerūt eum in lacum leonū: & erat ibi diebus ſex. Porro in lacu erāt leones ſeptem & dabantur eis duo corpora quotidie & due oues: & tunc non data ſunt eis: vt deuorarent danielem. Erat autem abacuc propheta in iudea: & ipſe coxerat pulmētum & intriuerat panes in alueolo & ibat in campum vt ferret meſſoribus. Dixitq̄ angelus domini ad abacuc. Fer prādium quod habes in babylonem danieli qui eſt in lacu leonum. Et dixit abacuc. Domine babylonē non vidi: & lacum neſcio. Et apprehendit eum angelus dn̄i in vertice eius: & portauit eum capillo capitis ſui: poſuitq̄ eum in babylonem ſuper lacum in impetu ſpiritus ſui. Et clamauit abacuc dicens. Daniel ſerue dei: tolle prandium quod miſit tibi deus. Et ait daniel. Recordatus es mei deus: & non dereliquiſti diligentes te. Surgens daniel comedit. Porro angelus domini reſtituit abacuc confeſtim in loco ſuo. Venit ergo rex die ſeptimo vt lugeret danielem: & venit ad lacum & introſpexit: & ecce daniel ſedēs in medio leonum: & exclamauit voce magna rex dicens. Magnus es dn̄e deus danielis. Et extraxit eum de lacu leonū. Porro illos qui perditionis eius cauſa fuerant: intromiſit in lacū & deuorati ſunt in momento coram eo.

Explicit Daniel propheta.

tes ad regē. trade nobis
τες πρὸς τὸν βασιλέα. παράδος ἡμῖν τὸν
danielē: alioquin interficiemꝰ te ⁊ do
δανιήλ, εἰ δὲ μὴ ἀποκτενοῦμεν σε καὶ τὸν οἶ-
mū tuā: ⁊ vidit rex qr vrgēt
κόν σου, καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς ὅτι ἐπείγουσιν
eū vehemēter. ⁊ coactꝰ tradidit
αὐτὸν σφόδρα. καὶ ἀναγκασθεὶς παρέδωκεν
eis danielē. illi āt miſerūt eū in
αὐτοῖς τὸν δανιήλ. οἱ δὲ ἔβαλον αὐτὸν εἰς τὸν
lacū leonū. ⁊ fuit ibi diebꝰ ſex.
λάκκον τῶν λεόντων. καὶ ἦν ἐκεῖ ἡμέρας ἕξ.
erāt āt in lacu ſeptē leones: ⁊ dabā
ἦσαν δὲ ἐν τῷ λάκκῳ ἑπτὰ λέοντες, καὶ ἐδί-
tur eis in die duo corpora ⁊ duo
δοτο αὐτοῖς τὴν ἡμέραν δύο σώματα καὶ δύο
oues: tūc āt nō data ſūt eis vt deuo
πρόβατα, τότε δὲ οὐκ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα κατα-
rarēt danielē. ⁊ abacuc ꝓpheta
φάγωσιν τὸν δανιήλ. καὶ ἀμβακοὺμ ὁ προφήτης
erat in iudea: ⁊ ipē coxit pulmētū ⁊
ἦν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ αὐτὸς ἔψησεν ἕψεμα καὶ
cōtriuit panes in peluim: ⁊ ibat in
ἐνέθρυψεν ἄρτους εἰς σκάφην, καὶ ἐπορεύετο εἰς
cāpum ferre meſſoribꝰ: ⁊ dixit
τὸ πεδίον ἀπενέγκαι τοῖς θερισταῖς, καὶ εἶπεν
angelꝰ dn̄i abacuc. affer prā
ἄγγελος κυρίου τῷ ἀμβακούμ. ἀπένεγκαι τὸ ἄ-
diū qd habes in babylonē danieli in
ριστον ὃ ἔχεις εἰς βαβυλῶνα τῷ δανιὴλ εἰς
lacū leonū: ⁊ dixit abacuc.
τὸν λάκκον τῶν λεόντων, καὶ εἶπεν ἀμβακούμ.
dn̄e babylonē nō vidi: ⁊ lacū nō
κύριε βαβυλῶνα οὐχ ἑώρακα, καὶ τὸν λάκκον οὐ
ſcio vbi eſt. ⁊ apprehēdit angelꝰ
γινώσκω ποῦ ἐστιν. καὶ ἐπελάβετο ὁ ἄγγελος
dn̄i verticē eiꝰ ⁊ portās coma
κυρίου τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, καὶ βαστάσας τῆς κόμης
capitis eiꝰ: poſuit illū in babylo
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἔθηκεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶ-
nē ſup lacu in ipetu ſpūs
να ἐπάνω τοῦ λάκκου ἐν τῷ ῥοίζῳ τοῦ πνεύματος
ſui: ⁊ clamauit abacuc dicēs. daniel
αὐτοῦ, καὶ ἐβόησεν ἀμβακοὺμ λέγων. δανιὴλ
daniel accipe prādiū qd miſit tibi deꝰ:
δανιὴλ λάβε τὸ ἄριστον ὃ ἀπέστειλέν σοι ὁ θεός,
⁊ dixit daniel. recordatꝰ es em̄ mei deꝰ ⁊
καὶ εἶπεν δανιήλ. ἐμνήσθης γάρ μου ὁ θεὸς καὶ
nō dereliq̄ſti exquirētes te. ⁊
οὐκ ἐγκατέλειπες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε. καὶ
ſurgēs daniel comedit. at angelꝰ dei
ἀναστὰς δανιὴλ ἔφαγεν. ὁ δὲ ἄγγελος τοῦ θεοῦ
reſtituit abacuc cōfeſtim
ἀποκατέστησεν τὸν ἀμβακοὺμ παραχρῆμα
in locū ſuū. at rex venit die
ἐπὶ τὸν τόπον αὐτοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἦλθεν τῇ ἡμέ-
ſeptima vt lugeret daniel: ⁊ ve
ρᾳ τῇ ἑβδόμῃ πενθῆσαι τὸν δανιήλ, καὶ ἦλ-
nit ad lacū ⁊ introſpexit: ⁊ ecce
θεν ἐπὶ τὸν λάκκον καὶ ἐνέβλεψεν, καὶ ἰδοὺ
daniel ſedēs: ⁊ exclamās rex
δανιὴλ καθήμενος, καὶ ἀναβοήσας ὁ βασι-
voce magna dixit. magnꝰ es dn̄e deꝰ
λεὺς φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν. μέγας εἶ κύριε ὁ θεὸς
danielis. ⁊ nō eſt aliꝰ p̄ter te: ⁊
τοῦ δανιήλ. καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλήν σου, καὶ
extraxit eū. at auctores ꝑditio
ἀνέσπασεν αὐτόν. τοὺς δὲ αἰτίους τῆς ἀπωλεί-
nis eiꝰ immiſit in lacū: ⁊ deuora
ας αὐτοῦ ἐνέβαλεν εἰς τὸν λάκκον, καὶ κατε-
ti ſunt ſtatim corā eo.
βρώθησαν παραχρῆμα ἐνώπιον αὐτοῦ.

© Biblioteca Nacional de España

INCIPIT PROLOGVS IN LIBRVM DVODECIM PROPHETARVM.

NOn idem ordo eſt duodecim prophetarum apud hebreos qui eſt apud nos. Vnde ſecundum id quod ibi legitur: hic quoq; diſpoſiti ſunt. Oſee cõmaticus eſt: & quaſi per ſententias loquens. Iohel planus in principiis: in fine obſcurior: & vſq; ad malachiam habent ſinguli proprietates ſuas: quẽ eſdram ſcribã legiſq; doctorẽ hebrei autumãt. Et quia longũ eſt nunc de oĩbus dicere: hoc tantũ vos o paula & euſtochiũ admonitas ſcire volo: vnũ librũ eſſe duodeciꝫ prophetarũ: & oſee ſynchronon eſaie: malachiã vero aggei & zacharie fuiſſe tẽporib⁹. In quib⁹ autẽ tẽp⁹ nõ ꝑfertur in titulo: ſub illis eos regib⁹ ꝓphetaſſe ſub q̃bus & hi q̃ ante eos habent titulos ꝓphetauerunt.

Item alius prologus.

REgule ſunt he ſub quibus ſignificationibus nominũ: ad quas tribus ꝑ prophetas ſermo dñi dirigatur. Quotienſcũq; ad decẽ tribus tenditur prophetia: ſub his nominibus deſignatur. i. effraim: ſamaria: iſrael: ioſeph: iezrahel: bethel: bethauem: & interdum iacob. Quãdo autẽ ad duas loquitur trib⁹ ſub his nominibus ſermo profertur: ideſt iuda hieruſalẽ: beniamin: domus dauid: & interdũ iacob. Aliquotiẽs iſrael ad totas duodecim tribus refertur. Duplex eſt apud hebreos ſententia de his quattuor verſibus: qui in capite ſunt ꝑnotati. Pleriq; eñi dicunt ꝙ ab eſdra ſcriba in omnib⁹ prophetis ſic fuerit titulatũ: vt preſcripto vniuſcuiuſq; nomine ꝓphetia cui⁹ ſit ſequẽs noſcatur: Ipſe eſt autẽ eſdras qui vltimus prophetarum malachie nomine ſcribitur. Alii vero dicunt ꝙ ab ipſis prophetis per ſpiritumſanctum vt cetera ſunt conſcripta.

Incipit prologus in librum Oſee prophete.

TEmporibus ozie & ioathe achaz & ezechie regum iuda & hieroboaꝫ filii iohe regis. Oſee filius beeri ad prophetiã dicendã: ſpiritusſancto repletus eſt. De memorato itaq; numero regum achaz rex iuda: & hieroboã rex iſrael dñm derelinquentes vt hiſtorie regũ & palipomenõ indicant: etiã iſrl idolatrie crimen imperio ac poteſtate ſua admittere coegerũt. Propter quod deus ad oſee hec locutus eſt dicens. Accipe tibi vxorem fornicariã ſiue fornicationũ & fac filios fornicatiõis. Fornicariã itaq; non elocati corporis meretricem: ſed gentilem deũ ignorantẽ appellat: que dei creatoris ſui amore contẽpto: ſimulachrorum ſe ſubiecit deſideriis. Sed cũ dei precepto propheta in hac re paruiſſet: cõceptũ ex ea filiũ iezrael ꝑcepit nominare: deo pollicente poſt breue tẽpus ſanguinem iezrael in domo iehu vindicare. Cuius promiſſionis hec cauſa eſt: iehu per heliſeum in regem inuncto ad defendendũ ſanguinem naboth: cuius iezrahel queq; tunc tẽporis metropolis erat: quem iezabel acab regis iſrael vxor interemerat: ſicut regum hiſtoria exponit. Is cum grauiter iuxta diuinum preceptum vindicandi ſanguinis cauſam omnem memorati domum deſeuiſſet: hoc pacto dominum dereliquiſſe inuenitur: cuius pronepote hieroboam qui lectione comprehẽſus eſt: originis ſue facta imitante: ac cõtra dei precepta & religionem cum populo iſrael agẽte: ſanguis naboth qui in loco certe iezrahel fuerat profuſus in domo iehu patris memorati hieroboe pro peccato redundaturus ſignificatur. Hinc factum eſt vt ira dei in populo iſrael per denunciationeꝫ prophete proceſſura diceretur: domui autem iude miſericordia lectione cõprehenſa ob hoc ꝓmiſſa eſt: quia ezechias rex iuda filius achaz ſublatis idolis que tã pater eius q̃ ceteri reges cõſecrauerant: tẽplũ dei purgaſſe & purificaſſe mõſtratur.

Explicit prologus.

Incipit argumentum in eundem.

OSee crebro nominat effraim: ſamariã: ioſeph: iezrael: & vxorem fornicariã: & fornicationis filios: & adulterã cubiculo clauſam mariti multo tempore ſedere viduam: & ſub veſte lugubri viri ad ſe reditum preſtolari.

Explicit argumentum.

Pritiua. heb. Tex. heb. Oſee. j.

Cap. j.

דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל הוֹשֵׁעַ
בֶּן בְּאֵרִי בִּימֵי עֻזִּיָּה יוֹתָם אָחָז — יום
יְחִזְקִיָּה מַלְכֵי יְהוּדָה וּבִימֵי יָרָבְעָם
בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ תְּחִלַּת דִּבֶּר — חלל
יְהוָה בְּהוֹשֵׁעַ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל — אמר
הוֹשֵׁעַ לֵךְ קַח לְךָ אֵשֶׁת זְנוּנִים — ילך לקח
וְיַלְדֵי זְנוּנִים כִּי זָנֹה תִזְנֶה הָאָרֶץ — איש
מֵאַחֲרֵי יְהוָה׃ וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח אֶת גֹּמֶר — זנה
בַּת דִּבְלָיִם וַתַּהַר וַתֵּלֶד לוֹ בֵּן׃ — הרה ילד
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו קְרָא שְׁמוֹ
יִזְרְעֶאל כִּי עוֹד מְעַט וּפָקַדְתִּי אֶת
דְּמֵי יִזְרְעֶאל עַל בֵּית יֵהוּא וְהִשְׁבַּתִּי — שבת
מַמְלְכוּת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה בַּיּוֹם — מלך
הַהוּא וְשָׁבַרְתִּי אֶת קֶשֶׁת יִשְׂרָאֵל
בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד

Traſl. B. Hie.

Incipit liber Oſee prophete. Cap. I.

VErbum domini qđ factum eſt ad oſee filiũ beeri in dieb⁹ ozie ioatham achaz ezechie regũ iuda & in diebus hieroboam filii ioas regis iſrael. Principiũ loquendi domino in oſee. Et dixit dñs ad oſee. Vade ſume tibi vxorem fornicationum: & filios fornicatiõis: quia fornicans fornicabitur terra a dño. Et abiit & accepit gomer filiam debelaim: & cõcepit & peperit ei filium. Et dixit dominus ad eũ. Voca nomen eius iezrahel. Quoniam adhuc modicũ: & viſitabo ſanguinẽ iezrahel ſuper domũ iehu: & quieſcere faciam regnum domus iſrael. Et in illa die conteram arcum iſrael: in valle iezrahel. Et cõcepit adhuc & peperit

Tráſ. Gre. lxx. cũ interp. latina.

OSEE.
ΩΣΗΕ. Ca. I.

Verbũ dñi qđ factũ ẽ ad oſee filiũ — A
Λόγος κυρίου ὃς ἐγενήθη πρὸς ὠσηὲ τὸν τοῦ
beeri in dieb⁹ ozie: ioathan: achaz:
βεηρὶ ἐν ἡμέραις ὀζίου, καὶ ἰωάθαν, ἄχαζ,
ezechie regum iuda. ⁊ in diebus
ἐζεκίου βασιλέων ἰούδα. καὶ ἐν ἡμέραις
hieroboã filij ioas regis iſrael: ꝑncipiũ ver
ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωὰς βασιλέως τοῦ ἰσραήλ, ἀρχὴ λό-
bi dñi ad oſee. ⁊ dixit dñs ad oſee: va-
γου κυρίου πρὸς ὠσηέ. καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς ὠσηέ, βά-
de tolle tibi vxorẽ fornicatiõis ⁊ filios fornica
διζε λάβε σεαυτῷ γυναῖκα πορνείας καὶ τέκνα πορ-
tiõis: qꝛ fornicãs fornicabit terra a deo.
νείας, διότι πορνεύουσα ἐκπορνεύσει ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ θεοῦ. — B
⁊ abijt ⁊ accepit gomer filiam debe
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβε τὴν γομὲρ θυγατέρα δεβη-
laim. ⁊ concepit ⁊ peperit filiũ. ⁊ dixit domi
λαίμ. καὶ συνέλαβε καὶ ἔτεκεν υἱόν. καὶ εἶπεν ὁ κύ-
nus ad eũ: voca nomẽ eius hieſdrael.
ριος πρὸς αὐτόν, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰεσδραήλ.
qꝛ adhuc modicũ ⁊ vlciſcar ſanguinẽ iſrael ſup
διότι ἔτι μικρὸν καὶ ἐκδικήσω τὸ αἷμα τοῦ ἰσραὴλ ἐπὶ — Eſai. 8.a.
domũ iuda: ⁊ quieſcere faciã regnũ dom⁹ iſ-
τὸν οἶκον ἰούδα, καὶ καταπαύσω βασιλείαν οἴκου ἰσ-
rael. ⁊ erit in illa die: ⁊ cõteram ar-
ραήλ. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ συντρίψω τὸ τό-
cũ iſrael in valle iezrael: ⁊ cõcepit
ξον τοῦ ἰσραὴλ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ἰεζραήλ, καὶ συνέλα-
adhuc ⁊ pepit
βεν ἔτι καὶ ἔτεκε

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. lati.

τ dixit ei: voca nomē ei⁹ abſq̧
filiam
θυγατέρα καὶ ἔιπεν αὐτῶ, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτῆς ἀνε
C miſericordia q̄ꝛ nequāq̄ addā vltra diligere domū iſ=
λεημοσύνη διότι ου μὴ προσθῶ ἔτι ἀγαπῆσαι τὸν οἶκον ἰσ
rael: ſed aduerſans aduerſabor eis:
ραὴλ, ἀλλ᾽ ἢ ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτοῖς, τοὺς
at filiorꝝ iuda miſebor: τ ſaluabo eos in dn̄o deo ſuo:
δὲ υἱοὺς ἰούδα ἐλεήσω, καὶ σώσω αὐτοὺς ἐν κυρίω θεῶ αὐ
τ nō ſaluabo eos in arcu neq̧ in gladio: ne
τῶν, καὶ ου σώσω αὐτοὺς ἐν τόξω ουδὲ ἐν ῥομφαία, ου
q̧ in bello: neq̧ in equis: neq̧ in equitib⁹. τ
δὲ ἐν πολέμω, ουδὲ ἐν ἵπποις, ουδὲ ἐν ἱππεῦσιν. καὶ
ablactauit eā q̄ abſq̧ mia. τ cōcepit τ
ἀπεγαλάκτισεν τὴν ἀνελεημοσύνην. καὶ συνέλαβεν καὶ
pepit filiū. τ dixit dn̄s: voca nomē eius
ἔτεκεν υἱόν. καὶ ἔιπεν κύριος, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ
nō ppl̄s me⁹: q̄ꝛ vos nō ppl̄s me⁹: τ ego nō ſum
ου λαός μου, διότι ὑμεῖς ου λαός μου, καὶ ἐγὼ ουκ εἰμὶ
D vr̄ τ erit numer⁹ filiorꝝ iſrael ſic̄ arena ma
ὑμῶν καὶ ἔσαι ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θα
ris q̄ nō menſurabit̄ neq̧ numerabit̄. τ
λάσσης ἣ ουκ ἐκμετρηθήσεται ουδὲ ἐξαριθμηθήσεται. καὶ
erit in loco vbi dictū ē eis nō ppl̄s me⁹ vos:
ἔσαι ἐν τῶ τόπω οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς ου λαός μου ὑμεῖς,
vocabūt̄ filij dei viuētis: τ cōgregabunt̄ filij iu
κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος, καὶ συναχθήσονται υἱοὶ ἰού
da τ filij iſrael ſimul. τ ponent ſibi
δα καὶ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ θήσονται ἑαυτοῖς
p̄ncipatū vnū. τ aſcendā de terra q̄m magn⁹
ἀρχὴν μίαν. καὶ ἀναβήσομαι ἐκ τῆς γῆς ὅτι μεγάλη
dies hieɀrael.
ἡμέρα τοῦ ἰεζραήλ.

Ca. 2.

A Dicite fratrib⁹ vr̄is ppl̄s me⁹: τ
Εἴπατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν λαός μου, καὶ τῆ
ſorori vr̄e dilecta: litigate cū mr̄e vr̄a
ἀδελφῆ ὑμῶν ἠγαπημένη, κρίθητε πρὸς τὴν μητέρα ὑμῶν
litigate q̄ꝛ ipa nō vxor mea τ ego nō vir eius. τ
κρίθητε ὅτι αὐτὴ ου γυνή μου καὶ ἐγὼ ουκ ἀνὴρ αὐτῆς. καὶ
auferā fornicationē ei⁹ a facie mea: τ adul=
ἐξαρῶ τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐκ προσώπου μου, καὶ τὴν μοι=
A teriū eius de medio vberū illi⁹ vt ſpoliē
χείαν αὐτῆς ἐκ μέσου τῶν μασῶν αὐτῆς ὅπως ἐκδύσω
eam nudā τ reſtituam eam iuxta diem
αὐτὴν γυμνὴν καὶ ἀποκαταστήσω αὐτὴν ὡς ἡμέρα
natiuitatis ſue: τ ponā eam in deſto τ ſtatuā e=
γενέσεως αὐτῆς, καὶ θήσω αὐτὴν ἐν ἐρήμω καὶ τάξω αὐ
am ſic̄ terrā ſine aq̄: τ occidam illam in ſiti τ
τὴν ὡς γῆν ἄνυδρον, καὶ ἀποκτενῶ αὐτὴν ἐν δίψη καὶ τὰ
filiorꝝ eius non miſebor: q̄ꝛ filij fornicatiōis ſūt:
τέκνα αὐτῆς ου μὴ ἐλεήσω, ὅτι τέκνα πορνείας ἐσίν,
q̄ꝛ fornicata eſt mr̄ eorꝝ: cōfuſa eſt q̄ peperit e=
ὅτι ἐξεπόρνευσεν ἡ μήτηρ αὐτῶν, κατῃσχύνθη ἡ τεκοῦσα αὐ
os: q̄ꝛ dixit: vadam poſt amatores meos
τῶν, ὅτι εἶπεν, πορεύσομαι ὀπίσω τῶν ἐρασῶν μου τῶν
q̄ dant mihi panes meos τ aquā meā τ veſtimē
διδόντων μοι τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸ ὕδωρ μου καὶ τὰ ἱμά
B ta mea τ lineamina mea τ oleū meū τ oia q̄cūq̧
τιά μου καὶ τὰ ὀθόνιά μου καὶ τὸ ἔλαιόν μου καὶ πάντα ὅσα
mihi ꝯueniūt. p̄pterea ecce ego ſepio viā eius
B μοι καθήκει. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ φράσσω τὴν ὁδὸν αὐτῆς
in ſudibus: τ obſtruam vias illi⁹. τ
ἐν σκόλοψιν, καὶ φραγήσομαι τὰς ὁδοὺς αὐτῆς. καὶ τὴν
ſemitā ſuā nō ieniet. τ pſequetur amatores
τρίβον αὐτῆς ου μὴ εὕρῃ. καὶ καταδιώξεται τοὺς ἐρασὰς
Eſai. 8.a. ſuos. τ non app̄hendet illos. τ q̄ret illos
αὐτῆς. καὶ ου μὴ καταλάβῃ αὐτούς. καὶ ζητήσει αὐτοὺς
τ nō ieniet. τ dicet: vadam τ reuertar ad
καὶ ου μὴ εὕρῃ. καὶ ἐρεῖ, πορεύσομαι καὶ ἐπισρέψω πρὸς
virꝝ meū p̄orem: q̄ꝛ bon⁹ mihi erat tūc q̄ nūc
τὸν ἄνδρα μου τὸν πρότερον, ὅτι καλός μοι ἦν τότε ἢ νῦν
eſt. τ ipa nō cognouit q̄ꝛ ego dedi ei
ἐσί. καὶ αὐτὴ ουκ ἔγνω ὅτι ἐγὼ δέδωκα αὐτῆ

Trāſla. B. Hie.

filiā. Et dixit ei. Voca
nomen eius abſq̧
miſericordia: quia non
addam vltra miſereri
domui iſrael: ſed obli=
uione obliuiſcar eorum.
Et domui iuda miſere=
bor: & ſaluabo eos
in domino deo ſuo: &
non ſaluabo eos
in arcu & gladio & in bel
lo & in equis
& in equitib⁹. Et ablacta
uit eā q̄ erat abſq̧ mia.
Et cōcepit & peperit fi=
liū. Et dixit. voca nomē
eius nō ppl̄s meus: q̄a
vos nō ppl̄s me⁹ & ego
non ero veſter. Et erit
numerus filiorum
iſrael quaſi arena maris
que ſine menſura eſt
et non numerabitur. Et
erit in loco vbi
dicetur eis: non popu=
lus meus vos: dicetur
eis filii dei viuentis. Et
congregabūtur filii iuda
& filii iſrael pariter: &
ponent ſibimet caput
vnum: & aſcendent de
terra: quia magnus
dies iezrahel. 2.

Dicite fratribus vr̄is
populus me⁹ & ſo=
rori vr̄e miam cōſecuta.
Iudicate matrē vr̄am iu
dicate: q̄m ipſa nō vxor
mea & ego non vir eius.
Auferat fornicatiōes ſu=
as a facie ſua: & adulteria
ſua de medio vberū ſuo=
rū: ne forte expoliē eam
nudā & ſtatuā eam ſ̄m
diē natiuitatis ſue. Et po
nam eā q̄ſi ſolitudinē: &
ſtatuā eā velut terrā inuiā
& interficiā eā ſiti: & fi=
liorū illi⁹ nō miſerebor:
q̄m filii fornicationum
ſunt: q̄a fornicata ē ma
ter eorum. Confuſa eſt q̄
cōcepit eos: quia dixit.
Vadam poſt amatores
meos qui dant panes mi
hi: & aquas meas & lanā
meā: & linū meū oleum
meum & potū meū. Pro
pter hoc ecce ego ſepiā
viā tuā ſpinis & ſepiam
eā maceria. Et ſemitas
ſuas nō inueniet. & ſeq̄=
tur amatores ſuos & nō
apprehēdet eos: & que
ret eos & non inueniet.
Et dicet. Vadam & re=
uertar ad virum meum
priorē: quia bene mihi
erat tunc magis q̄ nūc.
Et hec neſciuit: q̄a ego
dedi ei

Tex. heb. Oſee. ij.

בת ויאמר לו קרא שמה לא
רחמה כי לא אוסיף עוד ארחם את
בית ישראל כי נשא אשא להם׃
ואת בית יהודה ארחם והושעתים
ביהוה אלהיהם ולא אושיעם
בקשת ובחרב ובמלחמה בסוסים
ובפרשים׃ ותגמל את לא רחמה
ותהר ותלד בן׃ ויאמר קרא שמו
לא עמי כי אתם לא עמי ואנכי
לא אהיה לכם׃ והיה מספר בני
ישראל כחול הים אשר לא ימד
ולא יספר והיה במקום אשר
יאמר להם לא עמי אתם יאמר
להם בני אל חי׃ ונקבצו בני יהודה
ובני ישראל יחדו ושמו להם ראש
אחד ועלו מן הארץ כי גדול
יום יזרעאל׃

Cap. ij.

אמרו לאחיכם עמי ולאחותיכם
רחמה׃ ריבו באמכם ריבו כי היא
לא אשתי ואנכי לא אישה
ותסר זנוניה מפניה ונאפופיה
מבין שדיה׃ פן אפשיטנה ערמה
והצגתיה כיום הולדה ושמתיה
כמדבר ושתה כארץ ציה והמתיה
בצמא׃ ואת בניה לא ארחם כי
בני זנונים המה׃ כי זנתה אמם
הבישה הורתם כי אמרה אלכה
אחרי מאהבי נתני לחמי ומימי
צמרי ופשתי שמני ושקויי׃ לכן
הנני שך את דרכך בסירים
וגדרתי את גדרה ונתיבותיה לא
תמצא׃ ורדפה את מאהביה ולא
תשיג אתם ובקשתם ולא תמצא
ואמרה אלכה ואשובה אל אישי
הראשון כי טוב לי אז מעתה׃
והיא לא ידעה כי אנכי נתתי לה

Primitiua. heb.

יסף רחם
ישע
לחם
גמל
היה ספר
מדד
קום
אמר
קבץ
שום
עלה גדל
רוב
איש
סור זנה
פנה שדד
פשט ערם
יצג ילד
שום דבר
שות מות
רחם זנה
בוש הרה
ילך אהב
שקה
שוך
נתב
נשג מצא
שוב
נתן

© Biblioteca Nacional de España

Tex.heb.Oſee.ij. / Pritiua.heb.

הדגן והתירוש והיצהר וכסף — ירש צהר
הרביתי לה וזהב עשו לבעל: לכן — רבה עשה
אשוב ולקחתי דגני בעתו ותירושי — שוב
במועדו והצלתי צמרי ופשתי — יעד נצל
לכסות את ערותה: ועתה אגלה את — כסה ערה
נבלותה לעיני מאהביה ואיש לא — גלה
יצילנה מידי: והשבתי כל משושה — נצל שבת
חגה חדשה ושבתה וכל מועדה: — שוש חגג
והשמתי גפנה ותאנתה אשר — שמם
אמרה אתנה המה לי אשר נתנו — תנה
לי מאהבי ושמתים ליער ואכלתם — אהב שום
חית השדה: ופקדתי עליה את ימי — חיה יום
הבעלים אשר תקטיר להם ותעד — קטר עדה
נזמה וחליתה ותלך אחרי מאהביה — חלה ילך
ואתי שכחה נאם יהוה: לכן הנה — אהב
אנכי מפתיה והולכתיה המדבר — פתה ילך
ודברתי על לבה: ונתתי לה את — דבר
כרמיה משם ואת עמק עכור לפתח — נתן
תקוה וענתה שמה כימי נעוריה — קוה ענה
וכיום עלותה מארץ מצרים: — יום נער
והיה ביום ההוא נאם יהוה תקראי — עלה קרא
אישי ולא תקראי לי עוד בעלי:
והסירותי את שמות הבעלים — סור
מפיה ולא יזכרו עוד בשמם: — פה זכר
וכרתי להם ברית ביום ההוא עם — כרת
חית השדה ועם עוף השמים ורמש
האדמה וקשת וחרב ומלחמה — לחם
אשבור מן הארץ והשכבתים — שבר שכב
לבטח: וארשתיך לי לעולם — עלם
וארשתיך לי בצדק ובמשפט — שפט
ובחסד וברחמים: וארשתיך לי
באמונה וידעת את יהוה: והיה — אמן
ביום ההוא אענה נאם יהוה אענה — ענה
את השמים והם יענו את הארץ:
והארץ תענה את הדגן ואת התירוש — ירש
ואת היצהר והם יענו את יזרעאל: — צהר ענה

Traſl.B.Hie.

frumentum & vinum & oleum: & argentum multiplicaui ei & aurū q fecerunt baal. Idcirco cōuertar & ſumā frumētum meum in tempore ſuo: & vinū meū in tempore ſuo: & liberabo lanā meā & linū meū que opiebāt ignominiā eius. Et nūc reuelabo ſtulticiā eius in oculis amatorum eius: & vir nō eruet eā de manu mea. Et ceſſare faciā omē gaudiū ei9: ſolēnitatē eius: neomeniā eius: ſabbatū eius & oīa feſta tpa ei9. Et corrūpaꝫ vineā eius & ficū ei9. De quibus dixit. Mercedes he mee ſunt q̄s dederūt mihi amatores mei. Et ponā eā in ſaltū: & comedet eā beſtia agri. Et viſitabo ſup eā dies baalim qbus accēdebat incēſuꝫ: & ornabatur inaure ſua & monili ſuo & ibat poſt amatores ſuoſ: & mei obliuiſcebatur dicit dn̄s. Propter hoc ecce ego lactabo eā & ducā eam in ſolitudinē. Et loquar ad cor eius: & dabo ei vinitores ei9 ex eodē loco: & vallē achor ad aperiendā ſpem. Et canet ibi iuxta dies iuuētutis ſue & iuxta dies aſcenſionis ſue de terra egypti. Et erit in die illo ait dominus: vocabit me vir me9: & non vocabit me vltra baali. Et auferā nomina baalim de ore eius: & nō recordabitur vltra noīs eorū. Et percutiā cum eis fedus in die illa cum beſtia agri & cum volucre celi: & cum reptili terre. Et arcū & gladiū & bellum cōteram de terra: & dormire eos faciam fiducialiter. Et ſpōſabo te mihi in ſempiternum: & ſponſabo te mihi in iuſticia & iudicio & in miſericordia & miſerationib9. Et ſpōſabo te mihi in fide: & ſcies quia ego dn̄s. Et erit in die illa exaudiā dicit dominus: & exaudiam celos: & illi exaudient terram: & terra exaudiet triticū et vinum & oleum: et hec exaudient iezrahel.

Traſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

frumētū ꝛ vinū ꝛ oleū ꝛ argentū mltipli
τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸ ἀργύριον ἐπλή
caui ei. hec āt argētea ꝛ aurea fecit baal.
θυνα αὐτῇ. αὐτὴ δὲ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ ἐποίησεν τῇ βαάλ.
ꝓpterea reuertar ꝛ tollam triticū meū i tpe
διὰ τοῦτο ἐπιστρέψω καὶ κομιοῦμαι τὸν σῖτόν μου καθ᾽ ὥραν
ſuo: ꝛ vinū meū i tpe ſuo: ꝛ auferā
αὐτοῦ. καὶ τὸν οἶνόν μου ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ λήψομαι τὰ
veſtimēta mea ꝛ liteamīa mea ne operiant ignomi
ἱμάτιά μου καὶ τὰ ὀθόνιά μου τοῦ μὴ καλύπτειν τὴν αἰσχύ=
niā eius. ꝛ nūc reuelabo imūditiā eius icō
νην αὐτῆς. καὶ νῦν ἀποκαλύψω τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῆς ἐνώ
ſpectu amatoꝝ illi9: ꝛ null9 eruet eā de
πιον τῶν ἐραστῶν αὐτῆς, καὶ μηδεὶς ἐξέληται αὐτὴν ἐκ
manu mea: ꝛ auertam oēs letitias eius
χειρός μου, καὶ ἀποστρέψω πάσας τὰς εὐφροσύνας αὐτῆς
ſolēnitates ei9: ꝛ neomenias ei9 ꝛ ſabbata e=
ἑορτὰς αὐτῆς, καὶ τὰς νεομηνίας αὐτῆς καὶ τὰ σάββατα αὐ
ius: ꝛ cūctas feſtiuitates ei9. ꝛ diſpdā vineā
τῆς, καὶ πάσας τὰς πανηγύρεις αὐτῆς. καὶ ἀφανιῶ ἄμπελον
eius ꝛ ficus eius: q̄cūqꝫ dixit mercedes mee ſūt iſte:
αὐτῆς καὶ τὰς συκᾶς αὐτῆς, ὅσα εἶπεν μισθωτά μου ἐστὶν ταῦ
q̄s dedert mihi amatores mei. ꝛ ponam ea in teſtimo
τα, ἃ ἔδωκάν μοι οἱ ἐρασταί μου. καὶ θήσομαι αὐτὰ εἰς μαρτύ
niū: ꝛ comedent ea volucres celi ꝛ
ριον, καὶ καταφάγεται αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ
beſtie agri ꝛ reptilia terre. ꝛ vlciſcar ſup eā
θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς. καὶ ἐκδικήσω ἐπ᾽ αὐ
dies baalim in qb9 imolabat eis ꝛ circū=
τὴν τὰς ἡμέρας τῶν βααλεὶμ ἐν αἷς ἐπέθυεν αὐτοῖς, καὶ περιε
dabat inaures ſuas ꝛ monilia ſua: ꝛ ibat
τίθετο τὰ ἐνώτια αὐτῆς καὶ τὰ καθορμεῖα αὐτῆς, καὶ ἐπο
poſt amatores ſuos: mei āt oblita eſt dicit
ρεύετο ὀπίσω τῶν ἐραστῶν αὐτῆς, ἐμοῦ δὲ ἐπελάθετο λέγει
dn̄s. ideo ecce ego ſeduco eā: ꝛ ponā illam
κύριος. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ πλανῶ αὐτήν, καὶ τάξω αὐτὴν
q̄ſi deſertū: ꝛ loquar ad coꝛ eius: ꝛ dabo
ὡς ἔρημον, καὶ λαλήσω ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς, καὶ δώσω
ei poſſeſſiōes ſuas inde ꝛ vallē achoꝛ ad
αὐτῇ τὰ κτήματα αὐτῆς ἐκεῖθεν καὶ τὴν κοιλάδα ἀχὼρ διαν
apiēdū itelligētiā ei9. ꝛ hūiliabit ibi iuxta
οῖξαι σύνεσιν αὐτῆς. καὶ ταπεινωθήσεται ἐκεῖ κατὰ τὰς
dies iuuētutis ſue: ꝛ iuxta dies aſcenſio
ἡμέρας τῆς νεότητος αὐτῆς, καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἀναβά=
nis ſue de tra egypti. ꝛ erit in illa die di
σεως αὐτῆς ἐκ γῆς αἰγύπτου. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέ
cit dn̄s: vocabit me vir me9: ꝛ nō vocabit me vltra
γει κύριος, καλέσει με ὁ ἀνήρ μου, καὶ οὐ καλέσει με ἔτι
baalim. ꝛ auferā noīa baalim ex oꝛe
βααλείμ. καὶ ἐξαρῶ τὰ ὀνόματα τῶν βααλεὶμ ἐκ στόματος
eius: ꝛ non recoꝛdabūt vltra nominū eoꝝ. ꝛ diſ
αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ μνησθῶσιν ἔτι τὰ ὀνόματα αὐτῶν. καὶ δια
ponā eis in die illa teſtamētū cū beſtijs
θήσομαι αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διαθήκην μετὰ τῶν θηρίων τῆς
tre ꝛ cū volatilib9 celi ꝛ reptilib9
γῆς καὶ μετὰ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἑρπετῶν
tre. ꝛ arcū ꝛ gladiū ꝛ bellum cōteram
τῆς γῆς. καὶ τόξον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον συντρίψω
de terra: ꝛ hītare faciā eos in ſpe. ꝛ ſpō
ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐπ᾽ ἐλπίδι. καὶ μνη
ſabo te mihi in ſēpitnū. ꝛ ſponſabo te
στεύσομαί σε ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ μνηστεύσομαί σε
mihi in iuſticia ꝛ iudicio ꝛ in mīa ꝛ mīſationib9
ἐμαυτῷ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρίματι καὶ ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς
ꝛ ſponſabo te mihi in fide: ꝛ ſcies q2 ego domi
καὶ μνηστεύσομαί σε ἐμαυτῷ ἐν πίστει, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύρι
n9. ꝛ erit in illa die dicit dn̄s: exaudiam ce
ος. καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος, ἐπακούσομαι τῷ οὐρα
lū. ꝛ celū exaudiet terrā: ꝛ terra exaudiet frumē
νῷ. καὶ ὁ οὐρανὸς ἐπακούσεται τῇ γῇ, καὶ ἡ γῆ ἐπακούσεται τὸν σῖ
tū ꝛ vinū ꝛ oleū. ꝛ ipſa exaudient iſrael.
τον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον. καὶ αὐτὰ ἐπακούσεται τῷ ἰσραήλ.

© Biblioteca Nacional de España

ꝛ ſemiabo eã mihi ſup terrã ꝛ diligam
καὶ σπερῶ αὐτὴν ἐμαυτῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀγαπήσω τὴν
Ro.9.b nõ dilectam: ꝛ dicã nõ pplo meo ppls me⁹ es tu:
1.Pe. οὐκ ἠγαπημένην, καὶ ἐρῶ τῷ οὐ λαῷ μου λαός μου εἶ σύ,
2.d. ꝛ ipe dicet dñs de⁹ me⁹ es tu.
καὶ αὐτὸς ἐρεῖ κύριος ὁ θεός μου εἶ σύ. Ca.3.
Et dixit dñs ad me: adhuc vade ꝛ dilige
A Καὶ εἶπε κύριος πρός με, ἔτι πορεύθητι καὶ ἀγάπη
mulierẽ diligentẽ mala ꝛ adulteras: ſi=
σον γυναῖκα ἀγαπῶσαν πονηρὰ καὶ μοιχαλίδας, κα=
cut diligit dñs filios iſrael: ipi aũt reſpiciũt
θὼς ἀγαπᾷ κύριος τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ, αὐτοὶ δὲ ἀποβλέπου
ad deos alienos: ꝛ amant coctiões
σιν ἐπὶ τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους, καὶ φιλοῦσι πέμματα
cũ vinaceis. ꝛ conduxi eã mihi quin
B μετὰ σταφίδων. καὶ ἐμισθωσάμην αὐτὴν ἐμαυτῷ πεντεκαί
deci argẽteis: ꝛ gomoꝛ oꝛdei: ꝛ nebel vini. ꝛ dixi
δεκα ἀργυρίοις, καὶ γόμορ κριθῆς, καὶ νέβελ οἴνου. καὶ εἶπον
ad eam: dies multos ſedebis apd me: nõ foꝛnica
πρὸς αὐτήν, ἡμέρας πολλὰς καθίσῃ ἐπ' ἐμοί, ἵνα μὴ πορνεύ
beris: neqꝫ eris viro: ꝛ ego apd te. qꝛ dieb⁹ ſe=
σῃς, οὐδὲ μὴ γένῃ ἀνδρί, καὶ ἐγὼ ἐπὶ σοί. διότι ἡμέρας κα
C debũt multis filij iſrael: nõ exñte rege: neqꝫ pn
θήσονται πολλὰς υἱοὶ ἰσραὴλ, οὐκ ὄντος βασιλέως, οὐδὲ ἄρ
cipe: neqꝫ exñte ſacrificio: neqꝫ exñte altari: neqꝫ ſac=
χοντος, οὐδὲ οὔσης θυσίας, οὐδὲ ὄντος θυσιαστηρίου, οὐδὲ ἱερα
dotio neqꝫ manifeſtatiõe. ꝛ poſt hec reuertenẽ filij
τείας οὐδὲ δηλώσεως. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψουσιν υἱοὶ
D iſrael ꝛ querent dñm deũ ſuum: ꝛ dauid
ἰσραὴλ καὶ ζητήσουσιν κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, καὶ δαυὶδ
regem ſuũ: ꝛ ſtupebunt in dño ꝛ in
τὸν βασιλέα αὐτῶν, καὶ ἐκστήσονται ἐπὶ τῷ κυρίῳ καὶ ἐπὶ
bonis eius in nouiſſimo dieꝝ.
τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν. Ca.4.
Audite verbũ dñi filij iſrael: qꝛ iudiciũ
A Ἀκούσατε λόγον κυρίου υἱοὶ ἰσραὴλ, διότι κρίσις
dño ad hitantes terrã: qꝛ nõ eſt
τῷ κυρίῳ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, ὅτι οὐκ ἔστιν
veritas neqꝫ mĩa neqꝫ ſcientia dei ſup t̃rã. maledictio
ἀλήθεια οὐδὲ ἔλεος οὐδὲ ἐπίγνωσις θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀρὰ
ꝛ mẽdaciũ: homicidiũ ꝛ furtũ ꝛ adulteriũ effuſum eſt ſup
καὶ ψεῦδος, φόνος καὶ κλοπὴ καὶ μοιχεία ἐκκέχυται ἐπὶ
terrã: ꝛ ſaguinẽ i ſanguie miſcent. ideo luge=
τῆς γῆς, καὶ αἵματα ἐφ' αἵμασι μίσγουσιν. διὰ τοῦτο πεν=
bit t̃ra cũ oibus q̃ hitant eã: cũ
θήσει ἡ γῆ σὺν πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν, σὺν τοῖς
beſtijs agri ꝛ cũ volatilib⁹ celi.
D θηρίοις τοῦ ἀγροῦ καὶ σὺν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ.
ꝛ piſces maris deficient: vt null⁹ ne=
καὶ ἰχθύες τῆς θαλάσσης ἐκλείψουσιν, ὅπως μηδεὶς μή=
qꝫ iudicet neqꝫ arguat q̃ſqꝫ. at ppls me⁹ q̃ſi ſacẽdos cui
τε δικάζῃ μήτε ἐλέγχῃ μηδείς. ὁ δὲ λαός μου ὡς ἱερεὺς ἀν
B ꝯtradicitᷣ: ꝛ ĩfirmabitᷣ p diẽ ĩfirmabitᷣ ꝛ ꝓpheta
τιλεγόμενος, καὶ ἀσθενήσει ἡμέρας ἀσθενήσει καὶ προφήτης
tecum. nocti aſſimilaui mr̃em tuã: aſſimilat⁹ ẽ
μετὰ σοῦ. νυκτὶ ὡμοίωσα τὴν μητέρα σου, ὡμοιώθη ὁ
ppls me⁹ q̃ſi nõ hñs ſciam. qꝛ ſciam repuliſti.
Ezek. 70. λαός μου ὡς οὐκ ἔχων γνῶσιν, ὅτι ἐπίγνωσιν ἀπώσω.
ꝛ repellã te ꝛ ego ne ſacerdotio fũgarĩ mihi. oblita
κἀγὼ ἀπώσομαί σε κἀγὼ τοῦ μὴ ἱερατεύειν μοι. ἐπελάθ
es legis dei tui: obliuiſcar filioꝝ tuoꝝ ꝛ ego ſcdm
ου νόμον θεοῦ σου, ἐπιλάθομαι τέκνων σου κἀγὼ κατὰ
multitudinẽ eoꝝ ſic peccauerũt mihi. gl̃iã eoꝝ
τὸ πλῆθος αὐτῶν οὕτως ἥμαρτόν μοι. τὴν δόξαν αὐτῶν
in ignominiã ponã. peccata ppl̃i mei comedent.
εἰς ἀτιμίαν θήσομαι. ἁμαρτίας λαοῦ μου φάγονται.
ꝛ in iniq̃tatib⁹ eoꝝ accipiẽt aĩas eoꝝ.
καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν λήψονται τὰς ψυχὰς αὐτῶν.
ꝛ erit ſicut ppls: ſic ꝛ ſacerdos. ꝛ vlciſ=
καὶ ἔσται καθὼς ὁ λαός, οὕτως καὶ ὁ ἱερεύς. καὶ ἐκδική
car ſup eũ
σω ἐπ' αὐτὸν τὰς

Et ſeminabo eam mihi in terra: & miſerebor eius que fuit abſqꝫ mĩa. Et dicã non pplo meo: ppls me⁹ es tu: & ipſe dicet: deus meus es tu. 3.

ET dixit dñs ad me. Adhuc vade & dilige mulierem dilectã amico & adulteram: ſicut diligit dñs filios iſrael: & ipſi reſpiciunt ad deos alienos: & diligunt vinacia vuarum. Et fodi eam mihi quindecim argenteis: & choro ordei & dimidio choro ordei: & dixi ad eam. Dies multos expectabis me. Non fornicaberis: & nõ eris viro: ſed & ego expectabo te. Quia dies multos ſedebũt filii iſrael ſine rege & ſine pricipe & ſine ſacrificio & ſine altari & ſine ephot & ſine theraphi. Et poſt hec reuertẽtur filii iſrael: & querent dñm deum ſuum & dauid regẽ ſuũ: & pauebũt ad dominum & ad bonũ eius in nouiſſimo dierum. 4.

AVdite verbum dñi filii iſrl: qa iudiciũ dño cum habitatoribus terre. Non eſt enĩ veritas & nõ eſt mĩa: & non eſt ſcientia dei in terra. Maledictũ & mendaciũ & homicidiũ & furtũ & adulteriũ inundauerunt: & ſanguis ſanguinẽ tetigit. Propter hoc lugebit t̃ra: & infirmabitur oĩs qui hĩtat in ea. In beſtia agri & i volucre celi: ſed & piſces maris cõgregabũtur. Verũtñ vnuſqſqꝫ nõ iudicet & nõ arguatur vir. Ppl̃s enĩ tu⁹ ſicut hi q cõtradicũt ſacerdoti: & corrues hodie & corruet ẽt ꝓpheta tecũ. Nocte tacere feci matrẽ tuã. Cõticuit ppl̃s me⁹: eo ꝙ nõ habuerit ſciẽtiã: qa tu ſciaꝫ repuliſti: repellã te ne ſacerdotio fũgaris mihi. Et oblita es legis dei tui: obliuiſcar filioꝝ tuorũ & ego. Secundũ multitudinẽ eoꝝ ſic peccauerũt mihi: gloriã eorũ in ignominiam cõmutabo. Pctã ppl̃i mei comedẽt: & ad iniqtatẽ eoꝝ ſubleuabũt aĩas eoꝝ. Et erit ſicut populus: ſic ſacerdos. Et viſitabo ſup eum

וזרעתיה לי בארץ ורחמתי את לא
רחמה ואמרתי ללא עמי עמי
אתה והוא יאמר אלהי׃ אמר
Cap.iij.
ויאמר יהוה אלי עוד לך
אהב אשה אהבת רע ומנאפת איש
כאהבת יהוה את בני ישראל והם רעה נאף
פנים אל אלהים אחרים ואהבי פנה
אשישי ענבים׃ ואכרה לי אשש כרה
בחמשה עשר כסף וחמר שערים
ולתך שערים׃ ואמר אליה ימים יום
רבים תשבי לי לא תזני ולא תהיי רבב ישב
לאיש וגם אני אליך׃ כי ימים זנה היה
רבים ישבו בני ישראל אין מלך
ואין שר ואין זבח ואין מצבה ואין שור יצב
אפוד ותרפים׃ אחר ישבו בני אפד שוב
ישראל ובקשו את יהוה אלהיהם
ואת דויד מלכם ופחדו אל יהוה
ואל טובו באחרית הימים׃
Cap.iiij.
שמעו דבר יהוה בני
ישראל כי ריב ליהוה עם יושבי רוב
הארץ כי אין אמת ואין חסד ואין
דעת אלהים בארץ׃ אלה וכחש ידע
ורצח וגנב ונאף פרצו ודמים
בדמים נגעו׃ על כן תאבל הארץ אבל
ואמלל כל יושב בה בחית השדה חיה
ובעוף השמים וגם דגי הים יאספו׃ דגה אסף
אך איש אל ירב ואל יוכח איש רוב יכח
ועמך כמריבי כהן׃ וכשלת היום רוב
וכשל גם נביא עמך לילה ודמיתי נבא דמה
אמך׃ נדמו עמי מבלי הדעת כי דמה
אתה הדעת מאסת ואמאסאך מאס
מכהן לי ותשכח תורת אלהיך שכח ירה
אשכח בניך גם אני׃ כרבם כן חטאו רבב
לי כבודם בקלון אמיר׃ חטאת כבד קלה
עמי יאכלו ואל עונם ישאו נפשו׃ מור נשא
והיה כעם ככהן ופקדתי עליו

© Biblioteca Nacional de España

דְּרָכָיו וּמַעֲלָלָיו אָשִׁיב לוֹ׃ וְאָכְלוּ עלל שוב
וְלֹא יִשְׂבָּעוּ הִזְנוּ וְלֹא יִפְרֹצוּ כִּי שבע זנה
אֶת יְהוָה עָזְבוּ לִשְׁמֹר׃ זְנוּת יַיִן פרץ
וְתִירוֹשׁ יִקַּח לֵב׃ עַמִּי בְּעֵצוֹ יִשְׁאָל ירש לקח
וּמַקְלוֹ יַגִּיד לוֹ כִּי רוּחַ זְנוּנִים שאל נגד
הִתְעָה וַיִּזְנוּ מִתַּחַת אֱלֹהֵיהֶם׃ עַל תעה
רָאשֵׁי הֶהָרִים יְזַבֵּחוּ וְעַל הַגְּבָעוֹת זבח
יְקַטֵּרוּ תַּחַת אַלּוֹן וְלִבְנֶה וְאֵלָה כִּי קטר אלן
טוֹב צִלָּהּ עַל כֵּן תִּזְנֶינָה בְּנוֹתֵיכֶם צלל זנה
וְכַלּוֹתֵיכֶם תְּנָאַפְנָה׃ לֹא אֶפְקוֹד עַל כלל נאף
בְּנוֹתֵיכֶם כִּי תִזְנֶינָה וְעַל כַּלּוֹתֵיכֶם פקד
כִּי תְנָאַפְנָה כִּי הֵם עִם הַזֹּנוֹת
יְפָרֵדוּ וְעִם הַקְּדֵשׁוֹת יְזַבֵּחוּ וְעָם פרד זבח
לֹא יָבִין יִלָּבֵט׃ אִם זֹנֶה אַתָּה בין לבט
יִשְׂרָאֵל אַל יֶאְשַׁם יְהוּדָה וְאַל אשם
תָּבֹאוּ הַגִּלְגָּל וְאַל תַּעֲלוּ בֵּית בוא עלה
אָוֶן וְאַל תִּשָּׁבְעוּ חַי יְהוָה׃ כִּי כְּפָרָה שבע
סֹרֵרָה סָרַר יִשְׂרָאֵל עַתָּה יִרְעֵם רעה
יְהוָה כְּכֶבֶשׂ בַּמֶּרְחָב׃ חֲבוּר עֲצַבִּים רחב חבר
אֶפְרָיִם הַנַּח לוֹ׃ סָר סָבְאָם הַזְנֵה נוח סור
הִזְנוּ אָהֲבוּ הֵבוּ קָלוֹן מָגִנֶּיהָ׃ זנה יהב
צָרַר רוּחַ אוֹתָהּ בִּכְנָפֶיהָ וְיֵבֹשׁוּ קלה גנן
מִזִּבְחוֹתָם׃ שִׁמְעוּ זֹאת בוש
Cap.v.
הַכֹּהֲנִים וְהַקְשִׁיבוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל קשב
וּבֵית הַמֶּלֶךְ הַאֲזִינוּ כִּי לָכֶם אזן
הַמִּשְׁפָּט כִּי פַח הֱיִיתֶם לְמִצְפָּה שפט כוח
וְרֶשֶׁת פְּרוּשָׂה עַל תָּבוֹר׃ וְשַׁחֲטָה היה צפה
שֵׂטִים הֶעְמִיקוּ וַאֲנִי מוּסָר לְכֻלָּם׃ פרש שטה
אֲנִי יָדַעְתִּי אֶפְרַיִם וְיִשְׂרָאֵל לֹא עמק יסר
נִכְחַד מִמֶּנִּי כִּי עַתָּה הִזְנֵיתָ אֶפְרַיִם כחד
נִטְמָא יִשְׂרָאֵל׃ לֹא יִתְּנוּ מַעַלְלֵיהֶם טמא נתן
לָשׁוּב אֶל אֱלֹהֵיהֶם כִּי רוּחַ זְנוּנִים עלל
בְּקִרְבָּם וְאֶת יְהוָה לֹא יָדָעוּ׃ וְעָנָה
גְאוֹן יִשְׂרָאֵל בְּפָנָיו וְיִשְׂרָאֵל וְאֶפְרַיִם נאה פנה
יִכָּשְׁלוּ בַּעֲוֹנָם כָּשַׁל גַּם יְהוּדָה כשל
עִמָּם׃ בְּצֹאנָם וּבִבְקָרָם יֵלְכוּ לְבַקֵּשׁ

vias eius & cogitationes eius reddā ei. Et comedent & nō ſaturabūtur. fornicati ſunt & nō ceſſauerūt: qm̄ dn̄m dereliq̄runt in non cuſtodiēdo. Fornicatio & vinum & ebrietas auferunt cor. Populus meus in ligno ſuo interrogauit & baculus eius annunciauit ei. Spūs eni fornicationū decepit eos: & fornicati ſunt a deo ſuo. Sup capita montiū ſacrificabant: & ſup colles accendebāt thymiama ſubtꝰ q̄rcū & poplm̄ & terebinthū qa bona erat vmbra eius. Ideo fornicabūtur filie vr̄e: & ſponſe vr̄e adultere erūt. Nō viſitabo ſup filias vr̄as cū fuerint fornicate: & ſup ſpōſas vr̄as cū adulterauerint: qm̄ ipſi cū meretricibus cōuerſabātur: & cū effeminatis ſacrificabāt. Et populus nō intelligens vapulabit. Si fornicaris tu iſrael: nō delinquat ſaltē iuda. Et nolite igredi in galgala & nō aſcenderis in bethauē neq̄ iuraueritis: viuit dn̄s. Qm̄ ſicut vacca laſciuiēs declinauit iſrael. Nunc paſcet eos dn̄s q̄ſi agnū in latitudine. Particeps idoloꝝ effrai: dimitte eū. Separatū eſt cōuiuiū eorū fornicatiōe fornicati ſunt: dilexerūt afferre ignominiā ꝓtectores eiꝰ. Ligauit eū ſpūs in alis ſuis: & cōfūdētur a ſacrificiis ſuis. 5.

Audite hoc ſacerdotes: & attendite domus iſrael: & domꝰ regis auſcultate: quia vobis iudiciū. Qm̄ laqueus facti eſtis ſpeculationi: & ſicut rete expanſum ſuper thabor: & victīas declinaſtis in ꝓfundū: et ego eruditor oīm eorū. Ego ſcio effraim: & iſrl̄ nō eſt abſcōditus a me. Quia nūc fornicatus ē effraim: cōtaminatꝰ eſt iſrael. Non dabūt cogitationes ſuas vt reuertantur ad deū ſuū: qa ſpiritus fornicationū in medio eorū: & dn̄m nō cognouerūt. Et rn̄debit arrogātia iſrael in facie eiꝰ & iſrael & effraim ruēt in iniqtate ſua. Ruet etiā iudas cum eis. In gregibus ſuis & in armentis ſuis vadent ad querendum

vias eius. ⁊ cogitatiōes illius reddam ei.
ὁδοὺς αὐτοῦ. καὶ τὰ διαβούλια αὐτοῦ ἀνταποδώσω αὐτῷ.
⁊ comedēt ⁊ non implebunt. fornicati ſūt ⁊ nō
καὶ φάγονται καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν. ἐπόρνευσαν καὶ οὐ μὴ
dirigent: qꝛ dn̄m dereliq̄rūt vt nō cuſtodirēt.
κατευθυνθῶσιν, διότι τὸν κύριον κατέλιπον τοῦ μὴ φυλάξαι.
fornicatiōes ⁊ vinū ⁊ ebrietatē ſuſcepit cor ꝓplī mei.
πορνείαν καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ἐδέξατο καρδία λαοῦ μου.
in ſymbolis eoꝝ īterrogabāt: ⁊ in virgis ſuis ānūcia C
ἐν συμβόλοις αὐτῶν ἐπηρώτων, καὶ ἐν ῥάβδοις αὐτῶν ἀπήγ
bant ei. ſpū fornicatiōis ſeducti ſunt: ⁊ forni
γελλον αὐτῷ. πνεύματι πορνείας ἐπλανήθησαν, καὶ ἐξεπόρ
cati ſunt a deo ſuo. ſup vertices mōtiū
νευσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων
ſacrificabāt. ⁊ ſup colles īmolabāt ſubter quercū
ἐθυσίαζον. καὶ ἐπὶ τοὺς βουνοὺς ἔθυον ὑποκάτω δρυὸς
⁊ ꝓplm ⁊ arborē vmbroſam: qꝛ bonū ūbraculū.
καὶ λεύκης καὶ δένδρου συσκιάζοντος, ὅτι καλὸν σκέπη.
ꝓpterea fornicabunt filie vr̄e. ⁊ ſponſe vē
διὰ τοῦτο πορνεύσουσιν αἱ θυγατέρες ὑμῶν. καὶ αἱ νύμφαι ὑ
ſtre mechabunt. ⁊ non viſitabo ſup filias
μῶν μοιχεύσουσιν. καὶ οὐ μὴ ἐπισκέψωμαι ἐπὶ τὰς θυγατέ
vr̄as cum fornicate fuerit: ⁊ ſup ſponſas D
ρας ὑμῶν ὅταν πορνεύσωσιν, καὶ ἐπὶ τὰς νύμφας
vr̄as cū adulterauerit: qm̄ ipi cum mere
ὑμῶν ὅταν μοιχεύσωσιν, ὅτι αὐτοὶ μετὰ τῶν πορ
tricibꝰ cōmiſcebant. ⁊ cū initiatis īmolabāt.
νῶν συνανεφύροντο. καὶ μετὰ τῶν τετελεσμένων ἔθυον.
⁊ ꝓpl's nō itelligēs adherebat cū meretrice. tu āt
καὶ ὁ λαὸς οὐ συνιῶν συνεπλέκετο μετὰ πόρνης. σὺ δὲ
iſrael ne ignores: ⁊ iuda ne igrediamini in galgala: ⁊
ἰσραὴλ μὴ ἀγνόει, καὶ ἰούδα μὴ εἰσπορεύεσθε εἰς γάλγαλα, καὶ
ne aſcendatis in domū iiq̄tatis ⁊ ne iuretis viuit dn̄s.
μὴ ἀναβαίνετε εἰς τὸν οἶκον ὤν καὶ μὴ ὀμνύετε ζῇ κύριος.
qm̄ ſicut vacca aſilo ꝑcuſſa inſaniuit iſrael. nūc
ὅτι ὡς δάμαλις παροιστρῶσα παροίστρισεν ἰσραήλ. νῦν
paſcet eos dn̄s ſicut agnū in ſpacioſo. particeps idoloꝝ
νεμεῖ αὐτοὺς κύριος ὡς ἀμνὸν ἐν εὐρυχώρῳ. μέτοχος εἰδώλων
ephrai: poſuit ſibi ſcandala: ⁊ amauit chananeos:
ἐφραΐμ, ἔθηκεν αὐτῷ σκάνδαλα, καὶ ᾑρέτισε χαναναίους,
fornicātes fornicati ſunt ⁊ dilexerūt ignominiā ex fre Ca.6.
πορνεύοντες ἐξεπόρνευσαν καὶ ἠγάπησαν ἀτιμίαν ἐκ φρυάγ A
mitu eoꝝ. turbo ſpūs tu es in alis eius
ματος αὐτῶν. συστροφὴ πνεύματος σὺ εἶ ἐν πτέρυξιν αὐτῆς
⁊ cōfundentur ex altaribus ſuis.
καὶ καταισχυνθήσονται ἐκ τῶν θυσιαστηρίων αὐτῶν. Ca.5. A

Audite hec ſacdotes. ⁊ attendite domꝰ iſrl̄: ⁊
Ἀκούσατε ταῦτα οἱ ἱερεῖς. καὶ προσέχετε οἶκος ἰσραήλ, καὶ
domꝰ regis auribꝰ ꝑcipite: qꝛ ad vos eſt iudiciū.
οἶκος βασιλέως ἐνωτίζεσθε, διότι πρὸς ὑμᾶς ἐστιν τὸ κρῖμα.
ſpeculatiōi nāq̄ laqueꝰ facti eſtis. ⁊ ſicut rete expanſuꝫ B
τῇ σκοπιᾷ ὅτι παγὶς ἐγενήθητε. καὶ ὡς δίκτυον ἐκτεταμέ
ſup tabor q̄ rapiūt venatiōeꝫ timuerūt. ego
νον ἐπὶ τὸ ταβώρ οἱ ἀγρεύοντες τὴν θήραν κατέπηξαν. ἐγὼ
āt eruditor vr̄. ego cognoui ephraī: ⁊ iſrael nō
δὲ παιδευτὴς ὑμῶν. ἐγὼ ἔγνων τὸν ἐφραΐμ, καὶ ἰσραὴλ οὐκ
receſſit a me: qꝛ nūc fornicatus eſt ephraim: ⁊
ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ, διότι νῦν ἐξεπόρνευσεν ἐφραΐμ, καὶ
maculatꝰ ē iſrael: ⁊ nō dederūt cogitatiōes ſuas: vt re
ἐμιάνθη ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἔδωκαν τὰ διαβούλια αὐτῶν, τοῦ ἐπι
uertāt ad deū ſuū: qꝛ ſpūs fornicatiōis eſt in me C
στρέψαι πρὸς θεὸν αὐτῶν, ὅτι πνεῦμα πορνείας ἐστὶν ἐν μέ
dio eoꝝ: at dn̄m nō cognouerūt. ⁊ humiliabi
σῳ αὐτῶν, τὸν δὲ κύριον οὐκ ἐπέγνωσαν. καὶ ταπεινωθή
tur iniuria iſrl̄ in faciem eius. ⁊ iſrl̄ ⁊ ephrai
σεται ἡ ὕβρις τοῦ ἰσραὴλ εἰς πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ ἰσραὴλ καὶ ἐφραΐμ
infirmabunt in iniq̄tatibꝰ ſuis: ⁊ īfirmabit ⁊
ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ ἀσθενήσει καὶ
iudas cū eis. cū ouibus ⁊ vitulis ibunt D
ἰούδας μετ' αὐτῶν. μετὰ προβάτων καὶ μόσχων πορεύ
vt q̄rant
σονται ζητῆσαι τὸν ooooooooooooooooooooooooooo

© Biblioteca Nacional de España

⁊ nō inueniēt eū declinauit .n. ab illis: qꝛ
dn̄ʒ: κύριον, καὶ οὐ μὴ εὕρωσιν αὐτὸν ἐκκέκλικεν γὰρ ἐξ αὐτῶν, ὅτι
dn̄m dereliquerūt: ⁊ filii alieni nati
τὸν κύριον ἐγκατέλιπον, καὶ τέκνα ἀλλότρια ἐγεννήθη=
ſūt. nūc deuorabit eos rubigo ⁊ cleros eo
σαν. νῦν φάγεται αὐτοὺς ἡ ἐρυσίβη καὶ τοὺς κλήρους αὐ
rū clangite tuba ſup colles: ſona=
τῶν. σαλπίσατε σάλπιγγι ἐπὶ τοὺς βουνούς, ἠχήσα
te ſup excelſis: p̄dicate in domo iniq̄tatis mēte cecidit
τε ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, κηρύξατε ἐν τῷ οἴκῳ ὢν ἐξέστη
C beniamin. ephraim in deſolatione fact⁹ eſt in dieb⁹ corre
βενιαμίν. ἐφραῒμ εἰς ἀφανισμὸν ἐγένετο ἐν ἡμέραις ἐλέγ
ptiōis: i tribub⁹ iſrael oſtēdi fidelia: facti ſūt p̄n
χου, ἐν ταῖς φυλαῖς τοῦ ἰσραὴλ ἔδειξα πιστά, ἐγένοντο οἱ ἄρ
cipes iuda: q̄ſi tranſferētes t̄minos: ſup eos effundā
χοντες ἰούδα, ὡς μετατιθέντες ὅρια, ἐπ' αὐτοῖς ἐκχεῶ
ſic aquā ipetū meū. oppreſſit ephraī
ὡς ὕδωρ τὸ ὅρμημά μου. κατεδυνάστευσεν ἐφραῒμ τὸν
aduerſariū ſuū: ⁊ conculcauit iudiciū: qꝛ cepit
ἀντίδικον αὐτοῦ, καὶ κατεπάτησεν κρίμα, ὅτι ἤρξατο
abire poſt vana: ⁊ ego q̄ſi cōturbatio
πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν ματαίων, καὶ ἐγὼ ὡς ταραχὴ
ephraī: ⁊ q̄ſi ſtimulus domui iuda. ⁊ vidit
D τῷ ἐφραῒμ, καὶ ὡς κέντρον τῷ οἴκῳ ἰούδα. καὶ ἴδεν
ephraim īfirmitatē ſuā: ⁊ iudas dolorē ſuū: ⁊
ἐφραῒμ τὴν νόσον αὐτοῦ, καὶ ἰούδας τὴν ὀδύνην αὐτοῦ, καὶ
abiit ephraī ad aſſyrios. ⁊ miſit lega=
ἐπορεύθη ἐφραῒμ πρὸς ἀσσυρίους. καὶ ἀπέστειλεν πρέσ=
tos ad regem iarib: ⁊ ipſe nō potuit libe=
βεις πρὸς βασιλέα ἰαρείμ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἐδυνάσθη δια=
rare nos: ⁊ non ceſſare faciet a vobis dolorē: qꝛ
σῶσαι ὑμᾶς, καὶ οὐ μὴ διαπαύσῃ ἐξ ὑμῶν ὀδύνην, ὅτι
ego q̄ſi pāthera ephraī: ⁊ q̄ſi leo domui iuda. ⁊
ἐγώ ὡς πάνθηρ τῷ ἐφραῒμ, καὶ ὡς λέων τῷ οἴκῳ ἰούδα. καὶ
ego rapiam ⁊ vadam: ⁊ tollam: ⁊ nō erit q̄
ἐγὼ ἁρπῶμαι καὶ πορεύσομαι, καὶ λήψομαι, καὶ οὐκ ἔσται ὁ
eruat. ibo ⁊ reuertar in locum meū:
ἐξαιρούμενος. πορεύσομαι καὶ ἐπιστρέψω εἰς τὸν τόπον μου,
donec diſpereant ⁊ q̄rant faciem meā.
ἕως οὗ ἀφανισθήσονται καὶ ζητήσουσιν τὸ πρόσωπόν μου.
Ca.6. IN tribulatione ſua manicabūt ad me dicentes:
A ἘΝ τῇ θλίψει αὐτῶν ὀρθριοῦσιν πρός με λέγοντες,
eamus ⁊ reuertamur ad dn̄m deū n̄rm: qꝛ
πορευθῶμεν καὶ ἐπιστρέψωμεν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι
ipſe rapuit ⁊ ſanabit nos: p̄cutiet ⁊ turbabit
αὐτὸς ἥρπακεν καὶ ἰάσεται ἡμᾶς, πατάξει καὶ μοτώσει
nos ⁊ ſanos faciet nos poſt duos dies: in die
ἡμᾶς καὶ ὑγιάσει ἡμᾶς μετὰ δύο ἡμέρας, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
tertia reſurgemus ⁊ viuem⁹ corā eo.
τρίτῃ ἀναστησώμεθα καὶ ζησώμεθα ἐνώπιον αὐτοῦ.
B ⁊ ſciemus ⁊ p̄ſeq̄mur vt cognoſcam⁹ dn̄m:
καὶ γνωσόμεθα καὶ διώξωμεν τοῦ γνῶναι τὸν κύριον,
q̄ſi mane paratū inueniem⁹ eū. ⁊ veniet q̄ſi pluuia no
ὡς ὄρθρον ἕτοιμον εὑρήσωμεν αὐτόν. καὶ ἥξει ὡς ὑετὸς ἡ=
bis t̄panea ⁊ ſerotina tre. q̄d tibi faciam ephraim:
μῖν πρώϊμος καὶ ὄψιμος τῇ γῇ. τί σοι ποιήσω ἐφραῒμ;
q̄d tibi faciā iuda: at mīa vr̄a q̄ſi nubes matuti
τί σοι ποιήσω ἰούδα; τὸ δὲ ἔλεος ὑμῶν ὡς νεφέλη πρωϊ
na ⁊ q̄ſi ros matutin⁹ p̄trāſiens. p̄pterea ſuccidi
νὴ καὶ ὡς δρόσος ὀρθρινὴ πορευομένη. διὰ τοῦτο ἀπεθέρι
C vr̄os p̄phetas: occidi eos in verbo o=
σα ὑμῶν τοὺς προφήτας, ἀπέκτεινα αὐτοὺς ἐν ῥήματι στό=
ris mei. ⁊ iudiciū tuū q̄ſi lux egredietꝛ: qꝛ
ματός μου. καὶ τὸ κρίμα σου ὡς φῶς ἐξελεύσεται, διότι
miaʒ volo ⁊ nō ſacrificiū. ⁊ ſcientiam dei magis quā holo
ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν. καὶ ἐπίγνωσιν θεοῦ μᾶλλον ἢ ὁλο
cauſta. ipſi āt ſunt ſic hō p̄uaricans teſta=
καυτώματα. αὐτοὶ δέ εἰσιν ὡς ἄνος παραπικραίνων διαθή
mētū. ibi cōtēpſerūt me. galaad ciuitas q̄ operatꝛ
κην. ἐκεῖ κατεφρόνησάν μου. γαλαὰδ πόλις ἐργαζομένη
D vana cōturbans aquā. ⁊ fortitudo tua viri
μάταια ταράσσουσα ὕδωρ. καὶ ἡ ἰσχύς σου ἀνδρὸς

dominum: & non inue=
niēt: Ablatus eſt ab eis.
In dn̄o preuaricati ſunt:
qa filios alienos genue=
rūt. Nunc deuorabit eos
menſis cū partibus ſuis.
Clangite buccina in ga
baa tuba in rama.
Vlulate in bethauē: poſt
tergum tuum beniamin.
Effraim in deſolatione
erit. In die correptiōis
in tribubus iſrael oſten
di fidem. Facti ſunt
pricipes iuda quaſi aſſu
mētes terminū: ſup eos
effundā quaſi aquā iram
meā. Calūniā patiens eſt
effraim fractus iudicio:
quoniam cepit
abire poſt ſordes. Et
ego quaſi tinea effraim:
& quaſi putredo domui
iuda. Et vidit effraim
languorē ſuū: & iudas
vinculum ſuum. Et abiit
effraim ad aſſur: & mi
ſit ad regem
vltorem: & ipſe non po
terit ſanare vos:
nec ſoluere poterit a vo
bis vīculū. Quoniā ego
quaſi leena effraim: et
quaſi catulus leonis do=
mui iuda. Ego ego ca=
piam & vadam:
tollā: & nō eſt qui eruat.
Vadens reuertar
ad locum meuʒ: donec
deficiatis
& q̄ratis faciē meā. 6.
IN tribulatione ſua
mane conſurgent ad
me. Venite & reuerta=
mur ad dn̄m: qa ipſe ce
pit & ſanabit nos: percu
tiet & curabit nos. Viui=
ficabit nos poſt duos dies:
i die tertia ſuſcitabit nos:
& viuem⁹ i cōſpectu ei⁹:
ſciemus ſeq̄murq; vt co
gnoſcam⁹ dn̄ʒ. Quaſi di
luculū p̄paratus eſt egreſ
ſus eius: & veniet q̄ſi im=
ber nobis tēporaneus &
ſerotin⁹ terre. Quid fa
ciā tibi effraim: q̄d faciā
tibi iuda? Miſericordia
vr̄a q̄ſi nubes matutina:
& q̄ſi ros mane p̄trāſiēs.
Propter hoc dolaui in p̄
phetis: & occidi eos i ver
bis oris mei & iudicia tua
q̄ſi lux egredietur. Quia
mīam volui & nō ſacrifi
ciū: & ſciētiā dei plus q̄
holocauſtū. Ipſi aūt ſicut
adā trāſgreſſi ſunt pactū:
ibi p̄uaricati ſunt in me.
Galaad ciuitas operātiū
idolū ſupplātata ſangui=
ne: & quaſi fauces viroꝝ

את יהוה ולא ימצאו חלץ מהם׃
ביהוה בגדו כי בנים זרים ילדו
עתה יאכלם חדש את חלקיהם׃
תקעו שופר בגבעה חצצרה ברמה
הריעו בית און אחריך בנימן׃
אפרים לשמה תהיה ביום תוכחה
בשבטי ישראל הודעתי נאמנה׃ היו
שרי יהודה כמסיגי גבול עליהם
אשפוך כמים עברתי׃ עשוק
אפרים רצוץ משפט כי הואיל
הלך אחרי צו׃ ואני כעש לאפרים
וכרקב לבית יהודה׃ וירא אפרים
את חליו ויהודה את מזרו וילך
אפרים אל אשור וישלח אל מלך
ירב והוא לא יוכל לרפא לכם
ולא יגהה מכם מזור׃ כי אנכי
כשחל לאפרים וככפיר לבית
יהודה אני אני אטרף ואלך
אשא ואין מציל׃ אלך אשובה
אל מקומי עד אשר יאשמו
ובקשו פני בצר להם
ישחרנני׃ לכו ונשובה אל יהוה
כי הוא טרף וירפאנו יך ויחבשנו׃
יחינו מימים ביום השלישי
יקמנו ונחיה לפניו׃ ונדעה נרדפה
לדעת את יהוה כשחר נכון מצאו
ויבוא כגשם לנו כמלקוש יורה
ארץ׃ מה אעשה לך אפרים מה
אעשה לך יהודה וחסדכם כענן
בקר וכטל משכים הלך׃ על כן
חצבתי בנביאים הרגתים באמרי
פי ומשפטיך אור יצא׃ כי חסד
חפצתי ולא זבח ודעת אלהים
מעלות׃ והמה כאדם עברו ברית
שם בגדו בי׃ גלעד קרית פעלי
און עקבה מדם׃ וכחכי איש

מצא
אכל
שפר חצר
רום רוע
שמם היה
יכח ידע
אמן שור
נסג גבל
שפך עשק
רצץ שפט
יאל צוה
ראה
חלה זור
שלח
רוב יכל
גהה
כפר
טרף הלך
נשא נצל
שוב קום
אשם פנה
Cap.vj.
צור שחר
הלך רפא
נכה חבש
חיה שלש
קום חיה
פנה ידע
רדף כון
יצא בוא
לקש רוה
עשה
שכם
נבא
שפט
ידע
עלה ברת
מרה
חכה

© Biblioteca Nacional de España

גדודים חבר כהנים דרך ירצחו   גדד רצח
שכמה כי זמה עשו׃ בבית ישראל   זמם עשה
ראיתי שעריריה שם זנות   ראה זנה
לאפרים נטמא ישראל׃ גם יהודה   טמא שות
שת קציר לך בשובי שבות עמי׃   קצר שבה
Cap. vij. כרפאי לישראל ונגלה עון
אפרים ורעות שמרון כי פעלו שקר   גלה
וגנב יבא פשט גדוד בחוץ׃ ובל   רוע
יאמרו ללבבם כל רעתם זכרתי   בוא
עתה סבבום מעלליהם נגד פני   אמר
היו׃ ברעתם ישמחו מלך ובכחשיהם   עלל פנה
שרים׃ כלם מנאפים כמו תנור   היה שמח
בערה מאפה ישבות מעיר   שור נאף
מלוש בצק עד חמצתו׃ יום מלכנו   תנר בער שבת
החלו שרים חמת מיין משך ידו
את לוצצים׃ כי קרבו כתנור לבם   חלל
בארבם כל הלילה ישן אפהם
בקר הוא בער כאש להבה׃ כלם
יחמו כתנור ואכלו את שפטיהם
כל מלכיהם נפלו אין קרא בהם
אלי׃ אפרים בעמים הוא יתבולל   בלל
אפרים היה עגה בלי הפוכה׃   הפך
אכלו זרים כחו והוא לא ידע גם   כוח
שיבה זרקה בו והוא לא ידע׃
וענה גאון ישראל בפניו ולא   פנה
שבו אל יהוה אלהיהם ולא   שוב
בקשהו בכל זאת׃ ויהי אפרים   היה
כיונה פותה אין לב מצרים קראו   פתה
אשור הלכו׃ כאשר ילכו אפרוש   פרש
עליהם רשתי כעוף השמים
אורידם איסירם כשמע לעדתם׃   ירד יסר
אוי להם כי נדדו ממני שד   יעד שדד
להם כי פשעו בי ואנכי אפדם   פדה
והמה דברו עלי כזבים׃ ולא
זעקו אלי בלבם כי יילילו   ילל
על משכבותם על דגן ותירוש   שכב ירש

latronū particeps ſacerdotū in via interficientiū pergentes de ſychen: qa ſcel⁹ opati ſūt. In domo iſrael vidi horrendū: ibi fornicationes ꝏꝏꝏꝏ effraim: cōtaminat⁹ eſt iſrael. Sed & iuda pone meſſē tibi: cū ꝯuertero captiuitatē ppl'i mei. 7.

QVm ſanare vellem iſrael: reuelata eſt ꝏ iniqtas effraim: & malicia ſamarie: qa opati ſūt mēdaciū. Et fur ingreſſus eſt ſpoliās latrūculus foris. Et ne forte dicant in cordib⁹ ſuis oēm maliciā eorū me recordatū. Nunc circūdederūt eos adinuētiōes ſue corā facie mea facte ſunt. In malicia ſua letificauerunt regē: & in mēdaciis ſuis principes. Oēs adulterātes q̄ſi cliban⁹ ſuccēſus a coquēte. Quieuit paululū ciuitas a cōmixtione fermēti: donec fermētaretur totū. Dies regis noſtri: ceperūt pricipes furere a vino. Extendit manū ſuā cū illuſorib⁹: qa applicauerūt q̄ſi clibanū cor ſuū cū inſidiaretur eis. Tota nocte dormiuit coquēs eos: mane ipſe ſucceſus quaſi ignis flāme. Oēs calefacti ſūt q̄ſi cliban⁹ & deuorauerūt iudices ſuos. Oēs reges eorū ceciderūt: nō eſt q clamet in eis ad me. Effraim in ppl'is ipſe cōmiſcebatur. Effraī fact⁹ eſt ſubcinerici⁹ panis: q nō reuerſatur. Comederūt alieni robur eius: & ipſe neſciuit. Sed & cani effuſi ſunt in eo: & ipſe ignorauit. Et hūiliabitur ſupbia iſrl' in facie ei⁹. Nec reuerſi ſunt ad dn̄m deū ſuū: & non q̄ſierūt eū in oīb⁹ his. Et fact⁹ eſt effraim q̄ſi colūba ſeducta nō habēs cor. Egyptū inuocabāt: ad aſſyrios abierūt. Et cū ꝓfecti fuerit: expādā ſup eos rete meū: & q̄ſi volucrē celi detraham eos. Cedā eos ſm auditionē cetus eoꝝ. Ve eis: q̄m receſſerūt a me. Vaſtabūtur: qa preuaricati ſunt in me. Ego redemi eos: & ipſi locuti ſunt cōtra me mēdacia. Et non clamauerūt ad me in corde ſuo ſed vlulabant ꝏ in cubilibus ſuis. Super triticum & vinum ꝏ

pirate. abſcōderūt ſacdotes viā: interfecerūt ſicima: qꝛ
πειράτου. ἔκρυψαν ἱερεῖς ὁδόν, ἐφόνευσαν σίκημα, ὅτι
iniqtatē fecerunt in domo iſrael. vidi horribilia ibi
ἀνομίαν ἐποίησαν ἐν τῷ οἴκῳ ἰσραήλ. ἴδον φρικώδη ἐκεῖ
fornicatiōeꝫ ephraī: ꝯtamiat⁹ ē iſrael ⁊ iudas: incipe
πορνείαν τοῦ ἐφραΐμ, ἐμιάνθη ἰσραὴλ καὶ ἰούδας, ἄρχου
videmiare tibi cū ꝯuertero ego captiuitatem
τρυγᾶν σεαυτῷ ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με τὴν αἰχμαλωσί-
ppl'i mei.
αν τοῦ λαοῦ μου.

Ca.7.   A   Ca.8. A

QUm ſanarē ego iſrael: ⁊ reuelata eſt iniq
ἘΝ τῷ ἰᾶσθαί με τὸν ἰσραήλ, καὶ ἀπεκαλύφθη ἡ ἀδι-
tas ephraī: ⁊ malitia ſamarie: qꝛ operata ē mēdacia.
κία ἐφραΐμ, καὶ ἡ κακία σαμαρείας, ὅτι εἰργάσατο ψευδῆ.
⁊ fur ad eū igreſſ⁹ ē expoliās latro in
καὶ κλέπτης πρὸς αὐτὸν εἰσῆλθεν ἐκδιδύσκων λῃστὴς ἐν τῇ
via ſua. vt cōcinant q̄ſi cātātes corde ſuo:
ὁδῷ αὐτοῦ. ὅπως συνᾴδωσιν ὡς ᾄδοντες τῇ καρδίᾳ αὐτῶν,
oēs malitias eoꝝ recordat⁹ ſū. nūc circūdederūt eos
πάσας τὰς κακίας αὐτῶν ἐμνήσθην. νῦν ἐκύκλωσεν αὐτοὺς
cogitatiōes eoꝝ contra faciem meā. facti ſūt:
τὰ διαβούλια αὐτῶν ἀπέναντι τοῦ προσώπου μου. ἐγένοντο,   B   B
in malitijs ſuis letificauerūt regem: ⁊ in mē-
ἐν ταῖς κακίαις αὐτῶν ἔφραναν βασιλέα, καὶ ἐν τοῖς ψευ-
dacijs ſuis pncipes. oēs adulterātes q̄ſi clibanus
δέσιν αὐτῶν ἄρχοντας. πάντες μοιχεύοντες ὡς κλίβανος
ardens in coctionē in deuſtiua flāma. a ꝯmixtio
καιόμενος εἰς πέψιν ἐπὶ τῆς καύσεως φλογός. ἀπὸ φυρά-
ne fermēti donec fermentet totū. dies regū no
σεως ζύμης ἕως τοῦ ζυμωθῆναι ὅλον. ἡμέραι τῶν βασιλέων ἡ-
ſtroꝝ. ceperūt pncipes furere a vino. extēdit
μῶν. ἤρξαντο ἄρχοντες θυμοῦσθαι ἐξ οἴνου. ἐξέτεινε τὴν
manū ſuā cū peſtilētib⁹: qꝛ ſuccenſa ſunt q̄ſi cli-
χεῖρα αὐτοῦ μετὰ λοιμῶν, διότι ἀνεκαύθησαν ὡς κλί-   C   C
ban⁹ corda eoꝝ cū pcipitarent ipſi
βανος αἱ καρδίαι αὐτῶν ἐν τῷ καταπτίζεσθαι αὐτούς
tota nocte ſomno ephraī replet⁹ eſt. mane
ὅλην τὴν νύκτα. ὕπνου ἐφραΐμ ἐνεπλήσθη. πρωῒ
incēſus ē q̄ſi ignis flāme oēs calefacti ſūt q̄ſi cliba
ἀνεκαύθη ὡς πυρὸς φλογὴ πάντες ἐθερμάνθησαν ὡς κλίβα-
n⁹. ⁊ comederūt iudices ſuos: oēs reges
νος. καὶ κατέφαγον τοὺς κριτὰς αὐτῶν, πάντες οἱ βασιλεῖς
eoꝝ ceciderūt: ⁊ nō eſt inuocans in eis ad
αὐτῶν ἔπεσον, καὶ οὐκ ἔστι ὁ ἐπικαλούμενος ἐν αὐτοῖς πρός
me ephraī in ppl'is ſuis cōmiſcebat ephraī. fact⁹
με ἐφραΐμ ἐν τοῖς λαοῖς αὐτοῦ συνανεμίγνυτο ἐφραΐμ. ἐγένε-   D
eſt ſubcinerici⁹ q nō reuerſat. ⁊ cōederūt alieni
το ἐγκρυφίας οὐ μεταστρεφόμενος. καὶ ἔφαγον ἀλλότριοι
fortitudinē eoꝝ. hic āt nō ſciuit: ⁊ cani
τὴν ἰσχὺν αὐτῶν. οὗτος δὲ οὐκ ἔγνω, καὶ πολιαὶ
floruerūt ei: ⁊ ipe nō cognouit. ⁊ humiliabitur
ἐξήνθησαν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἔγνω. καὶ ταπεινωθήσεται
iniuria iſrael in faciem eius. ⁊ nō reuerſi
ἡ ὕβρις τοῦ ἰσραὴλ εἰς πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐπέστρε-   D
ſunt ad dn̄m deū eoꝝ. ⁊ nō q̄ſierunt eū
ψαν πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. καὶ οὐκ ἐξεζήτησαν αὐτὸν
in oīb⁹ his. ⁊ erat ephraī q̄ſi columba iſipiēs nō hñs
ἐν πᾶσι τούτοις. καὶ ἦν ἐφραΐμ ὡς περιστερὰ ἄνους οὐκ ἔχου-
cor. egyptum inuocabat: ⁊ in aſſyrios ibat:
σα καρδίαν. αἴγυπτον ἐπεκαλεῖτο, καὶ εἰς ἀσσυρίους ἐπορεύετο,
ſicut ibunt: mittam ſup eos rete meū ſi-
καθὼς ἂν πορεύσονται, περιβαλῶ ἐπ' αὐτοὺς τὸ δίκτυόν μου. κα-
cut volatilia celi detrahā eos. corripiā eos in
θὼς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατάξω αὐτούς. παιδεύσω αὐτοὺς ἐν τῇ
auditu tribulatiōis eoꝝ. ve eis qm̄ receſſerūt a me.
ἀκοῇ τῆς θλίψεως αὐτῶν. οὐαὶ αὐτοῖς ὅτι ἀπεπήδησαν ἀπ' ἐμοῦ.
miſeri ſunt qm̄ ipieegerūt in me. ego redemi eos: ipi
δείλαιοί εἰσιν ὅτι ἠσέβησαν εἰς ἐμέ. ἐγὼ ἐλυτρωσάμην αὐτούς, αὐτοὶ   A
āt locuti ſunt ꝯ me mēdacia. ⁊ nō clamauerūt ad me cor-
δὲ κατελάλησαν κατ' ἐμοῦ ψευδῆ. καὶ οὐκ ἐβόησαν πρός με αἱ καρ-
da eoꝝ ſed vlulabāt in cubilib⁹ ſuis. ſup tritico ⁊ vino
δίαι αὐτῶν ἀλλ' ἢ ὠλόλυζον ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν. ἐπὶ σίτῳ καὶ οἴνῳ

© Biblioteca Nacional de España

cõcidebant eruditi ſunt in me. cõfortaui
κατετέμνοντο ἐπαιδεύθησαν ἐν ἐμοί. κατίσχυσα τοὺς
brachia eoꝝ: ⁊ cõtra me cogitauerũt mala: cõuer
βραχίονας αὐτῶν, καὶ εἰς ἐμὲ ἐλογίσαντο πονηρά, ἐπε-
ſi ſunt in vanũ: facti ſũt q̃ſi arcus extentus. ca-
στράφησαν εἰς τὸ κενόν, ἐγένοντο ὡς τόξον ἐντεταμένον. πε-
dent in gladio pncipes eoꝝ ꝓpt imperitiam
σοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν διὰ ἀπαιδευσίαν
lingue eoꝝ. iſta ſubſannatio eoꝝ in tra egypti.
γλώσσης αὐτῶν. οὗτος ὁ φαυλισμὸς αὐτῶν ἐν γῇ αἰγύπτου.
Ca.8. A In ſinu eoꝝ q̃ſi tra: q̃ſi aqla ſup domũ domi
Εἰς κόλπον αὐτῶν ὡς γῆ, ὡς ἀετὸς ἐπ' οἶκον κυρί-
ni: ꝑ eo q̃ tráſgreſſi ſunt teſtamẽtũ meũ ⁊ cõtra legem
ου, ἀνθ' ὧν παρέβησαν τὴν διαθήκην μου καὶ κατὰ τοῦ νόμου
meã ipie egert. me clamabunt deus cognouimus te: q꞉ iſ-
μου ἠσέβησαν. ἐμὲ κεκράξονται ὁ θεὸς ἐγνώκαμέν σε, ὅτι ἰσ-
rael ꝓiecit bona. iimicũ ꝑſequuti ſunt. ſemetipſis
ραὴλ ἀπεῤῥίψατο ἀγαθά. ἐχθρὸν κατεδίωξαν. ἑαυτοῖς
regnauerũt ⁊ nõ ꝑ me pncipes extitert ⁊ nõ idicauert mihi
ἐβασίλευσαν καὶ οὐ δι' ἐμοῦ ἦρξαν καὶ οὐκ ἐγνώρισάν μοι
argentũ ſuũ ⁊ aurum ſuũ fecerũt ſibi
τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ἐποίησαν ἑαυ-
B idola: vt diſpereant. proiice vi-
τοῖς εἴδωλα, ὅπως ἐξολοθρευθῶσιν. ἀπόῤῥιψαι τὸν μό-
tulũ tuũ ſamaria: cõcitatus eſt furor meus in eos.
σχον σου σαμάρεια, παρωξύνθη ὁ θυμός μου εἰς αὐτούς.
vſq quo non poterũt emũdari in iſrael: ⁊
ἕως τίνος οὐ μὴ δύνωνται καθαρισθῆναι ἐν τῷ ἰσραήλ; καὶ
hoc artifex fecit ⁊ nõ deus eſt. q꞉ ſeducens
αὐτὸ τέκτων ποίησε καὶ οὐ θεός ἐστιν. διότι πλανῶν
erat vitulus tuus ſamaria: q꞉ corrupta vẽto ſeminauert: ⁊
ἦν ὁ μόσχος σου σαμάρεια, ὅτι ἀνεμόφθορα ἔσπειραν, καὶ
ſubuerſio eoꝝ ſuſcipiet ea. manipulus nõ hñs
ἡ καταστροφὴ αὐτῶν ἐκδέξεται αὐτά. δράγμα οὐκ ἔχον
C vires vt faciat farinã: ſi ⁊ fecerit alieni come-
ἰσχὺν ποιῆσαι ἄλευρα, ἐὰν καὶ ποιήσῃ ἀλλότριοι κατα-
dent eã. abſorptus ẽ iſrael: nũc facti ſũt in
φάγονται αὐτά. κατεπόθη ἰσραήλ, νῦν ἐγένοντο ἐν τοῖς
gẽtibus q̃ſi vas inutile. q꞉ ipſi aſcenderũt ad aſſy-
ἔθνεσιν ὡς σκεῦος ἄχρηστον. ὅτι αὐτοὶ ἀνέβησαν εἰς ἀσσυ-
rios. germinauit ꝑ ſemetipſum ephraĩ: munera dilexit: ꝓpte-
ρίους. ἀνέθαλεν καθ' ἑαυτὸν ἐφραΐμ, δῶρα ἠγάπησεν, διὰ
rea tradentur gẽtibus. nũc ſuſcipiam e-
τοῦτο παραδοθήσονται τοῖς ἔθνεσιν. νῦν εἰσδέξομαι αὐ-
os. ⁊ deſcent paꝝ vt vngãt regem ⁊
D τούς. καὶ κοπάσουσιν μικρὸν τοῦ χρίειν βασιλέα καὶ
pncipem: q꞉ multiplicauit ephraĩ altaria in pec-
ἄρχοντα, ὅτι ἐπλήθυνεν ἐφραΐμ θυσιαστήρια εἰς ἁμαρ-
cata ⁊ facta ſũt ei altaria delicta. ſcri-
τίας καὶ ἐγενήθη αὐτῷ θυσιαστήρια ἐπλημμελημένα. γρά-
bã eius mltitudinẽ: ligitima eius in aliena reputa-
ψω αὐτοῦ πλῆθος, τὰ νόμιμα αὐτοῦ εἰς ἀλλότρια ἐλογί-
ta ſunt altaria dilecta: q꞉ ſi imolauerĩt ho-
σθησαν θυσιαστήρια τὰ ἠγαπημένα, διότι ἐὰν θύσωσιν θυ-
ſtias: ⁊ cõederit carnes: dñs nõ ſuſcipiet eas.
σίαν, καὶ φάγωσιν κρέα, κύριος οὐ προσδέξεται αὐτά.
nũc recordabit iniqtatis eoꝝ: ⁊ vlciſcet pctã
νῦν μνησθήσεται ἀδικίας αὐτῶν, καὶ ἐκδικήσει τὰς ἁμαρτί-
eoꝝ ipſi in egyptũ cõuerſi ſunt. in aſſyriis immũ-
ας αὐτῶν. αὐτοὶ εἰς αἴγυπτον ἐπέστρεψαν. ἐν ἀσσυρίοις ἀκά-
da cõedent. oblitus eſt iſrael eius q̃ fecit il-
θαρτα φάγονται. ἐπελάθετο ἰσραὴλ τὸν ποιήσαντα αὐ-
lũ: ⁊ edificauerũt delubra. ⁊ iudas mltiplicauit vr-
τόν, καὶ ᾠκοδόμησαν τεμένη. καὶ ἰούδας ἐπλήθυνεν πό-
bes muratas. ⁊ mittam ignẽ in ciui-
λεις τετειχισμένας. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς τὰς πό-
tates eius ⁊ deuorabit fũdamẽta illius.
λεις αὐτοῦ καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτοῦ. Ca.9.
A Ne gaudeas iſrl neq leteris ſicut ppli. q꞉ for-
Μὴ χαῖρε ἰσραὴλ μηδὲ εὐφραίνου καθὼς οἱ λαοί. ὅτι ἐπό-
nicatus es a deo tuo: dilexiſti munera ſup oẽm
ρνευσας ἀπὸ τοῦ θεοῦ σου, ἠγάπησας δόματα ἐπὶ πᾶσαν

ruminabãt & receſſerũt
a me. Et ego erudiui eos
et cõfortaui brachia eoꝝ:
& in me cogitauerũt ma
litiã: reuerſi ſunt vt eſſent
abſq iugo: facti ſũt q̃ſi
arcus doloſus. Cadẽt in
gladio pricipes eorũ a fu
rore ligue ſue. Iſta ſubſã
natio eoꝝ in tra egypti. 8
IN gutture tuo ſit tu-
ba q̃ſi aqla ſup domũ
dñi: ꝓ eo q̃ tranſgreſſi
ſunt fedus meũ: & legẽ
meã ꝓuaricati ſunt. Me
inuocabũt deus meus & co
gnouimus te iſrael. Pro
iecit iſrl bonũ: inimicus
perſequetur eũ. Ipſi re
gnauerunt & nõ ex me:
principes extiterũt & nõ
cognoui. Aurũ ſuũ &
argentũ ſuũ fecerũt ſibi
idola: vt interirẽt. Pro
iectus eſt vitulus tuus ſama
ria. Iratus eſt furor meus
in eis. Vſq quo nõ po-
terũt emũdari: quia ex
iſrael: & ipſe eſt. Artifex
fecit illũ: & nõ eſt deus:
quoniã in aranearum te
las erit vitulus ſamarie:
qa ventũ ſeminabũt &
turbinẽ metẽt. Culmus
ſtans nõ eſt in eo germẽ:
nõ faciet farinã. Q̃d & ſi
fecerit: alieni comedent
eã: deuoratus eſt iſrael.
Nunc factus eſt in natio
nibus q̃ſi vas immundũ:
quia ipſi aſcenderũt ad
aſſur. Onager ſolitarius
ſibi effraim. Munera de
derũt amatoribus ſuis: ſed
& cũ mercede cõduxerĩt
nationes. Nũc cõgrega
bo eos et quieſcẽt pauliſ
per ab onere regis & pri
cipũ. Quia mltiplicauit
effraim altaria ad peccã
dũ: facte ſũt ei are in deli
ctũ. Scribã ei mltiplices
leges meaſ: q̃ velut aliene
cõputate ſunt. Hoſtias
offerẽt: immolabũt carnes
& comedent: & dñs
nõ ſuſcipiet eas. Nũc re
cordabitur iniqtatis eoꝝ
& viſitabit pctã eoꝝ. Ipſi
in egyptũ cõuertẽtur. Et
oblitus eſt iſrael factoris
ſui: & edificauit delubra:
& iudas multiplicauit vr
bes munitas. ꝏꝏꝏꝏꝏ
Et mittã ignẽ in ciuita-
tes eius: & deuorabit ꝏ
edes illius. 9.
NOli letari ꝏꝏꝏꝏ
iſrael: noli exultare
ſicut populi: qa fornica-
tus es a deo tuo. Dilexiſti
mercedem ſup omnes

יִתְגֹּרָרוּ יָסוּרוּ בִּי׃ וַאֲנִי יִסַּרְתִּי	גור סור
חִזַּקְתִּי זְרוֹעֹתָם וְאֵלַי יְחַשְּׁבוּ רָע׃	זרע חשב
יָשׁוּבוּ לֹא עָל הָיוּ כְּקֶשֶׁת רְמִיָּה	רוע שוב
יִפְּלוּ בַחֶרֶב שָׂרֵיהֶם מִזַּעַם לְשׁוֹנָם	היה רמה
זוֹ לַעְגָּם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃	נפל שור
	לשון
אֶל חִכְּךָ שֹׁפָר כַּנֶּשֶׁר עַל בֵּית	Cap. viij.
	חיך
יְהוָה יַעַן עָבְרוּ בְרִיתִי וְעַל תּוֹרָתִי	ברת ירה
פָּשָׁעוּ׃ לִי יִזְעָקוּ אֱלֹהַי יְדַעֲנוּךָ	זעק
יִשְׂרָאֵל׃ זָנַח יִשְׂרָאֵל טוֹב אוֹיֵב	איב
יִרְדְּפוֹ׃ הֵם הִמְלִיכוּ וְלֹא מִמֶּנִּי	רדף מלך
הֵשִׂירוּ וְלֹא יָדָעְתִּי כַּסְפָּם וּזְהָבָם	שור
עָשׂוּ לָהֶם עֲצַבִּים לְמַעַן יִכָּרֵת׃ זָנַח	עשה כרת
עֶגְלֵךְ שֹׁמְרוֹן חָרָה אַפִּי בָּם עַד	
מָתַי לֹא יוּכְלוּ נִקָּיֹן׃ כִּי מִיִּשְׂרָאֵל	יכל נקה
וְהוּא חָרָשׁ עָשָׂהוּ וְלֹא אֱלֹהִים	
הוּא כִּי שְׁבָבִים יִהְיֶה עֵגֶל שֹׁמְרוֹן׃	
	היה
כִּי רוּחַ יִזְרָעוּ וְסוּפָתָה יִקְצֹרוּ קָמָה	זרע קצר
אֵין לוֹ צֶמַח בְּלִי יַעֲשֶׂה קֶּמַח אוּלַי	קום עשה
יַעֲשֶׂה זָרִים יִבְלָעֻהוּ׃ נִבְלַע יִשְׂרָאֵל	בלע
עַתָּה הָיוּ בַגּוֹיִם כִּכְלִי אֵין חֵפֶץ	היה כלה
בּוֹ׃ כִּי הֵמָּה עָלוּ אַשּׁוּר פֶּרֶא בּוֹדֵד	עלה בדד
לוֹ אֶפְרַיִם הִתְנוּ אֲהָבִים׃ גַּם כִּי	תנה
יִתְנוּ בַגּוֹיִם עַתָּה אֲקַבְּצֵם וַיָּחֵלּוּ	קבץ
מְּעָט מִמַּשָּׂא מֶלֶךְ שָׂרִים׃ כִּי הִרְבָּה	נשא רבה
אֶפְרַיִם מִזְבְּחֹת לַחֲטֹא הָיוּ לוֹ	זבח
מִזְבְּחוֹת לַחֲטֹא׃ אֶכְתָּוב לוֹ רֻבֵּו	כתב רבב
תּוֹרָתִי כְּמוֹ זָר נֶחְשָׁבוּ׃ זִבְחֵי הַבְהָבַי	ירה חשב
יִזְבְּחוּ בָשָׂר וַיֹּאכֵלוּ יְהוָה לֹא	אכל
רָצָם עַתָּה יִזְכֹּר עֲוֹנָם וְיִפְקֹד	רצה זכר
חַטֹּאותָם הֵמָּה מִצְרַיִם יָשׁוּבוּ׃ וַיִּשְׁכַּח	פקד שוב
יִשְׂרָאֵל אֶת עֹשֵׂהוּ וַיִּבֶן הֵיכָלוֹת	שכח בנה
וִיהוּדָה הִרְבָּה עָרִים בְּצֻרוֹת	הכל רבה
וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּעָרָיו וְאָכְלָה	ציר
אַרְמְנֹתֶיהָ׃ אַל תִּשְׂמַח	Cap. ix.
יִשְׂרָאֵל אֶל גִּיל כָּעַמִּים כִּי זָנִיתָ	שמח זנה
מֵעַל אֱלֹהֶיךָ אָהַבְתָּ אֶתְנָן עַל כָּל	תנה

© Biblioteca Nacional de España

Tex. heb. Oſee. ix. / Primitiua heb.

Tex. heb.	Primitiua heb.
גרנות דגן׃ גרן ויקב לא ירעם	רעה
ותירוש יכחש בה׃ לא ישבו בארץ	ירש כחש
יהוה ושב אפרים את מצרים	שוב
ובאשור טמא יאכלו׃ לא יסכו	אכל נסך
ליהוה יין ולא יערבו לו זבחיהם	ערב
כלחם אונים להם כל אוכליו	
יטמאו כי לחמם לנפשם לא יבא	טמא בוא
בית יהוה׃ ומה תעשו ליום מועד	עשה יעד
וליום חג יהוה׃ כי הנה הלכו משד	שדד
מצרים תקבצם מף תקברם מחמד	קבץ קבר
לכספם קימוש יירשם חוח	חמד קמש
באהליהם׃ באו ימי הפקדה באו	ירש בוא
ימי השלם ידעו ישראל אויל	יום אול
הנביא משגע איש הרוח על רב	נבא שגע
עונך ורבה משטמה׃ צפה אפרים	רבב שטם
עם אלהי נביא פח יקוש על כל	פוח יקש
דרכיו משטמה בבית אלהיו׃	
העמיקו שחתו כימי הגבעה יזכור	עמק זכר
עונם יפקד חטאתם׃ כענבים	פקד
במדבר מצאתי ישראל כבכורה	דבר בכר
בתאנה בראשיתה ראיתי אבותיכם	ראה
המה באו בעל פעור וינזרו לבשת	נזר
ויהיו שקוצים כאהבם׃ אפרים	בוש היה
כעוף יתעופף כבודם מלדה ומבטן	שמן כבד
ומהריון׃ כי אם יגדלו את בניהם	ילד הרה
ושכלתים מאדם כי גם אוי	גדל
להם בשורי מהם׃ אפרים	בשר
כאשר ראיתי לצור שתולה בנוה	ראה שתל
ואפרים להוציא אל הרג בניו׃	יצא
תן להם יהוה מה תתן תן להם	נתן
רחם משכיל ושדים צמקים׃ כל	שכל שדד
רעתם בגלגל כי שם שנאתים	רוע
על רוע מעלליהם מביתי אגרשם	עלל גרש
לא אוסף אהבתם כל שריהם	יסף שור
סוררים׃ הכה אפרים שרשם	סרר נכה
יבש פרי בלי יעשון גם כי	פרה עשה

Traſla. B. Hie.

areas tritici. Area & torcular non paſcet eos: & vinum mentietur eis. Non habitabũt in terra domini. Reuerſus eſt effraim in egyptum & in aſſyriis pollutũ comedit. Non libabunt dño vinũ: & non placebunt ei. Sacrificia eoruꝫ quaſi panis lugentium. Oẽs qui comedent eum cõtaminabũtur: q̃a panis eorũ aĩe ipſorũ: non intrabunt in domũ dñi. Quid facietis in die ſolẽni in die feſtiuitatis dñi? Ecce enĩ ꝓfecti ſunt a vaſtitate. Egyptus cõgregabit eos: mẽphis ſepeliet eos. Deſiderabile argentũ eorũ vrtica hereditabit: lapa in tabernaculis eoꝝ. Venerũt dies viſitationis: venerũt dies retributionis. Scitote iſrael ſtultũ ꝓphetã: inſanũ virũ ſpũalem. Propter multitudinẽ iniq̃tatis tue: & multitudinem amẽtie. Speculator effraim cũ deo meo: ꝓpheta laq̃us ruine fact⁹ eſt ſup oẽs vias ei⁹. Inſania in domo dei ei⁹. Profunde peccauerũt ſicut in dieb⁹ gabaa. Recordabitur iniquitatis eorũ: & viſitabit pctã eorũ. Quaſi vuas in deſerto inueni iſrael: q̃ſi prima poma ficulnee in cacumine ei⁹ vidi p̃res eorũ. Ipſi aũt intrauerũt ad beelphegor & abalienati ſunt in cõfuſione: & facti ſunt abominabiles ſicut ea q̃ dilexerũt. Effraĩ q̃ſi auis auolauit. Gloria eorũ a partu: & ab vtero & a cõceptu. Quod & ſi enutrierit filios ſuos abſq; liberis eos faciã in hoĩbus. Sed & ve eis cũ receſſero ab eis. Effraim vt vidi tyrus erat fundata in pulchritudine. Et effraim educet ad interfectorẽ filios ſuos. Da eis domĩe. Quid dabis eis? Da eis vuluã ſine liberis & vbera arentia. Omnes nequitie eorũ in galgal: quia exoſos habui eos. Propter maliciã adinuẽtionũ eoꝝ: de domo mea eiiciã eos. Nõ addã vt diligã eos. Oẽs principes eoꝝ recedẽtes. Percuſſus eſt effraim: radix eorum exiccata eſt. Fructũ nequaq̃ facient. Q2 & ſi

Traſla. gre. lxx. cũ iter. latina.

areã tritici area ⁊ torcular nõ cognouit eos: ⁊ vinũ
ἅλω σίτου. ἅλως καὶ ληνὸς οὐκ ἔγνω αὐτούς, καὶ ὁ οἶνος
mentitũ eſt illis. nõ hitauerũt in tra dñi: hitauit e
ἐψεύσατο αὐτοῖς. οὐ κατῴκησαν ἐν γῇ τοῦ κυ̃, κατῴκησεν ἐ
phraĩ in egyptũ: ⁊ in aſſyriis immũda comedent nõ
φραῒμ εἰς αἴγυπτον, καὶ εἰς ἀσσυρίοις ἀκάθαρτα φάγονται. οὐκ
libauerũt dño vinũ ⁊ nõ placuerũt ei q̃ſi panis lu
ἔσπεισαν τῷ κῳ̃ οἶνον καὶ οὐχ ἥδυναν αὐτῷ ὡς ἄρτος πέν
ctus eis. oẽs q̃ mãducant ea ꝯtaminabũt qꝛ
θους αὐτοῖς. πάντες οἱ ἐσθίοντες αὐτὰ μιανθήσονται διότι
panes aĩab⁹ eoꝝ nõ intrabunt in domũ
ἄρτοι ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ
dñi: q̃d facietis in die cõuentus: ⁊ in die ſolẽnitati
κυ̃, τί ποιήσετε ἐν ἡμέρᾳ πανηγύρεως, καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς
dñi. ideo ecce ibunt de miſeria egy
κυ̃. διὰ τοῦτο ἰδοὺ πορεύσονται ἐκ ταλαιπωρίας αἰγύ
pti ⁊ ſuſcipiet eos mẽphis: ⁊ ſepeliet eos mach
πτου καὶ ἐκδέξεται αὐτοὺς μεμφίς, καὶ θάψει αὐτοὺς μαχ
mas. argentũ eoꝝ interit⁹ hereditabit. ⁊ ſpine
μάς. τὸ ἀργύριον αὐτῶν ὄλεθρος κληρονομήσει. καὶ ἄκανθαι
in tabernaculis eoꝝ. venerũt dies vltionis
ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν. ἥκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἐκδικήσε
venerũt dies retributionis tue ⁊ affligetur B
ως ἥκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἀνταποδόσεώς σου καὶ κακωθήσεται
iſrael: ſicut ꝓpheta inſaniens q̃ habet ſpm̃
ἰσραήλ, ὥσπερ ὁ προφήτης ὁ παρεξεστηκὼς ὁ πνευματοφό
pre multitudĩe iniq̃tatũ tuaꝝ: mltiplicata ẽ amẽtia
ρος ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἀδικιῶν σου, ἐπλήθυνεν μανία.
tenebre ephraĩ poſt deũ. ꝓpheta laque⁹ tortuoſ⁹ ſup om
σκότος ἐφραῒμ μετὰ θεόν. προφήτης παγὶς σκολιὰ ἐπὶ πά
nes vias eius. inſania in domo dei ꝯfixerũt. cor
σας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. μανία ἐν οἴκῳ θεοῦ κατέπηξαν. ἐφ
rupti ſũt ſcdm̃ dies collis. recordabit̃ iniq̃ta
θάρησαν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ βουνοῦ. μνησθήσεται ἀδικί
tis eoꝝ: vlciſcet̃ peccata eoꝝ. ſic vuam in deſ
ας αὐτῶν, ἐκδικήσει ἁμαρτίας αὐτῶν. ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρή
to iueni iſrael: ſic ficũ in ficu tẽporaneã vidi pa
μῳ εὗρον τὸν ἰσραήλ, ὡς σῦκον ἐν συκῇ πρώϊμον ἴδον πα
tres eoꝝ. ipĩ igreſſi ſũt ad beelphegor: ⁊
τέρας αὐτῶν, αὐτοὶ εἰσῆλθον πρὸς τὸν βεελφεγώρ, καὶ
abalienati ſunt in ꝯfuſionẽ. ⁊ facti ſũt abominabiles
ἀπηλλοτριώθησαν εἰς αἰσχύνην. καὶ ἐγένοντο ἐβδελυγμένοι
ſic dilecti. ephraĩ q̃ſi auis extẽſa eſt. glĩa e
ὡς οἱ ἠγαπημένοι. ἐφραῒμ ὡς ὄρνεον ἐξεπετάσθη. δόξα αὐ
ius ex partu ⁊ doloribus ⁊ ex cõceptionib⁹: qꝛ C
τῶν ἐκ τόκων καὶ ὠδίνων καὶ ἐκ συλλήψεων, διότι
ſi ⁊ nutrierint filios ſuos ſine filijs erunt in
ἐὰν καὶ ἐκθρέψωσιν τὰ τέκνα αὐτῶν ἀτεκνωθήσονται ἐν
hoĩbus: qꝛ ⁊ ve eis eſt: caro mea ex e
ἀνθρώπων, διότι καὶ οὐαὶ αὐτοῖς ἐστιν, ἡ σάρξ μου ἐξ αὐ
is ephraĩ. ſicut vidi in captionẽ ꝑbuit
τῶν ἐφραῒμ, ὃν τρόπον ἴδον εἰς θήραν παρέστησεν
filios ſuos. vt educeret ad interfectionẽ fili
τὰ τέκνα αὐτῶν. τοῦ ἐξαγαγεῖν εἰς ἀποκέντησιν τὰ τέ
os ſuos. da eis dñe. q̃d dabis eis? da
κνα αὐτῶν. δός αὐτοῖς κύριε. τί δώσεις αὐτοῖς; δός
eis vuluã ſine filijs ⁊ vbera arẽtia. oẽs
αὐτοῖς μήτραν ἀτεκνοῦσαν καὶ μαστοὺς ξηρούς. πᾶσαι
neq̃tie eoꝝ: in galgalis: qꝛ ibi odi
αἱ κακίαι αὐτῶν, ἐν γαλγάλοις, ὅτι ἐκεῖ ἐμίσησα
eos. ꝓpt̃ malitias adinuentionũ eoꝝ: de
αὐτούς. διὰ τὰς κακίας τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν, ἐκ
domo mea eijciã eos: ⁊ non addam vt
τοῦ οἴκου μου ἐκβαλῶ αὐτούς, καὶ οὐ μὴ προσθῶ τοῦ D
diligam eos. oẽs ꝑncipes eoꝝ inobe
ἀγαπῆσαι αὐτούς. πάντες οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἀπει
dientes. doluit ephraĩ. radices ſuas arefecit:
θοῦντες. ἐπόνεσεν ἐφραῒμ. τὰς ῥίζας αὐτοῦ ἐξήρανεν,
fructũ neq̃q̃ vltra feret. qꝛ ſi
καρπὸν οὐκ ἔτι μὴ ἐνέγκῃ. διότι ἐὰν

© Biblioteca Nacional de España

genuerint interficiā deſiderabilia vteri coꝶ.
φονήσωσιν ἀποκτενῶ τὰ ἐπιθυμήματα τῆς κοιλίας αὐτῶν.
repellet eos deus: qꝛ nō audierūt eū: ⁊
ἀπώσεται αὐτοὺς ὁ θεός, ὅτι οὐκ εἰσήκουσαν αὐτοῦ, καὶ
erunt vagi in gētib⁹.
ἔσονται πλανηταὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν. Ca. 10.

Uitis frondoſa iſrael. fruct⁹ ei⁹
A Ἄμπελος εὐκληματοῦσα ἰσραήλ. ὁ καρπὸς αὐ-
abundās ſcd̄ꝫ multitudinē fructuū ſuoꝶ mltiplica
τῆς εὐθηνῶν κατὰ τὸ πλῆθος τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπλήθυ-
uit altaria iuxta bona terre coꝶ. edifica-
νε τὰ θυσιαστήρια κατὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς αὐτῶν. ᾠκοδό-
uit titulos diuiſit corda ſua: nūc peribunt
μησεν στήλας ἐμέρισεν καρδίας αὐτῶν, νῦν ἀφανισθή-
ipe ſuffodiet altaria eoꝶ: affligē
σονται, αὐτὸς κατασκάψει τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν, ταλαι-
tur tituli coꝶ. qꝛ nūc dicēt nō eſt
πωρήσουσιν αἱ στῆλαι αὐτῶν. διότι νῦν ἐροῦσιν οὐκ ἔστιν
rex nobis. qꝛ nō timuim⁹ dn̄m: qꝛ rex
βασιλεὺς ἡμῖν. ὅτι οὐκ ἐφοβήθημεν τὸν κύριον, ὅτι βα-
qd facict nobis loqnēs verba occaſiōes men
σιλεὺς τί ποιήσει ἡμῖν λαλῶν ῥήματα προφάσεις ψευ-
daces. diſponet teſtamētū. orietur ſic gramen iudiciū
δεῖς. διαθήσεται διαθήκην. ἀνατελεῖ ὡς ἄγρωστις κρίμα
ſup deſtū agri apud vitulū dom⁹ iiqtatis morabū
B ἐπὶ χέρσον ἀγροῦ παρὰ τῷ μόσχῳ τοῦ οἴκου ὢν παροική-
tur q̄ habitant ſamariā. qꝛ luxit ppl̄s
σουσιν οἱ κατοικοῦντες σαμαρείας. ὅτι ἐπένθησεν ὁ λαὸς
eius ſup eū ſicut irritauerūt illū: gaude-
αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτὸν καθότι παρεπίκραναν αὐτόν, ἐπιχαι-
bunt ſup glīā eius: qꝛ trāſlata eſt ab eo:
ροῦνται ἐπὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ, ὅτι ἀπῳκίσθη ἀπ᾽ αὐτοῦ,
⁊ ipm in aſſyrios ligantes attulerūt munera
καὶ αὐτὸν εἰς ἀσσυρίους δήσαντες ἀπήνεγκαν ξένια τῷ
regi iarib: in domo ephraim ſuſcipiet. cōfunde-
βασιλεῖ ἰαρείμ, ἐν δόματι ἐφραὶμ δέξεται. αἰσχυνθήσε-
tur iſrael in cōſilio ſuo. pıecit ſamaria
ται ἰσραὴλ ἐν τῇ βουλῇ αὐτοῦ. ἀπέβαλε σαμάρεια
regem ſuū ſicut cremiū ſup faciem aque.
βασιλέα αὐτῆς ὡς φρύγανον ἐπὶ προσώπου ὕδατος.
C ⁊ auferentur altaria iiqtatꝭ: peccata iſrael.
καὶ ἐξαρθήσονται βωμοὶ ὢν, ἁμαρτήματα τοῦ ἰσραήλ.
Luce. 23.a. ſpine ⁊ tribuli aſcendent ſup altaria
ἄκανθαι καὶ τρίβολοι ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια
Apo. 6.d. eoꝶ. ⁊ dicent mōtib⁹ operite nos: ⁊
αὐτῶν. καὶ ἐροῦσιν τοῖς ὄρεσι καλύψατε ἡμᾶς, καὶ τοῖς
collib⁹ cadite ſup nos. ex q̄ colles peccauit iſ
βουνοῖς πέσετε ἐφ᾽ ἡμᾶς. ἀφ᾽ οὗ οἱ βουνοὶ ἥμαρτεν ἰσ-
rael. ibi ſtetit nō cōphendat eos in colle bel
ραήλ. ἐκεῖ ἔστη οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς ἐπὶ τῷ βουνῷ πό-
lū: ſup filios iniqtatis venit vt corriperet eos:
λεμος, ἐπὶ τὰ τέκνα ἀδικίας ἦλθεν τοῦ παιδεῦσαι αὐ-
⁊ cōgregabuntur ppl̄i ſup illos cū correpti
τούς, καὶ συναχθήσονται λαοὶ ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐν τῷ παιδεύε-
fuerit ipi in duab⁹ iniqtatib⁹ ſuis. ephraī vitu
σθαι αὐτοὺς ἐν ταῖς δυσὶν ἀδικίαις αὐτῶν. ἐφραὶμ δά-
la docta diligere cōtētionē: ego aūt veniā
μαλις δεδιδαγμένη ἀγαπᾶν νεῖκος, ἐγὼ δὲ ἐπελεύσομαι
ſup pulchritudinē colli eius. ſup ponā ephraī:
D ἐπὶ τὸ κάλλιστον τοῦ τραχήλου αὐτῆς. ἐπιβήσω ἐφραίμ,
⁊ reticebo iudam: irroborabit ſibi iacob
καὶ παρασιωπήσομαι ἰούδαν, ἐνισχύσει αὐτῷ ἰακώβ.
Hiere. 4.a. ſeminate vobis in iuſticia. vindemiate fructū vi-
σπείρατε ἑαυτοῖς εἰς δικαιοσύνην. τρυγήσατε καρπὸν ζω-
te illuminate vobis lumē ſcientie. querite do-
ῆς φωτίσατε ἑαυτοῖς φῶς γνώσεως. ἐκζητήσατε τὸν κύ-
minū. donec veniāt vobis fruges iuſticie. qd tacuiſtis
ριον. ἕως τοῦ ἐλθεῖν ὑμῖν γεννήματα δικαιοσύνης. τί παρεσιωπήσα-
ipietates ⁊ iniqtates eius. videmiaſtis cōediſtis fructū
τε ἀσεβείας καὶ τὰς ἀδικίας αὐτῆς. ἐτρυγήσατε ἐφάγετε καρπὸν
mēdacē: qꝛ ſperaſti in currib⁹ tuis i mltitudie fortitudīs tue:
ψευδῆ, ὅτι ἤλπισας ἐν τοῖς ἅρμασίν σου ἐν πλήθει δυνάμεώς σου,

genuerint interficiam amantiſſima vteri eorū. Abiiciet eos deus meus: quia nō audierūt eum: & erunt vagi in nationibus. 10.

Uitis frondoſa iſrael: fructus adeqtus eſt ei. Secundū multitudinē fructus ſui multiplicauit altaria: iuxta vbertatem terre ſue. exuberauit ſimulachris. Diuiſum eſt cor eoꝶ: nūc interibūt. Ipſe confringet ſimulachra eoꝶ: depopulabitur aras eorū. Quia nūc dicent: non eſt rex nobis. Non enī timem⁹ dn̄m. Et rex qd faciet nobis? Loquimini verba viſionis inutilis: & ferietis fedus cū mēdacio: & germinabit quaſi amaritudo iudiciū ſup ſulcos agri. Vaccas bethauē coluerūt hitatores ſamarie. Quia luxit ſup eum ppl̄s ei⁹: & editui ei⁹ ſup eū exultauerūt in gloria ei⁹: qa migrauit ab eo. Siquidē & ipſe in aſſur delatus ē munus regi vltori. Cōfuſio effraim capiet: & cōfundetur iſrael in volūtate ſua. Trāſire fecit ſamaria regem ſuū q̄ſi ſpumā ſup faciē aque. Et diſpergētur excelſa idoli peccatū iſrael. Lapa & tribulus aſcendet ſuper aras eorum. Et dicent montibus operite nos: & collibus cadite ſup nos. Ex diebus gabaa peccauit iſrael. Ibi ſteterūt. Non cōprehendet eos in gabaa p̄liū ſup filios iniqtatis. Iuxta deſideriū meū corripiā eoſ. Cōgregabūtur ſup eos populi cū corripietur ꝓpter duas iniqtates ſuas. Effraī vitula docta diligere trituram & ego trāſiui ſup pulchritudinē colli ei⁹. Aſcendā ſup effraim. Arabit iudas: confringet ſibi ſulcos iacob. Seminate vobis in iuſticia & metite in ore mīe: innouate vobis nouale. Tēpus autē requirēdi dn̄m: cum venerit qui docebit vos iuſticiā. Araſtis impietatem: iniquitatem meſſuiſti comediſtis frugem mendacii. Quia cōfiſus es ī viis tuis & in multitudine fortiū tuoꝶ.

יֵלֵדוּן וְהֵמַתִּי מַחֲמַדֵּי בִטְנָם׃ יִמְאָסֵם
אֱלֹהַי כִּי לֹא שָׁמְעוּ לוֹ וְיִהְיוּ
נֹדְדִים בַּגּוֹיִם׃

Cap. x.

גֶּפֶן בּוֹקֵק יִשְׂרָאֵל פְּרִי יְשַׁוֶּה
לּוֹ כְּרֹב לְפִרְיוֹ הִרְבָּה לַמִּזְבְּחוֹת
כְּטוֹב לְאַרְצוֹ הֵטִיבוּ מַצֵּבוֹת׃ חָלַק
לִבָּם עַתָּה יֶאְשָׁמוּ הוּא יַעֲרֹף
מִזְבְּחוֹתָם יְשֹׁדֵד מַצֵּבוֹתָם׃ כִּי עַתָּה
יֹאמְרוּ אֵין מֶלֶךְ לָנוּ כִּי לֹא יָרֵאנוּ
אֶת יְהוָה וְהַמֶּלֶךְ מַה יַּעֲשֶׂה לָּנוּ׃
דִּבְּרוּ דְבָרִים אָלוֹת שָׁוְא כָּרֹת
בְּרִית וּפָרַח כָּרֹאשׁ מִשְׁפָּט עַל
תַּלְמֵי שָׂדָי׃ לְעֶגְלוֹת בֵּית אָוֶן יָגוּרוּ
שְׁכַן שֹׁמְרוֹן כִּי אָבַל עָלָיו עַמּוֹ
וּכְמָרָיו עָלָיו יָגִילוּ עַל כְּבוֹדוֹ כִּי
גָלָה מִמֶּנּוּ׃ גַּם אוֹתוֹ לְאַשּׁוּר יוּבָל
מִנְחָה לְמֶלֶךְ יָרֵב בָּשְׁנָה אֶפְרַיִם
יִקָּח וְיֵבוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מֵעֲצָתוֹ׃ נִדְמֶה
שֹׁמְרוֹן מַלְכָּהּ כְּקֶצֶף עַל פְּנֵי מָיִם׃
וְנִשְׁמְדוּ בָּמוֹת אָוֶן חַטַּאת יִשְׂרָאֵל
קוֹץ וְדַרְדַּר יַעֲלֶה עַל מִזְבְּחוֹתָם
וְאָמְרוּ לֶהָרִים כַּסּוּנוּ וְלַגְּבָעוֹת
נִפְלוּ עָלֵינוּ׃ מִימֵי הַגִּבְעָה חָטָאתָ
יִשְׂרָאֵל שָׁם עָמָדוּ לֹא תַשִּׂיגֵם
בַּגִּבְעָה מִלְחָמָה עַל בְּנֵי עַלְוָה׃ בְּאַוָּתִי
וְאֶסֳּרֵם וְאֻסְּפוּ עֲלֵיהֶם עַמִּים
בְּאָסְרָם לִשְׁתֵּי עֵינֹתָם׃ וְאֶפְרַיִם
עֶגְלָה מְלֻמָּדָה אֹהַבְתִּי לָדוּשׁ וַאֲנִי
עָבַרְתִּי עַל טוּב צַוָּארָהּ אַרְכִּיב
אֶפְרַיִם יַחֲרוֹשׁ יְהוּדָה יְשַׂדֶּד לוֹ
יַעֲקֹב׃ זִרְעוּ לָכֶם לִצְדָקָה קִצְרוּ
לְפִי חֶסֶד נִירוּ לָכֶם נִיר וְעֵת
לִדְרוֹשׁ אֶת יְהוָה עַד יָבוֹא וְיֹרֶה
צֶדֶק לָכֶם׃ חֲרַשְׁתֶּם רֶשַׁע עַוְלָתָה
קְצַרְתֶּם אֲכַלְתֶּם פְּרִי כָחַשׁ כִּי
בָטַחְתָּ בְדַרְכְּךָ בְּרֹב גִּבּוֹרֶיךָ׃

מוּת חָמַד
מָאַס הָיָה
בָּקַק שָׁוָה
רָבָה זָבַח
יָטַב יָצַב
אָשַׁם עָרַף
שָׁדַד
אָמַר
עָשָׂה
אָלָה שָׁוָה
כָּרַת שָׁפַט
שָׂדֶה גּוּר
גִּיל כָּבַד
אֵת יָבַל
בּוֹשׁ
לָקַח יָעַץ
דָּמָה כָּנָה
שָׁמַד בָּמָה
עָלָה זָבַח
כָּסָה
יוֹם
נָשַׂג
לָחַם עָוַל
אָוָה יָסַר
עָנָה
לָמַד אָהַב
רָכַב
חָרַשׁ שָׂדַד
פֶּה
בּוֹא יָרָה
פָּרָה
גָּבַר

© Biblioteca Nacional de España

וְקָאם שָׁאוֹן בְּעַמֶּךָ וְכָל מִבְצָרֶיךָ קום שאה
יוּשַּׁד כְּשֹׁד שַׁלְמַן בֵּית אַרְבֵאל בצר שדד
בְּיוֹם מִלְחָמָה אֵם עַל בָּנִים רֻטָּשָׁה׃ לחם
כָּכָה עָשָׂה לָכֶם בֵּית אֵל מִפְּנֵי פנה
רָעַת רָעַתְכֶם
רוע

Cap. xi.
בַּשַּׁחַר נִדְמֹה נִדְמָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ דמה
כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ וּמִמִּצְרַיִם
קָרָאתִי לִבְנִי׃ קָרְאוּ לָהֶם כֵּן
הָלְכוּ מִפְּנֵיהֶם לַבְּעָלִים יְזַבֵּחוּ זבח פסל
וְלַפְּסִלִים יְקַטֵּרוּן׃ וְאָנֹכִי תִרְגַּלְתִּי קטר רגל
לְאֶפְרַיִם קָחָם עַל זְרוֹעֹתָיו וְלֹא יָדְעוּ לקח זרע
כִּי רְפָאתִים׃ בְּחַבְלֵי אָדָם אֶמְשְׁכֵם משך
בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה וָאֶהְיֶה לָהֶם היה
כִּמְרִימֵי עֹל עַל לְחֵיהֶם וְאַט רום עלל
אֵלָיו אוֹכִיל׃ לֹא יָשׁוּב אֶל אֶרֶץ לחה נטה
מִצְרַיִם וְאַשּׁוּר הוּא מַלְכּוֹ כִּי מֵאֲנוּ אכל שוב
לָשׁוּב׃ וְחָלָה חֶרֶב בְּעָרָיו וְכִלְּתָה עיר כלה
בַדָּיו וְאָכָלָה מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם׃ וְעַמִּי בד יעץ
תְּלוּאִים לִמְשׁוּבָתִי וְאֶל עַל תלה שוב
יִקְרָאֻהוּ יַחַד לֹא יְרוֹמֵם׃ אֵיךְ אֶתֶּנְךָ עלה קרא
אֶפְרַיִם אֲמַגֶּנְךָ יִשְׂרָאֵל אֵיךְ אֶתֶּנְךָ רום נתן
כְאַדְמָה אֲשִׂימְךָ כִּצְבֹאיִם נֶהְפַּךְ מגן
עָלַי לִבִּי יַחַד נִכְמְרוּ נִחוּמָי׃ לֹא שום הפך
אֶעֱשֶׂה חֲרוֹן אַפִּי לֹא אָשׁוּב לְשַׁחֵת כמר נחם
אֶפְרָיִם כִּי אֵל אָנֹכִי וְלֹא אִישׁ עשה חרה
בְּקִרְבְּךָ קָדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר׃ שוב
אַחֲרֵי יְהוָה יֵלְכוּ כְּאַרְיֵה יִשְׁאָג כִּי קדש בוא
הוּא יִשְׁאַג וְיֶחֶרְדוּ בָנִים מִיָּם׃ ארה שאג
יֶחֶרְדוּ כְצִפּוֹר מִמִּצְרַיִם וּכְיוֹנָה חרד
מֵאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהוֹשַׁבְתִּים עַל צפר
בָּתֵּיהֶם נְאֻם יְהוָה׃ סְבָבֻנִי בְכַחַשׁ ישב
אֶפְרַיִם וּבְמִרְמָה בֵּית יִשְׂרָאֵל בית
וִיהוּדָה עֹד רָד עִם אֵל וְעִם רמה
קְדוֹשִׁים נֶאֱמָן׃ רוד
קדש אמן

Cap. xij.
אֶפְרַיִם רֹעֶה רוּחַ וְרֹדֵף קָדִים כָּל
הַיּוֹם כָּזָב וָשֹׁד יַרְבֶּה וּבְרִית עִם קדם שדד
רבה ברת

cōſurget tumult⁹ in po
pulo tuo: & oēs munitio
nes tue vaſtabūtur: ſicut
vaſtatus eſt ſalmana a do
mo ei⁹ q vindicauit baal:
in die prelii matre ſup
filios alliſa. Sic fecit vo-
bis bethel a facie
malitie nequitiarum ve-
ſtrarum. 11.

Sicut mane tranſit:
pertrāſit rex iſrael.
quia puer iſrael & dilexi
eum: & ex egypto
vocaui filiū meū. Voca
uerunt eos ſicut
abierunt a facie eorum:
baalim immolabant:
& ſimulachris ſacrifica-
bāt. Et ego q̄ſi nutricius
effraim portabā eos in
brachiis meis: & neſcie-
runt q curarē eos. In fu
niculis adam traham eos
in vinculis charitatis.
Et ero eis
quaſi exaltās iugū ſup
maxillas eoꝝ: & declina
ui ad eum vt veſceretur.
Nō reuertetur in terrā
egypti & aſſur ipſe rex
eius: quoniā noluerunt
cōuerti. Cepit gladius
in ciuitatibus eius: & cō
ſumet electos eius: & co
medet capita eorum. Et
populus me⁹ pēdebit ad
reditū meū. Iugum aūt
imponetur eis ſimul: qd̄
nō auferetur. Quō da-
bo te effraim: ꝓtegam te
iſrael? Quō dabo te
ſicut adama: ponam te
vt ſeboi. Conuerſum eſt
in me cor meū: pariter
cōturbata eſt plenitudo
mea. Non faciā furorem
ire mee. Non cōuertar
vt diſperdā effraim: qa
deus ego & non homo.
In medio tui ſanctus &
non ingrediar ciuitatē.
Poſt dn̄m ambulabunt.
Quaſi leo rugiet: quia
ipſe rugiet & formida-
bunt filii maris. Et
auolabūt quaſi auis ex
egypto: & quaſi colūba
de terra aſſyriorū: & col
locabo eos in
domibus ſuis dicit dn̄s.
Circundedit me
effraim in negatione: &
in dolo domus iſrael.
Iudas autē teſtis deſcen
dit cum deo & cum
ſanctis fidelibus. 12.

Effraim paſcit ventū
& ſeqtur eſtū. Tota
die mēdaciū & vaſtitatē
multiplicat & fedus cū

ꝛ cōſurget ꝑditio in pplo tuo ꝛ oia
καὶ ἐξαναστήσεται ἀπώλεια ἐν τῷ λαῷ σου καὶ πάντα τὰ
murata tua ꝑibunt. ſic ꝑnceps ſalmana
περιτετειχισμένα σου οἰχήσεται. ὡς ἄρχων σάλμανα
de domo hieroboā in diebus belli mrēm ſup
ἐκ τοῦ οἴκου ἱεροβοὰμ ἐν ἡμέραις πολέμου μητέρα ἐπὶ
filios alliſerunt. ſic faciam vobis dom⁹ iſrael
τέκνοις ἠδάφισαν. οὕτως ποιήσω ὑμῖν οἶκος τοῦ ἰσραὴλ
a facie maloꝝ vroꝝ.
ἀπὸ προσώπου κακῶν ὑμῶν. Ca.11.

Mane ꝓiectus es rex iſrael qꝛ ꝑuul⁹
Ὄρθρου ἀπερρίφου βασιλεὺς ἰσραὴλ διότι νήπιος A
iſrael: ꝛ ego dilexi eū ꝛ ex egypto vocaui Mat. 2.c.
ἰσραήλ, κἀγὼ ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἐξ αἰγύπτου μετεκα-
filios eius. ſicut vocaui eos:
λεσάμην τὰ τέκνα αὐτοῦ. καθὼς μετεκαλεσάμην αὐτά,
ita abierūt a facie mea. ipi baal
οὕτως ᾤχοντο ἐκ προσώπου μου. αὐτοὶ τοῖς βαὰλ
īmolabāt ꝛ idolis adolebāt. ꝛ ego colligaui
ἔθυον καὶ τοῖς εἰδώλοις ἐθυμίων. καὶ ἐγὼ συνεπόδισα
ephraī: ſuſcepi eū ſup brachiū: nō cogno
τὸν ἐφραΐμ, ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τὸν βραχίονα, οὐκ ἔγνω
uerūt qꝛ ſanaui eos. in corruptiōe hoīs extendi e-
σαν ὅτι ἴαμαι αὐτούς. ἐν διαφθορᾷ ἀνθρώπου ἐξέτεινα αὐ
os in vīculis charitatis mee. ꝛ ero illis q̄ſi B
τοὺς ἐν δεσμοῖς ἀγαπήσεώς μου. καὶ ἔσομαι αὐτοῖς ὡς
dās alapā hoī ſup maxillas ei⁹. ꝛ reſpiciā
ῥαπίζων ἄνθρωπον ἐπὶ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ. καὶ ἐπιβλέ
ad eū ꝓualens ei. hītauit ephraim
ψομαι πρὸς αὐτὸν δυνάμενος αὐτῷ. κατῴκησεν ἐφραΐμ
in egypto: ꝛ aſſur ipē rex eius. qꝛ nō
ἐν αἰγύπτῳ, καὶ ἀσσοὺρ αὐτὸς βασιλεὺς αὐτοῦ. ὅτι οὐκ
voluit cōuerti. ꝛ infirmat⁹ ē gladi⁹ in ciui
ἠθέλησεν ἐπιστρέψαι. καὶ ἠσθένησεν ῥομφαία ἐν ταῖς πό C
tatib⁹ eius: ꝛ requieuit in manib⁹ illi⁹:
λεσιν αὐτοῦ, καὶ κατέπαυσεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ,
ꝛ comedēt de cogitatiōib⁹ ſuis: ꝛ ppl's ei⁹
καὶ φάγονται ἐκ τῶν διαβουλιῶν αὐτοῦ, καὶ ὁ λαὸς αὐ-
ſuſpenſus ex incolatu ſuo. ꝛ de⁹
τοῦ ἐπικρεμάμενος ἐκ τῆς κατοικίας αὐτοῦ. καὶ ὁ θεὸς
ſup honorata eius iraſcetur ꝛ nō exaltabit eos.
ἐπὶ τὰ τίμια αὐτοῦ θυμωθήσεται καὶ οὐ μὴ ὑψώσῃ αὐτόν.
q̄d tibi faciam ephraī: ꝓtegam te iſrael q̄d tibi fa Gen. 9.f.
τί σοι ποιήσω ἐφραΐμ, ὑπερασπιῶ σε ἰσραὴλ τί σοι ποι
ciā: ſic adamā ponā te ꝛ ſic ſeboim cōuerſū eſt
ήσω, ὡς ἀδαμὰν θήσομαί σε καὶ ὡς σεβοεὶμ μετεστράφη
cor meū in idē. cōturbata ē penitētia mea: D
ἡ καρδία μου ἐπὶ τὸ αὐτό. συνεταράχθη ἡ μεταμέλειά μου,
non faciā iuxta irā furoris mei. non dere
οὐ μὴ ποιήσω κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ μου. οὐ μὴ ἐγκα-
linquam vt deleat ephraī: q̄m de⁹ ego
ταλείπω τοῦ ἐξαλειφθῆναι τὸν ἐφραΐμ, διότι ὁ θεὸς ἐγώ
ſum ꝛ nō homo in te ſctūs: ꝛ nō ingrediar
εἰμι καὶ οὐκ ἄνθρωπος ἐν σοὶ ἅγιος, καὶ οὐκ εἰσελεύσομαι
in ciuitatē. poſt dn̄m ambulabo ſicut leo rugiet:
εἰς πόλιν. ὀπίσω κυρίου πορεύσομαι ὡς λέων ἐρεύξεται,
qꝛ ipē rugiet ꝛ ſtupebunt filij maris: ꝛ veni
ὅτι αὐτὸς ἐρεύξεται καὶ ἐκστήσονται υἱοὶ θαλάσσης, καὶ ἥξου-
ent q̄ſi aues ex egypto ꝛ q̄ſi columbe ex t̄ra aſſyrio
σιν ὡς ὄρνεα ἐξ αἰγύπτου, καὶ ὡς περιστερὰ ἐκ γῆς ἀσσυρί
rū. ꝛ reſtituam eos in domos ſuas di-
ων. καὶ ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν λέ-
cit dn̄s. circūdedit me in mēdacio ephraī: ꝛ in īpie
γει κύριος. ἐκύκλωσέ με ἐν ψεύδει ἐφραΐμ, καὶ ἐν ἀσε-
tate dom⁹ iſrael ꝛ iudas. nūc cognouit eos deus:
βείᾳ οἶκος ἰσραὴλ καὶ ἰούδας. νῦν ἔγνω αὐτοὺς ὁ θεός,
ꝛ ppl's ſctūs vocabitur dei. Ca.12.
καὶ λαὸς ἅγιος κληθήσεται τοῦ θεοῦ.

Ho ephraim: malus ſpūs ꝓſequut⁹ ē eſtum
Ὁ δὲ ἐφραΐμ, πονηρὸν πνεῦμα ἐδίωξεν καύσωνα ὅ-
tota die: inania ꝛ vana mltiplicauit: ꝛ teſtamētū cū
λην τὴν ἡμέραν, κενὰ καὶ μάταια ἐπλήθυνεν, καὶ διαθήκην μετὰ

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla. Gre. lxx. cū interp̄. lati.

aſſyrijs pepigit ⁊ oleū in egypto mercabat: ⁊
ἀσσυρίων διέθετο καὶ ἔλαιον εἰς αἴγυπτον ἐνεπορεύετο, καὶ
iudiciū dño cū iuda. vt vlciſcat iacob
κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς ἰούδαν. τοῦ ἐκδικῆσαι τὸν ἰακὼβ
iuxta vias eius. ⁊ iuxta adinuentiones
κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα
eius reddet ei. in vtero ſupplantauit
gen. 25. αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ. ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐπτέρνισεν τὸν
gen. 32. fratrē ſuū. ⁊ in labore ſuo p̄ualuit ad deū:
ἀδελφὸν αὐτοῦ. καὶ ἐν κόπῳ αὐτοῦ ἴσχυσεν πρὸς θεόν,
B ⁊ ↄfortat⁹ ē cū angelo ⁊ potuit. fleuerunt ⁊
καὶ ἴσχυσεν μετὰ ἀγγέλου καὶ ἠδυνάσθη. ἔκλαυσαν καὶ
depcati ſūt mihi ī domo īiq̄tatꝫ iuenerūt me ibi dictū ē ad e
ἐδεήθησάν μοι ἐν τῷ οἴκῳ ὢν εὗρόν με ἐκεῖ ἐλαλήθη πρὸς αὐ
os. at dñs de⁹ oīps erit memoriale e
τούς. ὁ δὲ κύριος ὁ θεὸς παντοκράτωρ ἔσται μνημόσυνον αὐ
ius: ⁊ tu in deo tuo ↄuerteris. miaꝫ ⁊ iudiciū cu=
τοῦ, καὶ σὺ ἐν θεῷ σου ἐπιστρέψεις. ἔλεος καὶ κρίμα φυ=
ſtodi ⁊ appropiq̄ ad deū tuū ſemp̱. chanaā in ma
λάσσου καὶ ἔγγιζε πρὸς θεόν σου διαπαντός. χαναὰν ἐν χει
nu ei⁹ ſtatera īiq̄tatis opp̄mere p̱ potētiā dilexit: ⁊ di
ρὶ αὐτοῦ ζυγὸς ἀδικίας καταδυναστεύειν ἠγάπησεν, καὶ εἶ
xit ephraī verūtñ diues effect⁹ ſū: iueni requiem mihi.
πεν ἐφραῒμ πλὴν πεπλούτηκα, εὕρηκα ἀναψυχὴν ἐμαυτῷ
C oēs labores eius nō inuenient ei ppt̄ iniq̄tates
πάντες οἱ πόνοι αὐτοῦ οὐχ εὑρεθήσονται αὐτῷ διὰ ἀδικίας
in q̄b⁹ peccauit. ego āt dñs de⁹ tu⁹ eduxi te de tra
ἐν αἷς ἥμαρτεν. ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεός σου ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς
egypti: adhuc hītare faciā te in tabernacul' ſic̄ in die ſolēni
αἰγύπτου, ἔτι κατοικιῶ σε ἐν σκηναῖς καθὼς ἐν ἡμέρᾳ ἑορ
tatis: ⁊ loquar ad pphetas. ⁊ ego viſiōes multi
τῆς, καὶ λαλήσω πρὸς προφήτας. καὶ ἐγὼ ὁράσεις ἐπλή
plicaui ⁊ in manu pphetaꝝ aſſimilat⁹ ſū ſi nō galgala
θυνα καὶ ἐν χερσὶ προφητῶν ὡμοιώθην εἰ μὴ γαλγάλα
eſt: nūq̄d ⁊ falſi erāt in galgala p̄ncipes imolā=
ἐστίν, ἄρα καὶ ψευδεῖς ἦσαν ἐν γαλγὰλ ἄρχοντες θυσιά=
tes ⁊ altaria eoꝝ q̄ſi teſtudies ſup̱ deſertū
ζοντες καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν ὡς χελῶναι ἐπὶ χέρσον
agri. ⁊ receſſit iacob in cāpum ſyrie: ⁊
D ἀγροῦ. καὶ ἀνεχώρησεν ἰακὼβ εἰς πεδίον συρίας, καὶ
gen. 28 ſeruiuit iſrael in vxore. ⁊ in vxore cuſtodiuit:
a. ἐδούλευσεν ἰσραὴλ ἐν γυναικί. καὶ ἐν γυναικὶ ἐφυλάξα=
⁊ in ppheta eduxit dñs iſrael de egypto:
το, καὶ ἐν προφήτῃ ἀνήγαγεν κύριος τὸν ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου,
⁊ in ppheta ſeruat⁹ ē. ⁊ ad iracūdiā p̄uocauit me ephraī
καὶ ἐν προφήτῃ διεφυλάχθη. καὶ παρώργισέν με ἐφραῒμ
in amaritudinib⁹ ſuis ⁊ ſanguis ei⁹ ſup̱ eū
ἐν τοῖς παραπικρασμοῖς αὐτοῦ καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν
effundet. opprobriū illi retribuet dñs.
ἐκχυθήσεται. ὀνειδισμὸν αὐτῷ ἀνταποδώσει κς. Ca. 13.
A Iuxta verbū ephraim: iuſtificatiōes accepit ip
Κατὰ τὸν λόγον ἐφραῒμ, δικαιώματα ἔλαβεν αὐ=
ſe in iſrael. ⁊ poſuit baal ⁊ mortuus ē. ⁊
τὸς ἐν ἰσραήλ. καὶ ἔθετο τῇ βαὰλ καὶ ἀπέθανεν. καὶ
nūc appoſuit vt peccaret. ⁊ fecerunt ſibi
νῦν προσέθετο τοῦ ἁμαρτάνειν. καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς
cōflatilia ex argento ſuo: ſcd̄m imaginē idoloꝝ
χωνεύματα ἐκ τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν, κατ' εἰκόνα εἰδώλων
opa artificū cōflata eis. ipi dicūt
ἔργα τεκτόνων συντετελεσμένα αὐτοῖς. αὐτοὶ λέγου=
imolate hoīes: vituli defecerunt. idcirco
σιν θύσατε ἀνθρώπους, μόσχοι ἐκλελοίπασιν. διὰ τοῦτο
erunt q̄ſi nubes matutina ⁊ ſic̄ ros matutin⁹ ptrāſiēs
ἔσονται ὡς νεφέλη πρωϊνὴ καὶ ὡς δρόσος ὀρθρινὴ διερχο=
⁊ ſicut puluis exſufflatus ab area: ⁊ ſicut
μένη καὶ ὡσεὶ χνοῦς ἀποφυσώμενος ἀφ' ἅλωνος, καὶ ὡσεὶ
vapor a locuſtis. ego āt dñs de⁹ tu⁹ ego eduxi
B ἀτμὶς ἀπὸ ἀκρίδων. ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεός σου ἐγὼ ἀνήγα
Eſa. te de tra egypti: ⁊ deū p̄ter me
43. b. γόν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ θεὸν πλὴν ἐμοῦ

Trāſla. B. Hie.

aſſyriis iniit: & oleum
in egyptum ferebat.
Iudicium ergo dñi cum
iuda: & viſitatio
ſup̱ iacob. Iuxta vias ei⁹
& iuxta adinuētiones ei⁹
reddet ei. In vtero ſup=
plantauit fratrē ſuū: & in
fortitudine ſua directus ē
cū angelo. Et inualuit
ad angelū & cōfortatus
eſt. Fleuit & rogauit eū:
in bethel īuenit eū: & ibi
locut⁹ ē nobiſcū. Et dñs
deus exercituū domin⁹
memoriale eius. Et tu
ad deum tuū cōuerteris.
Miſericordiā & iudiciū
cuſtodi: & ſpera in deo
tuo ſemper
Chanaan in manu eius
ſtatera doloſa calūniam
dilexit. Et dixit effraim.
Veruntñ diues effectus
ſum: inueni idolū mihi.
Oēs labores mei non
inuenient mihi iniq̄tatē
quam peccaui. Et ego
dominus deus tuus ex
terra egypti. Adhuc
ſedere te faciā in taberna
culis: ſicut in diebus feſti
uitatis. Et locut⁹ ſum ſu
per pphetas & ego viſionē
multiplicaui: & in manu
pphetarū aſſimilat⁹ ſuꝫ.
Si galaad idolū: ergo
fruſtra erant in galgal
bobus imolātes. Nam &
altaria eorū quaſi aceruí
ſuper ſulcos agri. Fugit
iacob in regionem
ſyrie: & ſeruiuit iſrael
in vxorem: & in vxorem
ſeruauit. In ppheta au
tem eduxit dominus
iſrael de egypto: & in p
pheta ſeruatus eſt.
Ad iracundiā me p̄uoca
uit effraim in amaritudi=
nib⁹ ſuis: & ſāguis ei⁹ ſup̱
eū veniet: & opprobriū ei⁹
reſtituet ei dñs ſuus. 13.
Loquēte effraim hor
ror inuaſit iſrael: &
deliquit in baal
& mortu⁹ eſt. Et nūc ad
diderūt ad peccandū: fe
cerūtq̄ ſibi cōflatile de
argento ſuo q̄ſi ſimilitudi
nem idolorum. Factura
artificū totum eſt. His
ipſi dicunt. Immolate
hoīes vitulos adorātes.
Idcirco erunt q̄ſi nubes
matutina: & ſic̄ ros ma=
tutinus preteriēs. Sicut
puluis turbine raptus ex
area: & ſicut fumus de
fumario. Ego autem do
minus deus tu⁹ ex terra
egypti: & deū abſq̄ me

Tex. heb. Oſee. xiij. P̄ritiua. heb.

אַשּׁוּר יִכְרֹתוּ וְשֶׁמֶן לְמִצְרַיִם יוּבָל׃ — כרת יבל
וְרִיב לַיהוָה עִם יְהוּדָה וְלִפְקֹד — רוב
עַל יַעֲקֹב כִּדְרָכָיו כְּמַעֲלָלָיו יָשִׁיב — עלל שוב
לוֹ׃ בַּבֶּטֶן עָקַב אֶת אָחִיו וּבְאוֹנוֹ
שָׂרָה אֶת אֱלֹהִים׃ וַיָּשַׂר אֶל מַלְאָךְ — שור
וַיֻּכָל בָּכָה וַיִּתְחַנֶּן לוֹ בֵּית אֵל — לאך יכל
יִמְצָאֶנּוּ וְשָׁם יְדַבֵּר עִמָּנוּ׃ וַיהוָה — חנן מצא
אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יְהוָה זִכְרוֹ׃ וְאַתָּה — דבר
בֵּאלֹהֶיךָ תָשׁוּב חֶסֶד וּמִשְׁפָּט — שוב שפט
שְׁמֹר וְקַוֵּה אֶל אֱלֹהֶיךָ תָּמִיד׃ — תמד
כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֹאזְנֵי מִרְמָה לַעֲשׁוֹק — אזן רמה
אָהֵב׃ וַיֹּאמֶר אֶפְרַיִם אַךְ עָשַׁרְתִּי — עשק אמר
מָצָאתִי אוֹן לִי כָּל יְגִיעַי לֹא — יגע
יִמְצְאוּ לִי עָוֹן אֲשֶׁר חֵטְא׃ וְאָנֹכִי — מצא
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם עֹד
אוֹשִׁיבְךָ בָאֳהָלִים כִּימֵי מוֹעֵד׃ — ישב יום
וְדִבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים וְאָנֹכִי חָזוֹן — יעד נבא
הִרְבֵּיתִי וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה׃ אִם — חזה רבה
גִּלְעָד אָוֶן אַךְ שָׁוְא הָיוּ בַּגִּלְגָּל — דמה
שְׁוָרִים זִבֵּחוּ גַּם מִזְבְּחוֹתָם כְּגַלִּים — היה
עַל תַּלְמֵי שָׂדָי׃ וַיִּבְרַח יַעֲקֹב שְׂדֵה — שור זבח
אֲרָם וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל בְּאִשָּׁה וּבְאִשָּׁה — גלל שדה
שָׁמָר׃ וּבְנָבִיא הֶעֱלָה יְהוָה אֶת — ברח עבד
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם וּבְנָבִיא נִשְׁמָר׃ — איש נבא
הִכְעִיס אֶפְרַיִם תַּמְרוּרִים וְדָמָיו — עלה
עָלָיו יִטּוֹשׁ וְחֶרְפָּתוֹ יָשִׁיב לוֹ אֲדֹנָיו׃ — שמר
כַּדַּבֵּר אֶפְרַיִם רְתֵת — כעס מרר
נָשָׂא הוּא בְּיִשְׂרָאֵל וַיֶּאְשַׁם בַּבַּעַל — נטש שוב
וַיָּמֹת׃ וְעַתָּה יוֹסִפוּ לַחֲטֹא וַיַּעֲשׂוּ

Cap. xiij.

אשם
לָהֶם מַסֵּכָה מִכַּסְפָּם כִּתְבוּנָם — מות יסף
עֲצַבִּים מַעֲשֵׂה חָרָשִׁים כֻּלֹּה לָהֶם — עשה נסך
הֵם אֹמְרִים זֹבְחֵי אָדָם עֲגָלִים — בין עשה
יִשָּׁקוּן׃ לָכֵן יִהְיוּ כַּעֲנַן בֹּקֶר וְכַטַּל
מַשְׁכִּים הֹלֵךְ כְּמֹץ יְסֹעֵר מִגֹּרֶן — נשק היה
וּכְעָשָׁן מֵאֲרֻבָּה׃ וְאָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ — שכם סער
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וֵאלֹהִים זוּלָתִי — זלת

© Biblioteca Nacional de España

לֹא תֵדָע וּמוֹשִׁיעַ אַיִן בִּלְתִּי׃ אֲנִי
יְדַעְתִּיךָ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ תַּלְאֻבוֹת׃
כְּמַרְעִיתָם וַיִּשְׂבָּעוּ שָׂבְעוּ וַיָּרָם
לִבָּם עַל כֵּן שְׁכֵחוּנִי׃ וָאֱהִי
לָהֶם כְּמוֹ שָׁחַל כְּנָמֵר עַל דֶּרֶךְ
אַשּׁוּר׃ אֶפְגְּשֵׁם כְּדֹב שַׁכּוּל וְאֶקְרַע
סְגוֹר לִבָּם וְאֹכְלֵם שָׁם כְּלָבִיא
חַיַּת הַשָּׂדֶה תְּבַקְּעֵם׃ שִׁחֶתְךָ
יִשְׂרָאֵל כִּי בִי בְעֶזְרֶךָ׃ אֱהִי
מַלְכְּךָ אֵפוֹא וְיוֹשִׁיעֲךָ בְּכָל עָרֶיךָ
וְשֹׁפְטֶיךָ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ תְּנָה
לִּי מֶלֶךְ וְשָׂרִים׃ אֶתֶּן לְךָ מֶלֶךְ
בְּאַפִּי וְאֶקַּח בְּעֶבְרָתִי׃ צָרוּר
עֲוֹן אֶפְרָיִם צְפוּנָה חַטָּאתוֹ׃
חֶבְלֵי יוֹלֵדָה יָבֹאוּ לוֹ הוּא בֵן
לֹא חָכָם כִּי עֵת לֹא יַעֲמֹד בְּמִשְׁבַּר
בָּנִים׃ מִיַּד שְׁאוֹל אֶפְדֵּם מִמָּוֶת
אֶגְאָלֵם אֱהִי דְבָרֶיךָ מָוֶת
אֱהִי קָטָבְךָ שְׁאוֹל נֹחַם יִסָּתֵר
מֵעֵינָי׃ כִּי הוּא בֵּין אַחִים
יַפְרִיא יָבוֹא קָדִים רוּחַ יְהוָה
מִמִּדְבָּר עֹלֶה וְיֵבוֹשׁ מְקוֹרוֹ וְיֶחֱרַב
מַעְיָנוֹ הוּא יִשְׁסֶה אוֹצַר כָּל
כְּלִי חֶמְדָּה׃

תֶּאְשַׁם שֹׁמְרוֹן כִּי מָרְתָה
בֵּאלֹהֶיהָ בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ עֹלְלֵיהֶם
יְרֻטָּשׁוּ וְהָרִיּוֹתָיו יְבֻקָּעוּ׃ שׁוּבָה
יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי
כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ׃ קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים
וְשׁוּבוּ אֶל יְהוָה אִמְרוּ אֵלָיו
כָּל תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְּמָה
פָרִים שְׂפָתֵינוּ׃ אַשּׁוּר לֹא
יוֹשִׁיעֵנוּ עַל סוּס לֹא נִרְכָּב
וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה
יָדֵינוּ אֲשֶׁר בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם׃
אֶרְפָּא מְשׁוּבָתָם אֹהֲבֵם נְדָבָה

ידע ישע
דבר לאב
שבע רום
היה
פגש דוב
שכל קרע
סגר לבא
חיה בקע
אפה ישע
עיר שפט
נתן שור
נתן לקח
צרר
צפן
ילד בוא
עמד שבר
בנה שאל
פדה גאל
היה
סתר
פרא בוא
קדם דבר
קור חרב
עין שסה
כלה אשם
Cap. xiiij.
מרה נפל
רטש
הרה בקע
לקח
נשא שלם
שפה
ישע רכב
אמר עשה
יתם
רפא שוב

nescies: & saluator non eſt preter me. Ego cognoui te in deserto: in terra ſolitudinis. Iuxta paſcua ſua adipleti ſunt: & ſaturati ſūt. Et eleuauerūt cor ſuū & obliti ſunt mei. Et ego ero eis quaſi leena ſicut pardus in via aſſyriorū. Occurrā eis q̄ſi vrſa raptis catulis & dirſūpam iteriora iecoris eorū. Et cōſumā eos ibi q̄ſi leo: beſtia agri ſcindet eos. Perditio tua iſrl': tantūmodo in me auxilium tuum. Vbi eſt rex tuus. Maxime nunc ſaluet te in oībus vrbib⁹ tuis. Et iudices tuos de quibus dixiſti: da mihi regem & pricipes. dabo tibi regem in furore meo: & auferā in indignatiōe mea. Colligata eſt iniqtas effraim: abſconditū peccatū ei⁹. Dolores parturiētis venient ei. Ipſe filius non ſapiens. Nūc enim nō ſtabit in cōtritione filiorū. De manu mortis liberabo eos: de morte redimā eos. ero mors tua o mors: morſus tu⁹ ero inferne. Cōſolatio abſcondita eſt ab oculis meis: quia ipē inter fratres diuidet. Adducet vrentem ventum dominus de deſerto aſcēdentē: & ſiccabit venas eius & deſolabit fontem eius: ipſe diripiet theſaurum omīs vaſis deſiderabilis.

14.

Pereat ſamaria: qm̄ ad amaritudinē cōcitauit deū ſuū. In gladio pereant: paruuli eorum elidantur: & fete ei⁹ ſcindantur. Conuertere iſrael ad dominū deum tuum: quoniam corruiſti in iniqtate tua. Tollite vobiſcum verba & conuertimini ad dominum & dicite ei. Omnē aufer iniqtatē & accipe bonū & reddemus vitulos labiorum noſtrorum. Aſſur non ſaluabit nos. Sup equū non aſcendemus: nec dicemus vltra dii noſtri opera manuū nr̄aꝝ: qa ei⁹ q in te eſt miſereberis pupilli. Sanabo cōtriones eorū diligam eos ſpontanee:

nō cognoſces: ⁊ ſaluator nō eſt abſq; me. ego paſcēs
οὐ γνώσῃ, καὶ σώζων οὐκ ἔστι πάρεξ ἐμοῦ. ἐγὼ ὁ ποιμαί-
te in ſolitudie i tra ihitabili ſcdm̄ paſcua ſua:
νων σε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ ἀοικήτῳ κατὰ τὰς νομὰς αὐτῶν,
⁊ repleti ſunt in ſaturitate ⁊ exaltata ſunt cor-
καὶ ἐνεπλήσθησαν εἰς πλησμονὴν καὶ ὑψώθησαν αἱ καρδί-
da eoꝝ: ꝓpt hec obliti ſunt mei. ⁊ ero e-
αι αὐτῶν, ἕνεκα τούτων ἐπελάθοντό μου. καὶ ἔσομαι αὐ-
is q̄ſi pāthera ⁊ ſic pardus: ꝑ viā aſſyrio-
τοῖς ὡς πάνθηρ καὶ ὡς πάρδαλις, κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσσυρί-
rū occurram eis ſicut vrſa indigēs cibo: ⁊ diſrum-
ων συναντήσω αὐτοῖς ὡς ἄρκος ἀπορουμένη, καὶ διαρρή-
pā cōcluſionē cordis eoꝝ. ⁊ deuorabunt eos
ξω συγκλεισμὸν καρδίας αὐτῶν. καὶ καταφάγονται αὐτοὺς
ibi catuli ſyluaꝝ: beſtie agri diſrumpēt eos.
ἐκεῖ σκύμνοι δρυμῶν, θηρία ἀγροῦ διασπάσει αὐτούς. τῇ
corruptiōi tue iſrael qs auxiliabit: vbi rex tu⁹:
διαφθορᾷ σου ἰσραὴλ τίς βοηθήσει; ποῦ βασιλεύς σου;
ſtet ⁊ ſaluū faciat te in cūctis vrbibus tuis. ⁊
στήτω, καὶ διασωσάτω σε ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου. καὶ
iudicet te quē dixiſti da mihi regem ⁊ pncipem: ⁊
κρινάτω σε ὃν εἶπας δός μοι βασιλέα καὶ ἄρχοντα, καὶ
dedi tibi regem in ira mea: ⁊ hūi in furore meo.
ἔδωκά σοι βασιλέα ἐν ὀργῇ μου, καὶ ἔσχον ἐν τῷ θυμῷ μου.
ꝯgregatio iniqtatis ephrai: abſcōditū pctm̄ eius
συναγωγὴ ἀδικίας ἐφραίμ, ἐγκεκρυμμένη ἁμαρτία αὐτοῦ
dolores q̄ſi parturiētis venient ei. iſte fili⁹ tu⁹
ὠδῖνες ὡσεὶ τικτούσης ἥξουσιν αὐτῷ. οὗτος ὁ υἱός σου ὁ
ſapiens: qꝛ nūc nō ſuſtinebit in ꝯtritiōe filioꝝ. de
φρόνιμος, διότι νῦν οὐ μὴ ὑποστῇ ἐν συντριβῇ τέκνων. ἐκ
manu inferni liberabo eos de morte redimam il-
χειρὸς ᾅδου ῥύσομαι αὐτοὺς ἐκ θανάτου λυτρώσομαι αὐ-
los. vbi cauſa tua mors: vbi aculeus tu⁹ iferne: cōſo-
τούς. ποῦ ἡ δίκη σου θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου ᾅδη; παρά-
latio abſcōdita ē ab oculis meis: qꝛ ipē inter
κλησις κέκρυπται ἐξ ὀφθαλμῶν μου, διότι αὐτὸς ἀναμέσον
fratres diuidet: adducet ventū vrentē dn̄s ex
ἀδελφῶν διαστελεῖ, ἐπάξει ἄνεμον καύσωνα κύριος ἐκ τῆς
deſerto ſup eos ſiccabit venas eius: deſolabit
ἐρήμου ἐπ᾽ αὐτούς, ἀναξηρανεῖ τὰς φλέβας αὐτοῦ, ἐξερημώσει
fontes illius. iſte areſaciet trā eius: ⁊
τὰς πηγὰς αὐτοῦ. οὗτος καταξηρανεῖ τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ
oia vaſa deſiderabilia.
πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητά.

Ca. 14.

Diſperdetur ſamaria: qm̄ reſtitit cōtra deū ſu-
Ἀφανισθήσεται σαμάρεια, ὅτι ἀντέστη πρὸς θεὸν αὐ-
um. in gladio cadent: ⁊ lactantes eoꝝ eli-
τῆς. ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται, καὶ τὰ ὑποτίτθια αὐτῶν ἐδα-
dentur: ⁊ in vtero habentes ex eis diſrumpēt.
φισθήσεται, καὶ αἱ ἐν γαστρὶ ἔχουσαι αὐτῶν διαρραγήσον-
couertere iſrael ad dn̄m deū tuū:
ται. ἐπιστράφητι ἰσραὴλ πρὸς κύριον τὸν θεόν σου,
qꝛ infirmat⁹ es i iniqtatib⁹ tuis. tollite vobiſcū
διότι ἠσθένησας ἐν ταῖς ἀδικίαις σου. λάβετε μεθ᾽ ἑαυτῶν
ſmones: reuertimini ad dn̄m: dicite ei: vt
λόγους, ἐπιστράφητε πρὸς κύριον, εἴπατε αὐτῷ, ὅπως
nō tollatis iniqtatē: ⁊ aſſumatis bona ⁊ reddamus
μὴ λάβητε ἀδικίαν, καὶ λάβητε ἀγαθὰ καὶ ἀνταποδώ-
fructū labioꝝ nr̄oꝝ. ⁊ aſſur non ſaluabit
σωμεν καρπὸν χειλέων ἡμῶν. καὶ ἀσοὺρ μὴ σώσῃ
nos: ſup equū nō aſcendemus: neq̄ vltra dice-
ἡμᾶς, ἐφ᾽ ἵππον οὐκ ἀναβησώμεθα, οὐκ ἔτι οὐ μὴ εἴπω-
m⁹ dii nr̄i opib⁹ manuū nr̄aꝝ: q in te miſe-
μεν θεοὶ ἡμῶν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ἡμῶν, ὁ ἐν σοὶ ἐλε-
ris pupilli. ſanabo hītatiōes eoꝝ diligam
εῖ ὀρφανόν. ἰάσομαι τὰς κατοικίας αὐτῶν ἀγαπήσω
eos manifeſte
αὐτοὺς ὁμολογουμένως

D
C
Pro. 17 b.
Dicte. ⁊.
1. Re. 8. a.
D
Deb. ⁊. b.
A
B
A
C

Träſla.Gre.lxx.cū interp̄.lati.

q: auerti irā meā ab eis. ero q̄ſi ros
ὅτι ἀπέστρεψα ὀργήν μου ἀπ᾽ αὐτῶν. ἔσομαι ὡς δρόσος τῷ
iſrael. florebit vt liliū ꝛ mittet radices ſuas. q̄ſi
ἰσραήλ. ἀνθήσει ὡς κρίνον καὶ βαλεῖ τὰς ῥίζας αὐτοῦ. ὡς
liban⁹ ibunt rami eius. ꝛ erit q̄ſi oliua
D ὁ λίβανος πορεύσονται οἱ κλάδοι αὐτοῦ. καὶ ἔσται ὡς ἐλαία
fructifera. ꝛ odor illi⁹ q̄ſi libani. cōuertent
κατάκαρπος. καὶ ἡ ὀσφρασία αὐτοῦ ὡς λιβάνου. ἐπιστρέψου-
ꝛ ſedebunt ſub vmbra ei⁹ viuent. ꝛ cōfor
σιν καὶ καθιοῦνται ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ ζήσονται. καὶ στηρι-
C tabunt frumēto ꝛ florebunt q̄ſi vinea. memoria
Pro. 7 b. θήσονται σίτῳ καὶ ἐξανθήσουσιν ὡς ἄμπελος. τὸ μνημόσυ-
le eius q̄ſi vinū libani. ephꝛaī q̄d vltra ꝛ idolis?
νον αὐτοῦ ὡς οἶνος λιβάνου. ἐφραῒμ τί ἔτι καὶ εἰδώλοις;
ego humiliabo eū ꝛ ego ꝯfortabo illum: ego
ἐγὼ ταπεινώσω αὐτὸν καὶ ἐγὼ κατισχύσω αὐτόν, ἐγὼ
ſicͭ iuniper⁹ cooperiēs ex me fruct⁹ tu⁹ iuēt⁹ ē. q̄s
ὡς ἄρκευθος πυκάζουσα ἐξ ἐμοῦ ὁ καρπός σου εὑρέθη. τίς
Dicre. ſapiēs ꝛ itelliget hec? ꝛ itelligēs ꝛ cognoſcet
1. σοφὸς καὶ συνήσει ταῦτα; καὶ συνετὸς καὶ ἐπιγνώσεται
ea? q: recte vie dn̄i: ꝛ iuſti ambu-
αὐτά; ἐπεὶ εὐθεῖαι ὁδοὶ τοῦ κυρίου, καὶ δίκαιοι πορεύ-
1.Re. 8.a. labūt in eis. at impij infirmabūt in eis.
σονται ἐν αὐταῖς. οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἀσθενήσουσιν ἐν αὐταῖς.

Träſla.B.Hie.

ˡquia ᵐauerſus eſtⁿ furor
meusᵒab eis. ᵖ Eroᑫquaſi
rosʳiſraeli:ˢgerminabitᵗſi
cut lilium:ᵘ & erumpet
ˣradix ei⁹ ʸvt libani. ᶻIbūt
ᵃrami eius:
ᵇ& eritᶜquaſi oliuaᵈgloria
ei⁹: ᵉ& odorᶠei⁹ᵍvt libani.
ʰConuertēturⁱſedētesᵏ in
vmbra ei⁹:ˡviuētᵐ tritico.
ⁿEt germinabūtᵒquaſi vi
nea:ᵖmemoriale ei⁹ᑫſicut
vinūʳ libani.ˢEffraimᵗqd
ᵘmihi ˣvltraʸ idola?ᶻ Ego
ᵃexaudiamᵇ& dirigā eum
ᶜegoᵈvt abietem
ᵉvirentem:ᶠex meᵍfructus
eiusʰinuentus eſt.ⁱ Quis
ᵏſapiēsˡ & intelligetᵐiſta?
ⁿintelligensᵒ & ſciet hec?
ᵖQuiaᑫrecteʳvieˢdomi-
niᵗ& iuſtiᵘambulabuntˣin
eis:ʸ preuaricatores vero
ᶻcorruentᵃ in eis.
Explicit Oſee ꝑpheta.

Tex.heb.Oſee.xiiij. Pꝛitiua.heb.

כי שב אפי ממנו: אהיה כטל | שוב היה
לישראל יפרח כשושנה ויך | פרח שׂשן
שרשיו כלבנון: ילכו ינקותיו | נכה
ויהי כזית הודו וריח לו כלבנון: | היה
ישבו ישבי בצלו יחיו דגן | צלל חיה
ויפרחו כגפן זכרו כיין לבנון:
אפרים מה לי עוד לעצבים אני
עניתי ואשורנו אני כברוש | ענה אשר
רענן ממני פריך נמצא: מי | ברש פרה
חכם ויבן אלה נבון וידעם כי | מצא בין
ישרים דרכי יהוה וצדקים | בין
ילכו בם ופשעים יכשלו בם: | כשל

Prologus.

INCIPIT PROLOGVS IN IOHEL PROPHETAM.

Anctus iohel apud hebreos poſt oſee ponitur. Et ſicut ibi ſub nomine effraim ad decē tribus cōfertur vaticiniū: que vel ſamaria vel iſrael ſepe memorantur: ſic in hunc prophetā omne quod dicitur ad tribū iuda & ad hieruſalē pertinere credendū eſt: & nullā omnino iſraelis. i. decē tribuum in hoc fieri mentionē. Tempora quoq; quibus prophetauit eadē debemus accipere que in oſee legimus: in diebus ozie: ionathan: & achaz: & ezechie: regū iuda: & in diebus hieroboam filii ioas regis iſrael. Porro factū eſſe ſermonem dn̄i ad meritum eius refertur cui fit: nō ad conditionē eius qui fieri dicitur: vt alibi legim⁹. Dominus factus eſt mihi in ſalutē. Auditus enim in ſcripturis ſanctis nō eſt iſte qui ad aures ſonat: ſed q in corde percipitur: iuxta illud quod dn̄s loqtur. Qui habet aures audiendi audiat. Quod autē dicitur hebraice haazinu: grece enotiſaſthe: latine ſonat auribus percipite: proprie non aure ſed corde ꝑcipitur. Qui ſenes ſunt & celeſtes audiunt ſpūaliter: qui autē habitant in terra appellanturq; terreni: auribus percipiūt. Vbicūq; autem hec duo verba iuncta ponuntur: non ad ſimplicem tantū verborū ſonū: ſed ad reconditā quoq; dictorū intelligentiā pertinere intelligendum eſt. In geneſi lamech loquitur ad vxores ſuas ada & ſella. Audite verba mea vxores lamech: aurib⁹ percipite ſermones meos.
A Quia virū occidi in vulnus meū: & iuuenem in liuorē meum. Et eſaias. Audite celi & auribus percipe terra.

Item alius prologus in eundem.

N hoc propheta idcirco nec reges nec tempora ſunt prenotata: quia eiſdem temporibus ac regibus quibus oſee prophetauerat & ipſe prophetauit. Ex tribus igitur generibus rhetorum hec ſumuntur principia: & tres ſunt argumentorū partes: ex quibus incipere ſolet omnis orator. Aut enī dociles: aut beniuolos: aut attentos auditores debet efficere. Hic ergo propheta a magnitudine cladis ſumens principiū: eoſq; qui audituri erant volens ad penitentiā prouocare: reddit attentos admirans futurū malum: vt conſiderantes venture cladis aſperitatē: ocius arriperent penitentiā. Iohel interpretatur incipiēs: aut domini deſcenſus. Fatuel vero aut latitudo aut oſtiū dei. Tropologice hoc eſt ꝙ q oſtiū dei & ſciā habuerit aptā: recte incipit ꝑphetare.

Incipit argumentum in eundem.

Ohel filius fatuel deſcribit terram duodecim tribuum: eruca: brucho: locuſta: rubigine vaſtante conſumptā: et poſt
B reuerſionē prioris populi effuſum iri ſpiritū ſanctū ſuper ſeruos dei et ancillas. i. ſuper centum viginti credentes homines: et effuſū iri in cenaculo ſyon. Qui centū viginti ab vno vſq; ad quindecim paulatim et per incrementa ſurgentes: quindecim graduū numerū efficiunt: qui in pſalterio myſtice continentur.

Explicit argumentum.

IOEL.
ΙΩΗΛ. Ca.1.

A Verbū dn̄i qđ factū ē ad ioel filiū bathuel.
λ Ὁ λόγος κυρίου ὃς ἐγενήθη πρὸς ἰωὴλ τὸν τοῦ βαθουήλ.
audite hec ſenes: ꝛ aurib⁹ ꝑ
C ἀκούσατε ταῦτα οἱ πρεσβύτεροι, καὶ ἐνωτίσα-
cipite oēs hitantes trā: ſi facta ſūt talia in
σθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, εἰ γέγονε τοιαῦτα ἐν
dieb⁹ vr̄is: aut i diebus pr̄m vr̄oꝝ
ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ὑμῶν
ꝑ ijs: filijs vr̄is narrate: ꝛ filij vr̄i
ὑπὲρ αὐτῶν, τοῖς τέκνοις ὑμῶν διηγήσασθε, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν

Incipit Iohel propheta.
Capitulum. 1.

ᵃVErbumᵇdominiᶜ qđ
ᵈfactum eſtᵉadᶠ iohel
ᵍfiliū ʰfatuel.ⁱ Auditeᵏhec
ˡſenes
ᵐ& auribus percipiteⁿoēs
ᵒhabitatoresᵖ trēᑫſi factū
eſtʳiſtudˢin diebus veſtris:
ᵗautᵘin dieb⁹ˣpatrū vr̄oꝝ.
ʸSuper hocᶻfiliis vr̄isᵃnar
rate:ᵇ& filii veſtri

דבר יהוה אשר היה אל יואל | Cap.i.
בן פתואל: שמעו זאת הזקנים
והאזינו כל ישבי הארץ ההיתה | און היה
זאת בימיכם ואם בימי אבתיכם: | יום
עליה לבניכם ספרו ובניכם

BIBLIOTECA NACIONAL

© Biblioteca Nacional de España

Tex.heb.Joel.i.

לבניהם ובניהם לדור אחר׃ יתר
הגזם אכל הארבה ויתר הארבה
אכל הילק ויתר הילק אכל
החסיל׃ הקיצו שכורים ובכו
והילילו כל שתי יין על עסיס כי
נכרת מפיכם׃ כי גוי עלה על ארצי
עצום ואין מספר שניו שני
אריה ומתלעות לביא לו׃ שם
גפני לשמה ותאנתי לקצפה חשף
חשפה והשליך הלבינו שריגיה׃
אלי כבתולה חגרת שק על בעל
נעוריה׃ הכרת מנחה ונסך מבית
יהוה אבלו הכהנים משרתי יהוה׃
שדד שדה אבלה אדמה כי שדד
דגן הוביש תירוש אמלל יצהר׃
הבישו אכרים הילילו כרמים
על חטה ועל שעורה כי אבד
קציר שדה׃ הגפן הובישה והתאנה
אמללה רמון גם תמר ותפוח
כל עצי השדה יבשו כי הוביש
ששון מן בני האדם׃ חגרו וספדו
הכהנים הילילו משרתי מזבח
באו לינו בשקים משרתי אלהי
כי נמנע מבית אלהיכם מנחה
ונסך׃ קדשו צום קראו עצרה
אספו זקנים כל ישבי הארץ בית
יהוה אלהיכם וזעקו אל יהוה׃
אהה ליום כי קרוב יום יהוה
וכשד משדי יבוא׃ הלוא נגד
עינינו אכל נכרת מבית אלהינו
שמחה וגיל׃ עבשו פרדות תחת
מגרפותיהם נשמו אצרות נהרסו
ממגרות כי הביש דגן׃ מה נאנחה
בהמה נבכו עדרי בקר כי אין
מרעה להם גם עדרי הצאן
נאשמו׃ אליך יהוה אקרא כי אש

Pritiua.heb.

רבה
חסל קוץ
שכר בכה
ילל שתה
עסס כרת
פה עצם
ספר ארה
תלע לבא
שום שמם
שלה לבן
שרג ילל
בתל נער
כרת
שרת
יבש ירש
צהר
קצר
רמן תפח
שוש
זבח
בוא לון
מנע
קרב
שדד בוא
גרף שמם
הרס גור
יבש אנח
בוך רעה
אשם קרא

Traſl.B.Hie.

filiis ſuis: & filii eorũ generationi alteri. Reſiduũ eruce comedit locuſta: & reſiduum locuſte comedit bruchus: & reſiduum bruchi comedit rubigo. Expergiſcimini ebrii: flete & vlulate oẽs qui bibitis vinũ in dulcedine: qm̃ periit ab ore vr̃o. Gens eni aſcendet ſup terrã meã fortis & inumerabilis. Dentes ei⁹ vt dentes leonis: & molares eius vt catuli leonis. Poſuit vineã meã in deſertũ: & ficum meã decorticauit. Nudans ſpoliauit eã & piecit: albi facti ſunt rami eius. Plange q̃ſi virgo accincta ſacco ſup virũ pubertatis ſue. Periit ſacrificiũ & libatio de domo dñi: luxerũt ſacerdotes miniſtri domini. Depopulata ẽ regio: luxit humus qm̃ deuaſtatũ eſt triticũ. Confuſum eſt vinũ & elanguit oleuʒ. Cõfuſi ſunt agricole vlulauerunt vinitores ſuper frumento & ordeo: quia periit meſſis agri. Vinea confuſa eſt & ficus elanguit. Malogranatũ & palma & malum & omĩa ligna agri aruerunt: quia confuſum eſt gaudiũ a filiis hominũ. Accingite vos & plangite ſacerdotes: vlulate miniſtri altaris. Ingredimini: cubate in ſacco miniſtri dei mei: quoniã interiit de domo dei veſtri ſacrificium & libatio. Sanctificate ieiuniũ: & vocate cetũ: cõgregate ſenes oẽs habitatores terre in domũ domini dei veſtri: & clamate ad dominum A.a.a. diei: quia prope eſt dies domini: & quaſi vaſtitas a potẽte veniet. Nunqd nõ corã oculis veſtris alimẽta perierũt de domo dei noſtri leticia & exultatio. Cõputruerũt iumenta in ſtercore ſuo: demolita ſunt horrea: diſſipate ſũt apothece: qm̃ cõfuſum eſt triticum. Quid ingemuit aĩal: mugierũt greges armenti. Quia non eſt paſcua eis. Sed & greges pecorum diſperierunt. Ad te dñe clamabo quia ignis

Traſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

filijs ſuis: ꝛ filij eoꝝ in gñationẽ al
τοῖς τέκνοις αὐτῶν, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς γενεὰν ἑτέ
terã. reſidua eruce comedit locuſta: ꝛ
ραν. τὰ κατάλοιπα τῆς κάμπης κατέφαγεν ἡ ἀκρίς, καὶ
reſidua locuſte comedit brucho: ꝛ
τὰ κατάλοιπα τῆς ἀκρίδος κατέφαγεν ὁ βροῦχος, καὶ
reſidua bruchi comedit rubigo.
τὰ κατάλοιπα τοῦ βρούχου κατέφαγεν ἡ ἐρυσίβη. καὶ
B
reſipiſcite q̃ ebrij eſtis ex vino vr̃o: plorate ꝛ
ἐκνήψατε οἱ μεθύοντες ἐξ οἴνου αὐτῶν, κλαύσατε καὶ
plangite oẽs q̃ bibitis vinũ in ebrietatẽ: qꝛ ablatũ
θρηνήσατε πάντες οἱ πίνοντες τὸν οἶνον εἰς μέθην, ὅτι ἐξῆρ
eſt de ore vr̃o: qꝛ gẽs aſcẽdit ſup trã meã for
ται ἐκ στόματος ὑμῶν, ὅτι ἔθνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν γῆν μου ἰσχυ
tis ꝛ inumerabilis. dentes eius dentes leonis: ꝛ
ρὸν καὶ ἀναρίθμητον. οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ὀδόντες λέοντος, καὶ αἱ
molares ei⁹ vt catuli leõis. poſuit vineam meã in diſſi
μύλαι αὐτοῦ ὡς σκύμνου. ἔθετο τὴν ἄμπελόν μου εἰς ἀφα
patione: ꝛ ficus meas in ꝯfractionẽ. ſcrutãs ſcrutatus
νισμόν, καὶ τὰς συκάς μου εἰς κλασμόν. ἐρευνῶν ἐξηρεύνη
eſt eã ꝛ eradicauit: dealbauit ramos eius. plã
σεν αὐτὴν καὶ ἐξερίζωσεν, ἐλεύκανεν τὰ κλήματα αὐτῆς. θρή
ge ad me ſup virginẽ p̃cinctam cilicio ſup
νησον πρός με ὑπὲρ παρθένον περιεζωσμένην σάκκον ἐπὶ
vir̃ ſuum virgineũ. ablatũ ẽ ſacrificiũ ꝛ libatio
τὸν ἄνδρα αὐτῆς τὸν παρθενικόν. ἐξῆρται θυσία καὶ σπονδὴ
C
de domo dñi. lugete ſac̃dotes miniſtri dñi:
ἐξ οἴκου κυρίου. πενθεῖτε ἱερεῖς οἱ λειτουργοὶ τοῦ κυρίου,
qm̃ deſolati ſunt campi. lugeat tra: qm̃ affli
ὅτι ἐταλαιπώρησαν πεδία. πενθείτω ἡ γῆ, ὅτι ἐτα
ctum eſt triticũ. aruit vinũ: iminutũ ẽ oleũ: arue
λαιπωρήθη σῖτος. ἐξηράνθη οἶνος, ὀλιγώθη ἔλαιον, ἐξη
runt agricole. lugete poſſeſſiões p̃ frumẽto ꝛ or
ράνθησαν γεωργοί. θρηνεῖτε κτήματα ὑπὲρ πυροῦ καὶ κρι
deo: qꝛ periit vindemia ex agro. vinea aru
θῆς, ὅτι ἀπόλωλεν τρυγητὸς ἐξ ἀγροῦ. ἡ ἄμπελος ἐξηράν
it: ꝛ ficus iminute ſũt. malũ gnatũ ꝛ palma ꝛ malũ ꝛ
θη, καὶ αἱ συκαῖ ὠλιγώθησαν. ῥοὰ καὶ φοῖνιξ καὶ μῆλον καὶ
oĩa ligna agri arefacta ſũt: qm̃ ꝯfuderũt gaudiũ filij
πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ ἐξηράνθη, ὅτι ᾔσχυναν χαρὰν υἱοὶ
hoim. accingimini ꝛ plãgite: ſac̃dotes lamẽtamini q̃
ἀνθρώπων. περιζώσασθε καὶ κόπτεσθε, οἱ ἱερεῖς θρηνεῖτε οἱ
miniſtratis altari: igredimini: dormite in
λειτουργοῦντες θυσιαστηρίῳ, εἰσέλθετε, ὑπνώσατε ἐν
ſaccis miniſtrantes deo. qꝛ defecit de domo dei
σάκκοις λειτουργοῦντες θεῷ. ὅτι ἀπέσχηκεν ἐξ οἴκου θεοῦ
vr̃i ſacrificiũ ꝛ libatio. ſctificate ieiuniũ: p̃dicate cu
ὑμῶν θυσία καὶ σπονδή. ἁγιάσατε νηστείαν, κηρύξατε θε
ratione. ꝯgregate ſeniores oẽs hitan
ραπείαν. συναγάγετε πρεσβυτέρους πάντες οἱ κατοι
tes terrã: in domũ dñi dei vr̃i: ꝛ clamate
κοῦντες τὴν γῆν, εἰς οἶκον κυρίου θεοῦ ὑμῶν, καὶ κεκράξατε
ad dñm vehemẽt. hei mihi hei mihi hei mihi i diẽ: qm̃ iux
πρὸς κύριον ἐκτενῶς. οἴμοι οἴμοι οἴμοι εἰς ἡμέραν, ὅτι ἐγ
D
ta dies dñi. ꝛ q̃ſi miſeria de miſeria
γὺς ἡ ἡμέρα κυρίου. καὶ ὡς ταλαιπωρία ἐκ ταλαιπωρί
veniet. nõne ante oculos vr̃os alimenta
ας ἥξει. οὐχὶ κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν βρώματα
ſublata ſũt d̃ domo dei vr̃i leticia ꝛ gaudiũ. ſaltaue
ἐξώλοθρεύθη ἐξ οἴκου θεοῦ ἡμῶν εὐφροσύνη καὶ χαρά. ἐσκίρτη
rũt vitule in p̃ſepib⁹ ſuis. diſſipati ſũt theſ
σαν δαμάλεις ἐπὶ ταῖς φάτναις αὐτῶν. ἠφανίσθησαν θη
auri: ſuffoſa ſunt torcularia: qꝛ arefactũ ẽ triticũ. qd re
σαυροί, κατεσκάφησαν ληνοί, ὅτι ἐξηράνθη σῖτος. τί ἀπο
ponem⁹ nobis? fleuerunt armẽta boũ: qꝛ nõ
θήσομεν ἑαυτοῖς; ἔκλαυσαν βουκόλια βοῶν, ὅτι οὐχ
erant paſcua eis. ꝛ greges oviũ
ὑπῆρχεν νομὴ αὐτοῖς. καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων
diſperierũt. ad te dñe clamabo: qm̃ ignis
ἠφανίσθησαν. πρὸς σὲ κύριε βοήσομαι, ὅτι πῦρ

© Biblioteca Nacional de España

cōſumpſit ſpecioſa deſerti. ⁊ flāma ſuccendit om-
ἀνήλωσεν τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου. καὶ φλὸξ κατέκαυσεν πάν-
nia ligna agri. ⁊ iumēta campi ſuſpexe-
τα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ. καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου ἀνέβλε-
rūt ad te: qm̄ arefacte ſūt emiſſiōes aquaꝝ: ⁊ ignis
ψαν πρός σέ, ὅτι ἐξηράνθησαν ἀφέσεις ὑδάτων, καὶ πῦρ
deuorauit q̄ ſpecioſa deſerti.
B κατέφαγεν τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου. Ca.2.
Canite tuba in ſion: p̄dicate in
A Σαλπίσατε ἐν σάλπιγγι ἐν σιών, κηρύξατε ἐν
Infra. co. mōte ſctō meo: ⁊ conturbentur oēs hitan-
ὄρει ἁγίῳ μου, καὶ συνταραχθήτωσαν πάντες οἱ κατοι-
tes trā: qm̄ adeſt dies dn̄i. qm̄ iuxta
κοῦντες τὴν γῆν, ὅτι πάρεστιν ἡ ἡμέρα κυρίου. ὅτι ἐγγὺς
dies tenebraꝝ ⁊ caliginis: dies nubis ⁊ nebule:
ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὁμίχλης,
ſic mane fundet ſup mōtes pp̄ls mult⁹ ⁊ fortis.
ὡς ὄρθρος χυθήσεται ἐπὶ τὰ ὄρη λαὸς πολλὺς καὶ ἰσχυρός.
ſimilis ei nō fuit a ſeculo: ⁊ poſt eū nō
ὅμοιος αὐτῷ οὐ γέγονεν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ
erit vſq; ad ānos gn̄atiōis gn̄ationū. añ eū ignis cō-
ἔσται ἕως ἐτῶν γενεᾶς γενεῶν. ἔμπροσθεν αὐτοῦ πῦρ ἀνα-
ſumēs: ⁊ poſt eū ſuccenſa flāma: ſic paradiſus
λίσκον, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἀναπτομένη φλόξ, ὡς παράδει-
C voluptatis terra ante faciem ei⁹: ⁊
σος τρυφῆς ἡ γῆ ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ
poſteriora illi⁹ ſicut campi deſolationis: ⁊ ſalua-
τὰ ὀπίσω αὐτοῦ ὡσεὶ πεδία ἀφανισμοῦ, καὶ ἀνασω-
tus nō erit ei. ſicut viſio equoꝝ aſpect⁹ eoꝝ.
ζόμενος οὐκ ἔσται αὐτῷ. ὡς ὅρασις ἵππων ἡ ὄψις αὐτῶν.
⁊ ſicut equites ſic pſequentur: ſicut vox q̄drigaꝝ
καὶ ὡς ἱππεῖς οὕτως καταδιώξονται, ὡς φωνὴ ἁρμάτων
B ſup vertices mōtiū exilient: ⁊ ſicut vox flamme
ἐπὶ κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐξαλοῦνται, καὶ ὡς φωνὴ φλογὸς
ignis deuorātis ſtipulā: ⁊ ſicut pp̄ls multus ⁊
πυρὸς κατεσθιούσης καλάμην, καὶ ὡς λαὸς πολλὺς καὶ
fortis p̄paratus ad p̄liū. a facie ei⁹
ἰσχυρὸς παρατασσόμενος εἰς πόλεμον. ἀπὸ προσώπου αὐ-
cōterent ppl̄i: oīs vultus ſicut aduſtio
τοῦ συντριβήσονται λαοί, πᾶν πρόσωπον ὡς πρόσκαυ-
olle: ſicut pugnatores diſcurrent: ⁊ ſicut viri
μα χύτρας, ὡς μαχηταὶ διαδραμοῦνται, καὶ ὡς ἄνδρες
bellatores aſcendent ſup muros. ⁊ vnuſq̄ſq; in
πολεμισταὶ ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ τείχη. καὶ ἕκαστος ἐν τῇ
via ſua ambulabit: ⁊ nō declinabūt a ſemitis ſu-
ὁδῷ αὐτοῦ πορεύσεται καὶ οὐ μὴ ἐκκλίνωσιν τὰς τρίβους αὐ-
is. ⁊ vnuſq̄ſq; a fratre ſuo nō recedet: ag-
τῶν. καὶ ἕκαστος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ οὐκ ἀφέξεται, κα-
grauati in armis ſuis ibunt: in
ταβαρυνόμενοι ἐν τοῖς ὅπλοις αὐτῶν πορεύσονται, ἐν τοῖς
iaculis cadent: ⁊ nō cōſument. vrbē
C βέλεσιν πεσοῦνται. καὶ οὐ μὴ συντελεσθῶσιν, τῆς πόλεως
app̄hendent: ⁊ ſup muros diſcurrent. ſup do-
D ἐπιλήψονται, καὶ ἐπὶ τῶν τειχέων διαδραμοῦνται. ἐπὶ τὰς οἰκί-
mos aſcendent: ⁊ p feneſtras intrabūt ſic fures. añ
ας ἀναβήσονται, καὶ διὰ τῶν θυρίδων εἰσελεύσονται ὡς κλέπται. πρὸ
faciem ei⁹ cōfundet terra ⁊ cōmouebit celū. ſol
προσώπου αὐτοῦ συγχυθήσεται ἡ γῆ καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανός. ἥλι-
⁊ luna cōtenebrabunt. ⁊ ſtelle mittēt i occaſū lumē ſuum.
ος καὶ σελήνη συσκοτάσουσιν. καὶ τὰ ἄστρα δύσουσιν φέγγος αὐτῶν.
⁊ dn̄s dabit vocē ſuam añ faciem fortitudīs ſue. q2 multa
καὶ κς̄ δώσει φωνὴν αὐτοῦ πρὸ προσώπου δυνάμεως αὐτοῦ. ὅτι πολ-
ſunt nimis caſtra ei⁹: qm̄ fortia opera ſmonū illi⁹. q2
λή ἐστιν σφόδρα ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὅτι ἰσχυρὰ ἔργα λόγων αὐτοῦ. διό-
magna dies dn̄i: magna ⁊ illuſtris nimis: ⁊ q̄s erit
τι μεγάλη ἡ ἡμέρα κῡ, μεγάλη καὶ ἐπιφανὴς σφόδρα, καὶ τίς ἔσται
ſufficiēs ei? ⁊ nūc dicit dn̄s cōuertimini ad me de toto cor-
ἱκανὸς αὐτῇ; καὶ νῦν λέγει κς̄ ἐπιστράφητε πρός με ἐξ ὅλης τῆς καρ-
de vr̄o in ieiunio ⁊ fletu ⁊ planctu: ⁊ ſcindite
δίας ὑμῶν ἐν νηστείᾳ καὶ κλαυθμῷ καὶ κοπετῷ, καὶ διαρρήξατε
corda vr̄a ⁊ nō veſtimēta vr̄a: ⁊ cōuertimini ad
τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ μὴ τὰ ἱμάτια ὑμῶν, καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς

comedit ſpecioſa deſerti: & flamma ſuccendit omnia ligna regionis. Sed & beſtie agri quaſi area ſitiēs imbrē ſuſpexerunt ad te: qm̄ exiccati ſunt fontes aquarū: & ignis deuorauit ſpecioſa deſerti.

2.

Canite tuba in ſion: vlulate in mōte ſancto meo. Conturbentur oēs habitatores terre: qa venit dies dn̄i: qa ppe eſt dies tenebrarū & caliginis: dies nubis & turbinis. Quaſi mane expanſum ſup montes popul⁹ multus & fortis. Similis ei non fuit a principio: & poſt eum non erit vſq; in annos generatiōis & gn̄ationis. Ante faciē ei⁹ ignis vorās & poſt eū exurens flāma. Quaſi hort⁹ voluptatis tra coram eo: & poſt euꝫ ſolitudo deſerti: neq; eſt qui effugiat eū. Quaſi aſpectus equoꝝ aſpectus eorū: q̄ſi eqtes ſic currēt. Sicut ſonitus quadrigarū ſup capita montium exilient: ſicut ſonit⁹ flāme ignis deuorātis ſtipulā: velut pp̄lus fortis p̄paratus ad preliū. A facie eius cruciabūtur populi: oēs vultus redigētur in ollam. Sicut fortes currēt: quaſi viri bellatores aſcendent murum. Viri in viis ſuis gradientur: & nō declinabūt a ſemitis ſuis. Vnuſq̄ſq; fratrē ſuū nō coartabit: ſinguli in calle ſuo ambulabūt. Sed & per feneſtras cadent: & nō demolietur. Vrbem ingrediētur: in muro current. Domos cōſcendēt: per feneſtras intrabūt quaſi fur. A facie eius cōtremuit terra: moti ſunt celi. Sol & luna obtenebrati ſunt: & ſtelle retraxerunt ſplendorē ſuū. Et dn̄s dedit vocē ſuā ante faciē exercitus ſui: quia multa ſunt nimis caſtra eius: qa fortia & faciētia verbū eius. Magnus enī dies dn̄i & terribilis valde. Et qs ſuſtinebit eum? Nūc ergo dicit dn̄s. Cōuertimini ad me in toto corde vr̄o: in ieiunio & ī fletu & ī plāctu: & ſcidite corda vr̄a & nō veſtimēta vr̄a. Et cōuertimini ad

אכלה נאות מדבר ולהבה להטה
כל עצי השדה: גם בהמות שדה
תערוג אליך כי יבשו אפיקי מים
ואש אכלה נאות המדבר:
Cap. ij. תקעו שופר בציון
והריעו בהר קדשי ירגזו כל ישבי
הארץ כי בא יום יהוה כי קרוב:
יום חשך ואפלה יום ענן וערפל
כשחר פרש על ההרים עם רב
ועצום כמהו לא נהיה מן העולם
ואחריו לא יוסף עד שני דור
ודור: לפניו אכלה אש ואחריו
תלהט להבה כגן עדן הארץ לפניו
ואחריו מדבר שממה וגם פליטה
לא היתה לו: כמראה סוסים
מראהו וכפרשים כן ירוצון: כקול
מרכבות על ראשי ההרים ירקדון
כקול להב אש אכלה קש כעם
עצום ערוך מלחמה: מפניו יחילו
עמים כל פנים קבצו פארור:
כגבורים ירוצון כאנשי מלחמה
יעלו חומה ואיש בדרכיו ילכון
ולא יעבטון ארחותם: ואיש אחיו
לא ידחקון גבר במסלתו ילכון
ובעד השלח יפלו לא יבצעו:
בעיר ישקו בחומה ירוצון בבתים
יעלו בעד החלונים יבאו כגנב:
לפניו רגזה ארץ רעשו שמים
שמש וירח קדרו וכוכבים אספו
נגהם: ויהוה נתן קולו לפני חילו
כי רב מאד מחנהו כי עצום עשה
דברו כי גדול יום יהוה ונורא
מאד ומי יכילנו: וגם עתה נאם
יהוה שבו עדי בכל לבבכם
בצום ובבכי ובמספד: וקרעו
לבבכם ואל בגדיכם ושובו אל

נוה דבר
ערג אפק
רוע רגז
בוא קרב
פרש
עצם כמו
היה עלם
יסף שנה
פנה
להט
פלט
היה ראה
רוץ
רכב רקד
עצם ערך
לחם פנה
חול פרר
גבר עלה
חמה
עבט
דחק סלל
נפל בצע
שקק בית
עלה בוא
כוכב
חנה עצם
גדל ירא
כול
בכה ספד

© Biblioteca Nacional de España

Tex.heb.Ioel.ij.

יהוה אלהיכם כי חנון ורחום הוא
ארך אפים ורב חסד ונחם על
הרעה: מי יודע ישוב ונחם
והשאיר אחריו ברכה מנחה ונסך
ליהוה אלהיכם: תקעו שופר
בציון קדשו צום קראו עצרה:
אספו עם קדשו קהל קבצו זקנים
אספו עוללים ויונקי שדים יצא
חתן מחדרו וכלה מחפתה: בין
האולם ולמזבח יבכו הכהנים
משרתי יהוה ויאמרו חוסה יהוה
על עמך ואל תתן נחלתך לחרפה
למשל בם גוים למה יאמרו בעמים
איה אלהיהם: ויקנא יהוה לארצו
ויחמל על עמו: ויען יהוה ויאמר
לעמו הנני שלח לכם את הדגן
והתירוש והיצהר ושבעתם אתו
ולא אתן אתכם עוד חרפה
בגוים: ואת הצפוני ארחיק
מעליכם והדחתיו אל ארץ ציה
ושממה את פניו אל הים הקדמני
וסופו אל הים האחרון ועלה
באשו ותעל צחנתו כי הגדיל
לעשות: אל תיראי אדמה גילי
ושמחי כי הגדיל יהוה לעשות: אל
תיראו בהמות שדי כי דשאו נאות
מדבר כי עץ נשא פריו תאנה
וגפן נתנו חילם: ובני ציון גילו
ושמחו ביהוה אלהיכם כי נתן לכם
את המורה לצדקה ויורד לכם
גשם יורה ומלקוש בראשון:
ומלאו הגרנות בר והשיקו
היקבים תירוש ויצהר: ושלמתי
לכם את השנים אשר אכל הארבה
הילק והחסיל והגזם חילי הגדול
אשר שלחתי בכם: ואכלתם אכול

Primitiua.heb.

חנן רחם
רעע שוב
שאר
שפר
עלל שד
כלל
אלם זבח
בכה שרת
נתן
אמר
קנא
חמל ענה
ירש צהר
נתן
צפן רחק
פנה
עלה גדל
עשה ירא
שדה
נוה דבר
פרה
ירה ירד
שוק
שנה רבה
חסל גדל

Trāſla.B.Hie.

dñm deum veſtrū: quia benign⁹ & miſericors eſt patiens & multe miſericordie & preſtabilis ſup malicia. Quis ſcit ſi cōuertatur & ignoſcat & relinq̄t poſt ſe benedictionē: Sacrificiū & libamen dño deo vr̄o. Canite tuba in ſion: ſanctificate ieiunium: vocate cetum: cōgregate ppl̄m: ſāctificate eccleſiā: coadunate ſenes: congregate paruulos & ſuggētes vbera. Egrediatur ſponſus de cubili ſuo: & ſponſa de thalamo ſuo. Inter veſtibulū & altare plorabunt ſacerdotes miniſtri dñi & dicent. Parce dñe pce poplo tuo: & ne des hereditatē tuā in opprobiū vt dñentur eis nationes. Quare dicūt in populis vbi eſt deus eoꝝ? Zelat⁹ eſt dñs ſup terrā ſuam: & pepercit populo ſuo. Et reſpōdit dñs & dixit populo ſuo. Ecce ego mittā vobis frumētum & vinum & oleum: & replebimini in eis: & non dabo vos vltra opprobrium in gentibus. Et eū qui ab aqlone eſt pcul faciā a vobis: & expellam eū in terram inuiam & deſertam. Faciem ei⁹ contra mare orientale: & extremū eius vſq; ad mare nouiſſimum. Et aſcendet fetor eius & aſcēdet putredo ei⁹: qa ſuperbe egit. Noli timere terra: exulta & letare: qm̄ magnificauit dñs vt faceret. Nolite timere aīalia regiōis: qa germinauerūt ſpecioſa deſerti: quia lignum attulit fructū ſuū: ficus & vinea dederūt virtutē ſuam. Et filii ſion exultate & letamini in dño deo veſtro: quia dedit vobis doctorē iuſticie: & deſcēdere faciet ad vos imbrē matutinū & ſerotinum ſicut in principio. Et implebūtur aree frumento: & redundabunt torcularia vino & oleo. Et reddam vobis annos quos comedit locuſta: bruchus: & rubigo: & eruca fortitudo mea magna quam miſi in vos. Et comedetis veſcētes

Trāſla.gre.lxx.cū iter.latina.

dñz | deū vrm: qꝛ miſericors ꝛ miſerator eſt.
κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ἐστίν.
patiens ꝛ multe mie ꝛ penitens ſup — ps.85.
μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς
malitiis. qs nouit ſi reuertet ꝛ penitebit eū
κακίαις. τίς οἶδεν εἰ ἐπιστρέψει καὶ μετανοήσει αὐτὸν — Ione. 3.d.
ꝛ dimittet poſt ſe bñdictionē ꝛ ſacrificiū ꝛ
καὶ ὑπολείψεται ὀπίσω αὐτοῦ εὐλογίαν καὶ θυσίαν καὶ
libamen dño deo vr̄o. clangite tuba in
σπονδὴν κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν. σαλπίσατε σάλπιγγι ἐν
ſion. ſctificate ieiuniū. pdicate curationē: cōgre — D
σιών. ἁγιάσατε νηστείαν. κηρύξατε θεραπείαν, συνα
gate ppl̄m: ſctificate eccleſiam: eligite ſenio
γάγετε λαόν, ἁγιάσατε ἐκκλησίαν, ἐκλέξασθε πρεσβυ
res: cōgregate puulos ſuggentes vbera: egrediaꝛ
τέρους. συναγάγετε νήπια θηλάζοντα μαστούς, ἐξελθέ
tur ſpōſus de cubili ſuo: ꝛ ſpōſa de
τω νυμφίος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, καὶ νύμφη ἐκ τοῦ
thalamo ſuo. inter crepidinē ꝛ altare
παστοῦ αὐτῆς. ἀναμέσον τῆς κρηπῖδος καὶ τοῦ θυσιαστηρίου
plorabūt ſacerdotes miniſtrantes dño ꝛ dicent.
κλαύσονται οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες κῷ καὶ ἐροῦσι.
parce dñe ppl̄o tuo. ꝛ ne des heredita
φεῖσαι κύριε τοῦ λαοῦ σου. καὶ μὴ δῷς τὴν κληρονο
tem tuā in opprobriū vt dñent eoꝝ gētes: vt
μίαν σου εἰς ὄνειδος τοῦ κατάρξαι αὐτῶν ἔθνη, ὅπως
nō dicant in nationib⁹: vbi eſt de⁹ eoꝝ.
μὴ εἴπωσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν. — E
ꝛ zelauit dñs terrā ſuā ꝛ pepcit
καὶ ἐζήλωσεν κύριος τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ ἐφείσατο τοῦ
ppl̄o ſuo. ꝛ reſpōdit dñs ꝛ dixit ppl̄o
λαοῦ αὐτοῦ. καὶ ἀπεκρίθη κύριος καὶ εἶπεν τῷ λαῷ
ſuo: ecce ego mitto vobis frumētū ꝛ
αὐτοῦ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω ὑμῖν τὸν σῖτον καὶ τὸν
vinū ꝛ oleum: ꝛ iplebimini eis: ꝛ nō
οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ἐμπλησθήσεσθε αὐτῶν, καὶ οὐ
dabo vos vltra in opprobriū in gētibus: ꝛ
δώσω ὑμᾶς οὐκ ἔτι εἰς ὀνειδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν. καὶ
eū q ab aqlone repellā a vobis. ꝛ expellā eū in — A
τὸν ἀπὸ βορρᾶ ἐκδιώξω ἀφ᾽ ὑμῶν. καὶ ἐξώσω αὐτὸν εἰς
trā ſine aq̄: ꝛ diſpdā faciem eius in
γῆν ἄνυδρον, καὶ ἀφανιῶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν
mare primū: ꝛ poſteriora ei⁹ in
θάλασσαν τὴν πρώτην, καὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν
mare nouiſſimū. ꝛ aſcendet putredo eius
θάλασσαν τὴν ἐσχάτην. καὶ ἀναβήσεται ἡ σαπρία αὐτοῦ
ꝛ aſcendet ſonit⁹ illius. qm̄ magnificauit
καὶ ἀναβήσεται ὁ βρόμος αὐτοῦ. ὅτι ἐμεγάλυνεν τὰ
opa ei⁹. ꝯfide terra: gaude ꝛ letare. qꝛ ma — F
ἔργα αὐτοῦ. θάρσει γῆ, χαῖρε καὶ εὐφραίνου. ὅτι ἐμε
gnificauit dñs vt faceret. cōfidite iumēta cā
γάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι. θαρσεῖτε κτήνη τοῦ πε
pi: qm̄ germinauerūt campi ſolitudinis: qꝛ lignū
δίου. ὅτι βεβλάστηκεν πεδία τῆς ἐρήμου, ὅτι ξύλον
attulit fructū ſuū: vinea ꝛ ficus dederūt fortitudinē
ἤνεγκεν καρπὸν αὐτοῦ, ἄμπελος καὶ συκῆ ἔδωκαν ἰσχὺν
ſuam. ꝛ filii ſion gaudete ꝛ letamini in
αὐτῶν. καὶ τὰ τέκνα σιὼν χαίρετε καὶ εὐφραίνεσθε ἐπὶ — B
dño deo vr̄o: qm̄ dedit vobis eſcas
κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, διότι ἔδωκεν ὑμῖν τὰ βρώματα
in iuſticiam ꝛ pluet vobis ibrē tpaneū ꝛ ſerotinū ſi
εἰς δικαιοσύνην καὶ βρέξει ὑμῖν ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψιμον κα
cut antea: ꝛ replebunt aree tritico: ꝛ redū
θὼς ἔμπροσθεν. καὶ πλησθήσονται αἱ ἅλωνες σίτου, καὶ ὑπε
dabunt torcularia vino ꝛ oleo: ꝛ reddam
ρεκχυθήσονται αἱ ληνοὶ οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ ἀνταποδώσω
vobis p annis i qb⁹ cōedit locuſta ꝛ bru
ὑμῖν ἀντὶ τῶν ἐτῶν ὧν κατέφαγεν ἡ ἀκρὶς καὶ ὁ βροῦ
ch⁹ ꝛ eruca ꝛ rubigo: fortitudo mea ma
χος καὶ ἡ κάμπη καὶ ἡ ἐρυσίβη, ἡ δύναμίς μου ἡ με
gna quā miſi in vos. ꝛ comedetis comeſtiōe
γάλη ἣν ἐξαπέστειλα εἰς ὑμᾶς. καὶ φάγεσθε βρῶσιν

G
Actuū 2.g.

© Biblioteca Nacional de España

Trāſ.gre.lxx.cū inter.lati.

τ ſaturabimini τ laudabitis nomē dñi dei
καὶ ἐμπλησθήσεσθε καὶ αἰνέσετε τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ
vr̄i q̄ fecit vobiſcum mirabilia: τ non cōfun
ὑμῶν ὃς ἐποίησεν μεθ᾽ ὑμῶν θαυμάσια, καὶ οὐ μὴ καται
det ppl's me⁹ in eternū. τ ſcietis q₂ in me
σχυνθῇ ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐν μέ
dio iſrael ſum ego. τ dixit dñs de⁹ vr̄:
σῳ τοῦ ἰσραὴλ εἰμὶ ἐγώ. καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν,
G τ non eſt p̄ter me: τ non cōfundet nō
καὶ οὐκ ἔστιν πλὴν ἐμοῦ, καὶ οὐ μὴ καταισχυνθήσεται οὐκ
D vltra oīs ppl's me⁹ in eternū. τ erit poſt hec
Actuū. 2.g. ἔτι πᾶς ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἔσται μετὰ ταῦ
effundā de ſpū meo ſup oēm carnē:
τα ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα,
τ pphetabunt filij vr̄i τ filie vr̄e:
καὶ προφητεύσουσιν υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,
τ ſeniores vr̄i: ſomnia ſomniabunt: τ
καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν, ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται, καὶ
iuuenes vr̄i viſiones videbūt: τ ſup ſer
οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καί γε ἐπὶ τοὺς δού
uos τ ſup ancillas in diebus illis effū
λους καὶ ἐπὶ τὰς δούλας ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκ=
dā de ſpū meo: τ dabo pdigia in
χεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ δώσω τέρατα ἐν
celo τ ſup terrā ſanguinē τ ignē τ vaporē
τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα
fumi. ſol cōuertetur in tenebras τ lu=
καπνοῦ. ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σε=
E na in ſanguinē anteq̄ veniat dies dñi magnus
λήνη εἰς αἷμα πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην
τ illuſtris. τ erit oīs q̄cūq₃ inuocauerit nomē
καὶ ἐπιφανῆ. καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα
dñi: ſalu⁹ erit: q₂ in monte ſion τ in hieruſalem
κυρίου, σωθήσεται, ὅτι ἐν τῷ ὄρει σιὼν καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ
erit ſaluatus ſicut dixit dñs: τ annunci=
ἔσται ἀνασωζόμενος καθότι εἶπεν ὁ κύριος, καὶ εὐαγγε=
ans q̄s dñs vocauit.
λιζόμενος οὓς ὁ κύριος προσκέκληται. Ca.3,

A Quia ecce ego in diebus illis τ in
Διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ
tp̄e illo: qñ cōuertero captiuitatem iu=
καιρῷ ἐκείνῳ, ὅταν ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν ἰου=
da τ hieruſalem: cōgregabo oēs gētes τ de
δα καὶ τὴν ἱερουσαλὴμ, συνάξω πάντα τὰ ἔθνη καὶ κα
ducā eas in vallem ioſaphat. τ diſceptabo
τάξω αὐτὰ εἰς τὴν κοιλάδα ἰωσαφάτ. καὶ διακριθήσο=
cū eis ibi p ppl'o meo τ heredi
μαι πρὸς αὐτοὺς ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μου καὶ τῆς κλη=
tate mea iſrael: q̄s diſperſi in gētib⁹: τ
ρονομίας μου ἰσραὴλ, οὓς διέσπειρα ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ
F terrā meā diuiſerunt τ ſup ppl'm meū miſe=
τὴν γῆν μου κατεδιείλαντο καὶ ἐπὶ τὸν λαόν μου ἔβα
rūt ſortes: τ pueros dederūt meretricib⁹: τ
λον κλήρους, καὶ τὰ παιδάρια ἔδωκαν πόρναις, καὶ τὰ
puellas vendebāt p vino τ bibebāt. τ q̄dē q̄d mihi
κοράσια ἐπώλουν ἀντὶ οἴνου καὶ ἔπινον. καί γε τί ἐμοὶ
τ vobis tyrus τ ſidon τ oīs galilea alienige=
καὶ ὑμῖν τύρος καὶ σιδὼν καὶ πᾶσα γαλιλαία ἀλλοφυ=
B nar: nūq̄d retributionē vos retribuitis mihi: aut irā i
λων; μὴ ἀνταπόδομα ὑμεῖς ἀνταποδίδοτέ μοι, ἢ μνησι
corde retinetꝭ vos mihi: velocit̄ τ cito reddam
κακεῖτε ὑμεῖς ἐμοί; ὀξέως καὶ ταχέως ἀνταποδώσω τὸ
retributionē vr̄am in capitib⁹ vr̄is. p eo q̄d argētū
ἀνταπόδομα ὑμῶν εἰς κεφαλὰς ὑμῶν. ἀνθ᾽ ὧν τὸ ἀργύριόν
meū τ aurū meū tuliſtis: τ electa mea
μου καὶ τὸ χρυσίον μου ἐλάβετε, καὶ τὰ ἐπίλεκτά μου
τ bona intuliſtis in templa vr̄a. filios
καὶ τὰ καλὰ εἰσενέγκατε εἰς τοὺς ναοὺς ὑμῶν. τοὺς υἱοὺς
iuda τ filios hieruſalem vendidiſtis filijs
ἰούδα καὶ τοὺς υἱοὺς ἱερουσαλὴμ ἀπέδοσθε τοῖς υἱοῖς
grecoꝝ: vt eijceretis ex finib⁹ ſuis.
τῶν ἑλλήνων, ὅπως ἐξώσητε ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν. ∞∞

Trāſla.B.Hie.

et ſaturabimini: & lauda
bitis nomen domini ∞∞
dei veſtri qui fecit mira
bilia vobiſcum. ∞∞∞∞∞∞
Et nō cōfundetur ppl's
meus in ſempiternū: &
ſcietis q̄a in medio iſrael
ego ſum. Et ego dñs ∞
deus vr̄: & nō eſt ālius:
& nō cōfundetur ppl'us
meus in eternū. Et erit
poſt hec effundam ∞∞
ſpiritū meum ſup oēm
carnē: & pphetabūt filii
vr̄i & filie vr̄e. Senes vr̄i
ſomnia ſomniabunt: &
iuuenes veſtri viſiones
videbunt. Sed & ſuper
ſeruos & ancillas in die
bus ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
illis effundam ſpiritum
meum: & dabo ∞∞∞∞∞
pdigia in celo & in ter=
ra ſanguinem & ignem
& vaporē fumi. Sol con
uertetur in tenebras: ∞∞
& luna in ſanguinē: an
teq̄ veniat dies dñi ∞∞
magn⁹ & horribilis. Et
erit omnis qui ∞∞∞∞∞
inuocauerit nomen dñi
ſalu⁹ erit: quia in mon
tem ſion & in hieruſalem
erit ſaluatio ∞∞∞∞∞∞
ſicut dixit dominus: &
in reſiduis ∞∞∞∞∞∞∞
quos dominus vocaue
rit. 3.

Quia ecce in diebus
illis & i tēpore illo:
cum conuertero captiui
tatem iuda ∞∞∞∞∞∞
& hieruſalem cōgrega=
bo omnes gentes ∞∞∞
& deducam eos in vallē
ioſaphat: ∞∞∞∞∞∞∞
& diſceptabo cū eis ibi
ſup pplo meo & heredi
tate mea iſrael q̄s diſper
ſerunt in nationibus: &
terrā meā diuiſerūt: & ſu
per ppl'm meū miſerunt
ſortē. Et poſuerūt puc
rū i pſtibulo: & puellā vē
diderūt pro vino vt bibe
rēt. Verū q̄d mihi & vo
bis tyrus & ſydon & oīs
terminus paleſtinorum?
Nunquid vltionem vos
reddetis mihi? Et ſi ∞∞
vlciſcimini vos contra
me: cito velociter reddā
viciſſitudinē vobis ſup
caput veſtrū. Argentum
enī meū & aurū tuliſtis:
& deſiderabilia mea &
pulcherrima ituliſtis in
delubra vr̄a. Et filios iu=
da & filios hieruſalē ven
didiſtis filiis grecorum ∞
vt lōge faceretis eos de
finibus ſuis. ∞∞∞∞∞∞

Tex.heb.Joel..iij. Priitiua.heb.

Tex.heb.	Priitiua.heb.
ושבוע והללתם את שם יהוה	שבע
אלהיכם אשר עשה עמכם להפליא	פלא
ולא יבושו עמי לעולם: וידעתם	בוש עלם
כי בקרב ישראל אני ואני יהוה	
אלהיכם ואין עוד ולא יבושו עמי	
לעולם: והיה אחרי כן אשפוך את	שפך
רוחי על כל בשר ונבאו בניכם	
ובנתיכם זקניכם חלמות יחלמון	בנה חלם
בחוריכם חזינות יראו: וגם על	בחר חזה
העבדים ועל השפחות בימים	ראה יום
ההמה אשפוך את רוחי: ונתתי	נתן
מופתים בשמים ובארץ דם ואש	יפת
ותמרות עשן: השמש יהפך לחשך	הפך
והירח לדם לפני בוא יום יהוה	פנה
הגדול והנורא: והיה כל אשר	גדל ירא
יקרא בשם יהוה ימלט כי בהר	קרא מלט
ציון ובירושלם תהיה פליטה	היה
כאשר אמר יהוה ובשרידים	שרד
אשר יהוה קרא:	
כי הנה בימים ההמה ובעת ההיא	Cap.iij.
אשר אשוב את שבות יהודה	יום שוב
וירושלם: וקבצתי את כל הגוים	שבה
והורדתים אל עמק יהושפט	ירד
ונשפטתי עמם שם על עמי ונחלתי	שפט
ישראל אשר פזרו בגוים ואת	
ארצי חלקו: ואל עמי ידו גורל	ידד גרל
ויתנו הילד בזונה והילדה מכרו	נתן זנה
ביין וישתו: וגם מה אתם לי	שתה
צר וצידן וכל גלילות פלשת	גלל
הגמול אתם משלמים עלי ואם	גמל שלם
גמלים אתם עלי קל מהרה אשיב	קלל שוב
גמלכם בראשכם: אשר כספי	
וזהבי לקחתם ומחמדי הטבים	חמד טוב
הבאתם להיכליכם: ובני יהודה ובני	בוא הכל
ירושלם מכרתם לבני היונים	
למען הרחיקם מעל גבולם:	רחק גבל

© Biblioteca Nacional de España

הנני מעירם מן המקום אשר
מכרתם אתם שמה והשבתי
גמלכם בראשכם: ומכרתי את
בניכם ואת בנותיכם ביד בני יהודה
ומכרום לשבאים אל גוי רחוק
כי יהוה דבר: קראו זאת בגוים
קדשו מלחמה העירו הגבורים
יגשו יעלו כל אנשי המלחמה:
כתו אתיכם לחרבות ומזמרתיכם
לרמחים החלש יאמר גבור
אני: עושו ובאו כל הגוים מסביב
ונקבצו שמה הנחת יהוה גבוריך:
יעורו ויעלו הגוים אל עמק
יהושפט כי שם אשב לשפט
את כל הגוים מסביב: שלחו מגל
כי בשל קציר באו רדו כי מלאה
גת השיקו היקבים כי רבה
רעתם: המונים המונים בעמק
החרוץ כי קרוב יום יהוה בעמק
החרוץ: שמש וירח קדרו וכוכבים
אספו נגהם: ויהוה מציון ישאג
ומירושלם יתן קולו ורעשו שמים
וארץ ויהוה מחסה לעמו ומעוז
לבני ישראל: וידעתם כי אני יהוה
אלהיכם שכן בציון הר קדשי
והיתה ירושלם קדש וזרים לא
יעברו בה עוד: והיה ביום ההוא
יטפו ההרים עסיס והגבעות תלכנה
חלב וכל אפיקי יהודה ילכו מים
ומעין מבית יהוה יצא והשקה את
נחל השטים: מצרים לשממה
תהיה ואדום למדבר שממה תהיה
מחמס בני יהודה אשר שפכו דם
נקיא בארצם: ויהודה לעולם תשב
וירושלם לדור ודור: ונקיתי דמם
לא נקיתי ויהוה שכן בציון:

עור קום · שוב · לחם גבר · נגש עלה · כתת אתת · זמר אמר · בוא סבב · קבץ נחת · עור עלה · ישב · קצר ירד · שוק · רוע המן · חרץ קרב · כבכ · שאג · נתן · חסה עזז · היה · עבר · נטף עסס · ילך אפק · עין שקה · היה דבר · נקה עלם · ישב

Ecce ego ſuſcitabo eos de loco in quo vendidiſtis eos: & conuertam retributionē veſtrā in caput veſtrum. Et vendam filios vŕos & filias vŕas in manibus filiorū iuda: et venundabunt eos ſabeis genti longinque: quia dn̄s locut⁹ eſt. Clamate hec in gētibus: ſanctificate bellum: ſuſcitate robuſtos. Aſcendant: accedant omnes viri bellatores: Concidite aratra vŕa in gladios: & ligones vŕos in lanceas. Infirmus dicat: quia ego fortis ſum. Erumpite & venite oēs gentes de circuitu & cōgregamini. Ibi occūbere faciet dn̄s robuſtos tuos. Conſurgāt & aſcendāt gentes in valle ioſaphat: quia ibi ſedebo vt iudicem omnes gentes in circuitu. Mittite falces: quia maturauit meſſis. Venite & deſcendite: qa plenū eſt torcular. Exuberāt torcularia: qa multiplicata eſt malicia eorū. Populi populi in valle cōciſionis: quia iuxta eſt dies domini in valle conciſionis. Sol & luna obtenebrati ſūt: & ſtelle retraxerūt ſplendorem ſuū. Et dn̄s de ſion rugiet: & de hieruſalem dabit vocē ſuā. Et mouebūtur celi & terra: & dn̄s ſpes populi ſui: & fortitudo filiorū iſrael. Et ſcietis quia ego dominus deus veſter habitās in ſion in mōte ſancto meo. Et erit hieruſalē ſancta & alieni non tranſibūt ꝑ eā amplius. Et erit in die illa ſtillabūt mōtes dulcedinē: & colles fluent lacte. Et ꝑ oēs riuos iuda ibūt aq: & fōs de domo dn̄i egredietur: & irrigabit torrentē ſpinarū. Egyptus in deſolatione erit: & idumea in deſertū ꝑditiōis: pro eo ꝙ iniq̄ egerint in filios iuda: & effuderint ſanguinē innocentē in terra ſua. Et iudea ī eternū habitabitur & hieruſalē in generationē & generationē. Et mundabo ſanguinem eorum quos non mundauerā: & dn̄s cōmorabitur in ſion. Explicit Iohel ꝑpheta.

ecce ego ſuſcito eos de loco vbi vendidiſtis
ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω αὐτοὺς ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἀπέδοσθε
eos illic. & reddam retributionē vŕam in
αὐτοὺς ἐκεῖ. καὶ ἀνταποδώσω ἀνταπόδομα ὑμῶν εἰς
capita vŕa: & vendam filios vŕos &
κεφαλὰς ὑμῶν, καὶ ἀποδώσομαι τοὺς υἱοὺς ὑμῶν καὶ τὰς
filias vŕas in manus filiorū iuda. & venūdabunt
θυγατέρας ὑμῶν εἰς χεῖρας υἱῶν ἰούδα. καὶ ἀποδώσον-
eos in captiuitatē in gentē q̄ ꝓcul: qm̄ do
ται αὐτοὺς εἰς αἰχμαλωσίαν εἰς ἔθνος μακράν, ὅτι ὁ κύ-
min⁹ locutus ē. ꝓdicate hec in gentib⁹. ſctifica-
ριος ἐλάλησεν. κηρύξατε ταῦτα ἐν τοῖς ἔθνεσιν. ἁγιάσα-
te bellum: ſuſcitate pugnatores: adducite
τε πόλεμον, ἐξεγείρατε τοὺς μαχητάς, προσαγάγετε
& aſcendite oēs viri bellatores: concidite
καὶ ἀναβαίνετε πάντες ἄνδρες πολεμισταί, συγκόψα-
aratra vŕa in gladios: & falces vŕas
τε τὰ ἄροτρα ὑμῶν εἰς ῥομφαίας, καὶ τὰ δρέπανα ὑμῶν
in lanceas. nō fortis dicat ꝓualeo ego: cōgregamini &
εἰς ζιβύνας. ὁ ἀδύνατος λεγέτω ἰσχύω ἐγώ, συναθροίζεσθε καὶ
intrate oēs gētes ꝓ circuitū & cōgregamini illuc:
εἰσπορεύεσθε πάντα τὰ ἔθνη κυκλόθεν καὶ συνάχθητε ἐκεῖ,
māſuet⁹ ſit pugnator. cōſurgant & aſcendant
πραῢς ἔστω πολεμιστής. ἐξεγειρέσθωσαν καὶ ἀναβαινέτω-
gētes in vallē ioſaphat: qꝛ ibi ſedebo
σαν τὰ ἔθνη εἰς τὴν κοιλάδα ἰωσαφάτ, ὅτι ἐκεῖ καθιῶ
vt iudicem oēs gētes ī circuitu. emittite
τοῦ διακρῖναι πάντα τὰ ἔθνη κυκλόθεν. ἐξαποστείλατε
falces qm̄ adeſt vindemia: introite cal-
δρέπανα ὅτι παρέστηκεν τρυγητός, εἰσπορεύεσθε πα-
cate: qꝛ plenū torcular: redundant torcula
τεῖτε, διότι πλήρης ἡ ληνός. ὑπερεκχεῖται τὰ ὑπολή-
ria: qꝛ multiplicata ſunt mala eoꝝ. ſonit⁹ auditi ſunt in
νια, ὅτι ἐπληθύνθη τὰ κακὰ αὐτῶν. ἦχοι ἠκούσθησαν ἐν
valle iudicij qꝛ iuxta dies dn̄i in
τῇ κοιλάδι τῆς δίκης ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα κυρίου ἐν τῇ
valle iudicij. ſol & luna obtenebrabūt:
κοιλάδι τῆς δίκης. ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη συσκοτάσουσιν,
& ſtelle occidere faciēt ſplendorē ſuū. at dn̄s de
καὶ τὰ ἄστρα δύσουσιν τὸ φέγγος αὐτῶν. ὁ δὲ κύριος ἐκ
ſion clamabit & ex hieruſalem dabit vocē ſu-
σιὼν ἀνακεκράξεται καὶ ἐξ ἱερουσαλὴμ δώσει φωνὴν αὐ-
am: & mouebit celū & terra: at dn̄s ꝑ-
τοῦ, καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ὁ δὲ κύριος φεί-
cet ꝑplo ſuo: & cōfortabit filios iſra-
σεται τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνισχύσει τοὺς υἱοὺς ἰσρα-
el. & ſcietis qꝛ ego dn̄s deus vŕ hitans
ήλ. καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κατασκη-
in ſion mōte ſctō meo. & erit hieruſalem ſancta:
νῶν ἐν σιὼν ὄρει ἁγίῳ μου. καὶ ἔσται ἱερουσαλὴμ ἁγία,
& alienigene nō tranſibunt ꝑ eam āpli⁹. & erit in
καὶ ἀλλογενεῖς οὐ διελεύσονται δι' αὐτῆς ἔτι. καὶ ἔσται ἐν
die illa. ſtillabunt mōtes dulcedinē: &
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἀποσταλάξει τὰ ὄρη γλυκασμόν, καὶ
colles fluēt lacte: & oēs emiſſiōes iuda
οἱ βουνοὶ ῥυήσονται γάλα, καὶ πᾶσαι αἱ ἀφέσεις ἰούδα
fluent aquis. & fons de domo dn̄i egredietur:
ῥυήσονται ὕδατα. καὶ πηγὴ ἐξ οἴκου κυρίου ἐξελεύσεται,
& irrigabit torrentem funiculoꝝ. egypt⁹ in perdi
καὶ ποτιεῖ τὸν χειμάρρουν τῶν σχοινίων. αἴγυπτος εἰς ἀφανι-
tionē erit. & idumea in cāpū deſolatiōis ex iniq̄tatib⁹
σμὸν ἔσται. καὶ ἡ ἰδουμαία εἰς πεδίον ἀφανισμοῦ ἐξ ἀδικιῶν
filioꝝ iuda. ꝓ eo qḋ effuderūt ſanguinē iuſtū in terra ſua.
υἱῶν ἰούδα. ἀνθ' ὧν ἐξέχεαν αἷμα δίκαιον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν.
at iudea in eternū hitabit: & hieruſa-
ἡ δὲ ἰουδαία εἰς τὸν αἰῶνα κατοικηθήσεται, καὶ ἱερουσα-
lem in gn̄atiōes & gn̄ationē: & vlciſcar ſanguinē eoꝝ:
λὴμ εἰς γενεὰς καὶ γενεάν, καὶ ἐκδικήσω τὸ αἷμα αὐτῶν,
& nō mūdabo: & dn̄s hitabit in ſion.
καὶ οὐ μὴ ἀθωώσω, καὶ κύριος κατασκηνώσει ἐν σιών.

C

Apo. 14.d.

D

3.2.c. Eſai. 13.b. Hiere. 25.f. Amos 1.a.

A

Hiere. 11.f. Johe. 3.c.

B

© Biblioteca Nacional de España

INCIPIT PROLOGVS IN AMOS PROPHETAM.

OZias rex cum religionem ſollicite emulare-
tur: nimio religionis amore prouocatus: cir
ca preceptum legis moyſi arrepto thuribu-
lo: vt in hiſtoria libri ſecundi paralipome-
non oſtenditur ſacerdotale officiũ preſume
re conatus eſt. Ob eam rem terremotũ in tẽ
plo dei exortũ conſtat: cuius etiã zaharias ꝓ
pheta meminit. Ante hunc itaq; terremotu; amos propheta
tẽporibus predicti regis: & tẽporibus hieroboã filii ioas regis
iſrael: in eas gentes que lectione cõprehenſe ſunt iram dei ob
eas cauſas quas memorauit affuturam denunciat. Et quia idẽ
propheta in ſequentibus ait. Super tribus impietatibus: & ſup̃
quattuor non conuertam eum: tertio peccatorũ indulgentia;
deũ dare poſſe ſignificat: quem quarto eadẽ peccata admittẽ-
tibus: nec penitentiã nec indulgentiã daturum annunciat. Nã
per ignis ſimilitudinẽ quem in predictas gentes immitendu;
predixit: grauẽ atq; irreuocabilẽ dei iram ad euerſionem earũ
dem ciuitatum proceſſuram voluit demonſtrare.

Item alius prologus.

AMos propheta paſtor & ruſticus & ruborum
mora diſtringens: paucis verbis explicari nõ
poteſt. Quis eni; digne exprimat tria & quat
a tuor ſcelera damaſci: gaze: tyri: idumee filio-
rũ ammon: moab: & ſeptimo octauoq; gra-
du iude & iſrael? Hic loquitur ad vaccas pin-
gues que ſunt in monte ſamarie: et ruituram
domũ maiore; minoreq; teſtatur. Ipẽ cernit fictore; locuſte:
& ſtantẽ dñm ſuper murũ litum: vel adamantinũ: & vncinum
pomorũ: atrahentẽ ſupplicia peccatoribus: & fame; in terra:
non fame; panis: neq; ſitim aque: ſed audiendi verbũ dñi. nõ
dixit verba ſed verbũ. Amos vero interpretatur onuſtus. Hic
amos ſpirituali gratia plenus: prophetauit inter ceteros ꝓphe
tas. Nõ enim ſolus ipẽ erat ꝓphetes ſed etiã alii. Et quippe nõ
poterat prophetes eſſe: niſi paſtor ante fuiſſet. Qui etiã tuba
ſua clangit per ſingulos dies erudiens & docens in eccleſia. In
veritate eni; vox omniũ prophetarũ tanq; tuba ſpiritualis eſt
predicans in eccleſia ſecundũ q̃ ſcriptum eſt. Aſcende in mõ-
tem excelſum tu qui euangelizas ſyon: exalta vocem tuã qui
predicas hieruſalem.

Item alius prologus.

HIc amos propheta & paſtor nõ fuit pater eſa
ie prophete: quãq; & ille propheta extiterit.
Nam aliis literis ille: aliis iſte apud hebreos
ſcribitur: que differentia litterarũ apud lati-
nos non habetur: & ille fortis vel robuſtus:
hic vero auulſus interpretatur: quia loqtur
contra decẽ tribus: que per idolatria; a cultu
dei & a regno dauid erant auulſe. Fuit autẽ cognatio eius ex
oppido thecue quod ſex miliaribus diſtat a bethleẽ: curã gerẽs
pecorũ in latitudine cãporũ qui ſunt proximi oppido thecue
in quibus humo arida atq; arenoſa nihil omnino frugũ gigni
tur ſed vberrimis paſcuis abũdant: & ideo cũcta ſunt plena pa-
ſtoribus: & ſterilitas terre cõpenſatur pecorũ multitudine: ex
hoc nũero paſtorũ fuit amos iperit⁹ ſermone: ſed plen⁹ ſciẽtia.
Prophetauit autẽ eiſdem tẽporibus quibus iohel: naũ: ionas
oſee: eſaias. Sed aliquantulum exorſus eſt prophetare anteq;
eſaias. Maxime autem contra dece; tribus locutus eſt: pauca
de duabus interſerens. Hunc ablatũ de numero paſtorũ miſit
dominus: vt in ſamaria prophetaret: quem amaſias ſacerdos
frequenter plagis afflixit: tandem filius eius ozias vecte ꝑ tẽ-
pora trãſfixit. Poſt hec ſemiuiu⁹ in terram ſuam euectus poſt
aliquot dies dolore vulneris expirauit: ſepultuſq; eſt cum pa-
tribus ſuis.

Explicit prologus.

Trãſ. gre. lxx. cũ inter. lati.

AMMOS.
ΑΜΜΩΣ. Ca. 1.

Sermões ãmos q̃ facti ſunt ĩ accarpi ex thecue:
A a Οἱ λόγοι ἀμμὼς οἳ ἐγένοντο ἐν ἀκκαρπὶ ἐκ θεκουέ,
q̃s vidit ſup̃ hieruſalem: in diebus ozie
οὓς ἴδεν ὑπὲρ ἱερουσαλήμ, ἐν ἡμέραις ὀζί
regis iuda: ⁊ in diebus hieroboam filij ioas
ου βασιλέως ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις ἱεροβοὰμ υἱοῦ ἰωὰς
regis iſrael añ duos ãnos terremotus.
βασιλέως τοῦ ἰσραὴλ πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ σεισμοῦ.
⁊ dixit dñs de ſion locutus eſt: ⁊ de hieruſalem
Hiere. 25.f. καὶ εἶπεν κύριος ἐκ σιὼν ἐφθέγξατο, καὶ ἐξ ἱερουσαλὴμ
dedit vocẽ ſuam ⁊ luxerunt paſcua oui
Johe. 3.c. ἔδωκεν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἐπένθησαν αἱ νομαὶ τῶν προβά
um: ⁊ exiccat⁹ ẽ vertex carmeli. ⁊ dixit do
των, καὶ ἐξηράνθη ἡ κορυφὴ τοῦ καρμήλου. καὶ εἶπεν κύ
min⁹ ſup̃ tribus ĩpietatib⁹ damaſci: ⁊ ſup̃
ριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις δαμασκοῦ, καὶ ἐπὶ
quattuor. nõ cõuertam eum: eo q̃ ſe-
ταῖς τέσσαρσιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν, ἀνθ᾽ ὧν ἔ-
cauerũt ſerris ferreis in vtero hñtes in gala
B πριζον πρίοσιν σιδηροῖς τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας ἐν γαλα
ad: ⁊ emittã ignẽ in domũ azael: ⁊ deuo
άδ, καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς τὸν οἶκον ἀζαὴλ, καὶ κατα
rabit fundamẽta filii ader: ⁊ cõteram vectes da-
φάγεται θεμέλια υἱοῦ ἄδερ, καὶ συντρίψω μοχλοὺς δα
maſci: ⁊ diſperdam hĩtantes ex campo ido
μασκοῦ, καὶ ἐξολοθρεύσω κατοικοῦντας ἐκ πεδίου εἰ-
li: ⁊ cõcidam tribũ ex viris voluptatis: ⁊
δώλου, καὶ κατακόψω φυλὴν ἐξ ἀνδρῶν ἀδάν, καὶ
captiuabit̃ pp̃ls ſyrie inclytus dicit do-
αἰχμαλωτισθήσεται λαὸς συρίας ἐπίκλητος λέγει κύ-
min⁹. hec dicit dñs ſup̃ trib⁹ ĩpietatib⁹
ριος. τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις
gaze: ⁊ ſup̃
γάζης, καὶ ἐπὶ ταῖς

Trãſla. B. Hie.

Incipit Amos propheta.
Capitulum. 1.

VErba[b] amos[c] qui[d] fuit
[e] in paſtoribus
[f] thecue:[g] que[h] vidit[i] ſuper
[k] iſrael
[l] in diebus[m] ozie[n] regis[o] iu-
da:[p] & in diebus
[q] Hieroboam[r] filii[s] ioas[t] re
gis[u] iſrael:
[x] ante[y] duos annos[z] terre-
motus:[a] & dixit.[b] Domin⁹
[c] de ſion[d] rugiet[e] & de hie-
ruſalem[f] dabit
[g] vocẽ ſuã.[h] Et luxerũt[i] ſpe
cioſa[k] paſtorũ:[l] & exiccat⁹
eſt[m] vertex[n] carmeli.[o] Hec
[p] dicit[q] dominus.[r] Super
[s] tribus[t] ſceleribus[u] dama-
ſci[x] & ſuper[y] quattuor
[z] non[a] cõuertã eum:[b] eo q̃
[c] triturauerũt[d] in plauſtris
[e] ferreis[f] galaad.[g] Et mittã
[h] ignem
[i] in domũ[l] azahel:[m] & de-
uorabit[n] domos
[o] benadab.[q] Et conteram
[r] vectem[s] damaſci:
[t] & diſperdã[u] habitatorem
[x] de cãpo[y] idoli:[z] & tenentẽ
[a] ſceptrũ[b] de domo[c] volu-
ptatis:[d] & trãſferetur[e] po-
pulus[f] ſyrie[g] cyrenẽ[h] dicit
[i] dñs.[k] Hec[l] dicit[m] domin⁹.
[n] Super[o] tribus[p] ſceleribus
[q] gaze[r] & ſuper

Tex. heb. Amos. j. Pritiua. heb.

Cap. j.

דברי עמוס אשר היה בנקדים
מתקוע אשר חזה על ישראל — נקד
בימי עזיה מלך יהודה ובימי — יום
ירבעם בן יואש מלך ישראל
שנתים לפני הרעש׃ ויאמר יהוה — שנה פנה
מציון ישאג ומירושלם יתן — שאג נתן
קולו ואבלו נאות הרעים ויבש — נוה רעה
ראש הכרמל׃ כה אמר יהוה על
שלשה פשעי דמשק ועל ארבעה — רבע
לא אשיבנו על דושם בחרצות — שוב
הברזל את הגלעד׃ ושלחתי אש
בבית חזאל ואכלה ארמנות
בן הדד׃ ושברתי בריח דמשק — ברח
והכרתי יושב מבקעת און ותומך — כרת ישב
שבט מבית עדן וגלו עם ארם — תמך גלה
קירה אמר יהוה׃ כה אמר יהוה
על שלשה פשעי עזה ועל

© Biblioteca Nacional de España

אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל הַגְלוֹתָם רבע שוב
גָּלוּת שְׁלֵמָה לְהַסְגִּיר לֶאֱדוֹם׃ גלה סגר
וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת עַזָּה וְאָכְלָה חמה
אַרְמְנֹתֶיהָ׃ וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מֵאַשְׁדּוֹד כרת ישב
וְתוֹמֵךְ שֵׁבֶט מֵאַשְׁקְלוֹן וַהֲשִׁיבוֹתִי שוב
יָדִי עַל עֶקְרוֹן וְאָבְדוּ שְׁאֵרִית
פְּלִשְׁתִּים אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה׃ כֹּה
אָמַר יְהוָה עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי צֹר
וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל
הַסְגִּירָם גָּלוּת שְׁלֵמָה לֶאֱדוֹם וְלֹא
זָכְרוּ בְּרִית אַחִים׃ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ ברת
בְּחוֹמַת צֹר וְאָכְלָה אַרְמְנֹתֶיהָ׃
כֹּה אָמַר יְהוָה עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי
אֱדוֹם וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ
עַל רָדְפוֹ בַחֶרֶב אָחִיו וְשִׁחֵת רַחֲמָיו
וַיִּטְרֹף לָעַד אַפּוֹ וְעֶבְרָתוֹ שְׁמָרָה טרף
נֶצַח׃ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּתֵימָן וְאָכְלָה ימן
אַרְמְנוֹת בָּצְרָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עַל
שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי בְנֵי עַמּוֹן וְעַל אַרְבָּעָה
לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל בִּקְעָם הָרוֹת הרה
הַגִּלְעָד לְמַעַן הַרְחִיב אֶת גְּבוּלָם׃ רחב גבל
וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת רַבָּה וְאָכְלָה יצת חמה
אַרְמְנוֹתֶיהָ בִּתְרוּעָה בְּיוֹם מִלְחָמָה רוע לחם
בְּסַעַר בְּיוֹם סוּפָה׃ וְהָלַךְ מַלְכָּם
בַּגּוֹלָה הוּא וְשָׂרָיו יַחְדָּו אָמַר יְהוָה׃ גלה שור
Cap.ii. כֹּה אָמַר יְהוָה עַל
שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי מוֹאָב וְעַל אַרְבָּעָה רבע
לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל שָׂרְפוֹ עַצְמוֹת שוב
מֶלֶךְ אֱדוֹם לַשִּׂיד׃ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ שיד
בְּמוֹאָב וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת הַקְּרִיּוֹת
וּמֵת בְּשָׁאוֹן מוֹאָב בִּתְרוּעָה בְּקוֹל מות שאה
שׁוֹפָר׃ וְהִכְרַתִּי שׁוֹפֵט מִקִּרְבָּהּ וְכָל רוע שפר
שָׂרֶיהָ אֶהֱרוֹג עִמּוֹ אָמַר יְהוָה׃ כֹּה כרת
אָמַר יְהוָה עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי קרב
יְהוּדָה וְעַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ
עַל מָאֳסָם אֶת תּוֹרַת יְהוָה וְחֻקָּיו רבה חקק

quattuor non conuertam eũ: eo q̃ tranſtulerit captiuitatẽ pfectã vt cõcluderet eam in idumea. Et mittã ignem in murum gaze: & deuorabit edes eius: & diſperdam habitatorem de azoto: & tenẽtem ſceptrum de aſcalone: & conuertam manũ meã ſuper acharon: & peribunt reliqui philiſtinorum dicit dñs deus. Hec dicit dominus. Sup tribus ſceleribus tyri & ſuper quattuor non cõuertam eum: eo q̃ cõcluſerint captiuitatẽ pfectã in idumea: & nõ ſint recordati federis fratrum. Et mittam ignem in murũ tyri: & deuorabit edes eius. Hec dicit dominus. Super tribus ſceleribus edom & ſuper quattuor non cõuertam eum: eo q̃ pſecutus ſit in gladio fratrẽ ſuũ & violauerit mĩa ei9: & tenuerit vltra furorẽ ſuũ & indignationẽ ſuã ſeruauerit vſq; in finem. Mittã ignẽ in themã & deuorabit edes boſre. Hec dicit dñs. Sup tribus ſcelerib9 filiorũ ammõ & ſup quattuor nõ cõuertã eum: eo q̃ diſſecuerit pregnates galaad ad dilatandum terminum ſuum. Et ſuccendã ignẽ in muro rabbath. & deuorabit edes eius in vlulatu in die belli: & in turbine in die cõmotionis. Et ibit melchom in captiuitatẽ: ipſe & principes ei9 ſiml: dicit dñs.

2.

Hec dicit dñs. Super tribus ſcelerib9 moab & ſuper quattuor non conuertã eum: eo q̃ incenderit oſſa regis idumee vſq; ad cinerem. Et mittam ignẽ in moab: & deuorabit edes carioth: & morietur in ſonitu moab in clangore tube: & diſperdã iudicẽ de medio eius et omnes principes eius interficiã cum eo dicit dñs. Hec dicit dominus. Sup tribus ſceleribus iuda & ſuper quattuor non conuertam eum: eo q̃ abiecerit legẽ domini: & mandata eius

quattuoꝛ nõ cõuertam eos eo q̃ captiuauerunt ipi captiuitatẽ ſalomon vt cõcluderet in
τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτούς ἕνεκεν τοῦ αἰχμαλωτεῦσαι αὐτοὺς αἰχμαλωσίαν τοῦ σολομῶν τοῦ συγκλεῖσαι εἰς
idumeam. ⁊ mittam ignẽ in muros gaze: ⁊ deuoꝛabit fundamẽta ei9. ⁊ diſpdam hitantes de azoto. ⁊ auferet trib9 ex aſcalone: ⁊
τὴν ἰδουμαίαν. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ τὰ τείχη γάζης, καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτῆς. καὶ ἐξολοθρεύσω κατοικοῦντας ἐξ ἀζώτου. καὶ ἐξαρθήσεται φυλὴ ἐξ ἀσκαλῶνος, καὶ
iducã manũ meã ſup accaronẽ: ⁊ peribũt reliqui alienigenaꝝ dicit dñs. hec dicit dñs: ſup
ἐπάξω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ ἀκκαρῶν, καὶ ἀπολοῦνται οἱ κατάλοιποι τῶν ἀλλοφύλων λέγει κύριος. τάδε λέγει κύριος, ἐπὶ
tribus ipietatib9 tyri ⁊ ſup quattuoꝛ. nõ cõuertam eã: ꝓ eo q̃ cõcluſerũt captiuitatem ſalomon in idumeã. ⁊ nõ recoꝛdati ſũt teſtamẽti fratrũ: ⁊ mittam ignẽ in muros tyri: ⁊
ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις τύρου καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτήν. ἀνθ᾽ ὧν συνέκλεισαν τὴν αἰχμαλωσίαν σολομῶν εἰς τὴν ἰδουμαίαν. καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν διαθήκης ἀδελφῶν, καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ τὰ τείχη τύρου, καὶ
deuoꝛabit fundamẽta ei9. hec dicit dñs: ſup trib9 ipietatib9 idumee ⁊ ſup quattuoꝛ.
καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτῆς. τάδε λέγει κύριος, ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις τῆς ἰδουμαίας καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν.
nõ cõuertam eos eo q̃ pſequut9 eſt in gladio fratrẽ ſuũ: ⁊ violauit vuluã in terra:
οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτούς ἕνεκεν τοῦ καταδιῶξαι ἐν ῥομφαίᾳ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐλυμήνατο μήτραν ἐπὶ γῆς,
⁊ rapuit in teſtimoniũ hoꝛroꝛẽ ſuũ: ⁊ ipetũ ſuũ ſeruauit in ꝯtẽtionẽ. ⁊ mittam ignẽ in theman: ⁊
καὶ ἥρπασεν εἰς μαρτύριον φρίκην αὐτοῦ, καὶ τὸ ὅρμημα αὐτοῦ ἐφύλαξεν εἰς νεῖκος. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ θαιμάν, καὶ
deuoꝛabit fundamẽta ei9. hec dicit dñs ſup trib9 ipietatib9 filioꝝ amõ ⁊ ſup
καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτῆς. τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις τῶν υἱῶν ἀμμῶν καὶ ἐπὶ ταῖς
quattuoꝛ. nõ cõuertam eos: eo q̃ diſſecabãt ventre hñtes ex galaaditis: vt dilatarẽt t'minos ſuos. ⁊ ſuccẽdã ignẽ in muros rabba. ⁊ deuoꝛabit fundamẽta ei9 cũ clamoꝛe in die belli:
τέσσαρσιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτούς, ἀνθ᾽ ὧν ἀνέσχιζον τὰς γαστέρας ἐχούσας τῶν γαλααδιτῶν, ὅπως ἐμπλατύνωσι τὰ ὅρια αὐτῶν. καὶ ἀνάψω πῦρ ἐπὶ τὰ τείχη ῥαββά. καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτῆς μετὰ κραυγῆς ἐν ἡμέρᾳ πολέμου,
⁊ ꝯmouebit in dieb9 cõſumatiõis eius: ⁊ ibit rex eoꝝ in captiuitate ſacẽdotes ⁊ pncipes eoꝝ in idipm dicit dñs.
καὶ σεισθήσεται ἐν ἡμέραις συντελέσεως αὐτῆς, καὶ πορεύσεται ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ λέγει κύριος.

Ca.2.

Hec dicit dñs ſup tribus ipietatib9 moab ⁊ ſup quattuoꝛ: nõ cõuertam eũ. eo q̃ cõbuſſerunt oſſa regis idumee in cinerẽ: ⁊ mittam ignẽ in moab. ⁊ deuoꝛabit fundamẽta vrbiũ: ⁊ moꝛiet in ipotentia moab: cũ voce ⁊ cũ clamoꝛe tube. ⁊ diſperdam iudicẽ ex ea: ⁊ oẽs pncipes eius interficiã cũ eo dicit dñs. hec dicit dñs. ſup tribus ipietatib9 filioꝝ iuda ⁊ ſup quattuoꝛ: nõ conuertã eũ eo q̃ abiecerit ipi legem dñi: ⁊ p̄cepta
Τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις μωὰβ καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν. ἀνθ᾽ ὧν κατέκαυσαν τὰ ὀστᾶ βασιλέως ἰδουμαίας εἰς κονίαν, καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ μωάβ. καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια τῶν πόλεων, καὶ ἀποθανεῖται ἐν ἀδυναμίᾳ μωάβ, μετὰ φωνῆς καὶ μετὰ κραυγῆς σάλπιγγος. καὶ ἐξολοθρεύσω κριτὴν ἐξ αὐτῆς, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς ἀποκτενῶ μετ᾽ αὐτοῦ λέγει κύριος. τάδε λέγει κύριος. ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις τῶν υἱῶν ἰούδα καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν ἕνεκεν τοῦ ἀπώσασθαι αὐτοὺς τὸν νόμον κυρίου, καὶ τὰ προστάγματα

© Biblioteca Nacional de España

ei⁹ nõ cuſtodierũt: ⁊ deceperũt eos va-
τὰ αὐτοῦ οὐκ ἐφυλάξαντο, καὶ ἐπλάνησαν αὐτοὺς τὰ μά-
na eoꝝ q̄ fecerunt: q̄ ſecuti ſunt pr̃es eo
ταια αὐτῶν ἃ ἐποίησαν, οἷς ἐξηκολούθησαν οἱ πατέρες αὐ
B rũ poſt ea. ⁊ mittam ignẽ in iudã: ⁊
τῶν ὀπίσω αὐτῶν. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ ἰούδαν, καὶ
deuorabit fundamẽta hieruſalem. hec dicit dñs:
καταφάγεται τὰ θεμέλια ἱερουσαλήμ. τάδε λέγει κύριος,
ſup tribus ĩpietatib⁹ iſrael ⁊ ſup q̃ttuor.
ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρ
non cõuertam eũ eo q͛ vendiderũt argẽ
σιν. οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν, ἀνθ' ὧν ἀπέδοντο ἀργυ
to mendicũ ⁊ pauperẽ ꝓ calciamentis cõculcantem
ρίου πτωχὸν καὶ πένητα ἀνθ' ὑποδημάτων καταπατοῦν
ſup puluerẽ terre. ⁊ pugnis ꝑcutiebãt ĩ capite
τα ἐπὶ τὸν χοῦν τῆς γῆς. καὶ ἐκονδύλιζον εἰς κεφαλὴν
mẽdicũ: ⁊ viã humiliũ declinauerũt: ⁊ fili⁹ ⁊ pa-
πτωχόν, καὶ ὁδὸν ταπεινῶν ἐξέκλιναν, καὶ υἱὸς καὶ πα-
C ter ingreſſi ſunt ad eandẽ ancillam: vt
τὴρ εἰσεπορεύοντο πρὸς τὴν αὐτὴν παιδίσκην, ὅπως
violarent nomẽ dei ſui: ⁊ veſtimẽta
βεβηλώσωσι τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τὰ ἱμάτια
eoꝝ ligantes funib⁹ velamina faciebãt
αὐτῶν δεσμεύοντες σχοινίοις παραπετάσματα ἐποίουν
adherẽtia altari. ⁊ vinũ ex calumniis bibe
ἐχόμενα τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ οἶνον ἐκ συκοφαντιῶν ἔπι
Nu.13 d. bãt in domo dei ſui: ego ãt abſtuli amorreũ
νον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. ἐγὼ δὲ ἦρα τὸν ἀμορραῖ
a facie eoꝝ. ſicut altitudo cedri altitudo e-
ον ἐκ προσώπου αὐτῶν. καθὼς ὕψος κέδρου τὸ ὕψος αὐ
ius: ⁊ fortis erat vt querc⁹: ⁊ abſtuli fructũ ei⁹
τοῦ, καὶ ἰσχυρὸς ἦν ὡς δρῦς, καὶ ἐξῆρα τὸν καρπὸν αὐ-
deſup: ⁊ radices ei⁹ ſubter. ⁊
τοῦ ἐπάνωθεν, καὶ τὰς ῥίζας αὐτοῦ ὑποκάτωθεν. καὶ
ego eduxi vos de terra egypti: ⁊ circunduxi
ἐγὼ ἀνήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου, καὶ περιήγαγον
vos in deſ͛to q̃draginta annis: vt poſſidere-
ὑμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη, τοῦ κατακληρο
tis amorreũ: ⁊ accepi de filiis vr̃is
νομῆσαι τὸν ἀμορραῖον, καὶ ἔλαβον ἐκ τῶν υἱῶν ὑμῶν
in ꝓphetas: ⁊ de iuuenibus vr̃is in ſanctificatos:
D εἰς προφήτας, καὶ ἐκ τῶν νεανίσκων ὑμῶν εἰς ἡγιασμένους,
nũq̇d nõ ſunt hec filii iſrael dicit dñs: vos ãt
μήτι οὐκ ἔστιν ταῦτα υἱοὶ ἰσραὴλ λέγει κύριος, ὑμεῖς δὲ
potabatis ſanctificatos meos vino: ⁊ ꝓphe-
ἐποτίζετε τοὺς ἡγιασμένους μου οἶνον, καὶ τοῖς προφή
tis mandabatis dicẽtes: nõ ꝓphetetis. ꝓꝑt
ταις ἐνετέλλεσθε λέγοντες, οὐ μὴ προφητεύσητε. διὰ
ea ecce ego deuoluo ſubter vos: ſicut de
τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ κυλίω ὑποκάτω ὑμῶν, ὃν τρόπον κυ
A uoluit᷑ currus plenus ſtipula: ⁊ peribit fuga
λίεται ἅμαξα ἡ γέμουσα καλάμης, καὶ ἀπολεῖται φυγὴ
a curſore. ⁊ fortis nõ obtinebit virtu
ἐκ δρομέως. καὶ ὁ κραταιὸς οὐ μὴ κρατήσῃ τῆς ἰσχύ-
tẽ ſuã: ⁊ pugnator non ſaluabit aĩam ſu-
ος αὐτοῦ, καὶ ὁ μαχητὴς οὐ μὴ σώσῃ τὴν ψυχὴν αὐ-
am: ⁊ ſagittator non ſubſiſtet: ⁊ velox pedi
τοῦ, καὶ ὁ τοξότης οὐ μὴ ὑποστῇ, καὶ ὁ ὀξὺς τοῖς πο-
b⁹ ſuis non ſaluabit᷑: neq̧ eques ſaluabit
σὶν αὐτοῦ οὐ μὴ διασωθῇ, οὐδὲ ἱππεὺς οὐ μὴ σώσῃ
aĩam ſuam: ⁊ inueniet aĩam ſuam in
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ εὑρήσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν
potentatib⁹. nudus fugiet in dieb⁹ illis
δυναστείαις. ὁ γυμνὸς φεύξεται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-
dicit dñs.
ναις λέγει κύριος.

Ca.3.

A Audite verbũ hoc q͛d locut⁹ eſt do
Ἀκούσατε τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἐλάλησεν κύ-
min⁹ ſup vos dom⁹ iſrael: ⁊ ꝯ oẽm tri
ριος ἐφ' ὑμᾶς οἶκος τοῦ ἰσραήλ, καὶ κατὰ πάσης φυ
bu᷒ quã eduxit de terra
λῆς ἧς ἀνήγαγεν ἐκ γῆς

---

nõ cuſtodierit. Deceperũt eni eos idola ſua poſt que abierant patres eorum. Et mittam ignẽ in iudam: & deuorabit edes hieruſalẽ. Hec dicit dominus. Super tribus ſceleribus iſrael: & ſup quattuor nõ cõuertã eum pro eo φ vendiderit ꝓ argento iuſtum & pauperẽ pro calciamentis. Qui conterũt ſuper puluerem terre capita pauperum: & viam humilium declinãt. Et fili⁹ ac pater eius ierunt ad puellam: vt violarent nomẽ ſanctũ meũ: & ſuper veſtimẽtis pignoratis accubuerũt iuxta oẽ altare: & vinũ dãnatorũ bibebant in domo dei ſui. Ego autem exterminaui ammorreũ a facie eorum: cuius altitudo cedrorũ altitudo ei⁹: & fortis ipe quaſi quercus. Et contriui fructum eius deſup: & radices eius ſubter. Ego ſum qui aſcendere vos feci de terra egypti: & duxi vos in deſertum quadraginta annis: vt poſſideretis terrã ammorrei: & ſuſcitaui de filiis vr̃is in ꝓphetas: & de iuuenibus veſtris nazareos. Nunquid nõ ita eſt filii iſrael dicit dominus? Et propinabatis nazareis vinũ: & prophetis: mandabatis dicentes: ne ꝓphetetis. Ecce ego ſtridebo ſubter vos: ſicut ſtridet plauſtrum onuſtum feno. Et peribit fuga a veloce: & fortis nõ obtinebit virtutẽ ſuã: & robuſtus nõ ſaluabit animã ſuam. Et tenens arcum non ſtabit: & velox pedibus ſuis nõ ſaluabitur. Et aſcenſor equi nõ ſaluabit animã ſuã: & robuſtus corde inter fortes nudus effugiet in illa die: dicit dominus.

3.

Audite verbum quod locutus eſt dñs ſup vos filii iſrael: ſuper omnẽ cognationẽ quã eduxi de terra

---

לא שמרו ויתעום כזביהם אשר	תעה
הלכו אבותם אחריהם: ושלחתי	
אש ביהודה ואכלה ארמנות	
ירושלם: כה אמר יהוה על	
שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה	
לא אשיבנו על מכרם בכסף	
צדיק ואביון בעבור נעלים:	צדק אבה
השאפים על עפר ארץ בראש	עבר
דלים ודרך ענוים יטו ואיש	דלל ענה
ואביו ילכו אל הנערה למען חלל	נטה
את שם קדשי: ועל בגדים חבלים	
יטו אצל כל מזבח ויין ענושים	זבח ענש
ישתו בית אלהיהם: ואנכי	שתה
השמדתי את האמרי מפניהם	שמד פנה
אשר כגבה ארזים גבהו וחסן הוא	
כאלונים ואשמיד פריו ממעל	אלן שמד
ושרשיו מתחת: ואנכי העליתי	פרה עלה
אתכם מארץ מצרים ואולך	עלה
	ילך
אתכם במדבר ארבעים שנה	דבר רבע
לרשת את ארץ האמרי: ואקים	ירש קום
מבניכם לנביאים ומבחוריכם	נבא בחר
לנזרים האף אין זאת בני ישראל	
נאם יהוה: ותשקו את הנזרים	שקה
יין ועל הנביאים צויתם לאמר	צוה
לא תנבאו: הנה אנכי מעיק	עוק
תחתיכם כאשר תעיק העגלה	
המלאה לה עמיר: ואבד מנוס	עמר נוס
מקל וחזק לא יאמץ כחו וגבור	קלל אמץ
לא ימלט נפשו: ותפש הקשת	כוח גבר
לא יעמד וקל ברגליו לא ימלט	עמד מלט
ורכב הסוס לא ימלט נפשו: ואמיץ	
לבו בגבורים ערום ינוס ביום	ערם נוס
ההוא נאם יהוה:	
שמעו את הדבר הזה אשר	Cap.iij.
דבר יהוה עליכם בית ישראל על	
כל המשפחה אשר העליתי מארץ	שפחה
	עלה

© Biblioteca Nacional de España

מִצְרַיִם לֵאמֹר: רַק אֶתְכֶם יָדַעְתִּי
מִכֹּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה עַל כֵּן
אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֵת כָּל עֲוֺנֹתֵיכֶם:
הֲיֵלְכוּ שְׁנַיִם יַחְדָּו בִּלְתִּי אִם
נוֹעָדוּ: הֲיִשְׁאַג אַרְיֵה בַּיַּעַר וְטֶרֶף
אֵין לוֹ הֲיִתֵּן כְּפִיר קוֹלוֹ מִמְּעֹנָתוֹ
בִּלְתִּי אִם לָכָד: הֲתִפֹּל צִפּוֹר עַל
פַּח הָאָרֶץ וּמוֹקֵשׁ אֵין לָהּ הֲיַעֲלֶה
פַּח מִן הָאֲדָמָה וְלָכוֹד לֹא יִלְכּוֹד:
אִם יִתָּקַע שׁוֹפָר בְּעִיר וְעָם לֹא
יֶחֱרָדוּ אִם תִּהְיֶה רָעָה בְּעִיר
וַיהוָה לֹא עָשָׂה: כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אֲדֹנָי
יְהוָה דָּבָר כִּי אִם גָּלָה סוֹדוֹ אֶל
עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים: אַרְיֵה שָׁאָג מִי
לֹא יִירָא אֲדֹנָי יְהוָה דִּבֶּר מִי לֹא
יִנָּבֵא: הַשְׁמִיעוּ עַל אַרְמְנוֹת
בְּאַשְׁדּוֹד וְעַל אַרְמְנוֹת בְּאֶרֶץ
מִצְרָיִם וְאִמְרוּ הֵאָסְפוּ עַל הָרֵי
שֹׁמְרוֹן וּרְאוּ מְהוּמֹת רַבּוֹת בְּתוֹכָהּ
וַעֲשׁוּקִים בְּקִרְבָּהּ: וְלֹא יָדְעוּ עֲשׂוֹת
נְכֹחָה נְאֻם יְהוָה הָאוֹצְרִים חָמָס
וָשֹׁד בְּאַרְמְנוֹתֵיהֶם: לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוָה צַר וּסְבִיב הָאָרֶץ וְהוֹרִד
מִמֵּךְ עֻזֵּךְ וְנָבֹזּוּ אַרְמְנוֹתָיִךְ: כֹּה
אָמַר יְהוָה כַּאֲשֶׁר יַצִּיל הָרֹעֶה
מִפִּי הָאֲרִי שְׁתֵּי כְרָעַיִם אוֹ בְדַל
אֹזֶן כֵּן יִנָּצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים
בְּשֹׁמְרוֹן בִּפְאַת מִטָּה וּבִדְמֶשֶׁק
עָרֶשׂ: שִׁמְעוּ וְהָעִידוּ בְּבֵית יַעֲקֹב
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת:
כִּי בְּיוֹם פָּקְדִי פִשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל
עָלָיו וּפָקַדְתִּי עַל מִזְבְּחוֹת בֵּית אֵל
וְנִגְדְּעוּ קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְנָפְלוּ
לָאָרֶץ: וְהִכֵּיתִי בֵית הַחֹרֶף עַל בֵּית
הַקַּיִץ וְאָבְדוּ בָּתֵּי הַשֵּׁן וְסָפוּ
בָּתִּים רַבִּים נְאֻם יְהוָה:

פקד
שנה
יעד שאג
נתן כפר
שון נפל
צפר
פוח יקש
עלה לכד
תקע
חרד היה
רוע עשה
נבא ארה
ירא
נבא שמע
אסף
ראה הום
רבב עשק
עשה
שדד
צור סבב
ירד מן
עזז בזז
נצל
פה ארה
פאה
עוד
זבח
גדע
נכה
קוץ בית
סוף רבב

egypti dicens. Tantum modo vos cognoui ex omnibus cognationibus terre. Idcirco viſitabo ſup vos omnes iniquitates veſtras. Nunqd ambulabūt duo pariter: niſi couenerit eis? Nunquid rugiet leo in ſaltu: niſi habuerit predā? Nūquid dabit catulus leonis vocem de cubili ſuo: niſi aliqd apprehenderit? Nunquid cadet auis in laqueū terre abſq; aucupe? Nūquid auferetur laqueꝰ de terra anteq̄ qd ceperit? Si clanget tuba in ciuitate & populus non expaueſcet? Si erit malū in ciuitate quod dn̄s non fecerit? Quia non faciet dominus deus verbum: niſi reuelauerit ſecretum ſuum ad ſeruos ſuos prophetas. Leo rugiet: quis non timebit? Dn̄s deus locutus eſt: quis non prophetabit? Auditum facite in edibus azoti: & in edibꝰ terre egypti: & dicite. Congregamini ſuper mōtes ſamarie & videte inſanias multas in medio eius: & calūniam patiētes in penetralibus eius. Et ne ſcierūt facere rectū: dicit dn̄s. thesaurizātes iniquitatē & rapinas in edibus ſuis. Propterea hec dicit dn̄s deus. Tribulabitur & circūietur t̄ra: & detrahetur ex te fortitudo tua & diripiētur edes tue. Hec dicit dn̄s. Quō ſi eruat paſtor de ore leonis duo crura aut extremum auricule: ſic eruentur filii iſrael qui habitant in ſamaria in plaga lectuli & in damaſci grabato. Audite & conteſtamini ī domo iacob: dicit dominus deus exercituum: quia in die cū viſitare cepero p̄uaricatiōes iſrael ſuper eum viſitabo: & ſuper altaria bethel: & amputabūtur cornua altaris & cadent in terrā. Et percutiā domū hyemalē cum domo eſtiua: & peribūt domꝰ eburnee: & diſſipabuntur edes multe dicit dominus. 4.

egypti dicens: tm̄ modo vos cognoui ex oībus tribubꝰ
αἰγύπτου λέγων, πλὴν ὑμᾶς ἔγνων ἐκ πασῶν φυλῶν A
terre: idcirco vlciſcar ſup vos oia pecca
τῆς γῆς, διὰ τοῦτο ἐκδικήσω ἐφ᾽ ὑμᾶς πάσας τὰς ἁμαρ
ta vr̄a. ſi ābulabunt duo in idipm̄ oīno ſi
τίας ὑμῶν. εἰ πορεύσονται δύο ἐπὶ τὸ αὐτὸ καθόλου ἐὰν
nō notū fecerit ſibi ipis? ſi rugiet leo de ſaltu
μὴ γνωρίσωσιν ἑαυτοῖς; εἰ ἐρεύξεται λέων ἐκ τοῦ δρυ
ſuo quē venari nō ſcient? ſi dabit catulus vo
μοῦ αὐτοῦ ὃν θηρᾶν οὐκ εἰδῶσιν; εἰ δώσει σκύμνος φω
cē ſuam ex cubili ſuo oīno niſi rapue
νὴν αὐτοῦ ἐκ τῆς μάνδρας αὐτοῦ καθόλου ἐὰν μὴ ἁρπά
rit aliqd? ſi cadet auis in terrā abſq; aucupe? ſi Job. 6.a.
σῃ τί; εἰ πεσεῖται ὄρνεον ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ ἰξευτοῦ; εἰ
ſtatuet laqueꝰ in terra ſine eo q̄d apphēdat aliqd? ſi cla
σταθήσεται παγὶς ἐπὶ τῆς γῆς ἄνευ τοῦ συλλαβεῖν τί; εἰ φω
mabit tuba in ciuitate & ppl's nō expaueſcet? ſi
νήσει σάλπιγξ ἐν πόλει καὶ λαὸς οὐ πτοηθήσεται; εἰ B
erit malū in ciuitate q̄d dn̄s nō fecit? q: nō
ἔσται κακία ἐν πόλει ἣν κύριος οὐκ ἐποίησεν; διότι οὐ
faciet dn̄s rem: niſi reuelauerit eruditio
μὴ ποιήσῃ κύριος πρᾶγμα, ἐὰν μὴ ἀποκαλύψῃ παιδεί
nē ad ſeruos ſuos ad pphetas. leo Eſai. 45.
αν πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς προφήτας. λέ
rugiet: & qs nō timebit? dn̄s loquiꝰ
ων ἐρεύξεται, καὶ τίς οὐ φοβηθήσεται; κύριος ἐλάλη B
eſt: & qs non pphetabit? annūciate regio
σεν, καὶ τίς οὐ μὴ προφητεύσῃ; ἀπαγγείλατε χώ
nibꝰ in aſſyriis & in regiōibꝰ in t̄ra egypti:
ραις ἐν ἀσσυρίοις καὶ ἐπὶ ταῖς χώραις ἐν γῇ αἰγύπτου,
& dicite: cōgregamini in mōtē ſamarie & vide C
καὶ εἴπατε, συνάχθητε εἰς τὸ ὄρος σαμαρείας καὶ ἴδε
te mirabilia multa in medio eiꝰ: & oppreſſio
τε θαυμαστὰ πολλὰ ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ καταδυναστεία
in ea. & nō cognouit q̄ ſūt in ea dicit dn̄s: the
ἐν αὐτῇ. καὶ οὐκ ἔγνω ἃ ἔστιν ἐν αὐτῇ λέγει κύριος, οἱ θη
ſaurizantes iniq̄tates & miſeriam in regio
σαυρίζοντες ἀδικίας καὶ ταλαιπωρίαν ἐν ταῖς χώ
nibꝰ ſuis. pp̄ter hoc hec dicit dn̄s deꝰ: ty
ραις αὐτῶν. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, τύ
rus & ī circuitu terra tua deſerta erit. & detrahet
ρος καὶ κυκλόθεν ἡ γῆ σου ἐρημωθήσεται. καὶ κατάξει
de te fortitudinē tuā: & diripient regiones tue.
ἐκ σοῦ τὴν ἰσχύν σου, καὶ ἁρπαγήσονται αἱ χῶραί σου.
hec dicit dn̄s: ſicut auellet paſtor de ore C
τάδε λέγει κύριος, ὃν τρόπον ἐκσπάσει ποιμὴν ἐκ στό
leonis duo crura aut extremū auricule: ſic
ματος τοῦ λέοντος δύο σκέλη ἢ λοβὸν ὠτίου, οὕτως D
euellentur filii iſrael q̄ hītant in ſamaria
ἐκσπασθήσονται υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν σαμαρείᾳ
contra tribū & in damaſco. ſac̄dotes audite
κατέναντι φυλῆς καὶ ἐν δαμασκῷ. ἱερεῖς ἀκούσατε
& cōteſtamini domui iacob: dicit dn̄s de
καὶ ἐπιμαρτύρασθε τῷ οἴκῳ ἰακώβ, λέγει κύριος ὁ θε
us omp̄s: q: in die cū vlciſcar ipie
ὸς ὁ παντοκράτωρ, διότι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν ἐκδικῶ ἀσε
tates iſrael: ſup eū vlciſcar ſup altaria
βείας τοῦ ἰσραήλ, ἐπ᾽ αὐτὸν ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ θυσια
bethel. & ſuffodientur cornua al
στήρια βαιθήλ. καὶ κατασκαφήσεται τὰ κέρατα τοῦ θυ
taris & cadent ſup terrā. cōfundā & p
σιαστηρίου καὶ πεσοῦνται ἐπὶ τὴν γῆν. συγχεῶ καὶ πα
cutiā domū pīnatā ſup domū eſtiuā:
τάξω τὸν οἶκον τὸν περίπτερον ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν θερινόν, D
& peribunt domꝰ eburnee: & adiicient do
καὶ ἀπολοῦνται οἶκοι ἐλεφάντινοι, καὶ προστεθήσονται οἶ
mꝰ alie & multe dicit dn̄s.
κοι ἕτεροι καὶ πολλοὶ λέγει κύριος. Ca. 4. Señ. 19.c.

© Biblioteca Nacional de España

Audite verbū iſtud: vacce ba-
A Ἀκούσατε τὸν λόγον τοῦτον, δαμάλεις τῆς βα-
ſan q̄ eſtis in monte ſamarie q̄ opprimitis
σὰν αἱ οὖσαι ἐν τῷ ὄρει σαμαρείας αἱ καταδυναστεύου-
mendicos ⁊ conculcatis pauperes. dicen-
σαι πτωχοὺς καὶ καταπατοῦσαι πένητας. αἱ λέγου-
tes dn̄is vr̄is date nobis vt bibamꝰ.
σαι τοῖς κυρίοις αὐτῶν ἐπίδοτε ἡμῖν ὅπως πίωμεν.
iurat dn̄s ꝑ ſanctos ſuos: q̄m ecce dies
ὀμνύει κύριος κατὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, διότι ἰδοὺ ἡμέραι
veniunt ſup̄ uos. ⁊ tollent vos in armis. ⁊
Iob. 6.a. ἔρχονται ἐφ᾽ ὑμᾶς. καὶ λήψονται ὑμᾶς ἐν ὅπλοις. καὶ
eos q̄ vobiſcū in lebetes negociatores peſtilētes. ⁊ effere-
τοὺς μεθ᾽ ὑμῶν εἰς λέβητας ἔμποροι λοιμοί. καὶ ἐξενεχ-
mini nudi cōtra inuicē. ⁊ ꝓijciemini ſup̄
θήσεσθε γυμνοὶ κατέναντι ἀλλήλων. καὶ ῥιφήσεσθε ἐπὶ
monte rammā dicit dn̄s deꝰ. veniſtis ad be-
B τὸ ὄρος τὸ ῥεμμὰν λέγει κύριος ὁ θεός. εἰσήλθετε εἰς βαι-
thel ⁊ impie egiſtis ⁊ in galgala: ⁊ mltiplicaſtis
θὴλ καὶ ἠσεβήσατε καὶ εἰς γάλγαλα, καὶ ἐπληθύνατε
vt ipſe ageretis. ⁊ attuliſtis in mane ſacrificiū vr̄m in
Esai. 45. τοῦ ἀσεβῆσαι. καὶ ἠνέγκατε εἰς πρωῒ θυσίαν ὑμῶν εἰς
triduum decimas vr̄as. ⁊ legerunt
τὴν τριημερίαν τὰ ἐπιδέκατα ὑμῶν. καὶ ἀνέγνωσαν
foris legē ⁊ inuocauerūt cōfeſſionē. annūciate
B ἔξω νόμον καὶ ἐπεκαλέσαντο ὁμολογίαν. ἀπαγγείλατε
q̄m iſta dilexerūt filij iſrael dicit dn̄s. ⁊ ego
ὅτι ταῦτα ἠγάπησαν υἱοὶ ἰσραὴλ λέγει κύριος. κἀγὼ
dabo vobis ſtridorē dentiū in oībus ciui-
δώσω ὑμῖν γομφιασμὸν ὀδόντων ἐν πάσαις ταῖς πό-
C tatibꝰ vr̄is: ⁊ indigētiā panū in locis vr̄is:
λεσιν ὑμῶν, καὶ ἔνδειαν ἄρτων ἐν τοῖς τόποις ὑμῶν,
⁊ nō reuerſi eſtis ad me dicit dn̄s. ⁊ abſtuli
καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος. καὶ ἀνέσχον
ex vobis pluuiā añ tres menſes vindemie. ⁊
ἐξ ὑμῶν τὸν ὑετὸν πρὸ τριῶν μηνῶν τοῦ τρυγητοῦ. καὶ
pluā ſup̄ ciuitatē vnā: ſup̄ aūt ciuitatē vnā nō pluā. ps
βρέξω ἐπὶ πόλιν μίαν, ἐπὶ δὲ πόλιν μίαν οὐ βρέξω. μερὶς
vna pluetur ⁊ pars ſup̄ quā nō pluā areſcet. ⁊
μία βραχήσεται καὶ μερὶς ἐφ᾽ ἣν οὐ βρέξω ξηρανθήσεται. καὶ
cōgregabūt due ⁊ tres ciuitates in ciuitatē vnā
συναθροισθήσονται δύο καὶ τρεῖς πόλεις εἰς πόλιν μίαν τοῦ
bibere aquā ⁊ nō ſatiabunt: ⁊ neq; ſic reuer-
πιεῖν ὕδωρ καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν, καὶ οὐδ᾽ οὕτως ἐπε-
C ſi eſtis ad me dicit dn̄s. exuſſi vos in cō-
στρέψατε πρός με λέγει κύριος. ἐπύρωσα ὑμᾶς ἐν πυ-
buſtiōe ⁊ in icteritia. multiplicaſtis hortos ⁊ vineas
D ρώσει καὶ ἐν ἰκτέρῳ. ἐπληθύνατε κήπους καὶ ἀμπε-
⁊ ficeta ⁊ oliueta. hos deuorauit
λῶνας καὶ συκῶνας καὶ ἐλαιῶνας. τούτους κατέφα-
eruca. ⁊ neq; ſic reuerſi eſtis ad me di-
γεν ἡ κάμπη. καὶ οὐδ᾽ οὕτως ἐπεστρέψατε πρός με λέ-
cit dn̄s. miſi in vos mortem in via egy-
γει κύριος. ἐξαπέστειλα εἰς ὑμᾶς θάνατον ἐν ὁδῷ αἰγύ-
pti: occidi in gladio iuuenes vr̄os cū
πτου, ἀπέκτεινα ἐν ῥομφαίᾳ τοὺς νεανίσκους ὑμῶν με-
captiuitate equoꝝ vr̄oꝝ: ⁊ adduxi in igne
τὰ αἰχμαλωσίας ἵππων ὑμῶν, καὶ ἀνήγαγον ἐν πυρὶ
caſtra vr̄a in ira vr̄a: ⁊ neq; ſic
τὰς παρεμβολὰς ὑμῶν ἐν τῇ ὀργῇ ὑμῶν, καὶ οὐδ᾽ οὕτως
reuerſi eſtis ad me dicit dn̄s. ſubuerti vos
ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος. κατέστρεψα ὑμᾶς
ſicut ſubuertit dn̄s ſodomā ⁊ gomorrā: ⁊ fa-
D καθὼς κατέστρεψε κύριος σόδομα καὶ γόμορρα, καὶ ἐγέ-
cti eſtis ſic torris raptus ab incendio: ⁊ nō
νηθητε ὡς δαλὸς ἐξεσπασμένος ἀπὸ καύσεως, καὶ οὐκ
rediſtis
Gen. 19.c. ἐπεστρέψατε

Audite verbum hoc vacce pingues: q̄ eſtis in monte ſamarie: q̄ calūniā facitis egenis & cōfringitis pauperes. Que dicitis dominis veſtris: afferte & bibemus. Iurauit dominus deus in ſancto ſuo: quia ecce dies venient ſuper vos & leuabunt vos in contis: & reliquias vr̄as in ollis feruētibus. Et per aperturas exibitis altera cōtra alteram: & ꝓiiciemini in armon dicit dominꝰ. Venite ad bethel: & impie agite: ad galgalā & multiplicate preuaricationem. Et offerte mane victimas veſtras tribus diebꝰ decimas vr̄as. Et ſacrificate de fermento laudem: & vocate voluntarias oblationes & annunciate. Sic enim voluiſtis filii iſrael dicit dominus deus. Vnde & ego dedi vobis ſtuporē dentiū in cūctis vrbibus vr̄is: & indigentiā panū in oībus locis veſtris: & nō eſtis reuerſi ad me dicit dn̄s. Ego quoq; prohibui a vobis imbrem cū adhuc tres menſes ſupereſſent vſq; ad meſſem: & plui ſuper vnā ciuitatē: & ſuper alteram ciuitatē non plui. Pars vna cōpluta eſt: & pars ſuper quam non pluit aruit. Et venerunt due & tres ciuitates ad vnam ciuitatem vt biberent aquā & nō ſunt ſatiate: & non rediſtis ad me dicit dn̄s. Percuſſi vos in vento vrēte: & in aurugine multitudinē hortorū vr̄orū & vinearū vr̄arū: oliueta vr̄a & ficeta veſtra comedit eruca: & nō rediſtis ad me dicit dn̄s. Miſi in vos mortē in via egypti: percuſſi in gladio iuuenes vr̄os vſq; ad captiuitatē equorū veſtroꝝ: & aſcendere feci putredinē caſtrorū vr̄orū in nares veſtras: et nō rediſtis ad me dicit dn̄s. Subuerti vos ſicut ſubuertit deus ſodomā & gomorrā: & facti eſtis quaſi torris raptus ab incendio: & non rediſtis

Cap. iiij.

שִׁמְעוּ הַדָּבָר הַזֶּה פָּרוֹת
הַבָּשָׁן אֲשֶׁר בְּהַר שֹׁמְרוֹן הָעֹשְׁקוֹת
דַּלִּים הָרֹצְצוֹת אֶבְיוֹנִים הָאֹמְרוֹת
לַאֲדֹנֵיהֶם הָבִיאָה וְנִשְׁתֶּה׃ נִשְׁבַּע
אֲדֹנָי יְהוִה בְּקָדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים
בָּאִים עֲלֵיכֶם וְנִשָּׂא אֶתְכֶם בְּצִנּוֹת
וְאַחֲרִיתְכֶן בְּסִירוֹת דּוּגָה׃ וּפְרָצִים
תֵּצֶאנָה אִשָּׁה נֶגְדָּהּ וְהִשְׁלַכְתֶּנָה
הַהַרְמוֹנָה נְאֻם יְהוָה׃ בֹּאוּ בֵית אֵל
וּפִשְׁעוּ הַגִּלְגָּל הַרְבּוּ לִפְשֹׁעַ
וְהָבִיאוּ לַבֹּקֶר זִבְחֵיכֶם לִשְׁלֹשֶׁת
יָמִים מַעְשְׂרֹתֵיכֶם׃ וְקַטֵּר מֵחָמֵץ
תּוֹדָה וְקִרְאוּ נְדָבוֹת הַשְׁמִיעוּ
כִּי כֵן אֲהַבְתֶּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם
אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְגַם אֲנִי נָתַתִּי לָכֶם
נִקְיוֹן שִׁנַּיִם בְּכָל עָרֵיכֶם וְחֹסֶר
לֶחֶם בְּכֹל מְקוֹמֹתֵיכֶם וְלֹא שַׁבְתֶּם
עָדַי נְאֻם יְהוָה׃ וְגַם אָנֹכִי מָנַעְתִּי
מִכֶּם אֶת הַגֶּשֶׁם בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים לַקָּצִיר וְהִמְטַרְתִּי עַל עִיר
אֶחָת וְעַל עִיר אַחַת לֹא אַמְטִיר
חֶלְקָה אַחַת תִּמָּטֵר וְחֶלְקָה אֲשֶׁר
לֹא תַמְטִיר עָלֶיהָ תִּיבָשׁ׃ וְנָעוּ
שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ עָרִים אֶל עִיר אַחַת
לִשְׁתּוֹת מַיִם וְלֹא יִשְׂבָּעוּ וְלֹא
שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם יְהוָה׃ הִכֵּיתִי אֶתְכֶם
בַּשִּׁדָּפוֹן וּבַיֵּרָקוֹן הַרְבּוֹת גַּנּוֹתֵיכֶם
וְכַרְמֵיכֶם וּתְאֵנֵיכֶם וְזֵיתֵיכֶם יֹאכַל
הַגָּזָם וְלֹא שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם יְהוָה׃
שִׁלַּחְתִּי בָכֶם דֶּבֶר בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם
הָרַגְתִּי בַחֶרֶב בַּחוּרֵיכֶם עִם שְׁבִי
סוּסֵיכֶם וָאַעֲלֶה בְּאֹשׁ מַחֲנֵיכֶם
וּבְאַפְּכֶם וְלֹא שַׁבְתֶּם עָדַי נְאֻם
יְהוָה׃ הָפַכְתִּי בָכֶם כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים
אֶת סְדֹם וְאֶת עֲמֹרָה וַתִּהְיוּ כְּאוּד
מוּצָּל מִשְּׂרֵפָה וְלֹא שַׁבְתֶּם

פרה
דלל
אבה
בוא שתה
שבע יום
בוא צנן
יצא איש
שלך ארם
בוא
רבה
בוא
יום עשר
ידה שמע
נתן
נקה שן
עיר קום
שוב
קצר מטר
יבש נוע
עיר
שתה שבע
שוב נכה
רבה
אכל
בחר שבה
עלה חנה
שוב
הפך
היה
נצל

© Biblioteca Nacional de España

Primitiua.heb. Tex.heb.Amos.v.

עדי נאם יהוה לכן כה אעשה לך
ישראל עקב כי זאת אעשה לך
הכון לקראת אלהיך ישראל כי
הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד
לאדם מה שחו עשה שחר עיפה
ודרך על במתי ארץ יהוה אלהי
צבאות שמו׃

Cap.v.

שמעו את הדבר הזה אשר אנכי
נשא עליכם קינה בית ישראל׃
נפלה ולא תוסיף קום בתולת
ישראל נטשה על אדמתה אין
מקימה׃ כי כה אמר אדני יהוה
העיר היצאת אלף תשאיר מאה
והיוצאת מאה תשאיר עשרה
לבית ישראל׃ כי כה אמר יהוה
לבית ישראל דרשוני וחיו׃ ואל
תדרשו בית אל והגלגל לא תבאו
ובאר שבע לא תעברו כי הגלגל
גלה יגלה ובית אל יהיה לאון׃
דרשו את יהוה וחיו פן יצלח
כאש בית יוסף ואכלה ואין מכבה
לבית אל׃ ההפכים ללענה משפט
וצדקה לארץ הניחו׃ עשה כימה
וכסיל והפך לבקר צלמות ויום
לילה החשיך הקורא למי הים
וישפכם על פני הארץ יהוה
שמו׃ המבליג שד על עז ושד
על מבצר יבא׃ שנאו בשער
מוכיח ודבר תמים יתעבו׃ לכן
יען בושסכם על דל ומשאת בר
תקחו ממנו בתי גזית בניתם
ולא תשבו בם כרמי חמד נטעתם
ולא תשתו את יינם׃ כי ידעתי
רבים פשעיכם ועצמים חטאתיכם
צררי צדיק לקחי כפר ואביונים
בשער הטו׃ לכן המשכיל בעת

עשה · כון · יצר ברא · נגד שוח · עוף במה · קון · יסף בתל · קום · שאר · חיה · דרש בוא · עבר · גלה היה · צלח · כבה · שפט · ינח · כסל · חשך קרא · שפך פנה · בלג שדד · עזז בצר · בוא יכח · תמם תעב · בוס נשא · לקח בית · גזז בנה · ישב שתה · רבב · צדק אבה · נטה שכל

Tráſl.B.Hie.

ad me dicit dñs. Quapropter hec faciam tibi iſrael. Poſtq̃ autem hec fecero tibi preparare in occurſum dei tui iſrael. Quia ecce formãs montes & creans ventũ & anũcians homini eloquiũ ſuũ: faciens matutinã nebulam & gradiens ſup excelſa terre: dominus deus exercituum nomē eius.

5.

Audite verbum iſtud quod ego leuo ſuper vos planctũ. Domus iſrael: cecidit: & non adiiciet vt reſurgat. Virgo iſrael proiecta eſt in terram ſuam: non eſt qui ſuſcitet eam: quia hec dicit domin9 deus. Vrbs de qua egrediebãtur mille relinquẽtur in ea centũ: & de qua egrediebãtur centũ relinquẽtur in ea decẽ in domo iſrael: qa hec dicit dñs domui iſrael. Querite me & viuetis: & nolite querere bethel. In galgalã nolite intrare: & in berſabee non trãſibitis: quia galgala captiua ducetur: & bethel erit inutilis. Querite dñm & viuite: ne forte cõburatur vt ignis domus ioſeph & deuorabit: & nõ erit qui extinguat bethel: q cõuertitis in abſynthium iudiciũ: & iuſticiã in terra relinqtis: facientẽ arcturũ & orionẽ & cõuertentẽ in mane tenebras & diem in nocte mutantem. Qui vocat aquas maris & effundit eas ſuper faciẽ terre: dominus nomen eſt eius. Qui arridet vaſtitatẽ ſup robuſtũ & depopulationẽ ſup potentẽ affert. Odio habuerũt corripientẽ in porta: & loquentẽ pfecte abominati ſunt. Idcirco p eo q̄ diripiebatis pauperẽ & predã electã tollebatis ab eo: dom9 q̃dro lapide edificabitis & non hitabitis in eis. Vineas plãtabitis amãtiſſimas: & nõ bibetis vinũ earũ: qa cognoui multa ſcelera vr̃a & fortia pctã vr̃a. Hoſtes iuſti accipientes munus: & paupes deprimẽtes i porta. Ideo prudens in tempore

Tráſ.Gre.lxx.cũ interp̃.latina.

ad me dicit dñs. ppterea ſic faciam tibi iſra
πρός με λέγει κύριος. διὰ τοῦτο οὕτως ποιήσω σοι ἰσρα
el. verũtñ q2 ſic faciam tibi pparare ad inuo
ήλ. πλὴν ὅτι οὕτως ποιήσω σοι ἑτοιμάζου τοῦ ἐπικα
cãdũ deũ tuũ iſrael: q2 dñs es firmãs toni
λεῖσθαι τὸν θεόν σου ἰσραήλ, διότι κύριος εἰ στερεῶν βρον
truũ ⁊ creans ſpm̃ ⁊ annuncians in hoies
τὴν καὶ κτίζων πνεῦμα καὶ ἀπαγγέλλων εἰς ἀνθρώπους
chriſtũ ſuũ faciẽs mane ⁊ nebulã: ⁊ aſcen
τὸν χριστὸν αὐτοῦ ποιῶν ὄρθρον καὶ ὀμίχλην, καὶ ἐπιβαί
dẽs ſup excelſa terre dñs de9: omp̃s
νων ἐπὶ τὰ ὕψη τῆς γῆς κύριος ὁ θεός, παντοκράτωρ
nomẽ illi.
ὄνομα αὐτῷ.

Ca.5.

Audite verbũ dñi qð ego aſſumo ſup
Ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου ὃν ἐγὼ λαμβάνω ἐφ᾽ ὑ
vos plãctũ: dom9 iſrael cecidit: nõ ãpli9 adij
μᾶς θρῆνον, οἶκος τοῦ ἰσραὴλ ἔπεσεν, οὐκ ἔτι οὐ μὴ προ
ciat reſurgere. virgo iſrael pіecta ē in terrã ſu
σθῇ ἀναστῆναι. παρθένος ἰσραὴλ ἐσφάλη ἐπὶ τῆς γῆς αὐ
am: nõ eſt q̄ ſuſcitet eam. q2 hec dicit dñs de9:
τοῦ, οὐκ ἔστιν ὁ ἀνιστῶν αὐτήν. διότι τάδε λέγει κς ὁ θεός, πό
vrbs ex q̄ egrediebant̃ mille relinquent̃ centũ.
λις ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο χίλιοι ὑπολειφθήσονται ἑκατόν
⁊ ex q̄ egrediebant̃ centũ: relinquent̃ decẽ
καὶ ἐξ ἧς ἐξεπορεύοντο ἑκατόν, ὑπολειφθήσονται δέκα
domui iſrael. q2 hec dicit dñs ſup domũ
τῷ οἴκῳ ἰσραήλ. διότι τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον
iſrael: q̄rite me ⁊ viuetis: ⁊ nõ q̄ratis
τοῦ ἰσραήλ, ἐκζητήσατε ἐμὲ καὶ ζήσετε, καὶ μὴ ἐκζητεῖτε
bethel. ⁊ in galgala nõ ingrediamini: ⁊ in pute
βαιθήλ. καὶ εἰς γαλγαλὰ μὴ εἰσπορεύεσθε, καὶ ἐπὶ τὸ φρέ
um iuramẽti nõ tranſeatis: q2 galgala captiua
αρ τοῦ ὅρκου μὴ διαβαίνετε, διότι γαλγαλὰ αἰχμαλω
ta captiuabit̃: ⁊ bethel nõ exi
τευομένη αἰχμαλωτισθήσεται, καὶ βαιθὴλ οὐχ ὑπάρ
ſtens. q̄rite dñm ⁊ viuite: vt nõ ſuc
χουσα. ἐκζητήσατε τὸν κύριον καὶ ζήσατε, ὅπως μὴ ἀνα
cẽdat vt ignis dom9 ioſeph ⁊ deuoret eã. ⁊
λάμψῃ ὡς πῦρ οἶκος ἰωσὴφ καὶ καταφάγῃ αὐτόν. καὶ
nõ erit extinguẽs domui iſrael. faciẽs in excelſũ iu
οὐκ ἔσται ὁ σβέσων τῷ οἴκῳ ἰσραήλ. ὁ ποιῶν εἰς ὕψος κρί
diciũ ⁊ iuſticiam in terrã: faciẽs oĩa ⁊ fabri
μα καὶ δικαιοσύνην εἰς γῆν, ὁ ποιῶν πάντα καὶ κατα
cans: ⁊ ꝯuertã in mane ũbrã: ⁊ diem in no
σκευάζων, καὶ στρέφων εἰς πρωῒ σκιάν, καὶ ἡμέραν εἰς νύ
ctẽ obſcurãs: vocans aquã maris
κτα σκοτάζων, ὁ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης
⁊ effundẽs illã ſup faciem trẽ: dñs de9
καὶ ἐκχέων αὐτὸ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς, κύριος ὁ θεὸς
omp̃s nomẽ illi. ſuſcitans cõtritionẽ ſup
παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ. ὁ διεγείρων συντριμμὸν ἐπὶ
robur: ⁊ miſeriam ſup munitionẽ inducẽs. odio hũe
ἰσχύν, καὶ ταλαιπωρίαν ἐπὶ ὀχύρωμα ἐπάγων. ἐμίση
rũt in portis corripientẽ: ⁊ ſmonẽ ſctm̃ abomina
σαν ἐν πύλαις ἐλέγχοντα, καὶ λόγον ὅσιον ἐβδελύ
ti ſunt. iccirco de ſup ex̃is pugnis pcutiebat mẽdicũ. ⁊
ξαντο. διὰ τοῦτο ἀνθ᾽ ὧν κατεκονδύλιζεν πτωχόν. καὶ
dona electa ſuſcepiſtis ab eo. domos politas edifi
δῶρα ἐκλεκτὰ ἐδέξασθε παρ᾽ αὐτοῦ. οἴκους ξεστοὺς ᾠκο
caſtis: ⁊ nõ hitabitis in eis: vineas
δομήσατε, καὶ οὐ μὴ κατοικήσετε ἐν αὐτοῖς, ἀμπελῶ
deſiderabiles plantaſtis. ⁊ non bibetis vinũ
νας ἐπιθυμητοὺς ἐφυτεύσατε. καὶ οὐ μὴ πίητε τὸν οἶνον
eaꝝ: q2 cognoui multas ipietates vr̃as: ⁊ for
αὐτῶν, ὅτι ἔγνων πολλὰς ἀσεβείας ὑμῶν, καὶ ἰσχυ
tia peccata vr̃a: cõculcãtes iuſtum acci
ραὶ αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν, καταπατοῦντες δίκαιον λαμ
pientes conmutatiões: ⁊ pauperẽ in portis declinan
βάνοντες ἀλλάγματα, καὶ πένητα ἐν πύλαις ἐκκλίνον
tes. iccirco itelligẽs in tpe
τες. διὰ τοῦτο ὁ συνιῶν ἐν καιρῷ

A
E
F
B
Eſai. 1.a. Mala 1.d.
G
C
actu.7.f.
Soph. 1.c.
D
Luce. 6.d.
D

© Biblioteca Nacional de España

illo. tacebit: q2 tp̄s malū eſt. querite
ἐκείνω σιωπήσεται, ὅτι καιρὸς πονηρός ἐστιν. ἐκζητήσατε
bonū ꝛ nō malum: vt viuatis ꝛ erit
τὸ καλὸν καὶ μὴ τὸ πονηρόν, ὅπως ζήσετε καὶ ἔσται
vobiſcū dn̄s. ſic dixit dn̄s de⁹ omp̄e:
μεθ' ὑμῶν κς'. οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ſicut dixeſt: odio hūimus mala: ꝛ dile
E.96. Ezec.12.c ὃν τρόπον εἴπαν, μεμισήκαμεν τὰ πονηρά, καὶ ἠγα
ximus bona: ꝛ reſtituetur in portis iudi
πήσαμεν τὰ καλά, καὶ ἀποκαταστήσεται ἐν πύλαις κρί
ciū: vt miſeat dn̄s de⁹ omp̄s
μα, ὅπως ἐλεήσῃ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τοὺς
reliq̄a ioſeph. ꝑpterea hec dicit dn̄s
A E περιλοίπους ἰωσήφ. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ
de⁹ omp̄s: in oibus plateis plāctus:
θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἐν πάσαις πλατείαις κοπετός,
ꝛ in oibus vijs dicet ve ve. voca
καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς ῥηθήσεται οὐαὶ οὐαί. κλη
bitur agricola in luctū ꝛ in plāctū ꝛ in ſci
θήσεται γεωργὸς εἰς πένθος καὶ εἰς κοπετὸν καὶ εἰς εἰ-
entes lamētū: ꝛ in oibus vijs planctus: q2
δότας θρῆνον, καὶ ἐν πάσαις ὁδοῖς κοπετός, διότι
ventā ꝑ mediū tui dixit dn̄s. ve q̄ deſide
ἐλεύσομαι διὰ μέσου σου εἶπεν κύριος. οὐαὶ οἱ ἐπιθυ
ratis diē dn̄i: vt q̄d ip̄a dies: ꝛ
μοῦντες τὴν ἡμέραν κυρίου, ἱνατί αὐτὴ ἡ ἡμέρα, καὶ
hec eſt tenebre ꝛ nō lux: queādmodū ſi q̄s fugiat
αὕτη ἐστὶν σκότος καὶ οὐ φῶς, ὃν τρόπον ἐάν τις φύγῃ
a facie leonis ꝛ occurrat ei vrſ⁹: ꝛ
F ἐκ προσώπου λέοντος καὶ ἐμπέσῃ αὐτῷ ἄρκος, καὶ
inſiliat in domū ꝛ cōfirmat man⁹ ſu
εἰσπηδήσῃ εἰς τὸν οἶκον καὶ ἀπερείσηται τὰς χεῖρας αὐ
B as ſup murꝫ: ꝛ mordeat eū ſpēs. nōne tene
τοῦ ἐπὶ τὸν τοῖχον, καὶ δάκῃ αὐτὸν ὄφις. οὐχὶ σκό-
Eſai. 1.a. bre dies dn̄i ꝛ nō lux: ꝛ caligo nō hn̄s
τος ἡ ἡμέρα κυρίου καὶ οὐ φῶς, καὶ γνόφος οὐκ ἔχων
Mala. 1.d. ſplendorē: odi ꝑieci feſtiuitates vr̄as: ꝛ non
φέγγος; μεμίσηκα ἀπῶσμαι ἑορτὰς ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ
odorabo in cōuentibus vr̄is. q2 ſi attule
ὀσφρανθῶ ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ὑμῶν. διότι ἐὰν ἀνενέγ
G ritis mihi holocauſta ꝛ ſacrificiū vr̄m: nō ſuſcipi-
κητέ μοι ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίαν ὑμῶν, οὐ προσδέ
am: ꝛ ſalutaris apparitiōis vr̄e nō reſpiciā.
ξομαι, καὶ σωτηρίου ἐπιφανείας ὑμῶν οὐκ ἐπιβλέψο
aufer a me ſonitū carminū tuoꝝ ꝛ pſalmū or
μαι. μετάστησον ἀπ' ἐμοῦ ἦχον ᾠδῶν σου καὶ ψαλμὸν ὀρ
C ganoꝝ tuoꝝ nō audiā. ꝛ voluetur q̄ſi aqua
γάνων σου οὐκ ἀκούσομαι. καὶ κυλισθήσεται ὡς ὕδωρ
iudiciū. ꝛ iuſticia q̄ſi torrens inui⁹. nūq̄d hoſti
κρίμα. καὶ δικαιοσύνη ὡς χειμάρρους ἄβατος. μὴ σφά
as ꝛ ſacrificia q̄draginta ānis obtuliſtis mihi do
για καὶ θυσίας τεσσαράκοντα ἔτη προσηνέγκατέ μοι οἶ
m⁹ iſrael: ꝛ portaſtis tebernaculū moloch
Actu.7.f. κος τοῦ ἰσραήλ, καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ μολὸχ
ꝛ ſyd⁹ dei vr̄i rompha. figuras eo-
Soph. 1.c. καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ῥομφᾶ. τοὺς τύπους αὐ-
rū q̄s feciſtis in eis. ꝛ migrare faciā vos vl-
τῶν οὓς ἐποιήσατε ἐν αὐτοῖς. καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέ
tra damaſcū dicit dn̄s: de⁹ omp̄s no
κεινα δαμασκοῦ λέγει κύριος, ὁ θεὸς παντοκράτωρ ὄνο
mē illi.
μα αὐτῷ.

Ca.6.

D VE ſpernentib⁹ ſion: ꝛ cō-
Luce. 6.d. Οὐαὶ τοῖς ἐξουδενοῦσιν σιών, καὶ τοῖς πε-
D fidentib⁹ in monte ſamarie. vindemiaui pnci
ποιθόσιν ἐπὶ τὸ ὄρος σαμαρείας. ἀπετρύγησα ἀρ-
pat⁹ gētiū. ꝛ igreſſa ē ad eos dom⁹ iſrael.
χὰς ἐθνῶν. καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς οἶκος τοῦ ἰσραήλ.
tranſite oēs ꝛ videte ꝛ ꝑtranſite inde in
διάβητε πάντες καὶ ἴδετε καὶ διέλθετε ἐκεῖθεν εἰς
emath raba: ꝛ deſcendite in geth ꝑhiliſtiim
ἀμμὰθ ῥαβά, καὶ κατάβητε εἰς γὲθ ἀλλοφύλων τὰς

illo tacebit: quia tempus malum eſt. Querite bonum & nō malum vt viuatis: & erit dn̄s deus exercituum vobiſcum ſicut dixiſtis. Odite malum & diligite bonum: & cōſtituite in porta iudicium ſi forte miſereatur dn̄s deus exercituum reliquiis ioſeph. Propterea hec dicit dominus deus exercituū dn̄ator. In oībus plateis planctus: & in cunctis q̄ foris ſunt dicetur ve ve. Et vocabūt agricolā ad luctū: & ad planctū eos qui ſciūt plangere. Et in oībus vineis erit plāctus: qa per tranſibo in medio tui dicit dn̄s. Ve deſiderantib⁹ diem domini. Ad quid eam vobis? Dies domini iſta tenebre & non lux. Quomodo ſi fugiat vir a facie leonis & occurrat ei vrſus: & ingrediatur domū: & innitatur manu ſua ſup parietē: & mordeat eū coluber. Nunqd nō tenebre dies dn̄i & nō lux: & caligo: & nō ſplendor in ea? Odi & ꝑieci feſtiuitates veſtras: & non capiam odorē cetuū veſtroꝝ. Quod ſi obtuleritis mihi holocauſtomata & munera vr̄a nō ſuſcipiam: & vota pinguiū veſtroꝝ nō reſpiciā. Aufer a me tumultū carminū tuorū & cantica lyre tue non audiā. Et reuelabitur quaſi aqua iudicium: & iuſticia quaſi torrens fortis. Nunquid hoſtias & ſacrificium obtuliſtis mihi in deſerto q̄draginta annis dom⁹ iſrael? Et portaſtis tabernaculum moloch deo vr̄o: & imaginē idolorū vr̄oꝝ: ſydus dei vr̄i rēphā: figuras q̄s feciſtis vobis adorare eas. Et migrare vos faciā trās damaſcū: dicit dn̄s de⁹ exercituū nomen eius.

6.

VE vobis qui opulenti eſtis in ſion & confiditis in monte ſamarie: optimates capita ꝑplorū: ingredictes pōpatice domū iſrl̄. Tranſite in calāne & videte: & ite īde in emath magnā: & deſcendite in geth paleſtinorum: & ad

ההיא ידום כי עת רעה היא׃ דמם
דרשו טוב ואל רע למען תחיו רוע חיה
ויהי כן יהוה אלהי צבאות אתכם היה
כאשר אמרתם׃ שנאו רע ואהבו
טוב והציגו בשער משפט אולי יצג שפט
יחנן יהוה אלהי צבאות שארית חנן
יוסף׃ לכן כה אמר יהוה אלהי
צבאות אדני בכל רחבות מספד ספד
ובכל חוצות יאמרו הוהו וקראו חוץ אמר
אכר אל אבל ומספד אל יודעי הו
נהי׃ ובכל כרמים מספד כי אעבר נהה עבר
בקרבך אמר יהוה׃ הוי המתאוים אוה
את יום יהוה למה זה לכם יום
יהוה הוא חשך ולא אור׃ כאשר
ינוס איש מפני הארי ופגעו הדב נוס פנה
ובא הבית וסמך ידו על הקיר ארה דוב
ונשכו הנחש׃ הלא חשך יום בוא
יהוה ולא אור ואפל ולא נגה
לו׃ שנאתי מאסתי חגיכם ולא חגג
אריח בעצרותיכם׃ כי אם תעלו ריח עצר
לי עלות ומנחתיכם לא ארצה עלה רצה
ושלם מריאיכם לא אביט׃ הסר מרא נבט
מעלי המון שריך וזמרת נבליך סור המן
לא אשמע׃ ויגל כמים משפט שור שמע
וצדקה כנחל איתן׃ הזבחים גלה שפט
ומנחה הגשתם לי במדבר ארבעים נגש דבר
שנה בית ישראל׃ ונשאתם את רבע
סכות מלככם ואת כיון צלמיכם סכת כון
כוכב אלהיכם אשר עשיתם לכם׃ ככב עשה
והגליתי אתכם מהלאה לדמשק גלה
אמר יהוה אלהי צבאות שמו׃

Cap.vj.

הוי השאננים בציון
והבטחים בהר שמרון נקבי
ראשית הגוים ובאו להם בית בוא
ישראל׃ עברו כלנה וראו ולכו ראה ילך
משם חמת רבה ורדו גת פלשתים רבב ירד

© Biblioteca Nacional de España

הטובים מן הממלכות האלה אם רב גבולם מגבולכם׃ המנדים ליום רע ותגישון שבת חמס׃ השכבים על מטות שן וסרחים על ערשותם ואכלים כרים מצאן ועגלים מתוך מרבק׃ הפרטים על פי הנבל כדויד חשבו להם כלי שיר׃ השתים במזרקי יין וראשית שמנים ימשחו ולא נחלו על שבר יוסף׃ לכן עתה יגלו בראש גלים וסר מרזח סרוחים׃ נשבע אדני יהוה בנפשו נאם יהוה אלהי צבאות מתאב אנכי את גאון יעקב וארמנותיו שנאתי והסגרתי עיר ומלואה׃ והיה אם יותרו עשרה אנשים בבית אחד ומתו׃ ונשאו דודו ומסרפו להוציא עצמים מן הבית ואמר לאשר בירכתי הבית העוד עמך ואמר אפס ואמר הס כי לא להזכיר בשם יהוה׃ כי הנה יהוה מצוה והכה הבית הגדול רסיסים והבית הקטן בקעים׃ הירוצון בסלע סוסים אם יחרוש בבקרים כי הפכתם לראש משפט ופרי צדקה ללענה׃ השמחים ללא דבר האמרים הלא בחזקנו לקחנו לנו קרנים׃ כי הנני מקים עליכם בית ישראל נאם יהוה אלהי הצבאות גוי ולחצו אתכם מלבוא חמת עד נחל הערבה׃

Cap. vij.

כה הראני יהוה והנה יוצר גבי בתחלת עלות הלקש והנה לקש אחר גזי המלך׃ והיה אם כלה לאכול את עשב הארץ ואמר אדני יהוה סלח נא מי יקום יעקב

מלך · גבל · נדה · רוע · נגש · ישב · נטה · סרח · כר · רבק · פרט · כלה · שור · שתה · זרק · משח · חלה · גלה · סור · רזח · שבע · תאב · גאה · סגר · מלא · יתר · מות · סרף · יצא · זכר · צוה · נכה · גדל · רסס · בקע · רוץ · חרש · שפט · פרה · קום · ראה · יצר · טב · חלל · עלה · גזז · קום

optima quoqꝫ regna horum: ſi latior terminus eoꝝ termino vr̄o eſt. Qui ſeparati eſtis in dic̄ malū. Et appropinq̄tis ſolio iniqtatis. Qui dormitis in lectis eburneis: & laſciuitis in ſtratis vr̄is. Qui comeditis agnū de grege: & vitulos de medio armenti: q canitis ad vocē pſalterii. Sicut dauid putauerunt ſe habere vaſa cantici. bibētes vinum in phialis & optimo vnguēto delibuti: & nihil patiebātur ſup contritione ioſeph. Quapropter nūc migrabūt in capite trāſmigrantiū: et auferetur factio laſciuiētiū. Iurauit dn̄s deus in aīa ſua: dicit dominus deus exercituū. Deteſtor ego ſuperbiam iacob: & domos eius odi: & tradam ciuitatem cum habitatoribus ſuis. Quod ſi reliq fuerint decem viri in domo vna & ipſi morietur. Et tollet eum ꝓpinquus ſuꝰ & cōburet eum vt efferat oſſa de domo: & dicet ei qui in penetralibus domꝰ eſt. Nunqd adhuc eſt penes te. Et rn̄debit. Finis eſt. Et dicet ei. Tace & nō recorderis nōis dn̄i. Quia ecce dominus mandauit: & pcutiet domū maiorem ruinis: & domum minorem ſciſſionibus. Nunqd currere queūt in petris equi aut arari poteſt in bubalis. Qm̄ conuertiſtis in amaritudinē iudiciū: & fructū iuſticie in abſinthiū: qui letamini in nihili: qui dicitis. Nunqd nō in fortitudine nr̄a aſſumpſimus nobis cornua. Ecce enī ſuſcitabo ſup vos domus iſrl̄ dicit dn̄s deus exercituum gentem: & cōteret vos ab introitu emath vſqꝫ ad torrentem deſerti. 7.

HEc oſtēdit mihi dn̄s deus. Et ecce fictor locuſte in principio germinantium ſerotini imbris: & ecce ſerotinus poſt tonſionē regiſ. Et factū eſt cum cōſumaſſet comedere herbam terre dixit. Domine deus propitius eſto obſecro. Quis ſuſcitabit iacob

optimas de regnis iſtis: qm̄ plures
κρατίστας ἐκ τῶν βασιλειῶν τούτων, ἐπεὶ πλείονα
ſunt termini eoꝝ t̄minis vr̄is orantes in di
ἐστὶν τὰ ὅρια αὐτῶν τῶν ὁρίων ὑμῶν. οἱ εὐχόμενοι εἰς ἡμέ
em. ⁊ illi appropiq̄ntes ⁊ attingentes ſabbata — B
ραν. κἀκεῖνοι ἐγγίζοντες καὶ ἐφαπτόμενοι σαββάτων
falſa. dormientes in lectis eburneis: ⁊
ψευδῶν. οἱ καθεύδοντες ἐπὶ κλινῶν ἐλεφαντίνων, καὶ — B
laſciuientes in ſtratis ſuis. ⁊
καταςπαταλῶντες ἐπὶ ταῖς στρωμναῖς αὐτῶν. καὶ
cōedentes hedos ex gregibus: ⁊ vitulos ex armē
ἔσθοντες ἐρίφους ἐκ ποιμνίων, καὶ μοσχάρια ἐκ βουκο
tis lactantes. plaudētes ad vocē
λίων γαλαθηνά. οἱ ἐπικροτοῦντες πρὸς τὴν φωνὴν τῶν
organoꝝ: ſicut ſtantē putauerūt: ⁊ nō ſicut fugiē
ὀργάνων, ὡς ἑστηκότα ἐλογίσαντο, καὶ οὐχ ὡς φεύγον
tē. bibentes defecatū vinū ⁊ p̄mis vn
τα. οἱ πίνοντες τὸν διυλισμένον οἶνον καὶ τὰ πρῶτα μύ
guētis vncti: ⁊ nō patiebāt̄ q̄cq̄ ſup cōtritio
ρα χριόμενοι, καὶ οὐκ ἔπασχον οὐδὲν ἐπὶ τὴν συντρι — Hiere. 51.f. Infra. 8.
ne ioſeph. ꝓpterea nūc captiui erunt
βὴν τοῦ ἰωσήφ. διὰ τοῦτο νῦν αἰχμάλωτοι ἔσονται
ab initio potentū. ⁊ auferet̄ hinnitas eq — C
ἀπ᾽ ἀρχῆς δυναστῶν. καὶ ἐξαρθήσεται χρεμετισμὸς ἵπ
ex ephraim. q2 iurauit dn̄s ꝑ ſemetipſm̄: qm̄
που ἐξ ἐφραΐμ. ὅτι ὤμοσεν κύριος καθ᾽ ἑαυτοῦ, διό
abominor ego oēm ſupbiā iacob: ⁊
τι βδελλύσσομαι ἐγὼ πᾶσαν τὴν ὕβριν ἰακώβ, καὶ
regiones eiꝰ odio hūi. auferā ciuitatē cū oībꝰ
τὰς χώρας αὐτοῦ μεμίσηκα. ἐξαρῶ πόλιν σὺν πᾶσι
q̄ in ea. ⁊ erit ſi relicti fuerit viri in do
τοῖς ἐν αὐτῇ. καὶ ἔσται ἐὰν ὑπολειφθῶσιν ἄνδρες ἐν οἰ
mo vna ⁊ morientur ⁊ relinquent̄ reli
κίᾳ μιᾷ καὶ ἀποθανοῦνται καὶ ὑπολειφθήσονται οἱ κα
qui. ⁊ capient̄ domeſtici eoꝝ ⁊ cogent̄ — C
τάλοιποι. καὶ λήψονται οἱ οἰκεῖοι αὐτῶν καὶ παραβι
vt efferant oſſa de domo. ⁊ dicet
ῶνται τοῦ ἐξενέγκαι τὰ ὀστᾶ ἐκ τοῦ οἴκου. καὶ ἐρεῖ τοῖς
p̄ſidentibꝰ domꝰ: ſi adhuc eſt apō te: ⁊
προεστηκόσι τῆς οἰκίας, εἰ ἔτι ὑπάρχει παρὰ σοί; καὶ
dicet nō adhuc. ⁊ dicet: taceat: nō noīauit dn̄m.
ἐρεῖ οὐκ ἔτι. καὶ ἐρεῖ, σιγάτω, οὐ μὴ ὀνόμασαι κύριον. — D
q2 ecce dn̄s mādabit ⁊ pcutiet domū
ὅτι ἰδοὺ κύριος ἐντελεῖται καὶ πατάξει τὸν οἶκον τὸν
magnā cōfractionibꝰ: ⁊ domū paruā fracturis.
μέγαν θλάσμασιν, καὶ τὸν οἶκον τὸν μικρὸν ῥήγμασιν.
ſi ꝑſequēt̄ in petris equi: ſi tacebunt
εἰ διώξονται ἐν πέτραις ἵπποι, εἰ παρασιωπήσονται
in feminis equi. qm̄ cōuerterūt in furorē iudiciū: ⁊
ἐν θηλείαις ἵπποι. ὅτι ἐξεστρέψατε εἰς θυμὸν κρίμα, καὶ
fructū iuſticie in amaritudinē q̄ letantur in
καρπὸν δικαιοσύνης εἰς πικρίαν οἱ εὐφραινόμενοι ἐπ᾽
nullo verbo. q̄ dicunt: q2 nō in fortitudīe — Infra. 1.
οὐδενὶ ῥήματι. οἱ λέγοντες, διότι οὐκ ἐν τῇ ἰσχύϊ ἡμῶν
hūimꝰ cornua: q2 ecce ego ſuſcitabo ſup vos domꝰ — D
ἔχομεν κέρα, διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπεγείρω ἐφ᾽ ὑμᾶς οἶκος τ
iſrael gētē ⁊ cōterent vos: ne igrediamini
ἰσραὴλ ἔθνος καὶ ἐκθλίψουσιν ὑμᾶς, τοῦ μὴ εἰσελθεῖν
in emath ⁊ vſqꝫ ad torrentē occidētis.
εἰς αἱμὰθ καὶ ἕως χειμάῤῥου τῶν δυσμῶν. Ca.7.

SIc oſidit mihi dn̄s. ⁊ ecce genitura — A
Οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος. καὶ ἰδοὺ ἐπιγονὴ
locuſtaꝝ veniente matutino tp̄e. ⁊ ecce bruchus in gog
ἀκρίδων ἐρχομένης ἑωθινῆς. καὶ ἰδοὺ βροῦχος εἰς γὼγ
regem. ⁊ erit ſi cōſumauerit come
τὸν βασιλέα. καὶ ἔσται ἐὰν συντελέσῃ τοῦ κατα
dere herbam terre: ⁊ dixi dn̄e ꝓpiti
φαγεῖν τὸν χόρτον τῆς γῆς, καὶ εἶπα κύριε ἵλεως
eſto: q̄s ſuſcitabit iacob:
γενοῦ, τίς ἀναστήσει τὸν ἰακώβ, — Infra co.